

RAAD VOOR BETWISTINGEN INZAKE
STUDIEVOORTGANGSBESLISSINGEN

UITSPRAKEN WERKJAAR 2019
STUDIEBETWISTINGEN DEEL 3

Inhoud

[Zitting van 5 juni 2019](#)

rolnummer 2019/165

rolnummer 2019/179

[Zitting van 5 juni 2019 \(2\)](#)

rolnummer 2019/159

[Zitting van 14 juni 2019](#)

rolnummer 2019/160

[Zitting van 1 juli 2019](#)

rolnummer 2019/192

[Zitting van 8 juli 2019](#)

rolnummer 2019/173

rolnummer 2019/208

rolnummer 2019/219

[Zitting van 29 juli 2019](#)

rolnummer 2019/229

rolnummer 2019/231

rolnummer 2019/232

rolnummer 2019/234

rolnummer 2019/235

rolnummer 2019/254

rolnummer 2019/255

[Zitting van 2 augustus 2019](#)

rolnummer 2019/261

rolnummer 2019/265

rolnummer 2019/270

rolnummer 2019/272

rolnummer 2019/276

[**Zitting van 5 augustus 2019**](#)

rolnummer 2019/237

rolnummer 2019/248

rolnummer 2019/252

rolnummer 2019/253

rolnummer 2019/257

rolnummer 2019/259

rolnummer 2019/264

rolnummer 2019/266

Zitting van 5 juni 2019

Arrest nr. 4.983 van 5 juni 2019 in de zaak 2019/165

In zake: xxx

bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Wim Mertens en Philippe Dreesen
kantoor houdend te 3580 Beringen
Paalsesteenweg 81
alwaar woonplaats wordt gekozen

tegen:

VRIJE UNIVERSITEIT BRUSSEL
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Kristof Caluwaert en Alain François
kantoor houdend te 1050 Brussel
Louizalaan 99
alwaar woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 6 mei 2019, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de beroepsinstantie van de faculteit Geneeskunde en Farmacie van de Vrije Universiteit Brussel van 23 april 2019, waarbij het intern beroep van verzoeker ongegrond wordt verklaard en het examencijfer van 8/20 voor het opleidingsonderdeel ‘Masterproef: klinisch geïntegreerd eindexamen’ wordt bevestigd.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend en verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 5 juni 2019.

Voorzitter van de Raad Jim Deridder heeft verslag uitgebracht.

Verzoekende partij, advocaat Philippe Dreesen (*loco* Wim Mertens), die verschijnt voor verzoekende partij, en advocaat Kristof Caluwaert, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

In het academiejaar 2018-2019 is verzoeker ingeschreven in de opleiding ‘Master of Medicine in de geneeskunde’.

Tot het curriculum behoort de ‘masterproef’, bestaande uit stationsproeven. Verzoeker behaalt een deelcijfer van 13/20 voor station 1, maar slechts 8/20 voor station 2; conform de studiefiche geldt deze laatste quatering (het laagste cijfer wanneer de student voor één van de onderdelen minder dan 50% behaalt) als examencijfer.

Tegen dit examencijfer stelt verzoeker op 25 januari 2019, voorafgaand aan de proclamatie van het examenresultaat, het volgend bewarend intern beroep in:

“III. Met betrekking tot de grieven tegen de bestreden beslissing”

III.1. Algemeen

Het universiteitsbestuur dient bij het nemen van een beslissing te handelen overeenkomstig de algemene beginselen van behoorlijk bestuur. Ik ben van mening dat de bestreden beslissing is tot stand gekomen op een wijze waarbij de volgende beginselen in het gedrang zijn.

Het *zorgvuldigheidsbeginsel* houdt in dat het bestuur zijn beslissing op zorgvuldige wijze moet voorbereiden. Dit impliceert dat de beslissing dient te steunen op een zorgvuldige feitenvinding en een nauwgezette belangenafweging zodat het bestuur op basis van een afdoend en volledig onderzoek van het concrete geval tot zijn besluit komt. De zorgvuldigheid verplicht het bestuur onder meer om zorgvuldig te werk te gaan bij de voorbereiding van de beslissing en ervoor te zorgen dat de feitelijke en juridische aspecten van het dossier deugdelijk geïnventariseerd en gecontroleerd worden, zodat het bestuur met kennis van zaken kan beslissen (RvS 22 maart 2010, nr. 202.182).

Verder is er sprake van een schending van het *redelijkheidsbeginsel*, wanneer een beslissing steunt op feitelijk juiste en rechtens relevante motieven, maar er een kennelijke wanverhouding bestaat tussen die motieven en de inhoud van de beslissing (RvS 5 april 2013, nr. 223.111).

De *materiële motiveringsplicht* houdt in dat er voor elke besturshandeling rechtens aanvaardbare motieven moeten bestaan. Dit betekent onder meer dat die motieven steunen op werkelijk bestaande en concrete feiten die relevant zijn en met de vereiste zorgvuldigheid door het bestuur werden vastgesteld (RvS 29 augustus 2016, nr. 235.644).

Een beslissing kan slechts rechtsgeldig worden genomen op grond van vaststaande en behoorlijk bewezen feiten. Die feiten moeten blijken uit het administratief dossier. De bestreden beslissing mist dan ook een deugdelijke materiële grondslag, wanneer zij niet met de vereiste zorgvuldigheid tot stand is gekomen (RvS 5 januari 2012, nr. 217.120). Uit het *legaliteitsbeginsel* wordt afgeleid dat de administratieve overheid bij een individuele beslissing niet mag afwijken van de algemene regeling die zij zelf heeft uitgevaardigd (*patere legem quam ipse fecisti*).

III.2. Geen motivering bij het examencijfer – schending van de rechten van verdediging

De Raad voor Betwistingen inzake Studievoortgangsbeslissingen heeft reeds meermaals geoordeeld dat “bij proeven die geen kennisexamens uitmaken, zoals in casu, de toegekende punten niet volstaan om het examencijfer te motiveren” (R.Stvb. nr. 2016/677 van 19.01.2016; R.Stvb. nr. 2015/663 van 8.02.2016).

Ik heb geen enkel document ontvangen waaruit blijkt welke motieven aan het negatieve examencijfer ten grondslag liggen. Nochtans hangt het van dit resultaat af of ik al dan niet kan slagen voor de opleiding.

Daarom heb ik per e-mail van 25.01.2019 uitdrukkelijk verzocht een kopij van het examen te verkrijgen. Zoals voorzien is in het artikel 153, van het OER behoud ik dan ook uitdrukkelijk het recht voor om mijn verzoekschrift aan te vullen, nadat ik daadwerkelijk inzage verkregen heb in het examenkopij.

Bij de redactie van dit verzoekschrift heb ik geen enkel verslag ontvangen. Hieruit is af te leiden dat er geen verslag opgesteld werden.

Ten eerste dien ik hierbij op te merken dat dit een schending van de materiële motiveringsverplichting uitmaakt.

Ik kan bijgevolg niet nagaan of de evaluatie volgens de vooropgestelde criteria is verlopen en/of kennelijk onredelijk tot stand is gekomen.

Dit maakt eveneens een schending uit van de rechten van verdediging. Zonder kennis van de materiële motivering kan ik niet nagaan of het examencijfer steunt op overwegingen die zowel in feite, als in rechte juist en pertinent zijn. Op die wijze wordt mij de mogelijkheid ontnomen om met kennis van zaken intern beroep in te dienen bij uw beroepscommissie.

Ik behoud in alle geval het recht voor om alsnog bijkomende grieven te ontwikkelen tegen de bestreden beslissing na ontvangst van een dergelijk verslag en/of motivering waarom ik niet geslaagd ben voor dit opleidingsonderdeel.

III.3 Geen beoordeling op het niveau van basisarts - schending van het legaliteitsbeginsel

Zoals ik onder rubriek III.2 heb uiteengezet, heb ik noch inzage, noch afschrift verkregen in een evaluatieverslag en/of motivering van het betrokken examen ontvangen.

De evaluatie is echter gebeurd in strijd met de richtlijnen die via het ECTS-fiche ter beschikking werden gesteld. Daarin staat te lezen (bijlage 2):

“Het Klinisch Geïntegreerd Eindexamen beoordeelt een deel van de competenties van de student om basisarts te functioneren en te kunnen starten met een vervolgopleiding... ”

“Het geheel van de eindtermen voor de opleiding telt als basis voor dit eindexamen. Het klinisch Geïntegreerd Eindexamen is echter expliciet geen kennisexamen op het niveau van deelspecialismen.”

Tijdens de tweede ‘Korte casus’ die ik opnieuw diende af te leggen bij professor dr. [P.], professor dr. [D.], professor dr. [L.] en professor dr. [B.], werden kennisvragen gesteld op het niveau van deelspecialismen.

Professor [P.] stelt geen vragen en kijkt naar beneden. Af en toe schrijft ze iets op en geeft met bepaalde gelaatsuitdrukking blijk dat zij mijn antwoorden afkeurt.

Professor dr. [B.] vraagt op een bepaald ogenblik de startdosis van bètablokkers bij hartfalen. Hierop stelt professor dr. [P.] voor het eerst tijdens het examen: “Doses moeten zij niet kennen.” Dit schept een negatieve sfeer of alleszins de indruk dat ik niet verstandig genoeg geacht wordt om een bètablokker voor te schrijven. Daarna wordt de vraag gesteld: “Wat ga je nog geven?” Hierop geef ik als antwoord: “Diuretica, ACE inhibitor, dan nitroglycerine sublinguaal.” Daarop wordt nog gevraagd: “Wat ga je alsnog geven om hem uit zijn lijden te verlossen?” Hierop kon ik niet verder antwoorden.

In de richtlijnen staat duidelijk dat ik bij de casus een aanzet moet kunnen geven tot een behandelplan. Tijdens dit station van de tweede korte casus werd steeds meer therapie gevraagd die ik niet van plan ben om aan een patiënt te geven als basisarts. Op dit niveau gaat een basisarts m.i. de patiënt doorverwijzen.

Vervolgens werd er door professor [P.] gelachen dat morfine niet als “fantastisch product” wordt gezien. Het geven van morfine is voor mij echt niet meer “de aanzet tot een behandelplan”. Ik werd gewoon genegeerd bij mijn opmerking dat ik dacht dat het niet echt bij hartfalen zou werken/aan hartfalen zou remediëren, maar er werd over mij heen gesproken en deze opmerking werd gewoon genegeerd. Morfine geeft nochtans ademhalingsdepressie en iemand die al dyspnoe heeft, zou ik niet zonder overleg met derden morfine geven. Volgens mij breng je hiermee de patiënt wel degelijk in gevaar, maar er werd niet naar geluisterd.

Verder heb ik ook nog opgemerkt dat hartfalen eventueel zou kunnen worden opgespoord met BNP, een biomarker voor chronisch hartfalen. Er wordt mij gevraagd hoe de waarde te interpreteren. Als we geen doses van geneesmiddelen uit het hoofd moeten kennen, lijkt het me niet logisch dat de waarden van niet-courante biomarkers gevraagd worden. Ik heb hierop geantwoord dat het een hoge negatief voorspellende waarde heeft.

Tot slot vraagt professor dr. [D.] nog “Wat wil je later doen?”, waarop professor dr. [P.] antwoordt in mijn plaats: “Radiologie.” Op exacte dezelfde wijze werd mijn tweede examen tijdens het academiejaar 2017-2018 afgesloten. Enerzijds kenden zij het antwoord al. Anderzijds is dit element ook niet relevant om mij te beoordelen. Het lijkt erop alsof dit mij niet gegund is.

Bij dergelijke casus vraag ik mij ten eerste af of het ethisch verantwoord is om in de handtas van een patiënt te kijken. Indien ik deze patiënt op een normale wijze zou hebben kunnen ondervragen en onderzoeken, ben ik ervan overtuigd dat ik tot de diagnose van hartfalen was gekomen zonder de andere oorzaken uit het oog te verliezen (longemboool, pneumothorax, ...).

De tweede casus bij deze groep ging over borstpathologie. De *case based* sessie over dit topic werd niet gegeven. Er wordt mij meegeleerd dat ik niet volledig gezegd had wat er bedoeld werd met de vraag, maar mijn antwoord was behoorlijk volledig. Dit klemt des te meer nu de *case based* sessie over dit topic niet doorging.

Verder vroeg professor dr. [L.] nog: “Hoe voer je praktisch een SNLB uit (sentinel node procedure)?” Ik heb dat nooit zien gebeuren, maar ik kon wel uitleggen waarom de procedure gedaan werd en dat slechts op zoek gegaan werd naar de eerste drainerende klier.

Ik heb voor de oppuntstelling van de module in de borst gesuggereerd om een FNAC (fine needle aspiration cytology) of een core needle biopsy te doen (echo guided). Hij was het niet eens met FNAC. Er werd nog gevraagd: “Wat ga je doen als je maligne cellen uit een cyste haalt. Wat ga je doen?” Ik zei: “eruit halen.” Als basisarts zou ik moeten doorverwijzen, maar niets dienen te ondernemen. Er werd dus wederom doorgevraagd naar kennis op het niveau van deelspecialismen.

Er is gevraagd naar de mammo screening voor vrouwen, waarop ik geantwoord heb: “Vanaf 50 jaar dient er om de twee jaar een onderzoek te gebeuren.” Ze vroegen naar de einddatum en ik heb gezegd: “Levenslang”. Blijkbaar moest ik “69 jaar” antwoorden. Naar mijn mening is het niet, omdat de overheid maar terugbetaal[t] tot en met de leeftijd van 69 jaar, dat het nadien geen zin meer zou hebben om dergelijke screening te doen. Elke screening - ook die tussen de leeftijd van 50 tot en met 69 jaar gebeurt - is uiteraard in functie van hoe de conditie van de patiënt is.

Het werkingsmechanisme van Tamoxifen werd tot slot nog gevraagd. Deze vraag is evenmin op [z’n] plaats wanneer gepeild wordt naar het kennisniveau van een basisarts en niet tot op het niveau van deelspecialismen.

Uit alle aangehaalde omstandigheden en geciteerde vragen, blijkt dat er een negatieve stemming hing rond mijn persoon, maar vooral dat vragen gesteld worden die peilen naar kennis op het niveau van deelspecialismen in plaats van het niveau basisarts. Het examen is dan ook afgangen in strijd met de leerresultaten die vooropgesteld werden in de ECTS-fiche (bijlage 2).

III.4. (Schijn van) Partijdigheid

Het onpartijdigheidsbeginsel waarborgt zowel de persoonlijke (subjectieve) onpartijdigheid van de personeelsleden en de leden van de bestuurlijke organen die mede een beslissing nemen, als de structurele onpartijdigheid van die personeelsleden en bestuurlijke organen op het vlak van de organisatie van deze organen, het verloop van de procedure en het tot stand komen van hun beslissingen (Raad van State nr. 208.927 van 16 november 2010).

Bij een vergelijking van het tweede examen met het derde examen, valt het op dat bij de eerste korte casus niet tweemaal dezelfde professoren aanwezig waren, maar bij de tweede korte casus was dit wél het geval.

Bij het tweede examen in het academiejaar 2017-2018 diende ik de korte casus station 1 af te leggen bij professor dr. [Ve] (interne), professor dr. [Va] (pediatrie) en professor dr. [D.B.] (heelkunde). Bij het derde examen voor het academiejaar 2018-2019 gebeurde dit bij professor dr. [Ve], professor dr. [D.S.] en professor dr. [S.]. De samenstelling van deze commissie was dus grotendeels gewijzigd, waardoor er ook geen aangenomen worden dat er tijdens het derde examen geen vooringenomen bestaat over het eerder afgelegde tweede examen.

In deze samenstelling werd mij over het examen ook meegedeeld: “Het was goed.” De tweede korte casus bij het tweede examen in het academiejaar 2017-2018 diende ik af te leggen bij professor dr. [P.], professor dr. [D.] en één voor mij onbekende. Tijdens het derde examen tijdens dit academiejaar diende ik dit opnieuw af te leggen bij professor dr. [P.], professor dr. [D.], professor dr. [L.] en professor dr. [B.].

Net zoals tijdens het tweede examen verliep de sfeer tijdens het derde examen moeizamer (cf. uiteenzetting in rubriek III.3).

Doordat de samenstelling grotendeels gelijklep, werd minstens de schijn van vooringenomenheid gewekt, aangezien ik hierbij opnieuw beoordeeld werd door een commissie waarbij het zwaartepunt van de boordeling bij dezelfde professoren gelegen was. Gelet op het verloop van dit examen waarbij ook gepeild werd naar kennis boven het niveau van basisarts, werd die vooringenomenheid ten aanzien van mij alleen maar bevestigd.

Verder is dit ook gebleken uit het feit dat professor dr. [P.] met de twee andere kandidaten een tussentijds evaluatiegesprek gehouden heeft, terwijl dit voor mij niet het geval was. De reden hiervoor is mij niet bekend.

De beslissing om mij niet geslaagd te verklaren, is dus tot stand gekomen met een schending van het onpartijdigheidsbeginsel en kan bijgevolg niet hernomen worden.

III. 5. Vooropgestelde leerresultaten werden behaald

In ondergeschikte orde wil nog benadrukken dat de examencommissie op grond van artikel 132, §2 van het OER “*In uitzonderlijke [...] in afwijking van artikel 143 [kan] verklaren dat een student geslaagd is voor het geheel van de opleiding. Uit de motivatie blijkt dat de doelstellingen van het opleidingsprogramma globaal verwezenlijkt zijn. Ze dient voor elk geval afzonderlijk en concreet te worden gemotiveerd. Het feit dat een student globaal geslaagd wordt verklaard, betekent niet dat hij in aanmerking komt voor een creditbewijs voor die opleidingsonderdelen waarvoor hij niet is geslaagd. Wanneer de student niet geslaagd wordt verklaard dient hij alle vastgestelde onvoldoendes te hernemen.*”

Gedurende de volledige opleiding heb ik goede resultaten behaald. Ik was geslaagd met ruime voldoendes geslaagd voor alle opleidingsonderdelen van de master.

Ook al mijn stages waren uitstekend. Ik werd gunstig geëvalueerd met zeer goede punten en heb steeds positieve commentaren verkregen.

Dit zou nooit het geval zijn geweest, indien ik patiënten in gevaar zou brengen bij onzorgvuldig handelen of door onvoldoende kennis. Alleszins wordt hiermee aangetoond dat ik in het werkveld wel degelijk op meer dan behoorlijke wijze kan functioneren. In het andere geval zou ik ook geen aanspraak hebben kunnen maken op het contingent ticket voor Radiologie dat mij werd toegekend.

Op basis hiervan meen ik te kunnen stellen dat ik de doelstellingen van het opleidingsprogramma globaal behaald heb.

Het examen ‘Masterproef: klinisch geïntegreerd eindexamen’ bestaat uit drie onderdelen, waarbij ik een onvoldoende heb op het geheel omwille van slechts één examenonderdeel, namelijk de besproken tweede ‘Korte casus’. Dit maakt een uitzonderlijk omstandigheid uit, omdat het onvoldoende tweemaal na elkaar te wijten is aan éénzelfde examenonderdeel dat bevraagd wordt door dezelfde professoren. Zoals ik hierboven toegelicht heb, werd dit examen ook gevraagd op een eindniveau dat dit van basisarts overstijgt.

Bijkomende uitzonderlijke omstandigheid is het verkregen contingent ticket voor Radiologie waarmee ik volgend academiejaar zou kunnen starten. Indien ik niet geslaagd verklaard zou worden, wordt mij deze kans ontnomen.

IV. Verzoek tot horen

(...)"

Nadat een inzagmoment wordt georganiseerd, dient verzoeker op 15 februari 2019 een aanvulling op dit intern beroep in:

“Opmerkingen na inzage van maandag 4.02.2019

De Raad voor Betwistingen inzake Studievoortgangsbeslissingen heeft reeds meermaals geoordeeld dat “bij proeven die geen kennisexamen uitmaken, zoals in casu, de

toegekende punten niet volstaan om het examencijfer te motiveren” (R. Stvb. nr. 2016/677 van 19.01.2016; R.Stvb. nr. 2015/663 van 8.02.2016).

Bij mijn inzage heb ik kunnen vaststellen dat per bevraagde categorie een waardeschaal van onvoldoende-voldoende-goed-zeer goed bepaald werd.

Bij het eerste gedeelte van het examen behaalde ik 13/20.

Bij het tweede gedeelte behaalde ik 8/20. Op vijf categorieën werd ‘onvoldoende’ aangeduid zonder verdere motivering.

Nergens blijkt uit dat wat de achterliggende reden hiervan is en waarom mijn antwoord niet zou volstaan.

Er werd tijdens de inzage door professor [P.] meegedeeld dat wanneer op de eerste categorie ‘identificeert pertinente elementen uit de casus’ onvoldoende wordt gescoord, het moeilijk is om op de overige categorieën nog een voldoende te behalen. Dit is onjuist omdat van het feit dat elke categorie beoordeeld moet worden. Het tegendeel blijkt reeds uit een aantal evaluatieformulieren van bijvoorbeeld professor [B.] en professor [L.], waarop de vierde en de vijfde categorie wel voldoende bevonden worden ten opzichte van een onvoldoende voor de eerste, tweede en derde categorie.

* Bovendien wordt een 10/20 toegekend, ook al zijn er eventueel een aantal tekortkomingen.

Een negatief cijfer wordt enkel toegekend vanaf het ogenblik dat het leven van de patiënt in gevaar wordt gebracht. Dit blijkt uit de beoordelingsschaal, waarbij de graad ‘niet geslaagd’ omschreven wordt als “Meerdere zwakheden en tekorten, met potentieel gevaar voor de patiënt.”

Uit de evaluatieformulieren blijkt niet waarom er tekortkomingen zijn met gevaar voor de patiënt. Er wordt geschreven dat er “gevaar is voor de patiënt” zonder dit evenwel concreet te motiveren. Als motivering is dat nietszeggend. De omschrijving van een graad in een beoordelingsschaal kan niet dienstig zijn als motivering waarom dergelijke graad toegekend moet worden.

Bij de motivering van het cijfer 8/20, hetgeen neerkomt op een ‘onvoldoende’ wordt vermeld dat getwijfeld wordt om als resultaat ‘onaanvaardbaar’ te weerhouden, terwijl bij geen enkele categorie ‘onaanvaardbaar’ aangeduid werd.

Zonder enige specificatie staat vermeld dat er lacunes qua kennis zouden zijn, terwijl dit niet blijkt uit de individuele evaluatieformulieren van de professoren in kwestie.

Casus ‘Borst’

Op mijn voorbereidingsblad staat duidelijk wat ik versta onder een triple test.

Een onderdeel van het eerste punt van de triple test is o.a. het klinisch onderzoek. Inderdaad zijn er duidelijke kenmerken van een maligne letsel, zoals het feit dat het prototype van een maligne letsel bij klinisch onderzoek niet makkelijk onder de huid beweegt en er zelfs in kan groeien en aanleiding kan zijn tot een vervorming van de borst in deze regio. Anderzijds kan op basis van het wel verschuiven van een borst nodule niet zomaar besloten worden dat het gaat om een goedaardig letsel en ook zeker niet dat het zonder meer zal gaan om een cyste. Er zijn er nog ander goedaardige letsen, zoals een fibroadenoma.

Bij het tweede punt van de triple test zou het eruit gekomen zijn wat de natuur van het letsel is. Ik heb genoeg stage gedaan op radiologie om te weten dat een huisarts dan mammografie - echografie kan aanvragen. Ik heb daar gezien dat de radioloog omwille van de jonge leeftijd van de patiënte en het feit dat jonge vrouwen vaak dens borstklierweefsel kan hebben, beslist om eerst de echografie uit te voeren met speciale aandacht voor dat letsel. In functie daarvan kan de radioloog al dan niet een mammografie

laten uitvoeren (geen must, stralingshygiëne). Een nodule en borstklierweefsel hebben soms een vergelijkbare densiteit waardoor o.a. de randen moeilijk te boordelen zijn. Nodules in borsten waar het borstklierweefsel met de leeftijd is weggetrokken, zijn veel makkelijker detecteerbaar. Er is een verschil in de dan overblijvende vettendensiteit en de nodule. Na het tweede punt van de triple test kan in geval van een duidelijk antwoord van de radioloog gestopt worden, zoals bijvoorbeeld in geval van een cyste. Voor andere goedaardige letselsoorten geeft de radioloog mee welke richtlijnen bestaan, bijvoorbeeld controle echografie na 6 maanden om eventuele veranderingen (bv. groei) op te sporen. Zou ik altijd aan beeldvorming denken: jawel, de leeftijd is immers geen goede indicator om een verdacht letsel uit te sluiten. Ik geeft dat ook mee op mijn voorbereidingsblad: in geval van een komende vraag naar zwangerschap denk ik eraan om eicellen in te vriezen. UZ Brussel is voor deze mogelijkheid voor patiënten (al dan niet met maligniteit) met kinderwens bekend.

Als bijvraag werd door professor [L.] gesteld: "Wat kun je zien op echografie van de borsten?" Aangezien ik veel stage heb gedaan op radiologie heb ik die vraag gestructureerd beantwoord. Ik heb gezegd dat je kon zien naar de aflijning, of er calcificaties in zaten, ... Vervolgens worden verschillende items gescored in de BI-RADS classificatie. Als antwoord heb ik gekregen dat een BI-RADS classificatie alleen bestaat voor mammografie. Iedereen kan in de literatuur lezen dat dit gebruikt wordt voor mammografie, echografie van de borsten en magnetische resonantie van de borsten. Aangezien ik veel stage gedaan heb op radiologie, weet ik dat deze scores ook echt wel gebruikt worden. Je ziet op een echografie geen 'cyste'. Het samengaan van enkele kenmerken zoals een gave aflijning en de echotextuur en de afwezige calcificaties doen je besluiten tot een BI-RADS I en daar vind je de cyste terug.

* Verder heb ik nog volgende opmerkingen over het beoordelingsblad:

1. Identificatie van pertinente elementen uit de casus:

Ik ga er inderdaad niet zonder meer vanuit dat het een goedaardig letsel is op basis van de verschuifbaarheid onder de huid. Een massa die licht gevoelig is die tegen vast klierweefsel gedrukt wordt geeft ook geen indicatie van GA of KA. Het kan even goed het klierweefsel zijn waartegen de nodule gedrukt wordt bij een jonge vrouw dat pijn doet. Geen erytheem maakt alleen een abces heel onwaarschijnlijk (dat trouwens wel drukpijnlijk zou zijn).

2. Opbouw differentiaaldiagnose:

Deze vloeit voort uit de triple test: stop in geval de radioloog zegt cyste. Volg richtlijnen die radioloog aangeeft (of moeten worden nagekeken) in geval van ander GA letsel. Bij verdacht letsel (radioloog zegt alle[e]n dat het verdacht is en zegt niet zomaar dat het een tumor is), volgt stap 3 van de triple test. Als HA kan ik zelf histologie/cytologie aanvragen, maar mijns inziens is dit het moment om door te sturen naar een gynaecoloog.

3. Principes van pre- en post-test probabiliteit:

Voor de anamnese en het klinisch onderzoek en het technische onderzoek kan ik een maligne letsel niet uitsluiten op basis van de bevindingen. Na de test zou ik stoppen, indien het een cyste was, zou de diagnose met zekerheid gesteld kunnen worden (dat kan je besluiten na de echografie). Ik schrijf dan ook: alle drie de takken van de triple test moeten negatief zijn. Wat betreft de principes van cytologie/histologie ben ik ook duidelijk. FNAC geeft cytologie, indien dit KA cellen toont is de maligniteit bewezen.

Indien de maligniteit niet bewezen is, kan je zomaar niet uitgaan van een GA

letsel. Een core bioptie (met een cilinder weefsel) geeft wel rechtstreeks het onderscheid tussen een maligniteit en benigniteit van een letsel, zoals op mijn voorbereidingsblad ook vermeld wordt.

4. Kan keuze voor bijkomende onderzoek verantwoorden:

Bij punt 2 van de triple test wordt een keuze gemaakt om verder te gaan met karakteriseren en opvolgen. Je hebt alleen histologie nodig als de radioloog het letsel als verdacht beschrijft. Ook de regel[s] van opvolging worden in zo'n radiologie verslag vermeld.

5. Kan aanzet tot behandelplan geven:

Ik beschrijf de stagering wanneer van toepassing voor een verdacht letsel, maar tegen die tijd zou ik als basisarts de patiënt toch wel al doorverwezen hebben naar een gynaecoloog. Ik kan de patiënt wel inlichten over wat haar te wachten staat in de oppuntstelling om lokale ziekte van gevorderde (metastatische) ziekte te onderscheiden met CT thorax/abdomen/neuro of PET-CT-scan of echo. Ik kan ook uitleggen dat een sentinel procedure bestaat waarin gezocht naar de eerst drainerende klier. Ik kon inderdaad niet uitleggen hoe precies zo'n ingreep wordt uitgevoerd want dat heb ik op mijn stages nooit gezien.

Ik beschrijf ook hoe de opties zijn voor de borstingreep: een borstsparende ingreep heeft dezelfde overleving als een volledige mastectomie (in geval van 2 cm in het bovenste buitenste kwadrant heeft ze goede kans voor een borstsparende ingreep). Niet vermeld, maar ook niet levensgevaarlijk: uiteraard zal de gynaecoloog beslissen en niet ikzelf als basisarts.

Ik stel vast dat het notieblad van Prof. [L.] alleen gaat over de borst. Ik denk voldoende te kunnen weerleggen dat ik geen gevaar voor de patiënt geweest ben en kan omgaan met de middelen die bestaan om achter een zekere diagnose te komen en niet van plan ben om histologie op cysten te doen. Het verslag van de radioloog (punt 2 van de triple test) is sturend voor wat nadien volgt. En de BIRADS classificatie die bestaat voor mammografie, echografie en magnetische resonantie is hier- belangrijk, bestaat degelijk en wordt gebruikt, ook binnen UZ Brussel: [...], deze atlas bevat gestandaardiseerde terminologie voor de beschrijving van mammografie, echografie, en MRI en follow-up en outcome monitoring). De opmerking over de bestraling en het Tamoxifen waren niet doo[r]slaggevend voor zijn beoordeling heeft hij me laten weten.

Ik stel vast op het notieblad van professor [P.] dat ze de hele theorie van de triple test gehoord heeft. Specifiek voor deze casus begrijp ik dat ik er volgens haar vanuit zou moeten gaan dat het een benigne letsel is. De vraag rijst of de triple test niet uitgevoerd moet worden en al gestopt moet worden na punt 1? Dat heb ik zo niet geleerd. Ik ben van mening dat een kwaadaardig letsel met enige zekerheid voorspeld kan worden na anamnese en klinisch onderzoek, maar dat er weinig argumenten zijn om bij een eerste contact met een patiënt ervan uit te gaan dat als de nodule geen typisch KA kenmerken toont, deze dus als goedaardig moet worden geschat. De opmerking op het blad dat ik het verschil niet ken tussen een GA/KA letsel is mijn inziens dan ook niet terecht. (meerdere klinisch goedaardige overkomende noduli gezien op stage radiologie die histologisch toch maligne bleken). Ik heb me inderdaad een moment versproken en het in plaats van bilaterale mammografie gehad over bilaterale bestraling. Op de opmerking: "Ga je twee borsten bestralen?", heb ik uiteraard "Neen" geantwoord. Ik breng zo wel geen patiënt in gevaar. Ik heb geen bevoegdheden om te bestralen en ga dat ook niet doen. Ik lees dat ik het werkingsmechanisme van Tamoxifen niet ken. Dat is echter geen

onderdeel van de te examineren stof (typische kennisvraag). Ik kan wel zeggen dat het werkt bij borsttumoren die de juiste hormonale receptoren hebben.

Ik stel vast dat op het blad van Prof. [D.] geen opmerkingen staan over het item borst.

Ik stel vast dat Prof. [B.] geen noties heeft gemaakt die zijn blad motiveren. Ooit heb ik stagegelopen op de dienst endocrinologie en kreeg ik van prof. [B.] uitstekende punten, zoals voor professionele kennis een score van 20/20 en voor professionele attitude een score van 18/20 met bijkomend compliment dat de casus presentatie uitstekend was.

Ik ben het met de beoordelingen van de verschillende examinatoren niet eens en vind dat mijn antwoorden zeker voldoen volgens aan de criteria om hiervoor geslaagd te zijn.

Casus ‘Hartfalen’

1. Identificatie van de pertinente elementen uit de casus:

Tijdens de oefensesssies die voor drie niet-geslaagde studenten werden ingericht, werd verschillende keren benadrukt om symptoom per symptoom af te gaan. Het meest bedreigende symptoom krijgt de meeste aandacht. Voor mij waren dat de ademhalingsproblemen, zoals op mijn voorbereidingsblad vermeld is. Ik denk van urgent naar minder urgent en begin bij een longemboel en pneumothorax (zie beoordelingsblad Prof. [P.]). Mijn blad vermeldt nog meerdere andere oorzaken van tachypneu zoals pneumonie, rechtszijdig hartfalen, linkszijdig hartfalen, longoedeem, ...

2. Differentieel diagnose rangschikken op onderbouwde manier:

Ik ben van mening dat ik van urgent naar minder urgent moet gaan. Ik heb me geconcentreerd op longembolen en een CT-scan longembolen voorgesteld, wetende dat dit zeer spoedig uitgevoerd kan worden.

Vervolgens heb ik zeker gedacht aan de mogelijkheid van hartfalen, al was het alle[e]n al omwille van de diuretica die in haar handtas bleken te zitten. Li hartfalen geeft eerst pulmonale tekens en ook het woord ‘longoedeem’ staat op mijn blad. Rechter hartfalen (kan volgen op linker hartfalen) geeft oedemen en gestuwde jugularis venen (voorbereidingsblad). De symptomen van rechter hartfalen kunnen worden uitgelokt door een (groot) longemboel.

Huid voelt koel, clam en zweterig (geen koorts). In mijn achterhoofd blijft een septische shock zitten ondanks de eerder hoge bloeddruk.

3. Principes van pre- en post test probabiliteit:

Aangezien niet echt alles in dezelfde richting wijst en een bredere anamnese niet echt mogelijk blijkt omwille van de dyspnoe (zie tekst), houd ik me aan de oppuntstelling van de longemboel en stel een CT-scan longembolen voor. Na stage op radiologie weet ik dat dit vlot kan gebeuren (binnen een half uur als je wat aanhoudt). Ondertussen kan een bredere bloedanalyse gebeuren met o.a. D-dimeren die verhoogd zijn o.a. in geval van longembolen. Ook pneumothorax wordt op dezelfde scan uitgesloten. Zelfs longoedeem is erop zichtbaar.

In geval van hartdecompensatie: dit bestaat gezien de furosemide in haar handtas dan toch al even. Dat is volgens mij is een bijkomende behandeling opstellen voor hartfalen dan ook iets minder urgent (te doen binnen de eerste uren). Gefocused wordt op behandeling.

De septische shock die in mijn achterhoofd blijft zitten, is minder waarschijnlijk gezien de hoge bloeddruk. Dus daar wacht ik op bijkomende bloeduitslagen en uitslagen van urineonderzoek.

4. Kan keuze voor bijkomende onderzoeken verantwoorden:

In het kader van de longembolen heb ik de Wells criteria vernoemd die een inschatting geven van de probabilititeit op basis van anamnese (maligniteit in VG — geen anamnese) en klinisch onderzoek (bv. hartritme > 100/min, P 02 < 95% en leeftijd > 50 jr). Aangezien hier toch wel gescoord wordt, acht ik een CT longembolen te verantwoorden.

CT longembolen sluit uit: longembolen, pneumothorax, pneumonie en ernstig longoedeem (verdikte septae, opvulling van alveolaire ruimte met matglasopaciteiten). Labo: standaard bloed en urine analyse, geven richting aan mogelijke infectieuze component.

Beide onderzoek[en] staan op het blad.

Ik heb gezegd dat ik ook een EKG zou nemen in verdere oppuntstelling hartfalen.

5. kan aanzet geven tot behandelingsplan:

In geval van longembolen heb ik de antistollingstherapie uitgelegd (zie blad). Ik heb laten weten wat wel en niet met INR gevuld kon worden.

Voor longoedeem heb ik verwezen naar diuretica; beta-blokkers en dopamine (dit laatste ter bevordering van de contractiliteit).

Ik heb ook gesproken over een vochtbeleid bij hartfalen. Ik meende te zeggen in geval de situatie zou eindigen in een shock. Zo ver ben ik in mijn antwoord niet gekomen, want het woord werd overgenomen door professor [P.]. “Zou je echt vocht geven aan een overvulde patiënt?” Ik zei: “neen”. Een basisarts of huisarts start trouwens ook geen vochttherapie op.

Op scoreformulier van professor [P.] lees ik na overlopen van de symptomen met professor [B.] stelt ze dat ik vind dat geen enkel symptoom overeenkomt met de gevolgen van hartfalen. Mijn voorbereidingsblad toont toch wel aan dat daar wel aan gedacht is (linker hartfalen en rechter hartfalen samen, al dan niet gevolg van cardiomyopathie, longoedeem). Haar bijvraag was: “Wat kun je doen voor longoedeem?” Zie haar blad: onderzoek: RX thorax zou een cardiomegalie tonen. Als aanzet tot therapie had ik het al gehad over diuretica (en op een onbewaakt moment vocht). Ik lees op haar blad dat ik inderdaad in de therapie plaats heb gezien voor beta blokkers en ACE inhibitoren, maar dat het tempo haar te traag was. Het was het moment dat ik blijkbaar aan morfine moest denken, maar dat geeft ademhalingsdepresie dus ik zou dat als basisarts nooit zonder overleg met een collega opstarten zoals ik ook in mijn vorig schrijven vermeld heb.

Op het scoreformulier van Prof. [D.] lees ik een terechte opmerking: “patiënt in shock met opgezette vena jugularis is niet logisch.” De casus is evenwel niet volledig logisch (bijvoorbeeld koude voeten, klam, zweterig, minimale temperatuursverhoging tot 37.5°C (37.5-38.4 is subfebriel) ook niet typisch voor hartfalen). Verder zie ik geen motivering om mij onvoldoende te geven. Op het scoreformulier van professor [B.] ontbreekt enige motivering voor de als onvoldoende gequoteerde items.

Op het scoreformulier van professor [L.] ontbreekt de quatering over deze casus volledig.

Tegenstrijd van belangen

Tijdens het inzagmoment beschikten de aanwezige professoren reeds over mijn intern beroep. Dit is in strijd met het fair play beginsel en het beginsel van wapengelijkheid.

Ik meen dat mijn belangen om op eerlijke wijze intern beroep in te dienen geschonden werden.

Hierdoor bestond immers de mogelijkheid om de evaluatieformulieren aan te passen in functie van de grieven die in het intern beroepsschrift vermeld werden.

Daarnaast werden er intimiderende opmerkingen gemaakt tijdens het inzagemoment door professor [P.], zoals “*Je wilt je diploma toch niet cadeau krijgen?*” “*Ga je jezelf later wel in de spiegel kunnen zien*”; “*Zeer goed oppassen met wat je nu verder gaat doen met dit intern beroep*” en “*vertrouwensbreuk*”.

Schijnbaar heeft zij het intern beroep opgevat als een persoonlijke aantijging, terwijl dit enkel een weergave bevatte van het examenverloop.

Het recht op rechtsbescherming wordt mij ontnomen, indien ik in het kader van een intern beroep niet zou kunnen weergeven wat wel en niet gezegd werd tijdens een mondelijke proef. Gelet op de geformuleerde grieven, die gebaseerd zijn op het feit dat niet zozeer gepeild werd naar de kennis van basisarts, maar ook naar deelspecialismen, is het des te meer essentieel het examenverloop toe te lichten.

Het is volstrekt onbegrijpelijk dat dit als een persoonlijke aantijging beschouwd wordt. Dit versterkt de indruk die ik heb verkregen tijdens de mondelijke proef dat mijn examen niet correct verlopen is en dat ik op subjectieve wijze beoordeeld werd. Het tegendeel wordt alleszins niet bewezen, hetgeen blijkt uit de uiterst summiere motivering van het eindcijfer. Om die reden meen ik dat - in hoofdordre - een nieuwe beslissing dient genomen te worden waarbij minstens een 10/20 toegekend wordt, minstens - in louter ondergeschikte orde - het betrokken onderdeel van het eindexamen opnieuw te organiseren met andere examinatoren en in aanwezigheid van een externe observator.. Tijdens het inzagemoment en aan de hand van de geciteerde opmerkingen, heb ik verder de indruk gekregen dat professor [P.] het gezag van de interne beroepscommissie ondermijnt.

Gelet op de functies die professor [P.] binnen de VUB bekleedt, ben ik bevreesd voor mijn verdere carrière, zeker in geval van een negatieve beslissing over mijn intern beroep. Zij is lid van het onderwijsteam van het opleidingsonderdeel “Masterproef: klinisch geïntegreerd eindexamen”; titularis van meerdere vakken; voorzitter van de opleidingsraad geneeskunde aan de VUB, stagedocent; ... Dit wekt de indruk van een schijn van partijdigheid, aangezien zij gelet op deze belangrijke functies een professor met invloed is.

Gelet op het recht op rechtsbescherming, vermag het indienen van een beroep geen negatieve weerslag te hebben op een student.”

De beroepscommissie behandelt het intern beroep van verzoeker in zitting van 19 februari 2019. Na verzoeker, bijgestaan door zijn raadsman, te hebben gehoord, verwerpt de beroepscommissie het intern beroep.

Bij arrest nr. 4.843 van 1 april 2018 vernietigt de Raad die beslissing op grond van een schending van de motiveringsplicht.

Na tussenkomst van dat arrest deelt verzoeker met een e-mail van 12 april 2019 aan de verwerende partij het volgende mee:

“Op de zitting bij de Raad voor Betwistingen inzake Studievoortgangsbeslissingen werd ons de uitgeschreven toelichting door de juryleden overhandigd. Deze stemt bijna woordelijk overeen met de gedetailleerde beschrijving in de beslissing van de interne

beroepscommissie van 28 februari 2019, waarvan de Raad geoordeeld heeft dat zij ‘die gedetailleerde beoordeling onmogelijk uit de scoreformulieren [kan] afleiden.’

Deze uitgeschreven toelichting is opgesteld na het intern beroep waardoor de weergave van het werkelijke verloop van het examen niet als betrouwbaar kan weerhouden worden. Dit geldt des te meer nu de Raad uitdrukkelijk heeft geoordeeld dat dergelijke beoordeling niet af te leiden is uit de scoreformulieren. Daarnaast wordt met deze uitgeschreven toelichting het standpunt dat uiteengezet werd in het intern beroep niet weerlegd. De kritiek die wij hebben laten gelden in het extern beroep van 7 maart 2019 ten aanzien van de gedetailleerde beoordeling in de beslissing van 28 maart 2019 kan hier verder ook als herhaald worden beschouwd.”

Met een beslissing van 23 april 2019 oordeelt de interne beroepsinstantie opnieuw over verzoekers beroep. Ook in deze beslissing wordt dat beroep ongegrond verklaard. De motieven bij die beslissing luiden:

“In het verzoekschrift haalt de student vooreerst een schending aan van de rechten van verdediging, nu hij voorafgaandelijk aan het instellen van het intern beroep geen enkel document heeft ontvangen waaruit de motieven van het examencijfer blijken.

De beroepscommissie stelt vast dat de student tijdens de examenperiode, met name op vrijdagavond 25.01.2019, inzage heeft gevraagd via een e-mail aan de faculteitssecretaris (niettegenstaande dit conform de facultaire aanvullingen aan de titularis moet worden gevraagd), en vervolgens reeds op maandag 28.01.2019 een intern beroep heeft ingediend. Op 04.02.2019 – en zodoende ook binnen de in art. 114, §§ 3 en 4 van het OER voorziene termijn – heeft de student inzage kunnen nemen, en heeft hij feedback gekregen van de titularis en verschillende juryleden. Vervolgens was de student ook in de mogelijkheid zijn beroep nog aan te vullen, hetgeen hij ook gedaan heeft. De student heeft zijn rechten dan ook op afdoende wijze kunnen laten gelden in het kader van de interne beroepsprocedure. De kritiek in het verzoekschrift dat de student geen inzage noch afschrift heeft bekomen, mist feitelijke grondslag.

De beroepscommissie wijst de student er tevens op dat in eerste instantie aan de student vanzelfsprekend het examencijfer ter kennis wordt gebracht, zoals voorzien in art. 145 e.v. van het OER, waarbij dit cijfer steun moet vinden in de onderliggende stukken. In casu is zulks ook het geval, zoals blijkt uit hetgeen volgt.

De beroepscommissie laat verder gelden dat zij overeenkomstig art. 153, §2 van het OER met volheid van bevoegdheid handelt. De beroepscommissie beslist over de grond van de zaak, en de beoordeling ten gronde door de beroepscommissie komt in de plaats van de examenbeslissing, dewelke uit het rechtsverkeer verdwijnt. Om die reden kan de schending van de materiële motiveringsplicht dan ook niet worden aangenomen.

Overeenkomstig de inhoud van de opleidingsonderdeelfiche gebeurt de beoordeling in het kader van het ‘Klinisch geïntegreerd eindexamen’ in 3 stations; zowel bij station 1 als station 2 (korte casussen) dient de student korte klinische casussen te bespreken voor een multidisciplinair samengestelde jury, anderzijds dient de student onderzoek aan bed uit te voeren voor het derde station (lange casus). In de opleidingsonderdeelfiche wordt

bovendien bepaald dat indien de beoordeling voor één van de drie stations een cijfer lager dan 50% inhoudt, dit cijfer ook het eindcijfer uitmaakt. In casu heeft de student voor kennisstation 2, een 8/20 behaald, en maakt dit zodoende ook zijn eindcijfer uit.

De beroepscommissie stelt vast dat bij het ‘Klinisch geïntegreerd eindexamen’ wordt geëvalueerd of de student op betrouwbare en patiëntveilige manier kan functioneren als eerste arts die de patiënt evalueert, ongeacht de vervolgopleiding die de student beoogt. In de opleidingsonderdeelfiche wordt benadrukt dat als doorslaggevende factor geldt dat de student moet aantonen dat hij adequaat klinisch kan redeneren. Hiervoor moet hij uit een casus alle relevante tekens en symptomen kunnen identificeren en deze gebruiken om tot een onderbouwde en gerangschikte differentieel diagnose te komen, rekening houdend met pre- en post- test probabilitet. Tevens wordt verwacht dat de student de klachten en diagnoses kan koppelen op basis van patho(fysio)logische mechanismen en dat hij werkingsmechanismen van behandeling kan verklaren. Het evaluatieschema dat gehanteerd wordt bij de kennisstations, sluit hier dan ook bij aan.

In zijn verzoekschrift en aanvullend schrijven uit de student uitsluitend kritiek op de beoordeling die hij heeft verkregen voor kennisstation 2. Teneinde met kennis van zaken te kunnen oordelen, heeft de beroepscommissie de titularis en de juryleden die de casussen binnen station 2 beoordeeld hebben, dan ook om een toelichting verzocht.

Uit de handgeschreven notities op de evaluatieformulieren door het jurylid-verslaggever, en uit de uitgeschreven toelichting door de juryleden, blijkt o.m. het volgende:

- weliswaar kan de student vanuit een theoretisch kader een bepaalde pathologie benaderen, maar hij blijft in gebreke om deze toe te passen op een actuele casus;
- de student heeft bij kennisstation 2 geenszins aangetoond rekening te houden met de beschreven tekens en symptomen van een casus bij het formuleren van de differentieel diagnose (DD); evenmin bleek dat de student alarmtekens herkende terwijl er ook een beperkt begrip bleek van de mechanismen die aan bod kwamen.

De juryleden hebben dan ook unaniem besloten dat de student onvoldoende het vermogen tot klinisch redeneren aantoon, waarbij de student onvoldoende scoort op de verschillende evaluatiecriteria, te weten:

- de student slaagt er niet in de pertinente elementen uit de casus te identificeren, doch focust zich op een beperkt aantal elementen (tunnelvisie), waarbij tekens en symptomen die zijn geprefereerde diagnose tegengaan, worden genegeerd.
- de student geeft bij geen van de casussen een gerangschikte DD weer, hij toont fragmentarische basiskennis die hij onvoldoende kan gebruiken:
 - casus CFEMD3-038: de student vertrekt van een acuut longemboel (ALE), in tweede instantie van pneumothorax of pneumonie, cardiogene shock of hartfalen (zoals ook expliciet genoteerd door het jurylid-verslaggever, en door één van de andere juryleden). In zijn bijkomende DD komt acuut longoedeem niet voor. Prof. [B.] overloopt de casuspresentatie stap voor stap om met de student te bekijken of de symptomen en tekens (Σ/T) passen bij longemboel. Dit is niet het geval,

waardoor longemboel zeer laag in de rangschikking had moeten voorkomen. Gezien de patiënt een zeer hoge bloeddruk heeft, is een cardiogene shock zeer onwaarschijnlijk. Zelfs na het overlopen van de casus kan de student niet tot de diagnose van longoedeem komen. Bij oorzaken van hartfalen blijft hij opnieuw hangen bij massief longemboel;

Ten overvloede wordt er nog op gewezen dat de vermelding in de casusbeschrijving dat er in de tas een doosje met furosemide tabletten werd gevonden, een belangrijk element is voor de DD, en er ook op wijst dat de patiënte al onder behandeling stond.

- casus CFFMD4-049: de student vertrekt onmiddellijk van een kwaadaardige tumor (malign – onderscheid met benign niet gekend), en kan niet bijsturen op basis van de actuele casusbeschrijving, zelfs niet wanneer hem dit explicet gevraagd wordt door prof. [L.];

- de student kan niet aantonen de principes van pre- en post-test probabiliteit goed te begrijpen;

De student kan de pre-test probabiliteit van een diagnose niet correct inschatten, omdat hij de mate van waarschijnlijkheid van de mogelijke DD niet bepaalt. Hij gaat niet over tot rangschikking van de differentieel diagnoses, hetgeen erop duidt dat hij de principes niet goed begrijpt. Zonder een inschatting van deze factor is het onmogelijk om een goed begrip te hebben van de waarde van bijkomende onderzoeken en rekening te houden met vals positieve en vals negatieve resultaten. De student kan de post-test probabiliteit niet adequaat evalueren.

- De student kan de keuze voor bijkomende onderzoeken niet verantwoorden en de resultaten adequaat interpreteren.

Vertrekend van zijn tunnelvisie naar diagnose toe, stelt de student mogelijk adequate onderzoeken voor, maar deze bijkomende onderzoeken zijn onvoldoende gefundeerd op het onderzoeken van de meest waarschijnlijke DD. Hij kiest bovendien voor dat (die) onderzoek(en) die hem het gemakkelijkst en snelst uitvoerbaar lijken, en niet voor deze die het meest aangewezen zijn op basis van de kenmerken van de patiënt. Dit is geen adequate verantwoording.

- casus CFEMD3-038: de student stelt dat hij sowieso een CT longembolen zou doen omdat dit onderzoek spoedig kan worden uitgevoerd. Bij een kritisch acuut longoedeem houdt het neerleggen van de patiënt voor een zekere duurtijd een risico in op verergering van de ademnood en mogelijk overlijden. Nog het uitvoeren van een eenvoudige thoraxradiografie, noch het na stabilisatie van de patiënt uitvoeren van een echocardiografie, worden spontaan door de student aangedragen.

- casus CFFMD4-049: de student stelt onmiddellijk een FNAC voor, en geeft aan dit sowieso te doen, ongeacht wat er te zien zou zijn op de echografie van de borst. De waarde van de echografie kan hij niet aangeven gezien hij niet kan zeggen wat er gedifferentieerd kan worden op dit onderzoek (cystisch versus solide, ...). Een positieve FNAC staat voor de student bovendien

al gelijk aan kanker waarvoor resectie noodzakelijk is. De student kent het verschil niet tussen ductaal carcinoma in situ en invasief carcinoma, en kan daardoor het resultaat van de FNAC niet correct interpreteren. De student kan niet uitleggen wat het belangrijke verschil is tussen cytologie (via FNAC) en histologie (via weefselbiopsie), en wat de implicaties voor behandeling zijn. De student kan de principes van een sentinel-procedure niet uitleggen.

De vraag van prof. [L.] n.a.v. de verwijzing van de student naar een FNAC was geenszins te specialistisch van aard, integendeel werd gepeild of de student het verschil kent tussen een DCIS en een invasief carcinoom (wat niet het geval was), en of de student wist dat men met een FNAC geen lokalisatie van kwaadaardige cellen kan doen, en bijgevolg het verschil tussen kanker/geen kanker niet kan maken.

De bewering van de student dat de case based sessie niet was doorgegaan, gaat eraan voorbij dat deze stof wel degelijk werd behandeld in de topics en door de student moest gekend zijn. De student verliest uit het oog dat aan drie studenten die vorig academiejaar niet geslaagd waren voor het ‘Klinisch geïntegreerd eindexamen’, waaronder de student in casu, bijkomend en vrijwillig (en zonder dat dit deel uitmaakt van het opleidingsprogramma) een specifiek, tweeledig remediëringstraject werd aangeboden teneinde het klinisch redeneervermogen bij deze drie studenten te verbeteren, m.o.o. het behalen van een credit voor dit belangrijke opleidingsonderdeel (zie ook hieronder).

- De student kan een aanzet tot behandelplan niet adequaat voorstellen, zeker niet voor ‘kritische problemen’.

De student kan een aantal behandelpistes voorstellen die overeenstemmen met zijn geprefereerde diagnoses. Het lukt hem echter zeer moeilijk om hiervan af te wijken wanneer de diagnose wordt aangepast naar de meest waarschijnlijke.

- casus CFEMD3-038: de student stelt in eerste instantie als behandeling thoracocentese voor, wat aangeeft dat hij het verschil tussen pleuravocht en longoedeem niet kent. In tweede instantie stelt hij vochttoediening voor, hetgeen bij een patiënt in acuut longoedeem een belangrijk risico op overlijden creëert. Voor de behandeling na de acute crisis stelt de student onder meer dobutamine voor, hetgeen echter enkel IV kan worden toegediend en enkel in kritische situaties gebruikt wordt. Morfine kent de student niet (alle andere studenten die een vergelijkbare casus voorgelegd krijgen, zouden dit wel onmiddellijk toedienen). Pas na verdere besprekking stelt de student diuretica en een ACE-inhibitor of bètablokker voor.
- casus CFFMD4-049: de student stelt een resectie en bilaterale bestraling voor; ook hier differentieert hij de behandelingsopties niet in functie van de casusbeschrijving. Er wordt verwacht dat de student getrapt uitlegt wat hij met een goedaardig letsel zou

doen, met een DCIS en een IDC. De student doet dit niet. Hij kan niet redeneren over wanneer een partiële mammectomie, dan wel een totale overwogen moet worden en wanneer adjuvante behandeling aangewezen is. De algemene indicaties en werkingsmechanismen van de adjuvante behandeling (radiotherapie en chemotherapie, bv. tamoxifen) kan hij niet uitleggen.

Ook de criteria voor screening en terugbetaling werden duidelijk besproken in de topics, net zoals de werkingsmechanismen van klassen van geneesmiddelen, waaronder deze van chemotherapeutica.

- Uit het voormelde blijkt aldus o.m. dat de student behandelingsopties voorstelt die schade kunnen berokkenen aan de patiënt (bilaterale bestraling, heelkunde voor een goedardig letsel van de borst), tot zelfs levensbedreigend kunnen zijn (thoracocentese en vochttoediening bij een patiënt met een acuut longoedeem). Anders dan de student voorhoudt, zijn deze antwoorden wel degelijk terug te vinden in de notities van het jurylid-verslaggever
(“na overlopen Σ/T door prof. [B.] geen enkel Σ/T klopt met ALE DD hartfalen: **vocht toedienen** dan pas diuretica, dobutamine RxTx cardiomegalie ALE θ: **thoracocentese** diuretica, na veel vragen B-blokker en ACE-I”)

En ook “θ: **borstparend vs mammectomie – bilaterale bestraling**”).

Ten overvloede, ook in de notities van één van de andere juryleden komt dit terug (zie o.m. “Beleid: IV vocht toedienen en dobutamine”; alsook “Knobbel bij een vrouw van 32 jaar -> stelt meteen voor om biopsie te doen? - MX = mammografie: tot overlijden”).

- Omwille van deze vaststellingen, die blijken uit de evaluatieschema's die werden ingevuld en de aantekeningen die in hoofdorde gemaakt werden door het jurylid dat instond voor de notities tijdens het examen, als uit de uitgeschreven toelichting door de vier juryleden dewelke steun vindt in de notities genomen tijdens het examen, zijn de juryleden bij consensus tot de vaststelling gekomen dat de student voor station 2 een onvoldoende heeft behaald, met meerdere tekorten en waarbij er potentieel gevaar was voor de patiënt.
De beroepscommissie merkt nog op dat het aan de juryleden toekomt om onder hen een verslaggever aan te duiden; de student houdt ten onrechte voor dat alle juryleden een -uitgeschreven- tekst zouden moeten hebben neergepend tijdens het verloop van het examen, quod non. Verder kan de student niet voorbijgaan aan de globale beoordeling door de vier juryleden van kennissstation 2, zoals ook blijkt uit het gezamenlijke beoordelingsdocument. Het staat vast dat de vier juryleden samen tot de cijfermatige beoordeling van 8/20 zijn gekomen, en de

beslissing voor de beide jury's om gelet op de voor sommige elementen manifest onaanvaardbare antwoorden, de deelscore van 8/20 als eindcijfer te weerhouden.

De beroepscommissie neemt deze motieven over, op basis waarvan op afdoende wijze wordt toegelicht om welke reden tot het eindcijfer van 8/20 werd gekomen.

Dat de student voor het eerste kennisstation, waarbij andere casussen behandeld werden, wel geslaagd was, kan geen afbreuk doen aan voormelde vaststellingen en motivering.

De student gaat er overigens verkeerdelijk van uit dat hij een onvoldoende kreeg omdat hij niet kon antwoorden op vragen die al te specialistisch van aard waren; de beroepscommissie wijst erop dat:

- bij dit ‘Klinisch geïntegreerd eindexamen’, zoals ook expliciet is opgenomen in de opleidingsonderdeelfiche, geëvalueerd wordt of de student in staat is om adequaat klinisch te kunnen redeneren en handelen, hetgeen, naast de anamnese en fysiek onderzoek, ook het opstellen van een gerangschikte differentiële diagnose en een diagnostisch plan omvat, en de aanzet tot een behandelplan. Tevens wordt erop gewezen dat “het onderscheiden van courante en zeldzame pathologie, maar ook herkennen van red flags met correct inschatten van urgentiegraad, hierbij belangrijk is. Bij de differentieel diagnostiek dient rekening gehouden te worden met epidemiologische kenmerken van de casus en met pre- en post- test probabiliteit”.

Het is markant dat waar de student in zijn verzoekschrift citeert uit de opleidingsonderdeelfiche, hij deze belangrijke onderdelen buiten beschouwing laat.

Ook bij de aanvullende informatie inzake de stations 1 en 2 wordt benadrukt dat de student “uit de casus de relevante gegevens moet identificeren, eventueel naar bijkomende informatie peilen, om daaruit een voorstel van differentieel diagnose, diagnostisch plan en aanzet tot beleidsplan naar voor te brengen”;

- de student laat uitschijnen alsof van een basisarts geen kennis inzake behandeling mag worden verwacht, terwijl de aanzet tot een behandelplan net inhoudt dat de student de grote lijnen van behandeling moet kunnen aangeven onder vorm van klassen van geneesmiddelen met hun werkingsmechanisme of heelkunde, zeker voor de courante en levensbedreigende aandoeningen, maar niet de details van productnamen en precieze dosissen.

Net om die reden merkte prof. [P.] tijdens station 2, toen een vraag naar de startdosis van bètablokkers werd gesteld, ook op dat de studenten de precieze dosissen niet moeten kennen. Zulke opmerking wordt, in dergelijke omstandigheden, bij om het even welke student gemaakt; waar de student hieruit

een voorbeeld van negatieve sfeerschepperij poogt te puren, kan hij dan ook niet gevolgd worden.

- indien er al vragen gesteld werden die als meer specialistisch zouden kunnen worden bestempeld, waren deze vragen en antwoorden niet doorslaggevend, maar worden deze gesteld om te peilen naar de diepgang.

De kritiek van de student dat kennisvragen werden gesteld op het niveau van deelspecialismen en dit determinerend was voor het eindcijfer, kan dan ook niet worden bijgetreden.

De beroepscommissie benadrukt hierbij tevens dat de student, door louter te verwijzen naar zijn eigen aanvoelen, geen objectieve elementen aanbrengt die afbreuk kunnen doen aan het vermoeden van objectiviteit en deskundigheid in hoofde van de examinatoren.

Overeenkomstig vaststaande rechtspraak van de Raad moet worden aangenomen dat het voor elk opleidingsonderdeel toegekende examencijfer in beginsel een geldige en betrouwbare weergave is van de stand van de kennis en kunde van de betrokken student (zie ook R.Stvb. 27 juni 2018, nr. 4.324).

Het loutere aanvoelen van een student die o.m. meent dat hij een behoorlijk volledig antwoord had gegeven (...) en dat hij een hoger cijfer had moeten krijgen, is een louter subjectief gegeven, dat op zich niet toelaat de beoordeling door de examinatoren te herzien.

Evenmin kan de student dienstig verwijzen naar de notities bij zijn schriftelijke voorbereiding. Blijkens de opleidingsonderdeelfiche gebeurt de evaluatie via een mondeling klinisch eindexamen. De schriftelijke voorbereiding vormt geen neerslag van de antwoorden die gegeven werden tijdens het mondeling examen, maar is een ruggenstein voor de student tijdens dit examen. Enkel de student beschikt tijdens het mondeling examen over zijn schriftelijke voorbereiding, zodat de jury vanzelfsprekend enkel rekening houdt met de antwoorden die de student effectief aanbrengt tijdens het examengedeelte.

Ook de aanvullende antwoorden en/of toelichting die de student geeft in zijn aanvullend schrijven, zijn om voormalde reden niet relevant. Geenszins maakt de student aannemelijk dat hij deze antwoorden op die manier heeft gegeven tijdens zijn mondelinge examen. Hij slaagt er niet in het vermoeden van objectiviteit en deskundigheid in hoofde van de examinatoren, te weerleggen.

De student voert verder een schijn van partijdigheid aan, nu de jury voor kennisstation 2 uit dezelfde juryleden was samengesteld als tijdens het examen in tweede zittijd van academiejaar 2017-2018, terwijl dit niet het geval was voor de jury bij kennisstation 1. De beroepscommissie wijst erop dat deze kritiek vooreerst al feitelijke grondslag mist, nu prof. [B.] door ziekte niet aanwezig kon zijn in augustus en prof. [L.] zich ingevolge onbeschikbaarheid had laten vervangen door prof. [Va.] (die de les borstkanker gegeven heeft).

Daarenboven kan de grief van de student sowieso niet worden bijgetreden; het spreekt voor zich dat een gelijke multidisciplinaire samenstelling van de jury over de

academiejaren heen, net het streefdoel is (los van de nominatieve invulling). Geenszins weerlegt de student het vermoeden van objectiviteit en deskundigheid in hoofde van de examinatoren, omdat zij het voorbije academiejaar deels ook al deel uitmaakten van de jury bij een kennisstation. De grief van de student impliceert trouwens dat studenten die voor het tweede academiejaar ingeschreven zijn voor een opleidingsonderdeel, examen zouden moeten afleggen voor een andere examinator dan de andere studenten, hetgeen niet kan worden bijgetreden.

Waar de student verwijst naar een moeizamer verloop, vormt dit een subjectief aanvoelen, dat geen afbreuk kan doen aan het vermoeden van objectiviteit en deskundigheid. Ook de verwijzing van de student naar de examens tijdens het vorige academiejaar, die niet het voorwerp uitmaken van het beroep, is om voormelde reden niet relevant.

Ook de bewering dat de student ongelijk behandeld zou zijn in vergelijking met twee andere medestudenten, kan niet worden bijgetreden. De student blijft in gebreke aan te tonen dat de titularis verplicht met hem een tussentijds evaluatiegesprek zou moeten hebben gehad; nergens in de opleidingsonderdeelfiche wordt zulks voorzien. De student laat tevens na melding te maken van het tweeledig remediëringstraject dat vrijwillig werd aangeboden aan drie studenten die vorig academiejaar niet geslaagd waren voor het ‘Klinisch geïntegreerd eindexamen’:

- enerzijds werd afgesproken dat de student vrijwillig zou worden opgevolgd door prof. [Ve] samen met prof. [B.], en dat de twee andere studenten door prof. [P.] zouden worden opgevolgd;
- anderzijds werden een vijftal artsen bereid gevonden om de drie studenten te helpen om hun klinisch redeneervermogen te verbeteren.

Wederom missen de beweringen van de student elke grondslag.

In het aanvullend schrijven voert de student tevens een ‘tegenstrijd van belangen’ aan, omdat de juryleden kennis hadden van zijn intern beroep. Het spreekt voor zich dat n.a.v. een intern beroep tegen een examenresultaat bij de betrokken examinator(en) een kopie van het examen en/of notities wordt opgevraagd, evenals input van de examinator(en) inzake het verloop van het examen. Het was de eigen keuze van de student om reeds op 28.01.2019 een intern beroep in te dienen, zonder het inzage- en feedbackmoment af te wachten. Terwijl deze kennisname van het indienen van een intern beroep, evenmin als beweerde opmerkingen die door prof. [P.] zouden gemaakt zijn tijdens het feedbackmoment van 04.02.2019, vanzelfsprekend geen invloed kunnen gehad hebben op de beoordeling van het examen. Deze kritiek is dan ook niet ter zake dienend in het kader van dit beroep dat gericht is tegen het examencijfer, nu dit onmogelijk een invloed kan hebben gehad op de beoordeling van het examen waarover de feedback verleend werd.

Waar de student oppert dat de mogelijkheid bestond dat de evaluatieformulieren aangepast werden, laat de beroepscommissie deze insinuerende en ongeloofwaardige opmerkingen volledig voor rekening van de student; in casu kan enkel worden vastgesteld dat de student zijn beweringen niet hardmaakt.

Ook de vermeende ‘vrees voor zijn carrière’ gelet op de functies die prof. [P.] bekleedt, waaraan de student een schijn van partijdigheid koppelt, kan geenszins worden

bijgetreden. Los van het gegeven dat de student voorbij gaat aan de professionaliteit die door prof. [P.] aan de dag wordt gelegd – zodat hij om die reden al niet kan worden bijgetreden –, hebben zijn beweringen ook geen betrekking op het examencijfer als dusdanig. De beroepscommissie beklemtoont dat de beide kennisstations voor een multidisciplinair samengestelde jury moeten worden afgelegd.

Tot slot verwijst de student naar art. 132, §2 van het OER, met verzoek geslaagd te worden verklaard voor het geheel van de opleiding. Hier toe moet de student, die aldus impliciet ook beroep indient tegen het proclamatieresultaat, aantonen dat er sprake is van bijzondere omstandigheden, en dat hij de doelstellingen globaal genomen behaald heeft.

Als uitzonderlijke omstandigheid haalt de student aan dat hij een onvoldoende heeft op het geheel omwille van één onderdeel, waarbij het onvoldoende tweemaal na elkaar te wijten is aan eenzelfde examenonderdeel dat door dezelfde professoren bevraagd werd, en dit examen bevraagd werd op een eindniveau dat dit van basisarts overstijgt. De beroepscommissie verwijst naar de motivering hierboven, waarbij deze concrete kritiek van de student weerlegd werd.

Waar de student verwijst naar ‘het verkregen ticket voor Radiologie’, mist deze bewering feitelijke grondslag. De selectieprocedure voor de vervolgopleidingen geneeskunde, contingent 2019 omvat 4 stappen, waarbij de eindbeslissing door de decaan tot toekenning van een contingentplaats pas in de loop van de maand april 2019 kan worden genomen.

Daarenboven, en zelfs indien het niet slagen op het opleidingsonderdeel ‘Masterproef: klinisch geïntegreerd eindexamen’ als een studiegerelateerde bijzondere omstandigheid zou kunnen worden aangezien, moet worden vastgesteld dat de student in gebreke blijft aan te tonen dat de opleidingsdoelstellingen globaal verwezenlijkt zijn.

Door te verwijzen naar de credits die de student behaald heeft voor de andere opleidingsonderdelen van het mastercurriculum, toont de student enkel aan dat hij zich mogelijks in de toepassingsvoorraarden bevindt, zonder dat de student hiermee voldaan heeft aan de bewijslast die op hem rust inzake het globaal bereikt hebben van alle opleidingsdoelstellingen. Een examenresultaat van 8/20 voor het - in de opleiding centraal staande - opleidingsonderdeel ‘Masterproef: klinisch geïntegreerd eindexamen’ kan evenmin als een miniem tekort worden aangezien, temeer dit resultaat impliceert dat de student meerdere zwakheden en tekorten vertoont, met potentieel gevaar voor de patiënt.

De beroepscommissie benadrukt verder dat de ‘Masterproef: Klinisch geïntegreerd eindexamen’ samen met de thesisverdediging als sluitstuk van de masteropleiding geneeskunde geldt, en derhalve onbetwistbaar verband houdt met de totaliteit van de opleidingsspecifieke leerresultaten. Er is duidelijk sprake van een unieke band tussen de ‘Masterproef: Klinisch geïntegreerd eindexamen’, als sluitstuk van de opleiding, en de globale opleidingsdoelstellingen. Om die reden wordt in de opleidingsonderdeelfiche ook gestipuleerd dat ‘het geheel van de eindtermen voor de opleiding geneeskunde telt

als basis voor dit eindexamen”. Uit het integratieve karakter van dit opleidingsonderdeel volgt ipso facto dat het tekort een breder verband houdt met de opleidingsdoelstellingen.

In casu gaat de student evenwel niet eens in op de opleidingsdoelstellingen, laat staan dat hij aantoon dat hij deze globaal behaald heeft. Hij beperkt zich tot een verwijzing naar de ruime voldoendes en gunstige evaluatie, en de bewering dat hij heeft aangetoond in het werkveld op meer behoorlijke wijze te kunnen functioneren, zonder de link met de opleidingsdoelstellingen te maken, en aan te tonen dat hij deze globaal behaald heeft niettegenstaande het tekort voor dit unieke opleidingsonderdeel binnen de opleiding.

Het beroep van de student wordt dan ook verworpen. Ten overvloede wijst de beroepscommissie de student wel op de mogelijkheid om in toepassing van en onder de voorwaarden voorzien in art. 114, §2 van het OER, aan de voorzitter van de examencommissie de aanwezigheid van een waarnemer bij het mondeling examen in tweede zittijd te vragen.”

Dit is de thans bestreden beslissing.

IV. Ontvankelijkheid

Verwerende partij betwist niet de ontvankelijkheid van het beroep.

De Raad ziet ambtshalve geen redenen om er anders over te oordelen.

Het beroep is ontvankelijk.

V. Onderzoek van de middelen

Eerste middel

Verzoeker steunt een eerste middel op een schending van het gezag van gewijsde, van het motiveringsbeginsel en van het zorgvuldigheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Deze ingeroepen rechtsgronden acht verzoeker, samengevat, geschonden doordat de bestreden beslissing niet ingaat op de kritiek dat de uitgeschreven toelichting van de jury niet betrouwbaar kan worden geacht, doordat de aantekeningen van de juryleden op de evaluatieformulieren hoe dan ook onvoldoende duidelijk zijn om zich een beeld van het

werkelijke verloop van het examen te kunnen vormen, en doordat tegen het arrest nr. 4.843 van de Raad in, wordt aangenomen dat de huidige motivering kan volstaan om de beslissing te dragen.

Verzoeker voert aan dat de ECTS-fiche voor het opleidingsonderdeel ‘Masterproef: klinisch geïntegreerd eindexamen’ bepaalt dat een ‘multidisciplinair samengestelde jury’ de student beoordeelt. Bij het kennisstation 2 werd verzoeker beoordeeld door vier professoren, waarvan er volgens verzoeker tijdens het examen twee geen aantekeningen maakten, één enkele ‘nietszeggende’ notities en een vierde, professor P., als ‘jurylid-verslaggever’ verschillende aantekeningen. Geen van deze aantekeningen geeft voor verzoeker op overtuigende wijze duiding bij het examencijfer, onder meer omdat de motivering nagenoeg letterlijk overeenstemt met de omschrijving van een ‘onvoldoende’ in de beoordelingsschaal: “meerdere zwakheden en tekorten, met een potentieel gevaar voor de patiënt.” Verwerende partij heeft, nog steeds volgens verzoeker, dat euvel ook ingezien en in de bestreden beslissing verwezen naar een toelichting van de juryleden waarom werd verzocht.

Verzoeker argumenteert, onder verwijzing naar de overweging in ’s Raads arrest nr. 4.843 van 1 april 2019 dat “de gedetailleerde analyse die de beroepscommissie overheen drie volle pagina’s in de bestreden beslissing omtrent verzoekers prestaties uitschrijft, [] onmogelijk [kan] steunen op enkel de scoreformulieren”, dat de toelichting niet als betrouwbare weergave van het verloop van het examen kan worden aanvaard. De beroepscommissie heeft naar oordeel van verzoeker ook nagelaten om bij het hernemen van de besluitvorming nader te onderzoeken of die betrouwbaarheid wel kan worden gestaafd.

Verder zet verzoeker uiteen dat de uitgeschreven toelichting alleszins inderdaad niet betrouwbaar is. Verzoeker betoogt:

“Ten eerste werd de uitgeschreven toelichting niet opgesteld in tempore non suspecto. Uiteindelijk is verwerende partij er maar in geslaagd deze toelichting aan verzoeker te overhandigen op de zitting van uw Raad van 1 april, waarna de eerdere beslissing van 28.02.2019 ook terecht vernietigd werd (bijlage 9).

De aantekeningen van de betrokken professoren waren ten tweede uiterst beperkt, zodat zij op basis daarvan niet tot de uitgeschreven toelichting konden komen.

Verzoeker houdt niet voor dat de juryleden tijdens het verloop van het examen een tekst zouden moeten uitschrijven, doch [het is] evident dat, indien zij manifeste bezwaren hebben tegen de gegeven antwoorden, zij hierover aantekeningen maken.

Uiteindelijk moeten deze evaluatieformulieren dienstig zijn om – gelet op het motiverings- en zorgvuldigheidsbeginsel – na te gaan of de uiteindelijke motivering gebaseerd is op een correcte feitenvinding.

Op geen enkele wijze is het mogelijk om op basis van de aantekeningen van de professoren een beeld te schetsen van het verloop van mondeling examen van verzoeker, hetgeen dan ook de betrouwbaarheid van de uitgeschreven toelichting onmiskenbaar aantast. Er wordt daarbij ook niet ingegaan op de pertinente kritieken die verzoeker over het examenverloop heeft laten gelden.

Eén enkele professor heeft aantekeningen gemaakt, terwijl de overige professoren enkel losse woorden genoteerd hebben. Nochtans is dit van belang, al is het maar om achteraf de bevindingen van de juryleden ten opzichte van elkaar te kunnen afwegen. Het is dus op geen enkele wijze mogelijk om op basis daarvan het correct verloop van het examen na te gaan, hetgeen elke wettigheidscontrole onmogelijk maakt.

In de mate dat uw Raad geoordeeld heeft dat de motivering in de vernietigde beslissing van 28.02.2019 niet afgeleid kon worden uit de evaluatieformulieren, miskent verwerende partij met de bestreden herstelbeslissing van 23.04.2019 het gezag van gewijsde van het arrest nr. 4.843 van uw Raad van 1 april 2019. De motivering in de vernietigde beslissing van 28.02.2019 stemt bijna woordelijk overeen met deze uitgeschreven toelichting.

Deze toelichting is dan ook niet gebaseerd op de evaluatieformulieren, maar gewoonweg opgesteld om post factum het verloop van het examen van verzoeker naar de hand van de examenjury te zetten om het examencijfer uiteindelijk alsnog te proberen schrageren.

In de bestreden herstelbeslissing kan de interne beroepscommissie niet op redelijke wijze stellen dat dit wel het geval zou zijn op basis van een motivering die de professoren later gezamenlijk aangereikt hebben na het indienen van het intern beroep.

De interne beroepscommissie heeft inderdaad volheid van bevoegdheid, doch dit neemt niet weg dat zijzelf de student in kwestie kan beoordelen en de motivering kan verstrekken waar de examinatoren eerder te kort geschoten zijn.

Anders gesteld, de interne beroepscommissie kan de totstandkoming van het examencijfer nagaan en beoordelen. Zij kan deze beslissing zelfs bijkomend motiveren, maar enkel op basis van betrouwbare stukken in het administratief dossier zoals dit bestond vooraleer het intern beroep/aanvullende nota ingediend werd. Dit kan bezwaarlijk hersteld worden met een ‘uitgeschreven toelichting’ van de betrokken professoren, waarvan in alle redelijkheid niet kan aangenomen worden dat zij hun zogenaamde gezamenlijke beoordeling zouden heroverwegen, wanneer uit de bestreden beslissing zelf reeds blijkt dat zij het onnodig achten elk eigen aantekeningen te maken.

De interne beroepscommissie had dan ook niet anders gekund dan vast te stellen dat het examencijfer op onregelmatige wijze tot stand is gekomen. Zonder enige motivering op dit punt, heeft zij het verzoek van verzoeker in diens aanvullende nota afgewezen om het betrokken onderdeel van het eindexamen opnieuw te organiseren met andere examinatoren en in aanwezigheid van een externe observator.”

In haar antwoordnota repliceert verwerende partij dat het door verzoeker aangehaalde arrest van de Raad niet de strekking heeft die verzoeker eraan toedicht. Verwerende partij citeert uit dat arrest de volgende overwegingen (nadruk door verwerende partij):

“De vermeldingen die te lezen zijn op de beoordelingsformulieren zijn, met uitzondering van de notities van prof. P, onbestaande of erg kort en moeilijk ontcijferbaar. Wat prof. P. noteert is voor de Raad ook niet volledig leesbaar.

Op basis van die stukken alleen kan de Raad zich geen beeld vormen over de wijze waarop het examen – dat geen louter kennisexamen is en waarvoor dus een woordelijke appreciatie moet voorliggen – precies is beoordeeld.

Niet alleen steunt de bestreden beslissing op een stuk waarvan verzoeker terecht opmerkt dat het niet tot het administratief dossier behoort – met name: de voormalde uitgeschreven toelichting door de juryleden – dit blijkt ook een decisief stuk in de beoordeling te zijn geweest. De gedetailleerde analyse die de beroepscommissie overheen drie volle pagina's in de bestreden beslissing omtrent verzoekers prestaties uitschrijft, kan immers onmogelijk steunen op enkel de scoreformulieren. Alleszins kan de Raad die gedetailleerde beoordeling onmogelijk uit de scoreformulieren afleiden.”

Verwerende partij betoogt dat het aangehaalde arrest derhalve zo moet worden gelezen en begrepen dat de Raad op het moment van de uitspraak en op basis van het toen voorliggende administratief dossier niet, *c.q.* onvoldoende kon verifiëren dat de gedetailleerde analyse van de interne beroepscommissie steun vond in de beoordelingsformulieren van de examenjury. Ten onrechte derhalve, zo stelt verwerende partij, tracht verzoeker het te doen voorkomen alsof de Raad zich op algemene wijze zou hebben uitgesproken over de mogelijkheid of onmogelijkheid voor de beroepscommissie om zich te steunen op andere gegevens dan deze die in de evaluatieformulieren zijn opgenomen. Verder betoogt verwerende partij:

“Wat de uitgeschreven toelichting door de juryleden betreft, was Uw Raad enkel van oordeel dat met dit stuk geen rekening kon worden gehouden, omdat het pas ter zitting aan het administratief dossier werd toegevoegd. Volgens Uw Raad werd de verzoekende partij hierdoor de mogelijkheid ontzegd om op een nuttig ogenblik van die motieven kennis te nemen en er, in voorkomend geval, bezwaren tegen aan te voeren. Uw Raad besloot vervolgens dat het “bij gebreke aan voorlegging van deze uitgeschreven toelichting” niet mogelijk is om een wettigheidscontrole uit te voeren.

Zoals blijkt uit wat volgt, is de interne beroepscommissie met (de motivering van) de thans bestreden beslissing wel degelijk tegemoetgekomen aan de “dragende motieven” van het arrest nr. 4.843 van 1 april 2019 die hebben geleid tot de nietigverklaring van de beslissing van de interne beroepscommissie van 28 februari 2019.

Wat de leesbaarheid van de notities van de examenjury betreft, leert een nadere blik op deze notities inderdaad dat hier gebruik wordt gemaakt van tekens en afkortingen die gebruikelijk en gekend zijn in geneeskundige kringen, doch die voor buitenstaanders moeilijk te begrijpen kunnen zijn.

Verwerende partij stelt evenwel vast dat de interne beroepscommissie hieraan tegemoet is gekomen, door een nadere toelichting op te nemen bij de tekens en andere

aantekeningen van de examenjury op de beoordelingsformulieren (zie bijvoorbeeld symptomen en tekens (Σ/T)). De waarachtigheid hiervan wordt door verzoekende partij niet betwist. Deze bijkomende verduidelijkingen laten Uw Raad, alsook verzoekende partij, toe om de betekenis van de gehanteerde tekens en afkortingen beter te begrijpen en die vervolgens te betrekken bij de motieven van de bestreden beslissing. Om elke onduidelijkheid hieromtrent te vermijden, voegt de verwerende partij ook nog een uitgetypte versie toe van de handgeschreven opmerkingen die de juryleden tijdens het mondelinge examen van de verzoekende partij hebben genoteerd op de evaluatieformulieren (stuk nr. 14).

Wat de bijkomende informatie betreft, die door de interne beroepscommissie werd opgevraagd bij de juryleden, voegt de verwerende partij de uitgeschreven toelichting van de juryleden (nogmaals) toe (stuk nr. 7), nu Uw Raad in het arrest nr. 4.843 van 1 april 2019 hier geen rekening mee heeft gehouden. Zoals Uw Raad in hetzelfde arrest heeft aangegeven, is het de interne beroepscommissie evenwel toegelaten om bijkomende informatie op te vragen bij de juryleden en die informatie te betrekken bij haar beoordeling. Het spreekt voor zich dat de interne beroepscommissie het gezag van gewijsde van het arrest nr. 4.843 van 1 april 2019 niet schendt door gebruik te maken van deze bijkomende toelichting en deze te betrekken bij haar beoordeling. Uw Raad heeft dit in het arrest nr. 4.843 van 1 april 2019 niet willen uitsluiten, doch die informatie kon in het kader van het eerste beroep niet worden betrokken in de wettigheidscontrole van Uw Raad wegens de laattijdige neerlegging ervan.

De verwerende partij is bijgevolg van oordeel dat, rekening houdend met de bijgebrachte uitgeschreven toelichting van de examenjury en de aangepaste, uitgebred gemotiveerde beslissing van de interne beroepscommissie, is tegemoetgekomen aan de kritieken van Uw Raad. Er valt niet in te zien hoe er in die omstandigheden een schending van het gezag van gewijsde van het arrest nr. 4.843 van 1 april 2019 kan voorliggen.”

Verzoeker blijft in zijn wederantwoordnota bij zijn standpunt. Hij stipt daarenboven nog aan dat de verwerende partij enkel repliceert op het aspect van het middel dat betrekking heeft op de miskenning van het gezag van gewijsde.

Beoordeling

De Raad herinnert voor de goede orde aan zijn overwegingen in het arrest nr. 4.843 van 1 april 2019:

“Wat de motiveringsplicht van de bestreden beslissing betreft, merkt de Raad het volgende op.

Blijkens de ‘beoordelingsschaal’ (stuk 9 administratief dossier) zijn er twee appreciaties die overeenstemmen met een tekort *c.q.* die ertoe leiden dat de student niet geslaagd wordt verklaard. Een ‘onvoldoende’ vertegenwoordigt een cijfer van 8 of 9 en duidt op “meerder zwakheden en tekorten, met potentieel gevaar voor de patiënt”, een

‘onaanvaardbaar’ leidt tot een cijfer van minder dan 8/20 en duidt op “meerdere ernstige tekorten, student niet klaar/geschikt voor de vervolgopleiding”.

Bij de stationsproef van ‘kennisstation KGE’ waarvoor verzoeker 8/20 behaalde, liggen vijf criteria ter beoordeling voor: (i) ‘identificeert pertinente elementen uit de casus’, (ii) ‘kan differentieel diagnose op onderbouwde, gemotiveerde wijze opstellen en rangschikken’, (iii) ‘toont aan principes van pre- en post-test probabiliteit goed te begrijpen’, (iv) ‘kan keuze voor bijkomende onderzoeken verantwoorden en de resultaten adequaat interpreteren’, en (v) ‘kan een aanzet tot behandelplan voorstellen, zeker voor de ‘kritische’ problemen’.

Prof. B. beoordeelt verzoeker ‘onvoldoende’ op de eerste drie criteria, en ‘voldoende met tekorten’ op de laatste twee; prof. D. beoordeelt verzoeker ‘onvoldoende’ op alle vijf de criteria, met een aantal persoonlijke notities; prof. L. beoordeelt verzoeker ‘onvoldoende’ op alle criteria, uitgenomen het vierde, waarop hij ‘voldoende met tekorten’ geeft, opnieuw met enkele persoonlijke notities; prof. P. ten slotte beoordeelt verzoeker ‘onvoldoende’ op alle criteria en vermeldt uitvoerige persoonlijke notities.

Op het gezamenlijk scoreformulier scoort verzoeker voor alle vijf de criteria ‘onvoldoende’. Prof. P. noteert als voorzitter “zwaar onvoldoende maar globaal op sommige punten onaanvaardbaar. Twijfel tussen onvoldoende en onaanvaardbaar. Voor (sommige) juryleden niet geschikt [?] patiënt omdat hij lacunes niet erkent[t]”.

In de globale eindbeoordeling noteert prof. P. “Gezien voor sommige elementen manifest onaanvaardbare antwoorden met gevaar voor de patiënt blijft laagste cijfer [] 2 weerhouden.”

De vermeldingen die te lezen zijn op de beoordelingsformulieren zijn, met uitzondering van de notities van prof. P, onbestaande of erg kort en moeilijk ontcijferbaar. Wat prof. P. noteert is voor de Raad ook niet volledig leesbaar. Op basis van die stukken alleen kan de Raad zich geen beeld vormen over de wijze waarop het examen – dat geen louter kennisexamen is en waarvoor dus een woordelijke appreciatie moet voorliggen – precies is beoordeeld.

Blijkaar volstonden de scoreformulieren voor de interne beroepscommissie evenmin om zich een beeld van verzoekers prestaties te kunnen vormen, of alleszins niet om op verzoekers middelen op intern beroep te antwoorden. In de bestreden beslissing wordt immers gesteld: *“Uit de handgeschreven notities op de evaluatieformulieren door het jurylid-verslaggever, en uit de uitgeschreven toelichting door de juryleden, blijkt o.m. het volgende: (...).”*

Niet alleen steunt de bestreden beslissing op een stuk waarvan verzoeker terecht opmerkt dat het niet tot het administratief dossier behoort – met name: de voormalde uitgeschreven toelichting door de juryleden – dit blijkt ook een decisief stuk in de beoordeling te zijn geweest. De gedetailleerde analyse die de beroepscommissie overheen drie volle pagina’s in de bestreden beslissing omtrent verzoekers prestaties uitschrijft, kan immers onmogelijk steunen op enkel de scoreformulieren. Alleszins kan de Raad die gedetailleerde beoordeling onmogelijk uit de scoreformulieren afleiden.

Ter zitting legt verwerende partij de door de vier docenten opgestelde toelichting bij de quitering neer. Verzoeker heeft zich tegen die neerlegging niet verzet. Het kan worden aangenomen dat dit stuk in het raam van de materiëlemotiveringsplicht in die stand van

het geding nog aan het dossier kan worden toegevoegd. Dat neemt evenwel niet weg dat die laattijdige mededeling verzoeker de mogelijkheid heeft ontzegd om op een nuttig ogenblik van die motieven kennis te nemen en er, in voorkomend geval, bezwaren tegen aan te voeren.

Bij gebreke aan voorlegging van deze uitgeschreven toelichting is het voor de Raad derhalve onmogelijk om zijn wettigheidscontrole uit te oefenen; evenzeer kan worden aangenomen dat verzoeker zich niet ten volle tegen de bestreden beslissing kan verweren wanneer hij van dat stuk geen kennis heeft kunnen nemen.

In die mate schendt de bestreden beslissing de motiveringsplicht.”

Hierbij heeft de Raad derhalve geoordeeld dat: (i) de beoordelingsformulieren alleen, de Raad niet toelieten om de regelmatigheid van de quotering te beoordelen, (ii) de interne beroepsinstantie zich heeft gesteund op een geschreven toelichting door de juryleden, die zich initieel niet het in het administratief dossier bevond, en (iii) die geschreven toelichting weliswaar ter zitting werd neergelegd, maar dit niet wegneemt dat verzoeker daarover geen middelen heeft kunnen ontwikkelen.

De Raad heeft daarmee niet voor recht gezegd dat de schriftelijke toelichting van de juryleden – om procedurele redenen – ook bij het hernemen van de besluitvorming in de schoot van de interne beroepsinstantie buiten beschouwing moest blijven, of dat dit stuk – om procedurele of inhoudelijke redenen – niet als geloofwaardig kon worden beschouwd.

De Raad stelt vast dat verzoeker van de toelichting door de juryleden kennis heeft genomen door de neerlegging ervan in de voorgaande procedure (neerlegging waartegen hij zich, zoals gezien, niet heeft verzet), en dat hij bovendien in de mogelijkheid is geweest om zijn standpunt daaromtrent mee te delen aan de interne beroepsinstantie, vooraleer deze tot een nieuwe beslissing is gekomen. Verzoeker heeft met name in een bericht van 12 april 2019 (stuk 10 verzoeker) laten gelden:

“Op de zitting bij de Raad voor Betwistingen inzake Studievoortgangsbeslissingen werd ons de uitgeschreven toelichting door de juryleden overhandigd. Deze stemt bijna woordelijk overeen met de gedetailleerde beschrijving in de beslissing van de interne beroepscommissie van 28 februari 2019, waarvan de Raad geoordeeld heeft dat zij ‘die gedetailleerde beoordeling onmogelijk uit de scoreformulieren [kan] afleiden.’

Deze uitgeschreven toelichting is opgesteld na het intern beroep waardoor de weergave van het werkelijke verloop van het examen niet als betrouwbaar kan weerhouden worden. Dit geldt des te meer nu de Raad uitdrukkelijk heeft geoordeeld dat dergelijke beoordeling

niet af te leiden is uit de scoreformulieren. Daarnaast wordt met deze uitgeschreven toelichting het standpunt dat uiteengezet werd in het intern beroep niet weerlegd. De kritiek die wij hebben laten gelden in het extern beroep van 7 maart 2019 ten aanzien van de gedetailleerde beoordeling in de beslissing van 28 maart 2019 kan hier verder ook als herhaald worden beschouwd.”

Daarmee is verzoekers recht om zijn standpunt te doen kennen, gewaarborgd.

Het gegeven dat de bestreden beslissing steunt op de toelichting van de juryleden schendt niet het gezag van gewijsde van ’s Raads arrest nr. 4.843 van 1 april 2019.

In dat opzicht is het eerste middel niet gegrond.

Een schriftelijke toelichting *c.q.* nadere motivering van een gegeven quotering die slechts tot stand komt in de loop van een interne beroepsprocedure is, wanneer zij uitgaat van de persoon(en) van wie de quotering afkomstig is en wanneer zij niet om andere redenen ongeloofwaardig is (bv. door het verstrijken van een zeer lange tijd sinds de beoordeling), niet *ipso facto* onregelmatig.

Er anders over oordelen zou betekenen dat een gebrek in de formele motivering van een studievoortgangsbeslissing in beginsel niet meer kan worden hersteld, wat niet de bedoeling van de wetgever is geweest.

De interne beroepscommissie vermocht met de toelichting van de juryleden (stuk 7 administratief dossier) rekening te houden. Verzoekers kritiek op dat stuk overtuigt niet.

Waar verzoeker enerzijds doet gelden dat de toelichting van de juryleden “bijna woordelijk overeen[stemt] met de gedetailleerde beschrijving in de beslissing van de interne beroepscommissie van 28 februari 2019”, maakt hij een kringredering. In het voormalde arrest is immers vastgesteld dat die beslissing inderdaad op de toelichting door de jury is gesteund, en dat dit document dus aan de beslissing van 28 februari 2019 voorafgaat.

Waar verzoeker anderzijds stelt dat door de interne beroepsinstantie niet zou zijn onderzocht of de toelichting op betrouwbare wijze het verloop van het examen weergeeft, stelt de Raad vast dat de bestreden beslissing hierop minstens impliciet heeft geantwoord door de toelichting bij

haar beoordeling te betrekken (pagina 3 en volgende van de bestreden beslissing). Verzoeker zet – buiten de hierboven niet bijgetreden kritiek dat de toelichting ten onrechte tijdens de interne beroepsprocedure tot stand is gekomen – niet nader uiteen waarom aan de betrouwbaarheid van de toelichting van de jury moet worden getwijfeld.

De nadere toelichting door de jury is door de vier leden van de jury ondertekend. Aangezien verzoeker het stuk niet van valsheid beticht, het stuk binnen een aanvaardbare termijn na het examen tot stand is gekomen en het bovendien naar oordeel van de Raad in voldoende mate teruggaat op aantekeningen van de jury, ziet de Raad geen reden waarom de interne beroepsinstantie haar beslissing niet op dat stuk zou vermogen te steunen.

Voor de betrouwbaarheid en het voldoen aan de materiëlemotiveringsplicht is niet vereist dat een schriftelijk verslag de minutieuze reconstructie van een examen mogelijk maakt. De Raad herinnert er ter zake aan dat wordt uitgegaan van de deskundigheid en objectiviteit van de beoordelaren.

Of de interne beroepsinstantie zich al dan niet verlaat op de toelichting van de juryleden en hun beoordeling tot de hare maakt, is een vraag die raakt aan de motivering van de bestreden beslissing, maar niet aan de geloofwaardigheid van het juryverslag die verzoeker hier viseert.

Het eerste middel is ongegrond.

Tweede middel

In een tweede middel steunt verzoeker zich op het motiveringsbeginsel en het zorgvuldigheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoeker stelt dat de bestreden herstelbeslissing gebrekkig is gemotiveerd, dat zij geen steun vindt in de evaluatieformulieren en dat geen rekening werd gehouden met de ‘juiste antwoorden’ op de kladbladen bij het examen.

Een negatief cijfer, betoogt verzoeker, wordt blijkens de beoordelingsschaal enkel toegekend vanaf het ogenblik dat het leven van de patiënt in gevaar wordt gebracht: de graad ‘niet geslaagd’ wordt omschreven als “meerdere zwakheden en tekorten, met potentieel gevaar voor de patiënt”. Uit de evaluatieformulieren blijkt voor verzoeker evenwel niet waarom er dergelijke tekortkomingen zouden zijn: er wordt geschreven dat er “gevaar is voor de patiënt” zonder dit concreet te motiveren. De omschrijving van een graad in een beoordelingsschaal kan niet dienstig zijn als motivering waarom een dergelijke graad wordt toegekend. Deze evaluatiefiches versterken voor verzoeker de indruk tijdens de mondelinge proef dat zijn examen niet correct verlopen is en dat hij op subjectieve wijze werd beoordeeld; alleszins acht verzoeker het tegendeel niet bewezen. Tijdens het inzagmoment heeft verzoeker immers kunnen vaststellen dat per bevraagde categorie een waardeschaal van onvoldoende-voldoende-goed-zeer goed werd bepaald. Bij het tweede gedeelte behaalde hij 8/20: op vijf categorieën werd ‘onvoldoende’ aangeduid zonder verdere motivering en zonder dat duidelijk is waarom het gegeven antwoord niet zou volstaan.

Verder herhaalt verzoeker het summiere karakter van de aantekeningen van verschillende professoren en de tussenkomst van hun toelichtende nota.

Wat de motieven van de bestreden beslissing betreft, stelt verzoeker dat het ‘gevaar voor de patiënt’ daarin als volgt is omschreven:

“Uit het voormelde blijkt aldus o.m. dat de student behandelingsopties voorstelt die schade kunnen berokkenen aan de patiënt (bilaterale bestraling, heelkunde voor een goedaardig letsel van de borst), tot zelfs levensbedreigend kunnen zijn (thoracocentese en vochttoediening bij een patiënt met een acuut longoedeem).

Anders dan de student voorhoudt, zijn deze antwoorden wel degelijk terug te vinden in de notities van het jurylid-verslaggever.”

Verzoeker brengt onder de aandacht dat hij in het bericht van 12 april 2019 aan de interne beroepscommissie heeft meegedeeld dat de kritiek in het extern beroep van 7 maart 2019 ten aanzien van de gedetailleerde beoordeling in de beslissing van 28 maart 2019 gehandhaafd blijft. Die kritiek wordt volgens verzoeker in de thans bestreden beslissing niet weerlegd. De loutere vaststelling dat er overeenstemming bestaat tussen bepaalde woorden op de formulieren en de achteraf geboden motivering, volstaat voor verzoeker niet. Ter zake zet verzoeker het volgende uiteen:

“De interne beroepscommissie concludeert dus dat volgende handelingen een gevaar voor de patiënt zouden inhouden: bilaterale bestraling; heelkunde voor een goedaardig letsel van de borst; en thoracocentese en vochttoediening bij een patiënt nut een acuut longoedeem.

Wat de bilaterale bestraling betreft, wordt geenszins rekening gehouden met de pertinente kritiek die verzoeker hierover aangevoerd heeft in de aanvullende nota (blz. 5, bijlage 6):

“Ik heb me inderdaad een moment versproken en het in plaats van bilaterale mammografie gehad over bilaterale bestraling. Op de opmerking. ‘Ga je twee borsten bestralen’, heb ik uiteraard ‘Neen’ geantwoord. Ik breng zo wel geen patiënt in gevaar. ’,

Uiteraard kan een versprekking geen onvoldoende verantwoorden. Daarnaast blijkt op het evaluatieformulier van het ‘jurylid-verslaggever’ niets van context waarin dit antwoord gegeven werd.

Niettegenstaande verzoeker deze kritiek op de uitgeschreven toelichting op 12.04.2019 aan verwerende partij in herinnering heeft gebracht, gaat zij hier niet op in de bestreden herstelbeslissing.

Over heelkunde voor een goedaardig letsel heeft het ‘jurylid-verslaggever’ geen aantekeningen gemaakt. De geboden niet-betrouwbare *post hoc* motivering kan niet volstaan. Daarnaast heeft verzoeker in zijn aanvullende nota meegedeeld wel degelijk rekening te houden met een ‘goedaardig’ letsel (blz. 4, bijlage 6).

1. Identificatie van pertinente elementen uit de casus:

Ik ga er inderdaad niet zonder meer vanuit dat het een goedaardig letsel is op basis van de verschuifbaarheid onder de huid. Een massa die licht gevoelig is die tegen vast klierweefsel gedrukt wordt geeft ook geen indicatie van GA [goedaardig] of KA [kwaadaardig]. Het kan evengoed het klierweefsel zijn waartegen de nodule gedrukt wordt bij een jonge vrouw dat pijn doet. Geen erytheem maakt alleen een abces heel onwaarschijnlijk (dat trouwens wel drukpijnlijk zou zijn).

2. Opbouw differentiaaldiagnose:

Deze vloeit voort uit de triple test: stop in geval de radioloog zegt cyste. Volg richtlijnen die radioloog aangeeft (of moeten worden nagekeken) in geval van ander GA letsel. Bij verdacht letsel (radioloog zegt all[e]en dat het verdacht is en zegt niet zomaar dat het een tumor is), volgt stap 3 van de triple test. Als HA kan ik zelf histologie/cytologie aanvragen, maar mijns inziens is dit het moment om door te sturen naar een gynaecoloog.

Noch in de ‘geschreven toelichting’, noch in de bestreden herstelbeslissing wordt dit op enige wijze weerlegd.

Deze antwoorden bleken ook uit de kladbladen van verzoeker waarop uitdrukkelijk vermeld stond (bijlage 5):

“Borstnodule: work-up

Triple test - history / anamnese /fysiek onderzoek

- beeldvorming

- histology / cytologie

→ moeten alle 3 negatief zijn voor volledige uitsluiting

1^e : FNAC (cytologie)

Core needle biopsy (histologie) maligne vs benigne”

Verzoeker heeft in zijn aanvullende nota uiteengezet dat hij de triple test zou uitvoeren, zoals ook blijkt uit zijn eigen notities en zelfs de eerste aantekening van professor uitmaakt onder 'borstnodule'. Daar staat uitdrukkelijk 'triple test' vermeld (bijlage 5).

Het is kennelijk onredelijk te oordelen dat niet dienstig zou kunnen verwezen worden naar deze notities op het kladblad, zoals In de bestreden herstelbeslissing geoordeeld wordt, terwijl het werkelijk examenverloop evenmin kan nagegaan worden aan de hand van de aantekeningen van de vier professoren.

Verder heeft verzoeker nog opgemerkt op blz. 3 van de aanvullende nota dat "*Bij het tweede punt van de triple test [...] het eruit gekomen [zou] zijn wat de natuur van het letsel is.*"

In de bestreden herstelbeslissing wordt overwogen dat "*verzoeker [...] onmiddellijk [vertrekt] van een kwaadaardige tumor (malign – onderscheid met benign niet gekend), en kan niet bijsturen op basis van de actuele casusbeschrijving, zelfs niet wanneer hem dit expliciet gevraagd wordt door prof. [L.] (blz. 4, bijlage 11)*". Nochtans staat op het kladblad van verzoeker uitdrukkelijk vermeld: "*I^e: FNAC (cytologie); Core needle biopsy (histologie) -→ maligne vs. benigne.*" Hieruit blijkt dat hij wel degelijk het onderscheid malign tegenover benign kent, waarmee het onderscheid tussen kwaad- en goedaardig wordt uitgedrukt. Verzoeker heeft het bepalen van dit onderscheid ook tegenover de "*Core needle biopsy (histologie)*" geplaatst, hetgeen de enige test vormt die hierover uitsluitsel kan geven.

Hieruit blijkt dat verzoeker niet zonder meer is uitgegaan van een goedaardig letsel. Op basis van beeldvorming zou hierover duidelijkheid bestaan. Het is niet aan de orde te stellen dat verzoeker een heelkundige ingreep zou hebben uitgevoerd zonder eerst een diagnose te stellen over de aard van het letsel.

Tijdens het examen worden vijf elementen beoordeeld, te weten:

1. Identificatie van pertinente elementen in de casus;
2. Opbouw, motivering en rangschikking van differentieel diagnose,
3. Begrip van principes van pre- en post-test probabiliteit;
4. Verantwoording van bijkomende onderzoeken en adequate interpretatie van de resultaten;
5. Voorstellen van een aanzet tot behandelplan, [] zeker voor de kritische problemen

Het komt niet redelijk voor te oordelen dat verzoeker een heelkundige ingreep zou voorstellen zonder voorafgaande diagnose en bijgevolg een gevaar voor de patiënt zou betekenen wanneer hij 'heelkunde' als aanzet tot behandelplan voorstelt, komt dit uiteraard pas aan bod na het uitvoeren van eerdere onderzoeken.

* Over de thoracocentese en vochttoediening bij een patiënt met acuut longoedeem heeft verzoeker reeds in zijn aanvullende nota uiteengezet:

“5. Kan aanzet geven tot behandelingsplan:

In geval van longembolen heb ik de antistollingstherapie uitgelegd (zie blad). Ik heb laten weten wat wel en niet met INR gevuld kon worden. Voor longoedeem heb ik verwezen naar diuretica, beta-blokkers en dopanzine (dit laatste ter bevordering van de contractiliteit).

Ik heb ook gesproken over een vochtbeleid bij hartfalen. Ik meende te zeggen in geval de situatie zou eindigen in een shock. Zo ver ben ik in mijn antwoord niet gekomen, want het woord werd overgenomen door professor [P.J.]. “Zou je echt vocht geven aan een overvulde patiënt?” Ik zei “neen”. Een basisarts of huisarts start trouwens ook geen vochttherapie op.”

In de uitgeschreven toelichting doet de jury uitschijnen dat verzoeker thoracocentese en vochttoediening zou toepassen bij een longoedeem.

Dit is echter niet het geval.

Verzoeker heeft deze als antwoord gegeven op bijvragen naar een mogelijk behandelplan (na een voorafgaand onderzoek). Dit antwoord werd gegeven als mogelijke aanzet tot behandelingsplan bij hartfalen, niet bij longoedeem.

Dit blijkt ook uit de notities van professor [P.], waarop vermeld staat “*DD hartfalen: vocht toedienen.*”

De patiënt, zoals omschreven in de casus, scoorde wel degelijk in de criteria voor longemboel en dus was het niet ongepast om hieraan te denken, aangezien *red flags* ook moeten herkend worden (bijlage 2). ”

Verzoeker besluit dat op basis van de aantekeningen niet blijkt dat hij een gevaar voor de patiënt zou zijn, wat als criterium geldt om een onvoldoende toe te kennen.

Verwerende partij gaat in haar antwoordnota vooreerst in op de toelichting door de jury en de plaats die deze kan hebben in de beoordeling door de interne beroepsinstantie. Zij stelt ter zake dat uit het arrest nr. 4.834 van 1 april 2019 volgt dat de beroepscommissie wel degelijk vermocht bijkomende informatie op te vragen en die bij haar beoordeling te betrekken.

Het argument dat de toelichting niet betrouwbaar zou zijn, omdat de aantekeningen van de juryleden op de evaluatieformulieren niet zouden toelaten om tot de uitgeschreven toelichting te komen, kan volgens verwerende partij evenmin worden gevuld. Zij wijst erop dat uit de bestreden beslissing blijkt dat de aantekeningen van de juryleden en de uitgeschreven toelichting wel degelijk met elkaar in verband worden gebracht, bovendien op een wijze die toelaat te besluiten dat de motivering van de beroepscommissie is gebaseerd op een correcte feitenvinding. Er wordt ter zake nog aangestipt dat verzoeker voor het overige geen andere argumenten naar voren brengt waarom de uitgeschreven toelichting als niet betrouwbaar zou moeten worden beschouwd.

Deze vaststellingen bieden voor verwerende partij ook een antwoord op de grief stoelend op de formelemotiveringsplicht, dat interne beroepscommissie niet zou hebben geantwoord op de grief van verzoeker dat de uitgeschreven toelichting niet betrouwbaar zou zijn.

Nog inzake die formelemotiveringsplicht, herinnert verwerende partij eraan dat dit voorschrift niet inhoudt dat de interne beroepscommissie moet antwoorden op alle ingeroepen motieven of loutere beweringen: het volstaat dat de opgegeven motieven de beslissing kunnen dragen, wat voor verwerende partij *in casu* ongetwijfeld het geval is. Uit de motivering van de beslissing

van de interne beroepscommissie blijkt volgens verwerende partij duidelijk dat de interne beroepscommissie wel degelijk heeft onderzocht of de uitgeschreven toelichting betrouwbaar was en een weergave zou vormen van het werkelijk verloop van het examen.

Vervolgens gaat verwerende partij in op de vraag of de bestreden beslissing steun vindt in de evaluatieformulieren.

Wat de aantekeningen van de juryleden betreft, wijst verwerende partij erop dat volgens de rechtspraak van de Raad gedurende een mondeling examen door de examinator “minimale maar precieze aantekeningen” dienen te worden gemaakt. Deze notities mogen beknopt zijn, zolang zij voldoende inzicht geven hoe de quotering tot stand is gekomen. Verwerende partij verwijst verder naar rechtspraak die aanvaardt dat de initiële summiere aantekeningen door de docent naderhand verder kunnen worden uitgewerkt in een meer omvangrijke toelichting, met inbegrip van een verklaring voor de examencommissie op intern beroep, althans voor zover de in de toelichting opgenomen uitgebreidere motivering steun vindt in de eerder genomen notities.

Verwerende partij stelt vast dat gedurende het betrokken examen door drie van de vier juryleden wel degelijk extra aantekeningen werden gemaakt. De aantekeningen van prof. P., die binnen de jury was aangeduid als jurylid-verslaggever, zijn daarbij zelfs vrij uitgebreid. Naar aanleiding van het intern beroep van verzoeker werd bovendien een uitgeschreven toelichting door de betreffende professoren bijgebracht.

Verzoeker wordt niet bijgevallen in zijn stelling dat de interne beroepscommissie zich uitsluitend baseerde op de “*post factum*” motivering van de examenjury, zonder dat deze motivering enige steun zou vinden in de evaluatieformulieren. Integendeel, zo stelt verwerende partij, heeft de interne beroepscommissie niet enkel rekening gehouden met uitgeschreven toelichting van de examenjury, maar deze toelichting wel degelijk naast de aantekeningen van de examenjury tijdens het examen gelegd om deze documenten vervolgens aan een eigen, grondig onderzoek te onderwerpen.

Inzake de beoordeling van verzoeker betwist verwerende partij het argument dat noch uit de evaluatieformulieren, noch uit de beslissing van de interne beroepscommissie zou blijken waarom er tekortkomingen zouden zijn met gevaar voor de patiënt.

In casu verwijst verwerende partij in de eerste plaats naar de gemotiveerde beslissing van de interne beroepscommissie, waaruit blijkt dat de beweringen van verzoeker duidelijk worden tegensproken door de stukken van het dossier, waaronder de handgeschreven notities op de

evaluatieformulieren die reeds de antwoordelementen van de student omvatten die leiden tot schade en zelfs een potentieel gevaar voor de patiënt, én de uitgeschreven toelichting van de juryleden. Uit deze stukken blijkt voor verwerende partij duidelijk dat verzoeker tijdens het mondelinge examen wel degelijk behandelingsopties voorstelde die schade kunnen berokkenen aan de patiënt, met potentieel gevaar voor de patiënt. De interne beroepscommissie was dan ook van oordeel dat op basis van die stukken op afdoende wijze wordt toegelicht om welke reden tot het eindcijfer 8/20 werd gekomen.

Daar waar verzoeker meent dat hij de motieven van de examenjury kan weerleggen, is de interne beroepscommissie – zo stelt verwerende partij – van oordeel geweest dat verzoeker er geenszins in geslaagd is om de kritieken van de juryleden in de verslagen te weerleggen tijdens de mondelinge verdediging. Ook in de huidige procedure slaagt verzoeker er volgens verwerende partij niet in aannemelijk te maken dat de vorhanden zijnde motivering niet zou volstaan om een eindcijfer van 8/20 te rechtvaardigen. Verwerende partij stipt aan dat de lat wel degelijk hoog ligt: het is aan verzoeker om, gelet op de het vermoeden van professionaliteit en deskundigheid dat kleeft aan de examinatoren, voldoende overtuigend aannemelijk te maken dat de aanvullende post-factum motivering feitelijk niet correct is. Voor verwerende partij slaagt verzoeker daar niet in. Wat zij de “louter subjectieve inschatting” van verzoeker noemt dat zijn antwoorden voldoende zouden zijn om te kunnen slagen, volstaat alleszins niet om het vermoeden van deskundigheid en objectiviteit in hoofde van de beoordelaars te weerleggen. Ook de verwijzing naar de eigen notities van de student op de kladbladen overtuigen voor verwerende partij niet aangezien deze, zoals de interne beroepscommissie terecht aanhaalt, geen neerslag vormen van de antwoorden die gegeven werden tijdens het mondeling examen maar slechts een ruggenstein zijn voor de student tijdens dit examen. De examenjury en de interne beroepscommissie kunnen dan ook geen rekening houden met deze kladbladen. Hetzelfde geldt voor de aanvullende antwoorden en/of toelichtingen die verzoeker geeft in zijn aanvullend schrijven in het kader van de interne beroepsprocedure, doch waarvan niet aannemelijk wordt gemaakt dat deze antwoorden op die manier werden gegeven tijdens het mondelinge examen. Verwerende partij benadrukt nog dat een intern beroep niet mag worden opgevat als een nieuwe examenkans, die verzoeker zou toelaten om gebrekkige/onvolledige antwoorden tijdens het mondelinge examen recht te zetten of verder aan te vullen.

In zijn wederantwoordnota handhaaft verzoeker zijn standpunten.

Samengevat dupliceert verzoeker dat de uitgeschreven toelichting door de juryleden niet betrouwbaar is omdat de betrouwbaarheid van een geheel achteraf gegeven motivering in vraag werd gesteld, naar die grief geen onderzoek werd verricht, het examenverloop ter discussie staat, de bestreden beslissing niet steunt op de evaluatieformulieren en de juryaantekeningen niet precies zijn.

Wat de relevantie van de kladbladen betreft, stelt verzoeker dat het standpunt van de interne beroepscommissie zou kunnen overtuigen indien er door de jury precieze aantekeningen zijn gemaakt, wat niet het geval is. Alleszins blijkt niet uit de handgeschreven notities dat de voorgestelde behandelingsopties een gevaar voor de patiënt zouden inhouden.

Beoordeling

Wat de toelichting door de juryleden betreft, kan worden verwezen naar wat bij het eerste middel is overwogen. De interne beroepscommissie vermocht dit stuk bij haar beoordeling te betrekken.

Blijkens de ECTS-fiche (stuk 2 verzoeker) wordt het opleidingsonderdeel ‘Masterproef: klinisch geïntegreerd eindexamen’ beoordeeld aan de hand van een mondeling examen dat 100% van het eindcijfer bepaalt.

De beoordeling gebeurt in drie ‘stations’. In de eerste twee stations krijgt de student ‘korte casussen’; de ECTS-fiche vermeldt geen schriftelijke voorbereiding, laat staan dat deze van het examen deel zou uitmaken. Voor het derde station moet de student een patiëntennota opstellen; hiervoor was verzoeker vrijgesteld, zodat dit onderdeel niet het voorwerp van het beroep uitmaakt.

Zelfs wanneer verzoeker de mogelijkheid werd geboden om de korte casussen schriftelijk voor te bereiden, dan doet dit geen afbreuk aan het uitdrukkelijk louter mondelinge karakter van het examen. De schriftelijke voorbereiding is in dat geval in beginsel slechts een materiële hulp voor de student om zijn antwoord te structureren en voor te bereiden. Dat antwoord zelf is evenwel enkel datgene wat de student mondeling aan de examinator(en) meedeelt. Nog de examinatoren, noch de interne beroepsinstantie na hen, kunnen ertoe worden gehouden om de schriftelijke voorbereiding bij de quatering te betrekken als volwaardig te beoordelen antwoord.

A fortiori kan geen rekening worden gehouden met wat nadien in een (interne) beroepsprocedure wordt aangevoerd als beweerdelijk gegeven antwoorden, of als nuancering van een initiële versprekking.

Omtrent wat verzoeker al dan niet mondeling heeft geantwoord, moet derhalve rekening worden gehouden met de neerslag daarvan in de notities tijdens het examen en de nadere toelichting die in de loop van de interne beroepsprocedure is voorgelegd. Ook hier geldt als principe dat wordt uitgegaan van de deskundigheid, zorgvuldigheid en objectiviteit van de examinator(en).

De beoordelingsschaal bij het examen voor het betrokken opleidingsonderdeel geeft aan dat een quotering 8 of 9 wordt toegekend in geval van “meerdere zwakheden en tekorten, met potentieel gevaar voor de patiënt”.

De Raad is van oordeel dat de voormelde stukken waarop de beroepscommissie acht moet slaan, voldoende overtuigend zwakheden en tekorten in verzoekers antwoorden aanduiden. Inzake de in de beoordelingsschaal gestelde voorwaarde van het potentieel gevaar voor de patiënt, wordt in de bestreden beslissing overwogen dat uit de voorliggende stukken blijkt dat verzoeker behandelingsopties voorstelt die schade kunnen berokkenen aan de patiënt (bilaterale bestraling, heelkunde voor een goedaardig letsel van de borst) tot zelfs levensbedreigend kunnen zijn (thoracocentese en vochttoediening bij een patiënt met een acuut longoedeem). De interne beroepscommissie citeert daarbij uit de notities van de jury.

Deze overweging vindt steun in de globale eindbeoordeling van professor P.

“Gezien voor sommige elementen manifest onaanvaardbare antwoorden met gevaar voor de patiënt blijft laagste cijfer [] 2 weerhouden.”

Zo ook in de toelichting van de jury:

“Voor de casus dyspneu stelt de student dat hij sowieso een CT longembolen zou doen omdat dit onderzoek spoedig kan uitgevoerd worden. Bij een kritisch acuut longoedeem houdt het neerleggen van de patiënt voor de duurtijd [van] de CT een risico op verergering en mogelijk overlijden in.”

en

“Voor acuut longoedeem stelt de student in eerste instantie als behandeling thoracocentese voor, wat aangeeft dat hij het verschil tussen pleuravocht en longoedeem niet kent. In tweede instantie stelde hij vochttoediening voor. Als men bij een patiënt in acuut longoedeem vocht gaat toedienen, dan creëert men een [belangrijk] risico op overlijden.”

Voorts moet verwerende partij worden bijgetreden in haar herinnering aan het principe dat de formelemotiveringsplicht inhoudt dat een dragende motivering wordt gegeven voor de genomen beslissing, zonder dat daarbij noodzakelijkerwijze moet worden geantwoord op alle argumenten die de rechtsonderhorige aanvoert. Ter zake is de Raad van oordeel dat de motieven die in de bestreden beslissing worden weergegeven, die beslissing kunnen verantwoorden.

Binnen zijn marginale toetsingsbevoegdheid is de Raad verder van oordeel dat deze motieven bovendien voldoende concreet zijn en steun vinden in de stukken van het dossier. Het is niet aan de Raad om de beoordeling van de jury of van de beroepsinstantie over te doen.

Het tweede middel is niet gegrond.

Derde middel

Verzoeker steunt in een derde middel op het onpartijdigheidsbeginsel, het gelijkheidsbeginsel, het motiveringsbeginsel en het zorgvuldigheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Na enkele uitgangspunten inzake het onpartijdigheidsbeginsel in herinnering te hebben gebracht, zet verzoeker uiteen dat hij in het intern beroep met nadruk heeft verwezen naar de sfeer en de stemming tijdens het examenverloop. Daarbij werd aangevoerd dat bij het laatste examen de tweede korte casus door dezelfde professoren werd afgenoem als bij het vorige examen, dat de daardoor gewekte schijn van vooringenomenheid werd versterkt door de moeizamere sfeer en dat professor P. met twee andere kandidaten wel een tussentijds evaluatiegesprek heeft gehouden en met verzoeker niet. Verzoeker ziet zijn vermoedens verder bevestigd door de houding die te zijnen aanzien werd aangenomen tijdens het inzagmoment.

Wat de bestreden beslissing ter zake overweegt, overtuigt verzoeker niet. Hij stelt:

“Verwerende partij slaagt er niet in deze (schijn van) vooringenomenheid te weerleggen. Zij overweegt dat de “grief van de student [...] trouwens [impliceert] dat studenten die voor het tweede academiejaar ingeschreven zijn voor een opleidingsonderdeel, examen zouden moeten afleggen voor een andere examinator dan de andere studenten, hetgeen niet kan worden bijgetreden.”

Dit kan inderdaad aangenomen voor opleidingsonderdelen waarbij slechts één titularis is aangeduid, doch niet voor een opleidingsonderdeel ‘Masterproef: klinisch geïntegreerd eindexamen’, waarbij wel degelijk meerdere examinatoren ter beschikking zijn om hieraan te verhelpen. In elk geval doet de interne beroepscommissie niet blijken waarom de continuïteit van de werking van de examencommissie in het gedrang komt.

In alle redelijkheid kan de interne beroepscommissie niet aannemen dat het moeizaam examenverloop (tot driemaal toe!) slechts een subjectief aanvoelen zou betreffen dat het vermoeden van objectiviteit en deskundigheid niet aantast.

Verzoeker heeft de omstandigheden tijdens het examen en tijdens het inzagemoment zeer concreet geschetst. Dit wordt op geen enkele wijze weerlegd door de interne beroepscommissie of in de uitgeschreven toelichting achteraf.

Daarnaast stipt verzoeker, gekoppeld aan de motivering, aan dat uit de evaluatieformulieren niet blijkt waarom er tekortkomingen zijn met gevaar voor de patiënt. Er wordt, zo stelt verzoeker, geschreven dat er ‘gevaar is voor de patiënt’ zonder dit concreet te motiveren. De omschrijving van een graad in een beoordelingsschaal kan voor verzoeker niet dienstig zijn als motivering waarom dergelijke graad toegekend moet worden.

De evaluatiefiches versterken verzoekers indruk tijdens de mondelinge proef, dat zijn examen niet correct is verlopen en dat hij op subjectieve wijze werd beoordeeld. Het tegendeel wordt voor verzoeker alleszins niet bewezen, gelet op de uiterst summiere motivering van het eindcijfer. Verzoeker besluit ter zake dat er gelet op het betwistbaar examenverloop sprake is van een schijn van partijdigheid, waarmee onder meer de evaluatieformulieren en de uitgeschreven toelichting van de jury behept zijn, en waarop de interne beroepscommissie zich in alle redelijkheid niet kan steunen om de bestreden beslissing te verantwoorden.

Ten slotte gaat verzoeker in op de verschillende behandeling die zij ziet in de tussentijdse evaluatiegesprekken:

“Verwerende partij is in de bestreden herstelbeslissing ook onduidelijk over de grief die hij aangehaald heeft dat aan de andere twee studenten die het opleidingsonderdeel opnieuw afgelegd hebben, wel een tussentijds evaluatiegesprek werd aangeboden, en aan verzoeker niet (zie p. 9/15 van het intern beroep).

“Doordat de samenstelling grotendeels gelijk liep, werd minstens de schijn van vooringenomenheid gewekt, aangezien ik hierbij opnieuw beoordeeld werd door

een commissie waarbij het zwaartepunt van de beoordeling bij dezelfde professoren gelegen was. Gelet op het verloop van dit examen waarbij ook gepeild werd naar kennis boven het niveau van basisarts, werd die vooringenomenheid ten aanzien van mij alleen maar bevestigd.

Verder is dit ook gebleken uit het feit dat professor JP.J met de twee andere kandidaten een tussentijds evaluatiegesprek gehouden heeft, terwijl dit voor mij niet het geval was. De reden hiervoor is mij niet bekend.”

Verwerende partij weerlegt dit niet, maar stelt alleen dat de betrokken professor hiertoe niet verplicht was. Uw Raad kan dan ook vaststellen dat de andere tweede studenten inderdaad, in tegenstelling tot verzoeker, een tussentijdse evaluatie hebben genoten.

Verzoeker heeft hiermee niet zozeer het gebrek aan tussentijdse evaluatie willen viseren, maar wel dat hierdoor sprake is van (minstens een schijn van) partijdigheid. Verwerende partij vermeldt in de bestreden beslissing dat “[verzoeker] [...] in gebreke [blijft] aan te tonen dat de titularis verplicht met hem een tussentijds evaluatiegesprek zou moeten hebben gehad.”

De vraag is niet of de organisatie van een dergelijk tussentijds evaluatiegesprek al dan niet [] verplicht[] voorgeschreven was. Dat dit niet reglementair voorzien was, doet geen afbreuk af aan het feit dat het schoolbestuur de algemene beginselen van behoorlijk bestuur in acht moet nemen. Wanneer een tussentijds evaluatiegesprek georganiseerd wordt voor twee andere studenten, doch niet voor verzoeker, is er sprake van een verschil in behandeling die getuigt van een partijdige benadering.

De regeling van het tweeledig remediëringstraject was verzoeker onbekend, doch het is niet aangetoond dat de tussentijdse evaluaties kaderde[n] binnen dit traject. Dit blijkt uit geen enkel stuk van het administratief dossier.

Daarnaast is professor [P.] tevens ‘titularis’ van het kwestieus opleidingsonderdeel (bijlage 2). Zelfs al zouden twee andere professoren verzoeker meer uitgebreid opgevolgd hebben, dan hoort het niet dat zij in haar hoedanigheid van titularis raadgevingen en aanwijzingen biedt aan andere studenten, waarvan verzoeker uitgesloten wordt.”

Verwerende partij replicateert in haar antwoordnota dat het – zoals verzoeker zelf ook aanhaalt – in de eerste plaats aan verzoeker toevalt om concreet en overtuigend aan te tonen dat de examenbeslissing van partijdigheid getuigt. De Raad gaat immers, zo stelt verwerende partij, uit van het vermoeden van objectiviteit van de docent en van de leden van de examencommissie.

Verder argumenteert verwerende partij dat de interne beroepscommissie in de bestreden beslissing reeds op overtuigende wijze heeft vastgesteld dat verzoeker op geen enkele wijze aannemelijk maakt dat er sprake is van een subjectiviteit in hoofde van de juryleden bij de beoordeling van het examen. Ook in het kader van het voorliggende beroep laat verzoeker na om nog maar een begin van bewijs aan te voeren die op een vooringenomenheid en een oneerlijke beoordeling duiden en die van aard zijn om het vermoeden van objectiviteit en deskundigheid in hoofde van de beoordelaars te kunnen weerleggen. Integendeel, zo stelt verwerende partij, tracht verzoeker de bewijslast die op zijn schouders rust te verleggen, door te stellen dat de beroepscommissie er niet in slaagt “(de schijn van) vooringenomenheid” te

weerleggen. Hiermee spant verzoeker de kar voor het paard; het komt immers aan verzoeker partij zelf toe om zijn beweringen te staven. Een middel gesteund op vooringenomenheid van de jury moet dan ook voldoende concreet worden onderbouwd, bij gebreke waarvan het feitelijke grondslag mist en als ongegrond moet worden afgewezen. Het spreekt voor verwerende partij voor zich dat het niet volstaat te beweren dat de interne beroepscommissie niet “in alle redelijkheid” kon aannemen dat “het moeizaam examen verloop” slechts een subjectief aanvoelen zou zijn dat het vermoeden van objectiviteit en deskundigheid niet aantast.

Inzake (het gebrek aan) tussentijdse evaluatie, leest verwerende partij dat verzoeker het met de motieven in de bestreden beslissing oneens blijft, maar die tegenspraak reikt voor haar niet verder dan een herneming van de eerder geformuleerde grieven en blijft derhalve onvoldoende om het bewijs te leveren van enige partijdigheid in hoofde van (één van) de examinatoren.

In zijn wederantwoordnota handhaaft verzoeker zijn standpunt. Hij verwijst naar verschillende passages uit zijn intern beroep en stelt dat hij conceet heeft aangeduid waauit de negatieve stemming ten aanzien van zijn persoon bestond. Het is voor verzoeker dan ook ten onrechte dat de beroepscommissie overweegt dat dit onvoldoende concreet of duidelijk zou zijn. Verzoeker komt ook nogmaals terug op de negatieve stemming die hij bij het inzagmoment heeft ervaren.

Beoordeling

Inzake examenbeoordelingen geldt een vermoeden van deskundigheid en objectiviteit ten gunste van de examinator; het valt aan de verzoekende partij toe om dit vermoeden aantoonbaar aan het wankelen te brengen.

Op grond van de elementen waarop de Raad vermag acht te slaan en het verloop van het examen zoals verzoeker dit weergeeft, levert verzoeker dat bewijs niet. Het loutere feit dat een bepaald deel van een opleidingsonderdeel in opeenvolgende academiejaren door dezelfde professoren wordt geëxamineerd, ook al zijn er andere professoren beschikbaar, toont op zich niet aan dat de objectiviteit van de beoordeling in het gedrang komt of dat er in redelijkheid kan worden gesproken van een schijn van vooringenomenheid.

Evenmin mag uit een ‘moeizaam’ verlopend examen worden afgeleid dat er sprake is van een gebrek aan objectiviteit. Dat, in voorkomend geval, een examinator zijn verwondering of zelfs teleurstelling uit bij een door een student gegeven antwoord, betekent niet dat de quatering door die examinator niet objectief zou zijn.

Ook het gegeven dat professor P. met andere studenten een tussentijds evaluatiegesprek zou hebben gehouden en niet met verzoeker, leidt niet tot de onregelmatigheid van de bestreden beslissing. De Raad ziet in dit gegeven op zich geen (begin van) bewijs van vooringenomenheid of van een negatieve bejegening tijdens het examen.

De reactie van professor P. tijdens het inzagemoment, zoals door verzoeker weergegeven, ondersteunt evenmin een vermoeden van vooringenomenheid. Immers, zoals verzoeker in zijn verzoekschrift zelf uiteenzet, heeft hij haar houding en commentaar tijdens het inzagemoment begrepen als een reactie op het feit dat hij een intern beroep heeft ingesteld. Dat een docent wat kribbig reageert op een intern beroep tegen zijn of haar examenbeslissing is te betreuren, maar toont geen oorzakelijk verband met wat tijdens het daaraan voorafgaand examen zelf is gebeurd.

De Raad overweegt bij dit alles nog dat de interne beroepsinstantie krachtens artikel 153, §2 van het onderwijs- en examenreglement over volheid van bevoegdheid beschikt en in de bestreden beslissing een eigen beoordeling over het examen heeft gemaakt. Het gegeven dat verzoeker aan de samenstelling van de interne beroepsinstantie geen grief van vooringenomenheid of gebrek aan objectiviteit tegenwerpt, is derhalve minstens van aard om het belang van het middel, voor zover het de examenjury betreft, te nuanceren.

Wat de evaluatie zelf betreft, en het oordeel dat verzoeker in zijn antwoorden de patiënt in gevaar brengt, verwijst de Raad naar wat ter zake bovenstaand is overwogen.

Het derde middel is ongegrond.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 5 juni 2019, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, I^e Kamer, samengesteld uit:

Jim Deridder,	voorzitter van de Raad
Jan Geens	bestuursrechter – bijzitter
Piet Versweyveld	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Freya Gheysen	secretaris

De secretaris

De voorzitter

Freya Gheysen

Jim Deridder

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 4.984 van 5 juni 2019 in de zaak 2019/179

In zake: xxx

tegen:

KATHOLIEKE UNIVERSITEIT
LEUVEN woonplaats kiezend te 3000
Leuven
Oude Markt 13

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 16 mei 2019, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de vicerector Studentenbeleid van de Katholieke Universiteit Leuven van 10 mei 2019 waarbij het intern beroep van verzoekster ongegrond wordt verklaard en haar doctoraatsopleiding wordt stopgezet.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 5 juni 2019.

Voorzitter van de Raad Jim Deridder heeft verslag uitgebracht.

Toon Boon, die verschijnt voor de verwerende partij, is gehoord.

III. Feiten

Verzoekster is sinds 2016 ingeschreven als doctoraatsstudent in het Doctoral Programme Biomedical Sciences.

Er doen zich doorheen de doctoraatsopleiding een aantal incidenten voor met betrekking tot verzoeksters gedrag, waarover uitgebreid in e-mails wordt gecommuniceerd.

Op 25 januari 2019 neemt professor P.C., promotor van verzoekster, contact op met de ombud, met verzoek om een gesprek met verzoekster aan te gaan. De ombud rapporteert ter zake dat het gesprek op 31 januari 2019 zeer moeizaam verliep “met veel argwaan en ontwijking” en dat verzoekster geen problemen of conflicten ziet.

Op 10 februari 2019 richten verzoeksters promotor en twee copromotoren een brief aan de doctoraatscommissie, met verzoek om de doctoraatsopleiding van verzoekster stop te zetten, enerzijds omdat van onvoldoende wetenschappelijke vooruitgang, anderzijds omdat van problematisch gedrag:

“We would like to ask the discontinuation of the PhD training of Dr. xxx, since we are convinced that progress is insufficient to be able to lead to publications and a PhD. Progress is hampered by several intrinsic factors:

- Chaotic data analysis, with the inability to clearly present or discuss the data
- Simple questions about data analysis are not answered straightforwardly
- Presentation skills remain too poor despite several encouragements to work on it
- Advice on how to progress is ignored or remains unanswered
- Several explicit tasks on demand on promoters are ignored or are postponed

Moreover, progress is also hampered by inappropriate attitude in the working environment

- Refusal to discuss data with colleagues, even after explicit demand of (co-)promotors
- Disturbing clinical colleagues (surgery department), even after explicit demand not to contact them anymore by (co-)promotors
- Inappropriate behavior towards lab technicians and fellow PhD students
- Not communicating about activities impacting on the PhD program (submission of abstracts, projects, etc.) without any discussion with (co)promotors.

For these reasons and in a final attempt to remediate, the promotor sought help from prof. [S.N.] (ombudsman PhD biomedical sciences) on 29/01/2019, but the seriousness of the facts is not realized by Dr. xxx and remediation seems impossible.”

Op 6 maart 2019 wordt verzoekster in haar doctoraatsopleiding ongunstig geëvalueerd ('fail'). De onderdelen ‘presentatie’, ‘wetenschappelijke vooruitgang’ en ‘achtergrondkennis’ worden beoordeeld als ‘onvoldoende’ – wat de laagste van vijf scores is – en voor het onderdeel ‘kritisch denken’ scoort verzoekster ‘onder het gemiddelde’.

Na verzoekster te hebben gehoord, beslist de doctoraatcommissie om de doctoraatopleiding stop te zetten. Met een e-mail van 10 april 2019 wordt de volgende beslissing aan verzoekster meegedeeld:

“The Doctoral Committee of the Faculty of Medical Sciences confirms the decision of the PhD supervisors and the advice of the Supervisory Committee to stop the doctoral process and progress of Mrs xxx.

Report:

Upon the initial request by the Supervisory Committee, the Doctoral Committee has invited the candidate to present her arguments against this advice. In this meeting we discussed the progress of her PhD, the recent research seminar and the complaints about the non-professional attitude in the working environment.

The candidate disagrees with the evaluation by the Supervisory Committee but did not present clear arguments to make her case. She correctly claims that part of her access to imaging data has been blocked by the supervisors. However, this was the consequence of an incident within the research team. The supervisor states that she still had access to the data on her own computer allowing further analysis and preparation of the research seminar. The Doctoral Committee notes that the candidate envisions the PhD project in a very personal way with a limited role for the supervisory team and the research group.

Based on the report of the Supervisory Committee and this interview, the Doctoral Committee sees no reason to doubt the correctness of the evaluation.

With regards to the personal issues, the candidate fully denies their existence. However, incidents and inappropriate behaviour were confirmed independent from the supervisory team. We regret this denial as this makes clear that the relationship between the candidate and the research team appears impossible to repair. Unfortunately, in the end, the meeting with the Doctoral Committee went sour as the candidate started personal attacks on the supervisory team and left the meeting.

The candidate has collected data during the research period. The Doctoral Committee does encourage the supervisors and the candidate to reach an agreement on the further use of these data and eventually their publication. If required, the Doctoral Committee suggests to appoint a neutral expert to facilitate this process.

As per [University Regulations](#), the candidate has the right to appeal against this decision within 7 calendar days from tomorrow onwards. The appeal should be made to the Vice-Rector for Student Affairs.”

In een e-mail van 12 april 2019 geeft verzoekster aan dat zij beroep instelt tegen deze beslissing en vraagt zij om informatie omtrent de procedure. De modaliteiten om een dergelijk intern beroep in te stellen worden aan verzoekster per kerende meegedeeld.

Diezelfde dag stelt verzoekster het volgende intern beroep in:

“I received the decision from the doctoral committee. Based on the decision I do appeal to the Vice-rector for student affairs not only for stopping my phd unproperly but for not respecting my private and personal rights. There are apparently 7 day to appeal to the vice rector and would need this decision as well as my appeal to be forwarded immediately to the vice rector.

Please to know the information for the vice rector where to make an appeal.

I would need a proton for writing the phd manuscript.

Review has been submitted for publication.

One successful presentation on international level [that] would lead to publication.

The promotor yesterday [sent] me to ucp [KU Leuven] Kortenberg and would need to receive an ombudsman person immediately here so I can come back in Leuven where I live currently.

I do not now my right and would like an ombudsman person to contact me so I can receive protection.

I would like to propose new promotor to receive before writing the phd thesis manuscript.”

In een e-mail van 14 april 2019 voegt verzoekster daar nog aan toe:

“Please to inform that I do appeal against the decision for cessation of writing the PhD thesis manuscript since the PhD thesis is currently brought at this higher level.

The progress of the research seminar was not considered to be content related, while prof. [C.] failed to provide proper guiding and supervision of this PhD thesis.

There has been personal issue from his side that affected the phd progress resulting with taking advantage of his position in order to ruin my personal and professional integrity in my working environment and in public as well.

I am sorry that at this point I am placed in a position to ask to be provided with supervisor that can provide me the opportunity to proceed with write now only the PhD thesis manuscript and to write the final doctoral plan that has been scheduled for 20th June 2019.

Revisions of the manuscripts submitted would be performed in parallel.

I do not hold anything personally against this decision.

However, I do not agree because it is not content related and believe that I would receive proper and dissent judgment this time at this very respected and historical University where innovation is the spirit and mind.”

Er ontwikkelt zich vervolgens een e-mailcorrespondentie met de interne beroepsinstantie die, na verzoekster te hebben gehoord, op 10 mei 2019 tot de volgende beslissing komt:

“On April 12, I received your appeal against the decision of your Faculty's Doctoral Committee to discontinue your Ph.D. Via e-mail and on different occasions, I encouraged you to send me further specification about your appeal and – because of your personal circumstances – I also suggested you to postpone this appeal. As part of this e-mail

correspondence, I also sent you a copy of the evaluation report of your Research Seminar and asked you to give me your feedback about the findings in this report. During a personal meeting on April 29, you could elaborate on your arguments. On May 3, I informed you about the fact that you could expect my answer by latest on May 10.

Your arguments

As was already mentioned in the e-mail you received from your Doctoral School on April 10, the decision of your Faculty's Doctoral Committee was taken following the advice of the Supervisory Committee and was primarily taken based on the evaluation of the Research Seminar on March 6. In this decision the Doctoral Committee also took into consideration the reports about your non-professional attitude in the working environment.

Via your appeal and during our meeting you stated that the feedback you received for this Research Seminar was not correct and not true. You mentioned that the first aim of the PhD project was to develop a large animal-model of different LV systolic loading states and that you had done this successfully. In one of your e-mails you even described your work as “one of the most original ever done at this university”. You further explained that during the research seminar you specified the existing differences between the two groups, clearly showing the difference in the timing of peak LV afterload. Since in your opinion during the seminar you did well with the presentation of these data and results and with the answering of all the questions, you considered that your performance during this seminar had been inappropriately judged by the committee.

You specified that the feedback as it was written on the evaluation form remained contradictory. You pointed out that the report referred to the chaotic character of your slides but at the same time mentioned that your presentation had a traditional structure, and thus had at least some kind of a structure. The report also mentioned that you insufficiently interpreted your results in view of the literature and even described your approach as “cherry picking of literature”. You found these remarks to be unjust, since little literature existed about your field of research. You also pointed out that the evaluation report provided a possibility to include the feedback of the PhD researcher and that in this report your personal feedback was not included. You mentioned that you had no opportunity to provide such feedback.

You also said that due to “some administrative reasons” in the period prior to the Research Seminar your computer account was blocked, and this circumstance denied you the access to data which were needed for your preparation of this Research Seminar.

In your earlier mails you had complained about “the unserious and unprofessional behaviour” of your promoter and you had mentioned that there had been “a personal issue from his side that had affected the PhD progress”. When asked to [] elaborate on these remarks you denied that prior to the request of your promoter to discontinue your PhD you ever had any personal problem, with your promoter nor with any other member of the Supervisory Committee.

You explained that in the meantime and since the moment of the Research Seminar you had adapted your thesis according to the remarks of the Supervisory Committee. Both

during our meeting as well as on different occasions via e-mail, you asked to be able to finalize your PhD in the coming months.

Finally, during our meeting you mentioned that you considered it to be important that you should be able to publish the data you obtained in a scientific journal and that you should not lose your legal rights on your work.

Information provided by your faculty

Following your appeal, I contacted the chairman of your Faculty's Doctoral Committee, prof. [R.L.], your promoter, prof. [P.C.], and the ombuds, prof. [S.N.] in order to receive further information about this decision.

You started your PhD in August 2016. Since at that time you were following a medical training in cardiac surgery in Croatia you were informed about the fact that this doctoral research project could not be combined with any clinical activities as a medical doctor.

During the first year of your PhD you were encouraged to write a review about ventricle remodeling in the context of an increased afterload, to work out your preliminary working plan and the develop the protocol needed in order to obtain the approval of the Ethical Committee for the planned experiments on animals. Although at the time of your first progress report (i.e. June 2017) there remained some remarks about the non-systematical character of your approach and the lack of clarity of our written report, your first progress report was approved, with a strong recommendation to improve both your presentation skills as well as your managing skills.

After the approval by the Ethical Committee you could start with your experiments. The surgical protocol was initially carried out in the lab of Cardiac Surgery. Due to incidents you had with staff members of this laboratory (i.e. in March 2017) and staff members of the Animal Research Center (i.e. in November 2017) your research project was transferred to the lab of Experimental Cardiology, under the guidance of one laboratory technician (Ms. [P.H.]). In the meantime, there was another incident in the lab of Histology (i.e. in March 2018). In February 2018 you submitted request for a research grant of the 'Fonds Wetenschappelijk Onderzoek' without any prior consultation with your promoter. Later on, this request had to be withdrawn, since you did not meet the requirements. Although you had clearly be informed about the research integrity rules of the university, you submitted on different occasions (i.e. two times in March 2018, in April 2018 and in April 2019) abstracts to scientific journals with incomplete and unvalidated data and which were not discussed with and approved by the co-authors. Furthermore, some incidents occurred in the medical surgery room (a.o. on January 2019). Although the head of the department, prof. [M.], had already informed that you could no longer be present as an observant during these operations, you did show up during a surgery on January 24. Based on this last incident your access to the hospital was denied.

Because of these repeated incidents and in order to guarantee to normal progress of your PhD, the mediation of the ombuds, prof. [S.N.], was asked. She invited you for a meeting on January 31. During this meeting you denied any personal problem or incident with your (co)promotor(s) or any other staff member of the university or the hospital. Related to the last incident in the cardiac operation room you stated that nothing had happened.

You denied that the fact that your account was blocked was the result of such incident. In your opinion this blockage was a mere administrative matter. When asked about the results you intended to present during the planned research seminar, you avoid any question about that and emphasized the fact you wanted to conduct your PhD project according to your own ‘individual development plan’. You also indicated that you did not consider any further meeting with the ombuds, or any other person, in order mediate between you and your (co)promotor(s) to be useful. You mentioned that based on your experience as a surgeon you were used to solve your own problems. Based on this meeting the ombuds concluded that no further mediation was useful.

You were also informed about the necessity of the Research Seminar, which had to be considered as one of the formal evaluation moments of your doctorate (i.e. second progress report). You were given a first chance to present such a seminar in September 2018. Although a re-evaluation of such a seminar is not a part of the official procedure, in mutual consent your promoter agreed not to forward the (unsatisfactory) results of this seminar to the Doctoral School. Based on his feedback about your first attempt to present this seminar, you had a second chance to present this Research Seminar in March 2019.

As part of his reaction, prof. [L.] sent me the evaluation report about this seminar. Although you already received this report prior to the meeting you had with prof. [L.] and also prior to our meeting on April 29, I re-include this report in my present decision. This report clearly describes the insufficient character of your presentation specifically and of your PhD progress more in general, in terms of:

- The insufficient and non-systematic data analysis resulting in a mere presentation of some observations, without any synthesis of the data in the context of existing literature nor with any ideas about how the already acquired data could be improved;
- Your inability to answer some basic questions about this data analysis and your inability to interpret these results in view of the existing literature;
- Your unsatisfactory presentation skills, resulting in chaotic and inconsistent slides and in a completely unbalanced structure of your presentation.

Your promotor, prof. [C.], also sent me a copy of his e-mail to you of March 4, in which he resent the remarks he made about your first presentation in September 2018, and in which he remarks that you ignored most of his previous comments.

Prof. [C.] also confirmed that due to the abovementioned incident at the department of Cardiac Surgery, (i.e. January 2019) you had no longer access to computer network and databases of the hospital. However, you could continue to work on your own computer under the general “UZ Leuven login” in the “Louvre” of the campus Gasthuisberg. At that time prof. [C.] also made it clear to you that he would provide you with all the data necessary for your preparation of the research seminar.

Prof. [C.] also commented on your remarks about the existence of relevant literature. He pointed out that, by definition, a PhD project is set up from questions which are left open in existing literature and thus should have an added value to existing literature. However, this does not mean that relevant literature about your subject was not available. The remarks made by the Supervisory Committee specifically relate to the fact that during the seminar you merely presented some observations, without critical analysis and without

being able to achieve a synthesis of this data and discuss them in relation to the existing literature and previous findings. Such previous literature and findings did certainly exist. About 30 references were mentioned in a preliminary version of a paper. You did not discuss this literature during the seminar.

Based on this Research Seminar the Supervisory Committee advised to Doctoral Committee to decide to discontinue your PhD. In their request to do so the Supervisory Committee stated that the progress of your PhD was hampered by the following intrinsic factors:

- The chaotic data-analysis, with your inability to clearly present or discuss the data;
- The fact that during the seminar you could not answer simple questions about data analysis straightforwardly;
- The fact despite several encouragements to work on it your presentation during the seminar demonstrated that your presentation skills remained too poor;
- The finding that advice on how to progress was ignored or remained unanswered;
- The fact that several explicit tasks on demand of the promoters were ignored or postponed..

Moreover the Supervisory Committee mentioned the following the elements related to your attitude in the working environment:

- Refusal to discuss data with colleagues, even after explicit demand of (co)promotors;
- Disturbing clinical colleagues (surgery department), even after explicit demand not to contact them anymore by (co-)promotors;
- Inappropriate behavior towards lab technicians and fellow PhD students;
- Not communicating about activities impacting on the PhD program (submission of abstracts, projects, etc.) without any discussion with (co-)promotors.

The Supervisory Committee stated that the ombuds, prof. [S.N.] had made a final attempt to remediate, but that due to the fact you that you did [not] realize the seriousness of the facts, remediation seemed to be impossible.

Immediately following the advice of the Supervisory Committee, you were invited by the Doctoral School to present your arguments against this proposal to discontinue your PhD. Following this e-mail-conversation you had a meeting with the Chairman of the Doctoral Committee on April 8. Based on the report of the Supervisory Committee and based on the elements discussed during the meeting you had with prof. [L.], the Doctoral Committee saw no reason to doubt the correctness of the evaluation and decided on April 10, to discontinue your PhD.

My decision

In order to avoid any misunderstanding, I would [like] to point out that the presentation and evaluation of the Research Seminar is an essential part of the progress requirements described in the PhD regulations at KU Leuven. The fact that you had to present such a seminar certainly [cannot] be seen as a deliberate attempt of your promoter to block [your] PhD. Although the relevant regulations do not provide the possibility for a chance to redo such a seminar, you – in your own benefit – did receive the possibility to present this seminar for the second time. The fact remains that even after you received in September

constructive feedback from your promoter about how you could improve your performance, both your presentation as well as your general PhD were judged to be insufficient. The fact remains that, following the decision of the Doctoral Committee at this moment your PhD has actually been discontinued. Your mere request to be able to continue your PhD could only be answered positively in case the outcome of this appeal procedure would be that the initial decision of the Doctoral Committee was not properly taken.

Furthermore, I have to state that to some extent your arguments remain ambiguous. Although in your emails you mentioned some elements which could be seen as an allegation that the guidance you received from your (co)-promoters remained in some aspects unsatisfactory, during our personal meeting you completely denied such difficulties in the relationship with your (co)promoters or any other staff member. In order to avoid any misunderstanding about this, I would like to repeat what I already wrote in one of the e-mails I sent you prior to our meeting, i.e. that the evaluation of your relationship with your promotor (or any other member of the staff) is not the main objective of this appeal procedure. The intention of this appeal procedure strictly concerns the objectivity of the evaluation procedure. An assumed shortcoming in this guidance could only be relevant in this appeal procedure in case there would be clear indications that this alleged shortcoming would have made it impossible to succeed. Such an impossibility to succeed can certainly not [be] found in the information which you presented in the course of this appeal.

Also in the prior meeting you had with the ombuds, prof. [S.N.], you stated that there were no problems in your relationship with promoter or co-promoters and that you considered further initiatives from the ombuds to be completely un-useful. Based on these observations the ombuds concluded that further mediation was not possible and that the incidents which were brought to the attention of the ombuds by the promotor certainly would not intervene with the normal intrinsic evaluation of the planned Research Seminar in particular and of the general progress of your PhD in general by the Supervisory Committee. In order to avoid any possible misunderstanding, I also forwarded this decision of the ombuds to an adhoc committee consisting of the dean of your faculty, the chairman of the Department of Cardiovascular Sciences, the research coordinator of the group Biomedical Sciences, the director of the Doctoral School of Biomedical Sciences and the chairman of your faculty's Doctoral Committee. All of them agreed with the conclusions of the ombuds.

I can only regret that on several occasions you completely denied the above described incidents related to your inappropriate behavior in the working relations. Since these incidents were confirmed independent from the Supervisory Team, I have no reason to doubt that these incidents actually took place. The information provided by the ombuds and the confirmation of these conclusions by the members of the ad-hoc committee corroborate my conclusion that the evaluation by the Supervisory Committee and later on the Doctoral Committee, was done in a normal and objective manner.

When it comes to the conclusion of the Supervisory Committee itself, I state that the evaluation report, which is included as annex to this letter, describes in a detailed manner what elements of your presentation and your PhD remained unsatisfactory. I fail to see in this report any confirmation for your remarks in this matter. There is certainly no contradiction in the fact that your slides were judged to be chaotic (a.o. because of the

inconsistent naming and ordering of experimental groups and the inconsistent naming of parameters) and that at the same time your presentation showed a traditional but completely unbalanced structure. Contrary to your saying that you well answered all the questions of the jury, the report clearly mentions in what aspects your answers remained unsatisfactory (e.g. questions about physiological concepts the PhD work (compliance and stiffness of chamber versus myocardium), questions about basic MRI imaging concepts, mixing up of concepts (perfusion versus stress imaging), question about Tl mapping under adenosine infusion, no clear answers on what would be observed in normal myocardium, unsatisfactory explanation of different p-values in the ANOVA design, vague response about meaning of the presented ventriculo-arterial coupling parameter).

The fact that in the weeks preceding your seminar your account was actually blocked cannot be seen as the result of some “administrative” circumstance but was clearly related to the incident which took place at the department of Cardiac Surgery. Once again, I can only regret that during our meeting you denied these undoubtable facts and thus how this measure relates to your personal behaviour. However, when it comes to your complaint about the impact of these circumstances on your preparation of the Research Seminar, the information received from your promotor clearly indicates that at that time you still had access to the data needed for further analysis and preparation of the Research Seminar.

It is true that your feedback about this report is not actually written on the evaluation report. The form provides such a possibility but based on the title in this document (“Feedback of the PhD researcher (optional)”) it is clear that this is not an essential element. Furthermore, based on the e-mails which you received in the period March 12 (i.e. date on which you were informed about the negative evaluation made by the Supervisory committee) to March 18 from your Doctoral School and based on the actual meeting you had with the chairman of the Doctoral Committee On April 8, it is clear that prior to the actual decision of the Doctoral Committee you had sufficient occasion to present your feedback and counterarguments. The fact that this feedback was not actually written on this report certainly did not harm you in defending your rights during this procedure.

Based on this information I decide that the decision to discontinue your PhD programme was correctly made and will not be changed.

I realize this is not the decision you were hoping for, but I do hope that the information in this letter provides you more insight in my decision. During our meeting you mentioned that you hoped that you would be able to publish part of your work in order to demonstrate your academic qualities. I can only encourage you to do try to find such new challenges in work and that you can use your experiences at KU Leuven in a positive sense. It is certainly not up to me, as Vice-rector for Student Affairs, to take any decision about a future publication. I can only encourage you and your (co)promoters to try to reach an agreement about the just recognition of your work, in full respect of all the common practices concerning academic integrity and thus fully respecting the rights of all those who contributed to this work. I wish you all the best during your future career.”

Dit is de thans bestreden beslissing.

IV. Ontvankelijkheid

Verwerende partij betwist niet de ontvankelijkheid van het beroep.

De Raad ziet ambtshalve geen redenen om er anders over te oordelen.

Het beroep is ontvankelijk.

V. Aanduiding van het voorwerp van het beroep

Standpunt van partijen

Krachtens artikel 23, §4 van het ‘reglement met betrekking tot het behalen van de academische graad van doctor aan de KU Leuven, aangevuld met de bijzonderheden van de groep biomedische wetenschappen’ (verder ook: doctoraatsreglement), leidt het beroep dat bij de vicerector wordt ingesteld tot een nieuwe beslissing.

Dit betekent dat de beroepen beslissing van de doctoraatscommissie uit het rechtsverkeer verdwijnt en niet langer in rechte aanvechtbaar is.

Verwerende partij doet gelden dat verzoeksters beroepsschrift op geen enkele wijze verwijst naar de beslissing van 5 mei 2019 (bedoeld wordt: 10 mei 2019) en dat voor zover toch de beslissing van de vicerector tot voorwerp van het beroep is gemaakt, niet wordt verduidelijkt waarom die beslissing ten onrechte zou zijn genomen.

Beoordeling

Verzoekster duidt het voorwerp van haar beroep op de voorpagina van het beroepsschrift aan als ‘besluit 2018-2019-m1143’. Dat is de referentie die verwerende partij aan de interne beroepsprocedure heeft gegeven en die ook voorkomt op de beslissing van de vicerector.

Verzoekster stelt daarnaast: “*Ik specificeer hier de redenen van mijn beroep tegen de huidige beslissing van de vicerector van de KU Leuven.*”

Het lijdt geen twijfel dat verzoekster haar beroep richt tegen de beslissing van de vicerector d.d. 10 mei 2019. Verzoekster heeft aldus het voorwerp van haar beroep voldoende concreet aangeduid, en stelt – gelet op voormelde bepalingen van het doctoraatsreglement – ook beroep in tegen de eindbeslissing.

Of de grieven die verzoekster aanvoert voldoende duidelijk zijn en in voorkomend geval kunnen overtuigen van de onregelmatigheid van de bestreden beslissing, zijn vragen die samenhangen met de beoordeling van de middelen.

VI. Onderzoek van de middelen

Enig middel

Verzoekster beroeft zich in een enig middel op een schending van de materiëlemotiveringsplicht, het beginsel *patere legem quam ipse fecisti*, de hoorplicht, het zorgvuldigheidsbeginsel en het redelijkheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekster voert zet haar middel uiteen als volgt (de Raad citeert letterlijk):

“Mijn onderzoeksseminar die plaatsvond op 6 maart 2019 werd niet correct beoordeeld, noch correct. Tijdens het onderzoeksseminar presenteerde ik de gegevens op een gestructureerde traditionele manier, met de nadruk op de nieuwigheden die werden onthuld door het experimentele werk dat tot nu toe tijdens het project werd uitgevoerd.

Ik beantwoordde precies alle ontvangen vragen van de begeleidingscommissie tijdens en na de presentatie die geen publiek karakter had en niet werd aangekondigd op de officiële website van de universiteit, zoals vereist. In plaats daarvan werd het alleen bijgewoond door de commissieleden van het proefschrift.

Vóór mijn onderzoeksseminarie zijn er drie samenvattingen voorbereid en ingediend voor presentatie tijdens hoog aangeschreven Europese en internationale conferenties die in de latere periode na mijn onderzoeksseminarie in een blind beoordelingsproces zijn geselecteerd voor presentatie om het papier in een high impact journal. Het bespreken van de gepresenteerde bevindingen tijdens mijn onderzoeksseminar en tijdens het 68e ESCVS international congres en dit jaar is het European Society of Cardiology Congress een officiële aanvaarding die het gepresenteerde originele werk erkent van mijn onderzoeksseminarie dat een publicatie moet volgen in het kader van een proefschrift.

Parallel aan de voorbereiding van mijn onderzoeksseminar schreef ik het vereiste artikel dat gepland was om gepubliceerd te worden en werkte in correspondentie met de eisen van mijn promotor (prof. [C.]) zonder enige vraag over de voorbereiding van het onderzoeksseminar.

Zonder enige officiële informatie en uitleg over welke reden dan ook, tijdens de voorbereiding van mijn onderzoeksseminar, werd mijn toegang tot mijn werkomgeving en mijn computer (account) geblokkeerd zonder officieel te worden uitgelegd, begin januari 2019. Dit schond de contract dat ik als doctoraatsstudent werk aan mijn proefschrift aan de KU Leuven. Meerdere keren verwees ik naar de professoren van de begeleidingscommissie en prof. [C.] dat het blokkeren van mijn toegang en account, tijdens het voorbereiden van mijn onderzoeksseminar en het uitvoeren van aanvullende data-analyse, een ernstige overtreding van mijn contract is en vereist als doctoraatstudent en de vereisten voor een correct en positief karakter van de leidinggevende die een negatieve invloed heeft op het algemene doel en de vereisten voor het presenteren van een correcte toezichthoudende houding en manier.

In de periode van voorbereiding van de presentatie van mijn onderzoeksseminar had ik ook geen toegang tot mijn gegevens en literatuur die ik op mijn officiële werkcomputer heb gecreëerd gedurende 2 en een half jaar werken aan de KU Leuven.

Dit was een ernstige overtreding van mijn contract dat ik heb gehouden voor het voorbereiden van het proefschrift als een doctoraatsonderzoeker, wat niet het hoofddoel en belang van de promotor Prof. [C.] en van de leden van het begeleidingscomité zou moeten zijn, in strijd zijn met en niet respecteren van de eisen van positieve begeleiding van een doctoraalstudent.

Na de gegevensverzameling en -analyse, tijdens de situatie dat er geen toegang was tot mijn werkplek en het account van mijn officiële werkende computer, werd ik in de positie geplaatst om op mijn computer te werken zonder de nodige werkgerelateerde taken. op dat moment nodig hebben.

Bovendien heeft professor [P.C.] het afgelopen jaar geen enkele supervisie gegeven met betrekking tot mijn proefschrift getiteld “De wisselwerking tussen de post-myocardiale infarct-remodellering en chronische late systolische belasting in een varkensmodel. Niet-invasieve benadering met behulp van cMRI”.

Ik heb de experimenten uitgevoerd volgens een protocol dat ik heb geschreven en voorgesteld aan de begeleidende pendule om wat extra experimenten en data-analyse uit te voeren, om een hogere impact te hebben van gegevens en bevindingen die zouden kunnen resulteren in een artikel van hoge kwaliteit met een hoger potentieel om te worden ingediend voor publicatie naar een impactful journal.

Hoewel er een gebrek was aan het presenteren van enige vorm van positief toezicht met een positieve professionele houding ten opzichte van succesvolle afronding van het doctoraatsproject, slaagde ik erin relevante en zeer belangrijke presentaties te accepteren tijdens conferenties die zouden moeten resulteren in belangrijke en discrete publicatie van de experimentele gegevens. analyse en verzameling, wat niet alleen mijn eigen primaire doel en interesse is, maar ook mijn onderzoekseenheid en onderzoeksteam die een solide

achtergrond en een nieuwe lijn bieden bij het opzetten en uitvoeren van nieuwe onderzoeksprojecten, binnen onze eenheid en afdeling aan de KU Leuven.

Ik moet U ook meedelen dat de supervisor Prof. [P.C.] geen interesse en wil heeft getoond om deel te nemen aan enige vorm van financieringstoepassingen en conferentiepresentaties, zonder interesse te tonen in de gelegenheid om de gegevens en de resultaten te publiceren, zoals vereist voor een succesvolle en vervroegde afronding van de vereisten voor het verwerven en behalen van een doctoraat.

Bovendien presenteerde Prof. [C.] geen enkele positieve houding noch hield hij toezicht op het oplossen van blokkades van de werkende computeraccounts van mijn computer 2 maanden vóór en tijdens de voorbereiding van mijn onderzoeksseminarie, waar ik al mijn werk en data-analyse liet uitvoeren. De promotor [P.C.] voorzag niet in de noodzakelijke vereisten van het contract, als supervisor resulterend in het met naleven van het contract voor algemeen toezicht op mijn proefschrift.

Hij wilde niet dat ik de acceptatie kreeg voor het presenteren van samenvattingen op relevante conferenties om de paper in te dienen bij de journals. Er was een periode tussen de indiening en acceptatie van de abstracts en de presentatie van de gegevens tijdens het onderzoeksseminar. Dat resulterde met de huidige onaanvaardbaarheid van mijn gepresenteerde bevindingen tijdens het onderzoeksseminarie die eerder al werden aanvaard als relevante en originele bevindingen die ik wist te behalen volgens de vereisten voor de promotie van het doctoraat door Prof. [C.] zelf. Dit tijdsverschil tussen mijn presentatie van het doctoraatsseminarie aan de toezichtcomités en de acceptatie van de gegevens voor presentatie tijdens relevante Europese en internationale conferenties (ESC 2019 en 68e ESCVS congres 2019) is de belangrijkste reden en het feit om hoger beroep aan te tekenen tegen het besluit en de evaluatie van mijn onderzoeksseminarie en te beschouwen als ongepast geëvalueerd met zelfontkenning door de commissie. Bevestiging van de gegevens en de resultaten door het goedkeuren van het onderzoeksseminar voor presentatie en indiening van abstracts werden gevolgd door een zelfontkenning en afkeuring om door te gaan met het voorbereiden en schrijven van het proefschriftmanuscript.

Daarom vroeg ik tijdens mijn bijeenkomst in de Doctoral School dat ik op het moment dat ik werd gevraagd om de publicatie te schrijven dat de herformulering van de titel van het proefschrift een oplossing zou zijn die zou zorgen voor meer positieve en belangrijke impact en resultaten op het creëren van aanvullend onderzoek vraag en nieuwe mogelijkheden voor toekomstig onderzoeksproject die kunnen resulteren in nieuwe financieringsmogelijkheden en onderzoeksontwikkeling binnen onze wetenschappelijke eenheid en afdeling in plaats van het bevorderen van verder remmen met het stopzetten van het proefschrift en het creëren van aanvullende onderzoeks vragen.

Bovendien, hoewel ik alle gegevens en kennis op een wetenschappelijke manier presenteerde, waren de achteraf ontvangen opmerkingen niet correct, ook niet, zonder de mogelijkheid om mijn persoonlijke opmerkingen als student in te dienen.

Ik werd gevraagd om significante hoeveelheden data-analyse en synthese te leveren in de periode tussen januari en mei 2019, door professor [C.]. In de tussentijd vroeg professor [C.] om het proefschrift te laten stoppen, omdat ik met hem zou blijven samenwerken en

hem de voorlopige versie van het papier en de updates zou verstrekken waar hij om vroeg.

Hoewel hij het contract als promotor van een proefschrift niet respecteerde, toonde hij geen interesse in het professioneel communiceren van de bevindingen voor verdere publicatie. In plaats daarvan promootte hij desorganisatie alleen. Ik solliciteerde en was op basis van reguliere en gelijke kansen award, volgens de regels en voorschriften van de KU Leuven, om te werken aan voorbereiding en verdediging van mijn proefschrift.

Overweeg de evaluatie van mijn onderzoeksseminar en de algehele gegenereerde situatie op dit moment, terwijl geabonneerde abstracts worden geaccepteerd, omgedraaid worden om gepaste positieve promotie te ontvangen voor de voorbereiding en indiening van mijn doctoraatscriptie manuscript aan de KU Leuven University, vanwege de ongepaste evaluatie ontvangen van de supervisor gedaan met onjuiste gemene en zonder professionele houding gelijktijdig gepresenteerd.

Daarom, in het geval dat deze dosis niet het resultaat is van promotie, maar met het verbreken van de proefschriftgeneratie, die lijkt zonder logische zin en aanwijzing in een situatie met enorme energie en middelen die in dit project zijn geïnvesteerd, zou ik het voorgestelde proefschrift moeten overwegen en opnieuw ingediend bij een andere Universiteit.”

Verwerende partij betwist deze argumenten. In haar antwoordnota repliceert zij als volgt:

“We stellen verder vast dat de student in haar huidig bezwaarschrift een aantal nieuwe elementen vermeldt die niet eerder in het interne beroep aan bod gekomen zijn en dan ook niet op een ontvankelijke manier in de huidige procedure kunnen worden ingebracht.

Zo meent zij een onregelmatigheid te moeten zien in het feit dat de presentatie van het Research Seminar enkel werd bijgewoond door de leden van de Begeleidingscommissie en niet was aangekondigd op de website van de KU Leuven. Deze opmerking kwam echter niet aan bod tijdens het eerdere interne beroep en is als zodanig dan ook niet ontvankelijk. In ondergeschikte orde moeten we bovendien vaststellen dat presentatie van dit Research Seminar geen openbare verdediging van een afgewerkt doctoraat betrof, maar wel een tussentijds evaluatiemoment in het kader van de normale voortgangsrapportering van een doctoraat. Zoals vermeld in art. 13 van het doctoraatsreglement wordt een dergelijke voortgangsrapportering beoordeeld door de aangestelde Begeleidingscommissie. Dit neemt niet weg dat dit seminarie wel degelijk openbaar was. Het is dan echter aan de PhD-student om het nodige te doen om dit publiek kenbaar te maken.

In haar huidig extern beroep vermeldt de student verder dat de promotor, prof. [C.] tijdens het afgelopen jaar geen enkele supervisie zou gegeven hebben m.b.t. haar doctoraat. We kunnen hierbij enkel opnieuw de onduidelijkheid van de kant van mevr. xxx over de samenwerking met haar promotor vaststellen. Reeds diverse malen (o.a. tijdens het gesprek met de ombuds en tijdens het gesprek met de vicerector) kreeg zij de kans om te verduidelijken op welke manier de samenwerking met haar promotor in haar beleving problematisch zou geweest zijn. Tijdens beide gesprekken ontkende ze categoriek elk

incident. De opmerking in het huidige bezwaarschrift is hiermee niet alleen in tegenstelling, maar is als zodanig ook niet aan bod gekomen tijdens de eerdere beroepsprocedure. Deze opmerking kan dan ook niet langer op een ontvankelijke manier in deze procedure worden ingebracht. Van zijn kant bevestigt de promotor in elk geval dat tijdens het eerste jaar na haar aanstelling een wekelijks overleg gepland was (i.c. op het bureel van de copromotor prof. [R.]) om haar doctoraatsvoortgang te bespreken. Vanaf het tweede jaar startten de experimenten waarbij het zo was dat de promotor op hetzelfde labo meewerkte en ook de MRI sessies verzorgde. In die zin was er wekelijks en op constante basis feedback. Als deel van de begeleiding, werd dit doctoraatswerk verder besproken met gastprofessor [A.F.], wat de kans gaf aan mevr. xxx om dit onderzoekswerk in een breder netwerk te bespreken en waardevolle input te verkrijgen in een internationale academische context. Mevr. xxx voelde deze normale academische praktijk aan als een bedreiging. (zie bijlage 21 - conflict_gast_professor). De bewering dat er helemaal geen supervisie zou geweest zijn, is in elk geval in tegenstelling tot de opvolging door de promotor n.a.v. de incidenten (zie bijlage 6 tot 15), het inschakelen van de ombuds door de promotor (zie bijlage 16) en het geven van feedback naar aanleiding van de eerste poging om het Research Seminar te presenteren (zie bijlage 18).

De student verwijst ook naar het feit dat een aantal abstracts van haar op een internationaal congres aanvaard werden. Ook dit is een element dat nog niet in de eerdere beroepsprocedure aan bod kwam. Daarnaast moeten we vaststellen dat de acceptatie van een abstract op een internationaal congres niet gebruikt kan worden als evaluatie van een PhD traject. Een dergelijk abstract toont immers niet aan hoe de data tot stand kwamen en wat de bijdrage van de individuele auteurs is. Een abstract is dan ook te beperkt om over een volledig project een inhoudelijk oordeel te vellen. Zoals vermeld diende mevr. xxx deze abstracts bovendien zonder enig medeweten van promotor en co-auteurs. Het feit dat deze abstracts waren ingediend bleek enkel toen mevr. xxx aan een administratieve medewerker van het departement vroeg om het inschrijvingsgeld voor het betrokken congres te betalen.

Naast deze nieuwe elementen in haar argumentatie herhaalt mevr. xxx een aantal opmerkingen die ook reeds aan bod gekomen zijn tijdens het eerdere interne beroep, maar waarbij zij de argumentatie die in de interne beroepsbeslissing vermeld wordt compleet negeert.

De student stelt dat zij de experimenten zou hebben uitgevoerd volgens een protocol dat met de “begeleidende pendule” zou zijn afgesproken. Op basis van de Engelstalige versie kunnen we enkel veronderstellen dat hier verwezen wordt naar de Begeleidingscommissie. Zoals vermeld in bijlage 10 heeft de promotor haar echter gevraagd om duidelijke protocols op te stellen die aan een wetenschappelijke standaard voldoen (zoals uitgelegd in die mail). Deze informatie is dus tegenstrijdig aan bovenstaande statement van mevr. xxx. Enkel omwille van het feit dat de promotor zelf de [] MRI acquisitie voor zijn rekening genomen heeft in deze experimentenreeks konden de data (min of meer) ordentelijk worden verzameld.

De student herhaalt ook haar opmerking dat zij – naar haar aanvoelen – alle vragen correct zou hebben beantwoord. De interne beroepsbeslissing verwijst echter op een gedetailleerde manier naar de vragen die niet of onvoldoende door de student beantwoord werden tijdens deze presentatie (i.c. “questions about physiological concepts the PhD

work (compliance and stiffness of chamber versus myocardium), questions about basic MRI imaging concepts, mixing up of concepts (perfusion versus stress imaging), question about T1 mapping under adenosine infusion, no clear answers on what would be observed in normal myocardium, unsatisfactory explanation of different p-values in the ANOVA design, vague response about meaning of the presented ventriculo-arterial coupling parameter”). Op geen enkele manier weerlegt de student deze argumentatie.

Zij herhaalt eveneens de opmerking dat zij in de periode vóór de presentatie van dit seminarie geen toegang had tot bepaalde data. Het computeraccount die toegang geeft tot het UZLeuven ziekenhuis netwerk werd op 24/01/2019 (en niet “early january”) preventief geblokkeerd naar aanleiding van conflicten op de dienst cardiale heelkunde waarbij eveneens de fysieke toegang tot het ziekenhuis werd geblokkeerd op vraag van diensthoofd cardiale chirurgie. Omwille van de vreemde en ontkennende reactie van mevr. xxx op dit incident werd ter bescherming van de data op dit netwerk deze blokkering niet onmiddellijk opgeheven. Zoals vermeld in de interne beroepsbeslissing had zij in deze periode echter wel toegang tot haar persoonlijke data in het MIRC (labo van promotor) en op haar persoonlijke laptop indien ze dat wenste. Bovendien had de promotor haar gegarandeerd dat hij steeds bereid was om eventueel ontbrekende data toch te bezorgen. Tijdens deze periode van voorbereiding op het Research Seminarie heeft mevr. xxx op geen enkel moment de nood gezien om bijkomende data te verkrijgen en dus ook nooit een vraag gesteld. Meer nog, zij heeft in die voorbereidingsperiode een aantal keer verdere (statistische) analyses doorgestuurd, wat duidelijk aantoont dat ze voldoende toegang had tot de nodige data ter voorbereiding van dit research seminarie. We merken hier ook op dat het onvoldoende scoren van het Research Seminar totaal niet gebaseerd is op het ontbreken van nieuwe data analyse die zouden kunnen uitgevoerd zijn tijdens deze weken van voorbereiding. Bovendien is het zo dat het feit dat zij toegang had tot deze data zowel vermeld stond in de beslissing van de facultaire Doctoraatscommissie van 10 april als in de interne beroepsbeslissing van 10 mei. Op geen enkel moment tijdens de voorbije procedure gaf enige concrete indicatie over de data waartoe zij geen toegang zou gehad hebben en over hoe dit de voorbereiding van haar presentatie zou hebben beïnvloed.

In haar bezwaarschrift vermeldt mevr. xxx verder dat zij niet de mogelijkheid had om haar “persoonlijke opmerkingen als student in te dienen”. We kunnen hierbij enkel veronderstellen dat ze hiermee opnieuw verwijst naar de opmerking die zij reeds tijdens het interne beroepsgesprek maakte over het feit dat op het evaluatierapport van het Research Seminar (zie bijlage 4 – interne beroepsbeslissing) de paragraaf die voorzien was voor de persoonlijke feedback van de student niet was ingevuld. Zoals echter reeds vermeld in de interne beroepsbeslissing is het op basis van de subtitel van deze paragraaf (“*Feedback of the PhD researcher (optional)*”) duidelijk dat dit een niet-essentieel element van dit rapport betreft. Daarnaast moest de vicerector op basis van het e-mailverkeer tussen de student en de PhD-school in de periode tussen 12 en 18 maart (zie bijlage 20) vaststellen dat de student zowel via e-mail als via een persoonlijk gesprek voldoende kans kreeg om haar standpunten te verduidelijken vooraleer de Facultaire Doctoraatscommissie een beslissing nam. Dezelfde opmerking geldt t.a.v. deze interne beroepsprocedure. Zowel via e-mail als tijdens een persoonlijk gesprek met de vicerector kreeg de student de kans om haar argumentatie te verduidelijken. Reeds in de interne beroepsbeslissing stelde de vicerector vast dat het feit dat deze feedback ontbrak op dit eerdere evaluatieformulier de rechten van de student om zich tijdens deze procedure te

verdedigen alvast niet geschonden heeft. De student reageert op geen enkele manier op deze vaststelling.

De student verwijst op diverse plaatsen naar het kunnen publiceren van haar onderzoeksresultaten, maar zonder dat de betekenis van deze opmerkingen duidelijk is. Voor zover ze hiermee verwijst naar het hierboven reeds vermelde incident waarbij zij probeerde om een abstract met onvolledige en nietgevalideerde data zonder enig overleg met of goedkeuring door de co-auteurs door te sturen moeten we vaststellen dat een dergelijke publicatie enkel kan mits inachtneming van geldende gebruiken op het vlak van de wetenschappelijke integriteit. Het feit dat zij, niettegenstaande zij reeds bij het eerste incident nogmaals herinnerd werd aan deze publicatieregels, zij in de daaropvolgende weken deze regels opnieuw negeert, wijst op een ernstig tekort in haar besef van wetenschappelijke integriteit. Voor zover we haar opmerkingen moeten begrijpen als een herhaling van haar vraag om ook na de beslissing tot stopzetting van haar doctoraat over haar onderzoek te kunnen publiceren, moeten we vaststellen dat deze vraag als zodanig niet het voorwerp is van dit beroep. Zoals vermeld in de interne beroepsbeslissing kan de vicerector haar enkel aanraden om hierover het gesprek aan te gaan met promotor en copromotoren. In elk geval is duidelijk dat elke publicatie conform moet zijn met de geldende regels op het vlak van wetenschappelijke integriteit (<https://www.kuleuven.be/english/research/integrity>).

Concluderend moeten we dan ook vaststellen dat dit externe verzoekschrift op geen enkele manier de eerdere vaststellingen van de interne beroepsinstantie weerlegt. De Begeleidingscommissie, en in latere instantie de Facultaire Doctoraatscommissie en de Interne beroepsinstantie, beoordeelden het Research Seminar in het bijzonder en de doctoraatsvoortgang in het algemeen als onvoldoende omwille van:

- De onvoldoende en niet-systematische data-analyse, die resulteerde in een loutere presentatie van bepaalde observaties, zonder synthese van deze data in de context van bestaande literatuur en zonder enige suggestie over mogelijke verbetering;
- Het feit dat de student er tijdens deze presentatie niet in slaagde om te antwoorden op eenvoudige vragen m.b.t. deze data-analyse en er niet in slaagde om de resultaten te interpreteren in relatie tot de bestaande literatuur;
- De onvoldoende presentatievaardigheden die resulteerden in chaotische en inconsistente slides en een volledig onevenwichtige presentatie.

Ook in [het] externe beroep weigert de student elke persoonlijke betrokkenheid bij de herhaalde en ernstige incidenten in te zien. Het ontkennen van de student maakt elke remediering van deze onvoldoende voortgang onmogelijk.”

Beoordeling

Een verzoekende partij kan, krachtens artikel II.294, §2, laatste lid van de Codex Hoger Onderwijs, in de procedure voor de Raad geen nieuwe bezwaren aanvoeren, tenzij de grondslag ervan pas tijdens of na afhandeling van de interne beroepsprocedure aan het licht is gekomen, tenzij het bezwaar betrekking heeft op de wijze waarop het intern beroep werd behandeld of tenzij het bezwaar raakt aan de openbare orde.

Dat de presentatie ten overstaan van de begeleidingscommissie niet openbaar zou zijn geweest en niet zou zijn aangekondigd op de website van de universiteit, is een middel dat verzoekster in het intern beroep niet heeft opgeworpen en dat evenmin voldoet aan de hiervoor in herinnering gebrachte voorwaarden om zulks alsnog in de huidige stand van de zaken voor het eerst te kunnen doen.

In dat opzicht is het middel onontvankelijk.

Ook wat verzoekster in haar verzoekschrift uiteenzet over de abstracts die zij op conferenties heeft ingediend, steunt niet op een argument dat zij aan de interne beroepsinstantie heeft voorgelegd, zodat tot de onontvankelijkheid van deze grief moet worden besloten.

Overigens lijkt verwerende partij niet zonder overtuigingskracht te argументeren dat de aanvaarding van een abstract niet kan worden beschouwd als de evaluatie van een doctoraatstraject.

Verzoekster gaat uitvoerig in op het ‘tijdsverschil’ tussen haar presentatie voor de doctoraatscommissie en de aanvaarding van gegevens voor presentatie tijdens relevante Europese en internationale conferenties. Zij duidt dit als “de belangrijkste reden” om hoger beroep in te stellen.

Spijts het belang dat verzoekster hieraan toedicht, kan de Raad niet anders dan vaststellen dat in de verschillende e-mails die verzoekster heeft verzonden tussen de kennisname van de beslissing van de doctoraatscommissie en het tussenkomsten van de thans bestreden beslissing, en die – met enige welwillendheid – samen als het verzoekschrift op intern beroep kunnen worden beschouwd, dit aspect niet op een coherente wijze aan bod komt. Enkel in een e-mail van 18 april 2019 wijst verzoekster op een nakende publicatie.

Gelet op de erg verspreide en disparate wijze waarop verzoekster haar grieven in het intern beroep heeft overgemaakt, kan het de interne beroepsinstantie niet ten kwade worden geduid dat deze grief niet als een afzonderlijk middel werd onderzocht. Van het grote belang dat verzoekster aan dit argument thans toedicht, is in de interne beroepsprocedure geen sprake.

Niettemin wordt in de bestreden beslissing wel geantwoord op de problemen met verzoeksters publicaties, met name dat zij in strijd met de integriteitsregels tot herhaaldelijk (tweemaal in maart 2018, in april 2018 en in april 2019) bij wetenschappelijke tijdschriften zonder overleg met de medeautoeurs abstracts indiende met onvolledige en niet-gevalideerde data.

Die motieven, die door verzoekster in haar verzoekschrift niet worden tegengesproken, kunnen voor de Raad volstaan.

Wat betreft de grief dat de promotor, professor P.C., tijdens het academiejaar onvoldoende in begeleiding zou hebben voorzien, stelt de Raad vast dat verzoekster in haar e-mail van 14 april 2019 in het raam van het intern beroep het volgende heeft gesteld: “*The progress of the research seminar was not considered to be content related, while prof. [C.] failed to provide proper guiding and supervision of this PhD thesis.*”, waarna zij in een e-mail van 18 april 2019 bevestigt: “*... my working collaboration with [P.C.] who failed to provide scientific knowledge whilst used his powers not to guide an PhD thesis but to [ruin] (...) I was told by [P.C.] that I need to do everything on my own.*”

Het middelonderdeel wordt bijgevolg in de huidige stand van de procedure niet voor het eerst opgeworpen, en is derhalve, anders dan verwerende partij opgerpt, niet onontvankelijk.

Daargelaten dat verzoekster blijkens de op dat punt niet tegengesproken bestreden beslissing niet altijd even standvastig is over het perspectief waarbinnen zij deze kritiek aanvoert, overtuigt de grief ten gronde niet. Inzake kritiek op de begeleiding en feedback in de loop van het academiejaar heeft de Raad al meermaals overwogen dat vastgestelde gebreken in de begeleiding van de student in principe niet tot gevolg hebben dat de toegekende beoordeling daardoor onregelmatig wordt of dat de student recht zou hebben op een gunstiger quotering. Het is, in beginsel, één zaak of de student bewezen heeft de van hem verlangde kennis en vaardigheden te bezitten en een andere, wanneer hij die kennis en vaardigheden niet blijkt te bezitten, wie daarvoor de schuld draagt. Deze laatste kan diegene zijn die de student op het examen heeft voorbereid door bij die voorbereiding in gebreke te blijven. Een verwijt aan de instelling op het vlak van een gebrekige begeleiding of communicatie verschuift bijgevolg mogelijk de verantwoordelijkheid voor een slechte prestatie deels naar de instelling, maar in de regel kan dit er niet toe leiden dat de prestatie zelf zonder meer als voldoende moet worden beschouwd. Er kan enkel anders over worden geoordeeld in uitzonderlijke omstandigheden,

wanneer het gebrek aan begeleiding het slagen *de facto* onmogelijk heeft gemaakt, bijvoorbeeld doordat essentiële vragen van de student onbeantwoord zijn gebleven of de begeleiding nagenoeg onbestaande was.

Verzoekster bewijst niet dat aan die voorwaarden is voldaan. De Raad stelt vooreerst vast dat verzoekster, ten uitzonderlijke titel, de mogelijkheid heeft gekregen om de voortgangsrapportering te herkansen, in overleg met de promotor. Verzoekster maakt niet geloofwaardig en de Raad kan op basis van de voorliggende stukken niet aannemen dat zulks zou zijn gebeurd zonder dat met betrekking tot de eerste, kennelijk ontoereikende, presentatie feedback zou zijn gegeven. Bovendien heeft de promotor in een e-mail van 4 maart 2019 (stuk 18 administratief dossier) aantoonbaar wél uitvoerige feedback gegeven.

Die vaststelling volstaat opdat niet is voldaan aan de hierboven in herinnering gebrachte strikte voorwaarden voor de grondheid van een dergelijk middel.

Of de promotor al dan niet betrokkenheid heeft getoond omtrent ‘financieringstoepassingen’ en ‘conferentiepresentaties’, houdt geen verband met de motieven van de bestreden beslissing, en is derhalve niet relevant.

Met betrekking tot de beperking van verzoeksters informaticatoegang, wordt in de bestreden beslissing omstandig uiteengezet waarom en naar aanleiding van welke incidenten ertoe werd besloten dat verzoekster werd uitgesloten van het computernetwerk en de databases in het ziekenhuis – met dien verstande dat verzoekster op de eigen computer kon blijven voortwerken onder een algemene login, en dat haar alle noodzakelijke data ter beschikking zouden worden gesteld.

Verzoekster overtuigt er niet van dat deze overwegingen feitelijk onjuist zijn, noch dat de maatregel op zich onredelijk of disproportioneel zou zijn. Verzoekster spreekt bovendien de stelling van verwerende partij in de antwoordnota niet tegen dat zij nooit om bijkomende data heeft gevraagd en dat op basis van de door haar opgestelde (statistische) analyses kon worden aangenomen dat zij over voldoende toegang tot data beschikte om het seminarie voor te bereiden. Evenmin overigens, weerspreekt verzoekster de nochtans relevante repliek dat de onvoldoende voor het ‘Research Seminar’ helemaal niet is gebaseerd op het eventueel ontbreken van nieuwe data-analyse.

Of de démarche van de opleiding op zich een inbreuk uitmaakt op de contactuele relatie tussen partijen, is voor de beoordeling van huidig geschil verder niet relevant, noch is de Raad bevoegd om daarover uitspraak te doen.

Verzoeksters stelling dat zij de experimenten heeft uitgevoerd volgens een door haar uitgeschreven en aan de begeleidingscommissie voorgelegd protocol, gaat voorbij aan de e-mail van de promotor van 29 maart 2019 (stuk 10 administratief dossier), waarin talrijke opmerkingen worden gemaakt over de wijze waarop verzoeksters werk tekortschiet aan de modaliteiten voor een protocol, spijts de vele reeds uitgevoerde proeven, en waarin taalkundige en inhoudelijke onvolkomenheden worden aangeduid.

Ook in dat opzicht overtuigt zij de Raad er niet van dat de stopzetting van de doctoraatsopleiding materiële grondslag mist *c.q.* dat de motieven van de bestreden beslissing onjuist zouden zijn.

Verzoekster handhaaft haar stelling uit de interne beroepsprocedure dat zij meent alle haar gestelde vragen correct te hebben beantwoord. Deze vage bewering laat de Raad niet toe te besluiten tot de onregelmatigheid van de bestreden beslissing, te meer nu daarin in detail is ingegaan op de vragen die door verzoekster *niet* (voldoende) werden beantwoord tijdens de presentatie.

Ter zake kan worden verwezen naar: ‘questions about physiological concepts the PhD work (compliance and stiffness of chamber versus myocardium)’, ‘questions about basic MRI imaging concepts’, ‘mixing up of concepts (perfusion versus stress imaging)’, ‘question about T1 mapping under adenosine infusion’, ‘no clear answers on what would be observed in normal myocardium’, ‘unsatisfactory explanation of different p-values in the ANOVA design’, en ‘vague response about meaning of the presented ventriculo-arterial coupling parameter’.

De Raad kan enkel samen met verwerende partij vaststellen dat verzoekster geen poging onderneemt om die motieven *in concreto* te weerleggen.

De Raad neemt aan dat verzoekster zich beroept op de hoorplicht, waar zij stelt dat zij niet in de mogelijkheid is geweest om opmerkingen in te dienen.

De Raad treedt verwerende partij bij in haar standpunt dat in zoverre hiermee wordt verwezen naar de opmerking dat op het evaluatierapport van het Research Seminar de paragraaf die voorzien was voor de persoonlijke feedback van de student niet was ingevuld, dit geen essentiële vormvereiste is.

Daarnaast heeft verzoekster zowel bij het instellen van het intern beroep als tijdens de hoorzitting die aan de bestreden beslissing is voorafgegaan, voldoende mogelijkheden gehad om haar standpunt te doen kennen.

Het enig middel is, in zoverre ontvankelijk, niet gegrond.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 5 juni 2019, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, I^e Kamer, samengesteld uit:

Jim Deridder,	voorzitter van de Raad
Jan Geens	bestuursrechter – bijzitter
Piet Versweyvelt	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Freya Gheysen	secretaris

De secretaris

Freya Gheysen

De voorzitter

Jim Deridder

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze

beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Zitting van 5 juni 2019

Arrest nr. 4.993 van 14 juni 2019 in de zaak 2019/159

In zake: Karel FLORIZOONE
Woonplaats kiezend te 8660 De Panne
Achterveld 18

Tegen: KATHOLIEKE HOGESCHOOL VIVES
Woonplaats kiezend te 8500 Kortrijk
Doorniksesteenweg 145

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 3 mei 2019, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbeslissing van 31 januari 2019 waarbij aan de verzoekende partij een score van 7 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel “Bedrijfsethiek en onderzoeksvaardigheden 1^e semester” en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 29 april 2019 waarbij het intern beroep van verzoekende partij ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 5 juni 2019.

Kamervoorzitter Karla Van Lint heeft verslag uitgebracht.

Mevrouw Veerle Dekocker en de heer Koen Van de Maele, die verschijnen voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij is in het academiejaar 2018-2019 ingeschreven in de opleiding ‘Bachelor in het bedrijfsmanagement’.

Voor het opleidingsonderdeel “Bedrijfsethiek en onderzoeksvaardigheden 1^e semester” bekomt verzoekende partij een examencijfer van 7 op 20.

Verzoekende partij stelde op datum van 1 februari 2019 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 12 februari 2019 werd het intern beroep ontvankelijk, doch ongegrond verklaard.

De interne beroepsinstantie nam kennis van de ECTS-fiche van het betrokken vak waarin volgende elementen van belang zijn:

- Het type evaluatie wordt beschreven als permanente evaluatie.
- Het groepsresultaat (ingediende werkstuk) is onderhevig aan een peer assessment dat bestaat uit twee individuele assessments. Het eerste assessment halfweg de periode telt mee voor 30% en het tweede assessment voor 70% zodat de student kan bijsturen wanneer nodig. Het percentage dat de student boven/onder het groepsgemiddelde zit, wordt opgeteld/afgetrokken van het groepsresultaat. In bepaalde gevallen kan de docent dit percentage tot 30% aftopen.

De interne beroepsinstantie stelt vast dat de student reeds van bij de eerste peerassessment een slechte beoordeling kreeg van de groepsleden, die herbevestigd wordt op het eindassessment. Deze scores worden gemotiveerd en hangen samen met een regelmatige afwezigheid in de lessen en groepsmomenten. Waar de student aanhaalt dat hij wel aanwezig was op de verplichte tussentijdse feedbackmomenten en ook een presentatie voor de klas bracht, verduidelijkt de interne beroepsinstantie dat niemand betwist dat de student er soms geweest is, maar zowel studenten (in het peerassessment) als docenten stellen dat de student heel vaak afwezig was.

De interne beroepsinstantie is van oordeel dat veelvuldige afwezigheden in een opleidingsonderdeel met permanente evaluatie op zijn minst heel onverstandig en risicotvol zijn. Zij wijst erop dat, als het persoonlijk studietraject van de student aanleiding gaf tot afwezigheden, het zijn taak was om zowel studenten als docenten hier vooraf van te verwittigen en om te informeren wat er als compensatie kon gedaan worden. De interne beroepsinstantie kan begrijpen dat de student het niet empathisch vindt wanneer groepsleden geen begrip hebben voor een laattijdig indienen op het ogenblik dat zijn oma stervende is, maar zij begrijpt ook dat

het gebrek aan betrokkenheid van de student in de weken vooraf het geduld van de groepsgenoten reeds op de proef heeft gesteld.

De interne beroepsinstantie concludeert dat de beoordeling verlopen is volgens de procedure die in de ECTS-fiche beschreven is. Het peerassessment heeft hier inderdaad een grote rol gespeeld, maar ze benadrukt dat dit op voorhand werd gecommuniceerd. Het tussentijdse peerassessment bood bovendien de kans tot bijsturen. Volgens de interne beroepsinstantie zijn er ook geen elementen om te veronderstellen dat de groepsleden onterechte scores gaven. De inschatting van de docenten sluit immers aan bij die van de groepsgenoten.

De beslissing op intern beroep werd per e-mail van 12 februari 2019 en bij aangetekend schrijven van 13 februari 2019 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 18 februari 2019 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

Bij arrest nr. 4.841 van 27 maart 2019 in de zaak 2019/056 vernietigde de Raad de bestreden beslissing op grond van volgende overwegingen (voetnoten weggelaten):

“De Raad verduidelijkt vooreerst dat hij, binnen de grenzen van zijn appreciatiebevoegdheid – waarbij de Raad zich niet in de plaats kan stellen van de verwerende partij – kan onderzoeken of deze examenbeslissing rechtmatig is genomen en of zij de grenzen van de kennelijke onredelijkheid niet te buiten gaat. Verzoeker gaat niet akkoord met het examencijfer van 7/20 voor het opleidingsonderdeel “Bedrijfsethiek en onderzoeksvaardigheden 1^e semester” dat deel uitmaakt van de opleiding ‘Bachelor in het bedrijfsmanagement’. In fine betreft de grief van verzoeker dat een onderdeel van de evaluatie van het opleidingsonderdeel, met name de peerevaluatie, niet met de nodige zorgvuldigheid is gebeurd.

Zijn grief betreft in essentie het feit dat de docent – die zijns inziens verantwoordelijk is voor de toekenning van het eindcijfer – zich hoofdzakelijk heeft gebaseerd op een subjectieve peerevaluatie voor de toekenning van de negatieve eindscore voor het opleidingsonderdeel.

De Raad stelt vooreerst op basis van de ECTS-fiche vast dat het cijfer voor het litigieuze opleidingsonderdeel tot stand komt op basis van permanente evaluatie, waarbij het groepsresultaat, zijnde een werkstuk, onderhevig is aan een peerassessment (zie stuk 2 van verwerende partij). Dit peerassessment bestaat uit twee individuele assessments. Het eerste

assessment halfweg de periode telt mee voor 30% en het tweede assessment voor 70% zodat de student kan bijsturen wanneer nodig. Het percentage dat de student boven/onder het groepsgemiddelde zit, wordt opgeteld/afgetrokken van het groepsresultaat. In bepaalde gevallen kan de docent dit percentage tot 30% aftappen. Verder leest de Raad in de ECTS-fiche dat een tweede examenkans mogelijk is, waarbij er naargelang de resultaten van de overige groepsleden een herwerking van het werkstuk en een nieuwe peerassessment plaatsvindt dan wel dat een alternatieve opdracht wordt gegeven aan de student. In de ECTS-fiche wordt ook aangegeven dat een student pas kan slagen als hij/zij alle tekststukken heeft ingediend en als hij/zij steeds aanwezig is bij de tussentijdse feedbackmomenten tijdens de les.

Uit het dossier blijkt ook dat de peerevaluatie niet toetst naar de kwaliteit van elkaars inhoudelijke prestaties, maar dat eerder elkaars ‘functioneren’ in de groep wordt geëvalueerd (zie stuk 6 van verwerende partij). De vragen in de peerassessments hebben betrekking op volgende vijf criteria: aanwezigheid, het naleven van afspraken, motivatie, samenwerking en algemene motivatie. Naast de scores wordt ook een verantwoording opgegeven. De docent, die zelf de kwaliteit van het groepswerkstuk beoordeelt en daarvoor de score vastlegt, komt in principe niet tussen in de peerevaluatie van de medestudenten. Hij kan wel beslissen om het correctiepercentage van de peerevaluatie te beperken tot 30% als zijn bevindingen niet stroken met de peerevaluatie van de studenten, wat in casu niet is gebeurd.

De Raad stelt verder vast dat voorliggende examenbeslissing ten aanzien van verzoeker niet is gebaseerd op de eventuele vastgestelde afwezigheid op de verplichte tussentijdse feedbacksessies, zoals opgenomen in de ECTS-fiche. In dit verband merkt de Raad ook op dat uit het dossier niet blijkt dat verwerende partij de aanwezigheid van de studenten op de betreffende verplichte sessies – op welke data deze dan ook georganiseerd zouden zijn – heeft geregistreerd. De Raad acht een duidelijke registratie van de aanwezigheid van de student evenwel noodzakelijk als aan de vastgestelde afwezigheid verregaande gevolgen worden gekoppeld, zoals in casu waar afwezigheid in principe an sich leidt tot het niet behalen van een credit. Verwerende partij brengt wel een aanwezigheidslijst bij, die volgens haar betrekking zou hebben op drie registratiemomenten (zie stuk 11 van verwerende partij). Naar het oordeel van de Raad verschaft dit document evenwel geen inzicht in de drie registratiedata, noch of verzoeker tijdens de betreffende lessen effectief wel/niet aanwezig was. Op het document staat naast de naam van verzoeker bovendien zijn handtekening, wat doet vermoeden dat hij toch minstens op één van de registratiedata aanwezig was.

Uit het dossier blijkt overigens ook dat de afwezigheid van andere studenten tijdens de lessen – wat in de peerassessments wordt opgemerkt – niet in rekening is gebracht (zie stukken 7 en 8

van verwerende partij). De zeven studenten die samen met verzoeker het groepswerk hebben gemaakt, hebben immers allen een credit voor dit opleidingsonderdeel verworven. Alleszins moet de Raad vaststellen dat verwerende partij geen duidelijk beleid voert wat de verplichte aanwezigheid op de feedbacksessies betreft, in tegenstelling tot wat in de ECTS-fiche vermeld staat.

Vaststaande rechtspraak van de Raad stelt dat er geen principiële bezwaren zijn tegen het gebruik van een peerassessment als evaluatie. Deze vorm van evaluatie waarbij de beoordeling gebeurt door medestudenten, behoort tot de organisatorische vrijheid van de instelling. De organisatie is echter niet zonder gevolgen wat het zorgvuldigheidsbeginsel betreft en moet voldoende betrouwbaar kunnen zijn als meting. De toepassing stelt met name hoge eisen betreffende de opvolging door de docent die de eindverantwoordelijkheid heeft. Deze eisen liggen bijzonder hoog ingeval de peerevaluatie een doorslaggevende rol speelt bij het al dan niet geslaagd verklaren van een student. De vraag rijst zelfs of een dergelijk systeem een beslissende rol 'kan' spelen bij de beoordeling of een student al dan niet geslaagd is.

In casu stelt de Raad vast dat de peerevaluatie zelfs voor studenten die een vrij goed resultaat hebben behaald voor het werkstuk – zoals in casu de groep van verzoeker waarin alle studenten eenzelfde score van 13,5/20 hebben gekregen voor de inhoudelijke beoordeling van het groepswerk – wel degelijk een doorslaggevende impact heeft op het al dan niet slagen voor het opleidingsonderdeel. Zo werd in casu het cijfer van verzoeker van een geslaagd cijfer (13,5/20) naar een duidelijke onvoldoende herleid (7/20). Het systeem van peerevaluatie dat door verwerende partij wordt toegepast, is in casu dus wel doorslaggevend bij het bepalen of verzoeker al dan niet geslaagd is. In deze context mag dan ook worden verwacht dat de kwaliteit van de beoordeling met hoge waakzaamheid en zorg wordt bewaakt.

De Raad onderzoekt hierna of dit in voorliggend dossier het geval is en neemt hierbij hiernavolgende overwegingen in beraad.

(1) De Raad stelt niet enkel vast dat verzoeker als gevolg van de peerevaluatie een verlaging van de vaste score op het groepswerk heeft behaald met een niet geslaagd zijn tot gevolg, maar verzoeker blijkt bovendien ook de enige student van een groep van acht studenten te zijn die niet geslaagd is voor dit opleidingsonderdeel. Verzoeker wordt als enige geconfronteerd met een verlaging van de groepsscore van 13,5/20 tot 7,36/20 (wat herleid wordt naar een score van 7/20), wat een zeer zware herleiding inhoudt van het groepsresultaat (zie stukken 6, 7 en 8 van verwerende partij). Dit klemt temeer gezien verzoeker aangeeft dat zijn inhoudelijke inbreng – zonder dat de Raad zich uitspreekt over de kwaliteit ervan – niet in overweging werd genomen.

Uit het dossier blijkt alleszins niet duidelijk of en hoe de docent het inhoudelijk aandeel van de verschillende studenten in het groepswerk heeft onderzocht en in rekening heeft gebracht.

(2) Zoals verwerende partij ook aanhaalt in haar antwoordnota, leidt een peerassessment doorgaans niet tot de grote verschillen zoals in casu, wat er volgens haar op wijst dat iemand toch bijzonder weinig inbreng had in het groepswerk. In casu gaat het om een negatieve correctie van bijna 46% zonder dat dit diepgaand wordt onderzocht door de verwerende partij. Uit het dossier blijkt niet in welke mate de interne beroepsinstantie effectief de persoonlijke bijdrage en effectieve participatie van verzoeker op enige wijze verder heeft onderzocht. Er werd door de interne beroepsinstantie ook geen conflictsituatie vastgesteld. Verwerende partij haalt in haar antwoordnota wel aan dat enkele teamgenoten hebben geklaagd over de afwezigheid van verzoeker en dat de docent de raad heeft gegeven aan de betreffende studenten om dit op te nemen in de peerevaluatie.

(3) Uit het dossier blijkt ook niet dat enig gevolg werd gegeven aan de tussentijdse peerevaluatie, terwijl dit net als bedoeling heeft om de studenten aan te manen zich zo nodig te remediëren. In dat verband werd geen duidelijk initiatief naar verzoeker toe genomen vanuit de hogeschool. Dit blijkt alleszins niet uit het neergelegde dossier. De resultaten van de peerassessments werden pas effectief aan verzoeker getoond in kader van de voorliggende beroepsprocedure.

(4) Belangrijk in het kader van de verhoogde zorgvuldigheidseis bij peerevaluaties is dat de docent een actieve rol heeft wat de sturing van de peerevaluatie betreft. Verwerende partij geeft in haar antwoordnota aan dat enkele groepsleden hebben geklaagd bij de docenten omtrent de afwezigheden van verzoeker, doch de Raad moet vaststellen dat er geen duidelijk initiatief is genomen door de docent om een gesprek over samenwerking tot stand te brengen tussen de groepsleden, zeker gezien de minder goede tussentijdse evaluatie van verzoeker.

(5) De Raad stelt ook vast dat de interne beroepsinstantie opmerkt dat er voor de docenten geen enkele indicatie vorhanden was om aan te nemen dat de peerreviews niet correct zouden zijn. Het is voor de Raad evenwel niet duidelijk op welke documenten de docenten zich baseren om tot deze conclusie te komen. In de commentaren die de andere groepsleden in de peerassessments hebben neergeschreven wordt de afwezigheid van verzoeker wel aangehaald, maar voor het overige blijkt er in het dossier geen registratie van de aan/afwezigheden tijdens de lessen – behoudens het stuk 11 van verwerende partij, zie hoger – vorhanden te zijn.

(6) *Uit niets blijkt verder dat de docent, noch de interne beroepsinstantie de samenstelling van de groep hebben meegenomen bij de beoordeling van de objectiviteit van de peerevaluatie. In casu blijkt verzoeker een buitenstaander in de groep te zijn. Uit het dossier blijkt dat verzoeker in het verleden afstandsonderwijs volgde. Dit toont aan zich niet de subjectiviteit van de andere leden van de groep aan, maar is wel een element dat onderzocht moet worden, gezien de impact voor verzoeker. Verwerende partij wijst er enkel op dat de studenten zelf konden bepalen met wie ze het werkstuk zouden maken, zodat de groepssamenstelling niet aan haar kan worden tegengeworpen.*

(7) *Uit de peerevaluatie blijkt ook dat niet alle leden van de groep op dezelfde lijn zitten inzake de evaluatie van verzoeker. Drie groepsleden beschouwen de inbreng van verzoeker niet als dermate problematisch dat dit zou toelaten om de groepsscore tot bijna de helft te herleiden (zie stukken 6, 7 en 8 van verwerende partij). Een groepslid duidt zelfs aan dat verzoeker ‘goed werk’ heeft verricht. Uit niets blijkt echter dat de docent – in het licht van deze vaststellingen – een poging heeft gedaan om zichzelf een beeld te verschaffen van de attitude en de prestaties van verzoeker.*

(8) *Verwerende partij had in het kader van het intern beroep de kans om de andere groepsleden – die de peerassessments hebben ingevuld – te horen om zodoende een betere kijk te hebben op wat er gaande was in deze groep. Zoals hoger aangegeven, blijkt uit de redactie van de peerevaluaties dat de verschillende groepsleden niet volledig op dezelfde lijn zaten inzake de beoordeling van verzoeker alsook dat er geen goede verstandhouding was tussen de studenten in deze groep. In één van de commentaren bij de peerevaluaties is immers te lezen: “Scheld mij uit voor ‘domme geit’ of ‘dwaze’ als ik zeg wat er nog moet gebeuren.”. Om een goed beeld te krijgen van de attitude van verzoeker en de evaluatie van de medestudenten kon de interne beroepsinstantie tenminste enkele studenten gehoord hebben, ook al bestaat daartoe geen verplichting. Dit zou alleszins meer klaarheid hebben gegeven over de correctheid van de grieven van verzoeker.*

Op basis van de hoger vermelde overwegingen is de Raad van oordeel dat voorliggende peerevaluatie, met de doorgevoerde correctie, niet voldoende betrouwbaar is – gezien de hoge eisen inzake zorgvuldigheid die gesteld kunnen worden aan een dergelijk systeem – om verzoeker in casu te beoordelen en om een correct beeld te krijgen van de competenties die hij heeft verworven in het licht van de vooropgestelde doelstellingen van het opleidingsonderdeel. Dit temeer daar de peerevaluatie voor verzoeker in casu een doorslaggevende impact heeft op zijn resultaat met het gevolg een zware ‘niet geslaagd’ als enige van de groep. In casu geeft de beoordeling door de medestudenten, met de doorgevoerde correctie op het cijfer van verzoeker,

geen betrouwbare meting van de competenties van verzoeker inzake het betreffende het opleidingsonderdeel.

De door verwerende partij genomen studievoortgangsbeslissing is naar het oordeel van de Raad onredelijk voor zover ze, zonder doorgedreven onderzoek, rekening houdt met de doorgevoerde correctie als gevolg van de peerevaluatie.

Het middel is gegrond.”.

In opvolging van het vernietigingsarrest nr. 4.841 van 27 maart 2019 in de zaak 2019/056 heeft de interne beroepsinstantie op 29 april 2019 een nieuwe beslissing genomen.

De interne beroepsinstantie verduidelijkt vooreerst dat de betrokken student, de docent en vijf van de zeven andere groepsleden werden gehoord. Aan de student werd ook een schriftelijke voorbereiding gevraagd om zijn aandeel in het volbrengen van de opdracht zo scherp mogelijk te krijgen.

Volgens de interne beroepsinstantie blijkt uit de gesprekken duidelijk dat binnen de groep studenten verschillende normen/visies gehanteerd worden inzake een goede samenwerking, bijdrage. Deze verschillen in visie zijn tot op zekere hoogte onvermijdbaar en vertalen zich ook in verschillende beoordelingen op het peerassessment. De interne beroepsinstantie benadrukt dat de cruciale vraag blijft of het peerassessment op een faire wijze is ingevuld.

De interne beroepsinstantie stelt vast dat de studenten die de bijdragen van de student als onvoldoende beoordelen inderdaad lage, duidelijke scores geven (vaak 0 of 1). Zij kunnen deze scores motiveren en duiden waarom ze differentiatie maakten ten aanzien van verschillende leden van de groep. De studenten die wel vinden dat de student een voldoende bijdrage leverde geven vaak hoge scores die niet helemaal overeen komen met hun motivering. Zo zeggen ze bijvoorbeeld dat de student regelmatig afwezig was, maar geven ze niet de score 0, terwijl in de duiding van de gehanteerde schalen wel verduidelijkt wordt dat dit de score is bij regelmatige afwezigheid. Ook wordt vb. een 3 gegeven bij algemene motivatie, terwijl ze aangeven dat ze met vier studenten minder bijbrachten dan de vier trekkers. De interne beroepsinstantie merkt op dat in de legende bij het peerassessment een score 2 duidt op ‘werkte evenveel als de andere groepsleden’ en een score 4 op ‘heeft meer gewerkt dan de anderen’. Volgens haar is het niet

logisch een 3 toe te kennen en tezelfdertijd aan te geven dat andere studenten meer werkten. Zij motiveren deze score door te stellen dat de student ‘voldoende’ deed. De interne beroepsinstantie is van mening dat het erop lijkt – wat ook wordt bevestigd in een chatconversatie – dat sommigen door een hoge score hebben willen compenseren voor de vermoedelijk strenge scores van de andere groepsleden om het groepslid alsnog te laten slagen. Volgens de interne beroepsinstantie valt moeilijk zomaar te beoordelen of de scores van de ene groep studenten final te streng zijn. Het is in elk geval wel zo dat de mogelijk té strenge scores van de ene groep studenten gecompenseerd worden door de (mogelijk té) milde scores van de andere studenten.

Daarnaast rijst de vraag of de docenten een correctie hadden moeten doorvoeren. De interne beroepsinstantie merkt op dat docenten een correctie kunnen doorvoeren wanneer ze aanwijzingen hebben dat het peerassessment niet fair gebeurde en dat de score aldus niet rechtvaardig is ten aanzien van de feitelijke bijdrage van de student aan het eindresultaat. Ze benadrukt dat het inschatten van deze feitelijke bijdrage niet evident is.

De interne beroepsinstantie stelt vast dat de student duidelijk de eerste persoon voor het interview heeft aangebracht. Dat bevestigen alle studenten. Door de student en de medestudenten die achter hem staan wordt ook benadrukt hoe belangrijk deze persoon en dit interview zijn geweest voor de paper. De interne beroepsinstantie is hiervan echter niet zo onder de indruk omdat het *de facto* neerkomt op het regelen van een interview met een docent op school die voorheen werkzaam was in het bedrijf waar hun paper over gaat. De twee interviews waarbij de student aanwezig was, werden bovendien telkens door een aantal studenten bijgewoond.

Wat de inhoudelijke input betreft, worden verschillende zaken beweerd. Zo beweert de student dat hij zelf zijn initieel stuk (in de groep gepost op 19 november) helemaal herwerkte tot het eindresultaat, maar de studenten die zijn inbreng als onvoldoende beoordelen, stellen dat vooral de andere groepsleden de herwerking hebben gedaan. De student paste enkel nog een aantal opmerkingen (voornamelijk bronnen) aan. Om een duidelijk zicht op de zaak te krijgen, heeft de interne beroepsinstantie de opeenvolgende versies van de paper vergeleken. Ze is ook nagegaan wie welke versies heeft gepost, om zo proberen in te schatten wie welke input deed. De interne beroepsinstantie merkt op dat, wanneer zij met een zekere welwillendheid aanneemt dat de student een aandeel had in alle stukken die hij als dusdanig aanduidt, dit in elk geval

aantoont dat de student ‘iets’ deed (wat zij ook nooit heeft bewijfeld), maar dan heeft dit nog niet de bewijskracht om te stellen dat hij een voldoende bijdrage in de totale kwaliteit van het werk had. Het betreft een beperkt aantal pagina’s waar meerdere studenten aan werkten. Daarnaast is er geen enkele evidentie opgedoken voor de bewering van de student dat hij feedback heeft gegeven op de delen die zijn geschreven door anderen. De interne beroepsinstantie betwijfelt dan ook de waarheidsgrouwheid van deze bewering. De tijdsbesteding die de student zelf vermeldt (2 à 3 uur per week) overtuigt de interne beroepsinstantie evenmin, aangezien het gaat om een opleidingsonderdeel van 4 studiepunten. Aangezien de student ook niet bij de meeste voortgangsgesprekken was, is de interne beroepsinstantie ook niet ervan overtuigd dat hij een betekenisvolle impact had op de finale kwaliteit van de paper.

Verder ziet de interne beroepsinstantie geen aanwijzing dat de student in een uitzonderlijke positie zou hebben gezeten in de groep. De groep werd samengesteld uit verschillende subgroepjes en individuen en er waren zeker nog groepsleden met een individueel studieprogramma waarbij verschillende studiefases gecombineerd werden.

De interne beroepsinstantie oordeelt dan ook dat er geen argumenten zijn om een compensatie door te voeren.

Zij wil wel nog wijzen op de verantwoordelijkheid van de student:

- De student heeft op basis van de planning zelf een onderscheid gemaakt tussen verplichte momenten en niet-verplichte momenten, maar op de planning die ter beschikking werd gesteld aan de student wordt dit onderscheid niet gemaakt. Op de informatie op Toledo wordt verplichte aanwezigheid vermeld;
- De student poneert dat hij op alle groepsbijeenkomsten was. Volgens de interne beroepsinstantie is het op zijn minst misleidend dit te beweren aangezien de meeste voortgangsbesprekkingen van de groep in de les plaatsvonden. De student geeft hier een eigen definitie aan het begrip groepsbijeenkomst. De planning maakt duidelijk dat er in de les feedback wordt gegeven en dat er verder gewerkt kan worden. De interne beroepsinstantie benadrukt dat de student in deze afwezigheid volhardde, terwijl hij meermalen werd aangesproken door groepsleden die hier zwaar aan tilden;
- Door niet op te dagen in de lessen veronderstelt de student dat de groepsgenoten alle informatie voor hem zullen doorgeven via chat. De interne beroepsinstantie stelt vast

dat dit grotendeels ook is gebeurd, maar dit betekent niet dat het fair is dit te verwachten of te verwachten dat alle medestudenten dit vanzelfsprekend zullen vinden. Ook ten aanzien van de docent gaf de student aan dat hij toch niet naar de les moest komen voor de feedback omdat hij de feedback al doorkrijgt van zijn medestudenten. Volgens de interne beroepsinstantie lijkt de student hierbij niet in te schatten dat je met deze manier van werken toch wel betekenisvolle informatie en stappen mist en extra inspanningen van je groepsgenoten vraagt;

- De week na het initiële peerassessment werd hierover feedback gegeven in de les. De student (alsook de studenten die hem een voldoende beoordeling gaven) waren hier afwezig. De interne beroepsinstantie benadrukt dat wanneer je zelf niet op de besprekning van het peerassessment bent, het niet fair is achteraf te stellen dat je niet geïnformeerd bent;
- Wanneer een student ervoor kiest om niet aanwezig te zijn op de momenten waarop hij betrokkenheid kan tonen, kan hij niet verwachten dat de docenten zelf op zoek zullen gaan naar evidentie voor zijn inbreng. De interne beroepsinstantie vindt een verwijzing naar de verantwoordelijkheid van de docent hier niet gepast;
- Volgens de interne beroepsinstantie is het evenmin fair om in een beroep aan de Raad te stellen dat je niet op de hoogte was van het groepscijfer wanneer je op het feedbackmoment (na publicatie van de resultaten) dit ook niet gevraagd hebt, maar bent beginnen fulmineren over de oneerlijkheid van het peerassessment;
- Op dit feedbackmoment heeft de docent de afwezigheid van de student aangehaald. Volgens de interne beroepsinstantie is het op zijn minst eigengereid te noemen dat de student de docent uitdaagt te bewijzen dat hij er niet was, terwijl een ganse klas getuige is van zijn continue afwezigheid;
- De interne beroepsinstantie merkt op dat het de verantwoordelijkheid van de student is om zijn aanvoelen dat hij niet eerlijk beoordeeld zal worden door medestudenten tijdig te signaleren aan de docent. De student heeft bij dit alles echter verondersteld dat het wel ‘in orde ging komen’;
- De student kan evenmin verwachten dat het uitschelden van medestudenten – ook al vindt hij dat ze teveel zagen en aandringen – zal bijdragen aan een constructieve samenwerking en een goede beoordeling van die samenwerking.

De interne beroepsinstantie merkt vervolgens op dat dit niet wegneemt dat het in deze situatie inderdaad wenselijk was geweest indien er tussentijds een extra berichtgeving was geweest naar

aanleiding van het slechte peerassessment. Ze benadrukt dat ‘wenselijk’ echter niet betekent dat het de taak van de docenten is om explicet een student te gaan uitnodigen of mailen die systematisch niet opdaagt op de frequente (wekelijkse) momenten waarvan het belang in de eerste les (waarin hij wel aanwezig was) werd geduid.

Finaal kan de interne beroepsinstantie au fond zelf niet oordelen of de inbreng van de student nu al dan niet voldoende was om te kunnen slagen. De daarvoor aangereikte evidentie overtuigt onvoldoende. Ook de vraag of de student zoveel minder deed dan de studenten die nipt wel slaagden, maar ook geen ‘trekker’ waren in het project, kan de commissie evenmin beantwoorden. De kans bestaat immers dat bepaalde van de nipt geslaagde studenten net nog slaagden doordat er nog iemand slechter werd beoordeeld. Bij het peerassessment speelt immers het mechanisme van vergelijking van studenten ten aanzien van elkaar. Ook het feit dat een aantal studenten veel werk voor de paper hebben verzet, heeft de basisscore voor de paper omhoog gehaald, waar de studenten die nu nipt geslaagd zijn van kunnen hebben profiteren.

De interne beroepsinstantie begrijpt dat de student het gevoel kan hebben dat het verschil tussen zijn prestaties en diegene die net slaagden niet zo groot is als het puntenverschil laat vermoeden. Volgens haar kan hieruit echter niet zomaar worden geconcludeerd dat zijn score hoger moet zijn of dat hij moet slagen. De concrete inbreng in de paper van de anderen was mogelijk maar even groot, maar zij toonden meer betrokkenheid door vaker aanwezig te zijn op de voortgangsgesprekken en door sneller met de feedback aan de slag te gaan. De interne beroepsinstantie begrijpt ook dat de student mogelijk het gevoel heeft dat hij pech heeft doordat er veeleisende studenten in zijn groep zaten, maar ook dit kan niet zomaar leiden tot een rechtvaardiging voor een hogere score of een credit. Deze veeleisende studenten hebben immers ook de eindkwaliteit van de paper aanzienlijk beïnvloed. Volgens de interne beroepsinstantie waren de verschillen tussen de studenten met een andere groepssamenstelling mogelijk minder groot geweest, maar de score waarop de correcties voor het peerassessment gebeurden, was wellicht dan ook lager geweest.

De interne beroepsinstantie begrijpt verder ook dat de student geërgerd is door sommige uitspraken van medestudenten, die hij omschrijft als ‘halve waarheden/flagrante leugens’ omdat zaken scherper geformuleerd worden dan de realiteit. De interne beroepsinstantie betrapt de student echter ook op enkele halve waarheden/leugens. Zo noteert hij in zijn eerste peerassessment zelf dat hij er niet is in de les doordat hij pdt-student is en vaak overlappenden

heeft. Uiteindelijk blijkt dat helemaal niet waar en ontkent hij dat hij dit ooit poneerde en stelt hij dat het over groepsbijeenkomsten op woensdag ging.

De interne beroepsinstantie stelt opnieuw vast dat de vooropgestelde evaluatieprocedure die vooraf bekend was, gevuld is en dat er geen argumenten opgedoken zijn om een compensatie toe te passen.

Na grondige beraadslaging en heroverweging van het administratief dossier heeft de interne beroepsinstantie beslist de eerder genomen beslissing te handhaven. Zij adviseert de opleiding wel om alle studenten die tussentijds niet goed presteren via mail hiervan te verwittigen. Studenten zijn via de ECTS-fiche wel duidelijk geïnformeerd over de impact van het peerassessment, maar een extra mail kan hen duidelijk maken dat ze effectief in de gevarenzone zitten met betrekking tot slagen.

De beslissing op intern beroep werd per e-mail van 29 april 2019 en bij aangetekend schrijven van dezelfde datum aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 3 mei 2019 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

De Raad onderzoekt, desnoods ambtshalve, de ontvankelijkheid van het beroep.

Verzoeker tekent beroep aan tegen de studievoortgangsbeslissing van 31 januari 2019 waarbij aan de verzoekende partij een score van 7 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel “Bedrijfsethiek en onderzoeksvaardigheden 1^e semester” (eerste bestreden beslissing) en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 29 april 2019 waarbij het intern beroep van verzoekende partij ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard (tweede bestreden beslissing).

Uit artikel 91 van het OER van verwerende partij blijkt dat de interne beroepsinstantie bevoegd is om, in voorkomend geval, de bestreden beslissing te wijzigen.

Dit betekent dat zij voor de beoordeling van de grond van de zaak in de plaats treedt van de examencommissie. In dat geval verdwijnt de beslissing van de examencommissie uit de rechtsorde, en kan zij niet meer het voorwerp uitmaken van een beroep bij de Raad.

Verzoekers beroep wordt derhalve onontvankelijk verklaard in de mate dat het is gericht tegen de eerste bestreden beslissing.

Wel kan verzoeker onregelmatigheden die kleven aan deze beslissing, nog op ontvankelijke wijze aanvoeren tegen de beslissing op intern beroep.

Het beroep is in die mate ontvankelijk.

V. De middelen

A. Enig middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een enig middel beroeft op een schending van het redelijkheidsbeginsel, gecombineerd met het motiveringsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoeker is er nog steeds van overtuigd dat vier medestudenten hem met opzet (kwade wil) té negatieve scores (0 en 1 op een schaal van 4) op de tussentijdse en eindevaluatie hebben gegeven, waardoor zijn resultaat is gekelderd. Volgens hem hebben zij deze slechte scores gegeven ten gevolge van de slechte groepsdynamiek en woordenwisselingen, niet omdat hij slecht werk heeft geleverd. Waar de interne beroepsinstantie aanhaalt dat die studenten dingen “scherper” hebben geformuleerd dan de realiteit, stelt verzoeker dat het gaat om leugens, bedoeld om hem te boycotten en om hem niet te doen slagen. Hij stelt vast dat de interne beroepsinstantie van oordeel is dat die “scherpe formuleringen” met bijhorende lage scores hun invloed mogen behouden, ondanks de nieuwe bewijsstukken. Verzoeker merkt op dat zijn medestudenten dezelfde leugens zijn blijven volhouden ten aanzien van de interne beroepsinstantie. Volgens hem dient het onderzoek om de rechtvaardigheid van de negatieve peerassessments te meten en hij vraagt zich af wat hij nog moet aanleveren om aan te tonen dat de peerassessments van die vier medestudenten niet betrouwbaar zijn en niet in verhouding staan tot zijn inzet.

Vervolgens stelt verzoeker vast dat de interne beroepsinstantie aanstipt dat hij zelf liegt. Verzoeker benadrukt dat hij nooit heeft aangegeven dat zijn studieprogramma hem heeft belemmerd om op vrijdag twee uren aanwezig te zijn. In de tussentijdse peerevaluatie heeft hij wel één keer gezegd dat hij veel overlappingen heeft, wat betrekking had op de groepsmomenten op woensdag, wanneer zijn medestudenten op vrije momenten tussen de lessen hebben afgesproken.

Verzoeker verduidelijkt dat deze vier medestudenten wel als “trekkers” aanzien kunnen worden, maar dat de paper is tot stand gekomen door de inzet van acht studenten. Hij merkt op dat er altijd betere en mindere studenten zijn. Deze vier medestudenten waren “trekkers” op het vlak van afspraken maken, deadlines stellen en communiceren in de groep. Verzoeker zegt niet dat hun teksten kwalitatiever zijn dan de teksten van de vier andere studenten (waaronder zijn stukken). Elk groepslid heeft zijn best gedaan om zijn/haar stuk zo kwalitatief mogelijk te maken.

Waar de interne beroepsinstantie aanhaalt dat verzoeker het gewoon heeft laten gebeuren en heeft verondersteld dat ‘het wel goed ging komen’, stelt verzoeker dat hij positief bleef en professioneel verder werkte om de groepsdynamiek te herstellen. Hij zocht niet opnieuw escalatie of discussies en dacht dat constructief verder werken aan dit werkstuk een positieve invloed zou hebben op zijn evaluaties door de groepsleden.

Verzoeker verduidelijkt ook dat zij hoofdzakelijk buiten de les en op groepsmomenten buiten de les werkten, terwijl de interne beroepsinstantie concludeert dat de meeste voortgangsbesprekingen in de les gebeurden en dat de groep verder werkte in de les. Volgens hem waren de lessen niet altijd even kwalitatief en kon je aan de hand van de planning die de docenten aanreikten wel degelijk opmaken wat een belangrijk feedbackmoment / inhoudelijke bijsturing en wat een gewone “les” was.

Waar de interne beroepsinstantie aanstipt het niet gepast te vinden dat verzoeker zou hebben verwezen naar de verantwoordelijkheid van de docent, benadrukt verzoeker dat hij hieromtrent geen stelling wil innemen. Volgens hem werden de peerevaluaties door verwerende partij wel bestempeld als niet doorslaggevend, wat niet het geval blijkt te zijn.

Verder benadrukt verzoeker dat hij de docent tijdens het feedbackmoment niet heeft uitgedaagd om zijn aanwezigheden te bewijzen. De docenten hebben hem geen groepsscore meegegeven en ook zijn medestudenten kenden deze score niet. Volgens verzoeker hadden de twee betrokken docenten (die vergezeld waren van een andere man die hij niet kende) geen begrip voor zijn situatie en waren ze zelf nogal hard in hun antwoorden. Verzoeker wou zeker niet uithalen naar deze docenten en meent dit ook niet te hebben gedaan. Als dit zo overkwam, wenst hij zich bij deze te verontschuldigen.

Verzoeker stelt dat de interne beroepsinstantie zeer twijfelachtig overkomt in haar tweede beslissing. Ze beweert dat ze niet kan oordelen of zijn inbreng voldoende was om te slagen. Nochtans heeft hij zeer duidelijk gecommuniceerd in zijn gesprekken, toelichtingen en verdere bewijsstukken die hij heeft bijgebracht. Volgens hem wekt de interne beroepsinstantie de indruk dat hij zich er erg makkelijk vanaf heeft gemaakt, dat hij zijn teksten niet zelf schreef en dat de kwaliteit van zijn teksten laag is, wat niet klopt.

Verzoeker merkt nog op dat de interne beroepsinstantie de docent opnieuw heeft gehoord. Daarnaast werden hijzelf en vijf van de zeven andere groepsleden ook gehoord. Hij vindt dat er sprake is van een onevenwicht aangezien drie medestudenten hem als “slecht” beoordeelden. De andere twee medestudenten bevestigen en bekraftigen zijn inzet en werk voor de interne beroepsinstantie. Een derde medestudente heeft bovendien nog gevraagd om een andere afspraak te regelen, zodat ook zij het verhaal van verzoeker kracht kon bijzetten. De interne beroepsinstantie stelde echter dat zij voldoende studenten gehoord had en dat zij dit niet meer nodig achtte.

Volgens verzoeker twijfelt de interne beroepsinstantie nu aan de stukken die hij heeft ingediend. Zij besluit dat het niet helemaal duidelijk is of hij de delen heeft geschreven en herwerkt. Verzoeker kan de Raad op eer zeggen dat hij deze stukken zelf heeft geschreven en herwerkt tot het eindresultaat in de paper.

Ten slotte stelt verzoeker vast dat de interne beroepsinstantie, ondanks al deze nieuwe stukken en informatie, beslist om de oorspronkelijke beslissing te handhaven. Volgens verzoeker is deze beslissing echter gebaseerd op foutieve, leugenachtige gegevens (peerassessments) en minimaliseert zij zijn werk. Zelfs een gunstmaatregel, met name een aftopping waardoor verzoeker een tolereerbare score zou krijgen kan er niet vanaf. Hij benadrukt dat hij wel degelijk nog tolerantiekrediet over heeft.

In haar *antwoordnota* verwijst verwerende partij vooreerst naar het antwoord van de interne beroepsinstantie, aangezien verzoeker blijft poneren dat de beoordeling van de studenten te negatief is. Volgens haar heeft de interne beroepsinstantie zo goed als mogelijk onderzocht of de beoordeling te negatief was. Ze kon enkel vaststellen dat de gegevens scores door de zogenaamde ‘trekkers’ in de groep conform de criteria zijn die geformuleerd zijn om deze evaluatie in te vullen. De motivering voor de score klopt. Tegelijkertijd stelt de interne beroepsinstantie vast dat de beoordelingen van de studenten die verzoeker gunstig gezind zijn niet overeenstemmen met de vooropgestelde criteria. In een chat bevestigt overigens één van de studenten dat ze expres hoger is gaan scoren. De interne beroepsinstantie stelt bovendien dat zelfs indien ze zou aannemen dat de scores té negatief waren, dit in elk geval gecompenseerd werd door de milde scores van de andere groepsleden.

Waar verzoeker stelt dat hij niet gelogen heeft, dreigt verwerende partij in een welles-nietes discussie verzeild te raken. Zij vindt deze discussie evenwel ondergeschikt aan de fundamentele vraag of verzoeker nu al dan niet een correcte beoordeling heeft gekregen. Volgens haar zijn er echter wel degelijk twijfels over de correctheid van zijn uitspraken en getuigen bepaalde verwoordingen op de hoorzitting van een zekere gewiektheid, wat de geloofwaardigheid niet ten goede komt.

Vervolgens benadrukt verwerende partij dat noch de docent, noch de interne beroepsinstantie hebben gesteld dat er slechts vier studenten aan de paper hebben gewerkt, noch dat verzoeker niets zou hebben gedaan. Volgens haar blijft de vraag wie er fundamenteel bijdroeg aan de kwaliteit van de paper. De evidentie aangereikt via de chats, de versies van de paper en de gesprekken toont echter niet overtuigend aan dat de bijdrage van verzoeker substantieel is. Het enige wat duidelijk is, is dat verzoeker er zelf van overtuigd blijft. Het is ook duidelijk dat zijn motivering hoofdzakelijk betrokken blijft op het stukje ‘milieu’. Verwerende partij ziet geen indicaties dat verzoeker betrokken is geweest op de paper in zijn geheel.

Verwerende partij blijft het vreemd vinden dat een student niet zou reageren ten aanzien van een docent wanneer hij meent slachtoffer te zijn van een niet correcte peerassessment, zeker gezien de impact van het peerassessment in de eerste les (waar verzoeker wel aanwezig was) toegelicht en geïllustreerd werd en de docent aangaf dat het belangrijk was in geval van problemen contact op te nemen. Verwerende partij stelt vast dat verzoeker plots poneert dat zij

heeft gesteld dat peerevaluaties niet doorslaggevend zijn. Volgens haar kan daarin misschien een verklaring worden gevonden in het vermoeden dat verzoeker – ondanks alle informatie over de impact van het peerassessment – er toch vanuit is gegaan dat het peerassessment geen doorslaggevende rol zou spelen, waardoor hij het ook niet nodig vond ertegen te reageren.

Verder merkt verwerende partij op dat zowel verzoeker als minstens één van zijn medestudenten hebben aangestipt dat er vooral buiten de les werd gewerkt. Gevraagd naar wat daar specifiek mee bedoeld wordt, wordt verduidelijkt dat het effectieve schrijven aan de paper buiten de lessen of het groepsoverleg gebeurde. Verwerende partij vindt dit evident. Zij verduidelijkt dat de interne beroepsinstantie zich niet van de indruk kon ontdoen dat een aantal studenten (inclusief verzoeker) deze taak reduceerde tot elk ‘zijn stukje schrijven’. Men lijkt zich niet bewust te zijn van het belang van het kritisch verwerken van gevonden informatie, linken leggen naar het ethische en deontologische kader, de voortgang bewaken, structuur en samenhang bewaken, elkaars gedeeltes van feedback voorzien, de feedback van de docenten beluisteren en meenemen e.d. Verwerende partij vindt het overigens vreemd dat er geen data bezorgd kunnen worden van deze groepsmomenten buiten de les.

Waar verzoeker stelt dat hij de docent niet met de vinger heeft willen wijzen, merkt verwerende partij op dat deze discussie van ondergeschikt belang is. Volgens haar heeft verzoeker op de hoorzitting wel degelijk naar de verantwoordelijkheid van de docent verwezen. Het is zijn recht dit te doen en dit speelt dan ook geen rol in een uitspraak. De interne beroepsinstantie heeft enkel willen duiden dat een verwijzing naar de verantwoordelijkheid van de docent zonder als verzoeker de analyse te maken van wat men zelf anders had kunnen aanpakken nogal eenzijdig is.

Waar verzoeker aangeeft dat verwerende partij de peerevaluaties als niet doorslaggevend heeft bestempeld, begrijpt verwerende partij niet waar deze stelling nu plots vandaan komt. In de ECTS-fiche staat immers heel duidelijk verwoord dat het groepsresultaat onderhevig is aan een peerassessment en dat het percentage dat de student boven/onder het groepsgemiddelde zit, wordt opgeteld/afgetrokken van het groepsresultaat. In de eerste les (waar verzoeker wel aanwezig was) werd bovendien met een concreet voorbeeld verduidelijkt hoe groot de impact van dit peerassessment kan zijn (groepsscore van 14/20 wordt een individuele score van 7/20). Volgens verwerende partij heeft de docent dus heel duidelijk benadrukt dat er één groepscijfer wordt gegeven en dat de individuele score volledig bepaald wordt door de groep. Hij legt hierbij

de nadruk op het belang van communicatie naar de groep toe en eventueel naar de docent in geval van problemen. Ook bij het invullen van het laatste peerassessment wijst de docent (via een mededeling op Toledo) de studenten erop dat ze dit heel zorgvuldig moeten doen omdat dit grote gevolgen heeft.

Wat de score betreft, wijst verwerende partij erop dat elke student de eindscore voor het opleidingsonderdeel verneemt via het rapport. Op het feedbackmoment kan de student naast inhoudelijke feedback de deelscores verkrijgen. Op het feedbackmoment is verzoeker volgens de docent onmiddellijk beginnen fulmineren over het peerassessment. In het gesprek zijn de deelscores niet rechtstreeks aan bod gekomen. Verzoeker vernam wel dat zijn score 47% lager lag dan de groepsscore, zodat hij de groepsscore wel had kunnen weten. Het klopt dat je dit als student niet ziet op je rapport, zodat wie het niet bevraagt op het feedbackmoment, het ook niet weet.

Verwerende partij benadrukt ook dat het retroactief inschatten van de feitelijke bijdrage van studenten bij een groepswerk niet evident is. De interne beroepsinstantie heeft een aantal versies van de paper ontvangen, maar zij heeft geen exhaustief zicht op alle versies van de paper. Daarnaast kreeg ze enkele stukken uit de groepschat. Het achterhalen en vergelijken van verschillende versies van de paper was een tijdrovend karwei, waarbij er geen absolute zekerheden zijn over wie nu verantwoordelijk is voor welke wijziging. Enkel via de chat kan deels achterhaald worden wie welke versie daar postte. Verwerende partij wijst erop dat de interne beroepsinstantie de inspanning heeft gedaan om hierop een zo concreet mogelijk zicht te krijgen en maakte in haar antwoord onderscheid tussen zekerheden en veronderstellingen. Verzoeker meent daaruit te moeten concluderen dat de beslissing zeer twijfelachtig overkomt.

Verwerende partij citeert uit de interne beroepsbeslissing en stelt dat het – vanuit de gesprekken, de analyse van de papers en het document dat verzoeker aan de interne beroepsinstantie heeft bezorgd met betrekking tot zijn eigen bijdrage – duidelijk is wat minimaal de inbreng is geweest van verzoeker, maar dit overtuigde de interne beroepsinstantie niet. Zo bedraagt het deel van de paper waar verzoeker een aandeel in heeft hoogstens 3,5 bladzijde en is er geen enkele evidentie dat hij betrokken was bij feedback op andere stukken of de paper als geheel. Dit blijkt ook niet uit de chat. Verwerende partij merkt op dat zij inderdaad niet volledig kan uitsluiten dat verzoeker meer deed dan zichtbaar gemaakt is, maar op basis van het ‘vaststelbare’ kan er niet geconcludeerd worden dat de 7/20 onterecht is.

Verwerende partij verwijst nog naar de doelstellingen van dit opleidingsonderdeel in de ECTS-fiche. Volgens haar overtuigt de aangereikte evidentie niet dat verzoeker deze competenties heeft behaald. Het stuk waar verzoeker naar verwijst als eigen werk is te beperkt om overtuigd te raken van het behalen van de eerste doelstelling. Het herwerken van enkele stukjes naar aanleiding van opmerkingen van anderen is van een gans andere orde dan zelf de eigen bijdrage of die van anderen met een kritisch-constructieve betrokkenheid benaderen. Het in niet nuchtere toestand een presentatie houden in de les kan bezwaarlijk als indicator voor een communiceren op professionele wijze gezien worden. Bovendien kan ook het constructief samenwerken evenmin worden aangetoond. In reactie op groepsleden die opmerkingen maken bij zijn talrijke afwezigheden reageert verzoeker dat hij wel betere dingen te doen heeft en volhardt hij in zijn afwezigheid. Ook in conflictsituaties draagt het uitschelden van groepsleden allerminst bij tot een constructieve samenwerking. Volgens verwerende partij lijkt ook het reflecteren over eigen handelen afwezig. Zelfs al vindt verzoeker het peerassessment van bepaalde medestudenten niet rechtvaardig, enige mate van erkenning dat hij bepaalde zaken zelf anders had kunnen aanpakken had hem gesierd.

Wat het door verzoeker aangehaalde onevenwicht bij de gehoorde studenten betreft, verwijst verwerende partij naar de interne beroepsbeslissing. Zij wijst erop dat verzoeker stelt dat het niet horen van een bepaalde studente een onevenwicht veroorzaakte, maar hij vermeldt hier niet bij dat een andere studente ook niet gehoord kon worden.

Waar verzoeker op eer verklaart dat hij stukken heeft ingediend die hij zelf heeft geschreven, stipt verwerende partij aan dat de interne beroepsinstantie hem hier het voordeel van de twijfel heeft gegeven met betrekking tot de stukken die door hem aangeduid werden als zelf geschreven. Voor verwerende partij overtuigen de argumenten die verzoeker in dit tweede beroep aanbrengt nog altijd niet.

Verwerende partij wil ten slotte nog ingaan op overwegingen van de Raad in zijn vorig arrest:

- De interne beroepsinstantie heeft via de gesprekken, het doornemen van de chats en de verschillende versies van de paper, het mogelijke gedaan om zicht te krijgen op het inhoudelijk aandeel van verzoeker;
- Waar de Raad van oordeel is dat de docent initiatief had moeten nemen ten aanzien van de student naar aanleiding van de slechte peerevaluatie, wil verwerende partij

benadrukken dat verzoeker zelf afwezig is gebleven op de besprekking van het peerassessment. Verzoeker wist dat er een tussentijds peerassessment was (hij vulde het zelf in), maar hij kwam niet naar de besprekking hiervan in de daaropvolgende les. Verzoeker gaf in het gesprek met de interne beroepsinstantie bovendien aan dat het tussentijds peerassessment niet goed was. Verwerende partij stelt dat wanneer er binnen het opleidingsonderdeel met een groepswerk twee uur per week toelichting gegeven wordt bij het werk, er presentaties gegeven worden van gedeeltes van de groepswerken met feedback erop, aanwezigheid als verplicht genoteerd staat, docenten telkens aanspreekbaar zijn en bij elk ingediend document de les erop feedback wordt gegeven, zij van oordeel is dat er voldoende geïnvesteerd is in de opvolging van de studenten door de docent. Verwerende partij verduidelijkt dat aan de opleiding wel werd geadviseerd om in de toekomst nog een extra boodschap te sturen naar die studenten die in de gevarenzone zitten, maar volgens haar had verzoeker al deze informatie ter zijner beschikking. De impact van het peerassessment was meermaals geduid en verzoeker wist dat het niet goed was;

- Volgens verwerende partij is er geen enkele reden om aan te nemen dat verzoeker een buitenstaander in de groep was of moeilijk aansluiting zou kunnen vinden in de groep. De meeste groepsleden kenden vooraf niet of slechts een deel van de andere groepsleden. Er waren nog studenten in de groep met een aangepast jaartraject. Verzoeker is een gewone student dagonderwijs. Verwerende partij ziet niet in hoe het gegeven dat hij ooit afstandsonderwijs genoot hem een uitzonderingspositie zou geven. Het enige waarin hij afweek, was zijn volgehouden afwezigheid in de lessen;
- Uit de peerevaluatie blijkt inderdaad dat niet alle leden van de groep op dezelfde lijn zitten inzake de evaluatie van verzoeker. Drie groepsleden vinden de prestatie niet dermate problematisch dat dit zou toelaten om de groepsscore tot bijna de helft te herleiden. Volgens verwerende partij waren deze studenten allesbehalve overtuigend op de hoorzitting. Beiden zeiden dezelfde zinnen (er was duidelijk voorafgaandelijk overleg met verzoeker geweest over wat gezegd moest worden), waarbij ze heel veel nadruk legden op weinig betekenisvolle elementen. Gevraagd naar de motivering van de scores bij het peerassessment blijkt de motivering ook niet altijd te kloppen met de gegeven score.

Op basis van alle bovenstaande motiveringen blijft verwerende partij van oordeel dat er geen aanleiding was om de score zoals die resulteerde uit het scoringsproces beschreven in de ECTS-

fiche af te toppen. Er is ook geen evidentie dat verzoeker de doelstellingen van het opleidingsonderdeel heeft behaald. Volgens verwerende partij zijn er daarentegen meer elementen die aantonen dat hij deze doelstellingen nog niet heeft verworven.

Verwerende partij wijst erop dat verzoeker in een tweede examenkans de gelegenheid heeft om alsnog dit opleidingsonderdeel met succes te beëindigen.

In zijn *wederantwoordnota* merkt verzoeker vooreerst op dat hij heeft vermeld dat hij de ene week 2 à 3 uur werkte en de andere week 5 à 6 uur. Hij stelt vast dat verwerende partij het minst aantal uren vermeldt om de Raad ervan te overtuigen dat hij er weinig tijd aan heeft besteed. Daarnaast haalt verwerende partij aan dat hij slechts aan 3,5 bladzijde zou hebben meegewerkt, waardoor zij volgens verzoeker opnieuw zijn werk minimaliseert. Hij vindt dat de paper in zijn totaliteit bekeken moet worden en geeft daarom een opsplitsing weer per deel en per betrokken student. Hij is van mening dat hij een aanzienlijk stuk tekst in dit werkstuk voor zijn rekening heeft genomen en dat hij wel degelijk een goede impact heeft gehad op de paper.

Vervolgens wil verzoeker de leugens van de vier studenten in hun peerevaluaties in de verf zetten. Hij verduidelijkt dit aan de hand van hun opmerkingen bij het tussentijdse en het eindpeerassessment. Verzoeker benadrukt ook dat deze vier studenten hem op alle criteria 0 of 1 op 4 hebben gegeven, wat volgens hem niet strookt met de werkelijkheid. Hij volgt de redenering van verwerende partij bovendien niet dat de “te strenge” scores mogelijkwijze zijn goedgemaakt door “te milde” scores van de andere studenten. De andere drie studenten hebben hem tenminste eerlijker beoordeeld.

Verzoeker wijst er ten slotte op dat het heronderzoek volgens hem diende om te weten te komen hoe betrouwbaar en representatief de gekregen evaluaties en scores van deze vier studenten waren. Wat hij beweerde, waren geen loze beweringen. Volgens hem is er dan ook wel degelijk sprake van een onredelijke beslissing van de interne beroepsinstantie, gebaseerd op leugenachtige opmerkingen met bijhorende scores in de peerassessments.

Beoordeling

De Raad moet onderzoeken in hoeverre de beslissing van de interne beroepsinstantie van 29 april 2019 – waarbij na nieuw onderzoek de initiële examenbeoordeling van 7/20 gebaseerd op de litigieuze peerevaluatie wordt bevestigd – wel degelijk met voldoende zorgvuldigheid tot

stand is gekomen en de toets van de redelijkheid kan doorstaan. De Raad zal de redelijkheid toetsen binnen het kader dat hij heeft uitgetekend in zijn eerder arrest in dit dossier (arrest nr. 4.841 van 27 maart 2019), waarin een verhoogde zorgvuldigheid wordt gevraagd inzake de begeleiding/opvolging van studenten ingeval van een peerevaluatie met doorslaggevende implicaties voor de student op de eindbeoordeling.

De Raad komt hierbij tot de hiernavolgende vaststellingen en overwegingen:

In opvolging van het arrest nr. 4.841 van 27 maart 2019 in de zaak 2019/056 heeft de interne beroepsinstantie voorafgaand aan haar nieuwe beslissing een onderzoek uitgevoerd naar de fairheid/betrouwbaarheid van de peerevaluatie en naar de effectieve inbreng en inzet van verzoeker. Verzoeker en vijf medestudenten van zijn groep werden gehoord op 24 april 2019. De verantwoordelijke docent werd de dag nadien opnieuw gehoord.

Voorafgaand aan het nemen van de nieuwe beslissing werd aan verzoeker ook gevraagd om schriftelijk een aantal vragen voor te bereiden met het oog op het verkrijgen van nader inzicht in het verloop van het peerassessment en in het aandeel van verzoeker in het groepswerk alsook om het bewijs van zijn inzet te leveren (zie stuk 1 van verwerende partij). Verzoeker heeft uitgebreid geantwoord op deze vragen en hij heeft ook gerapporteerd over zijn concrete inbreng, wat hij voorafgaandelijk schriftelijk heeft bezorgd aan de interne beroepsinstantie (zie stukken 2, 3 en 4 van verwerende partij). De interne beroepsinstantie heeft deze toelichting mee in overweging genomen bij het nemen van haar beslissing (zie stuk 5 van verwerende partij).

De interne beroepsinstantie heeft vervolgens vastgesteld dat een dergelijk onderzoek waarbij de inzet van verzoeker wordt getoetst aan de opmerkingen van de verschillende groepsleden geen eenvoudige zaak is en dat het bovendien niet evident is voor een docent en vervolgens de interne beroepscommissie om het effectieve aandeel van verzoeker in het groepswerk in kaart te brengen. Ter zitting geeft verwerende partij aan dat uit de toelichting van verzoeker blijkt dat hij zich in het bijzonder op zijn tekst heeft gefocust en dat er twijfel blijft over wat nu juist zijn reflecties en zijn aandeel in de diverse neergelegde teksten en herwerkingen waren. Zij acht het verhaal van verzoeker niet voldoende overtuigend. De Raad concludeert hieruit dat de mate van inhoudelijke inbreng van verzoeker voor verwerende partij ook na onderzoek twijfelachtig blijft.

De Raad stelt vast dat het onderzoek nog duidelijker dan voordien aangeeft dat er in deze groep een verkeerde verstandhouding was en dat de groepsdynamiek allesbehalve correct zat. Dat blijkt uit de meegedeelde commentaren van de groepsleden en ook uit de resultaten van het onderzoek van de interne beroepsinstantie.

De interne beroepscommissie heeft ook vastgesteld dat de beoordelingen van de acht verschillende groepsleden niet eenduidig zijn en zelfs op bepaalde punten contradictorisch zijn. Een groep van vier studenten – de zogenaamde trekkers – heeft verzoeker in het bijzonder slecht beoordeeld. De vier andere studenten – waaronder verzoeker zelf – hebben verzoeker een eerder milde beoordeling gegeven. De interne beroepsinstantie heeft uit de analyse van de peerevaluatie afgeleid dat de vier studenten die verzoeker milde scores hebben gegeven blijkbaar de te toetsen criteria niet correct hebben ingeschat. Bovendien blijkt er een discrepantie tussen de aangeduide scores en de neergeschreven motivering van deze studenten. De interne beroepsinstantie leidt uit de analyse ook af dat er bij de groepsleden een verschillende visie op samenwerking was die vermoedelijk geleid heeft tot de verschillende, niet eenduidige beoordelingen. Volgens de interne beroepsinstantie heeft er vermoedelijk wel een proces plaats gehad waarbij de mogelijk ‘te strenge’ beoordeling van een groep werd gemilderd door de mogelijk ‘te milde’ beoordeling van de andere groep. Ter zitting duidt verwerende partij aanvullend dat de groep van zogenaamde trekkers tijdens het horen door de interne beroepsinstantie ook een consequenter verhaal hebben gebracht, dat beter gelinkt was aan de te beoordelen competenties en waaruit bovendien een beter inzicht blijkt in wat de verwachtingen waren. Deze reflecties ontbraken bij de groep die verzoeker eerder positief heeft beoordeeld. Verwerende partij geeft derhalve zelf aan dat de peerevaluatie die door acht personen moet worden ingevuld niet echt een betrouwbaar beeld geeft.

Verder worden er in de toelichting van de student en de analyse van de interne beroepsinstantie diverse opmerkingen geformuleerd die de attitude van beide partijen betreffen. Deze werden echter niet concreet onderbouwd en de Raad kan hiermee dan ook geen rekening houden.

Uit het onderzoek blijkt ook dat er tijdens het academiejaar – en in het bijzonder na de vaststelling van de resultaten van de tussentijdse peerevaluatie – geen actieve inbreng / geen initiatief uitging van de docent om verzoeker individueel te wijzen op de impact van het resultaat en om eventueel de vastgestelde problemen en de verkeerde duiding van de criteria/uitleg over de te toetsen competenties in de groep te bespreken. De Raad begrijpt uit de

duiding van verwerende partij dat het uitgangspunt is dat het systeem van de peerevaluatie en de impact ervan tijdens de introducties in voldoende mate en aan de hand van voorbeelden werd geduid. Tijdens de wekelijkse lessen is de docent bovendien beschikbaar om vragen van studenten – die verwacht worden aanwezig te zijn – te beantwoorden. De student moet dus zelf zijn verantwoordelijkheid opnemen en moet zelf initiatief nemen om problemen in de groep aan te kaarten bij de docent. *In casu* was verzoeker niet aanwezig op het gezamenlijk feedbackgesprek dat de docent na de tussentijdse peerevaluatie aan alle studenten van de opleiding heeft gegeven. De interne beroepsinstantie adviseert wel naar volgend academiejaar toe om een e-mail te versturen na de vaststelling van de resultaten van het tussentijdse peerassessment om studenten specifiek te wijzen op de grote impact van de resultaten van het peerassessment. De interne beroepsinstantie formuleert verder geen bezwaren ten aanzien van de begeleiding/opvolging door de docent.

De Raad leest in het dossier ook dat het gehanteerde peerassessment een doorslaggevende impact kan hebben op het resultaat en dat de studenten zelf de eindbeoordeling doen van elkaars competenties en prestaties aan de hand van vijf criteria (aanwezigheid, naleven van afspraken, motivatie, samenwerking en algemene evaluatie). De docent beoordeelt in eerste instantie enkel de inhoudelijke kwaliteit van het groepswerk waarop hij een gezamenlijk cijfer geeft aan alle studenten. Hij kan besluiten tot aftopping tot 30% van het door een student behaald percentage op het peerassessment (ingeval van twijfel over de correctheid, fairheid en betrouwbaarheid van de peerevaluatie), wat *in casu* niet is gebeurd. De impact van het peerassessment op de score van een bepaalde student hangt ook intrinsiek samen met de kwaliteit van de groepsleden door toepassing van het systeem van een correctiefactor op de score voor het werkstuk van de groep. In die zin is het examen ook in sterke mate vergelijkend.

De Raad stelt ook vast dat ondanks de hoger aangegeven resultaten van het onderzoek – waarvan de interne beroepsinstantie zelf aangeeft dat een analyse van de inbreng van verzoeker nadien niet evident was – verzoeker niet het voordeel van de twijfel heeft gekregen en dat zelfs de mogelijkheid om af te toppen (wat *in casu* volgens verzoeker voor hem een tolerantiecijfer zou opleveren) niet werd toegepast. De interne beroepsinstantie heeft derhalve de bijzonder strenge initiële beoordeling van verzoeker waarbij het groepsresultaat bijna gehalveerd werd (wat in essentie wijst op een problematische houding en wat – zoals verwerende partij ter zitting aangeeft – zeer uitzonderlijk is) aangehouden. Verzoeker werd als enige van deze groep een onvoldoende en bovendien niet-delibereerbare score van 7/20 toebedeeld.

De Raad is van oordeel dat van studenten uit het tweede bachelorjaar niet *ipso facto* kan worden verwacht dat zij zonder actieve begeleiding en regelmatige feedback en opvolging van de verantwoordelijke docent de competenties van hun medestudenten op een voldoende kwalitatieve en objectieve wijze kunnen beoordelen. *In casu* is ook vastgesteld dat niet alle studenten van de groep een even goede inschatting konden maken van de verwachtingen en te toetsen competenties en bleek er ook een eerder conflictueuze dynamiek in de groep te heersen. De betrouwbaarheid van de peerevaluatie van de acht groepsleden kan naar het oordeel van de Raad dus zeker in vraag worden gesteld. Ter zitting geeft de docent ook aan dat hij voornamelijk contact heeft gehad met de groep van trekkers en hen gewezen heeft op de peerevaluatie ingeval zij problemen zouden hebben met de attitude van een medestudent. De docent wijst er ook op dat het patroon waarbij een deel van de studenten een voortrekkersrol speelt en de andere groepsleden eerder volgers zijn niet ongewoon is, maar dat er zich *in casu* toch wel een uitzonderlijke situatie voordeed. De vraag rijst vervolgens of er in een dergelijke context nog een betrouwbare onderlinge inschatting van de competenties van de acht groepsleden kan gebeuren. Alleszins is in voorkomend geval een leidende rol van de verantwoordelijke docent noodzakelijk om de kwaliteit van de evaluatie van alle studenten te bewaken.

Als een onderwijsinstelling opteert voor een vorm van peerevaluatie zoals *in casu*, waarbij studenten op een doorslaggevende wijze elkaars competenties evalueren en zij het eindresultaat kunnen beïnvloeden, kan volgens de Raad een meer coachende rol van de verantwoordelijke docent worden verwacht, temeer ingeval het functioneren van de groep als geheel in een bepaald geval niet goed blijkt te verlopen. *In casu* blijkt echter dat de docent tijdens het academiejaar geen duidelijk initiatief heeft genomen om op actieve wijze de groepsdynamiek – die *in casu* duidelijk niet in orde was – te herstellen, laat staan aan te kaarten bij alle studenten en om de studenten bijkomend – in functie van de specifieke groep – te instrueren over de peerevaluatie en de toe te passen criteria.

De Raad concludeert dat – gezien het onderzoek dat de interne beroepscommissie heeft doorgevoerd uitwijst dat (1) de beoordeling van de groepsleden niet eenduidig was, (2) de inbreng van verzoeker door de docent/interne beroepsinstantie naderhand moeilijk ingeschat kan worden en (3) er geen enkele actieve en positieve tussenkomst door de docent is gebeurd om de groepsdynamiek te herstellen – de voorliggende evaluatiebeslissing waarbij de resultaten van het peerassessment bepalen of verzoeker al dan niet geslaagd is voor het

opleidingsonderdeel de toets van de zorgvuldigheid niet kan doorstaan. Dit maakt deze bijzonder strenge beslissing – waarbij ook niet wordt geopteerd voor de in de ECTS-fiche voorziene mogelijkheid van aftopping – ook kennelijk onredelijk voor verzoeker. Ten minste moet in deze onduidelijke conflictueuze omstandigheden – die toch wel blijken uit het dossier en uit de analyse van de interne beroepsinstantie – aan een student het voordeel van de twijfel worden gegeven.

Het eindresultaat van verzoeker waarbij rekening wordt gehouden met deze doorslaggevende litigieuze peerevaluatie kan niet standhouden.

Het middel is gegrond.

BESLISSING

1. De Raad vernietigt de beslissing van de interne beroepsinstantie van 29 april 2019.

2. Het bevoegde orgaan van verwerende partij zal uiterlijk tegen 27 juni 2019 een nieuwe beslissing nemen.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 14 juni 2019, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Karla Van Lint,	kamervoorzitter
Jan Geens	bijzitter
Piet Versweyvelt	bijzitter
bijgestaan door	
Freya Gheysen	secretaris

De secretaris

Freya Gheysen

De voorzitter

Karla Van Lint

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Zitting van 14 juni 2019

Arrest nr. 5.049 van 5 juli 2019 in de zaak 2019/160

In zake: Georges AOUN
 Woonplaats kiezend te 3090 Overijse
 Waverssteenweg 260

Tegen: HOGERE ZEEVAARTSCHOOL
 bijgestaan en vertegenwoordigd door
 advocaat Ann Coolsaet
 kantoor houdend te 2018 Antwerpen
 Arthur Goemaerelei 69
 Bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 15 april 2019, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van het bestuurscollege van verwerende partij van 9 april 2019 waarbij de vrijstelling voor het opleidingselement ‘Radar/ARPA’ niet wordt toegekend.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoeker heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 14 juni 2019.

Kamervoorzitter Karla Van Lint heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Ann Coolsaet, Rowan Van Schaeren en Kathy Speelman, die verschijnen voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Op 23 februari 2018 behaalt verzoeker een “certificaat van bekwaamheid” voor de cursus “Radar Navigator Management Level”, afgeleverd door STC B.V. te Rotterdam.

Op 15 maart 2018 vraagt verzoeker aan de EVK-commissie van verwerende partij om een vrijstelling voor het opleidingselement “Simulator RADAR/ARPA” binnen de opleiding “Master in de Nautische Wetenschappen”.

Bij brief van 27 september 2018 laat de algemeen directeur weten dat geen vrijstelling voor het opleidingselement kan worden verleend.

Verzoeker stelde op datum van 3 oktober 2018 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 5 oktober 2018 werd het intern beroep ongegrond verklaard.

De interne beroepsbeslissing stelde dat verzoeker in zijn klacht d.d. 03/10/2018 de verschillende leerresultaten vermeldt die aanwezig zijn in enkele andere vakken die hij gevolgd heeft aan de Hogere Zeevaartschool. Dit argument is volgens de interne beroepsinstantie echter niet valabel, aangezien het in die vakken niet gaat over het opleidingselement “Simulator RADAR/ARPA”. Verzoeker kan niet vrijgesteld worden op basis van al zijn andere gevolgde vakken aan de Hogere Zeevaartschool, aangezien het om een andere context gaat, specifiek voor het vak RADAR/ARPA.

In zijn aanvraag tot vrijstelling d.d. 15/03/2018 vermeldt verzoeker eveneens dat dhr. [C.] hem had aangeraden om een vak te volgen in Rotterdam. Hij had verzoeker echter ook aangeraden om met hem te verifiëren of het vak in kwestie volledig overeenkomt met het vak RADAR/ARPA aan de Hogere Zeevaartschool. Dhr. [C.] heeft bevestigd dat verzoeker hem niet meer geraadpleegd heeft in verband met die verificatie.

Het bestuurscollege heeft de klacht van verzoeker en de ontvankelijkheid ervan onderzocht. Haar beslissing blijft dezelfde als de beslissing genomen door de algemeen directeur. De vrijstelling voor het opleidingselement “Simulateur RADAR/ARPA” wordt niet toegekend.

De beslissing op intern beroep werd per brief van 5 oktober 2018 aan verzoeker overgemaakt.

Bij schrijven van 24 december 2018 diende verzoeker een verzoekschrift in bij de Raad.

Bij arrest nr. 4.817 van 14 maart 2019 in de zaak 2019/006 vernietigde de Raad de bestreden beslissing in de aangegeven mate, op grond van volgende overwegingen:

“ (...)”

4. De Raad komt tot de hiernavolgende vaststellingen en overwegingen.

- Verzoeker vraagt vrijstelling (zie stuk 2 van het administratief dossier) van het opleidingselement "Simulator RADAR/ARPA", dat deel uitmaakt van het opleidingsonderdeel "Navigatieproblematiek (Deel 4)" (zie studiegids - stuk 12 van het administratief dossier). Hij voegt tevens het volledig dossier toe met zijn certificaat van voltooiing van de Radar Navigator-cursus in Rotterdam en een verklaring van het beheersen van de cursus (zie stukken 2 en 3 van het administratief dossier). Verzoeker wijst in zijn aanvraag ook op het gegeven dat medestudenten die deze cursus in Nederland hebben gevolgd al een vrijstelling hebben verkregen.

- Dit leerelement, dat een praktische simulatoroefening omvat, heeft een studieomvang van 1 studiepunt en maakt deel uit van een meer omvangrijk opleidingsonderdeel. In de toegevoegde studiegids (stuk 12 van het administratief dossier) leest de Raad volgende samenstelling en leerinhoud van het opleidingsonderdeel:

“NAVIGATIEPROBLEMATIEK (DEEL 4) (5 SP)

Zeevaartkunde: getijanalyse – 2 SP

Toegepaste zeevaartkunde: voyage planning – 1 SP

Simulator RADAR/ARPA - 1 SP

Polar training - 1 SP

Leerinhouden

Intensief gebruik van alle beschikbare instrumenten en middelen om tot een correcte interpretatie van de situatie te komen teneinde een veilige navigatie in drukbevaren vaarwaters en havengebieden te verzekeren. Oefeningen op SAR, visueel varen, manoeuvreren, en ECDIS-AIS. Vervolg op navigatiesimulator 3e bachelor met stijgende moeilijkheidsgraad.”

- Uit de toegevoegde ECTS-fiche van het academiejaar 2014-2015 (stuk 13 van het administratief dossier) blijkt dat de leerinhoud - “Intensief gebruik van alle beschikbare instrumenten en de correcte interpretatie van de situatie teneinde een veilige navigatie in drukbevaren vaarwaters en havengebieden te verzekeren” – in se niet is gewijzigd.

- Uit de toegevoegde ECTS-fiche van het academiejaar 2014-2015 (stuk 13 van het administratief dossier) blijkt dat de leerresultaten en competenties wel op een andere wijze worden ingedeeld en geformuleerd. De vroegere ECTS-fiche spreekt van beroepsspecifieke en algemene beroepscompetenties. De huidige studiegids spreekt van leerresultaten en competenties die op een algemene wijze worden geformuleerd en

in het volledig studieprogramma van de master in functie van het betreffende opleidingsonderdeel of opleidingselement telkens in eenzelfde formulering terugkomen.

Het eerste leerresultaat betreft:

"MA-NW-1: Handelen in overeenstemming met de basisvereisten (normen) van de International Convention on Standards of Training, Certification and Watchkeeping for Seafarers (STCW) en de ermee verbonden Code, zoals aangepast d.m.v. amendementen, voor dekofficieren op zeeschepen; en hiermee voldoen aan de STCW normen op managementniveau."

Dit leerresultaat staat ook vermeld op het certificaat (zie stuk 4 van het administratief dossier) dat verzoeker in Rotterdam heeft behaald.

Voor het overige maakt de studiegids melding van volgende leerresultaten:

"MA-NW-2 : Geavanceerde kennis en inzicht hebben met betrekking tot technische aspecten van koopvaardijschepen, o.m. propulsie (gasturbines, sleepweerstand, schroef-karakteristieken, ...), inspectie, survey en onderhoud van schepen.

MA-NW-3 : Geavanceerde aspecten van navigatie beheersen, o.m. gevorderde getijdenanalyse (inclusief kritische benadering van navigatiesoftware), voyage planning, navigatie in drukbevaren vaarwaters en havengebieden (radar/ARPA), navigatie in ijsgebieden.

MA-NW-4 : Gespecialiseerde kennis, inzicht en vaardigheden hebben in operationele domeinen, bijvoorbeeld manoeuvres in moeilijke en/of bijzondere omstandigheden; maar ook o.m. scheepsexploitatie, supply chain management, zeerecht, van belang voor een tweede carrière na het varen.

MA-NW-7 : De geavanceerde taken van een dekofficier aan boord van het schip en in relatie met de maritieme partners behartigen. Dit omvat o.m. multiculturele communicatie- vaardigheden, bewustwording van de complexiteit van de rol van 'verantwoordelijk leider', conflictantering, inzicht in de verschillende 'leiderschapsstijlen', technieken om noodtoestanden en het verlaten van het schip als wachtverantwoordelijke of gezagvoerder onder controle te houden (Crisis and Crowd Management).

MA-NW-12 : Zelfstandig complexe probleemsituaties in het vaak onvoorspelbare professionele leven analyseren en zinvolle oplossingsstrategieën ontwikkelen en implementeren in een internationale omgeving.

MA-NW-13 : Werken aan de verdere persoonlijke ontwikkeling op nautisch terrein door het kritisch reflecteren op het eigen functioneren, door het detecteren van nieuwe ontwikkelingen in de nautische wetenschappen en door het volgen van academische en professionele vorming."

Verder worden nog een aantal competenties geformuleerd, waar de interne beroepsinstantie niet op ingaat.

Verzoeker stelt dat dit ene studiepunt voor dit praktisch opleidingselement hem nog in de weg staat om het diploma te verwerven van Master in de Nautische Wetenschappen. Gezien de gespannen situatie die met twee docenten is ontstaan over deze praktijkkoefening, besloot verzoeker om deze cursus te volgen op de STC-school in Rotterdam, Nederland. Dit wordt niet tegengesproken door verwerende partij.

- Verzoeker wijst er ook op dat in totaal naar studieomvang zijn afgelegde opleiding/oefening 5 dagen heeft omvat, terwijl de betreffende studiegids 12 uren praktijk voorschrijft.

- Uit het dossier leidt de Raad verder af dat verwerende partij niet ontkent dat verzoeker de zogenaamde beroepsgerichte leerresultaten, met name “MA-NW-1”, die in het kader van deze praktische simulatoroefening vooropgesteld worden, heeft bereikt, maar van oordeel is dat de vooropgestelde ‘academische’ competenties niet werden aangetoond aan de hand van het certificaat dat verzoeker voorlegt.

- De algemeen directeur heeft inderdaad op 27 september 2018 als volgt beslist en gemotiveerd (stuk 6 van het administratief dossier):

“Gelieve te noteren dat volgende elementen (e.a.), zoals vermeld in de studiegids, ontbreken in de gevuld opleiding:

-MA-NW-2: Geavanceerde kennis en inzicht hebben met betrekking tot technische aspecten van koopvaardijschepen, o.m. propulsie (gasturbines, sleepweerstand, schroefkarakteristieken, ...), inspectie, survey en onderhoud van schepen.

-MA-NW-3: Geavanceerde aspecten van navigatie beheersen, o.m. gevorderde getijdenanalyse (inclusief kritische benadering van navigatiesoftware), voyage planning, navigatie in drukbevaren vaarwaters en havengebieden (radar/ARPA), navigatie in ijssgebieden.

-MA-NW-4: Gespecialiseerde kennis, inzicht en vaardigheden hebben in operationele domeinen, bijvoorbeeld manoeuvres in moeilijke en/of bijzondere omstandigheden; maar ook o.m. scheepsexploitatie, supply chain management, zeerecht, van belang voor een tweede carrière na het varen.

-MA-NW-7: De geavanceerde taken van een dekofficier aan boord van het schip en in relatie met de maritieme partners behartigen. Dit omvat o.m. multiculturele communicatievaardigheden, bewustwording van de complexiteit van de rol van 2/2 'verantwoordelijk leider', conflictantering, inzicht in de verschillende 'leiderschapsstijlen', technieken om noodtoestanden en het verlaten van het schip als wachtverantwoordelijke of gezagvoerder onder controle te houden (Crisis and Crowd Management).

-MA-NW-12: Zelfstandig complexe probleemsituaties in het vaak onvoorspelbare professionele leven analyseren en zinvolle oplossingsstrategieën ontwikkelen en implementeren in een internationale omgeving.

-MA-NW-13: Werken aan de verdere persoonlijke ontwikkeling op nautisch terrein door het kritisch reflecteren op het eigen functioneren, door het detecteren van nieuwe ontwikkelingen in de nautische wetenschappen en door het volgen van academische of professionele vorming.”

- In het kader van het intern beroep wijst verzoeker er vervolgens op dat deze ‘academische’ competenties door hem wel degelijk werden behaald in het kader van een aantal andere opleidingsonderdelen die hij met goed gevolg heeft afgelegd in zijn opleiding Nautische Wetenschappen bij verwerende partij.

Verzoeker voegt de betreffende opleidingsonderdelen toe aan zijn beroepsdossier, samen met telkens de verwijzing naar de leerresultaten, welke de algemeen directeur aanhaalt als niet verworven.

- *In het kader van het intern beroep heeft de interne beroepsinstantie de oorspronkelijke weigeringsbeslissing gehandhaafd (zie stuk 10 van het administratief dossier). Het aanvraagdossier werd vervolgens als negatief afgewezen op basis van de hiernavolgende motiveringsgrond:*

“In uw klacht dd. 03/10/2018 vermeldt u de verschillende leerresultaten die aanwezig zijn in enkele andere vakken die u gevolgd heeft aan de HZS. Dit argument is echter niet valabel, aangezien het in die vakken niet gaat over het opleidingselement «Simulator RADAR/ARPA». U kan niet vrijgesteld worden op basis van al uw andere gevolgde vakken aan de HZS, aangezien het om een andere context gaat, specifiek voor het vak RADAR/ARPA. (...)"

Hoewel de door verzoeker aangehaalde opleidingsonderdelen prima facie inderdaad dezelfde algemeen geformuleerde leerresultaten voorop hebben gesteld die door verzoeker ook werden bereikt - gezien de credits die verwerende partij heeft toegekend - moet de Raad vaststellen dat deze niet nader werden onderzocht door de interne beroepsinstantie, maar werden afgewezen op algemene wijze met de motivering dat de ‘context’ van de verwerving, in casu een praktijkoefering, verschilt.

De Raad wijst onder meer op het volgende:

Het leerresultaat MA-NW-4 wordt ook in de door verzoeker in zijn verzoekschrift op intern beroep (stuk 8 van het administratief dossier) vermelde zowel theoretische als praktische opleidingsonderdelen uit de opleiding vooropgesteld en omvat, zoals blijkt uit de toegevoegde studiegids (stuk 12 van het administratief dossier), volgende omschrijving: “Gespecialiseerde kennis, inzicht en vaardigheden hebben in operationele domeinen, bijvoorbeeld manoeuvres in moeilijke en/of bijzondere omstandigheden; maar ook o.m. scheepsexploitatie, supply chain management, zeerecht, van belang voor een tweede carrière na het varen.”

- *Verwerende partij heeft bovendien op geen enkel moment in de initiële aanvraagprocedure of de beroepsprocedure verzoeker gewezen op ontoereikende/onvolledige documentatie van zijn aanvraagdossier en evenmin gevraagd om aanvullende stukken en documentatie aan te leveren. Dit blijkt alleszins niet uit het dossier. Zoals wordt aanbevolen in het kader van de Lissabonconventie, is er sprake van een gedeelde verantwoordelijkheid en ligt de eindverantwoordelijkheid wat betreft het aantonen dat een aanvraag niet voldoet bij de beoordelende instantie.*

5. *Wat de vermeende schending van het gelijkheidsbeginsel betreft – omdat, aldus verzoeker, in het verleden andere studenten op basis van een gelijkaardig certificaat wél een vrijstelling hebben verkregen - moet de Raad vaststellen dat noch uit de initiële beslissing, noch uit de beslissing van de interne beroepsinstantie blijkt dat verwerende partij heeft onderzocht in hoeverre in het verleden andere studenten werden vrijgesteld op basis van een gelijkaardig certificaat.*

Deze grief heeft verzoeker wel degelijk in zijn aanvraag geformuleerd (zie stuk 2 van het administratief dossier). Deze grief, welke verzoeker in antwoord op de afwijzing van de interne beroepsinstantie verder heeft ontwikkeld met bijhorende stavingstukken in het extern beroep (zie toegevoegde e-mailgesprekken), is derhalve niet nieuw en kan nog op ontvankelijk wijze verder worden aangebracht in het kader van het extern beroep.

De Raad is van oordeel dat het ten minste aan de interne beroepsinstantie is om op dit pertinent middel van verzoeker een onderbouwd antwoord te geven, wat niet is gebeurd.

6. Op basis van voorgaande overwegingen en vaststellingen kan de Raad niet anders dan concluderen dat een eenvoudige afwijzing van een intern beroep tegen een vrijstellingsweigering omdat de ‘context’ verschilt zonder nadere duiding, tegen de achtergrond van de belangrijke draagwijdte van de motiveringsverplichting van de beoordeleende instantie in het kader van deze vrijstellingsbeslissingen, zoals blijkt uit de Codex Hoger Onderwijs en de van toepassing zijnde aanbevelingen en voorschriften van de Lissabonconventie, niet afdoende gemotiveerd is en niet redelijk overkomt.

Deze beperkte motivering op basis waarvan de interne beroepsinstantie besluit dat er sprake is van een ‘substantieel’ verschil knelt des te meer, gezien de Raad ook kan afleiden uit het dossier dat in het verleden wel degelijk op basis van een gelijkaardig attest vrijstelling werd verleend voor dit opleidingselement. Dit wordt alleszins niet ontkend door verwerende partij. De loutere bewering in de antwoordnota in het kader van het extern beroep dat intussen de competenties werden aangepast en hierdoor een vergelijking tussen deze studenten niet kan standhouden, komt de Raad niet afdoende over.

7. De Raad is verder van oordeel dat uit het gegeven dat de vermelde academische algemeen geformuleerde competenties werden behaald in een andere context, niet ipso facto en an sich volgt dat de door verzoeker aangebrachte eerder verworven kwalificaties niet voldoende gelijkwaardig zijn om tot een vrijstelling te leiden.

Prima facie betreft het zeer algemeen geformuleerde academische vaardigheden. De Raad benadrukt ook dat het opleidingselement waarvoor de vrijstelling wordt gevraagd en dat getoetst wordt aan de hand van een praktijkoefering simulator, slechts één studiepunt omvat en dat ook dat gegeven moet worden meegenomen bij het aantonen van het ‘substantieel’ verschil tussen deze vooropgestelde academische competenties en de overige prima facie gelijkaardige academische competenties die verzoeker reeds heeft verworven in vermelde zowel praktische als theoretische opleidingsonderdelen van de opleiding in de Nautische Wetenschappen.

Zoals wordt aanbevolen in het kader van de Lissabonconventie, is het aan de beoordeleende instantie om een ‘substantieel’ verschil aan te tonen en is bijgevolg een beslissing onvoldoende gemotiveerd ingeval een aanvraag enkel wordt afgewezen op basis van de verschillende context, zonder enige verdere duiding.

De bevoegde instantie zal, indien zij van oordeel is dat de vrijstelling niet kan worden toegestaan op basis van het erkende certificaat en de reeds afgelegde academische opleidingsonderdelen, grondig moeten uitleggen - zo nodig op basis van nadere toelichting/documentatie van verzoeker - waarom geen vrijstelling kan worden verleend en er in casu wel degelijk sprake is van een substantieel verschil. Hierbij is ook het gegeven belangrijk dat in het verleden wel degelijk medestudenten, die ook de overige opleidingsonderdelen van de master met succes hebben afgelegd, op basis van een gelijkaardig certificaat werden vrijgesteld voor het betreffende opleidingselement.

Het middel is gegronsd in de aangeven mate. (...)"

In opvolging van het vernietigingsarrest nr. 4.817 van 14 maart 2019 in de zaak 2019/006 van de Raad, heeft het Bestuurscollege van verwerende partij op 9 april 2019 een nieuwe beslissing genomen.

De beslissing stelde dat, nadat de Raad de beslissing van de interne beroepsinstantie van de Hogere Zeevaartschool dd. 5 oktober 2018 vernietigd heeft, het Bestuurscollege van de HZS zijn klacht opnieuw heeft onderzocht. Ze verklaart deze ontvankelijk en start daarmee opnieuw het EVK-onderzoek, zoals bepaald in artikel 35 van het Onderwijs- en Examenreglement. De EVK-commissie is samengekomen om de aanvraag voor vrijstelling van verzoeker voor het opleidingselement “Radar/ARPA” opnieuw te onderzoeken.

De EVK-commissie merkt op dat het opleidingselement “Radar/ARPA”, zoals gegeven aan de Hogere Zeevaartschool, zowel uit specifieke beroepsgerichte competenties als uit algemene academische competenties bestaat. De door verzoeker gevolgde opleiding in het STC Rotterdam toont gelijkenissen wat betreft de specifieke beroepsgerichte competenties (d.w.z. de STCW-competenties), maar de algemene academische competenties ontbreken. Het STC Rotterdam richt zich alleen op de STCW-competenties, d.w.z. de specifieke beroepsgerichte competenties, maar niet op de academische competenties. Hun onderwijsniveau (beroepsniveau, vergelijkbaar met mbo 3 in Nederland) komt niet overeen met dat van het academisch hoger onderwijs aan de Hogere Zeevaartschool (bachelor (niveau 6) + master (niveau 7)). De opleiding in het STC Rotterdam voldoet om een STCW-certificaat te behalen, maar niet om een academische credit volgens het European Credit Transfer System (ECTS) te verwerven.

Op basis van de gevolgde opleiding in het STC Rotterdam voldoet verzoeker niet aan de vereiste competenties van het opleidingselement “Radar/ARPA” aan de Hogere Zeevaartschool. In bijlage 1 vindt verzoeker een studiefiche terug van de Radar Navigatie Cursus Management level te Rotterdam. In bijlage 2 vindt verzoeker de studiefiche terug van het opleidingselement “Radar/ARPA” aan de HZS. Vervolgens wordt per competentie aan de Hogere Zeevaartschool gemotiveerd waarom hieraan niet werd voldaan:

- *MA-NW-AC1-2. De student ontwikkelt het vermogen met complexe problemen om te gaan:* door het verhogen van werkdruk wordt nagegaan in welke mate de student kan omgaan met complexe problemen. De student moet kunnen aantonen een continu veranderende situatie de baas te blijven, en zelfs in extreme situaties met meerdere nautische of intermenseleijke problemen tot een correcte actie te komen op een Commando Brug.

In de Radar Cursus Management Level van STC wordt enkel ingegaan op eventuele problemen die kunnen voorkomen door fout instellen en/of fout interpreteren van radargegevens, terwijl de radar slechts één van de vele instrumenten is die op de brug van een schip gebruikt wordt om een veilige navigatie te kunnen garanderen. Complex problemen op een brug houden veel meer in dan enkel een foute interpretatie of gebruik van een radar.

- *MA-NW-AC1-3. De student ontwikkelt het vermogen te reflecteren op eigen denken en werken en deze reflectie naar meer adequate oplossingen te vertalen:* studenten worden verondersteld om de consequenties van hun eventuele foutieve handelingen op een zodanige manier te corrigeren dat een gevaarlijke vaarsituatie vermeden wordt op een Commando Brug. Hiervoor wordt binnen de HZS heel veel belang gehecht aan de debriefing, zodat studenten eigen denken en werken na afloop herbekijken en in staat zijn bij een volgende oefening tot betere oplossingen te komen.

In de Radar Cursus Management Level van STC wordt nergens melding gemaakt van debriefingen die studenten toelaten te reflecteren op eigen denken en werken.

- *MA-NW-AC1-4. De student ontwikkelt het vermogen tot communiceren van eigen onderzoek en probleemoplossingen naar vakgenoten en leken:* op de simulator dient elke student zich in de juiste vaktaal van een Commando Brug te kunnen uitdrukken op een zodanige manier dat medestudenten op de brug, andere schepen en kuststations duidelijk begrijpen wat er wordt gecommuniceerd.

Bij de leerdoelen van de Radar Cursus Management Level van STC wordt nergens gesproken over correcte communicatie naar vakgenoten en leken.

- *MA-NW-AC1-5. De student ontwikkelt het vermogen tot (gemotiveerde) oordeelsvorming in een onzekere context:* elke beoordeling van de situatie dient te allen tijde uitgelegd te kunnen worden. De reden van een handeling is belangrijk. Van studenten wordt verwacht dat ze hun handelingen kunnen uitleggen. Het anticiperen speelt hierin ook een belangrijke rol. Studenten moeten zich ervan bewust zijn dat de huidige vaarsituatie te allen tijde kan veranderen in positieve en negatieve zin.

De enige oordeelvorming die tijdens de cursus Radar Management Level van STC aan bod komt, is oordeelvorming betreffende de technische aspecten van een radar. Dit is te beperkt en niet vergelijkbaar met de oordeelsvorming die door de HZS wordt verwacht op een Commando Brug.

- *MA-NW-AC1-6. De student ontwikkelt het vermogen verantwoorde strategische beslissingen voor te stellen, deze te implementeren, te beheren en verantwoord bij te sturen:* elke beslissing dient een strategische beslissing te zijn. Het implementeren ervan mag niet beoordeeld worden op summiere informatie. Hiervoor dient de student zijn beslissing steeds te beheren op een verantwoorde manier, zodat bijsturen te allen tijde van toepassing kan zijn.

In de Radar Cursus Management Level van STC wordt nergens verwezen naar het vermogen van een cursist om strategische beslissingen voor te stellen, te implementeren en/of bij te sturen.

- *MA-NW-AW1-4. De student ontwikkelt het vermogen tot origineel en creatief denken en handelen met het oog op het continu uitbreiden van kennis en inzichten:* onverwachte situaties kunnen op zee altijd ontstaan. Originaliteit en creatief denken zijn basisbegrippen, die continu geïmplementeerd dienen te worden wanneer zich onverwachte situaties voordoen.

In de Radar Cursus Management Level van STC wordt niet overgegaan tot origineel en creatief denken en handelen; het is een technische cursus waarin wordt aangeleerd hoe een bepaald instrument, zijnde een radar, correct te gebruiken. Kennis wordt enkel uitgebreid op een puur technisch niveau.

- *MA-NW-AW1-5. De student ontwikkelt het vermogen in een multidisciplinaire omgeving samen te werken:* van studenten wordt verwacht dat ze ook in moeilijke situaties professioneel blijven. Elke werkomgeving op zee is gelimiteerd in het aantal beschikbare personen. Samenwerken met iedereen van de bemanning, van dekofficieren tot machinekamer officieren, tot dekkerspersoneel en/of keukenpersoneel is dan ook te allen tijde een must.

In het STC in Rotterdam wordt geen aandacht besteed aan multidisciplinaire samenwerking. Er wordt tijdens de cursus enkel aandacht besteed aan één instrument dat zich op de navigatiebrug bevindt. Een klein deel in punt 12 van de leerdoelen handelt over ‘kennis in de verhoudingen aan boord’, dit vormt echter één van vier onderdelen dat op dag 4 tussen 08.30 en 10.15 gegeven

wordt. Nergens wordt vermeld of ook nagegaan wordt of student in staat is multidisciplinair samen te werken aan boord van een schip.

- *MA-NW-WD1-2. De student verwerft inzicht in de nieuwste kennis van het vakgebied nautische wetenschappen of in delen ervan:* deze competentie heeft betrekking op het principe van “levenslang leren”.

Nergens in de Radar Cursus Management Level van STC komt iets gelijkaardigs voor als deze Algemene Academische Competentie van de HZS.

- *MA-NW-WD2-1. De student is in staat de wijze te volgen en te interpreteren waarop de theorievorming in de nautische wetenschappen beweegt:* studenten dienen de theoretische vorming van voorgaande opleidingsonderdelen allemaal tegelijk in de praktijk toe te passen.

Dit beperkt zich bij de Radar Cursus Management Level van STC enkel tot het volgen en interpreteren van de theorie van Arpa/Radar+AIS, verkeersregels op zee, bochtentheorie en een klein deel IAMSAR. Dit is echter een heel klein onderdeel van theorievorming in de nautische wetenschappen en kan zeker niet als volledig beschouwd worden, in vergelijking met wat aan bod komt binnen de opleiding aan de HZS.

- *MA-NW-WD2-3. De student beheert specifieke bij het vakgebied nautische wetenschappen horende vaardigheden op het vlak van ontwerpen, onderzoeken, analyseren, diagnosticeren:* studenten dienen, vooraleer de oefeningen op de vaarsimulator starten, de juiste analyse te maken van de staat van de brug. Tijdens het varen dienen ze de verschillende navigatie- problemen op een correcte manier te onderzoeken en te analyseren, waarna een juiste diagnose en handeling moet volgen.

Ontwerpen, onderzoeken, analyseren wordt in de Radar Cursus Management Level van STC enkel gedaan op het gebied van ‘hoe gebruik ik een ARPA’. Het vakgebied nautische wetenschappen houdt in dat studenten over veel meer vaardigheden moeten beschikken om tot een veilige navigatie te kunnen overgaan.

- *MA-NW-AB1-1. De student ontwikkelt het vermogen concrete complexe maritieme situaties te analyseren:* tijdens de opleiding en evaluatie wordt nagegaan of de student complexe maritieme situaties correct analyseert, rekening houdend met alle vorhanden zijnde info, niet enkel komende van instrumenten of omgevingsfactoren buiten het schip, maar eveneens interpretatie van gegevens komende van medebemanningsleden.

De complexiteit van maritieme situaties in het STC beperkt zich tot complexe ARPA situaties, maar houdt geen rekening met andere factoren zoals hierboven vermeld.

- *MA-NW-AB1-2. De student ontwikkelt het vermogen ondernemend te handelen in allerlei maritieme situaties m.i.v. nood- en crisissituaties (cf. zin voor initiatief, ondernemingszin in kritieke situaties ...):* tijdens de opleiding wordt nagegaan of de student ondernemend handelt op alle gebieden, zowel op gebied van technisch varen als werken met nautische instrumenten. Er wordt ook nagegaan of de student ondernemend genoeg is om bijvoorbeeld crisissituaties met de bemanning op een correcte manier op te lossen.

In de Radar Cursus Management Level van STC wordt deze competentie slechts gedeeltelijk behandeld, namelijk in “13. Gebruik radar/ARPA bij search and rescue acties”. Dit handelt echter over één enkele nood- of crisissituatie.

- *MA-NW-AB1-6: De student ontwikkelt het vermogen in te staan voor prospectie, haalbaarheidsstudies, planning en ontwikkeling in concrete maritieme situaties:* de mate van planning of het nagaan van haalbaarheid van bepaalde beslissingen door de student wordt door docenten continu gecontroleerd en begeleid. Studenten worden aangeraden te noteren op welke specifieke informatie of gegevens ze zich baseerden om tot een doordachte beslissing te komen in bepaalde nautische situaties. Er wordt sterk de aandacht gevestigd op het plannen van acties, de haalbaarheid van zaken te overdenken en op het communiceren naar medewerkers zodat het impulsief reageren op sommige situaties niet meer voorkomt.

Nergens in de leerdoelen van Radar Cursus Management Level van STC wordt verwezen naar deze competentie.

- *MA-NW-AB1-7. De student ontwikkelt het vermogen tot interdisciplinair denken, wat leidt tot een grote inzetbaarheid:* omwille van het samenkommen van vele verschillende taken die een officier moet uitvoeren tijdens het navigeren op de brug, is het extreem belangrijk interdisciplinair actief te kunnen zijn. Zo wordt in het opleidingselement Radar/ARPA voortdurend afgewisseld van rang en taakbelasting om te kunnen testen in welke mate studenten grotere inzetbaarheid kunnen aantonen.

Nergens in de leerdoelen van Radar Cursus Management Level van STC wordt verwezen naar deze competentie.

- *MA-NW-AB1-9. De student ontwikkelt het vermogen zijn nautische en (bedrijfs)technische kennis, vaardigheden en attitudes via leersituaties binnen een professioneel kader (resp. aan volgende generaties) of binnen een vormingsomgeving door te geven:* studenten worden aangemoedigd hun kennis en vaardigheden te delen met de anderen personen die bij hen op de brug aan het werken zijn. Zij moeten kunnen aantonen op een professionele manier te communiceren en kennis door te geven zodat een optimale kennis aanwezig is op de brug.

In de Radar Cursus Management Level van STC wordt geen aandacht besteed aan het doorgeven van kennis en vaardigheden. De cursus baseert zich op het doorgeven van informatie van docent naar student.

De leerresultaten worden als volgt gemotiveerd:

- *MA-NW-1. Handelen in overeenstemming met de basisvereisten (normen) van de International Convention on Standards of Training, Certification and Watchkeeping for Seafarers (STCW) en de ermee verbonden Code, zoals aangepast d.m.v. amendementen, voor dekofficieren op zeeschepen; en hiermee voldoen aan de STCW normen op managementniveau: dit leerresultaat is vergelijkbaar met de STCW-vereisten vooropgesteld aan dit opleidingsonderdeel, en wordt beschouwd als zijnde voldaan door het behalen van het STC-Certificaat van Bekwaamheid.*

Zoals terug te vinden in de inleiding van bijlage 1: “Radar Navigatie Cursus Management Level” STC Rotterdam, is dit het enige leerresultaat waarbij het gegeven opleidingsonderdeel “Simulator RADAR/ARPA” in de HZS overeenkomt met wat in Rotterdam gedoceerd werd, namelijk het volgen van vereisten opgesteld door STCW.

- *MA-NW-2: Geavanceerde kennis en inzicht hebben met betrekking tot technische aspecten van koopvaardijschepen, o.m. propulsie (gasturbines, sleepweerstand, schroefkarakteristieken, ...), inspectie, survey en onderhoud van schepen: studenten dienen niet alleen kennis op te bouwen rond navigatie, ze moeten zich ook bewust zijn van de technische aspecten van het varen. Invloed van snelheid op het vaarvermogen, invloed van omgevingsfactoren op het schip, het belang van inspecties, surveys e.d. Het economisch belang van het schip en de kennis van hoe het schip deel uitmaakt van het supply chain management, dienen aangetoond te kunnen worden door de studenten.*

In de Radar Cursus Management Level van STC komt van deze aspecten enkel ‘theoretische bochtenvorming’ kort aan bod.

- *MA-NW-3. Geavanceerde aspecten van navigatie beheersen, o.m. gevorderde getijdenanalyse (inclusief kritische benadering van navigatiesoftware), voyage planning, navigatie in drukbevaren vaarwaters en havengebieden (radar/ARPA), navigatie in ijsgebieden: navigatiesoftware dient door de studenten voldoende kritisch benaderd te worden. Een uitgebreide en correcte voyage planning is de basis van de navigatie. Hiermee tonen studenten aan zich bewust te zijn van de te varen oefening, welke gevaren er onderweg zouden kunnen voorkomen, wat de vereisten van de verschillende havens zijn, welke communicatie er gevoerd*

dient te worden... De geavanceerdheid van de navigatie zit in het feit dat de verschillende leerdoelstellingen uit de aparte nautische opleidingsonderdelen hier samen dienen toegepast te worden.

In de Radar Cursus Management Level van STC komt van deze aspecten enkel ‘varen in en nabij een verkeersscheidingsstelsel’ aan bod.

- *MA-NW-4: Gespecialiseerde kennis, inzicht en vaardigheden hebben in operationele domeinen, bijvoorbeeld manoeuvres in moeilijke en/of bijzondere omstandigheden; maar ook o.m. scheepsexploitatie, supply chain management, zeerecht, van belang voor een tweede carrière na het varen: studenten dienen het economische belang van vaartuigen in te zien. Een goed inzicht in de exploitatie van het schip en het supply chain management is een vereiste. Het operationele domein wordt op de vaarsimulator ook bekeken aan de hand van een uitgebreide vraagstelling door een zogenaamd kuststation. Hierin wordt zowel de juiste manier van communiceren als de inhoudelijk correcte vorm van de exploitatie geëvalueerd.*

In de Radar Cursus Management Level van STC komen geen van deze aspecten aan bod.

- *MA-NW-7: De geavanceerde taken van een dekofficier aan boord van het schip en in relatie met de maritieme partners behartigen. Dit omvat o.m. multiculturele communicatievaardigheden, bewustwording van de complexiteit van de rol van 'verantwoordelijk leider', conflictantering, inzicht in de verschillende 'leiderschapsstijlen', technieken om noodtoestanden en het verlaten van het schip als wachtverantwoordelijke of gezagvoerder onder controle te houden (Crisis and Crowd Management): studenten dienen zich bewust te zijn van de complexiteit van hun rol als 'verantwoordelijk leider'. Er dient verantwoording gegeven te worden voor de verschillende handelingen tijdens de oefening. Navigatiefouten worden getolereerd, indien ze tijdig en op een aanvaardbare manier gecorrigeerd worden. Bij conflicten tijdens de oefening wordt er van studenten verwacht dat ze dit op een professionele manier afhandelen. De regels van de (interne) communicatie dienen ten alle tijd gevuld te worden. Tijdens het feedbackmoment is er ruimte om eventuele conflictsituaties te duiden. Van studenten wordt verwacht dat ze te allen tijde de controle over het schip houden. Het verliezen van de controle kan leiden tot een negatieve evaluatie.*

In de Radar Cursus Management Level van STC komt van deze aspecten enkel ‘kennis in de verhoudingen aan boord’ kort aan bod, tijdens het deel Team Management.

- *MA-NW-12. Zelfstandig complexe probleemsituaties in het vaak onvoorspelbare professionele leven analyseren en zinvolle oplossingsstrategieën ontwikkelen en implementeren in een internationale omgeving: studenten dienen onvoorspelbare probleemsituaties te analyseren en goede oplossingen te bedenken.*

In de Radar Cursus Management Level van STC komen geen van deze aan bod.

- *MA-NW-13: Werken aan de verdere persoonlijke ontwikkeling op nautisch terrein door het kritisch reflecteren op het eigen functioneren, door het detecteren van nieuwe ontwikkelingen in de nautische wetenschappen en door het volgen van academische of professionele vorming:* tijdens het academiejaar dienen studenten een duidelijke evolutie in hun persoonlijke ontwikkeling op nautisch terrein aan te tonen. Een kritische reflectie op hun eigen functioneren wordt aangemoedigd. Nieuwe ontwikkelingen worden besproken.

In de Radar Cursus Management Level van STC komen geen van deze aan bod.

Er moet bijgevolg besloten worden dat er een substantieel verschil is tussen het opleidingselement waarvoor een vrijstelling wordt gevraagd en de gevolgde opleiding in het STC Rotterdam.

Verzoeker verwees in zijn relaas ook naar een in het verleden door de HZS toegekende vrijstelling aan [L.C.]. Deze vergelijking is echter niet meer relevant, aangezien het curriculum intussen gewijzigd is (zie bijlage 3 en hieronder):

- *Specifieke beroepsgerichte competenties:* deze competenties handelen over het technisch werk in het opleidingselement “Simulator Radar/ARPA”. Dit deel komt overeen met de STCW-vereisten en daardoor ook met het getuigschrift van de door verzoeker gevolgde opleiding in het STC Rotterdam.
- *Algemene beroepsgerichte competenties:*
 - o In de ECTS-fiche van 2014-2015 is er van alle algemene beroepsgerichte competenties enkel sprake van AB1_1.
 - o In de ECTS-fiche van 2018-2019 ziet men dat er sindsdien nog vier Algemene Beroepscompetenties, vijf Algemene Competenties, twee Algemene Wetenschappelijke Competenties en drie Wetenschappelijk Disciplinaire competenties bij zijn gekomen. Er komen dus heel wat extra competenties aan bod, die in 2014-2015 niet vermeld waren.
 - o In 2014-2015 werd de vrijstelling toegestaan op basis van het certificaat dat [L.C.] behaalde, omdat er toen slechts één competentie ontbrak. In de situatie van verzoeker ontbreken er echter veel meer competenties.
- Zo werd er in academiejaar 2017-2018 een andere aanvraag vrijstelling voor opleidingselement “Simulator Radar/ARPA” geweigerd, aangezien die werd gevraagd

op basis van slechts een STCW-certificaat. De commissie oordeelde toen ook dat dit niet volstond om een vrijstelling toe te kennen, wat erkend werd door de student.

Daarnaast kan men niet argumenteren dat het volstaat om de verschillende competenties en leerresultaten eerder verworven te hebben in andere opleidingsonderdelen van de Hogere Zeevaartschool. De competenties moeten in dit geval aangetoond worden in de specifieke context van “Simulator Radar/ARPA”, op een Commando Brug. Elk aspect wordt immers gelieerd aan het vakgebied. Bijzonder aan het opleidingselement “Simulator Radar/ARPA” is ook dat al deze leerresultaten op hetzelfde moment moeten kunnen aangetoond worden bij elke oefening die de studenten krijgen.

De EVK-commissie formuleert een negatief advies aangaande deze aanvraag vrijstelling. Het bestuurscollege van de Hogere Zeevaartschool valideert dit advies en oordeelt dat er niet aan voldoende competenties voldaan werd om het uitreiken van een vrijstelling te rechtvaardigen. Het hogeschoolbestuur besluit dan ook dat de vrijstelling voor het opleidingselement “Radar/ARPA” niet wordt toegekend aan verzoeker.

De beslissing van het Bestuurscollege van verwerende partij werd per e-mail van 11 april 2019 aan verzoeker overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 15 april 2019 diende verzoeker een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Standpunt van partijen

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij dat dat de Raad een administratief rechtscollege is. Op verzoeker rust bijgevolg een stelplicht: hij moet in zijn verzoekschrift concrete middelen aanvoeren waarin wordt aangegeven welke rechtsregels of beginselen van behoorlijk bestuur geschonden zijn en waarin die schending zou bestaan.

Volgens verwerende partij laat verzoeker dit geheel achterwege. Hij voert enkel aan dat de school weigert rekening te houden met “de geest” van het arrest van de Raad dd. 14 maart 2019. Dergelijke algemene bewering is geen middel of beroepsgrif waarop de verwerende partij een

antwoord kan bieden. Minstens erkent verzoeker dat de bestreden beslissing wel rekening houdt met “de letter” van het voormalde arrest.

Daarbij komt nog dat verzoeker vraagt dat de Raad de gevraagde vrijstelling zou toeekennen. De Raad is echter niet bevoegd om zijn beoordeling in de plaats van die van de onderwijsinstelling te zetten en kan de student niet in de plaats van de onderwijsinstelling geslaagd verklaren, noch een vrijstelling verlenen.

Het verzoekschrift is om die redenen, aldus verwerende partij, onontvankelijk.

Beoordeling

Zoals verwerende partij aangeeft kan de Raad, ook met betrekking tot deze studievoortgangsbeslissing, zijn appreciatie over het al dan niet verlenen van een vrijstelling niet in de plaats stellen van de bevoegde instanties van verwerende partij. De Raad kan enkel nagaan of de beslissing op een wettige wijze tot stand is gekomen en of de bevoegde instanties, binnen de grenzen van hun beoordelingsbevoegdheid, niet kennelijk onredelijk hebben gehandeld.

De Raad heeft derhalve niet de bevoegdheid om in de plaats van verwerende partij een vrijstelling toe te kennen en het diploma uit te reiken. De Raad kan wel nagaan of de nieuwe beslissing is genomen met respect voor het gezag van gewijsde van het arrest nr. 4.817 van de Raad van 14 maart 2019 en de toets van de regelmatigheid en redelijkheid kan doorstaan. Verzoeker grieft in het bijzonder de schending, naar de geest, van het gezag van gewijsde van het eerder arrest van de Raad. Bijkomend formuleert hij nog enkele bezwaren die in grote mate een verdere duiding betreffen van zijn initieel ingesteld beroep, waarop - zijns inziens - met deze nieuw voorliggende beslissing geen afdoend antwoord wordt geformuleerd.

De Raad is van oordeel dat verzoeker *in casu* in voldoende mate aangeeft waarom hij niet akkoord gaat met de nieuwe beslissing. De Raad wijst op de contouren die de decreetgever heeft bepaald wat de wijze betreft waarop een student een verzoekschrift moet indienen en waarbij een overdreven formalisme dient te worden vermeden.¹

¹ Stuk 1960 (2003-2004) - nr.1 pg.25.

In hoeverre de door verzoeker geformuleerde grieven ook voldoende onderbouwd zijn en ten gronde kunnen standhouden, wordt hierna bij de grond van de zaak onderzocht.

Het beroep is ontvankelijk in de aangegeven mate.

V. De middelen

A. Eerste middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoeker zich in een eerste middel beroept op een schending van het redelijkheidsbeginsel en het gelijkheidsbeginsel, in combinatie met de motiveringsplicht.

Standpunt van partijen

Verzoeker stelt dat hij sinds het begin is blootgesteld aan een reeks van agressie en discriminatie, zonder duidelijke reden. Verzoeker is daarom verplicht om al deze machtsmisbruiken van het begin tot aan het laatste besluit van de school, te melden.

De belangrijkste reden waarom de leraren verzoeker tijdens het examen in september 2017 hebben doen falen, was volgens hem vanwege het toepassen van de veiligheidsregels die hem beletten in ondiepe wateren op volle snelheid te varen. De leraren riepen en wilden niets horen over deze regels in het bijzijn van meerdere getuigen. Verzoeker herinnert eraan dat de kapitein verplicht is de veiligheid van het schip en zijn bemanning te handhaven en het maritieme milieu met al zijn kracht te beschermen, ongeacht de druk en de eisen.

Later probeerden de leraren volgens verzoeker andere onredelijke argumenten te verzinnen om hem te laten falen. Zo vermeldt de algemeen directeur [V.S.] in zijn e-mail dat verzoeker de TSS verliet en beschuldigt hij verzoeker ervan een regel van de internationale bepalingen ter voorkoming van botsingen op zee te hebben overtreden, *wanneer er geen TSS was*.

Sinds het arrest van de Raad over zijn klacht van vorig jaar, wilde verzoeker een eervolle oplossing voor beide partijen door dezelfde cursus te volgen op de STC-school in Rotterdam, na een ontmoeting met de directeur-generaal [V.S.]. Enkele maanden na dit verzoek om vrijstelling, antwoordt de school aan verzoeker dat ze weigert hem de vrijstelling te verlenen

en dit door leerdoelen te bedenken die mevrouw [V.D.] niet eens geeft. Een inspecteur kan dit nagaan bij de studenten die deelnamen aan deze cursus gedurende vier periodes.

Bovendien heeft het STCW-verdrag tot doel de veiligheid van mensen en goederen op zee te garanderen en de bescherming van het maritieme milieu te bevorderen. De leraren dragen studenten volgens verzoeker op om op volle snelheid in de ondiepe gebieden te gaan en moedigen hen aan om zichzelf in gevaarlijke situaties te brengen voor het menselijk leven, eigendommen op zee en voor het maritieme milieu. De leraren zijn volgens verzoeker dus tegen de eisen van de STCW internationale conventie en negeren de geest van deze conventie. Het belangrijkste leerdoel van de MA-NW-1 cursus dat theoretisch wordt genoemd in de studentengids, wordt daarom niet echt toegepast in de simulatoroefeningen op de Antwerpse school voor navigatie. De cursus op de STC-school in Rotterdam voldoet volgens verzoeker aan de eisen van de internationale STCW-conventie.

Verzoeker merkt op dat België het STCW-verdrag heeft ondertekend en dat de niet-toepassing van dit verdrag door de Hogere Zeevaartschool van Antwerpen ernstige gevolgen kan hebben voor het menselijk leven, eigendommen op zee en het maritieme milieu in de Belgische wateren, alsook in de wateren van andere landen. Ernstiger is, als een flagrant bewijs van discriminatie, dat voor de cursus die verzoeker in Nederland volgde en voor geslaagd is, de school andere studenten – die dezelfde cursus in Nederland hadden gevolgd – de gelegenheid had gegeven om te worden vrijgesteld, zonder ooit de inhoud van de cursus te vragen. De nodige documenten zijn al verstrekt.

Veel studenten zijn al geslaagd voor deze opleiding aan de Hogere Zeevaartschool en zijn hun master dit jaar aan het afronden. De school heeft deze studenten niet gevraagd om deze cursus te herdoen, wetende dat deze cursus volgens de school volledig is veranderd in vergelijking met voorgaande jaren. Dit is volgens verzoeker een flagrante discriminatie tegenover hem, omdat – volgens de school – de cursus die hij in Rotterdam volgde, gelijk is aan die welke de voorgaande jaren volgde.

Een neutrale persoon die zijn stappen in deze zaak volgt, merkt volgens verzoeker gemakkelijk dat de schoolleiding haar macht misbruikt en ernstige persoonlijke schade aanricht voor de toekomst, de gezondheid en de carrière van verzoeker.

De instelling weigerde rekening te houden met de geest van de beslissing van de Raad, die voor beide partijen eervol is. Verzoeker vraagt de Raad daarom om hem bij arrest de vrijstelling toe te kennen en de reeks van discriminatie, agressie en machtsmisbruik – uitsluitend gemotiveerd door de wraak van sommige leraren – te stoppen.

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij dat verzoeker aan de Raad vraagt om de beoordeling van zijn aanvraag tot vrijstelling te herzien en zelf een vrijstelling te verlenen. De Raad is hiertoe evenwel niet bevoegd. De Raad beschikt, aldus verwerende partij, immers slechts over een marginale toetsingsbevoegdheid en kan slechts een studievoortgangsbeslissing sanctioneren wanneer die *kennelijk* onredelijk zou zijn, precies omdat de Raad zich niet in de plaats van het bestuur mag stellen.

Verzoeker voert geen enkel concreet middel aan tegen de bestreden beslissing. *A fortiori* kan daarop niet worden geantwoord door verwerende partij. Het enige dat verzoeker aanvoert, is dat verwerende partij leerdoelen zou “bedenken” die niet worden onderwezen. Dit kan eenvoudig worden weerlegd door de ECTS-fiche, die niet is “bedacht” voor de beoordeling van de aanvraag van verzoeker, doch deel uitmaakt van de studiegids en dus moet worden toegepast op alle dossiers en alle studenten, zonder enig onderscheid. Er valt niet in te zien – en al helemaal niet te verantwoorden binnen het onderwijsbeleid – waarom verzoeker, in tegenstelling tot alle andere studenten, daaraan niet zou moeten beantwoorden.

Louter volledigheidshalve werpt verwerende partij nog op dat de kritiek die verzoeker in het verleden reeds uitte manifest ongegrond is en dat van een kennelijk onredelijke beoordeling geenszins sprake is. De centrale overweging in de bestreden beslissing is dat de EVK-commissie opmerkt dat het *opleidingselement* “Radar/ARPA”, zoals gegeven aan de Hogere Zeevaartschool, zowel uit specifieke beroepsgerichte competenties als uit algemene academische competenties bestaat. De door verzoeker gevolgde opleiding in het STC Rotterdam toont gelijkenissen wat betreft de specifieke beroepsgerichte competenties (d.w.z. de STCW-competenties), maar de algemene academische competenties ontbreken. Het STC Rotterdam richt zich alleen op de STCW-competenties, d.w.z. de specifieke beroepsgerichte competenties, maar niet op de academische competenties. Hun onderwijsniveau (beroepsniveau, vergelijkbaar met mbo 3 in Nederland) komt niet overeen met dat van het academische hoger onderwijs aan de Hogere Zeevaartschool (bachelor (niveau 6) + master (niveau 7)). De opleiding in het STC Rotterdam voldoet om een STCW-certificaat te behalen,

maar niet om een academische credit volgens het European Credit Transfer System (ECTS) te verwerven. Tegen dit motief van de bestreden beslissing brengt verzoeker niets in.

Vervolgens wordt in de bestreden beslissing competentie per competentie en leerdoel per leerdoel uiteengezet waarom er niet aan voldaan is, zodat geen vrijstelling kan worden verleend. Ook hier brengt verzoeker niets tegen in. Verzoeker heeft de wettigheid van deze motieven niet tijdig – d.i. binnen de beroepstermijn – betwist en kan de wettigheid van deze motieven bijgevolg ook niet meer betwisten.

Wat de vermeende discriminatie betreft, omdat in het verleden een andere student wél een vrijstelling kreeg, wordt in de bestreden beslissing o.a. overwogen dat deze vergelijking niet meer relevant is, aangezien het curriculum inmiddels gewijzigd is. In de ECTS-fiche van 2018-2019 ziet men dat er sinds 2014-2015 nog vier Algemene Beroepscompetenties, vijf Algemene Competenties, twee Algemene Wetenschappelijke Competenties en drie Wetenschappelijk Disciplinaire competenties zijn bijgekomen. Er komen dus heel wat extra competenties aan bod, die in 2014-2015 niet vermeld waren. In 2014-2015 werd de vrijstelling toegestaan op basis van het certificaat dat [L.C.] behaalde, omdat er toen slechts één competentie ontbrak. In de situatie van verzoeker ontbreken er echter veel meer competenties. Zo werd er in het academiejaar 2017-2018 een andere aanvraag vrijstelling voor het opleidingselement “Simulator Radar/ARPA” geweigerd, aangezien die werd gevraagd op basis van slechts een STCW-certificaat. De commissie oordeelde toen ook dat dit niet volstond om een vrijstelling toe te kennen, wat erkend werd door de student. Hieruit blijkt volgens verwerende partij dat van een schending van het gelijkheidsbeginsel geen sprake is. Integendeel, het verlenen van een vrijstelling aan verzoeker op basis van de gevolgde opleiding zou een schending van het gelijkheidsbeginsel uitmaken ten aanzien van de student aan wie in het academiejaar 2017-2018 eveneens een vrijstelling werd geweigerd.

De bestreden beslissing is bijgevolg afdoende formeel gemotiveerd en getuigt geenszins van enige onzorgvuldigheid, noch onredelijkheid.

Bijkomend merkt verwerende partij op dat aan verzoeker de mogelijkheid werd geboden om uit de impasse te geraken en alsnog op korte termijn zijn masterdiploma te behalen. Aan verzoeker werd voorgesteld zich opnieuw in te schrijven als student. Er werd hem meegedeeld dat de Hogere Zeevaartschool bereid was een oplossing op maat voor hem uit te werken voor

eventuele bezorgdheden, rekening houdend met de reglementen en procedures. Er is zelfs aangeboden om – indien hij geen vertrouwen heeft in de docenten – ofwel andere docenten in te schakelen, ofwel in een externe, objectieve waarnemer te voorzien, zodat verzoeker alle waarborgen heeft dat hij objectief zal worden beoordeeld. Deze mogelijkheid is overigens voor alle studenten voorzien in artikel 68 van het OER: “*Iedere student en iedere examinator heeft het recht bij een examen de aanwezigheid van een bijkomend lid van het onderwizend personeel als waarnemer te vragen. De student of examinator richt dit verzoek schriftelijk tot de voorzitter van de examencommissie ten laatste één week voor het betreffende examen.*” Wat verwerende partij echter niet kan, is de ECTS-fiche negeren en daarmee de decretale plicht negeren om de studiegids na te leven.

Verzoeker heeft echter geen oor naar de aangeboden oplossingen en wil zonder meer – via een procedure voor de Raad – zijn gelijk halen, ook al weet hij zeer goed dat aan de vereiste competenties en leerdoelen niet is voldaan ingevolge de door hem gevolgde opleiding. Het beste bewijs is immers dat hij tegen de motivering van de bestreden beslissing op dit vlak niets meer aanvoert.

Het beroep is, aldus verwerende partij, ongegrond.

In zijn *wederantwoordnota* stelt verzoeker dat hij sinds het aanhouden van het geschil heeft besloten om contact op te nemen met geautoriseerde instanties, om zijn examen van augustus 2017 te herzien. Deze zullen beslissen of de handelingen van de leerkrachten in overeenstemming zijn met de Internationale Bepalingen Ter Voorkoming Van Aanvaringen Op Zee. In tegenstelling tot wat verwerende partij beweert, doet verzoeker dit niet om de goede reputatie van de school te beschadigen, maar om te toetsen aan de inzichten van een externe bevoegdheid. Als de handelingen van de leerkrachten overeenstemmen met de regels, dan doet dit niets af aan de goede reputatie van de instelling. Verwerende partij heeft echter tot op heden de gebruikte kaarten en de ‘playback’ van het examen nog niet vrijgegeven, terwijl verzoeker daar recht op heeft (zie art. 7 van het decreet van 26 maart 2004 betreffende de openbaarheid van bestuur). Voorts is verzoeker van mening dat verwerende partij bij het nemen van haar besluit niet de beginselen van behoorlijk bestuur in acht heeft genomen. In *concreto* is hier, aldus verzoeker, sprake van een schending van het gelijkheidsbeginsel en het rechtzekerheidsbeginsel. Gezien de miskenning van deze beginselen, is het voormelde besluit nietig.

Verzoeker stelt dat de verleende vrijstelling aan [L.C.] wel degelijk relevant is, omdat de op de Hogere Zeevaartschool gegeven cursus *an sich* niet veranderd is, maar wel de vermelde competenties, zoals blijkt uit de antwoordnota van verwerende partij. Volgens verzoeker zijn alle aangetoonde verschillen tussen de in Rotterdam gevuldte opleiding en die van verwerende partij dus ook van toepassing voor de vrijstelling van [L.C.]. Verwerende partij ontken immers niet dat de inhoud zelf van de cursus Radar onveranderd is, waardoor het ontzeggen van een vrijstelling aan verzoeker kennelijk onredelijk is. Verzoeker merkt op dat de leerdoelen die worden genoemd in de studiegids, in praktijk niet worden gegeven door mevrouw [V.D.]. Men kan dit bij de studenten navragen.

Verzoeker benadrukt dat verwerende partij studenten die de voorgaande jaren de “Radar/ARPA Simulator” cursus al behaald hebben en hun master in de Nautische Wetenschappen in 2018-2019 afronden een diploma, zonder dat ze de “Radar/ARPA Simulator -cursus zouden moeten herdoen. De weigering om verzoeker voor deze cursus een vrijstelling te geven is volgens hem discriminatie, omdat verwerende partij van mening is dat de cursus die verzoeker in Rotterdam volgde, gelijk is aan de cursus die studenten in voorgaande jaren op de Hogere Zeevaartschool volgden. Als verwerende partij verzoeker hiervoor geen vrijstelling wil geven, dan zou ze – omwille van het gelijkheidsbeginsel – studenten die al eerder de “Radar/ARPA Simulator” cursus hebben voltooid in de voorgaande jaren bij de Hogere Zeevaartschool, verplichten om deze cursus in 2018-2019 te herhalen om hun masterdiploma te kunnen valideren in 2018-2019. Dit is echter niet in overeenstemming met de studentenreglementering. Verzoeker verwijst naar artikel 87 §4 van het OER. Volgens verzoeker is dit voldoende voor verwerende partij om hem de vrijstelling te geven voor het opleidingsonderdeel “Simulator Radar/ARPA”, wat verwerende partij ook niet ontkennt.

Verwerende partij stelt voor om verzoeker het betrokken examen opnieuw te laten afleggen, met een bijkomend lid van het onderwijszend personeel als waarnemer. Gezien het vertrouwen van verzoeker in de leerkachten en directie geschonden is, is dit voor hem echter geen manier om uit de impasse te raken.

Verzoeker vraagt de Raad dan ook concreet het volgende:

1. Het verkrijgen van zijn diploma op het einde van deze procedure. Aldus verzoeker bewijst de meedogenloosheid van verwerende partij, bij gebrek aan een geldige rechtvaardiging, de zuiver discriminerende aard van hun beslissing.
2. De vraag om een gespecialiseerde inspecteur alle voorgaande procedures te laten verifiëren, gezien de leer van verwerende partij niet voldoet aan het STCW-verdrag en een gevaar vormt voor het menselijk leven op zee, om volgende redenen:
 - Leraren vragen studenten om regel 2A te schenden en zichzelf in gevaarlijke situaties te plaatsen om te testen of ze zich er uit weten te halen, terwijl het doel van de internationale voorschriften om aanvaringen te voorkomen is om gevaarlijke situaties te vermijden;
 - Veel studenten raken de grond, terwijl ze proberen te voldoen aan de eisen van [V.D.] om regel 15 toe te passen. Inderdaad, men kan de regels (in dit geval regel 15) van de internationale voorschriften om aanvaringen te voorkomen niet gebruiken om een botsing of een aanvaring te rechtvaardigen of de veiligheid van de boot in gevaar te brengen. Dit wordt duidelijk vermeld in regel 2B;
 - Mevrouw [V.D.] verbiedt studenten om de reddingsboot te lanceren om een overboord gevallen persoon op te halen;
 - Mevrouw [V.D.] voorkomt dat studenten de voorste dieptemeter gebruiken, terwijl deze zandbanken eerder detecteert als de boot vooruit beweegt. Verzoeker merkt op dat de boot waarop hij momenteel voer slechts één dieptemeter had, die zich aan de voorkant van de boot bevond;
 - Mevrouw [V.D.] weet niet hoe ze een TSS moet identificeren. Ze beschuldigt verzoeker ervan regel 10 te overtreden door te vermelden dat verzoeker de TSS heeft verlaten in de richting van Port Kennedy, hoewel er op deze locatie geen TSS is.
3. Het verplichten van verwerende partij om de playback van het examen van verzoeker in september 2017 af te spelen. Verzoeker nodigt ook uit om na te denken waarom verwerende partij hem deze befaamde playback nog niet heeft gegeven.

Beoordeling

1. De Raad leidt uit het verzoekschrift van verzoeker af dat zijn grief in essentie doelt op een beweerde schending van het gezag van gewijsde van het arrest van de Raad nr. 4.817 van 14 maart 2019. Verzoeker stelt dat dit arrest, althans naar de geest ervan, niet werd gerespecteerd door de interne beroepsinstantie bij het nemen van de nieuwe beslissing.

Verzoeker duidt verder nog op volgende grieven, die samengevat luiden:

- (1) Bij de evaluatie van het in een vorig academiejaar afgelegde examen is er zijns inziens een verkeerde toepassing gebeurd van het veiligheidsreglement en de TSS-richtlijnen, in strijd met de STCW-conventie;
- (2) Hij is diep teleurgesteld, aangezien zijn initiatief om via een EVK (eerder verworven kwalificatie) aan te tonen dat hij de competenties heeft verworven in tegenstelling tot de verwachtingen niet werd aanvaard;
- (3) Het zogenaamde substantieel verschil dat aan de hand van de geformuleerde leerdoelen wordt aangetoond, kan niet standhouden gezien deze leerdoelen in de praktijk niet aan bod komen;
- (4) Het zogenaamde hervormde curriculum werd in de praktijk niet gewijzigd en er wordt nog steeds dezelfde inhoud gedoceerd;
- (5) In het verleden was het door verzoeker verworven certificaat wél voldoende om vrijgesteld te worden en studenten die op basis daarvan werden vrijgesteld moeten in het kader van het zogenaamde gewijzigde curriculum dit opleidingselement niet opnieuw afleggen, wat een schending van het gelijkheidsbeginsel inhoudt;
- (6) De houding van verwerende partij getuigt van discriminatie en negativiteit ten aanzien van de persoon van verzoeker.

In zijn wederantwoordnota vraagt verzoeker de Raad om een extern onderzoek via de bevoegde inspectie te laten starten en te bevelen om de playback van het afgelegde examen neer te leggen. Hij geeft ook aan dat het gemis aan vertrouwen ten aanzien van de leerkrachten en directie ertoe heeft geleid dat hij niet kan ingaan op het voorstel van verwerende partij om het examen opnieuw af te leggen in aanwezigheid van een waarnemer.

2. In een eerder arrest van de Raad werd over de betwisting aangaande het in het academiejaar 2016-2017 afgelegde examen reeds met kracht van gewijsde geoordeeld.² De hogervermelde grieven en verzoeken die het afgelegde examen betreffen, zijn derhalve niet ontvankelijk.

Ook wat betreft de op algemene wijze geformuleerde grief inzake discriminatie, is de Raad van oordeel dat verzoeker geen enkel concreet element aanvoert om deze grief te onderbouwen.

² Arrest nr. 4.190 van 12 februari 2018.

3. Uit de hoger weergegeven overwegingen van het arrest nr. 4.817 van de Raad blijkt dat de kern van de vernietiging de vaststelling betrof dat het onderzoek naar het substantieel verschil in het kader van voorliggend vrijstellingsdossier niet voldoende grondig was gebeurd en de motivering niet afdoende was. Ook het onderzoek naar het gegeven dat in het verleden andere studenten wél werden vrijgesteld op basis van een gelijkaardig certificaat, werd onvoldoende betrokken bij de weigeringsbeslissing.

De Raad herhaalt vooreerst dat hij, ook met betrekking tot deze studievoortgangsbeslissingen, zijn appreciatie over het al dan niet verlenen van een vrijstelling/deelvrijstelling niet in de plaats mag stellen van de bevoegde instanties van verwerende partij en dat hij enkel mag nagaan of de beslissing op een wettige wijze tot stand is gekomen en of de bevoegde instanties, binnen de grenzen van hun beoordelingsbevoegdheid, niet kennelijk onredelijk hebben gehandeld.

Bij de beoordeling van geschillen omtrent vrijstellingen acht de Raad een goede motivering van groot belang. De motivering moet specifiek ingaan op het voorliggende dossier van iedere individuele aanvrager. In principe kunnen standaarduitdrukkingen of stijlformuleringen niet volstaan. Zeker wanneer een student een intern beroep instelt tegen een initiële weigeringsbeslissing, kan dus een individuele analyse van de ingediende aanvraag verwacht worden. Een beslissing tot weigering van een vrijstelling kan steun vinden in verschillende gronden, zoals de omvang, het niveau en de inhoud van de kwalificatie. Een kwalificatie moet ook formeel en authentiek zijn, en ook het actueel karakter van de verworven leerresultaten/competenties kan een criterium zijn bij de beoordeling van de gelijkwaardigheid. In eerste instantie is het belangrijk dat wordt nagegaan of er substantiële verschillen zijn in de aangegeven leerdoelen c.q. eindcompetenties van de te vergelijken opleidingsonderdelen.

De Raad onderzoekt hierna in hoeverre de huidige bestreden beslissing voldoet aan deze contouren en derhalve gevolg heeft gegeven aan het eerder arrest nr. 4.817 van 14 maart 2019. De kern van de onderzoeksvraag is of er na grondig onderzoek kan vastgesteld worden dat er sprake is van substantiële verschillen tussen beide opleidingselementen.

4. De Raad komt tot de hiernavolgende vaststellingen en overwegingen.

De interne beroepsinstantie heeft een nieuw EVK-onderzoek opgestart, zoals bepaald in artikel 35 van het Onderwijs- en Examenreglement. Daarbij concludeerde zij het volgende: “*De door*

u gevolgde opleiding in het STC Rotterdam toont gelijkenissen wat betreft de specifieke beroepsgerichte competenties (d.w.z. de STCW-competenties), maar de algemene academische competenties ontbreken. Het STC Rotterdam richt zich alleen op de STCW-competenties, d.w.z. de specifieke beroepsgerichte competenties, maar niet op de academische competenties. Hun onderwijsniveau (beroepsniveau, vergelijkbaar met mbo 3 in Nederland) komt niet overeen met dat van het academisch hoger onderwijs aan de Hogere Zeevaartschool (bachelor (niveau 6) + master (niveau 7)). De opleiding in het STC Rotterdam voldoet om een STCW-certificaat te behalen, maar niet om een academische credit volgens het European Credit Transfer System (ECTS) te verwerven.”

Zoals de Raad hoger heeft gesteld, kan een beslissing tot weigering van een vrijstelling en het onderzoek naar een vrijstellingsdossier steun vinden en gebeuren op basis van verschillende criteria waaronder de omvang van de te vergelijken EVK's, de te bereiken leerresultaten/competenties, de inhoud van de cursus en het niveau van de te vergelijken kwalificaties.

Het eerste criterium dat verwerende partij aangeeft om het substantieel verschil te verantwoorden, betreft het onderwijsniveau van het certificaat dat door verzoeker werd voorgelegd. Dit betreft het middelbaar beroepsonderwijs (mbo), wat zich - zoals verwerende partij aangeeft - situeert op niveau 3. Het niveau 3 van het European Qualifications Framework (EQF) verschilt van het betrokken opleidingselement, dat wordt gedoceerd binnen een opleidingsonderdeel en een opleiding die in het Europees Kwalificatieraamwerk alsook in de daarop gebaseerde Vlaamse kwalificatiestructuur kan gesitueerd worden op niveau 7.³ *An sich* is het niet uitgesloten dat een bepaald opleidingselement (gedeelte van een opleidingsonderdeel, *in casu* met een omvang van 1 studiepunt) binnen een masteropleiding zich door zijn technische/praktische aard onderscheidt van andere opleidingselementen en zeer toepassingen- en professioneel gericht is, waardoor de te bereiken competenties zich op een ander niveau situeren, vb. op niveau 6 van het EQF. Voorliggend certificaat betreft echter, zoals aangegeven door verwerende partij, een niveau 3, wat overeenkomt met het voortgezet beroepsonderwijs en een beduidend lager niveau betreft in het EQF. Verzoeker stelt ook het EQF-niveau 3 van het door hem behaalde certificaat niet in vraag.

³ <http://vlaamsekwalificatiestructuur.be/wat-is-vks/europa/>

De interne beroepsinstantie heeft in tweede instantie het substantieel verschil op niveau van een vergelijking van de leerresultaten en competenties verantwoord. De studiefiche van de Radar Navigatie Cursus Management level te Rotterdam (bijlage 1 bij de bestreden beslissing) werd vergeleken met de studiefiche van het opleidingselement “Radar/ARPA” aan de Hogere Zeevaartschool (bijlage 2 bij de bestreden beslissing). Vervolgens werd per ‘competentie’ gemotiveerd waarom hieraan niet werd voldaan. Onder meer volgende aspecten werden aangehaald:

- Complexe problemen zijn beperkt tot al dan niet foute interpretatie of gebruik van een radar;
- Geen melding van debriefingen die studenten toelaten te reflecteren over eigen handelen;
- Uitbreiding van kennis enkel op puur technisch niveau (hoe een instrument werkt), origineel en creatief denken en handelen komt niet aan bod;
- Het samenwerken met iedereen van de bemanning (multidisciplinaire samenwerking) komt onvoldoende aan bod (slechts een klein deel van de kennis in de verhoudingen aan boord wordt meegenomen, maar nergens wordt vermeld of een student ook in staat is tot multidisciplinair samenwerken);
- De competentie “levenslang leren” ontbreekt;
- De theoretische vorming is in de praktijk beperkt tot de theorie van ARPA/Radar +AIS;
- Het onderzoek en de analyse is beperkt tot het gebruik van ARPA;
- De complexiteit betreft ARPA-situaties, maar andere factoren worden niet betrokken;
- Het ondernemend handelen in crisissituaties wordt beperkt tot één enkele noodsituatie;
- De competentie planning, het maken van haalbaarheidsstudies en instaan voor prospectie is niet aanwezig;
- Het vermogen tot interdisciplinair denken met grote inzetbaarheid is niet opgenomen en wordt niet getoetst;
- Het doorgeven van kennis en vaardigheden is beperkt tot het doorgeven van informatie van docent naar student.

Wat de vooropgestelde leerresultaten betreft, werd onder meer gewezen op volgende aspecten:

- MA-NW-1: bereikt STCW-normen;
- MA-NW-2: enkel theoretische bochtenvorming komt aan bod;
- MA-NW-3: beperkt tot varen in en nabij een verkeerscheidingsstelsel;
- MA-NW-4: komt niet aan bod: scheepsexploitatie, supply chain management, zeerecht (met het oog op een tweede carrière na het varen);
- MA-NW-7: beperkt tot kennis in de verhoudingen aan boord (tijdens team management);

- MA-NW-12: onvoorspelbare probleemsituaties analyseren en goede oplossingen bedenken komt niet aan bod;
- MA-NW-13: werken aan de persoonlijke ontwikkeling op nautisch terrein, kritisch reflecteren op het eigen functioneren en bespreken van nieuwe ontwikkelingen zijn afwezig.

De Raad stelt verder vast dat verwerende partij aangeeft dat de betreffende competenties en leerresultaten ook niet werden bereikt via andere, door verzoeker reeds met succes afgelegde opleidingsonderdelen uit de bacheloropleiding en masteropleiding. Verwerende partij duidt op de context waarbij al deze competenties gelijktijdig getoetst worden en binnen de specifieke context radarsimulatie. Verwerende partij geeft overtuigend, aan de hand van de uitgevoerde analyse, aan dat de betreffende ontbrekende competenties/leerresultaten een eigen invulling krijgen binnen de context van radarsimulatie/ARPA en op de commandobrug elk aspect gelinkt wordt aan het specifieke vakgebied (zie analyse) en op hetzelfde moment wordt getoetst en moet worden aangetoond.

Verzoeker brengt geen enkel concreet element aan waaruit zou blijken dat hij de verschillende aangegeven ontbrekende leerresultaten en competenties wel degelijk heeft kunnen compenseren in de context van andere door hem behaalde creditbewijzen.

De Raad concludeert op basis van deze grondige analyse dat het niet onredelijk is van verwerende partij om, op basis van dit onderzoek en deze vaststellingen, te stellen dat er sprake is van een substantieel verschil tussen beide opleidingselementen, dat zich in eerste instantie op het ‘niveau’ situeert, maar bovendien blijkt uit een concrete vergelijking van de verschillende competenties en leerresultaten. Verzoeker brengt geen concrete elementen aan om dit te weerleggen. Zijn louterere bewering, zonder concrete staving, dat deze leerdoelen in de praktijk niet aan bod kwamen, overtuigt de Raad niet.

Tot slot stelt de Raad vast dat verwerende partij het gegeven dat in het verleden wel een vrijstelling is toegekend op basis van een gelijkaardig certificaat, heeft onderzocht en de wijziging in het vrijstellingsbeleid van de instelling onderkent en verantwoordt, gezien er sindsdien een grondige herziening van het curriculum is gebeurd. Ter zitting wordt gewezen op het academiseringsproces waarbij de voorliggende bachelor- en masteropleiding werden geacademiseerd, wat concreet heeft geleid tot een aanpassing van het betreffende

opleidingsonderdeel, waardoor niet één maar meerdere competenties in de vergelijking van de EVK's niet getoetst worden in de specifieke context van een radarsimulatie/ARPA.

De specifieke beroepsgerichte competenties komen in grote mate overeen, zoals hoger aangegeven, maar wat de algemene beroepsgerichte competenties betreft werd in 2014-2015 enkel AB1_1 getoetst. Sindsdien zijn er echter vier algemene beroepscompetenties, vijf algemene competenties, twee algemene wetenschappelijke competenties en drie wetenschappelijk disciplinaire competenties bijgekomen. Opnieuw brengt verzoeker geen concrete elementen aan om deze analyse te weerleggen. Zijn argument dat de inhoud van de cursus wel degelijk hetzelfde is gebleven en dat de opgesomde leerdoelen in de praktijk niet worden gedoceerd, wordt niet concreet onderbouwd. Verzoeker meldt enkel dat dit kan worden nagevraagd bij medestudenten, zonder enige duiding/verklaring toe te voegen. Dit acht de Raad niet ernstig.

De Raad stelt vast dat deze analyse eveneens strookt met het gegeven dat er in het academiejaar 2017-2018 ook een andere aanvraag tot vrijstelling op basis van een gelijkaardig certificaat werd geweigerd.

Het argument van verzoeker dat de niet-toekenning van een vrijstelling die in het verleden wel aan studenten is toegekend die momenteel nog hun opleiding aan het finaliseren zijn en deze vrijstelling kunnen behouden een schending van het gelijkheidsbeginsel inhoudt, overtuigt de Raad niet. De decreetgever heeft het belang onderstreept dat in het kader van wijzigingen aan het curriculum de instelling overgangsmaatregelen moet nemen ten aanzien van in het verleden toegekende credits en verworvenheden van studenten.⁴ Het is niet uitgesloten dat een bepaalde credit niet langer als actueel/gepast wordt beschouwd naar aanleiding van een gewijzigd curriculum en vervangen wordt. In voorkomend geval zal de instelling in het kader van het geïndividualiseerd traject van de student naar een gepaste oplossing moeten zoeken. Verzoeker kan zich echter niet beroepen op de onbeperkte geldigheid van een credit laat staan op een eerder toegestane vrijstelling, gezien deze nog niet eerder aan hem is toegezegd. In zijn geval is het niet onlogisch dat bij het toetsen van een huidige aanvraag, bij de overeenstemming inzake leerresultaten gekeken wordt naar de huidige ECTS-fiche en voorliggende leerresultaten. Het middel is niet gegronde.

⁴ Artikel II.225, §4 Codex Hoger Onderwijs

5. De Raad is van oordeel dat voorliggende beslissing van verwerende partij conform het gezag van gewijsde van het eerder arrest van de Raad is genomen en de toets van de regelmatigheid en de redelijkheid doorstaat. Evenmin werd bij dit onderzoek het gelijkheidsbeginsel geschonden.

De interne beroepsinstantie geeft, naar het oordeel van de Raad, een uitgebreide inhoudelijke motivering waarom ze de vrijstelling niet toekent en heeft het onderzoek met respect voor de principes van de Lissabonconventie uitgevoerd. In het voorliggend dossier vindt de Raad geen voldoende inhoudelijk onderbouwd argument om de analyse van de interne beroepsinstantie als kennelijk onredelijk te beschouwen. De weigering van de interne beroepsinstantie om de vrijstelling toe te kennen, is afdoende gemotiveerd en niet kennelijk onredelijk.

Het beroep is niet gegrond.

De Raad stelt ten overvloede vast – eveneens geduid tijdens de zitting – dat er zeker bereidheid is bij verwerende partij om uit de impasse te raken. Verwerende partij herhaalt ter zitting het eerdere aanbod dat tijdens het overleg met de algemeen directeur van 6 mei 2019 aan verzoeker werd voorgelegd, met name om zich opnieuw als student in te schrijven zodat vervolgens naar een passende oplossing kan worden gezocht om het ontbrekende opleidingselement af te leggen. Verwerende partij wijst tevens op de mogelijkheid die artikel 68 van het OER biedt om andere docenten of een objectieve externe waarnemer in te schakelen.

De Raad wijst, eveneens ten overvloede, op het belang voor verzoeker om niet te lang te dralen, gezien het niet uitgesloten is dat het betreffende curriculum in de toekomst nog wijzigt en verzoeker in een moeilijke overgangssituatie kan terechtkomen. De Raad begrijpt dat uit het dossier een grote geladenheid blijkt en dat er sprake is van een geschonden vertrouwen. In die zin acht de Raad het mogelijk raadzaam dat beide partijen in aanwezigheid van de bevoegde regeringscommissaris, die als bemiddelaar kan optreden, opnieuw een gesprek aangaan wat het vertrouwen mogelijk kan herstellen, zodat in onderling overleg naar een vruchtbare oplossing kan worden gezocht.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 5 juli 2019, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Karla Van Lint,	kamervoorzitter
Jan Geens	bestuursrechter – bijzitter
Piet Versweyveld	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Melissa Thijs	secretaris

De secretaris

Melissa Thijs

De voorzitter

Karla Van Lint

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Zitting van 1 juli 2019

Arrest nr. 5.046 van 1 juli 2019 in de zaak 2019/192

In zake: Mohamad Naim KHRBOTLY
 woonplaats kiezend te 1000 Brussel
 Pletinckxstraat 50

tegen:

VRIJE UNIVERSITEIT BRUSSEL
woonplaats kiezend te 1050 Brussel
Pleinlaan 2

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld zonder vaste datum en door de Raad geregistreerd op 27 mei 2019, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de decaan van de faculteit Sociale Wetenschappen & Solvay Business School van de Vrije Universiteit Brussel van 7 mei 2019 waarbij aan verzoeker de examentuchtsanctie wordt opgelegd van de uitsluiting van de eerste en tweede examenperiode van de eerste zittijd, in combinatie met de sanctie ‘afwijzing’ voor alle opleidingen waarvoor verzoeker is ingeschreven binnen de faculteit ES.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend en verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 1 juli 2019.

Voorzitter van de Raad Jim Deridder heeft verslag uitgebracht.

Mevrouw Anneleen De Meu, die verschijnt voor de verwerende partij, is gehoord.

III. Regelmatigheid van de rechtspleging

Verwerende partij wijst erop dat het verzoekschrift dat verzoeker bij de Raad heeft ingediend, niet in het Nederlands is opgesteld.

Verzoeker heeft binnen de tijd die hem daartoe door de Raad was verleend, een Nederlandstalige vertaling van zijn initieel verzoekschrift en van zijn wederantwoordnota ingediend.

Er treft het verzoekschrift aldus geen nietigheid.

IV. Feiten

Verzoeker is sinds het academiejaar 2018-2019 ingeschreven in zowel het voorbereidingsprogramma ‘Master of Science in Management’ als in de masteropleiding ‘Master of Science in Management’.

Tot het curriculum van verzoeker behoort het opleidingsonderdeel ‘Human Resources Management’.

In het raam van dit opleidingsonderdeel dient verzoeker een ‘research paper’ in. Met betrekking tot die paper worden onregelmatigheden gesignaleerd aan de decaan.

Verzoeker wordt op 6 mei 2019 door de decaan uitgenodigd voor een hoorzitting, waarop verzoeker met de vastgestelde onregelmatigheden wordt geconfronteerd en hij in de gelegenheid wordt gesteld om vragen te stellen en om stukken bij het dossier te voegen.

Op 7 mei 2019 oordeelt de decaan dat de tenlasteleggingen bewezen zijn. Aan verzoeker wordt de examentuchtsanctie opgelegd van de uitsluiting van de eerste en tweede examenperiode van de eerste zittijd, in combinatie met de sanctie ‘afwijzing’ voor alle opleidingen waarvoor verzoeker is ingeschreven binnen de faculteit ES.

Dit is de bestreden beslissing.

Op 8 mei 2019 zendt de verzoekende partij een e-mail houdende, op het eerste gezicht, een intern beroep, zij het aan een e-mailadres dat niet onmiddellijk aan de interne beroepsinstantie kan worden gelinkt.

Op 24 mei 2019 verklaart de voorzitter van de interne beroepscommissie het ondertussen door haar ontvangen intern beroep onontvankelijk. De voorzitter van de interne beroepscommissie overweegt dat het intern beroep niet op ontvankelijke wijze werd ingesteld omdat het niet per aangetekend schrijven aan haar werd gericht. Bovendien wordt gesteld dat het bericht dat verzoeker op 23 mei 2019 aan de voorzitter van de interne beroepscommissie heeft gericht, buiten de vervaltermijn voor het intern beroep valt. Deze beslissing van de voorzitter van de interne beroepscommissie wordt door verzoeker niet aangeduid als het voorwerp van huidig beroep.

V. Ontvankelijkheid - regelmatige uitputting van het intern beroep

Artikel II.285 van de Codex Hoger Onderwijs stelt, zoals de Raad recent reeds heeft overwogen (R.Stvb. 24 augustus 2018, nr. 4.376; R.Stvb. 14 september 2018, nr. 4.405), inzake de bevoegdheid van de Raad het volgende:

“Er wordt een Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, verder ‘de Raad’ genoemd, opgericht bij de bevoegde dienst van de Vlaamse Gemeenschap.

De Raad doet als administratief rechtscollege uitspraak over de beroepen die door studenten of personen op wie de beslissing betrekking heeft, worden ingesteld tegen studievoortgangsbeslissingen, na uitputting van de in afdeling 2 bedoelde interne beroepsprocedure.”

Wat betreft de plicht tot het voorafgaandelijk uitputten van het intern beroep, blijkt uit de memorie van toelichting bij het toenmalige decreet van 19 maart 2004 ‘betreffende de rechtspositieregeling van de student, de participatie in het hoger onderwijs, de integratie van bepaalde afdelingen van het hoger onderwijs voor sociale promotie in de hogescholen en de begeleiding van de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen’ dat het intern beroep “*verplicht moet worden uitgeput vooraleer men een beroep kan instellen bij*” de Raad (*Parl. St. VI. Parl. 2003-2004, nr. 1960/1, 16*). De decreetgever heeft de uitputting van het intern beroep derhalve beoogd als een voorwaarde om tot de beroepsprocedure bij de Raad toegang

te krijgen, en dus als een ontvankelijkheidsvoorwaarde bij dat beroep. Ook in de rechtsleer wordt aangenomen dat de regelmatige uitputting van een georganiseerd administratief beroep een voorwaarde is om een ontvankelijk beroep bij een administratief rechtscollege in te stellen (zie o.a. J. GORIS, *Georganiseerde administratieve beroepen*, Brugge, die Keure, 2012, 70-71; J. BAERT en G. DEBERSAQUES, *Raad van State. Afdeling Administratie. Ontvankelijkheid*, Brugge, die Keure, 1996, 99-105; P. POPELIER, “Over de uitputting van het georganiseerd administratief beroep als ontvankelijkheidsvoorwaarde voor een beroep bij de Raad van State”, noot onder RvS 16 augustus 1999, nr. 82.102, *RW* 1999-00, 850).

De vraag of verzoeker (op ontvankelijke wijze) een intern beroep heeft ingesteld, raakt derhalve aan het onderzoek naar de ontvankelijkheid van het bij de Raad ingestelde beroep.

Standpunt van partijen

Verwerende partij voert aan dat het verzoekers beroep niet ontvankelijk is, omdat hij heeft nagelaten tegen de bestreden beslissing het daartoe openstaande intern beroep in te stellen.

In zijn wederantwoordnota stelt verzoeker dat hij twee beroepen heeft verzonden naar het e-mailadres ‘faces@vub.be’ en dat hij geen kennis had van de voorschriften van verwerende partij.

Beoordeling

Verwerende partij voert aan dat verzoeker geen ontvankelijk intern beroep heeft ingesteld.

Verzoeker legt geen enkel stuk voor waaruit (begin van) bewijs volgt dat hij overeenkomstig artikel 153 van het onderwijs- en examenreglement een intern beroep heeft ingesteld bij het daartoe bevoegde orgaan, conform de vormvereisten van dat artikel en binnen de decretale beroepstermijn van zeven kalenderdagen.

Om de redenen die hierboven zijn uiteengezet, is een beroep bij de Raad tegen een initiële examentuchtbeslissing niet ontvankelijk wanneer de verzoekende partij heeft nagelaten om voorafgaandelijk de interne beroepsprocedure op ontvankelijke wijze uit te putten.

Het beroep is onontvankelijk.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 1 juli 2019, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, I^e Kamer, samengesteld uit:

Jim Deridder,	voorzitter van de Raad
Marleen Verreth	bestuursrechter – bijzitter
Sigrid Pauwels	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Melissa Thijs	secretaris

De secretaris

De voorzitter

Melissa Thijs

Jim Deridder

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Zitting van 8 juli 2019

Arrest nr. 5.082 van 12 juli 2019 in de zaak 2019/173

In zake: Hallo TAHA
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Peter Geuens
kantoor houdend te 2860 Sint-Katelijne-Waver
Stationsstraat 125A
Bij wie woonplaats wordt gekozen

Tegen: ARTESIS PLANTIJN HOGESCHOOL
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Wim Van Caeneghem
kantoor houdend te 2000 Antwerpen
Vrijheidstraat 32, bus 16
Bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 10 mei 2019, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de interne beroepsinstantie van 30 april 2019 waarbij het intern beroep van verzoekende partij – onder voorbehoud van het resultaat van het beroep bij de Raad van State dat zal worden ingesteld – ontvankelijk en gedeeltelijk gegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 8 juli 2019.

Kamervoorzitter Bertel De Groote heeft verslag uitgebracht.

Verzoeker en advocaat Peter Geuens, die verschijnt voor de verzoekende partij, en advocaat Wim Van Caeneghem en mevrouw Livia Moreau, die verschijnen voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij is sinds het academiejaar 2013-2014 ingeschreven in de opleiding ‘Bachelor in het bedrijfsmanagement – rechtspraktijk’. Verzoeker werd initieel geweigerd om zich in te schrijven voor het academiejaar 2017-2018, maar bij beslissing van de interne beroepsinstantie op 30 november 2017 werd hem de herinschrijving toegestaan onder bindende voorwaarden.

Vermits verzoeker de bindende voorwaarden niet heeft nageleefd, wordt hem de herinschrijving voor het academiejaar 2018-2019 geweigerd. De toelatingscommissie vindt in het dossier bovendien geen elementen die erop wijzen dat een volgende inschrijving een positief resultaat zal opleveren.

Verzoekende partij stelde op datum van 10 oktober 2018 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 25 oktober 2018 werd het intern beroep ontvankelijk, doch ongegrond verklaard.

De interne beroepsinstantie stelt vooreerst dat zij het dossier grondig heeft onderzocht. Zij komt na toelichting door het opleidingshoofd tot het volgende besluit. De interne beroepsinstantie merkt vooreerst op dat het intern beroepsschrift uitvoeriger is gemotiveerd dan de oorspronkelijke aanvraag tot herinschrijving die aan de toelatingscommissie werd voorgelegd. De toelatingscommissie heeft in haar beslissing vastgesteld dat de student niet heeft voldaan aan de bindende voorwaarden die werden opgelegd bij inschrijving in het academiejaar 2017-2018. Zij vindt in het dossier geen elementen die erop wijzen dat een volgende inschrijving een positief resultaat zal opleveren: de student studeert ondertussen al vijf jaar aan de hogeschool en heeft voor de vakken “Juridisch debat en actua” en “Notarieel familierecht” reeds zes examenkansen benut en is hiervoor nog steeds niet geslaagd. De toelatingscommissie is dan ook van oordeel dat een 7e of 8ste examenkans niet opportuun is. Zij stelt bovendien dat de student in het academiejaar 2017-2018 slechts is ingeschreven voor drie opleidingsonderdelen, waarbij hij maar voor één opleidingsonderdeel een creditbewijs heeft behaald. De student kan hiervoor geen overmacht aantonen.

De interne beroepsinstantie stipt aan dat de student in zijn intern beroepsschrift aanvoert dat hij voor het academiejaar 2017-2018 zonder bindende voorwaarden zou hebben mogen inschrijven

gezien de beslissing van 30 november 2017, die volgens hem de bindende voorwaarden van 2016-2017 zonder voorwerp zou hebben verklaard. De interne beroepsinstantie stelt vast dat de student, ingevolge van de interne beroepsbeslissing van 30 november 2017, voor de inschrijving in het academiejaar 2016-2017 geen bindende voorwaarden had mogen opgelegd krijgen gezien hij door het wegvalen van de sanctie in het academiejaar 2015-2016 wel een studierendement van tenminste 60% had behaald. De student heeft in het academiejaar 2016-2017 evenwel geen studierendement van tenminste 60% behaald, waardoor de toelatingscommissie voor de inschrijving voor het academiejaar 2017-2018 wel bindende voorwaarden voor inschrijving moest opleggen. Deze bindende voorwaarden staan op de toetredingsovereenkomst vermeld, die de student voor akkoord ondertekend heeft.

De interne beroepsinstantie stelt verder dat er – in tegenstelling tot wat de student in zijn intern beroepsschrift opwerpt – niet werd beslist dat de student voor het academiejaar 2017-2018 mocht herinschrijven zonder bindende voorwaarden: er werd beslist dat hij wel mocht herinschrijven en geen weigering van herinschrijving kreeg in het academiejaar 2017-2018 door het wegvalen van de bindende voorwaarden in het academiejaar 2016-2017. Deze herinschrijving gebeurde wel onder de bindende voorwaarde dat de student een studierendement van tenminste 60% diende te behalen in het academiejaar 2017-2018. Volgens de interne beroepsinstantie heeft de toelatingscommissie ook terecht toepassing gemaakt van artikel 13.1 van het OER.

Waar de student vervolgens aanvoert dat hij behalve de drie opleidingsonderdelen die hij in het academiejaar 2017-2018 moest opnemen enkel nog zou moeten slagen voor het opleidingsonderdeel stage om zijn diploma te kunnen behalen, wijst de interne beroepsinstantie erop dat dit niet klopt: de student moet ook nog het opleidingsonderdeel Juridische vaardigheden opnemen. Zij benadrukt ook dat de interne beroepsbeslissing van 30 november 2017 aan verzoeker ter kennis is gebracht op 4 december 2017. Volgens haar heeft de hogeschool hem zelf moeten aanmanen om zich te komen herinschrijven. De student nam hierin geen enkel initiatief en stelde de afspraak vervolgens uit wegens ziekte. Volgens de interne beroepsinstantie beweert de student ook ten onrechte dat hem gezegd zou zijn dat hij niet kon inschrijven zolang hij in een andere hogeschool was ingeschreven, terwijl het opleidingshoofd benadrukt dat hem integendeel werd aangeraden om niet uit te schrijven wegens verlies leerkrediet en kindergeld.

De interne beroepsinstantie benadrukt daarnaast ook dat het niet correct is dat de student moest inschrijven onder examencontract. Volgens haar wou de student bijkomend inschrijven voor andere opleidingsonderdelen onder examencontract zodat hij aan de voorwaarden zou voldoen voor het verkrijgen van kinderbijslag (min. 27 stp.), wat hij ook heeft gedaan. De student heeft hiervoor op 19 december 2018 twee toetredingsovereenkomsten afgesloten, met name een diplomacontract voor drie opleidingsonderdelen en een examencontract voor vier opleidingsonderdelen. De student heeft voor geen enkel opleidingsonderdeel waarvoor hij onder examencontract was ingeschreven examen afgelegd.

De interne beroepsinstantie onderschrijft de beslissing van de toelatingscommissie waar zij besluit dat de student geen elementen heeft aangebracht die erop wijzen dat een volgende inschrijving voor deze opleiding wel een positief resultaat zal opleveren. Maatregelen van studievoortgangsbewaking hebben immers tot doel te voorkomen dat studenten nodeloos achtereenvolgende studievertragingen blijven oplopen en zo leerkrediet verspelen.

De interne beroepsinstantie besluit dat de toelatingscommissie terecht toepassing heeft gemaakt van artikel 13.1 OER. Zij ziet ook onvoldoende garanties dat een nieuwe inschrijving voor de opleiding tot een beter studierendement zal leiden. Het intern beroep moet worden afgewezen.

De beslissing op intern beroep werd bij aangetekend schrijven van 26 oktober 2018 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 2 november 2018 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

Bij arrest nr. 4.868 van 8 april 2019 in de zaak 2018/640 vernietigde de Raad de bestreden beslissing op grond van volgende overwegingen:

“De interne beroepsinstantie overweegt in de bestreden beslissing dat de toelatingscommissie heeft vastgesteld dat verzoeker niet voldaan aan de bindende voorwaarden die werden opgelegd bij inschrijving in het academiejaar 2017-2018. De toelatingscommissie heeft bovendien geen elementen in het dossier aangetroffen die erop wijzen dat een volgende inschrijving een positief resultaat zal opleveren.

De interne beroepsinstantie overweegt verder dat verzoeker voor het academiejaar 2016-2017 geen bindende voorwaarden opgelegd had mogen krijgen. Aangezien hij vervolgens in het academiejaar 2016-2017 geen studierendement van tenminste 60% heeft behaald, moest de toelatingscommissie voor de inschrijving voor het academiejaar 2017-2018 wel bindende voorwaarden opleggen. Deze bindende voorwaarden staan op de toetredingsovereenkomst vermeld, die verzoeker voor akkoord heeft ondertekend.

Verzoeker verduidelijkt in zijn verzoekschrift dat de voor het academiejaar 2016-2017 opgelegde bindende voorwaarden louter het gevolg waren van de omstreden examentuchtbeslissing van 9 september 2016. De interne beroepsinstantie heeft nadien, op 30 november 2017, vastgesteld dat deze bindende voorwaarden zonder voorwerp waren. Zij heeft deze beslissing genomen nadat de toelatingscommissie verzoeker voor het academiejaar 2017-2018 had geweigerd. Verzoeker merkt nog op dat de toelatingscommissie na deze interne beroepsbeslissing geen nieuwe beslissing meer heeft genomen.

De Raad stelt vast dat aan verzoeker bindende voorwaarden werden opgelegd in het academiejaar 2016-2017. Wegens het niet behalen van deze bindende voorwaarden werd hem de inschrijving in het academiejaar 2017-2018 geweigerd. De interne beroepsinstantie heeft evenwel op 30 november 2017 beslist om de eerder opgelegde examentuchtbeslissing (van 9 september 2016) te hervormen waardoor de opgelegde bindende voorwaarden voor de herinschrijving van verzoeker voor het academiejaar 2016-2017 zonder voorwerp zijn geworden. Daardoor kan verzoeker herinschrijven in het academiejaar 2017-2018.

Uit artikel 13.1 OER 2017-2018 blijkt dat de toelatingscommissie conform de vastgelegde bepalingen de herinschrijving van verzoeker voor het academiejaar 2017-2018 heeft geweigerd. Deze beslissing dateert van 17 oktober 2017. Op dat moment kon de toelatingscommissie correct uit het studieoverzicht van verzoeker voor het academiejaar 2016-2017 afleiden dat hij de opgelegde bindende voorwaarden (het behalen van een studierendement van 60%) niet had behaald. Uit het dossier blijkt dat verzoeker hiertegen intern beroep heeft ingesteld. In de interne beroepsbeslissing van 30 november 2017 leest de Raad immers “gezien het ingestelde beroep de studievoortgangsbeslissing van de toelatingscommissie d.d. 17.10.2017 betreft waarbij

de toelatingscommissie de inschrijving van de student voor academiejaar 2017-2018 weigerde;”.

Uit artikel 23.7 OER 2017-2018 blijkt dat de interne beroepsprocedure kan leiden tot een beslissing die de oorspronkelijke beslissing op gemotiveerde wijze bevestigt of herziet. Aangezien de interne beroepsinstantie bevoegd is om, in voorkomend geval, de bestreden beslissing te weigeren, treedt zij voor de beoordeling van de grond van de zaak in de plaats van de toelatingscommissie. In casu kon de interne beroepsinstantie aldus beslissen om de door de toelatingscommissie opgelegde weigering van inschrijving van verzoeker (1) te handhaven, (2) te hervormen naar een toelating tot inschrijving onder bindende voorwaarden of (3) te hervormen naar een toelating tot inschrijving zonder bindende voorwaarden. De interne beroepsinstantie heeft hieromtrent op 30 november 2017 het volgende beslist: “Om die reden beslist de interne beroepscommissie dat de student kan herinschrijven in academiejaar 2017-2018 voor de opleiding Bedrijfsmanagement – Rechtspraktijk.”. De interne beroepsinstantie heeft aldus gekozen voor de derde optie en zij heeft geen bindende voorwaarden aan verzoeker opgelegd voor zijn herinschrijving in het academiejaar 2017-2018. In tegenstelling tot wat verwerende partij in haar antwoordnota voorhoudt, is de interne beroepsinstantie in deze wel degelijk bevoegd voor het opleggen van bindende voorwaarden. Doordat de toelatingscommissie nadien, zoals blijkt uit het diplomacontract, toch een bindende voorwaarde aan de herinschrijving van verzoeker aan het academiejaar 2017-2018 heeft gekoppeld, heeft de toelatingscommissie een handeling gesteld waartoe zij op dat moment niet (meer) bevoegd was. De initiële weigering tot inschrijving die de toelatingscommissie op 17 oktober 2017 heeft genomen, werd immers hervormd door de interne beroepsinstantie die hiervoor over de volheid van bevoegdheid beschikt.

Aangezien er aldus niet op een rechtmatige wijze bindende voorwaarden waren opgelegd voor de herinschrijving van verzoeker in het academiejaar 2017-2018, konden de toelatingscommissie en vervolgens de interne beroepscommissie bij aanvang van het academiejaar 2018-2019 niet overgaan tot de weigering van verzoeker wegens het niet naleven van de opgelegde bindende voorwaarden.

In de bestreden beslissing van de interne beroepsinstantie van 25 oktober 2018 leest de Raad wel nog het volgende: “de Interne Beroepscommissie de beslissing van de

Toelatingscommissie onderschrijft waar zij besluit dat de student geen elementen heeft aangebracht die erop wijzen dat een volgende inschrijving voor deze opleiding wel een positief resultaat zal opleveren, (...)"'. *De Toelatingscommissie had dit zelf nog als volgt verduidelijkt:* "de student studeert ondertussen al vijf jaar aan de hogeschool en heeft voor de vakken "Juridisch debat en actua" en "Notarieel familierecht" reeds zes examenkansen benut en is hiervoor nog steeds niet geslaagd. De commissie is dan ook van oordeel dat een 7de en/of 8ste examenkans niet opportuun is. Bovendien was de student in academiejaar 17-18 slechts ingeschreven voor drie opleidingsonderdelen waarvan hij er maar één behaald heeft. De student kan hiervoor geen overmacht aantonen.".

De Raad leidt uit deze bewoordingen af dat de interne beroepsinstantie ten aanzien van verzoeker ook de weigeringsgrond uit artikel II.246, §1, 2° van de Codex Hoger Onderwijs wenst in te roepen. Die bepaling leest als volgt: "2° indien uit de gegevens van het dossier blijkt dat een volgende inschrijving in het hoger onderwijs geen positief resultaat zal opleveren kan de inschrijving van de student geweigerd worden.".

Rekening houdend met de hierboven ontwikkelde overwegingen inzake de aan verzoeker opgelegde bindende voorwaarden, moet de Raad onderzoeken in hoeverre de beslissing van verwerende partij om verzoeker niet tot inschrijving toe te laten een rechtmatige en niet kennelijk onredelijke afweging maakt van de vraag of uit het dossier blijkt dat een volgende inschrijving geen positief resultaat zal opleveren.

De Raad houdt rekening met de onmiskenbare invloed van de initiële examentuchtbeslissing van verwerende partij en met de procedurele nasleep ervan, waarin ook verwerende partij een relevante rol heeft gespeeld. Verwerende partij heeft het arrest van de Raad immers tot voorwerp van een cassatieprocedure bij de Raad van State gemaakt. Na een voor haar negatief auditoraatsverslag bij de Raad van State heeft verwerende partij alsnog een nieuwe beslissing genomen, in opvolging van het vernietigingsarrest van de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen. In deze beslissing, die dateert van 30 november 2017, werd ook beslist dat verzoeker zijn studie kon voortzetten. Deze procedurele nasleep van de examentuchtbeslissing heeft gedurende lange tijd tot onzekerheid geleid, ook met betrekking tot het curriculum van verzoeker.

De late beslissing houdende de toelating tot herinschrijving voor het academiejaar 2017-2018 heeft de mogelijkheid van verzoeker om deel te nemen aan de onderwijsactiviteiten van de opleidingsonderdelen waarvoor hij zich vervolgens heeft ingeschreven beïnvloed. De Raad neemt aan dat de niet-deelname aan de onderwijsactiviteiten misschien geen zwaarwichtig negatieve invloed heeft gehad op de verwerving van de met de bedoelde opleidingsonderdelen beoogde competenties, maar het zal alleszins geen positief effect hebben teweeggebracht. De Raad stelt vast dat de interne beroepsinstantie in de huidige bestreden beslissing ook aangeeft dat verzoeker zich niet onmiddellijk bij het ontvangen van de interne beroepsbeslissing van 30 november 2017 (zijnde op 4 december 2017) heeft heringeschreven, maar dat dit pas op 11 december 2017 is gebeurd. Naar het oordeel van de Raad doet dit uitstel van één week evenwel geen afbreuk aan hetgeen hiervoor werd overwogen. Zelfs indien verzoeker zich op 4 december 2017 had heringeschreven, had hij immers gedurende een ruime periode niet kunnen deelnemen aan de onderwijsactiviteiten die in het kader van de opleidingsonderdelen die hij in zijn curriculum wenste op te nemen waren voorzien.

Daarnaast moet de Raad – in het specifieke aan de Raad ter beoordeling voorgelegd geval – ook rekening houden met het feit dat de initiële examentuchtbeslissing, hoewel zij later is vernietigd door de Raad en finaal door verwerende partij is gereduceerd, voor verzoeker gevlogen heeft gehad die het opleidingsonderdeel waarin de examentuchtfeiten zich hebben voorgedaan overschreden. Dit heeft op zijn beurt het curriculum van verzoeker beïnvloed.

Hoewel de interne beroepsinstantie, zoals de Toelatingscommissie, vaststelt dat verzoeker geen elementen heeft aangebracht die erop wijzen dat een volgende inschrijving voor zijn huidige opleiding een positief resultaat zal opleveren, acht de Raad de beslissing van verwerende partij om verzoeker niet tot inschrijving toe te laten in het academiejaar 2018-2019 kennelijk onredelijk en al zeker nu deze, zoals hierboven toegelicht, moet worden losgekoppeld van het niet-nakomen van bindende voorwaarden.

De Raad is zich bewust van de reeds lange duur van de studies van verzoeker, doch wijst op de invloed van de procedurele gevlogen van de examentuchtbeslissing die ten

aanzien van verzoeker werd genomen op het curriculum van verzoeker alsook op de onzekerheid die dit alles met zich heeft meegebracht. De Raad kan, wat de uitlopers van de initiële examentuchtbeslissing betreft, niet anders dan vaststellen dat verwerende partij de onzekerheid voor verzoeker niet heeft gereduceerd. De duur van de onzekerheid is bovendien ook door beslissingen van verwerende partij ingegeven. Tegen die heel bijzondere achtergrond is het naar het oordeel van de Raad kennelijk onredelijk te oordelen dat, onafhankelijk van het al dan niet behaald hebben van opgelegde bindende voorwaarden, uit de gegevens van het dossier blijkt dat een volgende inschrijving in het hoger onderwijs geen positief resultaat zal hebben.

Hoewel verzoeker reeds vijf jaar studeert, laten de specifieke omstandigheden in dit dossier in redelijkheid niet toe, louter op basis van de overtuiging dat het afgelegde studietraject (nu de niet-naleving van opgelegde bindende voorwaarden niet in aanmerking kan worden genomen bij de beoordeling van de weigering tot herinschrijving) geen redelijke verwachting kan scheppen van een sterk toenemend studierendement dat op korte termijn kan leiden tot het behalen van het diploma, de inschrijving van verzoeker te weigeren.

De Raad is er zich evenwel van bewust dat de doorwerking van de wel heel specifieke omstandigheden die eigen zijn aan dit dossier in de tijd niet onbeperkt is, en dat – bij een niet-aanzienlijke toename van het studierendement bij herinschrijving – een toekomstige weigering geenszins ipso facto onredelijk hoeft te zijn.

De Raad acht het beroep, rekening houdend met al het voorgaande, in de aangegeven mate gegrond. De overige middelonderdelen moeten niet verder worden onderzocht, aangezien zij niet tot een ruimere vernietiging kunnen leiden.

In opvolging van het vernietigingsarrest nr. 4.868 van 8 april 2019 in de zaak 2018/640 heeft de interne beroepsinstantie op 30 april 2019 een nieuwe beslissing genomen.

De interne beroepsinstantie merkt vooreerst op dat zij het dossier in oktober 2018 grondig heeft onderzocht en zij herhaalt wat zij toen heeft beslist.

Zij wijst vervolgens op artikel 13.1, 1° van het OER 2018-20189 en stelt dat het aan de toelatingscommissie toekomt om al dan niet bindende voorwaarden op te leggen aan studenten die geen 60% studierendement hebben behaald. Ze benadrukt dat ze in haar beslissing van 30 november 2017 enkel uitspraak heeft gedaan over de voorwaarden die werden opgelegd voor de inschrijving in het academiejaar 2016-2017 (die zonder voorwerp geworden waren ingevolge de hervorming van de examentuchtbeslissing) en niet over de voorwaarden die op 17 oktober 2017 voor de inschrijving in het academiejaar 2017-2018 werden opgelegd. De interne beroepsinstantie merkt op dat zij, net zoals de Raad, enkel moet antwoorden op de argumenten die door de student werden ingeroepen. Ze wijst erop dat door de student geen beroep werd ingesteld tegen de bindende voorwaarden die voor de inschrijving in het academiejaar 2017-2018 werden opgelegd. De student heeft integendeel op 17 december 2017 de toetredingsovereenkomst met deze voorwaarden voor akkoord ondertekend. Volgens de interne beroepsinstantie waren deze voorwaarden dus definitief geworden en niet het voorwerp van het beroep bij de Raad. De hogeschool zal onder meer om deze reden cassatieberoep aantekenen bij de Raad van State tegen de beslissing van 8 april 2019.

Verder komt het de interne beroepsinstantie vreemd over dat de Raad van oordeel is dat de weigering tot inschrijving op grond van artikel II.246, §1, 2° kennelijk onredelijk is gelet op de procedurele nasleep van de eerdere examentuchtprocedure. Volgens de interne beroepsinstantie is dit in strijd met het eerder arrest van 17 december 2018 van de Raad, waarin werd geoordeeld dat de eerdere procedures de slaagkansen van de student niet belemmerd hebben.

De interne beroepsinstantie beseft dat een beroep bij de Raad van State niet schorsend werkt en dat de hogeschool daarom gehouden is om het arrest van 8 april 2019 voorlopig uit te voeren. Volgens haar komt het overeenkomstig artikel 13.1, 1° van het OER 2018-2019 evenwel aan de toelatingscommissie toe om te oordelen over de inschrijving van de student die geen 60% van de ingeschreven studiepunten heeft behaald. Ze merkt nog op dat de lange doorlooptijd van de procedure bij de Raad en de weigering om het dossier te voegen bij dossier 2018/510, waarin reeds op 17 december 2018 een beslissing werd genomen, de slaagkansen van de student bij herinschrijving voor het academiejaar 2018-2019 ernstig hypothekeren, wat niet aan de hogeschool ten laste kan worden gelegd.

De interne beroepsinstantie beslist om, onder voorbehoud van het resultaat van het beroep bij de Raad van State dat de hogeschool zal instellen tegen de beslissing van de Raad van 8 april

2019, het oorspronkelijk beroep van 10 oktober 2018 ontvankelijk en gedeeltelijk gegrond te verklaren. De student moet zich opnieuw tot de toelatingscommissie van het departement Management en Communicatie richten om zijn oorspronkelijke aanvraag te vervolledigen. De interne beroepsinstantie geeft aan de toelatingscommissie de opdracht om conform artikel 13.1 van het OER 2018-2019 een nieuwe beslissing te nemen over de aanvraag tot inschrijving. De beslissing op intern beroep werd bij aangetekend schrijven van 3 mei 2019 en bij aangetekend schrijven van dezelfde datum aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 10 mei 2019 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Verwerende partij betwist de ontvankelijkheid van het verzoekschrift niet.

De Raad ziet evenmin redenen om zulks ambtshalve te doen. Het beroep is ontvankelijk.

V. De middelen

A. Enig middel

Verzoekende partij beroeft zich in een enig middel op de schending van artikel 23.7 van het OER 2018-2019, artikel II.284 Codex Hoger Onderwijs, het beginsel van de devolutieve werking van het georganiseerd intern beroep en de motiveringsplicht alsook op machtoverschrijding.

Standpunt van partijen

Verzoeker stelt dat de interne beroepsprocedure overeenkomstig artikel 23.7 van het OER en artikel II.284 Codex Hoger Onderwijs leidt tot hetzij de gemotiveerde afwijzing van het beroep op grond van de onontvankelijkheid ervan, hetzij een beslissing die de oorspronkelijke beslissing op gemotiveerde wijze bevestigt of herziet. Verzoeker merkt op dat een door de student ingesteld intern beroep een georganiseerd beroep betreft, waarbij het bevoegd orgaan uitspraak doende in beroep over een volheid van bevoegdheid beschikt. Volgens hem bevestigt en verfijnt het aangehaalde artikel uit het OER het beginsel van de devolutieve werking van het georganiseerd intern beroep. Verzoeker benadrukt dat het bevoegd (beroeps)orgaan de

aanvraag aldus opnieuw beoordeelt naar legaliteit en opportunitet, en haar beslissing ook motiveert.

Verzoeker wijst erop dat, gelet op het voorgaande, de interne beroepsinstantie zelf een beslissing over de aanvraag tot (her)inschrijving moet nemen zodra zij een beroep tegen een beslissing van de toelatingscommissie ontvankelijk acht. Zij zal de herinschrijving aldus toelaten dan wel weigeren. Volgens verzoeker treedt de interne beroepsinstantie, aangezien zij bevoegd is om in voorkomend geval de inschrijving toe te laten dan wel te weigeren, voor de beoordeling van de grond van de zaak in de plaats van de toelatingscommissie en komt haar beslissing, wanneer het beroep ontvankelijk wordt bevonden, uiteindelijk in de plaats van de bestreden beslissing van de toelatingscommissie.

Uit de aan verzoeker ter kennis gebrachte beslissing blijkt evenwel dat de interne beroepsinstantie, na te hebben geoordeeld dat het beroep op ontvankelijke wijze was ingesteld, in het beschikkend gedeelte het volgende bepaalt: “*de Interne Beroepscommissie geeft aan de Toelatingscommissie de opdracht om conform artikel 13.1 van het Onderwijs- en Examenreglement 2018-2019 over de aanvraag tot inschrijving een nieuwe beslissing (te) nemen*”. Volgens verzoeker strookt deze beslissing niet met de opdracht van de interne beroepsinstantie, die volheid van bevoegdheid heeft ingevolge de devolutieve werking en aldus zelf een beslissing diende te nemen om de inschrijving toe te laten dan wel te weigeren.

Verzoeker stipt aan dat de bestreden beslissing hierdoor tevens is aangetast door machtsoverschrijding aangezien de interne beroepsinstantie, als orgaan van actief bestuur, een beslissing heeft getroffen waartoe zij niet bevoegd is. Zij kon immers enkel beslissen om de aanvraag tot (her)inschrijving in te willigen dan wel te weigeren. Volgens verzoeker kan een eventuele inschrijving ook niet ‘onder voorbehoud’ aan de zijde van de onderwijsinstelling worden uitgevoerd. Er kan, in voorkomend geval, een ‘voorlopige’ inschrijving worden toegelaten, maar het OER voorziet dat niet.

Verzoeker benadrukt ten slotte dat hij al sedert het einde van het academiejaar 2015-2016 vraagt om gedurende één academiejaar op een normale wijze te kunnen/mogen deelnemen aan de hoorcolleges en zich, zoals iedere student, te kunnen voorbereiden op de (eind)examens. Verzoeker hoopt dat dit het geval zal zijn voor het academiejaar 2019-2020. Daarom vraagt hij dat de Raad niet enkel aan de onderwijsinstelling zou bevelen dat zij een nieuwe beslissing moet nemen, maar dat de Raad ook zou bevelen, in toepassing van artikel II.292 Codex Hoger

Onderwijs, dat hij in het academiejaar 2019-2020 voorlopig zal worden ingeschreven, alsof geen nadelige studievoortgangsbeslissing was genomen.

In haar *antwoordnota* merkt verwerende partij vooreerst op dat zij inmiddels cassatieberoep heeft aangetekend tegen het arrest van de Raad van 8 april 2019. Ze benadrukt dat de interne beroepsinstantie uitdrukkelijk aangeeft dat zij beseft dat een cassatieprocedure geen schorsende werking heeft en dat zij ertoe gehouden is om het arrest voorlopig uit te voeren. Verwerende partij is evenwel van mening dat – in tegenstelling tot wat verzoeker voorhoudt – het op grond van artikel 13.1 van het OER 2018-2019 aan de toelatingscommissie toekomt om te oordelen over de inschrijving van de student die geen 60% van de ingeschreven studiepunten heeft behaald. Verwerende partij stipt aan dat de oorspronkelijke aanvraag van verzoeker zeer summier was. Daarom heeft zij verzoeker verzocht om zijn oorspronkelijke aanvraag te vervolledigen en heeft de interne beroepsinstantie de toelatingscommissie opgedragen te handelen overeenkomstig artikel 13.1 van het OER. Verzoeker heeft hier tot op heden geen gevolg aan gegeven.

Verwerende partij wenst vervolgens nogmaals te wijzen op volgende feiten:

- De cassatieprocedure bij de Raad van State is een niet-schorsende procedure;
- Van de interne beroepsinstantie wordt verwacht dat zij – zonder de procedure voor de Raad van State af te wachten – een nieuwe beslissing neemt. Zij verwijst hiervoor naar rechtsleer;
- Door de inschrijving van verzoeker zonder meer toe te staan zou zij haar belang in de cassatieprocedure verliezen;
- Zij zou op die manier ook haar cassatieberoep volledig uithollen: in de veronderstelling dat de Raad van State het cassatieberoep gegrond verklaart en de anders samenstelde Raad vervolgens de beslissing van de interne beroepsinstantie niet vernietigt, verliest de initiële beslissing elke waarde, nu zij in tussentijd een nieuwe, definitieve beslissing heeft moeten nemen, die per definitie afwijkt van de initiële beslissing.

Verwerende partij stelt vervolgens vast dat verzoeker ten onrechte blijft volhouden dat hem voor de inschrijving in het academiejaar 2017-2018 geen bindende voorwaarden mochten worden opgelegd. De interne beroepsinstantie van 30 november 2017 heeft immers enkel geoordeeld dat verzoeker voor de inschrijving in het academiejaar 2016-2017 geen bindende voorwaarden had mogen opgelegd krijgen, gezien hij door het wegvalLEN van de sanctie in

2015-2016 wel een studierendement van tenminste 60% had behaald. Dientengevolge kon de inschrijving voor het academiejaar 2017-2018 niet geweigerd worden op grond van de vaststelling dat de student niet het gevraagde studierendement van tenminste 60% had behaald. Verwerende partij merkt op dat verzoeker ook in het academiejaar 2016-2017 geen studierendement van tenminste 60% heeft behaald, waardoor de toelatingscommissie, conform artikel 13.1 van het OER voor de inschrijving van het academiejaar 2017-2018 niet anders kon dan bindende voorwaarden voor inschrijving opleggen. Deze bindende voorwaarden werden in de toetredingsovereenkomst vermeld en zij werd na de kennisname van de beslissing van de interne beroepsinstantie van 30 november 2017 door verzoeker voor akkoord ondertekend. Tegen deze beslissing heeft verzoeker nooit beroep aangetekend, noch op een andere manier de bindende voorwaarden betwist.

Verwerende partij wijst erop dat de decreetgever van oordeel is dat verzoeker zich op een contractuele basis tot het bestuur van de onderwijsinstelling verhoudt. De contractuele band tussen student en hoger onderwijsinstelling is de regel, de reglementaire verhouding tot de student is de uitzondering en moet strikt opgevat worden. Volgens verwerende partij brengt de uitdrukkelijke contractuele kwalificering van de aard van de rechtspositie door de decreetgever met zich mee dat geschillen daaromtrent ter beslechting voor de burgerlijke rechter moeten komen. Verwerende partij stipt aan dat in de memorie van toelichting onder meer vermeld staat dat door de inschrijving de wilsovereenstemming tussen vraag en aanbod bekrachtigd wordt, waarbij de decreetgever dus kiest voor een uitdrukkelijke accentuering van het contractueel karakter van bovenvermelde verhouding. Volgens verwerende partij impliceert dit de toepasselijkheid van het gemeen civiel recht. *In casu* was er bij de inschrijving van verzoeker in de hogeschool, en bijgevolg het afsluiten van de toetredingsovereenkomst, een volledige wilsovereenstemming over de opgenomen bindende voorwaarde tot het behalen van een studierendement van 60%. Dit blijkt volgens verwerende partij uit de ondertekening ervan door verzoeker. Vermits het opleggen van de bindende voorwaarde voor de inschrijving in het academiejaar 2017-2018 met akkoord van verzoeker gebeurde kan dit bijgevolg niet door de Raad worden herroepen.

Verwerende partij wijst erop dat de Raad in deze aldus niet bevoegd is om de weigering tot inschrijving te vernietigen. Zij verwijst naar artikel I.3, 69°, f) en stelt dat de maatregel tot studievoortgangsbewaking reeds op 11 december 2017 met akkoord van verzoeker werd opgenomen in de toetredingsovereenkomst, die nooit werd aangevochten voor de Raad.

Daarnaast verwijst zij naar artikel I.3, 69°, i) en stelt dat de weigering tot inschrijving niet op basis van een tekort aan leerkrediet werd genomen. Verwerende partij merkt ten slotte op dat geen van de andere omschrijvingen van toepassing is op dit dossier.

In zijn *wederantwoordnota* benadrukt verzoeker dat hij een positief leerkredietsaldo heeft. Hij wenst de door hem aangevatte studie te kunnen voortzetten/afwerken. Verzoeker stipt aan dat verwerende partij zelf heeft aangegeven dat de beslissing kan worden bestreden middels een verzoekschrift bij de Raad. Volgens verzoeker heeft verwerende partij aldus zelf de externe beroeps mogelijkheid bij de Raad reglementair gemaakt, zodat hij zich niet louter contractueel tot verwerende partij verhoudt.

Verzoeker stelt daarbij dat, in de perceptie dat het aan een onderwijsinstelling in beginsel toekomt om vrij te bepalen om een student al dan niet in te schrijven, het aan dezelfde onderwijsinstelling ook toekomt om al dan niet te voorzien in een interne en/of externe beroeps mogelijkheid en om daarbij het orgaan aan te duiden. Volgens verzoeker kan zij op die als dusdanig geboden mogelijkheden niet eenzijdig of willekeurig terugkomen, en zeker niet wanneer zij wordt geconfronteerd met een beroep.

Beoordeling

De Raad stelt vast dat de interne beroepsinstantie in opvolging van het arrest nr. 4.868 van 8 april 2019 op 30 april 2019 een nieuwe beslissing heeft genomen, waarbij zij het intern beroep onder voorbehoud van het resultaat van het cassatieberoep tegen deze beslissing van de Raad van 8 april 2019 ontvankelijk en gedeeltelijk grondig verklaart. Verzoeker moet zich opnieuw tot de toelatingscommissie van het departement Management en Communicatie richten, die de opdracht krijgt een nieuwe beslissing te nemen over zijn aanvraag tot inschrijving.

Wat het verloop van de procedure betreft, stelt de Raad verder vast dat verzoeker zich reeds bij aanvang van het academiejaar 2018-2019 tot de toelatingscommissie heeft gewend met het oog op zijn herinschrijving. De toelatingscommissie heeft op 5 oktober 2018 beslist om de herinschrijving van verzoeker voor het academiejaar 2018-2019 te weigeren. Tegen deze beslissing heeft verzoeker intern beroep aangestekend. De interne beroepsinstantie heeft dit beroep evenwel verworpen bij beslissing van 25 oktober 2018. Het is deze interne beroepsbeslissing die het voorwerp uitmaakte van het extern beroep nr. 2018/640, wat heeft geleid tot het arrest nr. 4.868 van 8 april 2019.

In de nieuwe beslissing die de interne beroepsinstantie op 30 april 2019 heeft genomen in opvolging van dit arrest van de Raad geeft de interne beroepsinstantie aan de toelatingscommissie van het departement Management en Communicatie de opdracht om zich opnieuw over de aanvraag tot inschrijving van verzoeker te buigen.

De Raad leest in art. 23.7 OER 2018-2019 van verwerende partij evenwel het volgende:

- “(...) *De interne beroepsprocedure leidt tot:*
- a) de gemotiveerde afwijzing van het beroep op grond van de onontvankelijkheid ervan;*
 - b) een beslissing die de oorspronkelijke beslissing op gemotiveerde wijze bevestigt of herziet.*

Indien het beroep ontvankelijk en gegrond wordt verklaard, neemt de interne beroepscommissie in de plaats van de betrokken verantwoordelijke voor het opleidingsonderdeel, examencommissie, toelatingscommissie of examentuchtcommissie een nieuwe beslissing. (...)"

De Raad stelt vast dat de beslissing van de interne beroepsinstantie van 30 april 2019 niet in overeenstemming is met de devolutieve werking van het intern beroep, zoals uitgewerkt in art. 23.7 van het OER 2018-2019 van verwerende partij.

De opvolging die de interne beroepscommissie aldus in haar beslissing van 30 april 2019 geeft aan het arrest van de Raad van 8 april 2019 kan bijgevolg niet standhouden. De vernietiging ervan dringt zich op.

De Raad verwacht dat de interne beroepscommissie van verwerende partij bijgevolg een nieuwe beslissing neemt met betrekking tot het verzoek tot toelating tot inschrijving van verzoeker voor het academiejaar 2018-2019.

De Raad is van oordeel dat verzoeker zich hiertoe niet opnieuw tot de toelatingscommissie moet wenden. Ook ziet de Raad niet in waarom verzoeker zijn oorspronkelijke aanvraag moet vervolledigen. Immers, in het kader van de interne beroepsprocedure heeft het intern beroepsorgaan een beslissing genomen die de Raad heeft vernietigd en waarbij de Raad het bevoegde orgaan in de schoot van verwerende partij, *in casu* de interne beroepsinstantie, heeft verzocht een nieuwe beslissing te nemen. De beslissing die de interne beroepsinstantie moet nemen kadert in hetzelfde beroep dat tot de op 8 april 2019 door de Raad vernietigde interne beroepsbeslissing heeft geleid. Het is in deze context, waarbij de aanvraag tot toelating niet

vervolledigd moet worden, dat de interne beroepsinstantie het intern beroep van verzoeker zelf – gelet op de devolutieve werking van het intern beroep, zie hoger – opnieuw moet onderzoeken en beoordelen en dit in het licht van het arrest van de Raad van 8 april 2019. Dat, zoals verwerende partij aanvoert, de oorspronkelijke aanvraag van de student bij de toelatingscommissie zeer summier was, doet hieraan geen afbreuk.

Daarnaast is de Raad ook van oordeel dat het feit dat verwerende partij inmiddels een cassatieberoep tegen het arrest van de Raad van 8 april 2019 heeft ingediend, wat een niet-schorschend karakter heeft, enerzijds en het zorgen voor een passende opvolging van dit arrest van 8 april 2019 dat het voorwerp is van de procedure voor de Raad van State anderzijds zich moeilijk tot elkaar kunnen verhouden, maar dit is, naar het oordeel van de Raad, geen geldige reden voor verwerende partij voor het niet-nemen van een nieuwe beslissing over het verzoek tot inschrijving voor het academiejaar 2018-2019. Dergelijke nieuwe beslissing belet niet dat verwerende partij, zoals zij in haar antwoordnota aanhaalt, volhardt in de initiële, vernietigde beslissing en gelet op het cassatieberoep een nieuwe beslissing neemt die voorlopig rekening houdt met de beoordeling van de Raad. Aldus, zo oordeelt de Raad, is het voor verwerende partij niet onmogelijk om uitvoering te geven aan de voor de Raad van State aangevochten beslissing van de Raad van 8 april 2019 zonder dit cassatieberoep uit te hollen.

Waar verzoeker aanhaalt dat een inschrijving niet ‘onder voorbehoud’ kan worden uitgevoerd, terwijl een ‘voorlopige’ inschrijving wel tot de mogelijkheden behoort, doch niet in het OER is voorzien, is de Raad van oordeel dat het verwerende partij bij het nemen van een nieuwe interne beroepsbeslissing toekomt om de beslissing die zij wenst te nemen in te passen in het regelgevend kader en in functie van de houding die zij wenst in te nemen ten aanzien van het door haar geïnitieerde cassatieverzoek. Daarbij moet verwerende partij naar het oordeel van de Raad ook aandacht hebben voor de belangen van verzoeker, in die zin dat de mogelijkheden voor verzoeker tot het behalen van credits (en uiteindelijk zijn diploma) niet volledig kunnen worden uitgehouden.

Wat de opmerking van verwerende partij betreft dat de Raad niet bevoegd is om de weigering tot inschrijving van verzoeker te vernietigen is de Raad van oordeel dat het voorliggende verzoek de vraag betreft of op regelmatige wijze gevolg is gegeven aan een, weze het voor de Raad van State bestreden, arrest van de Raad, dat duidelijk een weigering tot inschrijving in de zin van artikel I.3, 69° f) van de Codex Hoger Onderwijs tot voorwerp heeft. Huidig geschil

betreft meer in het bijzonder de vraag of de opvolgingsbeslissing van het arrest van 8 april 2019 door de interne beroepsinstantie – die over volheid van bevoegdheid beschikt – naar de toelatingscommissie kan worden doorgeschoven.

Wat ten slotte de opmerking van verwerende partij betreft dat de bindende voorwaarde voor de inschrijving in het academiejaar 2017-2018 niet herroepen kan worden door de Raad – waarbij verwerende partij verwijst naar de bindende kracht van de overeenkomst die de inschrijving in zich draagt – wijst de Raad erop dat hij hierover reeds uitspraak heeft gedaan in zijn arrest nr. 4.868 van 8 april 2019. Naar het oordeel van de Raad kan verwerende partij dit argument niet meer inroepen in het kader van huidige procedure, maar enkel nog in de cassatieprocedure.

Om al de voorgaande redenen acht de Raad het verzoek gegrond.

Ten overvloede overweegt de Raad dat hij vaststelt in zijn arrest van 8 april 2019 te hebben overwogen dat de weigering tot inschrijving op basis van het gegeven dat uit het dossier blijkt dat een volgende inschrijving, met name voor het academiejaar 2018-2019, geen positief resultaat zal opleveren kennelijk onredelijk was:

“(...) De Raad is zich bewust van de reeds lange duur van de studies van verzoeker, doch wijst op de invloed van de procedurele gevolgen van de examentuchtbeslissing die ten aanzien van verzoeker werd genomen op het curriculum van verzoeker alsook op de onzekerheid die dit alles met zich heeft meegebracht. De Raad kan, wat de uitlopers van de initiële examentuchtbeslissing betreft, niet anders dan vaststellen dat verwerende partij de onzekerheid voor verzoeker niet heeft gereduceerd. De duur van de onzekerheid is bovendien ook door beslissingen van verwerende partij ingegeven. Tegen die heel bijzondere achtergrond is het naar het oordeel van de Raad kennelijk onredelijk te oordelen dat, onafhankelijk van het al dan niet behaald hebben van opgelegde bindende voorwaarden, uit de gegevens van het dossier blijkt dat een volgende inschrijving in het hoger onderwijs geen positief resultaat zal hebben.

Hoewel verzoeker reeds vijf jaar studeert, laten de specifieke omstandigheden in dit dossier in redelijkheid niet toe, louter op basis van de overtuiging dat het afgelegde studietraject (nu de niet-naleving van opgelegde bindende voorwaarden niet in aanmerking kan worden genomen bij de beoordeling van de weigering tot herinschrijving) geen redelijke verwachting kan scheppen van een sterk toenemend

studierendement dat op korte termijn kan leiden tot het behalen van het diploma, de inschrijving van verzoeker te weigeren. (...)".

Inmiddels is het volledig academiejaar 2018-2019 waarvoor om inschrijving werd verzocht, met uitzondering van de tweedekansexamenperiode, verstrekken. Ten overvloede betekent zulks bijgevolg dat, ook bij een inschrijving voor het academiejaar 2018-2019 in opvolging van dit arrest, een eventuele vraag tot herinschrijving van verzoeker voor het academiejaar 2019-2020 *prima facie* niet kan worden afgewezen op basis van uitblijvende studievoortgang/studierendement in het kader van een inschrijving voor het academiejaar 2018-2019.

BESLISSING

1. De Raad vernietigt de beslissing van de interne beroepsinstantie van 30 april 2019.

2. Het bevoegde orgaan van verwerende partij zal uiterlijk tegen 19 juli 2019 een nieuwe beslissing nemen.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 12 juli 2019, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIe Kamer, samengesteld uit:

Bertel De Groote,	kamervoorzitter
Jan Geens	bestuursrechter – bijzitter
Henri Verhaaren	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Melissa Thijs	secretaris

De secretaris

Melissa Thijs

De voorzitter

Bertel De Groote

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 5.083 van 22 juli 2019 in de zaak 2019/208

In zake: Peshire TCHATCHOUA
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Roeland Jans
kantoor houdend te 2000 Antwerpen
Gijzelaarsstraat 24
Bij wie woonplaats wordt gekozen

Tegen: ARTESIS PLANTIJN HOGESCHOOL
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Wim Van Caeneghem
kantoor houdend te 2000 Antwerpen
Vrijheidstraat 32 bus 16
Bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 7 juni 2019, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbeslissing van 23 april 2019 waarbij de stage van verzoekende partij vroegtijdig werd stopgezet en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 23 mei 2019 waarbij het intern beroep van verzoekende partij ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 8 juli 2019.

Kamervoorzitter Bertel De Groote heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Roeland Jans, verzoekende partij, advocaat Wim Van Caeneghem en Livia Moreau, die verschijnen voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij is in het academiejaar 2018-2019 ingeschreven in de opleiding ‘Bachelor in de biomedische laboratoriumtechnologie’.

Op 23 april 2019 besliste verwerende partij om de stage van verzoekende partij vroegtijdig stop te zetten.

Verzoekende partij stelde op datum van 13 mei 2019 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 23 mei 2019 werd het intern beroep ontvankelijk, doch ongegrond verklaard.

De interne beroepsbeslissing stelde dat verzoekster een laatstejaarsstudent is in de opleiding Biomedische Laboratoriumtechnologie, afstudeerrichting Medische Laboratoriumtechnologie. Deze opleiding telt 180 studiepunten en is noodzakelijk voor de uitoefening van een erkend beroep. Om deze erkenning te krijgen, dienen studenten o.a. een stage van 600 uur te lopen in een erkend laboratorium in door een KB vastgelegde disciplines.

Verzoekster behaalde *niet* voor alle andere opleidingsonderdelen van de opleiding een credit. Ze tolereerde het opleidingsonderdeel ‘Instrumentele analyse I’ uit de eerste trajectschijf en het opleidingsonderdeel ‘Labcluster Instrumentele analyse 2MLT’ uit de tweede trajectschrijf voor een totaal van 11 studiepunten. De opleiding telt drie leerlijnen en deze twee opleidingsonderdelen vallen onder de ‘Laboratoriumtechnologische leerlijn’ (de algemene vaardigheden om in een labo te kunnen werken en toestellen te bedienen).

Verzoekster schreef in academiejaar 2018-2019 in met bindende voorwaarden. Ze schreef in voor de opleidingsonderdelen ‘Validatie’, ‘Stage en Integratieve eindproef’ en ‘Werkveldoriëntatie 3MLT’, voor een totaal van 37 studiepunten. Op het einde van het traject MLT van de opleiding zal verzoekster een stage en een eindwerk afleggen in het werkveld. Dit is een eindpuntsmeting. De opleiding veronderstelt dat verzoekster op dat punt klaar is voor het werkveld en op bachelorniveau kan werken.

Verzoekster kreeg een stageplaats toegewezen in het AZ Rivierenland te Rumst. Haar mentor is klinisch bioloog [R.F.], deeltijds lector (15%) aan de hogeschool. Hij ontvangt al meer dan

35 jaar studenten voor een stage en er werd nooit eerder een stage vroegtijdig stopgezet op deze stageplaats. Voorafgaand aan de stage is er een kennismakingsgesprek op de stageplaats waarop mentor en student aanwezig zijn. Tijdens dit kennismakingsgesprek werd er extra tijd gemaakt om afspraken te maken over de communicatie. In functie daarvan was de stagebegeleider hierbij uitzonderlijk ook aanwezig.

Overeenkomstig de stagesyllabus komt de stagebegeleider tweemaal op bezoek tijdens de stage om het proces te begeleiden. Een eerste bezoek wordt doorgaans gepland in week 6 van de stage. Reeds op 19 februari 2019, in week 4 van de stage, heeft [G.C.] in haar hoedanigheid als stagebegeleider (niet als opleidingshoofd) een eerste gesprek met de mentor, omdat de stage niet vlot verloopt. De mentor geeft aan dat er veel problemen zijn, maar het meest verontrustende is het gedrag van verzoekster. De mentor wilde verzoekster een ernstige waarschuwing geven en wenste de stage te stoppen als haar gedrag niet veranderde.

Op 22 februari 2019 had de stagebegeleider hierover een uitvoerig gesprek met verzoekster. De stagebegeleider bereidde dit gesprek grondig voor, in samenspraak met de mentor. De stagementor vulde ook indicatief het stage-evaluatieformulier in, om verzoekster te duiden waar haar werkpunten liggen ('Beoordelingsformulier indicatieve beoordeling 1 door mentor'). De beoordeling is onvoldoende voor bijna alle waarneembare indicatoren in het formulier, inclusief de indicatoren uit DLR 2 waar cesuur op zit. Het formulier telt 30 te beoordelen indicatoren, geschikt onder de 10 domeinspecifieke leerresultaten (DLR's van de opleiding MLT in Vlaanderen). Dit evaluatieformulier werd gebruikt door alle MLT-opleidingen/afstudeerrichtingen in Vlaanderen.

- 6 indicatoren worden beoordeeld als 'ontbreekt', dit vertaalt zich naar een score 0/4 per indicator;
- 9 indicatoren worden beoordeeld als 'beperkt', dit vertaalt zich naar een score 1/4 per indicator;
- 2 indicatoren worden beoordeeld tussen 'beperkt' en 'volstaat', hier is niet beslist of het een score 1/4 of 2/4 was per indicator. De mentor kan op dit moment niet sluitend oordelen over deze indicatieve beoordeling, maar wenst wel een richting aan te geven;
- 3 indicatoren worden beoordeeld als 'volstaat', dit vertaalt zich naar een score 2/4 per indicator;

- 10 indicatoren worden beoordeeld als ‘n.v.t.’. De mentor geeft aan dat hierover nog geen uitspraak kan worden gegeven, dit kan pas op het eind van de stage (vooral de indicatoren die bij het schrijven van het eindwerk geobserveerd kunnen worden).

Verzoekster scoorde slechts op 3 van de 30 indicatoren een ‘volstaat’. Verzoekster scoorde op het geheel indicatoren ruim onvoldoende. Dit formulier bevatte ook 10 niet beoordeelde indicatoren en kon niet vertaald worden naar een eindevaluatie waarin alle indicatoren beoordeeld werden. De toelichting over het evaluatieformulier staat in de stagesyllabus op pagina 28.

Tijdens dit gesprek mocht verzoekster eerst haar ervaringen vertellen. Ze had als voorbereiding ook zichzelf ingeschat door het evaluatieformulier in te vullen (‘Beoordelingsformulier ingevuld door de student’). Pas na het verhaal van verzoekster sprak de stagebegeleider het indicatieve verslag/deze waarschuwing met verzoekster door. De begeleidster trachtte verzoekster inzicht te geven in hoe men haar gedrag ervaart door haar verhaal te koppelen aan de waarschuwing van de mentor en fungeerde als ‘schrijftolk’ voor verzoekster, opdat de boodschap correct zou overkomen. Een verslag van dit stagebezoek wordt ook beschreven in de stagedatabank.

Uit deze stukken bleek dat de evaluatie die verzoekster op dat ogenblik kreeg niet gebaseerd was op ‘slechte communicatie’, maar wel op haar eigen gedragingen: ze kwam een aantal keer te laat, ze kende de grenzen van haar bevoegdheid als stagiair niet (niet alleen prikken van patiënten) noch de deontologische principes (geen namen van patiënten noteren in een labschrift), ze gedroeg zich niet professioneel (personeelslid aanspreken over ‘niet juist prikken’ in het bijzijn van de patiënt), kende haar plaats niet in het lab (eist onmiddellijke aandacht), nam onvoldoende verantwoordelijkheid voor collectieve taken op en werkte haar theoretische basiskennis onvoldoende bij. Zoals blijkt uit het voorlopig tussentijds verslag had verzoekster op dat moment geenszins de helft van de punten behaald voor haar stage. Punten worden slechts gegeven op het eind van de stage, de indicatieve tussentijdse beoordeling geeft slechts aan wat op dat ogenblik een mogelijk einduitkomst zou kunnen zijn. Deze was zeer negatief voor verzoekster.

Op 18 maart 2019 geeft de mentor telefonisch door aan de begeleidster dat de stage mag worden verdergezet. Verzoekster wordt hiervan meteen via mail op de hoogte gebracht. Verzoekster gaf in een antwoord op deze mail aan dat ze haar ‘fouten’ begrijpt. Zowel mentor als student

worden gevraagd om nogmaals het evaluatieformulier in te vullen. 3 stageweeken later, op 25 maart 2019, vond er een tweede stagebezoek van de stagebegeleider plaats. De stagebegeleider sprak eerst met de mentor en daarna met verzoekster. Verzoekster vulde het evaluatieformulier nogmaals in en schrijft een reflectie voorafgaand en ter voorbereiding. De mentor vulde geen nieuwe tussentijdse beoordeling in, maar gaf feedback aan de stagebegeleider bij het formulier van verzoekster, opdat dit met verzoekster besproken kan worden.

- DLR 1: hierbij noteert de begeleider een uitroep teken. De mentor wil hier aangeven dat hij nog niet echt kan beoordelen of de student dit autonoom kan. Hij gaat de student meer kansen geven om zelfstandig te werken, er is geen beoordeling mogelijk;
- DLR 2: de mentor geeft aan dat hij, wat betreft de laatste drie weken, deze zes indicatoren op ‘volstaat’ zou inschatten;
- DLR 3: deze drie indicatoren gaan over de basiskennis. De mentor wil duidelijk aangeven dat dit nog onvoldoende is. De basiskennis is beperkt;
- DLR 4 en DLR 5: op basis van de afgelopen drie weken is de mentor akkoord met hoe verzoekster zichzelf inschat, inclusief de deontologische indicatoren. Op DLR 4 en 5 worden drie indicatoren ‘goed’ geschat door verzoekster en één ‘niet van toepassing’;
- DLR 6: de mentor geeft aan dat dit nog niet beoordeeld kan worden. Ook hierbij staat weer een uitroep teken, als teken dat voor de mentor hier eerder een ‘niet van toepassing’ staat;
- DLR 7: hierbij gaf de mentor geen feedback, verzoekster scoorde zichzelf bij twee indicatoren ‘goed’;
- DLR 9-10: op basis van de afgelopen drie weken is de mentor akkoord met hoe verzoekster zichzelf inschat, inclusief de communicatie indicatoren. Op DLR 9-10 worden drie indicatoren door verzoekster ‘goed’ geschat en zeven ‘niet van toepassing’;
- Samengevat: drie indicatoren staan op ‘beperkt’, zes indicatoren op ‘volstaat’, acht indicatoren op ‘goed’. Nog 13 indicatoren onbeslist (‘niet van toepassing’), deze moeten nog meer geobserveerd worden om hierover correct te oordelen.

Deze feedback is indicatief. De gehele periode en alle indicatoren worden pas sluitend op het eind van de stage beoordeeld. De mentor wil wel aangeven dat verzoekster de afgelopen drie weken vooruitgang heeft gemaakt. Er vond een uitvoerig gesprek plaats met verzoekster, waarbij de stagebegeleider voor haar schrijftolkte. Deze stukken bevinden zich allemaal in het dossier.

Op 5 april 2019 wordt de stagebegeleider gecontacteerd door de stagementor, met de nadrukkelijke vraag of het mogelijk is de stage stop te zetten. De stagebegeleider hoort de mentor, vraagt naar argumenten en legt hem vervolgens de procedure uit. De stage kan niet stopgezet worden, er dient eerst een overleg te zijn met alle partijen waarbij de school er voor zorgt dat men naar elkaar luistert. Nadien kan pas beslist worden of de stage stopt op basis van de argumenten en het gesprek. Dit gesprek kan doorgaan na de paasvakantie, op 23 april 2019. De mentor bezorgt zijn argumentatie aan de stagebegeleider.

Verzoekster wordt via mail van 10 april 2019 op de hoogte gebracht van het verzoek tot een gesprek, met een korte duiding waarover het gesprek zal gaan. Op 23 april 2019 volgt er een gezamenlijk gesprek met verzoekster, de mentor en de stagebegeleider. Bij dit gesprek is ook een verslaggever (AP) en schrijftolk (voor verzoekster) aanwezig, deze mengen zich niet in het gesprek. Het gesprek duurde meer dan een uur. Er werd een uitvoerig verslag gemaakt, dat zich in het dossier bevindt. Tijdens dit gesprek werden enkele feiten grondig met verzoekster besproken, maar zij minimaliseerde of ontkende elk feit. Verzoekster ontkende alle verantwoordelijkheid in haar handelen, schatte haar fouten als ‘klein’ in of omschrijft ze als misverstanden. Ze leek zich niet bewust te zijn van de ernst van de gevolgen van haar gedrag en handelen en wilde dit ook niet van de mentor of begeleidster aannemen als ze dit duiden. Verzoekster is van mening dat ‘meer uitleg vragen’ het enige is wat ze moet bijsturen om de situatie te verbeteren. Ze leek zich niet bewust van haar gedrag (psychosociaal en deontologisch vaak onverantwoord) en het effect dat dit heeft op haar omgeving. Verzoekster leek haar plaats niet te kennen in een organisatie, niet naar de collega’s toe en niet naar leidinggevenden. Ze minimaliseerde haar fouten en erkende de problematiek niet. Verzoekster erkende niet dat ze de basisvaardigheden niet bezit en ze erkende de beoordeling van de stagementor niet.

Na een kort beraad tussen stagebegeleider en mentor werd op basis van dit gesprek besloten de stage stop te zetten. Verzoekster werd terug bij het gesprek geroepen en kreeg hier schriftelijk meteen een kennisname van. Ze weigerde deze te ondertekenen. Een medewerker van het secretariaat noteerde op de schriftelijke mededeling van de beslissing dat verzoekster ze niet wilde ondertekenen, maar ze wel ontving, en ondertekende dit. Al deze stukken bevinden zich in het dossier. Verzoekster vroeg tenslotte naar evaluatie en voortgang. Door de stagebegeleider werd aangeboden om haar als opleidingshoofd trajectadvies te geven en stelde 26 april 2019 voor.

De interne beroepsinstantie kan op basis van al deze gegevens in het dossier enkel besluiten dat verzoekster, rekening houdend met haar functiebeperking, uitvoerig werd begeleid. Het opleidingshoofd, in haar hoedanigheid van stagebegeleider, heeft al het mogelijke gedaan om de stage van verzoekster te laten slagen. De stukken in het dossier tonen aan dat de oorzaak van de stopzetting geenszins de communicatieproblemen van verzoekster zijn, maar integendeel een aantal ernstige inbreuken op de deontologie van een laborant en de vaststelling dat verzoekster niet in staat is om te werken in teamverband, snel bij te sturen, correct en betrouwbaar resultaten te genereren, te werken onder tijdsdruk... *a fortiori* omdat verzoekster geen enkele verantwoordelijkheid wil opnemen voor haar gedrag en de fouten die zij maakt.

Zoals blijkt uit de stukken in het dossier, vertrekt het verzoekschrift van verzoekster van een aantal foutieve premisen, die voor een goed begrip eerst moeten worden rechtgezet:

- Verzoekster heeft twee essentiële opleidingsonderdelen getolereerd en behaalde dus niet voor alle opleidingsonderdelen van de opleiding een credit. Beide opleidingsonderdelen vallen onder de laboratoriumtechnologische leerlijn en hebben dus een rechtstreekse impact op de stage;
- De stage is slechts een deel van dit opleidingsonderdeel ‘Stage MLT en integratieve eindproef’. Verzoekster moet, naast de stage, ook voor de ‘Integratieve eindproef’ en voor het opleidingsonderdeel ‘Werkveldoriëntatie 3MLT’ slagen;
- Aan de stageplaats werd *wel* de juiste achtergrondinformatie gegeven over de functiebeperking van verzoekster. Daarenboven werd als stagebegeleider bewust gekozen voor een mentor met 35 jaar ervaring die deeltijds verbonden is aan de hogeschool en voor het opleidingshoofd;
- De problemen op de stageplaats werden niet louter veroorzaakt door slechte communicatie, maar integendeel door een aantal ernstige deontologische fouten die door verzoekster werden begaan, het dysfunctioneren in teamverband en een totaal gebrek aan inzicht desbetreffend;
- Aan verzoekster werd voorafgaandelijk aan de beslissing wel degelijk uitvoerig feedback gegeven, zoals ook blijkt uit haar eigen e-mailcorrespondentie. De opleiding heeft door uitvoerig overleg de eerdere vraag tot stopzetting van de stage kunnen vermijden.

Met betrekking tot de beweerdelijke schending van de formele en de materiële motiveringsverplichting stelt de interne beroepsinstantie vast dat de bestreden beslissing een

duidelijke opsomming geeft van de redenen van de stopzetting van de stage. Conform de vaste rechtspraak heeft de verplichting tot uitdrukkelijke motivering als doel te garanderen dat de rechtsonderhorige, in deze de student, weet waarom een beslissing werd genomen en zich met kennis van zaken hiertegen kan verdedigen. Zoals hierboven werd aangetoond, werd aan verzoekster tijdens de opeenvolgende gesprekken uitvoerig toegelicht wat de problemen waren tijdens haar stage, werden van deze gesprekken – rekening houdend met haar functiebeperking – schriftelijke schrijftolkverslagen opgesteld die aan haar werden overhandigd, werden tussentijdse stagebeoordelingen gegeven en werd aan verzoekster herhaaldelijk de kans geboden om haar gedrag te corrigeren. Dat verzoekster afdoende kennis heeft van al deze motieven, blijkt tenslotte uit het verzoekschrift intern beroep dat deze feitelijke motieven stuk voor stuk vermeldt. Deze feitelijke motieven worden gestaafd door de verklaringen en de verslagen in het dossier en verzoekster brengt geen stukken aan die de vaststellingen van een ervaren stagementor en gediplomeerde laboranten weerleggen.

De interne beroepsinstantie is dan ook van oordeel dat het beroep dient te worden afgewezen.

De beslissing op intern beroep werd bij aangetekend schrijven van 3 juni 2019 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 7 juni 2019 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Standpunt van partijen

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij dat verzoekende partij hoger beroep aantekende tegen enerzijds de examenbeslissing van 23 april 2019 en anderzijds tegen de beslissing van de interne beroepscommissie van 3 juni 2019.

Hoger beroep tegen de examenbeslissing is volgens verwerende partij onontvankelijk, minstens ongegrond. Immers, indien het intern beroep ontvankelijk en gegrond wordt verklaard, neemt de interne beroepscommissie in de plaats van de betrokken verantwoordelijke voor het opleidingsonderdeel, examencommissie, toelatingscommissie of examentuchtcommissie een

nieuwe beslissing (artikel 23.7 OER). Extern beroep tegen een beslissing die niet langer uitwerking heeft ten gevolge van de beslissing van de interne beroepscommissie is onontvankelijk, minstens ongegrond.

Beoordeling

Verzoekende partij tekent beroep aan tegen de studievoortgangsbeslissing van 23 april 2019 waarbij de stage van verzoekende partij vroegtijdig werd stopgezet (eerste bestreden beslissing) en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 23 mei 2019 waarbij het intern beroep van verzoekende partij ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard (tweede bestreden beslissing).

Uit artikel 23.7 van het OER van verwerende partij blijkt dat de interne beroepsinstantie bevoegd is om, in voorkomend geval, de bestreden beslissing te wijzigen.

Dit betekent dat zij voor de beoordeling van de grond van de zaak in de plaats treedt van de initiële instantie. In dat geval verdwijnt de beslissing van de initiële instantie uit de rechtsorde, en kan zij niet meer het voorwerp uitmaken van een beroep bij de Raad.

De exceptie is gegrond. Het beroep van verzoekende partij wordt derhalve onontvankelijk verklaard in de mate dat het is gericht tegen de eerste bestreden beslissing.

Verwerende partij betwist niet de ontvankelijkheid van het beroep in zoverre het is gericht tegen de tweede bestreden beslissing (verder: de bestreden beslissing) en de Raad ziet evenmin redenen om zulks te doen.

Het beroep is in die mate ontvankelijk.

V. De middelen

A. Eerste middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een eerste middel beroept op een schending van het motiveringsbeginsel en art. II.246, §2.

Standpunt van partijen

Verzoekster stelt dat de bestreden beslissing een schending uitmaakt van zowel de artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen als van artikel II.246, § 2. Zo leest men dat de formele motiveringsplicht volgt uit de artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen. De administratieve overheid wordt verplicht in de akten de juridische en feitelijke overwegingen op te nemen die aan de beslissing ten grondslag liggen. Deze motivering moet afdoende zijn. Volgens de Raad van State betekent het afdoende karakter van de motivering dat “*de motivering pertinent en draagkrachtig moet zijn, dit wil zeggen dat de aangehaalde redenen moeten volstaan om de beslissing te dragen*”. In artikel II.246, §2 leest men duidelijk dat de beslissing om een stage of praktische opleidingsonderdeel vroegtijdig te beëindigen, omstandig gemotiveerd moet worden.

Wanneer men de bestreden beslissing leest, dient men echter vast te stellen dat deze geen rekening houdt met bovenstaande wettelijke bepalingen. In de bestreden beslissing is nergens enige motivering terug te vinden omtrent de grondslagen van deze beslissing. Er wordt slechts zeer summier melding gemaakt van zeer vage redenen. Meer dan de loutere vermelding van enkele niet-concrete redenen is niet terug te vinden in de bestreden beslissing. Wat er aan de basis zou liggen van deze redenen is eveneens nergens terug te vinden. De motivering is uiterst vaag en laat niet toe de beslissingen te schrageren. Er dient dan ook te worden besloten dat de bestreden beslissing op geen enkele wijze als afdoende gemotiveerd kan worden aanzien en niet kan standhouden.

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij voorafgaand vast dat het verzoekschrift extern beroep copy paste is van het verzoekschrift intern beroep. Gevolg hiervan is dat een aantal bezwaren achterhaald of niet langer relevant zijn.

Met betrekking tot de aangevoerde schending van de motiveringsplicht, stelt verwerende partij dat de beslissing van de interne beroepsinstantie nochtans omstandig en coherent gemotiveerd is. De motivering is gedetailleerd en uitvoerig en beslaat 6 bladzijden. De motivering is dusdanig uitgebreid en volledig dat zij hier als herhaald dient te worden aanzien. Verzoekster kan door lezing van de beslissing van de interne beroepsinstantie perfect kennis nemen van alle argumenten die de interne beroepsinstantie heeft weerhouden om tot haar gemotiveerd besluit te komen. De interne beroepsinstantie overloopt het volledige verloop van de stage en verwijst naar alle relevante stukken. Hieruit blijkt dat de stagebegeleider reeds op 19 februari 2019 een

eerste gesprek heeft gehad met de mentor, omdat de stage hoegenaamd niet vlot verliep. De mentor wijst erop dat er veel problemen zijn, niet alleen wat de kennis van verzoekster betreft maar evenzeer naar attitude toe. De mentor wil een ernstige waarschuwing geven en wenst de stage te stoppen als het gedrag van verzoekster niet verandert. Hierover wordt met verzoekster gecommuniceerd op 22 februari 2019. Verzoekster wordt door de stagebegeleider, bijgetreden door de mentor, duidelijk geïnformeerd over de werkpunten die aandacht nodig hebben. Verzoekster wordt de mogelijkheid geboden zichzelf te evalueren, waarna aansluitend de stagebegeleider tracht toe te lichten hoe haar gedrag in de realiteit wordt ervaren in de stageomgeving. Verslag van dit alles wordt beschreven in de stagedatabank.

Op 18 maart 2019 geeft de mentor te kennen dat de stage verdergezet kan worden en dit wordt gecommuniceerd aan verzoekster. Op 25 maart 2019 is er opnieuw stagebezoek door de stagebegeleidster. Er wordt met de mentor gesproken, aansluitend met verzoekster en verzoekster wordt gevraagd een evaluatieformulier in te vullen. De mentor geeft vervolgens feedback aan de stagebegeleider bij het door verzoekster ingevulde evaluatieformulier. De mentor geeft op dat ogenblik aan dat er vooruitgang werd geboekt. Op 5 april 2019 wordt de stagebegeleider gecontacteerd door de mentor, die duidelijk maakt dat hij de stage wil stopzetten. De stagebegeleider neemt kennis van de visie van de mentor en licht toe dat het beëindigen van de stage een bijzonder uitzonderlijke maatregel betreft en dat tot beëindiging slecht kan worden besloten na overleg met alle betrokken partijen. Verzoekster wordt er op 10 april 2019 van op de hoogte gebracht dat dit overleg zal plaatsvinden op 23 april 2019. Tevens wordt haar omstandig uiteengezet welke de redenen zijn voor de stagementor om de samenwerking te willen stopzetten.

Op 23 april 2019 grijpt het gezamenlijk gesprek plaats en uitvoerig, meer dan een uur, wordt van gedachten gewisseld. *In concreto* wordt vastgesteld dat verzoekster de door de mentor aangehaalde problematiek volledig ontkent en, wat meer is, dat ze de beoordeling van de mentor niet erkent. Op grond van al deze bevindingen wordt besloten de stage te beëindigen. Verwerende partij verwijst naar de samenvatting van de problematiek door de interne beroepsinstantie. De hogeschool is dan ook van oordeel dat verzoekster, op grond van de uitvoerige uiteenzetting gedaan door de interne beroepsinstantie, bezwaarlijk met ernst kan stellen dat “de bestreden beslissing summier is en slechts melding zou maken van zeer vage redenen”.

B. Tweede middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een tweede middel beroept op een schending van het materieel motiveringsbeginsel.

Standpunt van partijen

Aldus verzoekster stelt de vaste rechtspraak van de Raad van State dat de materiële motiveringsplicht of de eis van interne legaliteit inhoudt dat elke administratieve rechtshandeling moet steunen op motieven waarvan het feitelijk bestaan naar behoren bewezen is en die in rechte ter verantwoording van die handeling in aanmerking kunnen worden genomen. Wanneer men de vier ‘motieven’ die worden aangehaald bekijken, dient men vast te stellen dat deze niet overeenstemmen met de realiteit en bijgevolg niet naar behoren bewezen zijn.

Zo meent het opleidingshoofd dat verzoekster de deontologische code niet heeft gerespecteerd, zonder enige verdere motivering te verschaffen die dit aantoont. Verzoekster ontkent ten stelligste dat zij schendingen van de deontologische code heeft begaan. Het opleidingshoofd toont dit eveneens niet aan. Dit is niet anders in de beslissing van de interne beroepsinstantie. Ook hier blijft iedere nadere motivering op dit punt uit. Men kan uit de bestreden beslissing zelfs niet achterhalen welke schending van de deontologische code er zou voorliggen. Dit motief is, aldus verzoekster, dan ook ongegrond.

Ook het vermeende feit dat verzoekster niet respectvol zou omgaan met collega’s en niet in team zou kunnen werken, wordt op geen enkele wijze aangetoond door het opleidingshoofd. Men volstaat met loutere beweringen, zonder enig bewijs en verdere duiding. Dit element wordt niet in tijd en ruimte gesitueerd. In de bestreden beslissing ontbreekt tevens iedere onderbouwing. Men faalt ook hier op dit punt. Deze bewering is volgens verzoekster dan ook manifest onjuist. Verzoekster is steeds zeer vriendelijk geweest in de omgang met haar collega’s. Zelfs toen verzoekster onterecht beschuldigd werd door een laborante, is zij steeds vriendelijk gebleven. In team werken is eveneens geen probleem voor verzoekster. Dat de communicatie af en toe iets stroever verliep heeft dan ook een gegronde reden, gezien de auditieve beperking van verzoekster. Dit kan haar dan ook niet verweten worden. Verder herinnert verzoekster zich dat ze in de week voor de paasvakantie op donderdag een vraag kreeg van dhr. [F.]. Het antwoord van verzoekster op die vraag was niet juist. Toen dhr. [F.] weg was,

heeft verzoekster die vraag gesteld aan de MLT die erbij was toen dhr. [F.] de vraag aan verzoekster stelde. De MLT antwoordde dat ze het antwoord niet wist. Verzoekster moest het maar opzoeken. De volgende dag dacht verzoekster het antwoord te hebben gevonden en zou ze het dan vertellen aan de MLT die erbij betrokken was. Deze bleef echter zeggen dat ze verzoekster niet begreep (verzoekster is soms moeilijk verstaanbaar) en verzoekster heeft dat herhaald tot ze het begreep. Plots zei ze dat het antwoord van verzoekster niet klopte omdat van een andere reden. Dan zei ze dat verzoekster moest googelen en dan vond verzoekster het antwoord. Verzoekster kan niet begrijpen wat dit allemaal te maken heeft met minachting. Verder is er niets meer gebeurd wat verzoekster kan koppelen aan niet respectvol behandelen van collega's. Verzoekster benadert iedereen op het werk met de nodige (grote) voorzichtigheid en respect. In de tussentijdse beoordelingen is op geen enkele manier sprake van enige onbeleefdheid. Ook dit motief is ongegrond.

Verzoekster wordt eveneens verweten dat ze persoonlijke wachtwoorden niet zou respecteren. Ook hieromtrent is nergens enige verduidelijking terug te vinden. Vaak moet verzoekster een aantal minuten wachten tot er iemand was die voor haar kon aanmelden op de computer. Dat is altijd zo geweest en verzoekster had hier geen probleem mee. De week voor de paasvakantie heeft de kwaliteitsverantwoordelijke, mevrouw [V.D.], ongevraagd een paswoord voor verzoekster aangemaakt en dit aan haar overhandigd. Als verzoekster een SOP wil bekijken, kan ze dit paswoord echter niet gebruiken om aan te melden. Verzoekster heeft een keer in de week voor de paasvakantie iemand op stage gevraagd om aan te melden voor haar omdat ze een afbeelding van de SOP nodig had voor haar eindwerk en ook toen heeft verzoekster beleefd aan iemand gevraagd of die kon aanmelden. Iedereen die verzoekster tot nu toe gevraagd heeft, heeft daar geen probleem mee gehad. Het was echter de beslissing van de stageplaats in het begin van de stage om verzoekster SOP's te laten lezen als ze het druk hadden en geen uitleg konden geven.

Maandag 1 april was er een probleem met een computer die bleef blokkeren, waardoor ze de computer opnieuw en opnieuw moesten opstarten en de MLT moest dus opnieuw en opnieuw aanmelden met haar paswoord. Na een aantal keer aan- en afzetten van die computer, zat verzoekster te wachten totdat iemand nog kwam aanmelden. Verzoekster wou niemand storen, dus wachtte ze. De MLT zat niet ver van verzoekster te werken en ze vroeg na een tijd waarop verzoekster aan het wachten was, waarop verzoekster met een glimlach antwoordde “op wachtwoord, ik heb er geen”. Alles is die dag netjes verlopen. In het algemeen keek verzoekster

zoals gewoonlijk weg als iemand zijn wachtwoord aan het typen was. Zowat iedereen op stage heeft voor verzoekster aangemeld op de computer. Verzoekster kent geen ander paswoord naast het paswoord dat ze gekregen heeft. Zij is dan ook nooit onrespectvol omgegaan met de wachtwoorden van anderen. Zij was niet in kennis van enig ander wachtwoord en heeft er dan ook geen gebruik van gemaakt. Hiervan wordt eveneens geen bewijs bijgebracht. Dit argument is eveneens ongegrond.

Tot slot meent het opleidingshoofd dat verzoekster een gebrek aan basiskennis zou hebben. Ook dit argument wordt niet aangetoond. Verzoekster kan echter het tegendeel wel aantonen. Zo slaagde zij reeds voor alle opleidingsonderdelen van de opleiding. Het mag dan ook duidelijk wezen dat zij de basiskennis weldegelijk onder de knie heeft. Deze heeft zij reeds opgedaan door credits te behalen voor alle overige opleidingsonderdelen. Ook dit motief is ongegrond.

Verder meent het opleidingshoofd dat deze feiten toegelicht werden tijdens een gesprek met alle betrokken partijen. Dit is echter incorrect: ook tijdens dit gesprek werden de punten louter kort overlopen, waarna besloten werd de stage stop te zetten. Verzoekster heeft nooit feedback mogen ontvangen hieromtrent. Verzoekster dient dan ook te besluiten dat de argumenten die het opleidingshoofd aanhaalt om de stage stop te zetten, niet naar behoren bewezen zijn en de bestreden beslissing geen stand kan houden.

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij dat de “vier motieven” de motieven zijn die opgesomd werden naar aanleiding van de beslissing tot stopzetting. Deze zijn uitvoerig toegelicht, onder meer naar aanleiding van het gesprek met verzoekster op 23 april 2019. Tevens moet verwezen worden naar het voorliggend administratief dossier. Meer in het bijzonder, maar niet limitatief, verwijst de hogeschool naar de stukken 5, 6, 8, 9 en 14 van het administratief dossier. Er kan bezwaarlijk worden volgehouden dat niet voldaan werd aan het materieel motiveringsbeginsel. Aansluitend gaat verzoekster in op de pijnpunten die aan bod kwamen naar aanleiding van het gesprek van 23 april 2019. Er moet worden vastgesteld dat verzoekster volhoudt in wat haar ten kwade werd geduid in het licht van de stage. Haar verdediging bestaat er eenvoudigweg in de vaststellingen van de mentor van de hand te doen als manifest onjuist. Dit is, aldus verwerende partij, weinig ernstig. Van een mentor met meer dan 30 jaar ervaring, die daarenboven nog nooit de vraag heeft gesteld om een stage stop te zetten, mag worden verondersteld dat deze op objectieve en correcte wijze verslag doet van zijn vaststellingen en bevindingen. Het eenvoudigweg poneren, zoals verzoekster doet, dat de

mentor fout is zonder daarover nog maar een begin van bewijs voor te brengen, volstaat uiteraard niet om de bevindingen van de mentor niet te weerhouden. Ingaan op het standpunt van verzoekster zou inhouden dat elke mogelijke samenwerking met kandidaat-stageplaatsen onmogelijk wordt, nu men de ernst en de inspanningen van de mentor eenvoudigweg teniet zou doen door te stellen dat alles wat de mentor zegt fout is en derhalve *de facto* te stellen dat men het zelf beter weet dan de mentor.

C. Derde middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een derde middel beroept op een schending van het *patere legem*-beginsel en art. II.246 van de Codex Hoger Onderwijs.

Standpunt van partijen

Verzoekster stelt dat de instelling gebonden is door de voorschriften die zijzelf heeft vastgelegd. Toch kiest de hogeschool ervoor de beoordeling niet conform haar eigen bepalingen uit te voeren. Aangezien de beoordeling van verzoekster niet conform haar eigen bepalingen is gebeurd, kan deze niet als redelijk of zorgvuldig worden aanzien.

Verzoekster verduidelijkt dit vooreerst m.b.t. de stopzetting van de stage. Ze verwijst naar artikel 10 van de bepalingen van de stageovereenkomst die werd opgesteld door de hogeschool. Uit de eigen bepalingen van de hogeschool kan duidelijk worden afgeleid dat de beslissing om een stage stop te zetten enkel genomen kan worden indien deze omstandig gemotiveerd wordt. Dit is volgens verzoekster op geen enkele wijze gebeurd. In de bestreden beslissing leest men slechts zeer vaag omschreven ‘redenen’, zonder enige verdere motivering of bewijsvoering omtrent deze beweringen.

In de bepalingen omtrent de procedure leest men nochtans dat een stage slechts vroegtijdig kan worden stopgezet indien de stagegever vaststellingen doet die een vroegtijdige stopzetting kunnen verantwoorden. Zoals reeds meermaals duidelijk werd aangetoond, is er geen sprake van motieven die naar behoren zijn bewezen. De aangehaalde redenen volstaan dan ook op geen enkele wijze om een vroegtijdige stopzetting te verantwoorden. De Codex Hoger Onderwijs stelt ook zeer duidelijk dat een stage slechts om zeer specifieke redenen kan worden stopgezet. Op geen enkel ogenblik is er sprake van een volstrekte ongeschiktheid in hoofde van

verzoekster. Ook is er nergens in de bestreden beslissing sprake van gedragingen die blijkt geven van volstrekte ongeschiktheid. Hieromtrent zijn eveneens duidelijke bepalingen terug te vinden in de rechtsleer. Er kan volgens verzoekster dan ook niet anders dan besloten te worden dat de stopzetting van haar stage op ongeldige wijze tot stand is gekomen. Zoals duidelijk blijkt uit het dossier, heeft de hogeschool op geen enkele wijze de verweten feiten aan het adres van verzoekster bewezen. De hogeschool laat na deze cruciale wettelijke bepalingen te respecteren, waardoor de stopzetting op geen enkele wijze rechtsgeldig tot stand is gekomen.

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij dat verzoekster verwijst naar de stageovereenkomst, waarin de wijze van vroegtijdige beëindiging van de stage wordt beschreven. Verzoekster meent dat de hogeschool hieraan niet heeft voldaan. Verwerende partij verwijst naar wat hierboven uitvoerig werd uiteengezet. Ze stelt dat de vroegtijdige beëindiging zowel initieel als nadien door de interne beroepsinstantie op duidelijke en omstandige wijze werd gemotiveerd. Ze zien niet in wat men als instelling nog meer kan doen dan wat *in concreto* gedaan werd, namelijk het voortdurend opvolgen van de stage, vaststellen dat de stage niet goed verloopt, pogen bij te sturen in samenspraak met de mentor, vaststellen dat – ondanks dit alles – verzoekster weigert haar visie en aanpak bij te sturen, zoals geduid door de mentor.

D. Vierde middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een vierde middel beroept op een schending van het zorgvuldigheids- en het redelijkheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekster merkt op dat de bestreden beslissing eveneens een schending uitmaakt van het zorgvuldigheids- en het redelijkheidsbeginsel. Uit de rechtspraak van het Hof van Cassatie kan worden afgeleid dat zij de zorgvuldigheidsnorm hanteert als criterium voor de overheidsaansprakelijkheid. De bestuurlijke overheid moet zorgvuldig handelen bij het stellen van haar overheidsdaden. Dit zorgvuldig handelen impliceert dat de overheid geen fout mag begaan waardoor het burgerlijk recht van de burger wordt aangetast en deze hierdoor schade kan lijden. Indien de overheid toch een fout begaat, dan is zij aansprakelijk op grond van de artikelen 1382-1383 BW wegens haar onzorgvuldig handelen. Vanuit dit standpunt vervult het zorgvuldigheidsbeginsel een curatieve of schadeherstellende functie.

Volgens verzoekster werd in huidig verzoekschrift reeds meermaals aangetoond dat de bestreden beslissing op onrechtmatige wijze tot stand is gekomen. Deze stopzetting heeft echter nefaste gevolgen voor de studiecarrière van verzoekster. Zij dreigt een academiejaar te verliezen door een beslissing van de hogeschool die op onrechtmatige wijze tot stand is gekomen. De hogeschool dient zich dan ook naar de rechtspraak van het Hof van Cassatie te gedragen en haar schadeherstellende functie als bestuurlijke overheid uit te oefenen. Dit geldt eveneens voor het vinden van een nieuwe stageplaats. De hogeschool weigert pertinent verzoekster verder te helpen met het vinden hiervan. Deze handelswijze gaat opnieuw in tegen de zorgvuldigheidsnorm en de rechtsleer. Aangezien de motieven van de stopzetting niet naar behoren bewezen zijn, is deze beslissing niet gebaseerd op tekortkomingen van de student, laat staan op een volstrekte ongeschiktheid voor het beroep.

Op basis van al het bovenstaande dient, aldus verzoekster, de bestreden beslissing vernietigd te worden en dient verzoekster haar stage te kunnen verderzetten op een nieuwe stageplaats opdat zij huidig academiejaar haar diploma kan behalen. In ondergeschikte orde vraagt verzoekster een vervangende taak. Het redelijkheidsbeginsel is evenzeer nauw verbonden met het zorgvuldigheidsbeginsel. Bij de behandeling van de overheidsaansprakelijkheid zal het gedrag van de overheid immers worden vergeleken met dat van enig andere normaal voorzichtige en redelijk handelende overheid. Aangezien de bestreden beslissing zowel ingaat tegen de eigen bepalingen van de onderwijsinstelling als tegen verschillende beginselen van behoorlijk bestuur, wordt geacht dat deze handelswijze niet kan worden vergeleken met die van enig andere normaal voorzichtige en redelijk handelende overheid. Verzoekster vraagt dan ook haar stage te mogen verderzetten en afronden tijdens huidig academiejaar. Zij dient hierbij geholpen te worden door de hogeschool. In ondergeschikte orde vraagt verzoekster een opdracht die zij kan inleveren, die inhoudelijk gelijkwaardig is aan het aantal resterende stage-uren. Tevens vraagt verzoekster dat zij ook haar andere opleidingsonderdelen verder zou mogen afleggen en hierin begeleid zou worden op de wijze waarop zij recht heeft. Verzoekster dringt eveneens aan op een snelle behandeling van haar beroep, om de verdere schade te kunnen beperken.

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij dat verzoekster stelt dat de “bestreden beslissing” op onrechtmatige wijze tot stand kwam. Voor zover met de “bestreden beslissing” de beslissing tot stopzetting van de stage bedoeld wordt, kan volgens verwerende partij enkel worden vastgesteld dat de beslissing naar behoren gemotiveerd werd, maar anderzijds nu niet te discussie staat. Wanneer met “de bestreden beslissing” de beslissing van de interne

beroepsinstantie bedoeld wordt, wordt verwezen naar wat hiervoor reeds werd uiteengezet. De beslissing is, aldus verwerende partij, zowel in rechte als in feite naar behoren gemotiveerd.

Verzoekster wijst erop dat de hogeschool onzorgvuldig gehandeld zou hebben door geen nieuwe stageplaats te zoeken. De beslissing tot stopzetting is genomen op 23 april 2019. De stage bedraagt 600 uur op een stageplaats. De stageperiode liep af op 28 mei 2019, of minder dan vijf weken na de beslissing van 23 april 2019. Het is, zelfs zo men op enkele dagen een stageplaats zou vinden (wat *in concreto* onmogelijk is), volgens verwerende partij uitgesloten om op vijf weken tijd 600 uur stage te doen.

Ondergeschikt vraagt verzoekster een vervangende taak. De ECTS-fiche voorziet die mogelijkheid niet. Praktijkervaring – zie de korte omschrijving in de ECTS-fiche – kan alleen worden opgedaan “op de werkvloer”. Een taak kan nooit de studente praktijkervaring laten opdoen.

Verzoekster stelt ook dat het redelijkheidsbeginsel werd geschonden. Uit het volledige dossier blijkt volgens verwerende partij dat verzoekster manifest weigert de aanbevelingen en richtlijnen van de mentor en de stagebegeleiding ter harte te nemen. Dit wordt door verzoekster van de hand gewezen, met de opmerking dat al die bedenkingen onjuist of ongegrond zijn. Men kan echter maar leren van een stage wanneer men bereid is de richtlijnen van de mentor ter harte te nemen: daardoor doet men praktijkervaring op. *In casu* kan verzoekster dan ook niet voorhouden dat het redelijkheidsbeginsel geschonden zou zijn door de beslissing van de interne beroepsinstantie.

In haar *wederantwoordnota* stelt verzoekster dat verwerende partij aangeeft als zou zij nooit iets dat de stagementor aangaf, ter harte nemen. Verzoekster heeft echter veel geleerd van haar stagementor. Toen zij overigens opmerkte dat de beweringen die de stagementor maakte niet correct waren, ging het over bepaalde aantijgingen die voor verzoekster totaal uit de lucht kwamen gevallen. De betreffende aantijgingen stonden vermeld in een mailbericht van het opleidingshoofd dat verzoekster in de paasvakantie mocht ontvangen. De beschuldigingen werden niet nader toegelicht, te vaag en te algemeen. Zodus was het voor verzoekster niet duidelijk wat de aantijgingen concreet inhielden. Verzoekster moest dan zelf maar gissen naar de concrete aantijgingen van de stagementor.

Verzoekster is verder stellig in het feit dat zij op 18 maart 2019 geen stagebezoek heeft gehad van het opleidingshoofd. Er werd nooit rechtstreeks met verzoekster gecommuniceerd. Het was steeds slechts de stagementor die in contact trad met het opleidingshoofd en dan kwam het opleidingshoofd weer naar verzoekster. Nooit is er contact geweest tussen tegelijkertijd verzoekster, de stagementor en het opleidingshoofd. Verzoekster is terecht van mening dat een dergelijke wijze van communicatie misverstanden in de hand werkt. Een voorbeeld is het aspect als zou verzoekster alleen bloed afnemen. Verzoekster heeft onomwonden en ondubbelzinnig aan het opleidingshoofd aangegeven dat zij dit niet gedaan had. Toen zij echter met deze aantijging werd geconfronteerd door de stagementor zelf, stond verzoekster perplex en kon zij geen woord uitbrengen. Hetzelfde geldt voor het aspect ten aanzien van beweerdelijke inbreuken op de deontologie. Verzoekster kreeg nooit de mogelijkheid om haar zijde van het verhaal te delen ten aanzien van de aantijgingen naar haar toe.

Tijdens de hele stage heeft verzoekster alles in het werk gesteld om te handelen zoals een laborant zonder lichamelijke beperking. Verzoekster heeft dan zelf het opleidingshoofd en de stagementor schriftelijk benaderd voor bijkomende hulp ten aanzien van bepaalde aspecten, doch beiden gaven niet thuis.

Beoordeling van de middelen samen

De Raad stelt vast dat verzoekende partij van oordeel is dat de aangevochten beslissing art. II.246 van de Codex Hoger Onderwijs schendt, alsmede de door de instelling vastgelegde voorschriften.

§2 van art. II.246 Codex Hoger Onderwijs luidt als volgt:

“Het instellingsbestuur kan in bijzondere gevallen en op objectieve gronden de stage of een ander praktisch opleidingsonderdeel vroegtijdig beëindigen, als de student door zijn gedragingen blijkt gegeven van ongeschiktheid voor de uitoefening van een beroep waartoe de opleiding die hij volgt, hem opleidt.

De student van wie de stage of het praktische opleidingsonderdeel met toepassing van het eerste lid is beëindigd, heeft geen recht op een tweede examenkans als vermeld in artikel II.223, tenzij aan de opgelegde bindende voorwaarden is voldaan.

De beslissing om een stage of praktisch opleidingsonderdeel vroegtijdig te beëindigen, wordt omstandig gemotiveerd.”

Wat het door verzoekende partij aangehaalde argument inzake de schending van het *patere legem*-beginsel betreft, wijst deze erop dat uit artikel 10 van de stageovereenkomst het volgende kan worden afgeleid:

“Uit de eigen bepalingen van de hogeschool kan duidelijk worden afgeleid dat de beslissing om een stage stop te zetten enkel genomen kan worden indien deze omstandig gemotiveerd wordt. Dit is op geen enkele wijze gebeurd. In de bestreden beslissing lezen we slechts zeer vaag omschreven ‘redenen’ zonder enige verdere motivering of bewijsvoering omtrent deze beweringen.

In de bepalingen omtrent de procedure lezen we nochtans dat een stage slechts vroegtijdig kan worden stopgezet indien de stagegever vaststellingen doet die een vroegtijdig stopzetting kan verantwoorden. Zoals reeds meermaals duidelijk werd aangetoond is er geen sprake van motieven die naar behoren zijn bewezen. De aangehaalde redenen volstaan dan ook op geen enkele wijze om een vroegtijdige stopzetting te verantwoorden.”

Daarnaast geeft verzoekende partij aan dat geen sprake is van gedragingen die blijk geven van een volstrekte ongeschiktheid. Nochtans blijkt uit art. II.246 Codex Hoger Onderwijs, aldus verzoekende partij, dat de stage slechts vroegtijdig kan worden beëindigd als de student blijkt geef van ongeschiktheid voor de uitoefening van een beroep waartoe de opleiding die hij volgt, hem opleidt.

Verzoekende partij geeft ook aan dat uit de rechtsleer blijkt dat de opleiding uitdrukkelijk en omstandig de redenen tot stopzetting moet geven en de aan de student verweten feiten moet bewijzen.

Tegen de achtergrond van het voormelde slaat de Raad acht op de aangevochten beslissing.

De Raad stelt vast dat de interne beroepsinstantie het stagetraject op omstandige wijze reconstrueert en hierbij de moeilijkheden tijdens de stage en deze die tot de beëindiging ervan nopen, benoemt. Tevens blijkt hieruit dat verzoekende partij voorafgaand aan de beëindiging van de stage op de moeilijkheden is gewezen en aldus de mogelijkheid kreeg de problemen te verhelpen.

Hierbij blijkt ook dat duidelijke afspraken zijn gemaakt over de wijze waarop bij de stage tegemoet is gekomen aan de functiebeperking (gehoorprobleem) waarmee verzoekende partij te kampen heeft.

Uit deze beslissing blijkt dat reeds midden februari door de mentor in een gesprek ernstige moeilijkheden, waaruit blijkt dat het gedrag van verzoekende partij niet in overeenstemming is met het “vereist minimum gedrag”, zijn gemeld aan de stagebegeleider. Deze moeilijkheden zijn eveneens aan verzoekende partij meegedeeld. Uit stuk 5 van verwerende partij blijkt dat hierbij de ernst van de feiten aan verzoekende partij is meegedeeld, alsook de verwachting dat deze haar gedrag meteen corrigeert. Er wordt eveneens een nieuwe stagebezoek midden maart aangekondigd. Reeds midden februari wordt gemeld dat indien verzoekende partij het minimumgedrag - waaromtrent de verwachtingen haar zijn meegedeeld - niet vertoont, de stage vroegtijdig zal worden beëindigd door de onderwijsinstelling overeenkomstig artikel 10 van de stageovereenkomst.

Midden februari wordt door de stageplaats ook het evaluatieformulier tussentijds en indicatief ingevuld. Hierbij blijkt (stuk 6 van verwerende partij) dat verzoekster ruim onvoldoende scoort.

De volgende opmerkingen bij het evaluatieformulier worden meegegeven:

“Deze beoordeling geldt als voorlopig, aangezien de stagiair nog maar 4 weken in opleiding is. Sommige aspecten kunnen op dit moment nog niet correct beoordeeld worden. Er is vooral een probleem van discipline en het soms negeren van belangrijke instructies. De basiskennis is onvoldoende. Belangrijk positief punt is haar interesse in de verschillende labo onderzoeken. Ze stelt regelmatig vragen hierover.”

Het document en het voorlopig evaluatieformulier worden besproken met verzoekende partij. Zij vulde hetzelfde formulier in. Dit laat toe verzoekende partij inzicht te geven in haar verbeterpunten.

Bij het gesprek blijkt, volgens stuk 5 van verwerende partij, dat verzoekende partij niet begrijpt wat het effect van haar gedrag in het labo is. In het gesprek met verzoekende partij wordt de klemtoon gelegd op een aantal belangrijke aandachtspunten.

Aangezien de stage een positieve evolutie kende, wordt midden maart beslist deze voort te zetten. Tevens wordt een afspraak gemaakt voor een nieuw stagebezoek. Met het oog hierop vult verzoekende partij het evaluatieformulier opnieuw in en maakt ze een reflectie. De mentor geeft hier feedback bij aan de stagebegeleider.

Hoewel zich een positieve evolutie heeft voorgedaan in de stage, stelt de Raad in het dossier vast dat elementen als “kennis” een groot werkpunt blijven. Wat autonomie in het werk betreft, dienen meer kansen te worden geboden aan verzoekende partij om haar vaardigheid te bewijzen. Er wordt op gewezen dat de moeilijke start van de stage voor een stuk ten koste is gegaan van het vertrouwen. Tevens wordt gewezen op het beperkte probleemoplossend vermogen van verzoekende partij, die beter is in afgelijnde opdrachten en routinetaken. Uit de beslissing van de interne beroepsinstantie blijkt dat, samengevat, eind maart drie van de indicatoren voor beoordeling nog op “beperkt” staan, zes indicatoren staan op “volstaat” en acht op “goed”. Met het oog op een correct oordeel moeten 13 indicatoren nog meer geobserveerd worden.

Niettegenstaande de midden maart gesignaleerde positieve evolutie in het stagetraject, leest de Raad in de beslissing van de interne beroepsinstantie dat de mentor op 5 april 2019 de stagebegeleider contacteerde met de uitdrukkelijke vraag de stage stop te zetten.

Uit de beslissing van de interne beroepsinstantie blijkt eveneens dat de stagebegeleider, na de mentor te hebben gehoord, de procedure heeft toegelicht. Er is hierbij gewezen op het belang van een overleg waar ook de student bij betrokken is. Nadien kan, op basis van de argumenten die zijn bijgebracht en het gesprek, beslist worden of de stage wordt beëindigd. Voor het gesprek wordt 23 april 2019 als datum vastgelegd.

Verzoekende partij wordt op 10 april 2019 door de stagebegeleider geïnformeerd. Ze krijgt hierbij kennis van de elementen die de mentor ertoe brengen te verzoeken om een beëindiging van de stage.

De inhoud van het schrijven van 10 april 2019 luidt als volgt:

“Op je MLT stage in het AZ Rivierenland is respect voor de deontologische code, professioneel handelen en werken in teamverband essentieel voor de organisatie. Helaas moet ik je weerom melden dat je de afgelopen weken opgevallen bent door negatief gedrag. Je stagementor meneer

[F.], en ikzelf hadden je op 22/02/19 al ernstig gewaarschuwd en je verbeterpunten meegedeeld. Meneer [F.] heeft me laten weten dat je na deze waarschuwing slechts enkele weken je gedrag bijstuurde, maar dat het nu weerom slecht loopt. Meneer [F.] heeft me een aantal verontrustende feiten gemeld.

Deze nieuwe feiten gaan o.a. over:

- *Het ongevraagd afkijken en gebruiken van andermans wachtwoord*
- *Het niet respectvol (minachtend) behandelen van collega's wanneer ze niet kunnen antwoorden op je vragen*
- *Het belasten van de organisatie door een gebrek aan basiskennis*
- *Het niet aanvaarden van advies/hulp om bepaalde werkprocessen correct te laten verlopen*

Dit zijn zeer ernstige feiten, afzonderlijk en tezamen met de voorgaande feiten. Je begrijpt dat de school hier me je over wil praten. (...) Op het einde van dit overleg zal beslist worden of je stage vroegtijdig wordt stopgezet of niet.”

Op 23 april 2019, de dag waarop het hierboven gemeld gesprek plaatsvindt, wordt verzoekende partij kennis gegeven van de vroegtijdige stopzetting van de stage. Hierbij worden ook de redenen daarvoor aan verzoekende partij meegedeeld.

In het document “kennisname vroegtijdige stopzetting stage” leest de Raad onder meer:

“De redenen daarvoor zijn:

1. *Het niet respecteren van de deontologische code*
2. *Het niet respecteren van persoonlijke wachtwoorden*
3. *Geen respectvolle omgang met collega's – niet kunnen werken in teamverband*
4. *Gebrek aan basiskennis*

23/04/19 zijn deze feiten aan u toegelicht in een gesprek met alle betrokken partijen. Naar ons oordeel werden er geen of onvoldoende argumenten door u aangeleverd om deze feiten te weerleggen of oplossing hieraan te bieden. Naar ons oordeel, begrijpt u de ernst van deze feiten niet, minimaliseert deze of u hebt er geen inzicht in.

Een en ander tezamen en afzonderlijk vormen een reden voor de stageplaats en de hogeschool om de stage vroegtijdig stop te zetten, hetgeen wij dan ook zo juist aan u hebben meegedeeld. De begeleiding van de stageplaats voor het eindwerk stopt eveneens.”

De Raad leest dat verzoekende partij het ontvangen document niet heeft willen ondertekenen voor kennisname.

De bovenstaande elementen leren de Raad dat de overweging van verzoekende partij, dat niet anders kan besloten worden dan dat de stopzetting van de stage op ongeldige wijze tot stand is gekomen, niet kan worden bijgetreden.

Dat verzoekende partij, nadat een eerste keer op ernstige moeilijkheden is gewezen midden februari 2019, een positieve evolutie liet optekenen - zoals blijkt uit het stagebezoek van maart 2019 - belet niet dat de stagementor de hogeschool begin april 2019 heeft gecontacteerd omdat verzoekende partij een sterke terugval kende.

De Raad is van oordeel dat het belang van deze terugval in het licht van de stopzetting versterkt is doordat de bijgebrachte breekpunten zich, zoals uit de voormelde overwegingen mag blijken, samen laten lezen met de reeds bij het eerste gesprek (midden februari 2019) aangehaalde moeilijkheden.

In deze context kan de Raad niet tot de conclusie komen dat de redenen om tot stopzetting over te gaan niet voldoende omstandig – ook voorafgaand aan de beslissing tot stopzetting van de stage – aan verzoekende partij zijn meegedeeld.

De Raad kan, rekening houdend met de omvang van zijn beoordelingsbevoegdheid, *in casu* evenmin tot het oordeel komen dat de bijgebrachte gronden de beslissing dat verzoekende partij tijdens de stage blijk gaf van ongeschiktheid voor de uitoefening van het beroep waar de stage moet op voorbereiden, niet kunnen schrageren.

De Raad kan niet anders dan vaststellen dat de aan verzoekende partij verweten tekortkomingen een zwaarwichtig en fundamenteel karakter hebben. Hiermee rekening houdend kan de Raad niet besluiten dat deze tekortkomingen de beslissing tot stopzetting van de stage – weze het een zwaarwichtige beslissing – niet kunnen schrageren in het licht van art. 10 van de stageovereenkomst en art. II.246 Codex Hoger Onderwijs.

De Raad herinnert aan de hierboven weergegeven elementen uit de aangevochten beslissing en de eruit blijkende stappen in het stageproces en de procedure. Tevens verwijst de Raad naar de diverse documenten uit het dossier die de interne beroepsinstantie tot de hare maakt. Daarenboven stelt de Raad vast dat, rekening houdend met de deskundigheid en onpartijdigheid die in hoofde van de door verzoekende partij aangeduide beoordelaars van de stage wordt vermoed, in het licht van de in het dossier aanwezige documentatie van de beoordeling van de stage redelijkerwijs niet kan worden aangenomen dat verzoekende partij in ernst doet twijfelen aan de gegrondheid van de elementen op basis waarvan tot beëindiging van de stage is besloten.

De Raad wijst in dit verband ook op het feit dat de stagementor in het verzoek tot stopzetting verwijst naar reeds eerder gesignaleerde moeilijkheden. Uit het gesprek dat op het stagebezoek van februari 2019 volgt, alsook uit het gesprek van 23 april 2019 – waarna tot de stopzetting van de stage werd besloten – blijkt niet zozeer dat de voorvallen die tot de stopzettingsbeslissing leiden als dusdanig worden betwist. Het komt de Raad bijgevolg voor dat niet zozeer het bewijs van deze feiten problematisch is, maar wel de inschatting van de ernst ervan of de ermee gepaard gaande verantwoordelijkheid.

Ter zake leest de Raad in de beslissing van de interne beroepsinstantie bijvoorbeeld: “*Tijdens dit gesprek werden enkele feiten grondig met de student besproken maar de student minimaliseerde of ontkende elk feit. De student ontkende alle verantwoordelijkheid in haar handelen, schatte haar fouten als ‘klein’ in of omschrijft ze als misverstanden, ze leek zich niet bewust te zijn van de ernst van de gevolgen van haar gedrag en handelen en wilde dit ook niet van de mentor of begeleidster aannemen als ze dit duiden; de student is van mening dat ‘meer uitleg vragen’ het enige is wat ze moet bijsturen om de situatie te verbeteren. Ze leek zich niet bewust van haar gedrag (psychosociaal en deontologisch vaak onverantwoord) en het effect dat dit heeft op haar omgeving. De student leek haar plaats niet te kennen in een organisatie, niet naar collega’s toe en niet naar leidinggevenden, ze minimaliseerde haar fouten. Ze erkende de problematiek niet. De student erkende niet dat ze de basisvaardigheden niet bezit, ze erkende de beoordeling van de stagementor niet.*”

Rekening houdend met de reeds aangehaalde, in hoofde van de beoordelaars vermoede deskundigheid, die verzoekende partij niet ernstig kan doen wankelen, wijst het voorgaande naar het oordeel van de Raad niet op een gebrek in het bewijs van de tekortkomingen waarop de stopzetting is gebaseerd. Veeleer draagt de reactie van verzoekende partij bij tot de fundering

van de beslissing tot stopzetting. Uit de aangevochten beslissing blijkt immers dat de inschatting van verzoekende partij van de moeilijkheden en de impact ervan op de stage veeleer wijzen op de ongeschiktheid die de stagebeëindiging rechtvaardigt dan op een gebrekkig bewijs van de bijgebrachte elementen om de stage te beëindigen.

Wat de stagebeëindiging betreft, stipt de Raad eveneens aan dat uit het dossier blijkt dat de aan verzoekende partij toegeschreven tekortkomingen die tot de stopzetting voerden geen verband houden met de functiebeperking waarmee zij kampt. De tekortkomingen kunnen hier niet door worden verklaard en evenmin kan de Raad in het dossier elementen aantreffen waaruit zou blijken dat verwerende partij er niet op een correcte manier mee omging, rekening houdend met de eigenheden en noodwendigheden van de beroepsvoorbereidende stage en de stagecontext. Zo is de Raad van oordeel dat het feit dat verzoekende partij de functiebeperking waarmee zij kampt op de stageplaats niet kon compenseren door gebruik te maken van een tolk, het functioneren voor haar in de stage-omgeving bemoeilijkt kan hebben. Evenwel zijn de opmerkingen die tot de stopzetting van de stage hebben geleid niet van dien aard dat zij kunnen worden teruggebracht op de functiebeperking en de begrenzing in de compensatie ervan, op zo'n wijze dat de stopzettingsbeslissing niet kan standhouden.

Bovendien, waar verzoekende partij aanhaalt dat de communicatie op de stage soms moeilijk verliep aangezien men daar niet wist hoe met haar te communiceren bij gebrek aan achtergrondinformatie, stipt de Raad volgende overweging uit de beslissing op intern beroep aan: *“De student kreeg een stageplaats toegewezen in het AZ Rivierenland te Rumst. Haar mentor is Klinisch Bioloog [R.F.], deeltijds lector (15%) aan de hogeschool: hij ontvangt al meer dan 35 jaar studenten voor een stage en er werd nooit eerder een stage vroegtijdig stopgezet op deze stageplaats; voorafgaand aan de stage is er een kennismakingsgesprek op de stageplaats waarop mentor en student aanwezig zijn, tijdens dit kennismakingsgesprek werd er extra tijd gemaakt om afspraken te maken over de communicatie; in functie daarvan was de stagebegeleider hierbij uitzonderlijk ook aanwezig.”* De Raad herhaalt hierbij dat de redenen die tot stopzetting voerden niet op de functiebeperking zijn terug te voeren. De Raad leest in dit verband bijvoorbeeld in de aangevochten beslissing, waar deze verwijst naar de eerste indicatieve evaluatie: *“(…) uit deze stukken bleek dat de evaluatie die de student op dat ogenblik kreeg niet gebaseerd was op ‘slechte communicatie’ maar wel op de eigen gedragingen van de student: ze kwam een aantal keer te laat, ze kende de grenzen van haar bevoegdheid als stagiair niet (niet alleen prikken van patiënten) noch de deontologische principes (geen namen van*

patiënten noteren in een labschrift), ze gedroeg zich niet professioneel (personeelslid aanspreken over ‘niet juist prikken’ in het bijzijn van de patiënt), kende haar plaats niet in het lab (eist onmiddellijke aandacht), nam onvoldoende verantwoordelijkheid voor collectieve taken op en werkte haar theoretische basiskennis onvoldoende bij.” De Raad wijst in deze context ook op het voorlaatste gedachtenstreepje van pagina 5 van de aangevochten beslissing.

In het kader van de redelijkheid van de beslissing de stage vroegtijdig te beëindigen, merkt de Raad nog op dat uit het voorgaande blijkt dat het bewustzijn van de ernst van dergelijke maatregel, met name in hoofde van de stagementor die om een stopzetting verzocht, onder meer geillustreerd wordt door de vaststelling dat op de stageplaats nooit eerder een stage vroegtijdig is beëindigd.

Waar verzoekende partij daarenboven in het verzoekschrift wijst op de evolutie in stijgende lijn, is de Raad van oordeel dat uit de aangevochten beslissing blijkt dat hieraan door de interne beroepsinstantie noch door de stagementor aan voorbij is gegaan. De motieven van de beslissing van de interne beroepsinstantie maken melding van de positieve evolutie, doch dit belet niet dat – zoals ook blijkt uit de uitnodiging aan verzoekende partij met het oog op het gesprek van 23 april 2019 – na een aantal weken van bijsturing in het licht van de feedback in het kader van het eerste stagebezoek van februari 2019 (hetgeen leidde tot een betere feedback tijdens het stagebezoek van maart 2019), verzoekende partij opnieuw is gaan opvallen door negatief gedrag

De Raad kan, anders dan verzoekende partij aangeeft, uit het dossier (met name uit het feit dat ter voorbereiding van de stagebezoeken en bijhorende gesprekken van februari en maart 2019 beoordelingsformulieren voorlopig werden ingevuld door respectievelijk de student en de mentor en de student, waarbij in dat laatste geval de mentor commentaar gaf op de inschatting door de student) niet afleiden dat verzoekende partij op weg was de credit voor haar stage te behalen en de helft van de punten had behaald.

Uit het dossier kan de Raad evenmin afleiden dat de stopzetting enkel te wijten zou zijn aan de periode na het tweede stagebezoek. Volgens de Raad moet deze laatste periode samen worden bekeken met de globale evolutie gedurende de gehele stageduur. Tevens moet bij de beoordeling ook acht worden geslagen op de belangrijke opmerkingen met betrekking tot de eerste periode van de stage waarop het gesprek van februari 2019 betrekking had.

Zelfs zo de bewering in I.6 van het verzoekschrift voor de Raad met de werkelijkheid overeen mocht stemmen – bewering die niet door elementen in het dossier in redelijkheid aannemelijk wordt gemaakt – betekent zulks nog niet dat de stage zou zijn beëindigd op basis van beweerde onware verklaringen van een laborante met wie verzoekende partij samenwerkte aan de stagementor. Evenmin treft de Raad in het dossier elementen aan die aannemelijk maken dat de fundamentele opmerkingen met betrekking tot de eerste periode van de stage van verzoekende partij geen grond raken en zouden zijn terug te voeren op valse beschuldigingen aan het adres van verzoekende partij.

Zo de motieven opgenomen in het document van 23 april 2019 waarin de beëindiging van de stage is vervat nog summier mogen zijn, kan de Raad dit *in casu* niet besluiten met betrekking tot de motieven van de aangevochten beslissing van de interne beroepsinstantie. Hierin is ook duidelijk gewezen op de relatie tussen de tekortkomingen, geduid in februari 2019 en gedocumenteerd in het dossier, en de terugval na een tussentijdse verbetering.

Uit de bovenvermelde overwegingen, waarin de chronologie van het dossier en de belangrijkste elementen uit het dossier zijn aangestipt, kan moeilijk worden besloten dat verzoekende partij geen kennis heeft van de redenen waarom de stage is beëindigd. Daarnaast blijkt uit de overwegingen ook dat verzoekende partij reeds tijdens de stage op de pijnpunten is gewezen, op een ogenblik waarop zij hieraan nog tegemoet kon komen.

De Raad treedt verzoekende partij niet bij in de overtuiging dat geen pertinente motivering vorhanden is die voldoende draagkrachtig is, zelfs nu een ingrijpende beslissing voorligt als de vroegtijdige beëindiging van een stage. Het dossier in zijn totaliteit beschouwd en in het bijzonder de aangevochten beslissing en de documenten die de interne beroepsinstantie zich erin eigen heeft gemaakt, laten niet toe te oordelen dat slechts sprake is van, zoals verzoekende partij beweert, de loutere vermelding van enkele niet-concrete redenen.

Waar verzoekende partij aanhaalt dat de motieven niet overeenstemmen met de realiteit, kan de Raad verzoekende partij evenmin bijtreden.

De Raad wijst er in deze op dat de beëindiging van de stage, zoals blijkt uit de beslissing van de interne beroepsinstantie, het gevolg is van een traject waarvan reeds bij het stagebezoek in februari 2019 ernstige problemen aan het licht kwamen.

Uit het dossier blijkt dat zich toen reeds moeilijkheden met betrekking tot de deontologie voordeden (zie bv. de indicatieve beoordeling van de stagementor op het voorlopig beoordelingsformulier, februari 2019). Ook toen deden zich eveneens reeds moeilijkheden voor met betrekking tot de omgang met collega's en de basiskennis.

De Raad wijst er eveneens op dat uit de gesprekken naar aanleiding van de beoordelingen en de vraag om stopzetting eerder dan een ontkenning van de vaststellingen, in hoofde van verzoekende partij een andere inschatting van de ernst en impact ervan blijkt. De Raad vermeldt in dit verband ook het eerste gedachtenstreepje op bladzijde 5 van de aangevochten beslissing met betrekking tot het gezamenlijk gesprek dat de stopzetting voorafging.

De Raad stipt tenslotte de afweging aan die zich opdringt tussen de inschatting door de omwille van hun deskundigheid aangeduide beoordelaars enerzijds, en in het bijzonder het feit dat nooit eerder een stage vroegtijdig werd stopgezet op deze stageplaats, en de loutere bewering van verzoekende partij dat wat haar wordt aangerekend manifest onjuist/ontrecht zou zijn en deels toe te schrijven aan haar auditieve beperking anderzijds.

Rekening houdend met de voorgaande overwegingen kan de Raad niet vaststellen dat verwerende partij in de aangevochten beslissing van haar interne beroepsinstantie onredelijk heeft gehandeld. Rekening houdend met de elementen in het dossier, zoals geïntegreerd in de beslissing op intern beroep, alsmede de duiding die hierbij aan verzoekende partij is gegeven en de kansen tot remediering die aan verzoekende partij zijn geboden, acht de Raad de stopzetting van de stage - hoewel zwaarwichtig en met grote impact voor verzoekende partij - niet onredelijk.

Daarnaast is de Raad niet van oordeel dat verwerende partij het zorgvuldigheidsbeginsel heeft geschonden. De Raad ziet in de stappen die zijn gezet in het kader van het verloop van de stage die verwerende partij finaal heeft beëindigd, de mogelijkheden die verzoekende partij kreeg om tegemoet te komen aan de haar gesignaleerde problempunten – waarin zij begin april opnieuw bleek te vervallen – en de overwegingen/elementen die de interne beroepsinstantie heeft

meegenomen bij de betwiste beslissing, geen als “foutief” te kwalificeren optreden van verwerende partij. De Raad ziet dan ook geen grond om verzoekende partij de kans te bieden haar stage voort te zetten op een nieuwe stageplaats, zodat zij nog in het academiejaar 2018-2019 haar diploma zou kunnen behalen of om te bevelen dat haar een vervangende taak zou worden gegeven. De Raad ziet tevens niet in hoe de, blijkens de ECTS-fiche, met de stage beoogde competenties zouden kunnen worden bijgebracht en geëvalueerd in het raam van een vervangende taak. Evenmin ziet de Raad de mogelijkheid om de stage nog dit academiejaar over te doen. Nu de Raad van oordeel is dat de beslissing om de stage vroegtijdig te beëindigen kan standhouden, ziet hij evenmin reden om verzoekende partij de kans te bieden nog dit academiejaar de stage “verder te zetten” voor de periode die verzoekende partij door de beëindiging op 23 april 2019 niet heeft kunnen volmaken.

Het beroep is niet gegrond.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 22 juli 2019, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIe Kamer, samengesteld uit:

Bertel De Groote,	kamervoorzitter
Jan Geens	bestuursrechter – bijzitter
Henri Verhaaren	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Melissa Thijs	secretaris

De secretaris

Melissa Thijs

De voorzitter

Bertel De Groote

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 5.070 van 9 juli 2019 in de zaak 2019/219

In zake: xxx

Tegen: ARTESIS PLANTIJN HOGESCHOOL
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Wim Van Caeneghem
kantoor houdend te 2000 Antwerpen
Vrijheidstraat 32, bus 16
Bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 13 juni 2019, strekt tot nietigverklaring van de examentuchtbeslissing van 30 april 2019 en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 4 juni 2019 waarbij het intern beroep van verzoekende partij onontvankelijk werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 8 juli 2019.

Kamervoorzitter Bertel De Groote heeft verslag uitgebracht.

Verzoeker en advocaat Wim Van Caeneghem en mevrouw Livia Moreau, die verschijnen voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij is in het academiejaar 2018-2019 ingeschreven in de opleiding ‘Bachelor in de toegepaste informatica’.

Er werd een onregelmatigheid vastgesteld voor het opleidingsonderdeel “Webtechnology 4”. De examentuchtcommissie oordeelt op 30 april 2019 dat de fraude bewezen is en zij spreekt de

volgende sanctie uit: een nul voor het opleidingsonderdeel “Webtechnology 4” en een uitsluiting voor de tweede examenperiode voor het desbetreffende opleidingsonderdeel.

Verzoekende partij stelde op datum van 16 mei 2019 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 4 juni 2019 werd het intern beroep onontvankelijk verklaard.

De interne beroepsinstantie merkt op dat de student kennis werd gegeven van de examentuchtbeslissing per aangetekende zending van 6 mei 2019. De student nam bovendien via elektronische weg kennis van deze beslissing op 6 mei 2019.

De interne beroepsinstantie wijst erop dat de student een verzoek tot heroverweging van de studievoortgangsbeslissing kan indienen binnen een vervaltermijn van zeven kalenderdagen, die ingaat op de dag na de kennisgeving van de beslissing aan de student. Het door de student ingediende intern beroep van 16/05/2019 werd bijgevolg laattijdig ingediend en is dus onontvankelijk. De interne beroepsinstantie moet in deze omstandigheden niet verder kennis nemen van het dossier en zij kan, gelet op de laattijdigheid van het beroep, geen beslissing ten gronde nemen.

De beslissing op intern beroep werd bij aangetekend schrijven van 6 juni 2019 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 13 juni 2019 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid - regelmatige uitputting van het intern beroep

Artikel II.285 van de Codex Hoger Onderwijs stelt, zoals de Raad recent reeds heeft overwogen (R.Stvb. 24 augustus 2018, nr. 4.376; R.Stvb. 14 september 2018, nr. 4.405), inzake de bevoegdheid van de Raad het volgende:

“Er wordt een Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, verder ‘de Raad’ genoemd, opgericht bij de bevoegde dienst van de Vlaamse Gemeenschap.

De Raad doet als administratief rechtscollege uitspraak over de beroepen die door studenten of personen op wie de beslissing betrekking heeft, worden ingesteld tegen studievoortgangsbeslissingen, na uitputting van de in afdeling 2 bedoelde interne beroepsprocedure.”

Wat betreft de plicht tot het voorafgaandelijk uitputten van het intern beroep, blijkt uit de memorie van toelichting bij het toenmalige decreet van 19 maart 2004 ‘betreffende de rechtspositieregeling van de student, de participatie in het hoger onderwijs, de integratie van bepaalde afdelingen van het hoger onderwijs voor sociale promotie in de hogescholen en de begeleiding van de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen’ dat het intern beroep “*verplicht moet worden uitgeput vooraleer men een beroep kan instellen bij*” de Raad (*Parl. St. VI. Parl. 2003-2004, nr. 1960/1, 16*). De decreetgever heeft de uitputting van het intern beroep derhalve beoogd als een voorwaarde om tot de beroepsprocedure bij de Raad toegang te krijgen, en dus als een ontvankelijkheidsvoorwaarde bij dat beroep. Ook in de rechtsleer wordt aangenomen dat de regelmatige uitputting van een georganiseerd administratief beroep een voorwaarde is om een ontvankelijk beroep bij een administratief rechtscollege in te stellen (zie o.a. J. GORIS, *Georganiseerde administratieve beroepen*, Brugge, die Keure, 2012, 70-71; J. BAERT en G. DEBERSAQUES, *Raad van State. Afdeling Administratie. Ontvankelijkheid*, Brugge, die Keure, 1996, 99-105; P. POPELIER, “Over de uitputting van het georganiseerd administratief beroep als ontvankelijkheidsvoorwaarde voor een beroep bij de Raad van State”, noot onder RvS 16 augustus 1999, nr. 82.102, *RW* 1999-00, 850).

De vraag of verzoeker op ontvankelijke wijze het intern beroep heeft ingesteld, raakt derhalve aan het onderzoek naar de ontvankelijkheid van het bij de Raad ingestelde beroep.

Standpunt van partijen

Verzoeker stelt dat hij zijn aangetekende brief heeft ontvangen op 9 mei 2019. Hij heeft zich aan de termijn van zeven dagen gehouden en hij heeft op 16 mei 2019 de documenten ingeleverd bij het aanspreekpunt Interne Beroepsprocedure van verwerende partij. Daarna heeft hij nog nodige documenten toegevoegd op 27 mei 2019 en op 29 mei 2019, omdat die dossierstukken hem niet allemaal op tijd zijn afgeleverd en ook omdat de verkeerde bestanden van de screenshots van zijn examen aan hem zijn bezorgd, in plaats van de afbeeldingen in volledige resolutie.

Verzoeker verduidelijkt vervolgens dat op 6 mei 2019 aan hem een e-mail werd gestuurd met een kopie van de beslissing, maar hij heeft die e-mail helemaal niet gelezen. Die staat in zijn Outlook met verschillende e-mailaccounts, waardoor hij meerdere e-mails ontvangt. Hij markeert die meestal ook gewoon allemaal als gelezen. Verzoeker benadrukt dat hij deze mail niet heeft gelezen, maar dat hij pas kennis heeft genomen van de beslissing bij het ontvangen van de aangetekende zending.

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij dat de beslissing van de examentuchtcommissie, die werd genomen op 30 april 2019, zowel aangetekend als per e-mail werd verzonden aan de student op 6 mei 2019. Aangezien verzoeker kennisnam van de e-mail op 6 mei 2019 om 14u37, verstreek de termijn om hoger beroep aan te tekenen op 13/05/2019. Verzoeker tekende hoger beroep aan op 16 mei 2019, zodat het beroep terecht onontvankelijk werd verklaard wegens laattijdigheid.

Verwerende partij benadrukt dat de beslissing van de examentuchtcommissie de procedure tot intern beroep tegen de studievoortgangsbeslissing omschrijft. Zij stelt vast dat verzoeker stelt dat hij kennisnam van de bestreden beslissing op 9 mei 2019, naar aanleiding van de ontvangst van de aangetekende zending. Verzoeker ontkent echter niet dat hij op 6 mei 2019 de e-mail ontving waarin mededeling werd gedaan van de beslissing van de examentuchtcommissie, maar hij stelt deze niet te hebben gelezen. Verwerende partij is van mening dat dit verweer niet ernstig kan worden weerhouden. Wanneer men zelf in Outlook markeert dat een e-mail gelezen is geworden, kan men bezwaarlijk nadien voorhouden dat men geen kennis heeft genomen van die e-mail.

In zijn *wederantwoordnota* stelt verzoeker dat hij zich volledig aan de termijn van het intern beroep heeft gehouden. Bij zijn vorige beroepen werd de beslissing ook nooit per e-mail verzonden. Hij moest steeds beginnen tellen vanaf het ontvangen van de aangetekende zending. Verzoeker merkt op dat hij dit samen met een vertegenwoordiger van het aanspreekpunt Interne Beroepsprocedure heeft overlopen. Zij hebben geteld wanneer alle documenten binnengebracht moesten zijn en de vertegenwoordiger heeft hem gezegd dat hij moet beginnen tellen vanaf de dag van de ontvangst van de aangetekende zending, zodat de laatste dag 16 mei 2019 was. Ook de ombuds heeft aan verzoeker verteld dat hij ten laatste op 16 mei 2019 zijn beroep moet indienen. Verzoeker stelt vast dat deze twee medewerkers van de hogeschool hem aldus op een verkeerd spoor hebben gezet.

Verzoeker stipt nog aan dat studenten aan het einde van het academiejaar gemakkelijk zeven of meer e-mails per dag ontvangen. Tussen al deze mails en de mails van zijn andere postvakken, wordt er dan een e-mail gestuurd over een beslissing van een examen. Verzoeker heeft hier helemaal niet op gelet. Hij stelt dat dergelijke zaken altijd aangetekend verzonden zouden moeten worden. Verzoeker benadrukt ook dat in het reglement niet staat dat de student de beslissing via e-mail en via aangetekende zending zal ontvangen. Volgens verzoeker heeft hij geen leesbevestiging ontvangen en wordt hem evenmin gevraagd om te bevestigen dat hij een bepaalde e-mail heeft gelezen. Er wordt blijkbaar gewoon automatisch een bewijs naar de afzender gestuurd, ook al heeft hij de e-mail niet daadwerkelijk gelezen.

Beoordeling

De Raad onderzoekt of de interne beroepsinstantie het beroep terecht als onontvankelijk heeft beschouwd.

De Raad stelt vast dat de termijn voor het instellen van het intern beroep op dwingende wijze is geregeld door de decreetgever in artikel II.283 van de Codex Hoger Onderwijs. Het betreft een vervaltermijn. Een laattijdig intern beroep is derhalve onontvankelijk. Gezien het een regel van openbare orde betreft, onderzoekt de Raad dit desnoods ook ambtshalve.

In casu betreft het voorwerp een examentuchtbeslissing en gaat de vervaltermijn van zeven kalenderdagen in de dag na de kennisgeving van deze beslissing aan verzoeker. Uit het dossier blijkt dat verzoeker in kennis werd gesteld van de bestreden examentuchtbeslissing per e-mail van 6 mei 2019 (zie stuk 6 van verwerende partij) en vervolgens bij aangetekend schrijven van 8 mei 2019 (zie stuk 5 van verwerende partij). In het dossier bevindt zich tevens een leesbevestiging van verzoeker voor de e-mail houdende de examentuchtbeslissing (gelezen op 6 mei 2019 om 14u37). Bijgevolg is de Raad van oordeel dat de kennisgeving wel degelijk heeft plaatsgevonden op 6 mei 2019.

De beroepstermijn van zeven kalenderdagen begint te lopen de dag na die van de kennisgeving (*in casu* 6 mei 2019) van de examentuchtbeslissing, *in casu* vanaf 7 mei 2019, om te verstrijken op maandag 13 mei 2019. Verzoeker diende zijn intern beroep in op 16 mei 2019. De Raad moet derhalve concluderen dat het beroep *prima facie* niet tijdig is ingesteld.

De Raad onderzoekt vervolgens in welke mate er *in casu* sprake kan zijn van een overmachtssituatie die de laattijdigheid van de indiening van het beroep kan verschonen.

Verzoeker stelt dat hij deze e-mail helemaal niet heeft gelezen omdat die in Outlook staat. Hij ontvangt daar mails van verschillende e-mailaccounts en hij markeert die meestal gewoon allemaal als gelezen, ook al heeft hij ze niet gelezen. In zijn wederantwoordnota stipt hij nog aan dat hij geen leesbevestiging heeft ontvangen. Blijkbaar wordt automatisch een bewijs gestuurd naar de afzender, ook als hij de e-mail niet effectief gelezen heeft.

De Raad kan enkel maar vaststellen dat verwerende partij een leesbevestiging bijbrengt, waaruit blijkt dat de e-mail houdende de examentuchtbeslissing werd gelezen op 6 mei 2019 om 14u37. Of deze automatisch dan wel door een handeling van verzoeker werd gegenereerd doet niets af aan het bestaan van de leesbevestiging in dit dossier. Dat een vertegenwoordiger van het aanspreekpunt Interne Beroepsprocedure en de ombudspersoon verzoeker zouden hebben meegedeeld dat hij diende te tellen vanaf de dag van ontvangst van de aangetekende zending doet geen afbreuk aan de hierboven gemaakte overwegingen van de Raad op basis van de leesbevestiging van de e-mail houdende de examentuchtbeslissing. De Raad is van oordeel dat de door verzoeker ingeroepen verschoning om de overschrijding van de vervattermijn te verantwoorden, niet als een overmachtssituatie kan worden beschouwd.

Het intern beroep werd aldus terecht onontvankelijk verklaard wegens laattijdigheid.

De Raad kan zich niet verder buigen over de grond van de betwisting, gezien het intern beroep niet regelmatig is ingesteld en uitgeput.

Het beroep is niet ontvankelijk.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 9 juli 2019, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIe Kamer, samengesteld uit:

Bertel De Groote,	kamervoorzitter
Jan Geens	bestuursrechter – bijzitter
Henri Verhaaren	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Melissa Thijs	secretaris

De secretaris

Melissa Thijs

De voorzitter

Bertel De Groote

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Zitting van 29 juli 2019

Arrest nr. 5.090 van 29 juli 2019 in de zaak 2019/229

In zake: Ann DRNIC
 woonplaats kiezend te 2812 Muizen
 Rubensstraat 33

tegen:

CVO SOCIALE SCHOOL HEVERLEE
met zetel te 3001 Heverlee
Groeneweg 151

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 27 juni 2019, strekt tot nietigverklaring van de ‘studievoortgangsbeslissing’ van 20 juni 2019 waarbij verzoekster voor ‘Beroepspraktijk 3’ niet geslaagd wordt verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 29 juli 2019.

Voorzitter van de Raad Jim Deridder heeft verslag uitgebracht.

Verzoekende partij is gehoord.

III. Feiten

Verzoekster is in het schooljaar 2018-2019 ingeschreven in de graduaatsopleiding ‘Sociaal-cultureel werk’.

Over wat zich tijdens de opleiding van verzoekster heeft voorgedaan kan de Raad slechts gissen; verzoekster legt immers enkel kopie van de bestreden beslissing neer, en de verwerende partij heeft nota noch administratief dossier overgemaakt.

Vast staat dat aan verzoekster met een e-mail van 21 juni 2019 door mevrouw H.V.d.B., coördinator van de graduatsopleiding (en vanop een mailadres van de hogeschool UCLL) het volgende is meegeleerd:

“Het stageteam heeft je vervangopdracht voor BP3 ontvangen, gelezen en besproken op het predeliberatie-overleg van 20 juni 2019.

We besluiten dat je zowel in de nasleep van het stopzetten van je stage als bij het schrijven van je vervangopdracht deontologische fouten hebt gemaakt.

Daarom laten we je niet slagen voor beroepspraktijk 3.”

Dit is de bestreden beslissing.

IV. Ontvankelijkheid – ambtshalve exceptie

Daargelaten de mogelijkheid dat de betrokken opleiding in de toekomst wordt overgedragen naar een hogeschool, die dan de administrerende overheid voor de studiebewijzen wordt, lijkt het *hic et nunc* zo te zijn dat de bestreden beslissing uitgaat van een centrum voor volwassenonderwijs (cvo).

In het licht van de bepalingen van de Codex Hoger Onderwijs rijst de vraag of de Raad bevoegd is voor beroepen gericht tegen beslissingen van centra voor volwassenonderwijs.

De bevoegdheid van de Raad raakt aan de openbare orde en dient derhalve desnoods ambtshalve te worden onderzocht.

Vermits de Raad het bevoegdheidsvraagstuk bij de voorbereiding van het dossier ambtshalve aan de orde heeft gesteld, is in het licht van de tegensprekelijkheid van de procedure en de rechten van verdediging aan partijen gevraagd om hierover standpunt in te nemen.

In een e-mail van 24 juli 2019 beperkt verzoekster zich er, wat dit vraagstuk betreft, toe te vragen om haar naar de ‘bevoegde instantie’ te verwijzen indien de Raad niet bevoegd is.

De verwerende partij heeft ter zake geen standpunt meegeleerd.

Beoordeling

De Raad onderzoekt, desnoods ambtshalve, of voorliggend beroepschrift ingesteld tegen een beslissing genomen door een centrum voor volwassenenonderwijs binnen zijn bevoegdheid valt.

Uit het samenlezen van de artikelen II.285 en II.291 Codex Hoger Onderwijs en uit de algemene doelstelling van de betreffende Codex en meer bepaald het hoofdstuk III van titel V “De rechtspositie en medezeggenschap van de student” volgt dat de Raad enkel bevoegd is om kennis te nemen van beroepen tegen studievoortgangsbeslissingen betreffende het hoger onderwijs, ingesteld door studenten of daarmee gelijkgestelden.

Uit het toepassingsgebied en het begrippenkader in de artikelen I.2, I.3,59° en 69° van de Codex Hoger Onderwijs volgt bovendien dat enkel beslissingen van hogescholen en universiteiten en de erkende instellingen voor het post-initieel hoger onderwijs een studievoortgangsbeslissing zijn.

Aangezien het voorliggend beroep is gericht tegen een beslissing van een centrum voor volwassenenonderwijs, een onderwijsinstelling die niet onder het systeem van rechtsbescherming van de Codex Hoger Onderwijs valt, is de Raad niet bevoegd.

Het bij de Raad ingestelde beroep is onontvankelijk.

Daargelaten dat het overeenkomstig artikel 297 van het Gerechtelijk Wetboek niet aan de Raad toekomt om verzoekster te adviseren over de bevoegde rechter, en mede rekening houdend met het feit dat de Raad evenmin over de mogelijkheid beschikt om de zaak door te verwijzen naar een bevoegde rechter, merkt de Raad in antwoord op verzoeksters vragen ter zake op dat het op grond van het enige stuk dat verzoekster bij haar verzoekschrift heeft meegedeeld (de e-mail van de coördinator) voor de Raad niet mogelijk is om na te gaan of er ook een aanvechtbare beslissing van een delibererend orgaan is tussengekomen, waarvoor de Raad van State bevoegd zou kunnen zijn.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 29 juli 2019, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, I^e Kamer, samengesteld uit:

Jim Deridder,	voorzitter van de Raad
Jan Geens	bestuursrechter – bijzitter
Sigrid Pauwels	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Freya Gheysen	secretaris

De secretaris

Freya Gheysen

De voorzitter

Jim Deridder

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 5.091 van 29 juli 2019 in de zaak 2019/231

In zake: xxx
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Luc Deleu en Liesbeth Van Den Spiegel
kantoor houdend te 1700 Dilbeek
Eikelenberg 20

tegen:

VRIJE UNIVERSITEIT BRUSSEL
woonplaats kiezend te 1050 Brussel
Pleinlaan 2

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 28 juni 2019, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de beroepscommissie van de faculteit Sociale Wetenschappen & Solvay Business School van de Vrije Universiteit Brussel van 26 juni 2019 waarbij aan verzoeker de examentuchtsanctie van de ‘afwijzing’ wordt opgelegd.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend en verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 29 juli 2019.

Voorzitter van de Raad Jim Deridder heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Luc Deleu, die verschijnt voor verzoekende partij en Sarah Heyl, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoeker is in het academiejaar 2018-2019 ingeschreven in het schakelprogramma en de masteropleiding ‘Bedrijfskunde’.

Tot het curriculum van verzoeker behoren onder meer de opleidingsonderdelen ‘Onderzoekspaper voor bedrijfskunde’ en ‘Masterproef bedrijfskunde’, waarvoor verzoeker respectievelijk een paper en een masterproef indient.

Nadat mogelijke onregelmatigheden zijn vastgesteld, eerst aan de hand van een geautomatiseerde tekstanalyse en vervolgens door twee personen verbonden aan de opleiding, wordt verzoeker uitgenodigd voor een hoorzitting bij de decaan op 3 juni 2019.

Op 7 juni 2019 neemt de decaan de volgende examentuchtbeslissing:

“In toepassing van artikel 118, §4 van het VUB onderwijs- en examenreglement (OER), werden u en de ombudspersoon prof. dr. [B.H.] uitgenodigd tot een hoorzitting op 3 juni 2019.

Bij de hoorzitting waren aanwezig: uzelf, de decaan, de ombudspersoon en prof. dr. [L.V.H.].

Ter vergadering werden de volgende feiten bevestigd op basis van het ter beschikking gestelde bewijsmateriaal:

- U neemt in uw werkstuk voortdurend tekst van andere auteurs over, weliswaar met bronvermelding maar zonder gebruik van aanhalingsstekens waar het om een letterlijke vertaling gaat;
- U neemt in uw werkstuk soms tekstfragmenten over van andere auteurs, al dan niet letterlijk vertaald, zonder bronvermelding;
- U verwijst in uw werkstuk soms naar primair bronmateriaal waar u de overgenomen tekst en bronvermelding letterlijk vertaalt uit niet-vermelde secundaire bronnen

Het vastgestelde gedrag is misleidend, en een inbreuk op de regels van citeren en refereren zoals ze aan studenten werden gecommuniceerd. Een extra bezwarende omstandigheid is dat u in het verleden reeds een sanctie kreeg voor een vergelijkbare onregelmatigheid. Overwegende bovenstaande bevindingen, en in het bijzonder rekening houdend met de aard en omvang van de onregelmatigheid en uw ervaring en intentie, beslis ik in toepassing van artikel 118, §5 van het OER de volgende sanctie uit te spreken:

- Afwijzing: de student kan in het lopende academiejaar niet meer deelnemen aan examens. Hij kan zich ten vroegste inschrijven voor het volgende academiejaar. De afgewezen verliest alle examencijfers behaald in de betrokken examenperiode.

Deze sanctie geldt ook voor de andere opleidingen van de faculteit waarvoor u bent ingeschreven.”

Op 13 juni 2019 tekent verzoeker tegen deze examentuchtbeslissing het volgend intern beroep aan:

“Motivering:

1. De genomen beslissing neemt letterlijk de tekst over van het geciteerde artikel 118 (onregelmatigheden) zonder enige verwijzing naar de geviseerde teksten in de ‘onderzoekspaper’. De genomen beslissing laat niet toe na te gaan in welke mate het beweerde plagiaat desgevallend het toegelaten gemiddelde zou overschrijden, welke teksten of onderdelen van teksten geviseerd worden, in welke mate het beweerde plagiaat met frauduleuze doeleinden zou gepleegd zijn of eerder uit onachtzaamheid of administratieve onzorgvuldigheid. Het is derhalve onmogelijk uit de motivering van de beslissing af te leiden hoe omvangrijk het beweerde plagiaat zou zijn in functie van de totaliteit van het document. Het volstaat bij het nemen van een (zware) sanctie niet enkel te verwijzen naar het artikel waarop de sanctie gebaseerd is, om de ‘dader’ toe te laten na te gaan welke onderdelen van het bewuste document geviseerd worden en derhalve in welke mate het ‘vastgestelde gedrag misleidend zou zijn en een inbreuk zouden uitmaken op de regels van citeren en refereren zoals ze aan de studenten worden gecommuniceerd’ zoals in de verdere motivering van de genomen sanctie wordt aangehaald.
2. De genomen beslissing verschafft geen duidelijkheid over het impact en de omvang of toepassing van de drie onderdelen die weerhouden worden.
3. De genomen beslissing niet duidelijk maakt of de feiten die als bewijsmateriaal worden weerhouden uitsluitend de ‘onderzoekspaper’ betreffen dan wel de thesis. Het is derhalve niet mogelijk na te gaan hoe omvangrijk de beweerde inbreuken zouden zijn in functie van het geheel van de documenten.
4. De getroffen sanctie is disproportioneel. Ze houdt in dat beroeper het risico loopt een jaar te verliezen zowel in zijn studies als in zijn professionele carrière. Een sanctie die de betrokkenen uitsluit van de lopende examenperiode en hem derhalve tot de examenperiode van september 2019 zo een meer proportionele sanctie zijn, des te meer daar berooper voor het onderdeel ‘Financieel management en investeringsanalyse’ een 9/20 behaalde en derhalve deliberatie op dit onderdeel mogelijk/niet uitgesloten was.
5. Berooper behoudt zich het recht voor ter gelegenheid van het mondelinge verweer zijn beroep verder toe te lichten.

Verzoeker vraagt gehoord te worden met zijn raadsman na voorafgaande inzage van het dossier, zelfs wat de ontvankelijkheid van het verzoekschrift betreft indien de ontvankelijkheid ervan in vraag zou worden gesteld.”

Op 18 juni 2019 beslist de facultaire beroepscommissie, na verzoeker en zijn raadsman te hebben gehoord, om het intern beroep ontvankelijk, maar ongegrond te verklaren en de examentuchsancie van de ‘afwijzing’ te bevestigen.

De motivering van deze beslissing luidt als volgt:

“(…)

De student ontkent de vaststelling van plagiaat niet, doch stelt dat hij hiertoe geen intentie had. Gelet op het feit dat hij vorig academiejaar eveneens gesanctioneerd werd omwille van plagiaat, heeft hij zich huidig academiejaar laten begeleiden, onder meer door zijn promotor. Ter zitting erkent de student wel dat hij stukken tekst heeft vertaald en overgenomen.

In ondergeschikte orde vraagt de student dat de hem opgelegde sanctie gematigd zou worden tot een uitsluiting van de lopende examenperiode, en om hem derhalve toe te laten tot de examenperiode van september 2019.

De beroepscommissie, handelend met volheid van bevoegdheid, heeft de stukken van het dossier grondig doorgenomen. Hieruit blijkt naar inzichten van de commissie onbetwistbaar dat er sprake is van een voortdurend hernemen van vertaalde tekstfragmenten uit andere bronnen, zonder dat de student dit aangeeft. Tevens nam de student tekstfragmenten over van andere auteurs, al dan niet letterlijk (of een letterlijke vertaling), zonder bronvermelding en bovendien verwees de student naar primaire bronnen waar de overgenomen tekst en bronvermelding letterlijk overgenomen is uit niet-vermelde secundaire bronnen.

De beroepscommissie wijst er verder op dat de examentuchtsancties waartoe kan worden beslist, worden opgesomd in art. 118, §5 van het OER. Art. 118, §6 stipuleert dat “*de ernst van de overtreding en de strafmaat worden onder meer beoordeeld aan de hand van de volgende elementen:*

- *Aard en omvang van de onregelmatigheid/plagiaat;*
- *De ervaring van de student;*
- *De intentie om het bedrog te plegen.”*

Uit de stukken van het dossier blijkt dat de aard en omvang van het plagiaat niet als gering en beperkt kunnen worden aangezien.

De beroepscommissie wijst o.m. op volgende passages (niet-limitatieve opsomming, nu zowel de onderzoekspaper als de masterproef tal van passages met plagiaat bevatten):

Wat betreft de onderzoekspaper:

[...]

Wat betreft de masterproef:

Met betrekking tot het overnemen van tekst van andere auteurs, weliswaar met bronvermelding maar zonder gebruik van aanhalingstekens waar het om een letterlijke vertaling gaat

[...]

Met betrekking tot het overnemen van tekstfragmenten van andere auteurs (paper KUL, Andreas B) al dan niet letterlijk overgenomen zonder bronvermelding, zie p. 20-21:

[...]

Dat de student beweert niet de intentie te hebben gehad om plagiaat te plegen, al heeft hij verklaard hele stukken tekst te hebben vertaald, is niet geloofwaardig. Bovendien is het intentioneel aspect overeenkomstig art. 118, §6 van het OER slechts één van de drie criteria om de ernst van de overtreding en de strafmaat te beoordelen, naast de aard en de omvang van het plagiaat en de ervaring van de student.

Ook de bewering van de student dat hij zich liet begeleiden door zijn promotor om problemen met betrekking tot plagiaat te vermijden, is niet relevant. De beroepscommissie wijst de student erop dat het systeem van begeleiding door de promotor geenszins gericht is op het detecteren van plagiaat, maar op het inhoudelijk begeleiden.

Overigens werd de student vorig academiejaar eveneens gesanctioneerd voor het plegen van plagiaat bij het schrijven van de ‘Onderzoeksrapport voor bedrijfskunde’, toen werd hem een 0/20 opgelegd voor het werkstuk. Met deze ervaring mag er van de student verwacht worden dat hij extra voorzichtig te werk zou gaan bij het citeren van bronnen, wat klaarblijkelijk niet het geval was. Dit is een verzwarende omstandigheid in hoofde van de student.

In het licht van de concrete vaststellingen, waarnaar hierboven ook expliciet wordt verwezen, besluit de beroepscommissie dat gelet op de zeer aanzienlijke omvang van het plagiaat en de recidive, de opgelegde sanctie gepast overkomt. Een loutere uitsluiting voor de eerste en tweede examenperiode van de eerste zittijd valt niet te verenigen met deze vaststellingen.”

Dit is de thans bestreden beslissing.

IV. Ontvankelijkheid

Verwerende partij betwist niet de ontvankelijkheid van het beroep.

De Raad ziet geen redenen om er ambtshalve anders over te oordelen.

Het beroep is ontvankelijk.

V. Onderzoek van de middelen

Voorafgaand

De Raad brengt enkele beginselen van de administratieve rechtspleging in herinnering, al dan niet positiefrechtelijk verankerd.

Voorerst bepaalt artikel II.294, §2, *infine* van de Codex Hoger Onderwijs dat een verzoekende partij in de procedure voor de Raad geen nieuwe bezwaren kan aanvoeren, tenzij de grondslag ervan pas tijdens of na afhandeling van de interne beroepsprocedure aan het licht is gekomen, tenzij het bezwaar betrekking heeft op de wijze waarop het intern beroep werd behandeld of tenzij het bezwaar raakt aan de openbare orde.

Daarnaast is het vaste rechtspraak van de Raad dat een verzoekende partij alle middelen dient op te werpen in haar inleidend verzoekschrift, en dat zij in een latere stand van het geding slechts nieuwe bijkomende middelen op ontvankelijke wijze kan aanvoeren wanneer die raken aan de openbare orde of pas aan het licht kwamen door de kennisname van het administratief dossier. Nieuwe middelen die niet aan die voorwaarden beantwoorden, kunnen niet in aanmerking worden genomen, eensdeels omdat zij buiten de decretale beroepstermijn worden aangevoerd, anderdeels omdat anders de rechten van verdediging van de verwerende partij binnen de essentieel schriftelijke procedure zouden worden geschonden.

Waar verzoeker zich in zijn verzoekschrift het recht voorbehoudt om “zijn middelen verder toe te lichten ter gelegenheid van de verschijning” voor de Raad, moet derhalve worden gesteld dat verzoeker zijn op ontvankelijke wijze opgeworpen middelen tijdens de debatten gewis kan toelichten, zij het zonder er een andere of ruimere draagwijdte aan te geven en zonder nieuwe middelen op te werpen.

Wat verzoeker onder randnummer 2 van zijn wederantwoordnota (‘conclusie’) aanvoert, beantwoordt niet aan deze voorwaarden. Voor het eerst immers, wordt hierin opgeworpen dat de bestreden beslissing een verkeerde voorstelling geeft van verzoekers gezegden waar wordt gesteld dat hij de vaststelling van plagiaat niet ontkent, maar stelt dat hij daartoe geen intentie heeft gehad.

Dit middel, dat in essentie de motieven van de bestreden beslissing bekritiseert, is niet opgenomen in het verzoekschrift en moet bijgevolg als een nieuw en dus onontvankelijk middel worden beschouwd.

Wat verzoeker onder randnummer 3 van de wederantwoordnota doet gelden, ondergaat hetzelfde lot. Hier werpt verzoeker – opnieuw voor het eerst – aan de bestreden beslissing tegen dat zij – net als de initiële examentuchtbeslissing – beperkt blijft tot het hernemen van artikel

118 van het onderwijs- en examenreglement en dat zij niet toelaat na te gaan in welke mate het beweerde plagiaat desgevallend het toegelaten gemiddelde zij overschrijden, welke teksten of onderdelen van teksten geviseerd worden, in welke mate het beweerde plagiaat met frauduleuze doeleinden zou zijn gepleegd of eerder uit onachtzaamheid of administratieve onzorgvuldigheid.

Daargelaten de vaststelling dat deze kritiek zich *prima facie* moeilijk verhoudt met de concrete motieven van de bestreden beslissing, kan worden volstaan met de vaststelling dat ook dit middel niet in het inleidend verzoekschrift is opgeworpen, terwijl de Raad niet inziet wat verzoeker daarvan zou hebben weerhouden, zodat het in de wederantwoordnota niet op ontvankelijke wijze in het debat kan worden gebracht.

Onder randnummer 8 van de wederantwoordnota voert verzoeker aan dat in het raam van de toepassing van de criteria opgenomen in artikel 118, §5 van het onderwijs- en examenreglement, verzoeker inzake ‘ervaring’ slechts een verwaarloosbare ervaring bij het opstellen van een onderzoekspaper of een masterproef kan worden aangewreven, en dat de intentie om bedrog te plegen zeker niet aanwezig was.

Ook hier kan de Raad enkel vaststellen dat verzoeker deze argumenten niet heeft ontwikkeld in zijn verzoekschrift – zelfs niet embryonaal – zodat zij in de wederantwoordnota niet op ontvankelijke wijze kunnen worden opgeworpen.

Hetzelfde geldt voor de kritiek in de wederantwoordnota – onder randnummer 10 – met betrekking tot de verwijzing naar de recidive.

Enig middel

In een enig middel beroept verzoeker zich op een schending van het evenredigheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Het verzoekschrift bevat slechts de volgende kritiek op de bestreden beslissing:

“Ondergetekende meent dat de hem opgelegde sanctie disproportioneel is met de beweerde onregelmatigheid en/of plagiaat.

De opgelegde sanctie heeft economisch zeer verstrekende gevolgen.”

In haar antwoordnota zet verwerende partij uiteen dat de beroepscommissie in alle redelijkheid heeft beslist dat de aard en omvang van het plagiaat geenszins als gering en beperkt kunnen worden aangezien, en dat werd gemotiveerd dat de bewering van verzoeker dat hij geen intentie had om plagiaat te plegen niet geloofwaardig is gelet op de volledige paragrafen die letterlijk zijn overgenomen. Zij wijst er ten overvloede nog op dat verzoeker zijn werkstukken vooraf heeft opgeladen in de plagiatsdetectiesoftware ‘turnitin’.

Nog wat de proportionaliteit aangaat, herinnert verwerende partij eraan dat de beroepscommissie in de bestreden beslissing heeft toegelicht dat het intentioneel element, naast de aard en omvang van het plagiaat en de ervaring van de student, slechts één van de drie criteria is op basis waarvan de ernst van de overtreding en de strafmaat beoordeeld wordt. Inzake die ervaring is verwerende partij van oordeel dat van een masterstudent mag worden verwacht dat deze zich de regels rond correct citeren en refereren heeft eigen gemaakt, temeer gelet op de bijzondere aandacht die hieraan wordt besteed in de (voor)opleiding.

Verwerende partij doet verder gelden dat verzoeker in zijn verzoekschrift ook niet ingaat op de concrete motieven van de bestreden beslissing, en dus ook niet aangeeft om welke reden de beslissing onredelijk zou zijn. Overigens, zo stipt verwerende partij nog aan, is de Raad enkel bevoegd om een marginale toetsing uit te voeren, zonder zich daarbij in de plaats van de beroepscommissie te kunnen of mogen stellen om de beoordeling van de feiten over te doen.

Verzoeker argumenteert in zijn wederantwoordnota dat hij zich zou kunnen neerleggen bij een verplicht hernemen van de onderzoekspaper en de masterproef, en meent dat dit een proportionele sanctie zou zijn. De bestreden beslissing is voor verzoeker evenwel niet meer proportioneel, omdat zij verzoeker bovendien uitsluit van het lopende academiejaar, waardoor hij een academiejaar verliest, met inbegrip van de resultaten die voor andere opleidingsonderdelen op rechtmatige wijze werden verkregen.

Verzoeker vraagt in hoofdorde dat de sanctie zou worden herleid tot de afwijzing voor de onderzoekspaper en de masterproef in de eerste zittijd, met mogelijkheid om deze in de tweede

examenzittijd te hernemen. Ondergeschikt vraagt verzoeker dat hij alleszins zijn andere examencijfers zou mogen behouden.

Beoordeling

Wat het door verzoeker gevorderde betreft, brengt de Raad vooreerst in herinnering dat de Raad geen beroepscommissie is, noch een beroepsorgaan met volheid van bevoegdheid. Krachtens artikel II.292, §1 van de Codex Hoger Onderwijs is de Raad als annulatierechter enkel bevoegd om de wettigheid van de hem voorgelegde beslissing te beoordelen en deze in voorkomend geval te vernietigen. Ook het voorschrift van artikel II.292, tweede lid, van diezelfde Codex, dat de Raad verbiedt om zijn appreciatie betreffende de waarde van de verzoekende partij in de plaats te stellen van die van het bestuur, staat eraan in de weg dat de Raad tot een nieuwe beslissing ten gronde zou komen.

Wat verzoeker in dat opzicht nastreeft, kan de Raad hem derhalve niet geven. De Raad begrijpt het verzoekschrift als een beroep tot nietigverklaring van de bestreden beslissing.

Bij het onderzoek of een studievoortgangsbeslissing – te dezen meer bepaald een examentuchtbeslissing – werd genomen met naleving van de beginselen van behoorlijk bestuur – zoals het evenredigheidsbeginsel – beschikt de Raad als administratief rechtscollege slechts over wat gemeenzaam een marginale toetsingsbevoegdheid wordt genoemd, wat impliceert dat de Raad niet zomaar een tuchtmaatregel die hij “niet opportuun” acht onwettig kan verklaren. Hij vermag dat alleen te doen met een tuchtstraf die niet in een redelijke verhouding van evenredigheid staat tot de bewezen feiten of die er niet van doet blijken dat ze geacht kan worden het resultaat te zijn van een behoorlijke afweging van alle betrokken belangen en gegevens.

Anders gezegd: de Raad kan slechts tot onwettigheid wegens schending van het evenredigheidsbeginsel besluiten wanneer hij tot het oordeel komt dat in de bestreden beslissing een straf is opgelegd die geen enkele in redelijkheid oordelende overheid in dezelfde omstandigheden zou opleggen.

Daarvan levert verzoeker niet het bewijs.

Uit de voorgelegde stukken blijkt dat verzoeker in het voorgaande academiejaar reeds de examentuchtsanctie van een nulquotering opgelegd heeft gekregen wegens plagiaat bij de ‘onderzoekspaper’.

Niet overtuigend is derhalve de stelling dat verzoeker uit onwetendheid heeft gehandeld of alleszins niet het opzet heeft gehad om plagiaat te plegen *c.q.* de academische regels inzake citaat en bronvermelding niet na te leven.

Binnen zijn marginale toetsingsbevoegdheid is de Raad van oordeel dat de vastgestelde feiten – die in het dossier omstandig zijn aangetoond en in de bestreden beslissing bij wijze van voorbeeld worden hernoemd – als plagiaat kunnen worden bestempeld en dat zij van voldoende omvang zijn om, mede in acht genomen de recidive, een zware examentuchtsanctie te wettigen.

Wat die sanctie betreft, beoordeeld binnen het aan de beroepscommissie ter beschikking staande arsenaal van tuchtmaatregelen, stelt de Raad vast dat artikel 118, §5 van het onderwijs- en examenreglement voorziet in zeven mogelijke sancties:

1. Waarschuwing
2. Resultaat van 0 op 20 op het examen of werkstuk van het opleidingsonderdeel of onderdeel ervan
3. Uitsluiting examenperiode: geen cijfers toeekennen voor alle examens in een examenperiode
4. Uitsluiting eerste en tweede examenperiode van de eerste zittijd: geen cijfers toeekennen voor alle examens in de beide examenperiodes van de eerste zittijd
5. Afwijzing: de student kan in het lopende academiejaar niet meer deelnemen aan examens. Hij kan zich ten vroegste inschrijven voor het volgende academiejaar. De afgewezen verliest alle examencijfers behaald in de berokken examenperiode.
6. Uitsluiting instelling: onmiddellijke stopzetting van de inschrijving in het lopende academiejaar en het verbod tot (her)inschrijving in een volgend[] academiejaar
7. Een verbod tot (her)inschrijving voor meerdere academiejaren.

Nadat aan verzoeker bij een eerdere examentuchtbeslissing de tweede sanctie is opgelegd, houdt de thans bestreden beslissing de vijfde sanctie in. Dit betekent in de eerste plaats dat aan verzoeker niet de zwaarste, noch de op één na zwaarste examentuchtsanctie werd opgelegd, hoewel zulks op reglementaire gronden niet uitgesloten was.

Rekening houdend met de overwegingen van de bestreden beslissing, de recidive en de aangetoonde omvang van het plagiaat, is de Raad van oordeel dat de bestreden beslissing niet apert disproportioneel is en dus niet onevenredig in de zin dat geen enkele andere normaal en voorzichtig handelende overheid tot eenzelfde beslissing zou kunnen komen.

De Raad kan gewis begrijpen dat verzoeker de hem opgelegde sanctie als streng ervaart, daar zij het verlies van de in dezelfde examenperiode behaalde examencijfers met zich brengt. Dat gegeven op zich maakt de beslissing evenwel niet onwettig: het feit in de opeenvolgende gradaties van examentuchtsancties ook maatregelen voorkomen met een impact die het betrokken opleidingsonderdeel overstijgen, strijd op zich niet met een wetskrachtige bepaling of enig beginsel van behoorlijk bestuur – en verzoeker beweert zulks ook niet.

De Raad kan tegen strenge beslissingen evenwel geen rechtsbescherming bieden, enkel tegen onwettige.

De – economische of andere – gevolgen van de tuchtbeslissing zijn in beginsel vreemd aan de beoordeling van de evenredigheid ervan: die toets ziet immers op het verband tussen de vastgestelde en bewezen tuchtfeiten en de tuchtsanctie. Verzoeker laat overigens na concreet te duiden aan welke prangende (economische) gevolgen in zijn hoofde de beroepscommissie ten onrechte voorbij is gegaan.

VI. Anonymisering

De raadsman van verzoeker vraagt ter zitting de anonimisering van het arrest, bij de publicatie ervan.

Luidens artikel II.313, tweede lid van de Codex Hoger Onderwijs kan bij de publicatie van het arrest de identiteit van de verzoeker op diens uitdrukkelijk verzoek worden weggelaten.

Op het verzoek wordt ingegaan.

BESLISSING

1. De Raad verwerpt het beroep.

2. Bij de publicatie van dit arrest door de Raad wordt de identiteit van verzoeker weggelaten.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 29 juli 2019, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, I^e Kamer, samengesteld uit:

Jim Deridder,	voorzitter van de Raad
Jan Geens	bestuursrechter – bijzitter
Sigrid Pauwels	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Freya Gheysen	secretaris

De secretaris

Freya Gheysen

De voorzitter

Jim Deridder

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 5.086 van 29 juli 2019 in de zaak 2019/232

In zake: Sofie GEERKENS
woonplaats kiezend te 3950 Kaulille
Lijsterstraat 12

tegen:

LUCA SCHOOL OF ARTS
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Jan Fransen
kantoor houdend te 2000 Antwerpen
Amerikalei 220 bus 14
alwaar woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 28 juni 2019, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de examencommissie, bekendgemaakt op 24 juni 2019, waarbij aan verzoekster voor het opleidingsonderdeel ‘Bachelorproef’ het examencijfer van 9/20 wordt toegekend, en van ‘de beslissing intern beroep genomen op 28 juni 2019’.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend en verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 29 juli 2019.

Voorzitter van de Raad Jim Deridder heeft verslag uitgebracht.

Verzoekende partij en advocaat Jan Fransen, die verschijnt voor verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekster is in het academiejaar 2018-2019 ingeschreven in de opleiding ‘Bachelor in de muziekpedagogie’.

Tot verzoeksters curriculum behoort het opleidingsonderdeel ‘Bachelorproef’.

De proclamatie van de examenresultaten vindt plaats op 24 juni 2019. Voor het opleidingsonderdeel ‘Bachelorproef’ behaalt verzoekster een examencijfer van 9/20.

Verzoekster vraagt om feedback omtrent deze quotering, en dient op 28 juni 2019 een beroep in bij de Raad.

IV. Voorwerp van het beroep

In haar verzoekschrift richt verzoekster zich niet alleen tegen de beslissing van de examencommissie houdende toekenning van het examencijfer van 9/20 voor de ‘Bachelorproef’ (eerste bestreden beslissing), maar ook tegen ‘de beslissing intern beroep genomen op 28 juni 2019’ (tweede bestreden beslissing).

Noch in de stukken die verzoekster voorlegt, noch in het administratief dossier – waarvan verzoekster niet doet gelden dat het onvolledig zou zijn – kan de Raad een stuk terugvinden dat op 28 juni 2019 is gedateerd, laat staan dat zou zijn aangetoond dat het om een voor de Raad aanvechtbare beslissing zou gaan. Evenmin blijkt een dergelijke beslissing op de inventaris van de stukken die verzoekster met haar wederantwoordnota heeft neergelegd.

Op grond van de stukken waarop hij vermag acht te slaan, is de Raad dan ook van oordeel dat de tweede bestreden beslissing onbestaande is.

De Raad onderzoekt het beroep derhalve enkel in de mate dat het is gericht tegen de eerste bestreden beslissing (verder: de bestreden beslissing).

IV. Ontvankelijkheid – uitputting van het intern beroep

Artikel II.285 van de Codex Hoger Onderwijs stelt, zoals de Raad recent reeds heeft overwogen (R.Stvb. 24 augustus 2018, nr. 4.376; R.Stvb. 14 september 2018, nr. 4.405), inzake de bevoegdheid van de Raad het volgende:

“Er wordt een Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, verder ‘de Raad’ genoemd, opgericht bij de bevoegde dienst van de Vlaamse Gemeenschap.

De Raad doet als administratief rechtscollege uitspraak over de beroepen die door studenten of personen op wie de beslissing betrekking heeft, worden ingesteld tegen studievoortgangsbeslissingen, na uitputting van de in afdeling 2 bedoelde interne beroepsprocedure.”

Wat betreft de plicht tot het voorafgaandelijk uitputten van het intern beroep, blijkt uit de memorie van toelichting bij het toenmalige decreet van 19 maart 2004 ‘betreffende de rechtspositieregeling van de student, de participatie in het hoger onderwijs, de integratie van bepaalde afdelingen van het hoger onderwijs voor sociale promotie in de hogescholen en de begeleiding van de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen’ dat het intern beroep “*verplicht moet worden uitgeput vooraleer men een beroep kan instellen bij*” de Raad (*Parl. St. VI. Parl. 2003-2004, nr. 1960/1, 16*). De decreetgever heeft de uitputting van het intern beroep derhalve beoogd als een voorwaarde om tot de beroepsprocedure bij de Raad toegang te krijgen, en dus als een ontvankelijkheidsvoorwaarde bij dat beroep. Ook in de rechtsleer wordt aangenomen dat de regelmatige uitputting van een georganiseerd administratief beroep een voorwaarde is om een ontvankelijk beroep bij een administratief rechtscollege in te stellen (zie o.a. J. GORIS, *Georganiseerde administratieve beroepen*, Brugge, die Keure, 2012, 70-71; J. BAERT en G. DEBERSAQUES, *Raad van State. Afdeling Administratie. Ontvankelijkheid*, Brugge, die Keure, 1996, 99-105; P. POPELIER, “Over de uitputting van het georganiseerd administratief beroep als ontvankelijkheidsvoorwaarde voor een beroep bij de Raad van State”, noot onder RvS 16 augustus 1999, nr. 82.102, *RW* 1999-00, 850).

De vraag of verzoekster op ontvankelijke wijze het intern beroep heeft ingesteld en uitgeput, raakt derhalve aan het onderzoek naar de ontvankelijkheid van het bij de Raad ingestelde beroep.

Standpunt van partijen

Verwerende partij werpt in haar antwoordnota een exceptie van onontvankelijkheid op, gesteund op het argument dat verzoekster heeft nagelaten om, voorafgaand aan haar beroep bij de Raad, het intern beroep binnen de instelling uit te putten.

Verzoekster gaat op deze exceptie niet in.

Beoordeling

Uit de hierboven in herinnering gebrachte bepalingen van de Codex Hoger Onderwijs blijkt dat een beroep bij de Raad slechts kan worden ingesteld tegen een beslissing van de interne beroepsinstantie – of, geval dat zich te dezen niet voordoet, tegen het uitblijven van een dergelijke beslissing.

De bestreden beslissing is een studievoortgangsbeslissing waartegen een intern beroep openstaat bij de instelling. Verzoekster heeft nagelaten dit verzoek uit te putten alvorens zich tot de Raad te wenden.

Uit de voorgelegde stukken blijkt dat verzoekster ná het indienen van huidig beroep bij de Raad alsnog een intern beroep heeft ingesteld. Welk lot dat intern beroep is toegevallen, valt buiten het voorwerp van deze procedure.

Het beroep is niet ontvankelijk.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 29 juli 2019, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, I^e Kamer, samengesteld uit:

Jim Deridder,	voorzitter van de Raad
Jan Geens	bestuursrechter – bijzitter
Sigrid Pauwels	bestuursrechter – bijzitter

bijgestaan door

Freya Gheysen secretaris

De secretaris

De voorzitter

Freya Gheysen

Jim Deridder

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 5.085 van 29 juli 2019 in de zaak 2019/234

In zake: Beatrice GOOS
 woonplaats kiezend te 3360 Bierbeek
 Tiensesteenweg 148

tegen:

ODISEE
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Stefanie De Proost
kantoor houdend te 1000 Brussel
Antoine Dansaertstraat 92

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 30 juni 2019, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de examencommissie bekendgemaakt op 25 juni 2019 waarbij aan verzoekster voor het opleidingsonderdeel ‘Filosofie I’ een examencijfer van 6/20 wordt toegekend.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 29 juli 2019.

Voorzitter van de Raad Jim Deridder heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Stefanie De Proost, die verschijnt voor de verwerende partij, is gehoord.

III. Feiten

Verzoekster is in het academiejaar 2018-2019 ingeschreven in de opleiding ‘Bachelor in de gezinswetenschappen met levenservaring’.

Tot het curriculum van verzoekster behoort onder meer het opleidingsonderdeel ‘Filosofie I’.

De proclamatie vindt plaats op 25 juni 2019. Voor het opleidingsonderdeel ‘Filosofie I’ wordt aan verzoekster het examencijfer van 6/20 toegekend.

Op 28 juni 2019 stelt verzoekster tegen die beslissing een intern beroep in (stuk 8 administratief dossier). Met een verzoekschrift van 30 juni richt verzoekster zich tot de Raad met een beroep tot nietigverklaring van het examencijfer.

IV. Ontvankelijkheid – ambtshalve exceptie

In haar antwoordnota doet verwerende partij gelden dat huidig beroep niet ontvankelijk is, omdat verzoekster heeft nagelaten voorafgaand de interne beroepsprocedure volledig uit te putten.

Over deze exceptie dient slechts uitspraak te worden gedaan wanneer het verzoekschrift voldoet aan de decretale ontvankelijkheidsvoorwaarden wat, zoals onderstaand zal blijken, niet het geval is.

Het bij de Raad toegekomen verzoekschrift is niet door verzoekster ondertekend, wat in het licht van artikel II.294, §2, tweede lid van de Codex Hoger Onderwijs in beginsel leidt tot de onontvankelijkheid van het beroep.

Vermits de Raad dit bij de voorbereiding van het dossier ambtshalve heeft vastgesteld, is in het licht van de tegensprekelijkheid van de procedure en de rechten van verdediging met een e-mail van 23 juli 2019 aan partijen gevraagd om hierover standpunt in te nemen.

Met een e-mail van 23 juli 2019 heeft de raadsman van verwerende partij meegedeeld dat de onontvankelijkheid van het beroep wordt gevraagd omwille van het gemis aan uitputting van de interne beroepsprocedure én op grond van de niet-ondertekening van het verzoekschrift.

Dit e-mailbericht is in kopie aan verzoekster verzonden.

Verzoekster heeft ter zake geen standpunt ingenomen.

Beoordeling

Artikel II.294, §2, tweede lid van de Codex Hoger Onderwijs schrijft voor dat het inleidend verzoekschrift op straffe van onontvankelijkheid wordt ondertekend door de verzoekende partij of haar raadsman.

Dit voorschrift raakt aan de openbare orde. Behoudens specifieke gevallen van overmacht, waarvan verzoekster te dezen niet het bewijs levert, is de Raad gehouden tot toepassing van deze decretale bepaling.

Het verzoekschrift is niet ondertekend. Op grond van deze vaststelling is de Raad ertoe gehouden het beroep onontvankelijk te verklaren.

De ambtshalve exceptie is gegrond; het beroep is niet ontvankelijk.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 29 juli 2019, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, I^e Kamer, samengesteld uit:

Jim Deridder, voorzitter van de Raad

Jan Geens bestuursrechter – bijzitter

Sigrid Pauwels bestuursrechter – bijzitter

bijgestaan door

Freya Gheysen secretaris

De secretaris

De voorzitter

Freya Gheysen

Jim Deridder

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 5.089 van 29 juli 2019 in de zaak 2019/235

In zake: Toon DE JONGE
woonplaats kiezend te 2840 Reet
Eikenstraat 164

tegen:

THOMAS MORE MECHELEN-ANTWERPEN
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Tom Peeters
kantoor houdend te 2018 Antwerpen
Mechelsesteenweg 27
alwaar woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 29 juni 2019, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de examencommissie, bekendgemaakt op 26 juni 2019, waarbij aan verzoeker voor het opleidingsonderdeel ‘Eindstage KLP’ het examencijfer van 9/20 wordt toegekend, en van ‘de beslissing intern beroep genomen op 28 juni 2019’.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 29 juli 2019.

Voorzitter van de Raad Jim Deridder heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Sophie Groetaers, die verschijnt voor verwerende partij, is gehoord.

III. Feiten

Verzoeker is in het academiejaar 2018-2019 ingeschreven in de opleiding ‘Bachelor in de toegepaste Psychologie vóór 2017’.

Tot verzoekers curriculum behoort het opleidingsonderdeel ‘Eindstage KLP’.

De proclamatie van de examenresultaten vindt plaats op 26 juni 2019. Voor het opleidingsonderdeel ‘Eindstage KLP’ behaalt verzoeker een examencijfer van 9/20.

Verzoeker dient op 29 juni 2019 een beroep in bij de Raad.

IV. Voorwerp van het beroep

In zijn verzoekschrift richt verzoeker zich niet alleen tegen de beslissing van de examencommissie houdende toekenning van het examencijfer van 9/20 voor de ‘Eindstage KLP’ (eerste bestreden beslissing), maar ook tegen ‘de beslissing intern beroep genomen op 28 juni 2019’ (tweede bestreden beslissing).

Noch in de stukken die verzoeker voorlegt, noch in het administratief dossier – waarvan verzoeker niet doet gelden dat het onvolledig zou zijn – kan de Raad een beslissing op intern beroep terugvinden, daterend van dié of een ander datum.

Het overzicht van resultaten dat verzoeker neerlegt, vermeldt weliswaar naast ‘Examenperiode: 26.06.2019’ ook een datum van 28 juni 2019, maar het betreft duidelijk geen op zich staande beslissing die te onderscheiden is van de geproclameerde resultaten, die – zoals verzoeker niet tegenspreekt – op 26 juni 2019 bekend zijn gemaakt.

Op grond van de stukken waarop hij vermag acht te slaan, is de Raad dan ook van oordeel dat de tweede bestreden beslissing onbestaande is.

De Raad onderzoekt het beroep derhalve enkel in de mate dat het is gericht tegen de eerste bestreden beslissing (verder: de bestreden beslissing).

IV. Ontvankelijkheid – uitputting van het intern beroep

Artikel II.285 van de Codex Hoger Onderwijs stelt, zoals de Raad recent reeds heeft overwogen (R.Stvb. 24 augustus 2018, nr. 4.376; R.Stvb. 14 september 2018, nr. 4.405), inzake de bevoegdheid van de Raad het volgende:

“Er wordt een Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, verder ‘de Raad’ genoemd, opgericht bij de bevoegde dienst van de Vlaamse Gemeenschap.

De Raad doet als administratief rechtscollege uitspraak over de beroepen die door studenten of personen op wie de beslissing betrekking heeft, worden ingesteld tegen studievoortgangsbeslissingen, na uitputting van de in afdeling 2 bedoelde interne beroepsprocedure.”

Wat betreft de plicht tot het voorafgaandelijk uitputten van het intern beroep, blijkt uit de memorie van toelichting bij het toenmalige decreet van 19 maart 2004 ‘betreffende de rechtspositieregeling van de student, de participatie in het hoger onderwijs, de integratie van bepaalde afdelingen van het hoger onderwijs voor sociale promotie in de hogescholen en de begeleiding van de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen’ dat het intern beroep “*verplicht moet worden uitgeput vooraleer men een beroep kan instellen bij*” de Raad (*Parl. St. VI. Parl. 2003-2004, nr. 1960/1, 16*). De decreetgever heeft de uitputting van het intern beroep derhalve beoogd als een voorwaarde om tot de beroepsprocedure bij de Raad toegang te krijgen, en dus als een ontvankelijkheidsvoorwaarde bij dat beroep. Ook in de rechtsleer wordt aangenomen dat de regelmatige uitputting van een georganiseerd administratief beroep een voorwaarde is om een ontvankelijk beroep bij een administratief rechtscollege in te stellen (zie o.a. J. GORIS, *Georganiseerde administratieve beroepen*, Brugge, die Keure, 2012, 70-71; J. BAERT en G. DEBERSAQUES, *Raad van State. Afdeling Administratie. Ontvankelijkheid*, Brugge, die Keure, 1996, 99-105; P. POPELIER, “Over de uitputting van het georganiseerd administratief beroep als ontvankelijkheidsvoorwaarde voor een beroep bij de Raad van State”, noot onder RvS 16 augustus 1999, nr. 82.102, *RW* 1999-00, 850).

De vraag of verzoeker op ontvankelijke wijze het intern beroep heeft ingesteld en uitgeput, raakt derhalve aan het onderzoek naar de ontvankelijkheid van het bij de Raad ingestelde beroep.

Standpunt van partijen

Verwerende partij werpt in haar antwoordnota een exceptie van onontvankelijkheid op, gesteund op het argument dat verzoeker heeft nagelaten om, voorafgaand aan zijn beroep bij de Raad, het intern beroep binnen de instelling uit te putten.

Verzoeker betwist deze vaststelling niet.

Beoordeling

Uit de hierboven in herinnering gebrachte bepalingen van de Codex Hoger Onderwijs blijkt dat een beroep bij de Raad slechts kan worden ingesteld tegen een beslissing van de interne beroepsinstantie – of, geval dat zich te dezen niet voordoet, tegen het uitblijven van een dergelijke beslissing.

De bestreden beslissing is een studievoortgangsbeslissing waartegen een intern beroep openstaat bij de instelling. Verzoeker heeft nagelaten dit verzoek uit te putten alvorens zich tot de Raad te wenden.

Het beroep is niet ontvankelijk.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 29 juli 2019, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, I^e Kamer, samengesteld uit:

Jim Deridder,	voorzitter van de Raad
Jan Geens	bestuursrechter – bijzitter
Sigrid Pauwels	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Freya Gheysen	secretaris

De secretaris

De voorzitter

Freya Gheysen

Jim Deridder

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 5.088 van 29 juli 2019 in de zaak 2019/254

In zake: Jonathan MARIËN
 woonplaats kiezend te 9255 Opdorp
 Houtenmolenstraat 6

tegen:

THOMAS MORE MECHELEN-ANTWERPEN
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Tom Peeters en Sophie Groetaers
kantoor houdend te 2018 Antwerpen
Mechelsesteenweg 27
alwaar woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 12 juli 2019, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de examencommissie van Thomas More Mechelen-Antwerpen van 26 juni 2019 waarbij aan verzoeker voor het opleidingsonderdeel ‘Eindstage A&O’ een examencijfer van 9/20 wordt toegekend, en van de beslissing van de interne beroepscommissie van 5 juli 2019 waarbij het beroep van verzoeker wordt verworpen en het examencijfer wordt bevestigd.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend en verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 29 juli 2019.

Voorzitter van de Raad Jim Deridder heeft verslag uitgebracht.

Verzoekende partij en advocaat Sophie Groetaers, die verschijnt voor verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoeker is in het academiejaar 2018-2019 ingeschreven in de opleiding ‘Bachelor in de toegepaste psychologie.

Tot verzoekers curriculum behoort het opleidingsonderdeel ‘Eindstage A&O’.

De proclamatie van de examenresultaten vindt plaats op 26 juni 2019. Voor het opleidingsonderdeel ‘Eindstage A&O’ behaalt verzoeker een examencijfer van 9/20 (na afronding van 9,20/20). Deze quotering steunt op een deelcijfer van 9/18 voor de stage (gewicht van 90%) en een deelcijfer van 0,2/2 voor casuïstiek (gewicht van 10%).

Dit is de eerste bestreden beslissing.

Tegen die examenbeslissing stelt verzoeker op 2 juli 2019 het volgende intern beroep in:

“Context van de stageplaats

Ik liep eindstage bij de preventieadviseurs psychosociale aspecten van IDEWE Mechelen, een externe dienst voor preventie en bescherming op het werk. Als externe dienst hebben zij tal van klanten (zowel grote als kleine bedrijven). Dit met gevolg dat ik heel vaak op verplaatsing moest, zowel met het openbaar vervoer als met de wagen. Verder kan ik stellen dat het takenpakket heel gevarieerd was: risicoanalyses, terugkoppelen van die risicoanalyses, volgen en geven van opleidingen, workshops, trainingen, intakes met mensen die naar het kantoor kwamen, behandelen van formele klachten tegen werkgevers/collega's enz.... Hoewel het een veeleisende stage was qua flexibiliteit en planning was het een zeer leerrijke en boeiende stage. Ik werkte in een team bestaande uit negen preventieadviseurs en één leidinggevende. Er waren tweewekelijks vergaderingen en maandelijks intervisies met het team. Mijn stagebegeleidster ([S.V.A.]) was één van deze negen preventieadviseurs. Ik liep 3 maanden stage bij IDEWE.

Motivatie voor het aantekenen van beroep

Wanneer ik mijn cijfer voor de eindstage ontving (9/20) schrok ik daar behoorlijk van. Ik ben dan ook op nabespreking gegaan bij De heer [V.] en mijn stagesupervisor ([S.P.]). Daar werd besproken waarom ik een onvoldoende voor mijn eindstage behaalde. Hieronder beschrijf ik mijn bevindingen hieromtrent. Tot slot zal ik motiveren waarom ik een intern beroep instel.

[...]

Er werd mij tijdens de nabespreking (2 weken na de afronding van de stage, een dag nadat ik kennis had genomen van mijn cijfer) een afgedrukte mail tussen mijn stagesupervisor (Mevrouw [S.P.]) en mijn stagmentor (Mevrouw [S.V.A.]) getoond. Deze mail is na de

eindevaluatie verstuurd. Concreet werd door [S.P.] aan [S.V.A.] gevraagd of ze er zich in kon vinden dat ik een onvoldoende voor mijn eindstage zou krijgen. Daarop heeft [S.V.A.] geantwoord dat ze akkoord is, ik zou namelijk:

- 1) meerdere keren niet zijn komen opdagen
- 2) niet klaar zijn voor de arbeidsmarkt

Het eerste punt klopt niet. Zoals ik in mijn stageportfolio omschreef ben ik één dag naar het kantoor gegaan in plaats van naar een bedrijf waar ik een opleiding zou geven (sessie van 4uur), ik had namelijk niet meer gekeken in mijn agenda waar ik die maandag moest zijn en ben naar het kantoor gegaan. Ik heb me op kantoor echter van 8:30 tot 17:00 nuttig bezig gehouden, het is dus niet zo dat ik niet op het werk aanwezig was. Zodra ik besepte dat ik de afspraak vergeten was heb ik [S.V.A.] ook gecontacteerd. Ze vroeg me dan of ik wist wat te doen, waarop ik ja kon antwoorden. “Oké! Dat is goed dan toch!” was haar antwoord. Ik heb bewijs van deze conversatie mocht dat gevraagd worden. Naast die ene dag ben ik geen enkele dag niet komen opdagen. Wanneer ik voor mijn bachelorproef of andere verplichte terugkomdagen naar school moest heb ik [S.V.A.] of collega’s daarvan op de hoogte gebracht. Al deze gewettigde en verplichte afwezigheden zijn dan ook netjes in mijn weekagenda’s verwerkt. Ik vind het dus absoluut niet kunnen dat in die mail gelogen wordt over het feit dat ik meerdere keren niet zou zijn komen opdagen terwijl dit pertinent onwaar is. Om wat context te geven, er waren weken dat ik maandag om 8:30 in Brugge moest zijn, dinsdag om 9:00 in Leuven en woensdag om 8:30 in Heist op den Berg. Ik ben telkens aanwezig geweest waar men mij verwachtte, wanneer ik al eens te laat kwam (zelden) was dit aan het openbaar vervoer te wijten. Ik vind op tijd komen niet meer dan normaal. Mijn punt is dat ik het absoluut niet kunnen vindt dat dan wordt gezegd dat ik meerdere malen niet zou zijn komen opdagen. Als [S.V.A.] mij concrete data kan geven waarop ik niet ben komen opdagen (verplichte terugkomdagen niet meegerekend), hoor ik deze graag.

Betreffende het tweede punt, namelijk, het feit dat ik “niet klaar ben voor de arbeidsmarkt” weet ik eerlijk gezegd niet goed waar eerst beginnen. Wanneer men mij desbetreffende mail niet getoond zou hebben (twee weken na de eindevaluatie nota bene) zou ik niet eens geweten hebben dat dit de mening van [S.V.A.] is. Deze feedback lijkt me echter wel belangrijk genoeg dat hij op zijn minst met mij gedeeld en besproken had kunnen worden. Als dat dan ook nog eens gebeurd was TIJDENS de stage had ik er zelfs op kunnen inspelen en er iets uit kunnen leren. Echter, tijdens mijn stage en op de eindevaluatie heb ik voornamelijk positieve feedback ontvangen, dat zowel van collega’s, van [S.V.A.] als van externen. Van een aantal externen kreeg ik zelfs een mailtje (met [S.V.A.] in CC) om me te bedanken voor de ‘fijne samenwerking, het feit dat ik reeds zeer professioneel was’ etc... Als het nodig zou zijn om dit te bewijzen zal ik deze personen contacteren en vragen of zij die mail naar mijn persoonlijk adres wil sturen. (Alle werkgerelateerde mails stonden op de laptop van IDEWE en mijn mailbox is vernietigd door IT).

Uiteraard waren er ook werkpunten, die in mijn stageportfolio aan bod komen. Ik kreeg tijdens mijn stage toch voornamelijk positieve feedback en ook tijdens de eindevaluatie scoorde ik op bijna alle onderdelen/competenties een 5 (duidelijk voldoende). Om dan twee weken na de stage te horen te krijgen dat je niet geslaagd bent en dat je niet geschikt bent voor de arbeidsmarkt, dat is naar mijn mening op zijn minst merkwaardig te noemen. Als je vindt dat jouw stagiair niet klaar is voor de arbeidsmarkt lijkt mij dat één van de belangrijkste zaken waarvan je hem op de hoogte moet brengen. Verder vind ik het dan

ook logisch dat dergelijke ingrijpende feedback op zijn minst samen bekeken en besproken moet worden. Als die feedback dan geconcretiseerd werd en er werden werkpunten opgesteld, zou ik daarmee aan de slag gegaan zijn en was er mij op zijn minst de kans gegeven om nog bij te sturen. Van iets dergelijks is echter nooit sprake geweest en dat had niet te maken met het feit dat [S.V.A.] of andere collega's mij geen feedback gaven. Met de feedback die ik wél kreeg ben ik namelijk telkens aan de slag gegaan. Heel dit gebeuren bevestigt mij alleen maar in mijn gevoel dat ik tijdens de stage wel naar behoren functioneerde. Als ik “niet geschikt/klaar ben voor de arbeidsmarkt” moet dat toch in tal van facetten aan bod gekomen zijn tijdens de stage? Waarom heb ik daar dan zelf niets van gemerkt? Waarom is mij daar nooit en door niemand iets van gezegd? In dat geval lijken er mij dan ook maar twee verklaringen te zijn, en in geen van beide tref ikzelf schuld.

1. Indien ik inderdaad niet geschikt zou zijn voor de arbeidsmarkt, dan heeft men mij dat echter nooit gezegd. De personen die mijn eindstage begeleid hebben schieten daarin dan wel schromelijk tekort. Het is toch een deel van hun taak om mij feedback te geven, er is zowel een reflectie als een supervisie voorzien. Daar is mij nooit gezegd dat ik niet geschikt zou zijn voor de arbeidsmarkt (niet letterlijk, maar er is ook nooit een insinuatie of suggestie geweest in die richting, integendeel).
2. Deze kritiek is ongegrond of strookt niet met de realiteit, dat blijkt ook uit mijn score op de eindevaluatie, de positieve feedback die ik van tal van mensen gekregen heb (waarvan ik ook bewijzen kan aanreiken) en mijn eigen bevindingen.

Betreffende de twee voornaamste werkpunten die aan bod kwamen. Tijdens het eerste gesprek tussen [S.P.], [S.V.A.] en mezelf zijn twee werkpunten aan bod gekomen.

1. Uit de weekagenda's kwam naar voren dat ik nog veel observeerde en weinig zaken echt zelf deed, [S.P.] maakte dan ook de bedenking dat het geen kijkstage mocht worden.

Deze kritiek was terecht, maar had voor een stuk met de werksetting te maken. Het behandelen van formele verzoeken, terugkoppelen van risicoanalyses en dergelijke... zijn allemaal zaken die gevoelig zijn. Ook voor het geven van een opleiding bijvoorbeeld moet je ze eerst toch zelf minstens één keer gevuld hebben. Na het ontvangen van deze feedback ben ik ook veel meer zaken beginnen doen; intakes, terugkoppelen en mee helpen uitvoeren van risicoanalyses, gesprekken in het kader van een formeel verzoek, opleidingen geven enz. Tijdens de eindevaluatie is dan ook gezegd dat dit punt zeker in orde is gekomen.

2. Beter plannen en organiseren

Deze feedback was ook terecht, ik ben niet goed in het plannen en organiseren van mijn agenda. Ik ben echter wel aan de slag gegaan met deze feedback, heb samen met [S.V.A.] gewerkt aan het in orde brengen van mijn agenda. Op de eindevaluatie kwam dan ook aan bod dat ik zeker vooruitgang heb geboekt maar dat het nog niet perfect is. Een kanttekening: deze werksetting is heel hectisch, en de agenda van [S.V.A.] was dat ook. Er waren dagen dat ik op drie verschillende plaatsen moest zijn, en met uitzondering van die ene gemiste opleiding zijn er geen noemenswaardige voorvallen geweest.

Bovenstaande om te illustreren dat ik de feedback die ik wél kreeg zeer serieus genomen heb, dat ik daarmee aan de slag gegaan ben en dat er ook merkbaar verbetering was. Dit alles staat in mijn reflectieverslag en in de eindevaluatie gedetailleerder beschreven.

Tijdens de nabespreking gaf [S.P.] aan dat ik te weinig initiatief zou genomen hebben. Wederom was ik verbaasd. Ik kan er naar mijn weekagenda's voor verwijzen dat er geen week was dat ik niet minstens bij vier klanten langsging. Wanneer er intakes waren nam ik deze op mij of vroeg ik om er bij te zijn (zodra dat mocht uiteraard). Mijn dagen zaten propvol en er was absoluut geen ruimte om nog meer te doen. Verder is het zo dat tijdens teamvergaderingen telkens vragen van klanten ‘verdeeld’ werden. Ik heb altijd initiatief genomen om zaken op te nemen, maar veel van de vragen zijn te complex voor een stagiair die 3 maanden stage loopt. Voor de functie van preventieadviseur psychosociale aspecten is een master vereist, studenten die er stage lopen doen dat dan ook 6 maanden. Doordat mijn stage korter was heb ik een relatief groot stuk van mijn stage moeten observeren en leren, vooraleer ik zelf aan de slag kon. Toch heb ik enorm veel gedaan, veel geleerd en mijn bijdrage kunnen leveren.

[S.P.] antwoordde tijdens de nabespreking ook dat “als ik iets doe, ik het wel goed doe”. Dit wanneer ik haar vroeg wat ik dan zo slecht/fout gedaan had dat mijn stage als probleemstage beschouwd wordt. Een toch vreemde opmerking om aan iemand te geven die niet klaar is voor de arbeidsmarkt. Ook van collega’s kreeg ik regelmatig de feedback dat ze mijn input waardevol vonden en waardeerden, dat ik goed hoofd van bijzaken kan scheiden en dat ik de juiste vragen stel. Ik heb tijdens die 3 maanden dan ook nooit het gevoel gehad dat ik niet functioneerde in het team. Integendeel, er is mij door veel collega’s gezegd dat ze het leuk samenwerken vonden.

Ik ga niet akkoord met het cijfer dat ik voor mijn eindstage gekregen heb. Als conclusie wil ik vermelden dat ik zeker fouten heb gemaakt, dat ik deze kan toegeven en dat ik de kritiek en feedback daarop meegenomen heb. Ik ben echter van mening dat geen van deze fouten zo ingrijpend waren dat ze tot een probleemstage geleid hebben. Uit de feedback die ik kreeg heb ik geleerd en dat blijkt ook uit de vooruitgang die ik geboekt heb op beide werkpunten. Daarnaast heb ik ook veel goede commentaar, feedback en reacties gekregen van collega’s en [S.V.A.], gedurende mijn stage tot op de eindevaluatie en het eindgesprek. Dit in combinatie met de positieve feedback van externen overtuigt me er van dat ik een voldoende goede eindstage heb doorlopen. Het kan voor mij niet dat twee weken na de afronding van de stage en na een overwegend positieve eindevaluatie beslist wordt dat ik niet geschikt ben voor de arbeidsmarkt en dat mijn stage een probleemstage is. Als iemand een probleemstage doorloopt moet dat op zijn minst duidelijk en concreet tijdens de stage benoemd worden op de daarvoor voorziene momenten. In mijn geval zijn de werkpunten besproken, is er op beide punten vooruitgang geboekt en is twee weken na de afronding van de stage beslist dat ik een onvoldoende behaal en niet geschikt ben voor de arbeidsmarkt. Ik ga niet akkoord met deze beslissing en geloof dat mijn rechten als student en stagiair daarin geschonden zijn.”

Na verzoeker te hebben gehoord, komt de interne beroepscommissie op 5 juli 2019 tot de beslissing om het beroep ongegrond te verklaren. De beroepscommissie motiveert daarbij als volgt:

“Op basis van de overhandigde documenten, uw verklaringen en op basis van de informatie die verstrekt werd door de betrokkenen van de opleiding, heeft de beroepscommissie beslist dat het door u ingestelde beroep ontvankelijk en niet gegrond is.

De beroepscommissie komt tot deze beslissing op basis van volgende overwegingen:
De student tekent beroep aan voor de eindstage en verwijst in zijn argumentatie enkel naar het stageverloop.

De student argumenteert dat hij meer verdiende dan 10/20 voor het stageverloop omdat

1. Hij nooit te laat gekomen is op de stageplaats en niet klaar zou zijn voor de arbeidsmarkt.
2. Hij naar zijn eigen oordeel, ondanks een aantal werkpunten, toch goed is geëvolueerd.
3. Hij nooit aanwijzingen heeft gekregen dat het om een probleemstage zou gaan en integendeel veel positieve feedback heeft ontvangen van de stagementor en de stagebegeleider. Hij meent verder dat hij bij de eindevaluatie voor bijna alle competenties een duidelijk voldoende heeft gekregen.
4. Dat hij tussentijds 2 werkpunten heeft gekregen, die hij naar zijn oordeel heeft verholpen.
5. Hij veel positieve feedback kreeg van externen.

De interne beroepscommissie heeft inzage in het evaluatieformulier. Dat bevat zowel de scores en de bemerkingen van de tussentijdse als van de eindevaluatie en de interne beroepscommissie gaat na in hoeverre ze daarin steun vindt voor de opmerkingen van de student.

Ad. 1. De student vermeldt zelf dat deze bemerkingen komen uit een mail tussen de stagesupervisor en de stagementor, opgemaakt na de eindevaluatie. Deze bemerkingen komen evenwel niet voor op het evaluatieformulier en kunnen niet aanzien worden als een formele motivering van het eindcijfer.

Ad 2. De interne beroepscommissie merkt wel op dat de stagesupervisor na overleg met de stagementor hier en daar een iets hogere beoordeling gaf bij de eindevaluatie. Maar, bij de besluiten van de eindevaluatie komen dezelfde bemerkingen terug als bij de tussentijdse evaluatie in verband met plannen en organiseren, voorbereiden en communiceren, nonchalant, ... De interne beroepscommissie stelt vast dat, hoewel mogelijks een lichte verbetering, er ook op het einde nog belangrijke tekorten bestonden.

Ad 3. De interne beroepscommissie stelt vast dat de stage op zich geen probleemstage was, ondanks de ernstige werkpunten. De student was immers geslaagd voor het stageverloop (10/20). De positieve elementen zijn daarin ook meegenomen en compenseerden enigszins de ernstige tekorten met betrekking tot het functioneren als professional in een organisatie (organiseren en plannen) en het projectmatig werken (communiceren en rapporteren).

Ad 4. De interne beroepscommissie stelt vast dat de werkpunten volgens het evaluatieformulier niet verholpen zijn. De persoonlijke indruk van de student is een onvoldoende argument om de beroepscommissie van het tegendeel te overtuigen.

Ad 5. De student draagt vooreerst geen bewijs aan van de positieve evaluaties van externen. De beoordeling gaat in beginsel uit van de stagesupervisor en niet van de stagementor of externen. De stagesupervisor hanteert daarvoor ook eigen vaststellingen en ijkpunten.”

Dit is de tweede bestreden beslissing.

IV. Ontvankelijkheid

Standpunt van partijen

Verwerende partij voert aan dat het beroep niet ontvankelijk is in zoverre het is gericht tegen de eerste bestreden beslissing, omdat die beslissing in de rechtsorde is vervangen door de beslissing van de interne beroepscommissie.

Verzoeker spreekt die exceptie in zijn wederantwoordnota niet tegen.

Beoordeling

Of een initiële studievoortgangsbeslissing, zoals een examenbeslissing, in de huidige stand van de procedure nog het voorwerp kan uitmaken van een beroep bij de Raad, is afhankelijk van de omvang van de bevoegdheid van het orgaan dat instaat voor de behandeling van het intern beroep, dat de student op straffe van onontvankelijkheid van zijn beroep bij de Raad eerst dient uit te putten.

Te dezen bepaalt artikel 95, §3 van het onderwijs- en examenreglement van de verwerende partij dat de beroepsinstantie de oorspronkelijke beslissing op gemotiveerde wijze bevestigt of een nieuwe beslissing neemt. Verwerende partij heeft haar interne beroepsprocedure aldus derwijze georganiseerd dat de beroepsinstantie over volheid van bevoegdheid beschikt, zodat de beslissing van dit beroepsorgaan in de plaats treedt van de initiële studievoortgangsbeslissing, die dan op haar beurt uit de rechtsorde verdwijnt en bijgevolg niet meer in rechte aanvechtbaar is.

De exceptie van verwerende partij is gegronde. Het beroep is niet ontvankelijk ten aanzien van de eerste bestreden beslissing, en enkel ontvankelijk ten aanzien van de tweede bestreden beslissing (verder: de bestreden beslissing).

V. Onderzoek van de middelen

Eerste middel

In een eerste middel, gericht tegen het deelcijfer van 9/18 voor de stage, beroept verzoeker zich op een gebrekkige begeleiding, op de motiveringsplicht en op een schending van het redelijkheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

De grieven van verzoeker zijn drieënlei.

Vooreerst zet verzoeker het toegekende deelcijfer in perspectief met de begeleiding en feedback in de loop van het academiejaar. Verzoeker stipt aan dat zowel tijdens het verloop van de stage als op de eindevaluatie en het eindgesprek, naar hem steeds is gecommuniceerd geweest dat de stage naar behoren of zelfs goed verliep. Dat werd volgens verzoeker bevestigd door zowel de stagesupervisor en de stagementor als de collega's en zelfs externen waarmee hij regelmatig moest samenwerken. Verzoeker betwist niet dat er tijdens de tussentijdse evaluatie werkpunten werden besproken – met als voornaamste punt dat de stage geen ‘kijkstage’ zou mogen worden waarbij verzoeker voornamelijk observeert en weinig zelf doet – maar stelt dat aan die terechte bemerking volledig is tegemoetgekomen, wat zowel door de stagesupervisor als door de stagementor is aangegeven bij het eindgesprek. Ook aan een tweede werkpoint, met betrekking tot het aannemen van een meer professionele basishouding (organisatie, planning en communicatie in teamverband), is volgens verzoeker gewerkt, zij het dat er nog ruimte voor verbetering was.

Naast die punten evenwel, zo doet verzoeker gelden, is hem doorheen de stage en ook op de officiële feedback en evaluatiemomenten altijd gezegd dat hij goed bezig was. Illustratief wijst verzoeker naar de feedback dat hij goed kern van hoofdzaken kan scheiden, dat input tijdens supervisievergaderingen heel waardevol is, dat hij de juiste vragen stelt en dat hij analytisch sterk is. Gedurende de stage (waarbij verzoeker in een team van 9 preventieadviseurs werkte) is hem door collega's en de stagementor ook regelmatig meegedeeld dat hij een meerwaarde is op vergaderingen en intervisies. Het voeren van intakegesprekken verliep volgens verzoeker altijd vlot en ook na het terugkoppelen van een risicoanalyse werd hij persoonlijk door de bedrijfsleider aangesproken en geprezen. Eenzelfde positieve feedback schetst verzoeker ten aanzien van de adjunct-preventieadviseur van De Lijn en een preventieadviseur van IDEWE Gent.

Daarnaast is het voor verzoeker onbegrijpelijk dat hij slechts een score van 9/18 behaalde, gelet op de overwegend goede cijfers op zijn eindevaluatie.

Ten slotte nuanceert verzoeker de weergave van zijn argumenten in de bestreden beslissing:

”Tot slot geef ik graag nuance bij een aantal punten van de interne beroepscommissie:
De student argumenteert dat hij meer verdienste dan 10/20 voor het stageverloop omdat

- 1. Hij nooit te laat gekomen is op de stageplaats en niet klaar zou zijn voor de arbeidsmarkt.*
- 2. Hij naar zijn eigen oordeel, ondanks een aantal werkpunten, toch goed is geëvalueerd.*
- 3. Hij nooit aanwijzingen heeft gekregen dat het om een probleemstage zou gaan en integendeel veel positieve feedback heeft ontvangen van de stagementor en de stagebegeleider. Hij meent verder dat hij bij de eindevaluatie voor bijna alle competenties een duidelijk voldoende heeft gekregen.*
- 4. Dat hij tussentijds 2 werkpunten heeft gekregen, die hij naar zijn oordeel heeft verholpen.*

Betreffende punt 1; dat heb ik nooit gezegd, noch in persoon noch in mijn oorspronkelijke motivatiebrief, integendeel; ik benadruk net dat ik op tijd komen niet meer dan normaal vind. Ik vind het echter niet kunnen dat in een mail na mijn eindevaluatie tussen mijn stagementor en stagesupervisor verteld werd dat ik ‘meerdere malen niet ben komen opdagen’ terwijl dat gewoonweg niet klopt.

Betreffende punten 2, 3 en 4; er wordt telkens benadrukt dat ik de beschreven zaken ‘naar mijn eigen oordeel’ als ‘geslaagd’ of ‘goed geëvalueerd’ beschouw. Dat klopt echter niet, zowel mijn stagesupervisor als stagementor gaven dit aan, ook tijdens de eindevaluatie en in de scores van het eindevaluatieformulier is dit zichtbaar. Het is dus zo dat ik helemaal niet afga op ‘mijn eigen oordeel’, maar op wat mij gezegd is op de daarvoor voorziene evaluatiemomenten.

Betreffende punt 4; in mijn motivatie staat letterlijk de twee voornaamste werkpunten, ik heb dus nergens of nooit beweerd dat er slechts 2 werkpunten waren, ik heb enkel beweerd dat dit de twee voornaamste werkpunten waren die tijdens de tussentijdse evaluatie benoemd werden, wat ook zo is.

alsook twee motieven van de bestreden beslissing:

“*Ad 2. De interne beroepscommissie merkt wel op dat de stagesupervisor na overleg met de stagementor hier en daar een iets hogere beoordeling gaf bij de eindevaluatie. Maar, bij de besluiten van de eindevaluatie komen dezelfde bemerkingen terug als bij de tussentijdse evaluatie in verband met plannen en organiseren, voorbereiden en communiceren, nonchalant, ... De interne beroepscommissie stelt vast dat, hoewel mogelijks een lichte verbetering, er ook op het einde nog belangrijke tekorten bestonden.*

Ad 3. De interne beroepscommissie stelt vast dat de stage op zich geen probleemstage was, ondanks de ernstige werkpunten. De student was immers geslaagd voor het stageverloop (10/20). De positieve elementen zijn daarin ook meegenomen en compenseerden enigszins de ernstige tekorten met betrekking tot het functioneren als professional in een organisatie (organiseren en plannen) en het projectmatig werken (communiceren en rapporteren).

Betreffende punt Ad2 en Ad3; het evaluatieformulier wordt zowel op de tussentijdse evaluatie als op de eindevaluatie gescoord, zo kan er gekeken worden of er sprake is van positieve of negatieve evolutie doorheen de stage en na het ontvangen van feedback/werkpunten. Dit document is in bezit van de school, het is namelijk bij mijn stageportfolio toegevoegd.”

In haar antwoordnota replaceert verwerende partij als volgt:

“Verzoeker beweert dat zowel tijdens het verloop van zijn stage als op de eindevaluatie en het eindgesprek altijd naar hem toe werd gecommuniceerd dat zijn stage naar behoren of zelfs goed verliep. Verder zou hij vooruitgang hebben geboekt omtrent een meer professionele houding en zou de feedback vanwege de stagementor en de stagebegeleider, ondanks een aantal werkpunten, steeds positief zijn geweest. Ten slotte argumenteert verzoeker dat hij nooit te laat zou zijn geweest op de stageplaats.

Ten onrechte.

De interne beroepscommissie van verwerende partij heeft zich hierover reeds uitgesproken in haar beslissing van 5 juli 2019, aan verzoeker ter kennis gebracht per elektronisch schrijven van 9 juli 2019 (stuk 3):

“De student argumenteert dat hij meer verdienste dan 10/20 voor het stageverloop omdat:

1. *Hij nooit te laat gekomen is op de stageplaats en klaar zou zijn voor de arbeidsmarkt.*
2. *Hij naar zijn eigen oordeel, ondanks een aantal werkpunten, toch goed is geëvolueerd.*
3. *Hij nooit aanwijzingen heeft gekregen dat het om een probleemstage zou gaan en integendeel vee/ positieve feedback heeft ontvangen van de stagementor en de stagebegeleider. Hij meent verder dat hij bij de eindevaluatie voor bijna alle competenties een duidelijk voldoende heeft gekregen.*
4. *Dat hij tussentijds 2 werkpunten heeft gekregen, die hij naar zijn oordeel heeft verholpen.*
5. *Hij veel positieve feedback kreeg van externen.*

De interne beroepscommissie heeft inzage in het evaluatieformulier. Dat bevat zowel de scores en de bemerkingen van de tussentijdse als van de eindevaluatie en de interne beroepscommissie gaat na in hoeverre ze daarin steun vindt voor de opmerkingen van de student.

Ad. 1. De student vermeldt zelf dat deze bemerkingen komen uit een mail tussen de stagesupervisor en de stagementor, opgemaakt na de eindevaluatie. Deze

bemerkingen komen evenwel niet voor op het evaluatieformulier en kunnen niet aanziend worden als een formele motivering van het eindcijfer.

Ad 2. De interne beroepscommissie merkt we/ op dat de stagesupervisor na overleg met de stagmentor hier en daar een iets hogere beoordeling gaf bij de eindevaluatie. Maar, bij de besluiten van de eindevaluatie komen dezelfde bemerkingen terug als bij de tussentijdse evaluatie in verband met plannen en organiseren, voorbereiden en communiceren, nonchalant, ... De interne beroepscommissie stelt vast dat, hoewel mogelijks een lichte verbetering, er ook op het einde nog belangrijke tekorten bestonden.

Ad 3. De interne beroepscommissie stelt vast dat de stage op zich geen probleemstage was, ondanks de ernstige werkpunten. De student was immers geslaagd voor het stageverloop (10/20). De positieve elementen zijn daarin ook meegenomen en compenseerden enigszins de ernstige tekorten met betrekking tot het functioneren als professional in een organisatie (organiseren en plannen) en het projectmatig werken (communiceren en rapporteren).

Ad 4. De interne beroepscommissie stelt vast dat de werkpunten volgens het evaluatieformulier niet verholpen zijn. De persoonlijke indruk van de student is een onvoldoende argument om de beroepscommissie van het tegendeel te overtuigen.

Ad 5. De student draagt vooreerst geen bewijs aan van de positieve evaluaties van externen. De beoordeling gaat in beginsel uit van de stagesupervisor en niet van de stagmentor of externen. De stagesupervisor hanteert daarvoor ook eigen vaststellingen en ijkpunten.”

Verder wordt de motivering van de punten toegelicht in het stagebeoordelingsformulier (stuk 6). Hieruit blijkt dat er nog erg veel werkpunten waren (niet-limitatieve opsomming):

“(...) Jonathan dient zelfzekerder te zijn. Dit zeker ten opzichte van mensen in hoge functie bijvoorbeeld.

De voorbereiding van de training was niet altijd voldoende vanuit het standpunt ‘het komt wel goed’ alsook falen om juiste prioriteiten te stellen (bijvoorbeeld in plaats van training voor te bereiden, mee intake doen met een collega). Hoewel de doelgroep/publiek een uitdaging was, kon Jonathan niet voldoende interactie creëren en zaken te benoemen.

Planning en communicatie is ondermaats, en komt afspraken niet altijd na. Bijvoorbeeld na interviews bij de klant was Jonathan vroeger klaar, hij is vertrokken zonder dit aan de mentor te melden.

M.b.t. het project zelf (discriminatie en diversiteit op de werkvloer) werd onderbenut. Resultaten werden niet voorgesteld in een team bijvoorbeeld, noch vertaald in acties of vergeleken met best practices.

Professionele basishouding is onvoldoende. Jonathan is niet klaar voor de arbeidsmarkt: komt gemaakte afspraken niet na en rapporteert niet, stelt weinig vragen en geeft weinig feedback.

Onvoldoende communiceren, weinig initiatief en slechte planning is een patroon (dit vertaalt zich ook in andere OPO’s). Jonathan miste tijdens het stageverloop ook het opstartgesprek met mij (supervisor) alsook de eindbesprekking. Verslagen waren niet altijd op tijd (lx).

Organiseren en plannen is ondermaats en hinderend.

Jonathan is zelfkritisch maar inzet kan beter. De attitude ‘alles komt wel goed’ neemt de overhand. (...)

Verzoeker vindt het daarnaast niet kunnen dat hij ervan beschuldigd wordt meermaals te laat te zijn aangekomen op zijn stage. Uit het voorgaande randnummer blijkt dat verzoeker nochtans afwezig was op een belangrijke training. Verder miste hij het startgesprek én het eindgesprek met zijn supervisor, gaf hij verslagen te laat af, gaf hij zijn cursusmateriaal te laat af, moet hij nog andere opleidingsonderdelen herkansen omdat hij daar opdrachten te laat of niet afgaf en dergelijke meer. Bijgevolg is er weldegelijk een vast patroon van laattijdigheid en slechte organisatie en planning, wat hem tevens meermaals werd meegedeeld.

Verzoeker beweert dat hij een positieve stage-evaluatie zou hebben gekregen van zijn stagementor en dat zijn stagementor pas na zijn eindevaluatie zou hebben aangegeven dat er problemen waren met bvb. laattijdigheid. Uit het evaluatieformulier (stuk 8) blijkt nochtans dat de stagementor zowel bij de tussentijdse als bij de eindevaluatie heeft aangegeven dat er problemen waren met zijn organisatie en planning, communicatie en rapportering, planning, en professionele basishouding.

Op al deze domeinen zweeft verzoeker gedurende de volledige stage tussen een ‘net voldoende’ en een ‘licht onvoldoende’, wat dus geen positieve stage-evaluatie is.

Hoewel verzoeker vooral het eindpunt contesteert op basis van argumenten die met het stageverloop te maken hebben, blijkt dat het stageverloop niet goed was, maar net voldoende. Het was de ondermaatse casus die ervoor gezorgd heeft dat het eindpunt een onvoldoende werd.”

In zijn wederantwoordnota betwist verzoeker de visie van verwerende partij. Verzoeker gaat per beoordeelde competentie concreet en uitgebreid in op de hem toegekende score en de bijhorende tekstuele motivering ervan, en zet uiteen waarom hij daarmee niet akkoord kan gaan.

Beoordeling

Voor zover het eerste middel ertoe strekt dat verzoeker tijdens het academiejaar onvoldoende zou zijn begeleid, en hij daardoor niet is geslaagd, kan het middel niet worden aangenomen.

Het mag als vaste rechtspraak van de Raad worden beschouwd dat in zoverre een verzoekende partij zich beroept op een gebrekkige begeleiding en feedback tijdens het academiejaar, zelfs

vastgestelde gebreken in de begeleiding van de student in principe niet tot gevolg hebben dat de toegekende beoordeling daardoor onregelmatig wordt of dat de student recht zou hebben op een gunstiger quotering. Het is, in beginsel, één zaak of de student bewezen heeft de van hem verlangde kennis en vaardigheden te bezitten en een andere, wanneer hij die kennis en vaardigheden niet blijkt te bezitten, wie daarvoor de schuld draagt. Deze laatste kan diegene

zijn die de student op het examen heeft voorbereid door bij die voorbereiding in gebreke te blijven. Een verwijt aan de instelling op het vlak van een gebrekige begeleiding of communicatie verschuift bijgevolg mogelijk de verantwoordelijkheid voor een slechte prestatie deels naar de instelling, maar in de regel kan dit er niet toe leiden dat de prestatie zelf zonder meer als voldoende moet worden beschouwd. Er kan enkel anders over worden geoordeeld in uitzonderlijke omstandigheden, wanneer het gebrek aan begeleiding het slagen *de facto* onmogelijk heeft gemaakt, bijvoorbeeld doordat essentiële vragen van de student onbeantwoord zijn gebleven of de begeleiding nagenoeg onbestaande was.

Van die specifieke omstandigheden levert verzoeker niet het bewijs: verzoeker erkent dat er feedback is geweest en uit het evaluatieformulier (stuk 8 administratief dossier) blijkt dat er tussentijds ook cijfermatig en per competentie is beoordeeld, met duiding bij de sterke punten en aandachtspunten, de genoteerde evolutie en de te nemen opties voor de tweede periode binnen de stage. Bovendien is verzoeker voor het onderdeel ‘stage’ geslaagd – zij het nipt met een score van 10/20 – zodat al helemaal niet wordt aangetoond dat het slagen hem onmogelijk werd gemaakt.

In de mate dat verzoeker betoogt dat het toegekende deelcijfer te streng is of geen verantwoording vindt in de beoordelingen van het evaluatieformulier, kan het middel evenmin overtuigen.

Blijktens het evaluatieformulier worden tijdens de stage zes types van competentie beoordeeld (psychodiagnostisch handelen, psychologisch dienstverlenen, projectmatig werken, algemene competenties, het functioneren als professional in een organisatie en de persoonlijke ontwikkeling), die telkens vier of meer competenties omvatten. De student wordt cijfermatig beoordeeld op een schaal van 1 ('niet-compenseerbaar') tot 8 ('grootste onderscheiding'), waarbij 4 'net voldoende' aangeeft. Daarnaast wordt een uitgeschreven toelichtende motivering weergegeven.

De reeks beoordelingen bij de eindevaluatie laat zich lezen als volgt:

1. Diagnostisch handelen: nvt – nvt – 5 – nvt – nvt – 5
2. Psychologisch dienstverlenen: 5 – 5 – 5 – 4 – nvt – 5
3. Projectmatig werken: 3 – 5 – 5 – 3
4. Algemene competenties: 5 – 3 – 5 – 5 – 4

5. Professional in een organisatie: 4/5 – 5 – 4 – 5
6. Persoonlijke ontwikkeling: 5 – 5 – 4 – 4 – 4/5 – 7 – 5 – 4/5 – 4 – 5 – 5 – 5 – 4 – 4 – 5 – 4

Op het einde van de stage behaalde verzoeker aldus tweemaal een score van 3 ('licht onvoldoende') binnen twee competenties van projectmatig werken, en voor 'professionele basishouding'. Voor het overige is verzoeker nipt tot ruim geslaagd. In de samenvattende beoordeling (stuk 6 administratief dossier) leidt dit tot de volgende deelscores per competentie:

1. Diagnostisch handelen: 12
2. Psychologisch dienstverlenen: 11
3. Projectmatig werken: 8
4. Algemene competenties: 8
5. Professional in een organisatie: 10
6. Persoonlijke ontwikkeling: 10

en een globale score van 10/20.

Verzoeker is aldus geslaagd voor het onderdeel 'stage'. Op grond van de toegekende deelcijfers en de bijhorende commentaar kan de Raad, binnen zijn marginale toetsing, niet stellen dat de quotering van 10/20 te streng of onredelijk zou zijn. Bovendien vinden de toegekende punten een redelijke verantwoording in de toelichtende opmerkingen die ter motivering worden vermeld.

De loutere stelling van verzoeker in zijn verzoekschrift (over de kritiek in de wederantwoordnota hieronder meer) dat hij wél aan de gegeven werkpunten tegemoet zou zijn gekomen, volstaat niet om de Raad tot een ander oordeel te brengen.

Tot slot wijst de Raad op zijn vaste rechtspraak dat een verzoekende partij alle middelen dient op te werpen in haar inleidend verzoekschrift, en dat zij in een latere stand van het geding slechts nieuwe bijkomende middelen op ontvankelijke wijze kan aanvoeren wanneer die raken aan de openbare orde of pas aan het licht kwamen door de kennisname van het administratief dossier. Nieuwe middelen die niet aan die voorwaarden beantwoordden kunnen niet in aanmerking worden genomen, eensdeels omdat zij buiten de decretale beroepstermijn worden aangevoerd, anderdeels omdat anders de rechten van verdediging van de verwerende partij binnen de essentieel schriftelijke procedure zouden worden geschonden.

In casu moet worden opgemerkt dat verzoeker in zijn verzoekschrift wat de beoordeling van de stage betreft, geen enkele specifieke competentie ter sprake brengt, laat staan bewijst of zelfs maar aanvoert waarom de voor die competentie toegekende quotering onjuist zou zijn c.q. de bij die quotering uiteengezette motieven niet zouden overtuigen.

Pas in zijn wederantwoordnota gaat verzoeker concreet in op de verschillende competenties, hun deelscore en de daaraan ten grondslag liggende motieven. Deze kritiek is nieuw, en in die stand van de procedure niet ontvankelijk.

Het eerste middel is, in zoverre ontvankelijk, ongegrond.

Tweede middel

In een tweede middel richt verzoeker zich tegen de deelscore voor het onderdeel ‘casusbeschrijving’, waarvoor een cijfer van 0,2/2 werd toegekend.

Standpunt van partijen

Verzoeker zet in zijn verzoekschrift uiteen dat het toegekende deelcijfer te laag is omwille van de volgende redenen:

“(…)

- De casuïstiek is een onderdeel van het portfolio van de eindstage dat op 2 van de 20 punten staat. Daarin wordt een praktijkstudie uitgewerkt vanuit een concrete vraagstelling/probleemstelling tijdens de stage.
- Door de werksetting waarin ik me bevond was het vinden van een onderwerp geen sinecure, ik had namelijk geen cliënten of leerlingen die ik kon begeleiden, noch een functie waarvoor ik mensen kon selecteren. Mijn keuze is echter in samenspraak met een collega gevallen op het bevragen van de preventieadviseurs binnen Idewe rond discriminatie en racisme op de werkvloer.
- Concreet begon mijn rol in dit verhaal op een vergadering tussen afgevaardigden van FOD Waso, Idewe, Unia en het IGVM. Er werd van mij verwacht dat ik noteerde en samenvatte wat door de verschillende partijen besproken werd. Het was belangrijk dat ik de standpunten van alle betrokken partijen correct kon weergeven. Mijn bevoegde collega liet mij, nadat alle partijen de finale versie gelezen hadden, weten dat zij hierover allemaal tevreden waren en dat iedereen akkoord ging met de inhoud.

- Het tweede deel van mijn taak bestond uit het bevragen van de preventieadviseurs binnen Idewe. Zo kon ik nagaan wat zij zelf reeds rond discriminatie en racisme op de werkvloer wisten, of zij over voldoende materiaal en kennis rond dit thema beschikten enz. ... Dit met uiteindelijk doel om aan mijn collega een laagdrempelig maar nuttig document met concrete feedback te bezorgen. Hij zou namelijk een interne opleiding organiseren en kon op basis van dit document inzicht krijgen in de noden en vragen van de preventieadviseurs, en dus daarrond zijn opleiding vormgeven.
- Zowel de collega die betrokken was bij de vergadering en het vergaderverslag, als de collega die de opleiding zou vormgeven, heeft me uitdrukkelijk bedankt voor de waardevolle bijdrage.
- De kritiek en motivatie van mijn stagesupervisor voor het heel lage cijfer (10% of 0.2 op 2) is dat mijn casuïstiek de vormvereisten niet volledig volgt en dat er te weinig theoretisch kader in verwerkt is. Het is echter zo dat ik tijdens de tussentijdse evaluatie zelf heb aangegeven dat het onderwerp van mijn casuïstiek zich niet leent om aan de traditionele vormvereisten te voldoen. Mijn stagesupervisor en stagementor hebben toen echter gezegd dat ze de casus wel geschikt vonden en dat dit geen probleem zou zijn. Door de aard van de vraag kwam er helemaal geen begeleiding of interventie aan bod. Verder was het ook geen meerwaarde om de door mijn stagesupervisor gevraagde theoretische modellen en definities toe te voegen, gezien alle betrokken partijen een reeds zeer goede kennis rond het bewuste thema hadden.
- Ik vind het een bijzonder laag cijfer rekening houdend met de context en met het feit dat de vragende partij absoluut tevreden was met het geleverde werk.”

Verwerende partij doet in haar antwoordnota in hoofdorde gelden dat dit middel niet ontvankelijk is, omdat verzoeker hierover in het intern beroep geen grieven heeft opgeworpen en zich integendeel heeft beperkt tot het stageverloop.

Verzoeker betwist die vaststelling niet in zijn wederantwoordnota, maar hij geeft volgende verklaring:

“Het klopt dat ik mij in mijn intern beroep beperkt heb tot het bewisten van mijn punten betreffende het stageverloop en dat ik in mijn verdediging nergens naar mijn casus verwijs. Het is echter zo dat men mij het cijfer op mijn casuïstiek pas meedeelde op het gesprek met de interne beroepscommissie. Wanneer ik dan van dit cijfer op de hoogte werd gebracht heb ik aangegeven dat ik daarmee niet akkoord ben. Dat verklaart waarin er in mijn oorspronkelijke verdediging, bedoeld voor de interne beroepscommissie, over de casuïstiek niet gesproken wordt. In mijn aangetekend schrijven aan de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen is dit echter wel het geval. De verklaring daarvoor is dus deels dat men mij het cijfer te laat heeft meegedeeld en deels dat het de eerste keer is dat ik een beroepsprocedure betreffende een studievoortgangsbeslissing instel.”

Beoordeling

De stelling van verzoeker overtuigt niet.

Vooreerst merkt de Raad op dat verzoeker zijn grieven inzake de deelscore voor ‘casuïstiek’ ten aanzien van de beroepscommissie niet schriftelijk heeft uiteengezet, en dat hij evenmin beweert dat hij om een uitstel van de behandeling van het intern beroep heeft verzocht nadat hij, zoals hij beweert, van die deelscore pas kennis zou hebben genomen tijdens de hoorzitting. Het is in dat opzicht ook opvallend dat verzoeker in zijn verzoekschrift met geen woord rept over het late ogenblik van kennisname van de deelscore.

Voorts moet worden vastgesteld dat uit niets blijkt dat verzoeker tijdens de hoorzitting enige betwisting inzake ‘casuïstiek’ heeft gevoerd. Indien verzoeker zich er, zoals lijkt te moeten worden opgemaakt uit zijn wederantwoordnota, toe beperkt heeft te stellen dat hij ‘niet akkoord’ was, zonder verzoek tot uitstel en zonder enige concrete argumentatie, dan kan een dergelijke opmerking naar oordeel van de Raad niet worden beschouwd als een middel of grief waarop de interne beroepscommissie gehouden was te antwoorden.

De Raad stipt daarenboven aan dat de bestreden beslissing nergens melding maakt van een bezwaar van verzoeker inzake ‘casuïstiek’, en dat verzoeker in zijn verzoekschrift ter zake aan de bestreden beslissing geen valsheid tegenwerpt.

Verzoeker toont derhalve niet aan dat hij tijdens de interne beroepsprocedure, minstens summier, een grief heeft ontwikkeld tegen de deelscore voor ‘casuïstiek’. In dat geval dringt de toepassing van artikel II.294, §2, *in fine* van de Codex Hoger Onderwijs zich op, waaruit volgt dat een verzoekende partij in de procedure voor de Raad geen nieuwe bezwaren kan aanvoeren, tenzij de grondslag ervan pas tijdens of na afhandeling van de interne beroepsprocedure aan het licht is gekomen, tenzij het bezwaar betrekking heeft op de wijze waarop het intern beroep werd behandeld of tenzij het bezwaar raakt aan de openbare orde.

Het tweede middel is onontvankelijk.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 29 juli 2019, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, I^e Kamer, samengesteld uit:

Jim Deridder,	voorzitter van de Raad
Jan Geens	bestuursrechter – bijzitter
Sigrid Pauwels	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Freya Gheysen	secretaris

De secretaris

Freya Gheysen

De voorzitter

Jim Deridder

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 5.087 van 29 juli 2019 in de zaak 2019/255

In zake: Wendy PEETERS
 woonplaats kiezend te 2970 Schilde
 Missionarislei 23a

tegen:

THOMAS MORE MECHELEN-ANTWERPEN
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Tom Peeters en Sophie Groetaers
kantoor houdend te 2018 Antwerpen
Mechelsesteenweg 27
alwaar woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 12 juli 2019, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de examencommissie van Thomas More Mechelen-Antwerpen van 27 juni 2019 waarbij aan verzoekster voor het opleidingsonderdeel ‘Labo Voedingswarenanalyse’ een examencijfer van 10/20 en voor het opleidingsonderdeel ‘Stage Biochemie’ een examencijfer van 10/20 wordt toegekend, en van de beslissing van de interne beroepscommissie van 8 juli 2019 waarbij het beroep van verzoekster onontvankelijk wordt verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend en verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 29 juli 2019.

Voorzitter van de Raad Jim Deridder heeft verslag uitgebracht.

Verzoekende partij, mevrouw Maria Dekien en advocaat Sophie Groetaers, die verschijnt voor verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekster is in het academiejaar 2018-2019 ingeschreven in de opleiding ‘Bachelor Biochemie’.

Tot verzoeksters curriculum behoren de opleidingsonderdelen ‘Stage Biochemie’ en ‘Labo Voedingswarenanalyse’.

De proclamatie van de examenresultaten vindt plaats op 27 juni 2019. Verzoekster behaalt voor beide voormelde opleidingsonderdelen een examencijfer van 10/20.

Dit is de eerste bestreden beslissing.

Tegen die examenbeslissing stelt verzoekster met een e-mail van 5 juli 2019 het volgende intern beroep in:

“Op dinsdag 2 juli nam ik contact op met Stuvo over mijn stageresultaten. Ze verwezen mij door naar de ombudsman. Deze zou contact opnemen met de stagebegeleider. Vermits ik hierover niets meer hoorde heb ik zelf op woensdag 3 juli ons telefonisch gesprek bevestigd aan de ombudsman. Hij legde pas een bijeenkomst vast vandaag vrijdag 5 juli. Hieronder vind je het mailverkeer.

Bij de evaluatie van het labo voedingswarenanalyse zijn de woorden initiatief nemen, praktische labowerk en het ‘meer verwachten van een derdejaars’ mij te vaag.

Bij de eindevaluatie van de stage heb ik het gevoel dat in onterecht een lage score heb behaald. De redenen waren voor mij niet helder, maar ik mocht mij ook niet verdedigen.

Mijnheer [G.] geeft toe dat hij laattijdig de contacten heeft vastgelegd. Daarom hoop ik dat u deze klacht nog ontvankelijk wilt verklaren, door mijn behaalde resultaten objectief te willen bekijken en eventueel de mogelijkheid te overwegen om deze volgens de realiteit naar boven aan te passen.”

De interne beroepscommissie behandelt het beroep op 8 juli 2019 en verklaart het niet ontvankelijk:

“(…)

Op basis van de overhandigde documenten, uw verklaringen en op basis van de informatie die verstrekt werd door de betrokkenen van de opleiding, heeft de beroepscommissie beslist dat het door u ingestelde beroep niet ontvankelijk is.

De beroepscommissie komt tot deze beslissing op basis van de volgende overwegingen:
[...]

De student heeft het intern beroep verstuurd op 5 juli 2019. De termijn van zeven kalenderdagen om een beroep in te dienen was op dat moment reeds verstreken. De student had immers haar studieresultaten ontvangen op 27 juni 2019.”

Dit is de tweede bestreden beslissing.

IV. Ontvankelijkheid – regelmatige uitputting intern beroep

Standpunt van partijen

Ofschoon het intern beroep onontvankelijk is verklaard wegens laattijdigheid, gaat verzoekster in haar verzoekschrift daarop niet in. Zij verwijt enkel aan de ombudsman geen rekening te hebben gehouden met de termijn voor het instellen van een beroepsprocedure.

Verwerende partij verwijst in haar antwoordnota naar artikel 95 van het onderwijs- en examenreglement en artikel II.294 van de Codex Hoger Onderwijs, alsook naar de kennisgeving van de beroepsmodaliteiten samen met de eerste bestreden beslissing, en besluit dat het intern beroep van verzoekster terecht laattijdig werd verklaard, waardoor ook het huidig beroep niet ontvankelijk is.

In haar wederantwoordnota zet verzoekster met betrekking tot de interne beroepsprocedure nog het volgende uiteen:

“(…)

De termijn was verstreken omdat de ombudsman geen rekening gehouden had met de termijn voor het instellen van de beroepsprocedures (Onderwijs- en examenreglement Thomas More 2018-2019-art. 76 laatste al.) Op 2 juli 2019 had ik de situatie telefonisch uitgelegd aan de ombudsman. Hij beloofde me tijdens dat gesprek om me terug te contacteren. Ik was toen in de veronderstelling dat hij zou kunnen bemiddelen om de evaluatie gunstig te wijzigen, zonder dat er een beroep zou moeten ingesteld worden. Op 3 juli 2019 was er nog geen reactie van de ombudsman en toen heb ik per mail de ombudsman herinnerd aan ons gesprek. Diezelfde dag legde hij een bijeenkomst vast op 5 juli 2019 (stuk 2 GSJ). Toen was ik overtuigd dat men mijn klacht zonder procedure zou behandelen omdat men de beroepstermijn had laten verstrijken.

De beroepscommissie heeft daarbij niet al haar middelen uitgeput vooraleer tot de onontvankelijkheidsverklaring te komen. De beroepscommissie heeft tot 20 dagen de tijd

om tot een beslissing over te gaan, en zelfs langer, als zij dit motiveren aan de student. Dus zij hadden ruim tijd om de zaak ten gronde uit te spitten en alle partijen in alle objectiviteit te aanhoren. Zij hebben mij niet opgeroepen om gehoord te worden. Dit beschouw ik als een schending van mijn rechten. (3.11 antwoordnota GSJ)

[...]

Ik vraag telefonisch aan STUVO (studentenvoorzieningen) op 2 juli 2019 wat ik moet doen om mijn cijfers te betwisten. Zij verbinden mij door met de ombudsman. Heel die tijd was ik in de veronderstelling dat er samen met de ombudsman een bevredigend resultaat zou bekomen worden (art.76. Onderwijs- en examenreglement).

Omdat ik bij de eindevaluatie van de stage te horen kreeg van de begeleiders, dat er niet kon gediscussieerd worden over de cijfers, en ik van oordeel ben dat ik kennelijk onredelijk ben beoordeeld op deelvakken van opleidingsvakken, besloot ik de piste van de ‘Ombudsman’ in te slaan om zo tot een overeenkomst te komen, i.p.v. een procedure op te starten. Er werd naar de cijfers en de motivatie van de onvoldoendes gevraagd.

Aan de hand van deze laatste gegevens zou ik de kans krijgen me te verantwoorden en zou ik kunnen aantonen dat de begeleiding mij foutief heeft beoordeeld.

Deze cijfers met motivatie heb ik nog steeds niet ontvangen.

Ik had de keuze:

- laten bemiddelen door de ombudsman of
- de interne procedure opstarten

Ik had gekozen voor de minst harde optie. (art.76. Onderwijs- en examenreglement Thomas More 2018-2019).

[...]

Het is de taak van de ombuds om de termijn van beroep in ‘t oog te houden en tijdig te reageren, zodat ik desgevallend ook tijdig mijn intern beroep zou kunnen indienen. De ombuds werd op 2 juli 2019 gecontacteerd en hij legt een bijeenkomst vast op 5 juli 2019, wanneer de termijn verstrekken is. Ik was in de veronderstelling dat we de zaak onderling zouden kunnen oplossen en dat er bijgevolg geen beroep nodig zou zijn, want anders zou de ombudsman me eerder over de mogelijkheden van intern en extern beroep hebben geïnformeerd, rekening houdende met de termijnen van de beroepsprocedures. (art.76 Onderwijs- en examenreglement Thomas More 2018-2019).

[...]

Op 5 juli 2019 meldt de ombuds mij dat de termijn van intern beroep verstrekken [is], terwijl ik dacht nog tot een oplossing te kunnen komen zonder procedure. Ikzelf stel het intern beroep nog in op 5 juli 2019. Op 9 juli 2019 neemt de interne beroepscommissie toch een beslissing en vanaf dan begint de nieuwe termijn te lopen om extern beroep aan te tekenen.

[...]

Het overlijden en de situatie van de hond werd ter sprake gebracht op de bijeenkomst

met de ombudsman (Zie noties van ombudsman-niet in mijn bezit).

Ik werd nooit opgeroepen door de beroepscommissie, en heb dus nooit de gelegenheid gekregen om me te verantwoorden.

Dit zou zeker bij de beroepscommissie ter sprake zijn gekomen, bij inzage van de cijfers van de tussentijdse en eindevaluatie van de stage, want deze handelen voornamelijk over attitude. Deze gebeurtenissen hadden zonder twijfel een weerslag op mijn emoties, maar zeker niet op mijn eigenlijk onderzoek.

[...]

Er heeft helemaal geen interne beroepsprocedure gelopen; enkel een onontvankelijkheidsverklaring. Ik werd nooit uitgenodigd tot een gesprek, waarop ik me zou kunnen hebben verantwoorden en waardoor we misschien tot een interne oplossing waren gekomen.

Dit werd wel besproken met de ombudsman en staat vermeld in de mail van 3 juli 2019 aan de ombudsman. (stuk 2. Antwoordnota GSJ.)"

Beoordeling

Artikel II.285 van de Codex Hoger Onderwijs stelt, zoals de Raad recent reeds heeft overwogen (R.Stvb. 24 augustus 2018, nr. 4.376; R.Stvb. 14 september 2018, nr. 4.405), inzake de bevoegdheid van de Raad het volgende:

"Er wordt een Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, verder 'de Raad' genoemd, opgericht bij de bevoegde dienst van de Vlaamse Gemeenschap. De Raad doet als administratief rechtscollege uitspraak over de beroepen die door studenten of personen op wie de beslissing betrekking heeft, worden ingesteld tegen studievoortgangsbeslissingen, na uitputting van de in afdeling 2 bedoelde interne beroepsprocedure."

Wat betreft de plicht tot het voorafgaandelijk uitputten van het intern beroep, blijkt uit de memorie van toelichting bij het toenmalige decreet van 19 maart 2004 'betreffende de rechtspositieregeling van de student, de participatie in het hoger onderwijs, de integratie van bepaalde afdelingen van het hoger onderwijs voor sociale promotie in de hogescholen en de begeleiding van de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen' dat het intern beroep "*verplicht moet worden uitgeput vooraleer men een beroep kan instellen bij*" de Raad (*Parl. St. VI. Parl. 2003-2004, nr. 1960/1, 16*). De decreetgever heeft de uitputting van het intern beroep derhalve beoogd als een voorwaarde om tot de beroepsprocedure bij de Raad toegang te krijgen, en dus als een ontvankelijkheidsvoorwaarde bij dat beroep. Ook in de rechtsleer wordt aangenomen dat de regelmatige uitputting van een georganiseerd administratief beroep

een voorwaarde is om een ontvankelijk beroep bij een administratief rechtscollege in te stellen (zie o.a. J. GORIS, *Georganiseerde administratieve beroepen*, Brugge, die Keure, 2012, 70-71; J. BAERT en G. DEBERSAQUES, *Raad van State. Afdeling Administratie. Ontvankelijkheid*, Brugge, die Keure, 1996, 99-105; P. POPELIER, “Over de uitputting van het georganiseerd administratief beroep als ontvankelijkheidsvoorwaarde voor een beroep bij de Raad van State”, noot onder RvS 16 augustus 1999, nr. 82.102, *RW* 1999-00, 850).

De vraag of verzoekster op ontvankelijke wijze het intern beroep heeft ingesteld, raakt derhalve aan het onderzoek naar de ontvankelijkheid van het bij de Raad ingestelde beroep.

Met betrekking tot de tijdigheid van het intern beroep, wijst de Raad erop dat de decreetgever in artikel II.294, §1 van de Codex Hoger Onderwijs een vervaltermijn van zeven kalenderdagen heeft ingesteld.

Behoudens afwijkende bepalingen in het onderwijs- en examenreglement inzake de eventuele opschortende werking van een feedbackprocedure – die er *in casu* niet zijn – is deze decretale beroepstermijn niet verlengbaar, ongeacht contacten die er na de proclamatie met de ombud of met een of meer docenten zijn geweest (R.Stvb. 6 augustus 2009, nr. 2009/049).

Te dezen zijn de examenresultaten geproclameerd op 27 juni 2019, wat door verzoekster niet wordt betwist. Krachten artikel II.283, tweede lid van de Codex Hoger onderwijs gaat de vervaltermijn van zeven kalenderdagen in het geval van een examenbeslissing in de dag na deze van de proclamatie. Dit betekent dat *in casu* de beroepstermijn liep van 28 juni 2019 tot en met 4 juli 2019.

Verzoeksters intern beroep is ingediend op 5 juli 2019, dus buiten deze termijn. Het werd dan ook terecht onontvankelijk verklaard.

In tegenstelling tot wat verzoekster aanvoert, valt het de student toe om die termijn te bewaken, en niet de instelling of de ombud. De Raad kan er begrip voor opbrengen dat verzoekster zich enigszins verschalkt voelt door de miscommunicatie inzake de beroepstermijn, wat zeker in hoofde van een ombud zou moeten worden vermeden, maar dit doet geen afbreuk aan het feit dat de beroepsmodaliteiten correct aan verzoekster zijn betekend met de eerste bestreden beslissing en derhalve onverkort moeten worden toegepast.

De Raad wijst ter zake nog op zijn reeds lang gevestigde rechtspraak dat zelfs onjuiste beroepstermijnen die in het onderwijs- en examenreglement zijn opgenomen, niet vermogen af te wijken van de decretale bepalingen en voor de student derhalve geen rechtsgrond kunnen vormen inzake de berekening van de termijn om een beroep in te stellen (R.Stvb. 19 september 2007, nr. 2007/071; R.Stvb. 25 augustus 2005, nr. 2005/023).

Het intern beroep is terecht onontvankelijk verklaard; deswege is ook huidig beroep onontvankelijk.

Met betrekking tot de hoorplicht, die verzoekster in haar wederantwoordnota ter sprake brengt, wijst de Raad vooreerst op zijn vaste rechtspraak dat een verzoekende partij alle middelen dient op te werpen in haar inleidend verzoekschrift, en dat zij in een latere stand van het geding slechts nieuwe bijkomende middelen op ontvankelijke wijze kan aanvoeren wanneer die raken aan de openbare orde of pas aan het licht kwamen door de kennisname van het administratief dossier. Nieuwe middelen die niet aan die voorwaarden beantwoorden kunnen niet in aanmerking worden genomen, eensdeels omdat zij buiten de decretale beroepstermijn worden aangevoerd, anderdeels omdat anders de rechten van verdediging van de verwerende partij binnen de essentieel schriftelijke procedure zouden worden geschonden.

In haar verzoekschrift heeft verzoekster geen middel opgeworpen met betrekking tot de naleving van de hoorplicht in de interne beroepsprocedure. Het middel kan bijgevolg niet op ontvankelijke wijze voor het eerst in het debat worden gebracht in de wederantwoordnota.

Ten overvloede stipt de Raad aan dat het, wat de hoorplicht betreft, binnen de onderwijsvrijheid van de hogeronderwijsinstelling valt om te bepalen of de student bij de beoordeling van het intern beroep kan of moet worden gehoord, en zo ja of de student daartoe steeds moet worden uitgenodigd dan wel of het initiatief daartoe bij de student wordt gelaten. Er wordt immers aangenomen dat in beginsel aan de hoorplicht is voldaan wanneer de student in staat is geweest om zijn standpunt middels het verzoekschrift op intern beroep op nuttige wijze kenbaar te maken.

Artikel 95, §3 van het onderwijs- en examenreglement van verwerende partij bepaalt dat de beroepscommissie de student hoort op diens verzoek. In haar intern beroep van 5 juli 2019

heeft verzoekster niet gevraagd om te worden gehoord. Het middel is derhalve hoe dan ook ongegrond.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 29 juli 2019, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, I^e Kamer, samengesteld uit:

Jim Deridder,	voorzitter van de Raad
Jan Geens	bestuursrechter – bijzitter
Sigrid Pauwels	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Freya Gheysen	secretaris

De secretaris **De voorzitter**

Freya Gheysen **Jim Deridder**

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Zitting van 2 augustus 2019

Arrest nr. 5.109 van 2 augustus 2019 in de zaak 2019/261

In zake: Michelle WILLEMS
Woonplaats kiezend te 3650 Dilsen-Stokkem
Maasstraat 49

Tegen: THOMAS MORE MECHELEN-ANTWERPEN
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Tom Peeters en Sophie Groetaers
kantoor houdend te 2018 Antwerpen
Mechelsesteenweg 27
Bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 15 juli 2019, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbeslissing van 26 juni 2019 waarbij aan de verzoekende partij een score van 9 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel “Exploratiestage” en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 3 juli 2019 waarbij het intern beroep van verzoekende partij onontvankelijk werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 2 augustus 2019.

Kamervoorzitter Bertel De Groote heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Tom Peeters, die verschijnt voor de verwerende partij, is gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij is in het academiejaar 2018-2019 ingeschreven in de opleiding ‘Bachelor in de toegepaste psychologie’.

Voor het opleidingsonderdeel “Exploratiestage” bekomt verzoekende partij een examencijfer van 9/20.

Op datum van 2 juli 2019 werd een intern beroep ingesteld bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 3 juli 2019 werd het intern beroep onontvankelijk verklaard.

De interne beroepsinstantie stipt aan dat het onderwijs- en examenreglement voorziet dat de student zijn intern beroep per mail moet indienen. De interne beroepsinstantie stelt vast dat de mail afkomstig is van [I.W.] en er staat niemand in cc. Het bevat niet een niet gehandtekend document met als auteur [I.W.]. [I.W.] is evenwel geen student van Thomas More.

De beslissing op intern beroep werd per e-mail van 9 juli 2019 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 15 juli 2019 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid - afstand

In haar *wederantwoordnota* vraagt verzoekster om de procedure stop te zetten vermits verwerende partij vraagt voor de niet-ontvankelijkheid van haar beroep tegen het resultaat van haar exploratiestage.

De Raad begrijpt dit als een afstand, en ziet geen redenen om die afstand niet toe te kennen.

BESLISSING

De Raad stelt de afstand van het geding vast.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 2 augustus 2019, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIe Kamer, samengesteld uit:

Bertel De Groote,	kamervoorzitter
Henri Verhaaren	bestuursrechter – bijzitter
Marleen Verreth	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Melissa Thijs	secretaris

De secretaris **De voorzitter**

Melissa Thijs **Bertel De Groote**

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 5.126 van 9 augustus 2019 in de zaak 2019/270

In zake: Zoë DE WINNÉ
 Woonplaats kiezend te 2860 Sint-Katelijne-Waver
 Valkstraat 65

Tegen: THOMAS MORE MECHELEN-ANTWERPEN
 bijgestaan en vertegenwoordigd door
 advocaten Tom Peeters en Sophie Groetaers
 kantoor houdend te 2018 Antwerpen
 Mechelsesteenweg 27
Bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 16 juli 2019, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbeslissing van 26 juni 2019 waarbij aan de verzoekende partij een score van 8 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel “Zuidstage Paramaribo – Suriname” en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 8 juli 2019 waarbij het intern beroep van verzoekende partij ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 2 augustus 2019.

Kamervoorzitter Bertel De Groote heeft verslag uitgebracht.

Verzoekster en advocaat Tom Peeters, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij is in het academiejaar 2018-2019 ingeschreven in de opleiding ‘Bachelor in het onderwijs: secundair onderwijs’.

Voor het opleidingsonderdeel “Zuidstage Paramaribo – Suriname” bekomt verzoekende partij een examencijfer van 8/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 3 juli 2019 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 8 juli 2019 werd het intern beroep ontvankelijk, doch ongegrond verklaard.

De interne beroepsinstantie stelt vast dat de student argumenteert dat ze haar volledige stage, inclusief de inhaaluren, heeft volbracht. Ze gaat niet akkoord met de stelling van de opleiding dat ze op donderdag 30 mei 2019 tussen 8 en 12 uur geen stage heeft gelopen in het IOL en tracht dit te bewijzen met een eigen gemaakte document “overzicht extra lesuren”, met stempel en handtekening van [J.L.], coördinator stagebureau te Suriname. De opleiding meldt dat in een generiek beoordelingsinstrument internationale zuid-stage wordt vermeld dat een student een 8 of een 9/20 behaalt als de student slechts een deel van de activiteiten gerelateerd aan een werktijd van 20 of 30 studiepunten heeft volbracht. *In casu* wordt de student beoordeeld met een 8/20 omdat zij niet alle stageactiviteiten heeft volbracht, meer bepaald omdat ze de stage op 30 mei niet bewezen acht.

De opleiding overhandigt mails en Whatsapp verkeer om dit te staven:

- Een e-mail van [J.L.] waarin ze bevestigt dat de handtekening en stempel op het document “overzicht extra lesuren” door haar werd geplaatst. In dezelfde mail benadrukt de coördinator wel dat de handtekening en stempel werden geplaatst onder voorbehoud, vooraleer de twee laatste stagedagen waren volbracht. Ze heeft dit in goed vertrouwen getekend.
- In dezelfde mail bevestigt [J.L.] dat de studente tijdens de laatste twee dagen (29 en 30 mei) niet verschenen was op de afdeling ICT: “*Vanmorgen heb ik contact gehad met de afdeling en het blijkt dat ze niet meer verschenen is. Ik heb er spijt van dat ik het voor haar heb opgenomen.*”. En verder: “*Ik vind dat ze voor haar oneerlijkheid gestraft moet worden.*”.
- Een Whatsapp bericht van 27 juni van [V.], ICT-coördinator IOL te Suriname, die haar persoonlijk tijdens haar stage IOL heeft begeleid. Zij noteert het volgende: “*De*

handtekening van 30/5 is niet van mij, zoals je het verschil kunt merken. Ze zou nog twee dagen moeten komen, maar ze is niet verschenen.”. En verder: “Ik vroeg aan mijn collega die ook bij mij op de afdeling is of zij gekomen is en zij was er niet.” En: “Dus de handtekening van 30 mei weet ik niet wie dat is. Maar is niet van mij, [noch] van mijn collega.”.

De interne beroepsinstantie stelt vast dat het document “overzicht extra lesuren” enkel data, uren en een plaats van de activiteit en handtekening vermeldt. Nergens wordt vermeld wie de handtekening geplaatst heeft. Verder heeft de student zelf ook niet laten weten wie de handtekening zou geplaatst hebben.

De interne beroepsinstantie is van oordeel dat de student niet overtuigend aantoont dat ze effectief stage heeft gelopen op 30/5 omdat niemand, ook de student niet, kan aanduiden wie deze handtekening zou geplaatst hebben. Zij stelt dat de communicatie van de verantwoordelijken ter plaatse voldoende aantoont dat de student op 30 mei geen stage heeft gelopen in het IOL.

De beslissing op intern beroep werd per e-mail van 9 juli 2019 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 16 juli 2019 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Standpunt van partijen

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij dat het extern beroep zonder voorwerp en onontvankelijk is in de mate waarin dit is gericht tegen de oorspronkelijke studievoortgangsbeslissing van 26 juni 2019. Deze is immers vervangen door de beslissing van de interne beroepsinstantie van 8 juli 2019 en kan zelf niet meer afzonderlijk worden aangevochten voor de Raad.

In haar *wederantwoordnota* stelt verzoekster dat zij voor het opstellen van het extern beroep gebruik heeft gemaakt van het modelverzoekschrift dat ter beschikking wordt gesteld door de Vlaamse Overheid.

Beoordeling

Verzoekster tekent beroep aan tegen de studievoortgangsbeslissing van 26 juni 2019 waarbij aan de verzoekende partij een score van 8 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel “Zuidstage Paramaribo – Suriname” (eerste bestreden beslissing) en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 8 juli 2019 waarbij het intern beroep van verzoekende partij ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard (tweede bestreden beslissing).

Uit artikel 95, §3 van het Onderwijs- en Examenreglement (hierna: OER) van verwerende partij blijkt dat de interne beroepsinstantie bevoegd is om, in voorkomend geval, de bestreden beslissing te wijzigen.

Dit betekent dat zij voor de beoordeling van de grond van de zaak in de plaats treedt van de examencommissie. In dat geval verdwijnt de beslissing van de examencommissie uit de rechtsorde, en kan zij niet meer het voorwerp uitmaken van een beroep bij de Raad.

Verzoeksters beroep wordt derhalve ambtshalve onontvankelijk verklaard in de mate dat het is gericht tegen de eerste bestreden beslissing.

Wel kan verzoekster onregelmatigheden die kleven aan deze beslissing, nog op ontvankelijke wijze aanvoeren tegen de beslissing op intern beroep.

Het beroep is in die mate ontvankelijk.

V. De middelen

A. Enig middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een enig middel beroept op een schending van het motiveringsbeginsel, het zorgvuldigheidsbeginsel en het redelijkheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekster stelt vooreerst dat de interne beroepsinstantie het merendeel van haar persoonlijke argumenten niet in acht heeft genomen bij het nemen van haar beslissing. Ze verduidelijkt dat ze een onvoldoende kreeg omdat ze zowel op woensdag 29 mei 2019 als op donderdag 30 mei 2019 niet aanwezig zou zijn geweest op het IOL. Ze merkt op dat de interne beroepsinstantie niet meer verwijst naar woensdag 29 mei 2019. Verzoekster vermoedt dat de interne beroepsinstantie haar gelijk geeft en dat er voldoende bewijs is om aan te tonen dat haar aanwezigheid op het IOL toen niet werd verwacht. De beschuldigingen in verband met haar afwezigheid op het IOL gaan dus nog maar over één dag, maar verzoekster vindt het jammer dat haar argumentatie omtrent woensdag 29 mei 2019 niet meer wordt aangehaald door de interne beroepsinstantie.

Verzoekster merkt op dat mevrouw [J.L.], haar stagecoördinator in Suriname, niet of nauwelijks op de hoogte was van haar planning tijdens die laatste week van haar stage. Mevrouw [J.L.] zegt dat er sprake is van fraude (afwezigheid van twee dagen), terwijl ze noch het onderscheid tussen haar gewone stage-uren en haar twintig extra te presteren inhaaluren kende, noch kennis had van haar concrete planning in de laatste week. Volgens verzoekster was dit ook nooit het geval tijdens het eerste deel van haar stage. Mevrouw [J.L.] legde vaak het initiële contact met de begeleiders en van daaruit werd het verloop van haar stage verder afgehandeld met de begeleiders. Verzoekster heeft haar laatste stageweek ook zo geregeld met mevrouw [V.], ICT-coördinator van het IOL, nadat mevrouw [J.L.] haar met mevrouw [V.] in contact had gebracht.

Verzoekster stelt vast dat de interne beroepsinstantie een Whatsapp-bericht aanhaalt van mevrouw [V.], waarin ze aangeeft dat de handtekening op 30/05/2019 noch van haar, noch van haar collega is. Verzoekster benadrukt dat zij nooit heeft beweerd dat deze handtekening van haar of van haar collega is. Beiden waren immers niet aanwezig die dag. Verzoekster merkt op dat dat net de reden is waarom zij de bevestiging van haar aanwezigheid op het IOL toen door iemand anders heeft moeten laten aftekenen. Waar mevrouw [V.] aanhaalt dat verzoekster twee dagen niet aanwezig was op het IOL, stelt verzoekster dat mevrouw [V.] dinsdag 28/05/2019 zelf had gezegd dat ze op woensdag 29/05/2019 niet of pas later aanwezig zou zijn. Net daarom had verzoekster aangegeven dat ze voor woensdag een alternatief had gevonden bij een andere school. Volgens verzoekster was mevrouw [V.] dus zeker op de hoogte van het feit dat ze er die dag niet ging zijn. Verzoekster werpt op dat mevrouw [V.] ook voor donderdag had aangegeven niet aanwezig te zullen zijn omdat ze dan haar vrije dag heeft. Er zou wel een collega van haar aanwezig zijn om verzoekster te begeleiden. Verzoekster stelt dat zij op het

afgesproken uur naar het gebruikelijke lokaal is gegaan, maar daar was niemand te zien. Verzoekster had geen naam of nummer gekregen, zodat zij deze persoon niet kon contacteren. Daarom is zij naar het onthaal van het IOL gegaan, maar daar konden ze haar niet verder helpen. Verzoekster heeft dan haar werk van maandag en dinsdag verdergezet in het pc-lokaal en ze heeft een handtekening laten zetten door een andere docente/medewerkster die ze tegenkwam in de buurt van het lokaal. Verzoekster verduidelijkt dat ze ook niet zo'n erg had in de afwezigheid van de collega van mevrouw [V.] aangezien dit niet abnormaal was naar Surinaamse normen. Verzoekster benadrukt dat ze het heel belangrijk vond dat haar aanwezigheid op donderdag 30/05/2019 werd bevestigd en daarom heeft zij koste wat het kost toch voor die handtekening gezorgd.

Verzoekster stelt verder dat ze niet werd ingelicht over dit bericht van mevrouw [V.] van 27/06/2019. Ze merkt op dat ze op haar evaluatiegesprek nochtans de belofte had gekregen van mevrouw [R.] , mevrouw [V.H.] en mevrouw [K.] (respectievelijk dossierverantwoordelijken en internationaal coördinator van Thomas More) dat zij nogmaals gingen natrekken bij hun contacten in Suriname of haar zogenaamde fraude wel terecht was. Volgens verzoekster ging zij hier ten laatste op 01/07/2019 iets over vernemen, wat niet het geval was. Verzoekster stipt aan dat zij mevrouw [V.] hierover op 27/06/2019 ook zelf heeft benaderd, maar zij heeft nooit antwoord mogen ontvangen op haar bericht.

Verzoekster stelt daarnaast dat mevrouw [J.L.], zonder concreet op de hoogte te zijn van haar exacte planning, haar zogenaamde fraude heeft vastgesteld. Die vaststelling gebeurde in de vorm van een e-mail, als antwoord op een e-mail van mevrouw [K.]. Volgens de interne beroepsinstantie is deze e-mail verzonden op 22/06/2019. Verzoekster merkt op dat haar niet bekend is wat mevrouw [K.] eerst naar mevrouw [J.L.] heeft gestuurd. Ze benadrukt ook dat de interne beroepsinstantie niet is ingegaan op haar argument omtrent de datum van deze e-mail. Tijdens het evaluatiegesprek met mevrouw [R.], mevrouw [V.H.] en mevrouw [K.] werd immers bevestigd dat de e-mail pas werd ontvangen op 25/06/2019. Volgens hen is deze e-mail bovendien de enige reden voor haar onvoldoende. Verzoekster verduidelijkt dat de datum van het versturen van deze e-mail belangrijk is omdat mevrouw [K.] reeds op 24/06/2019 had laten uitschijnen dat haar onvoldoende al vastlag. Verzoekster vindt het jammer dat de interne beroepsinstantie hierop niet dieper is ingegaan.

Verzoekster stelt vervolgens ook vast dat haar onvoldoende heel last-minute is vastgesteld. Ze verduidelijkt dat haar “overzicht extra lesuren” reeds vóór het volledig afronden van de laatste

stageweek (27/05/2019 – 31/05/2019) gehandtekend en afgestempeld werd door mevrouw [J.L.]. Dat deed ze onder voorbehoud omdat ze verzoekster hierin vertrouwde. Het is verzoekster onduidelijk waarom mevrouw [J.L.] slechts op 22/06/2019 (eigenlijk 25/06/2019), bijna een maand later, pas navraag heeft gedaan over haar aanwezigheid op het IOL, en niet vroeger. Mevrouw [J.L.] had verzoekster immers perfect tijdens haar verblijf in Suriname nog kunnen benaderen en dan hadden ze dat misverstand samen kunnen uitklaren. Haar e-mail komt echter heel laat na de eigenlijke feiten, en dat als antwoord op een e-mail van mevrouw [K.]. Verzoekster stelt zich vragen over wat er in de e-mail van mevrouw [K.] stond en waarom mevrouw [J.L.] slechts daarna met deze feiten naar buiten is gekomen. Verzoekster stelt vast dat de interne beroepsinstantie zich hierbij geen vragen heeft gesteld.

Wat de commentaar van de interne beroepsinstantie op haar “overzicht extra uren” betreft, verduidelijkt verzoekster dat zij dit handtekeningenblad bijhield om de extra uren die zij presteerde te kunnen documenteren. Voor elk uur of elke blok uren hield ze bij waar de activiteit plaatsvond, hoeveel uren de activiteit betrof en wat de activiteit juist inhield. Daarna werd deze activiteit ondertekend door de begeleider/docent/mentor van toepassing. Verzoekster krijgt nu het verwijt dat nergens de naam vermeld staat van wie de handtekening geplaatst heeft. Verzoekster benadrukt dat de lay-out van dit document nochtans is gebaseerd op het document “overzicht geobserveerde lessen” dat officieel door Thomas More ter beschikking wordt gesteld aan studenten die een observatiestage doen. Zij ging er dan ook vanuit dat ze dit document hiervoor wel kon gebruiken en dat de lay-out van het document erkend zou worden. Verzoekster wijst erop dat zij in haar Whatsapp-berichten met mevrouw [K.] een overzicht van haar handtekeningenblad heeft doorgestuurd toen het al deels ingevuld was. Zij heeft nooit meer gereageerd op de berichten van verzoekster en zij heeft bijgevolg ook nooit aangegeven dat de lay-out van haar handtekeningenblad niet in orde was. Verzoekster benadrukt dat het aanmaken van het handtekeningenblad ter bewijs van haar extra uren volledig haar eigen initiatief was. Dit werd noch vanuit Thomas More, noch vanuit het IOL verplicht. Verzoekster had het aangemaakt om aan te tonen dat ze haar extra uren wel degelijk presteerde. Zij vraagt zich af waarom ze er dan mee zou frauderen. Verzoekster vindt het bijzonder jammer dat ze hier onterecht op afgerekend wordt.

Ten slotte stipt verzoekster nog aan dat mevrouw [H.] haar heeft meegedeeld dat haar interne beroepsprocedure zou worden behandeld op maandag 08/07/2019. Verzoekster was in het buitenland van 29/06/2019 tot en met 13/07/2019, waardoor zij zich niet in persoon heeft

kunnen verdedigen voor de interne beroepsinstantie, wat zij echt betreurt. Volgens haar heeft de interne beroepsinstantie niet met haar volledige argumentatie rekening gehouden. Daardoor heeft ze niet het gevoel dat ze een eerlijke kans heeft gekregen om zich te verdedigen tegen de onterechte beschuldigingen van fraude.

In haar *antwoordnota* verwijst verwerende partij vooreerst naar een e-mail van mevrouw [J.L.] van 22 juni 2019, waarin zij meldt dat zij het document van verzoekster “overzicht extra lesuren” had getekend, maar zij benadrukt dat dit onder voorbehoud was, vooraleer de twee laatste stagedagen waren volbracht. Mevrouw [J.L.] heeft dit dus in goed vertrouwen ondertekend. Zij meldt ook dat verzoekster niet verschenen was op de afdeling ICT tijdens de laatste twee stagedagen (woensdag 29 mei 2019 en donderdag 30 mei 2019). Daarnaast verwijst verwerende partij naar een Whatsapp-bericht van mevrouw [V.], die aanstipt dat zij noch haar collega het handtekeningenblad van verzoekster voor 30/05/2019 hebben ondertekend. Verwerende partij merkt op dat op het “overzicht extra lesuren” nergens wordt vermeld wie de handtekening geplaatst heeft. Verzoekster heeft tot op heden ook nagelaten te melden van wie de handtekening afkomstig is. Aangezien niemand kan aantonen van wie de handtekening afkomstig is en of verzoekster effectief aanwezig was, kan volgens verwerende partij niet worden aangenomen dat verzoekster op donderdag 30 mei 2019 effectief stage heeft gelopen in het IOL. Uit de communicatie van de verantwoordelijken ter plaatse blijkt ook voldoende dat verzoekster geen stage heeft gelopen in het IOL op donderdag 30 mei 2019.

Waar verzoekster aanhaalt dat ze het jammer vindt dat haar argumentatie omtrent woensdag 29 mei 2019 niet meer wordt aangehaald door de interne beroepsinstantie, verduidelijkt verwerende partij dat dit niet meer werd opgenomen in de interne beroepsbeslissing omdat dat niet meer relevant was. De uren die verzoekster op woensdag 29 mei 2019 zou hebben gepresteerd, maakten immers geen deel uit van de twintig extra stage-uren. Verzoekster meldt zelf in een Whatsapp-bericht van 27 juni 2019 aan mevrouw [J.L.] dat ze woensdag voor haar gewone stage uren heeft geobserveerd. De gepresteerde uren van woensdag 29 mei 2019 staan bovendien niet in het “overzicht extra lesuren” van verzoekster. Het zijn enkel de vier extra stage-uren die verzoekster op donderdag 30 mei 2019 zou hebben gepresteerd die worden betwist.

Vervolgens is verwerende partij van oordeel dat het middel dat mevrouw [J.L.] niet of nauwelijks op de hoogte zou zijn van haar planning en dat zij het onderscheid niet eens zou

kennen tussen haar gewone stage-uren en haar extra twintig stage-uren pas voor het eerst in het extern beroep wordt opgeworpen, zodat het onontvankelijk is. In ondergeschikte orde merkt verwerende partij op dat mevrouw [J.L.] als stagecoördinator wel degelijk op de hoogte was van de planning van verzoekster. Mevrouw [J.L.] heeft bovendien per e-mail van 24 april 2019 explicet aan mevrouw [K.] bevestigd dat verzoekster haar stage kon afronden indien zij de twintig extra stage-uren kon realiseren. Volgens verwerende partij spreekt verzoekster zichzelf ook tegen aangezien zij in een Whatsapp-bericht aan mevrouw [K.] zelf melding maakt van het feit dat mevrouw [J.L.] haar vertelde dat zij twintig extra stage-uren moest presteren.

Verwerende partij stelt verder dat verzoekster na de bekendmaking van de punten een gesprek heeft aangevraagd met haar dossierverantwoordelijken. Het gesprek vond plaats op 27 juni 2019. Tijdens dat gesprek beweert verzoekster dat de handtekening op het “overzicht gepresteerde uren” aantoont dat zij de betwiste stage-uren wel heeft gepresteerd. Zij kan evenwel niet zeggen van wie deze handtekening is. Volgens verwerende partij werd overeengekomen dat verzoekster zelf contact ging opnemen met haar school in Suriname. Verzoekster zou nadien aan haar dossierverantwoordelijken melden van wie de handtekening afkomstig is. Verwerende partij stelt vast dat verzoekster in haar extern beroep beweert dat de dossierverantwoordelijken over meer informatie zouden beschikken tegen 1 juli 2019, wat evenwel niet was afgesproken. Verzoekster zou zelf aantonen dat de handtekening niet vervalst was. Zij heeft niets meer laten weten en heeft geen bijkomende informatie meer bezorgd.

Waar verzoekster aanhaalt dat de interne beroepsinstantie heeft gemeld dat de e-mail van 22 juni 2019 van mevrouw [J.L.] doorslaggevend was voor de onvoldoende, terwijl de dossierverantwoordelijken tijdens haar evaluatiegesprek hebben bevestigd dat de e-mail pas ontvangen was op 25 juni 2019, benadrukt verwerende partij dat uit de stukken blijkt dat mevrouw [J.L.] op 22 juni 2019 heeft gemeld dat verzoekster niet alle uren heeft gepresteerd. Op 24 juni 2019 om 2u41 heeft mevrouw [K.] zelfs op voorgaande e-mail geantwoord.

Daarnaast stelt verwerende partij dat het middel van verzoekster dat haar onvoldoende laattijdig zou zijn vastgesteld, pas voor het eerst wordt opgeworpen in het extern beroep, zodat het onontvankelijk is. In ondergeschikte orde verduidelijkt verwerende partij dat het pas na het nalezen van de reflectieverslagen is dat de dossierverantwoordelijken merkten dat er een verschil was in prestaties met de andere studenten. Toen de medestudenten nadien bij mevrouw [K.] klaagden dat verzoekster zou liegen en dingen zou laten ondertekenen die niet klopten, zijn

de dossierverantwoordelijken in contact getreden met de verantwoordelijken in Suriname. Ook mevrouw [J.L.] ging er vanuit dat verzoekster de desbetreffende uren wel zou hebben gepresteerd. Het is pas na navraag bij de afdeling dat is gebleken dat dit niet zo was en dat de waarheid aan het licht is gekomen.

Waar verzoekster nog aanhaalt dat zij geen eerlijke kans zou hebben gekregen om zich te verdedigen tegen de beschuldigingen aangezien zij op vakantie was tijdens de behandeling van de interne beroepsprocedure, wijst verwerende partij erop dat verzoekster nog de mogelijkheid heeft gekregen om uiterlijk tegen het moment van de zitting bijkomende informatie in te dienen.

Samenvattend stelt verwerende partij ten slotte dat verzoekster er niet in slaagt om aan te tonen dat zij op donderdag 30 mei 2019 effectief stage heeft gelopen in het IOL. Nog verzoekster, noch de medewerkers van IOL kunnen aantonen van wie de handtekening afkomstig is. Bijkomend stellen de verantwoordelijken van de stageplaats zeer formeel dat verzoekster op 30 mei 2019 geen stage heeft gedaan op het IOL. Bijgevolg is het duidelijk dat verzoekster niet alle stageactiviteiten, meer bepaald de inhaaluren op 30 mei 2019, heeft volbracht. Overeenkomstig het generiek beoordelingsdocument internationale Zuidstage behaalt een student die slechts een deel van de activiteiten gerelateerd aan een werktijd van 20 of 30 studiepunten heeft volbracht, een 8/20 of een 9/20.

In haar *wederantwoordnota* benadrukt verzoekster dat zij wel degelijk aanwezig was op de stage op donderdag 30 mei 2019 en dat zij aldus al haar uren heeft volbracht. Waar verwerende partij verwijst naar de e-mail van mevrouw [J.L.] van 22 juni 2019, waarin zij stelt dat ze het document ‘overzicht extra lesuren’ had getekend, maar dat dit enkel onder voorbehoud was, stelt verzoekster dat hieruit kan worden afgeleid dat er tussen beide partijen het volste vertrouwen was dat ze alle uren presteerde. Volgens haar kan haar achteraf ook moeilijk worden verweten dat dit document slechts onder voorbehoud is getekend, wat niet op haar vraag is gebeurd.

Vervolgens merkt verzoekster op dat zij nooit heeft beweerd dat de kwestieuze handtekening van mevrouw [V.] of van haar collega was. Beiden waren immers afwezig toen verzoekster op het afgesproken uur in het lokaal aanwezig was. Verzoekster wijst erop dat zij zelf weinig tot geen middelen beschikbaar had om in Suriname te zoeken naar de persoon die voor haar

getekend heeft. Volgens haar is verwerende partij veel beter geplaatst om de mensen in Suriname te contacteren.

Verzoekster stelt ook vast dat de interne beroepsinstantie toch verwijst naar het e-mail en Whatsapp-verkeer waarin staat dat ze twee dagen afwezig was. Ze merkt op dat haar op geen enkel ogenblik werd bevestigd dat enkel nog de uren op donderdag 30 mei 2019 ter discussie staan, waarmee dan wel rekening mocht worden gehouden in de interne beroepsbeslissing.

Waar verwerende partij stelt dat het argument omtrent het op de hoogte zijn van de stage-uren (door mevrouw [J.L.]) niet werd aangehaald in het intern beroep, verwijst verzoekster naar de extra informatie die zij nog heeft doorgestuurd in het kader van de interne beroepsprocedure. Verzoekster stelt wel vast dat dit argument niet werd behandeld door de interne beroepsinstantie. Verzoekster stipt ook aan dat zij zichzelf niet tegenspreekt. Mevrouw [J.L.] was uiteraard op de hoogte van het feit dat verzoekster twintig extra stage-uren moest presteren, maar niet of nauwelijks van de concrete invulling ervan. Dat werd steeds geregeld met andere begeleiders, waarmee mevrouw [J.L.] soms wel het eerste contact legde. Verzoekster denkt ook dat er een misverstand moet zijn geweest met mevrouw [V.]. Naar haar gevoel had ze duidelijke afspraken met haar gemaakt dat ze op woensdag 29 mei 2019 niet aanwezig ging zijn, maar op donderdag 30 mei 2019 wel.

Verder wil verzoekster nog melden het te betreuren dat een internationaal coördinator / leerkracht het nodig vindt om voor de officiële datum van de publicatie van de resultaten mee te delen dat zij niet geslaagd is en een inzagemoment vastlegt.

Waar verwerende partij aanhaalt dat het argument van verzoekster dat haar onvoldoende laattijdig zou zijn vastgesteld pas voor het eerst wordt opgeworpen in het extern beroep, verwijst verzoekster opnieuw naar de extra informatie die zij nog heeft doorgestuurd in het kader van de interne beroepsprocedure. De interne beroepsinstantie heeft dit argument echter niet behandeld. Verzoekster merkt op dat mevrouw [J.L.] op 10 juni 2019 aangeeft dat de laatste weken goed zijn gegaan en dat ze een goede indruk heeft nagelaten. Ze bevestigt ook dat verzoekster op het IOL de rest van haar extra taken heeft gedaan. Op 22 juni 2019 komt de e-mail waarin ze aangaf contact te hebben gehad met de ICT-afdeling, waaruit zou zijn gebleken dat verzoekster niet meer is verschenen. Dit is 23 dagen na de betwiste dag, 30 mei 2019. Pas op 28 juni 2019 geeft ze aan navraag te doen of iemand anders een handtekening heeft gezet

omdat mevrouw [V.] op 30 mei 2019 afwezig was. Verzoekster wijst erop dat zij op dat ogenblik reeds een onvoldoende heeft gekregen, terwijl haar verhaal nog niet eens naar behoren werd nagetrokken. Verzoekster vindt het ook vreemd dat in de antwoordnota wordt aangehaald dat de dossierverantwoordelijken pas na het lezen van de reflectieverslagen merkten dat er een verschil was in prestaties met de andere studenten. Zij benadrukt dat in de beoordeling van haar stageportfolio nooit iets negatief over haar prestaties zelf is geschreven. Volgens haar werd dit ook zo gemeld tijdens het evaluatiegesprek. De enige reden voor de 8/20 is de zogenaamde fraude, niet haar prestaties. Verzoekster stipt aan dat een vergelijking met haar medestudenten quasi onmogelijk is. Bovendien hebben haar medestudenten geen zicht op welke uren zij waar moest presteren, zodat ze het vreemd vindt dat ze hierover zouden klagen. Verzoekster wijst er ook op dat ze nooit werd benaderd over de zogenaamde fraude. Ze heeft dit pas tijdens het evaluatiegesprek op 27 juni 2019 te horen gekregen.

Ten slotte gaat verzoekster nog in op de nieuwe bewijsstukken die bij de antwoordnota werden aangeleverd en waarvan zij geen weet had. Verzoekster stelt dat in het bijgebrachte e-mailverkeer tussen mevrouw [K.] en mevrouw [J.L.] opvalt dat mevrouw [K.] probeert naar redenen te zoeken om haar een onvoldoende te kunnen geven voor haar stage. Volgens verzoekster is er ook een zin weggelaten uit de e-mail van 22 juni 2019 die wordt aangehaald in de beoordeling van haar stageportfolio. Zij stelt vast dat er andere opties zouden zijn geweest, met name om langer in Suriname te blijven of om in Mechelen extra uren stage te lopen. Verzoekster was daar niet van op de hoogte. Ze merkt nog op dat er geen ECTS-fiche beschikbaar is voor dit opleidingsonderdeel.

Beoordeling

Verzoekster vecht haar score van 8/20 voor het opleidingsonderdeel “Zuidstage Paramaribo – Suriname” aan. In de interne beroepsbeslissing leest de Raad dat verzoekster wordt beoordeeld met een 8/20 omdat zij niet alle stageactiviteiten heeft volbracht, meer bepaald omdat de interne beroepsinstantie de stage op 30 mei 2019 niet bewezen acht (zie stuk 3 van verwerende partij).

De Raad stelt vast dat de kern van de betwisting is of verzoekster op 30 mei 2019 aanwezig was op de stageplek of niet. De Raad neemt aan dat de competentieverwerving als dusdanig niet tot de kern van de discussie behoort, nu hij in een e-mail van 25 juni 2019 van mevrouw [K.] aan mevrouw [J.L.] het volgende leest (zie stuk 10b van verwerende partij):

“Omdat wij hoorden van 2 studenten die met [verzoekster] samenwoonden dat zij loog over haar stage-uren waren we toch erg ongerust. Maar je eerste bericht over haar stage was positief, en dus wilden wij jou dan geloven, en hadden wij beslist om haar 10/20 te geven, dus ze slaagt dan.

Maar je laatste mail geeft ons dan toch het bewijs dat wat die studenten vertelden klopt, en daardoor krijgt [verzoekster] nu een 8/20. Ze slaagt niet en moet haar stage hier in België opnieuw doen. Wat evenveel meetelt is dat zij ZONDER te verwittigen vertrokken is naar België in april.”.

Uit deze e-mail leidt de Raad aldus af dat er geen twijfel bestaat over het in voldoende mate bereikt hebben van de competenties die centraal staan in het opleidingsonderdeel door verzoekster. De kern is het feit dat verzoekster zou hebben gelogen over haar stage-uren, wat is vernomen van twee studenten die met verzoekster samenwoonden in Suriname. Daarnaast wordt ook aangehaald dat evenveel meetelt dat verzoekster zonder te verwittigen naar België is vertrokken in april. Dit aspect leest de Raad ook in een e-mail van 21 juni 2019 van mevrouw [K.] aan mevrouw [J.L.] (zie stuk 10b van verwerende partij):

“Hier hebben we wel wat problemen wat de stage van [verzoekster] betreft.

2 studenten met wie ze het huis deelde, klagen steen en been over haar, dat ze zou liegen en dingen laten ondertekenen iet die kloppen.

Ik weet niet zo goed wat ik dan moet doen, vooral dan omdat jij toch echt aangeeft dat ze gedaan heeft wat ze moest doen.

Het enige wat ik echt tegen haar heb, is dat ze zonder geldige reden en zonder te verwittigen haar stage onderbroken heeft.”.

De Raad treft het argument inzake het plotse vertrek van verzoekster in april niet aan in de interne beroepsbeslissing om de score van verzoekster voor de stage te handhaven. De Raad stelt vast dat precies extra opdrachturen aan verzoekster zijn opgelegd om haar toe te laten te slagen voor het kwestieuze opleidingsonderdeel, niettegenstaande zij zonder verwittigen de stageplaats heeft verlaten om af te reizen naar België (zie stuk 10b van verzoekster: e-mailverkeer tussen mevrouw [K.] en mevrouw [J.L.] tussen 17 en 24 april 2019). Ten overvloede merkt de Raad op dat het aldus moeilijk lijkt om dit argument aan te halen om de score van verzoekster te handhaven. Verzoekster betwist ook niet dat zij bij haar vertrek de afspraken niet heeft nageleefd en zich laakbaar heeft gedragen.

Nu duidelijk is dat de essentie niet het onvoldoende bereikt hebben van de competenties betreft en dat uit de interne beroepsbeslissing blijkt dat het onderbreken van de stage niet mede de grond vormde om verzoekster de score van 8 op 20 te geven, spitst de discussie zich uitsluitend toe op de al dan niet aanwezigheid van verzoekster op de stageplaats op 30 mei 2019. De door de docenten en nadien de interne beroepsinstantie aangenomen afwezigheid op deze stagedag is de enige reden om de score van 8/20 aan verzoekster toe te kennen.

De Raad stelde hierboven in de e-mail van 25 juni 2019 van mevrouw [K.] te hebben gelezen dat de laatste e-mail van mevrouw [J.L.] het bewijs biedt van het feit dat wat de studenten vertelden klopt (zie stuk 10b van verwerende partij). In de betrokken e-mail van 22 juni 2019 van mevrouw [J.L.] aan mevrouw [K.] leest de Raad het volgende:

“Ik ben erg teleurgesteld in [verzoekster]. In goed vertrouwen heb ik het stuk waarop een deel van de taakstrafuren was genoteerd, onder voorbehoud getekend. Ik wilde haar de loperij besparen om een andere dag naar me te komen. Die bewuste dag had ik een evaluatiegesprek met [twee studenten en verzoekster]. Verzoekster zou nog twee dagen moeten meelopen op de ICT afdeling van het IOL. Vanmorgen heb ik contact gehad met de afdeling en het blijkt dat ze niet meer verschenen is. Ik heb er spijt van dat ik het voor haar heb opgenomen. Mijn voorstel is haar alsnog een taak te geven om haar stage te vervolmaken. Ik vind dat ze voor haar oneerlijkheid gestraft moet worden.”.

De Raad kan niet aannemen dat de inhoud van deze e-mail van 22 juni 2019, waarin mevrouw [J.L.] aanstipt dat na contact met de ICT-afdeling blijkt dat verzoekster niet meer verschenen is op 30 mei 2019, volstaat als bewijs om te besluiten dat verzoekster die dag niet aanwezig was op de stageplaats.

De Raad stelt immers vast dat het dossier een document getiteld “Overzicht extra lesuren (20 uur)” bevat (zie stuk 11 van verwerende partij). Bij 30 mei 2019 is voor de tijdspanne 8u00 tot 12u00 afgetekend voor “IOL” als beschrijving van de activiteit.

Uit het dossier blijkt dat navraag werd gedaan bij de verantwoordelijke voor de stage in het IOL, mevrouw [V.]. Zij heeft aangegeven dat zij noch haar collega het handtekeningenblad van verzoekster voor 30 mei 2019 heeft ondertekend (zie stuk 10a van verwerende partij). Verzoekster heeft hieromtrent opgemerkt dat zij nooit heeft beweerd dat de kwestieuze

handtekening van mevrouw [V.] of van haar collega was. Beiden waren immers afwezig toen verzoekster op het afgesproken uur in het lokaal aanwezig was en ze heeft een handtekening laten zetten door een andere docente/medewerkster die ze tegenkwam in de buurt van het lokaal.

De Raad stelt vast dat in de Whatsapp-berichten tussen mevrouw [K.] en mevrouw [V.] een aantal keer op de vermeende valsheid van de handtekening bij 30 mei 2019 op het document “Overzicht extra lesuren (20 uur)” is gewezen (zie stuk 10a van verwerende partij).

Nadat verwerende partij werd gevraagd hieromtrent uitleg te verschaffen, blijkt ter zitting dat verwerende partij niet de vraag of de handtekening al dan niet “vals” is cruciaal acht. Voor verwerende partij is het belangrijk te weten of de betwiste handtekening is geplaatst door iemand binnen de instelling te Suriname zodat kan worden bevestigd dat verzoekster stage heeft gelopen op 30 mei 2019.

De Raad leest in de interne beroepsbeslissing opmerkingen bij het document “Overzicht extra lesuren (20 uur)”, met name dat het document enkel data, uren en een plaats van de activiteit en een handtekening bevat, maar nergens wordt vermeld wie de handtekening geplaatst heeft.

De Raad stelt vast dat uit het dossier blijkt dat verzoekster dit document op eigen initiatief heeft bijgehouden. Uit geen enkel stuk blijkt dat aan verzoekster richtlijnen zijn meegeleerd inzake de opmaak van dit document. Ze kreeg ook geen opmerkingen van mevrouw [K.], toen ze het haar in de loop van mei had doorgestuurd (zie stuk D/1 van verzoekster), noch van mevrouw [J.L.], toen ze het had ondertekend en afgestempeld. Verwerende partij ontkent dit bovendien niet.

De Raad stelt eveneens vast dat de interne beroepsinstantie voorhoudt dat verzoekster niet overtuigend aantoont dat ze effectief stage heeft gelopen op 30 mei 2019, omdat niemand, ook zijzelf niet, kan aanduiden wie deze handtekening zou geplaatst hebben. De interne beroepsinstantie oordeelt dat de communicatie van de verantwoordelijken in Suriname voldoende aantoont dat verzoekster op 30 mei geen stage heeft gelopen in het IOL.

De Raad kan de stelligheid van deze conclusie niet bijtreden.

Verzoekster ontket niet dat ze niet nominatief kan aanduiden wie de handtekening heeft geplaatst. Zoals hoger reeds aangehaald, heeft zij hieromtrent opgemerkt dat zij nooit heeft beweerd dat de betwiste handtekening van mevrouw [V.] of van haar collega was. Volgens haar waren beiden niet aanwezig in het IOL op 30 mei 2019, wat overigens niet wordt tegengesproken door verwerende partij. Daarom heeft zij het document door iemand anders moeten laten aftekenen. De Raad merkt trouwens op dat aan verzoekster pas lange tijd na haar terugkeer in België uit Suriname wordt gevraagd naar deze handtekening bij 30 mei 2019, met name tijdens het gesprek eind juni met de verantwoordelijke docent over de betwiste score voor de stage. Aan verzoekster werd in het kader van de initiële evaluatie van het opleidingsonderdeel geenszins gevraagd om toelichting te verschaffen betreffende de aanwezigheid op het IOL op 30 mei 2019. Zij is in deze eerdere fase aldus niet uitgenodigd om aan te duiden van wie de handtekening bij 30 mei 2019 uitgaat.

De Raad kan niet anders dan vaststellen dat er wel degelijk een handtekening werd geplaatst bij 30 mei 2019, zodat het – naar het oordeel van de Raad – aan verwerende partij toekomt om het bewijs te leveren van het beweerde probleem met deze handtekening, met name dat verzoekster die dag niet aanwezig was op de stageplaats. De Raad stelt vast dat – behoudens de aangehaalde, doch niet verder gedocumenteerde bewering van medestudenten en de melding die wordt gemaakt van navraag bij collega's van de ICT-afdeling in de e-mail van 22 juni 2019 van mevrouw [J.L.] aan mevrouw [K.] betreffende de aanwezigheid van verzoekster aldaar op 30 mei 2019 – verwerende partij geen elementen bijbrengt om hard te maken dat de handtekening op het document "Overzicht extra lesuren (20 uur)" niet uitgaat van een medewerker van IOL. De Raad herhaalt hierbij nog eens dat hij in het dossier niet leest dat verwerende partij beweert dat verzoekster de handtekening zelf zou hebben aangebracht. Daarnaast wordt tijdens de zitting de "valsheid" waarvan sprake zou zijn teruggebracht tot de onmogelijkheid te bepalen van wie de handtekening uitgaat. Dat de aan verzoekster toegekende 8 op 20 wordt bevestigd door de interne beroepsinstantie aangezien zij, in de geschatste omstandigheden, wordt gevraagd aan te duiden wie de handtekening heeft geplaatst, is een beslissing die niet kan standhouden.

De Raad wijst in dit verband ook op het feit dat het document "Overzicht extra lesuren (20 uur)" door de stagecoördinator van het IOL in Suriname, mevrouw [J.L.], is afgestempeld en ondertekend. Dat mevrouw [J.L.] in haar e-mail van 22 juni 2019 aan mevrouw [K.] stelt dat ze dit document, waaromtrent de Raad de datum van afstempling/ondertekening door

mevrouw [J.L.] niet kan vaststellen, onder voorbehoud zou hebben afgestempeld en ondertekend, blijkt volgens de Raad nergens uit. De Raad kan enkel maar vaststellen dat dit document wel degelijk werd afgestempeld en ondertekend door mevrouw [J.L.], waarmee zij heeft bevestigd dat verzoekster de twintig extra stage-uren heeft gepresteerd.

Al het voorgaande in acht genomen kan de Raad niet vaststellen dat verwerende partij de bewering dat verzoekster niet het vereiste aantal stage-inhaaluren heeft afgelegd voldoende overtuigend heeft bijgebracht om in redelijkheid – in het licht van het verweer van verzoekster – twijfel omtrent deze bewering uit te sluiten. Tegen deze achtergrond is de toegekende score van 8 op 20 kennelijk onredelijk. Ten overvloede geeft de Raad hierbij ook mee dat het hem uit de aangevochten beslissing evenmin duidelijk wordt waarom, zo de inhaaluren niet allemaal mochten zijn afgelegd, op basis van het generiek beoordelingsinstrument precies een score van 8 op 20 is toegekend en geen 9 op 20, hoewel dit laatste cijfer zich in dezelfde scoringsvork bevindt (zie stuk 7 van verwerende partij). De Raad herhaalt hierbij ten overvloede nogmaals dat uit het dossier blijkt dat er geen twijfel bestaat over het in voldoende bereikt hebben van de competenties die centraal staan in dit opleidingsonderdeel door verzoekster (zie ook stuk 10b van verwerende partij: e-mail van 25 juni 2019 van mevrouw [K.] aan mevrouw [J.L.]).

Het beroep is gegrond.

Aangezien de overige middelonderdelen niet tot een verdere vernietiging kunnen leiden hoeven zij niet verder te worden onderzocht.

BESLISSING

1. De Raad vernietigt de beslissing van de interne beroepsinstantie van 8 juli 2019.

2. Het bevoegde orgaan van verwerende partij zal uiterlijk tegen 21 augustus 2019 een nieuwe beslissing nemen.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 9 augustus 2019, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIe Kamer, samengesteld uit:

Bertel De Groote,	kamervoorzitter
Henri Verhaaren	bestuursrechter – bijzitter
Marleen Verreth	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Melissa Thijs	secretaris

De secretaris

Melissa Thijs

De voorzitter

Bertel De Groote

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 5.124 van 6 augustus 2019 in de zaak 2019/272

In zake: Hanne GORIS
 Woonplaats kiezend te 2300 Turnhout
 Steenweg op Baarle-Hertog 106

Tegen: THOMAS MORE KEMPEN
 bijgestaan en vertegenwoordigd door
 advocaten Tom Peeters en Sophie Groetaers
 kantoor houdend te 2018 Antwerpen
 Mechelsesteenweg 27
 Bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 15 juli 2019, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbeslissing van 26 juni 2019 waarbij aan de verzoekende partij een score van 9 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel “Praktijk 3 Minor E” en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 3 juli 2019 waarbij het intern beroep van verzoekende partij ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 2 augustus 2019.

Kamervoorzitter Bertel De Groote heeft verslag uitgebracht.

Verzoekster en advocaat Tom Peeters, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij is in het academiejaar 2018-2019 ingeschreven in de opleiding ‘Bachelor in het onderwijs: lager onderwijs’.

Voor het opleidingsonderdeel “Praktijk 3 Minor E” bekomt verzoekende partij een examencijfer van 9/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 1 juli 2019 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 3 juli 2019 werd het intern beroep ontvankelijk, doch ongegrond verklaard.

De interne beroepsinstantie stelt vast dat de student argumenteert dat ze onverwacht een onvoldoende had voor stage. Ze had nooit de indruk dat haar mentoren haar stage onvoldoende vonden, wel integendeel. De interne beroepsinstantie verwijst naar de tekst van de mentor in het syntheseverslag en zij leest daar niet in dat het enkel goed zou zijn voor de student haar eigen goed gevoel om nog enkele weken stage te volbrengen, maar wel dat de student op dat moment nog niet duidelijk en stabiel de eindcompetenties had bereikt. De interne beroepsinstantie merkt op dat het om een verbetering van twee dagen gaat en dat na het bezoek van de stagebegeleider. Ook tijdens de tussentijdse evaluatie beschrijft de mentor ernstige tekorten met betrekking tot de begeleiding van leer- en ontwikkelingsprocessen. Verder leest de interne beroepsinstantie in het syntheseverslag dat de mentor zowel tussentijds als op het einde beschrijft dat de student onvoldoende leiding geeft en dat ze de klas helemaal niet in de hand heeft. Leerlingen reageren brutaal tegen haar en versturen de klassfeer. De interne beroepsinstantie stelt dat het aldus duidelijk niet correct is dat de mentor de stage van de student goed vond.

Waar de student aanhaalt dat ook de begeleidende docent tijdens de eerste twee stagebezoeken nooit de indruk gaf dat haar stage mogelijk onvoldoende zou zijn en zelfs gezegd zou hebben dat ze voldoende presteerde, merkt de interne beroepsinstantie op dat de docent niet (elke keer) moet meedelen dat de stage als onvoldoende beoordeeld zal worden. Volgens haar is het voldoende dat de stagebegeleider en de mentor feedback geven zodat de student zelfstandig kan bewijzen dat zij de te behalen competenties bereikt heeft. Uit de feedbackdocumenten van de stagebegeleider blijkt dat zeker wat betreft de competenties in verband met opvoeden, de

prestaties van de student tijdens de laatste weken ondermaats zijn. De interne beroepsinstantie stipt aan dat dit overeen komt met de observaties van de mentor tijdens de hele stage, die dus al eerder opmerkte dat de student onvoldoende leiding geeft en dat ze de klas helemaal niet in de hand heeft. De beslissing van de examinatoren is dus niet gebaseerd op een momentopname van de twee laatste stagebezoeken.

Ten slotte benadrukt de interne beroepsinstantie dat eerdere positieve stages geen argument zijn om de beoordeling van de huidige stage in vraag te stellen. Elke stage wordt afzonderlijk beoordeeld. Bovendien wordt van een stage op het einde van de opleiding een hoger beheersingsniveau verwacht dan bij eerdere stages.

De beslissing op intern beroep werd per e-mail van 9 juli 2019 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 15 juli 2019 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Standpunt van partijen

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij dat het extern beroep zonder voorwerp en onontvankelijk is in de mate waarin dit is gericht tegen de oorspronkelijke studievoortgangsbeslissing van 26 juni 2019. Deze is immers vervangen door de beslissing van de interne beroepsinstantie van 3 juli 2019 en kan zelf niet meer afzonderlijk worden aangevochten voor de Raad.

In haar *wederantwoordnota* stelt verzoekster dat dit argument van verwerende partij geen doel treft, nu uit de interne beroepsprocedure niet blijkt dat de door de interne beroepsinstantie genomen beslissing de studievoortgangsbeslissing van 26 juni 2019 vervangt, dan wel dat deze beslissing een nieuwe beslissing op voornoemde studievoortgangsbeslissing vormt. Volgens verzoekster voldoet het verzoekschrift derhalve aan de door artikel II.285 van de Codex Hoger Onderwijs gestelde vereisten en is het dus ontvankelijk.

Beoordeling

Verzoekster tekent beroep aan tegen de studievoortgangsbeslissing van 26 juni 2019 waarbij aan de verzoekende partij een score van 9 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel “Praktijk 3 Minor E” (eerste bestreden beslissing) en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 3 juli 2019 waarbij het intern beroep van verzoekende partij ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard (tweede bestreden beslissing).

Uit artikel 95, §3 van het Onderwijs- en Examenreglement (hierna: OER) van verwerende partij blijkt dat de interne beroepsinstantie bevoegd is om, in voorkomend geval, de bestreden beslissing te wijzigen.

Dit betekent dat zij voor de beoordeling van de grond van de zaak in de plaats treedt van de examencommissie. In dat geval verdwijnt de beslissing van de examencommissie uit de rechtsorde, en kan zij niet meer het voorwerp uitmaken van een beroep bij de Raad.

Verzoeksters beroep wordt derhalve ambtshalve onontvankelijk verklaard in de mate dat het is gericht tegen de eerste bestreden beslissing.

Wel kan verzoekster onregelmatigheden die kleven aan deze beslissing, nog op ontvankelijke wijze aanvoeren tegen de beslissing op intern beroep.

Het beroep is in die mate ontvankelijk.

V. De middelen

A. Enig middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een enig middel beroeft op een schending van het gelijkheids-, het redelijkheids-, het zorgvuldigheids- en het motiveringsbeginsel, alsook op een gebrekkige begeleiding.

Standpunt van partijen

Verzoekster wil vooreerst de situatie schetsen en stelt dat zij voor elke stage verschillende keuzes had opgegeven toen ze haar stageplaatsen moest doorgeven. Voor haar keuzestage had ze gevraagd voor een revalidatiecentrum, wat niet mogelijk was. Ze heeft haar keuzestage dan gedaan in het buitengewoon onderwijs. Voor de openluchtklas had verzoekster een school

gevraagd in Herentals, wat evenmin mogelijk was. Ze is dan samen met een school uit Koersel op openluchtklas geweest. Voor de uitgroeistage was de school van Turnhout haar derde keuze. Verzoekster merkt op dat sommige leerlingen voor elke stage hun eerste keuze hadden, maar zij moest haar keuzes aanpassen. Ze benadrukt dat de keuzestage en openluchtstage heel goed verlopen zijn, maar de keuze voor de uitgroeistage was misschien niet zo geschikt. In de school waar zij stage liep, kwamen andere klasgenoten hun diversiteitsstage doen. De uitleg/lessen over het lesgeven in diversiteitsscholen kreeg verzoekster echter pas na haar stage in het eerste leerjaar. Ze heeft haar stage in het eerste leerjaar aldus gedaan in een diversiteitsschool en de lessen daarover heeft ze nadien gehad.

Vervolgens stelt verzoekster dat zij niet de goede uitleg had gekregen over het uitdiepen van de lesinhouden. Ze heeft in februari enkele dagen stage gedaan zonder dat er – door tijdsgebrek – bezoek geweest is. Als verzoekster toen bezoek had gehad, dan had zij mogelijk de fouten met haar inhouden niet meer gemaakt. Verzoekster kreeg pas op 8 mei, tijdens de eerste week van haar stage, te horen dat haar inhouden niet voldoende uitgewerkt waren. Ze merkt op dat ze vorig jaar een andere docent en andere voorbereidingsformulieren had en dat toen de inhouden wel voldoende waren uitgewerkt. Verzoekster had dat dit jaar op dezelfde manier gedaan, maar ze kreeg op 8 mei te horen dat dat niet goed was. Verzoekster had zo goed als alle lessen klaar voor het begin van haar stage, maar zij moest dit tijdens haar stage aanpassen, wat goed lukte. Verzoekster wijst erop dat andere klasgenoten meerdere docenten op bezoek kregen als er getwijfeld werd over de bekwaamheid. Bij haar kwam echter altijd dezelfde docent.

Daarnaast benadrukt verzoekster dat zij van tevoren wist welke leerlingen nood hadden aan hulp. Ze heeft hen deze extra hulp ook aangeboden. Ze had voor spelling en wiskunde immers verschillende bundels op niveau gemaakt. Ze heeft ook hulpkaarten en fiches op niveau aangeboden tijdens de lessen en ze heeft ook gedifferentieerd huiswerk gemaakt.

Verzoekster stelt verder dat er tijdens de vier weken stage slechts één moment was waarop zij de klas niet in de hand had. Ze merkt op dat ze veel lessen heeft moeten geven terwijl haar stagejuf niet aanwezig was. Ze had immers een leerlinge die ze thuis les gaf, zodat verzoekster veel alleen stond. Verzoekster benadrukt dat er nooit een moment is geweest dat één van de juffen van de naastgelegen klassen heeft moeten ingrijpen of is komen zeggen dat de leerlingen rustiger moesten zijn. Volgens verzoekster zou dit toch wel gebeurd zijn als ze haar klas niet in de hand zou hebben gehad. Er heeft ook nooit een andere leerkracht moeten ingrijpen met het

in rij naar de klas gaan met de leerlingen. Verzoekster leidt daaruit af dat ze de klas toch wel in de hand had, want anders hadden de andere leerkrachten toch ingegrepen. Zo gebeurde het alleszins toch bij haar medestudenten.

Verzoekster verduidelijkt dat ze haar klas niet in de hand had tijdens het derde bezoek van haar docent (het tweede bezoek was overigens niet echt een bezoek, de docent kwam toen snel een kwartier binnen). Tijdens die les ging er een papier door de klas, waarvan verzoekster vroeg om dit naar haar bureau te brengen. De leerlingen luisterden niet direct en toen heeft ze het nogmaals moeten vragen voordat ze het kwamen afgeven. De stagebegeleider van verzoekster had op dat moment geen tijd om de les te bespreken omdat ze naar een ander bezoek moest, maar verzoekster heeft haar 's avonds kunnen bellen. Volgens verzoekster heeft haar begeleider toen nog niet gezegd dat het onvoldoende was. Dat kreeg ze vrijdag 24 mei te horen van haar mentor, nadat ze een e-mail had gekregen van haar stagebegeleider. Verzoekster wijst erop dat het die dag al veel beter ging en dat ze de laatste twee dagen echt wel bewezen heeft dat ze er klaar voor is om met een klas aan de slag te gaan. Ze dacht dat ze goed gegroeid was.

Verzoekster stelt nog dat haar stagementor tegen haar had gezegd dat haar stagebegeleider bij twijfel mocht langskomen, maar dit gesprek is er nooit geweest.

Ten slotte stelt verzoekster vast dat de interne beroepsinstantie spreekt over een tussentijdse evaluatie. Verzoekster merkt op dat ze deze tussentijdse evaluatie heeft gekregen tijdens de derde week in mei, terwijl ze 3,5 weken stage moest doen. Als ze die evaluatie eerder had gehad dan had zij zichzelf eerder kunnen verbeteren, waardoor ze het examen wel had kunnen ophalen. Volgens verzoekster heeft haar stagebegeleider gezegd dat de oorzaak hiervan is gelegen in een misgelopen communicatie tussen de mentor, de stagebegeleider en verzoekster, waardoor verzoekster de feedback op haar werkwijze niet heeft kunnen ontvangen en geen redelijke mogelijkheid heeft gehad om wel te kunnen slagen, in tegenstelling tot andere studenten.

In haar *antwoordnota* benadrukt verwerende partij vooreerst – waar verzoekster beweert dat zij niet de goede uitleg zou hebben gekregen over het uitdiepen van de lesinhouden – dat elke stage een eigen finaliteit heeft en afzonderlijk wordt beoordeeld. Volgens haar blijkt uit de ECTS-fiche bovendien duidelijk hoe de stagevoorbereiding verloopt en hoe de stage wordt geëvalueerd. Verwerende partij merkt op dat dit argument strijdig is met het intern

beroepsschrift, waarin verzoekster heeft voorgehouden altijd goede feedback te hebben gehad. Ze wijst erop dat de ankerdocent in de feedbackdocumenten tijdens de uitgroeistage telkens uitgebreide tips en feedback heeft gegeven, waarbij weldegelijk uitleg werd gegeven over het uitdiepen van de lesinhouden. Verwerende partij verwijst hiervoor in het bijzonder naar het feedbackdocument van 8 mei 2019. Ze merkt op dat uit het feedbackdocument van 28 mei 2019 blijkt dat verzoekster de lesvoorbereidingen heeft aangepast in functie van opmerkingen van de mentor, waaruit een permanent contact met de mentor blijkt. De ankerdocent stelt bovendien uitdrukkelijk dat de mentor verzoekster veel tips heeft moeten geven voor de opbouw van de lessen en de mentor heeft ook veel gesprekken gevoerd met verzoekster.

Verwerende partij werpt op dat indien de Raad van oordeel zou zijn dat verzoekster onvoldoende uitleg of feedback zou hebben gekregen betreffende de lesinhouden, *quod non*, dan nog is het vaste rechtspraak van de Raad dat, behoudens zeer uitzonderlijke omstandigheden, een negatieve evaluatie niet onrechtmatig wordt omwille van een gebrekige begeleiding.

Waar verzoekster daarnaast stelt dat zij in februari enkele dagen zou hebben gedaan zonder dat er bezoek is geweest en dat dit zou komen door tijdsgebrek, merkt verwerende partij op dat dit middel pas voor het eerst wordt opgeworpen in het extern beroep van verzoekster, zodat het onontvankelijk is. In ondergeschikte orde verduidelijkt verwerende partij dat tijdens de week van 18-22 februari 2019 veel lesactiviteiten wegvielen waardoor verzoekster in die week slechts twee dagen les gaf. Verwerende partij is van mening dat van een studente in het derde jaar een grote graad van zelfstandigheid mag worden verwacht, zodat niet valt in te zien hoe een moment van alleen voor de klas staan als nadelig kan worden beschouwd.

Waar verzoekster aanhaalt dat andere klasgenoten meerdere docenten op bezoek zouden krijgen als er getwijfeld werd over de bekwaamheid, wat niet het geval zou zijn geweest bij verzoekster, wijst verwerende partij erop dat nergens wordt vermeld dat het gebruikelijk is om een extra docent op bezoek te sturen bij onvoldoende voortgang tijdens een stage. Een begeleidende docent moet bovendien niet elke keer mededelen dat een stage als onvoldoende beoordeeld zal worden. Het is voldoende dat de stagebegeleider en de mentor feedback geven zodat de student zelfstandig kan bewijzen dat hij/zij de te behalen competenties heeft bereikt. Tijdens de tussentijdse evaluaties beschreef de mentor de ernstige tekorten met betrekking tot de begeleiding van de leer- en ontwikkelingsprocessen. Uit de feedbackdocumenten van de

stagebegeleider blijkt dat de prestaties van verzoekster tijdens de laatste weken ondermaats zijn, en dit zeker voor wat de competenties betreft in verband met opvoeden. Volgens verwerende partij komt dit overeen met de observaties van de mentor tijdens de hele stage, die dus al eerder opmerkte dat verzoekster onvoldoende leiding geeft en dat ze de klas helemaal niet in de hand heeft. Verwerende partij benadrukt dat de beslissing van de examinatoren aldus niet gebaseerd is op een momentopname van de twee laatste stagebezoeken. Ze verduidelijkt dat een student normaal gezien slechts twee keer wordt bezocht tijdens de uitgroeistage. Aangezien de stage van verzoekster minder goed verliep, heeft de ankerdocent extra bezoeken moeten inplannen om verzoekster extra feedback te geven op de evolutie in haar werkpunten.

Waar verzoekster beweert dat zij slechts een tussentijdse evaluatie zou hebben gekregen op het einde van haar stage, stelt verwerende partij dat uit de feedbackdocumenten van 8 mei 2019, 16 mei 2019, 22 mei 2019 en 28 mei 2019 blijkt dat verzoekster gedurende de volledige periode van haar stage ondersteund werd en voldoende tips en uitleg kreeg van haar stagementor en ankerdocent om zich te herpakken. Verwerende partij merkt op dat de aangegeven werkpunten in de verslagen steeds terugkomen. Doorheen de stage was er weinig evolutie merkbaar en het probleem van het klasmanagement werd bovendien erger doorheen de stage. Volgens verwerende partij was er op dat vlak een negatieve evolutie merkbaar. Het klasmanagementprobleem treedt bovendien nog meer op de voorgrond als de mentor niet aanwezig is.

Samenvattend benadrukt verwerende partij dat uit de feedbackdocumenten blijkt dat verzoekster gedurende de volledige periode van haar stage ondersteund werd en voldoende feedback en begeleiding kreeg van haar stagementor en ankerdocent om zich te herpakken. Alle betrokken partijen gaven dezelfde werkpunten aan waarin groei nodig was. Hoewel de stagementor niet steeds wilde benadrukken dat het onvoldoende was om verzoekster niet te demotiveren, heeft zij wel steeds duidelijk gesteld op welke vlakken verzoekster moest groeien. Verwerende partij merkt op dat de laatste twee stagedagen beter verliepen, maar deze vooruitgang was echter te beperkt en kwam te laat om te oordelen dat verzoekster alle vooropgestelde competenties had bereikt.

Vervolgens stelt verwerende partij dat uit het syntheseverslag duidelijk blijkt dat verzoekster de eindcompetenties nog niet heeft bereikt en dat er nog veel werkpunten waren. Het klopt dat verzoekster naar het einde toe positiever werd geëvalueerd, maar deze positieve beoordeling

zou tijdens de hele uitgroeistage merkbaar moeten zijn en dat was niet het geval. Verwerende partij verwijst hiervoor tevens naar een e-mail van 3 juli 2019 van co-mentor mevrouw [V.] aan de ankerdocent mevrouw [S.].

Verwerende partij wijst er verder op dat het gegeven dat een student de eerdere stages met succes heeft afgelegd niet verhindert dat hij/zij deze stages opnieuw met succes zal afronden. Elke stage heeft immers een eigen finaliteit en elke stage wordt afzonderlijk beoordeeld aan de hand van afzonderlijke competenties en evaluatiecriteria. Bovendien is het feit dat verzoekster zich in het laatste jaar van de opleiding bevindt geen argument om soepeler te worden beoordeeld. Van een stage op het einde van de opleiding wordt immers een hoger beheersingsniveau verwacht dan bij eerdere stages.

Ten slotte is verwerende partij van oordeel dat het argument van verzoekster dat zij van tevoren wist welke leerlingen nood zouden hebben gehad aan hulp en dat zij hen extra hulp zou hebben aangeboden, pas voor het eerst wordt opgeworpen in het extern beroep, zodat het onontvankelijk is.

In haar *wederantwoordnota* stelt verzoekster vooreerst dat zij in haar intern beroepsschrift nergens beweert dat zij van goede feedback is voorzien. Volgens verzoekster blijkt uit de aangehaalde citaten uit het stageverslag niet dat voor haar een dringende noodzaak bestond uit de tussentijdse feedback te moeten afleiden dat haar prestaties onvoldoende waren. Zowel de stagebegeleider als de mentor gebruiken immers meer vrijblijvend taalgebruik als “proberen” en geven aan dat verzoekster een stijgende lijn vertoonde in het behalen van de competenties. Verzoekster benadrukt dat haar pas na een gesprek met de mentor op 24 mei werd meegedeeld dat haar competenties onvoldoende waren.

Waar de interne beroepsinstantie van oordeel was dat de ankerdocent niet steeds bij iedere tussentijdse evaluatie moest vermelden of de stage onvoldoende was, stelt verzoekster dat dit standpunt in strijd is met de procedure zoals neergeschreven in het stagevademecum. Van de ankerdocent wordt verwacht dat deze na elke deelfase van de stage een kleurcode of cijfer ten aanzien van het stagenniveau aangeeft. Verzoekster stelt vast dat de ankerdocent dit *in casu* heeft nagelaten, waardoor zij geen volledige en reglementair correcte beoordeling heeft gehad. Het heeft bovendien de mate van ontwikkeling van verzoekster ernstig beperkt.

Waar verwerende partij wijst op de vaststaande rechtspraak van de Raad, merkt verzoekster op dat verwerende partij voorbij is gegaan aan het feit dat zij niet op een redelijke wijze kennis heeft kunnen nemen van de feedback. Verzoekster benadrukt dat ze de feedback van de mentor slechts een halve week voor het einde van de stage heeft kunnen ontvangen. Daarnaast heeft de stagebegeleider tijdens een gesprek met verzoekster op 28 juni meegedeeld dat er communicatiefouten zijn gemaakt tussen de stagebegeleider en de mentor. Verzoekster stelt dat zij hierdoor niet steeds de correcte informatie heeft doorgekregen. Ze merkt ook op dat de interne beroepsinstantie ten onrechte voorbij is gegaan aan deze gebeurtenis.

Wat het bezoek van een extra docent betreft, merkt verzoekster op dat zij hierop op grond van gewoonte gerechtvaardigd mocht vertrouwen. Verzoekster stelt ook vast dat noch uit het OER, noch uit de ECTS-fiche, noch uit een gewoonte blijkt dat studenten normaal gezien slechts twee keer worden bezocht tijdens de stage. De ECTS-fiche spreekt zelfs van ‘permanente evaluatie’. Verzoekster benadrukt dat zij aldus geen reden had om aan te nemen dat vier bezoeken impliceerde dat zij over onvoldoende competenties beschikte om de stage succesvol te voltooien. Volgens haar blijkt uit de stageverslagen ook niet dat deze extra bezoeken zijn ingepland omdat haar competenties onvoldoende zouden zijn geleken.

Verzoekster gaat vervolgens in op de aangehaalde elementen uit de feedbackdocumenten en benadrukt dat het argument van verwerende partij dat gedurende de stage weinig of zelfs een negatieve evolutie merkbaar was in strijd is met het synthese- en feedbackverslag. Volgens haar blijkt uit het synthese- of feedbackverslag nergens dat verzoekster gedurende de stageperiode moest uitgaan van onvoldoende vooruitgang waardoor zij haar stage niet succesvol zou kunnen afronden.

Waar verwerende partij aanhaalt dat de positieve beoordeling tijdens de hele uitgroeistage merkbaar moest zijn, wijst verzoekster erop dat nergens in de ECTS-fiche of in het stagevademecum wordt vermeld dat de hele stage positief moest zijn beoordeeld om de stage succesvol te kunnen afronden. Volgens verzoekster is een stage juist bedoeld om te leren en te ontwikkelen, wat zij dan ook heeft gedaan, zo blijkt uit het syntheseverslag.

Waar verwerende partij stelt dat uit het syntheseverslag blijkt dat verzoekster de eindcompetenties nog niet heeft bereikt, wijst verzoekster erop dat de interne beroepsinstantie heeft aangestipt dat de eindcompetenties wel zijn bereikt, maar dat deze nog onvoldoende

stabiel zijn. Volgens verzoekster zou deze stabiliteit kunnen worden bereikt door de stage voort te zetten met drie weken, zoals blijkt uit het advies van de mentor in het syntheseverslag. De ankerdocent heeft echter besloten dat verzoekster de hele stage opnieuw moet doen, wat een disproportionele studievertraging oplevert voor verzoekster. Verzoekster stelt nog vast dat het e-mailcontact waarnaar verwerende partij verwijst, is opgestart naar aanleiding van het starten van de interne beroepsprocedure door verzoekster. Zij heeft van deze e-mail echter geen kennis kunnen nemen, zodat die niet kan worden aangevoerd in de externe procedure bij de Raad.

Waar verwerende partij stelt dat elke stage afzonderlijk wordt beoordeeld en dat de eerdere stages geen invloed hebben op het afronden van de uitgroeistage, merkt verzoekster op dat in het syntheseverslag explicet een gedeelte is gereserveerd voor een aanvulling vanuit de keuzestage of openluchtstage. Verzoekster is van mening dat zij vanwege deze verwevenheid in het eindverslag terecht heeft gesteld dat een succesvolle eerdere stage een positieve invloed kan hebben op de eindbeoordeling van de uitgroeistage. Zij merkt wel op dat de ankerdocent deze aanvulling weinig heeft laten meewegen in de uiteindelijke eindbeoordeling.

Omtrent de onontvankelijkheid van het argument dat verzoekster van tevoren wist welke leerlingen nood zouden hebben gehad aan hulp en dat zij hen extra hulp zou hebben aangeboden, stelt verzoekster ten slotte dat dit slechts een nadere specificering is van het argument dat de interne beroepsinstantie heeft aangevoerd betreffende de onverwachtheid van de onvoldoende en daarmee het niet voldoen aan de gevraagde competenties. Volgens verzoekster is dit dus wel degelijk reeds aan bod gekomen in de interne beroepsprocedure, zodat het ontvankelijk is.

Beoordeling

Verzoekster vecht de beslissing van de interne beroepsinstantie vooreerst aan omdat zij niet de goede uitleg meent te hebben gekregen over het uitdiepen van de lesinhouden. Verzoekster geeft aan in februari 2019 enkele dagen stage te hebben gedaan zonder dat er bezoek is geweest, hetgeen zij aan tijdsgebrek toeschrijft. Zij is van oordeel dat indien zij toen bezoek had gehad zij mogelijk de fouten met haar inhouden niet meer gemaakt zou hebben. Nu kreeg zij echter op 8 mei 2019, tijdens de eerste week van haar stage, te horen dat de inhouden niet voldoende waren uitgewerkt. Zij diende dus de lessen tijdens de stage aan te passen, vermits deze immers reeds vooraf klaar waren. Dit lukt naar het oordeel van verzoekster echter goed. Daarnaast geeft

zij nog aan dat andere klasgenoten meerdere docenten op bezoek kregen als er over de bekwaamheid getwijfeld werd. Bij haar kwam altijd dezelfde docent.

De Raad wijst verzoekster, die in de eindfase van haar opleiding zit, vooreerst op de in de ECTS-fiche bij het opleidingsonderdeel geformuleerde opleidingsdoelstellingen die de student richting kunnen geven, onder meer bij het concipiëren en uitwerken van de leerinhouden, alsook op het begeleidende stagevademecum (zie stukken 6 en 15 van verwerende partij).

Bovendien stelt de Raad vast dat de ankerdocent in het feedbackdocument van 8 mei 2019 de verdieping van de leerinhouden onbetwistbaar heeft aangesproken (zie stuk 8 van verwerende partij). Dit document dateert weliswaar van bij het begin van de stage (eerste stageweek), doch verzoekster geeft in het verzoekschrift aan dat zij als gevolg hiervan de voorbereide lessen tijdens haar stage moest aanpassen. Verzoekster schrijft eveneens dat dit haar goed lukte.

Hoewel verzoekster eerst in de wederantwoordnota het te vrijblijvend karakter van de bewoording van sommige feedback aangeeft om het gebrekkig karakter van de feedback te illustreren, wil de Raad onderstrepen niet in te zien dat het feit dat in een tussentijds document, dat de student de mogelijkheid biedt tot bijsturing en dat de student tegelijk wil motiveren, gebruik wordt gemaakt van omschrijvingen als “probeer” voor een student niet duidelijk maakt dat een werkpunt aanwezig is dat verholpen moet worden. Temeer nu het een eindstage betreft, wat betekent dat de student zich bewust moet zijn van het belang ervan. Dit betekent bovendien dat de student wordt geacht vertrouwd te zijn met de manier waarop hij een tussentijds feedbackdocument moet lezen met het oog op bijsturing in het licht van de competenties waarvan de student geacht wordt te kunnen inschatten wat een voldoende mate van het deze bereikt hebben inhoudt. De Raad ziet niet hoe in redelijkheid zou kunnen worden besloten dat de beweerdelijk vrijblijvende wijze waarop opmerkingen zijn geformuleerd tot de conclusie zouden kunnen leiden dat verzoekster in de laatste fase van haar opleiding onvoldoende begeleid is, nog daargelaten dat de beweerdelijk tekort schietende begeleiding zou kunnen leiden tot de onregelmatigheid van de evaluatie. Ook het feit dat verzoekster een stijgende lijn las in de tussentijdse documenten tast de begeleiding niet aan, vooral nu de Raad vaststelt dat bij de beoordeling een vooruitgang is vastgesteld, die weliswaar onvoldoende geconsolideerd is gebleken.

Waar verzoekster aanhaalt slechts tijdens de derde week in mei (in haar wederantwoordnota stelt verzoekster op 24 mei) kennis te hebben gekregen van het feit dat de competenties onvoldoende verworven waren, kan de Raad er niet omheen dat reeds eerder – bijvoorbeeld in het zelf door verzoekster aangehaalde feedbackdocument van 8 mei – werkpunten en verbetersuggesties zijn gegeven. Deze stelden verzoekster in staat reeds vroeger haar prestaties bij te sturen. De Raad ziet niet in wat verzoekster heeft weerhouden om voorafgaand aan 24 mei werkpunten weg te werken. Ook vanuit dit oogpunt is de Raad niet van oordeel dat de feedback niet afdoende is gegeven en *a fortiori* dat geen sprake is van gebrekkige begeleiding die de evaluatie in het gedrang brengt.

Wat de opmerking met betrekking tot de kleurcodes/cijfers die de ankerdocent volgens verzoekster na elke fase moet invullen betreft, is de Raad van oordeel dat verzoekster dit middel voor het eerst in de wederantwoordnota opwerpt, terwijl niets verzoekster heeft belet dit in een eerdere fase van de procedure te doen. Hoewel het aldus ontwikkelde argument niet op ontvankelijke wijze voor de Raad kan worden gebracht, wil de Raad, ten overvloede, meegeven dat de veelvuldige opmerkingen in de tussentijdse feedbackdocumenten verzoekster voldoende hebben aangegeven waar zij haar prestaties kon verbeteren.

Waar verzoekster aangeeft dat er geen bezoek is geweest in februari, wat niet wordt tegengesproken door verwerende partij, merkt de Raad op dat dit niet uitsluit dat ingeval dergelijk bezoek had plaatsgevonden verzoekster mogelijk de fouten met haar inhouden niet meer gemaakt zou hebben. Dit laat de Raad, in het licht van het voorgaande – met name dat haar al tijdens de eerste stageweek in mei werd gewezen op het moeten verdiepen van de leerinhouden, echter niet toe te concluderen dat er een gebrekkige begeleiding plaatsvond, nog daargelaten dat de beweerde gebrekkige begeleiding tot gevolg zou hebben dat de competenties waarvan verzoekster blijk gaf deze te hebben verworven niet overeenstemden met de competenties die zij bij een deugdelijke begeleiding zou kunnen hebben demonstreren.

Naar het oordeel van de Raad blijkt uit het feedbackdocument van 28 mei 2019 ook dat verzoekster aanwijzingen en opmerkingen heeft gekregen, onder meer met betrekking tot de noodzaak aan uitdieping van de lesinhouden (zie stuk 12 van verwerende partij). Zo leest de Raad, bij wege van voorbeeld:

“Je hebt je voorbereiding herwerk en houdt rekening met de gekregen tips. Je mentor heeft je veel tips moeten geven voor de opbouw van deze les. (...)"

“Het is voor jou nog moeilijk om zelf te voelen wat je sterke/zwakke punten zijn en hoe je hieraan kan werken. Je hebt nog veel ondersteuning nodig. Je mentor geeft aan dat je jezelf meer mag uitdagen. Zorg dat je de inhoud voldoende uitdiept, ...”

“Juf Ria geeft aan je wel wat tips gegeven te hebben bij deze les. Ze vermeldt dat dit voor verschillende lessen geldt: je hebt nog heel wat ondersteuning nodig... ”.

In deze context kan de Raad niet oordelen dat verzoekster, ook nu zij in februari enkele dagen stage zou hebben gedaan zonder dat een bezoek plaatsvond, wegens een gebrekkige begeleiding de evaluatiebeslissing met succes als onregelmatig kan aanmerken. Ook nadat zij begin mei werd gewezen op het werk punt inzake het uitdiepen van de lesinhouden, blijft dit eind mei immers nog steeds terugkomen.

De Raad benadrukt dat de stage een stage aan het einde van de opleiding betreft, met andere woorden de laatste stage alvorens de student in staat geacht wordt zelfstandig als lesgever op te treden.

Waar verzoekster aanhaalt dat andere klasgenoten meerdere docenten op bezoek kregen bij twijfel over de bekwaamheid, terwijl zij slechts één en dezelfde docent op bezoek kreeg, ziet de Raad niet in hoe hieruit kan worden afgeleid dat de evaluatiebeslissing niet langer regelmatig zou zijn. Vooreerst ziet de Raad geen elementen in het dossier waaruit zou blijken dat het een gangbare gewoonte – nog daargelaten een noodzaak – is dat verschillende docenten op bezoek komen tijdens een stage met onvoldoende voortgang. Bovendien ziet de Raad niet in hoe verzoekster hieruit kan afleiden dat zij niet wist dat het noodzakelijk was bij te sturen. De Raad verwijst wat dit betreft naar de feedbackdocumenten (bijvoorbeeld weerkerende werkpunten inzake leerinhouden en klasmanagement op (het einde van) de feedbackdocumenten van 8 mei 2019, 16 mei 2019, 22 mei 2019 en 28 mei 2019 – zie stukken 8, 9, 10 en 12 van verwerende partij).

Terwijl verzoekster aangeeft steeds door dezelfde docent te zijn bezocht en bijgevolg hieruit meende te mogen afleiden dat zich geen moeilijkheden voordeden, had zij, naar het oordeel van de Raad, eveneens uit het feit dat zij herhaalde bezoeken kreeg kunnen afleiden dat haar stage om bijzondere aandacht van de begeleiders vroeg.

Daarnaast formuleert verzoekster een argument met betrekking tot de leerlingen die nood hadden aan hulp, die zij, nu zij vooraf wist om welke leerlingen het ging, deze extra hulp zou hebben aangeboden.

Het is de Raad niet duidelijk waar dit argument door verzoekster is ontwikkeld in het verzoekschrift houdende intern beroep. De Raad ziet ook niet in wat verzoekster heeft belet dit argument reeds te ontwikkelen in het kader van het intern beroep. Bijgevolg kan het argument niet op ontvankelijke wijze worden bijgebracht in het kader van het beroep voor de Raad. Verzoekster betoogt in haar wederantwoordnota dat het argument slechts een nadere specificering is op het argument met betrekking tot de onverwachtheid van de onvoldoende en daarmee het niet voldoen aan de gevraagde eindcompetenties. De Raad kan, zelfs met de hem kenmerkende welwillendheid ten aanzien van de bij hem ingediende verzoekschriften, deze argumentatie niet bijtreden en oordeelt dat sprake is van een nieuw argument en niet van een loutere verduidelijking van een argument dat in het kader van het intern beroep is bijgebracht. De Raad ziet overigens evenmin op welke manier dit argument tot de vernietiging van de evaluatiebeslissing zou kunnen leiden.

Verzoekster geeft ook nog aan dat – niettegenstaande zij de stages niet aflegde in de scholen van haar eerste keuze – haar “keuzestage” en “stage openluchtklas” goed zijn verlopen en geëvalueerd. De Raad stipt aan dat hieruit niet kan worden afgeleid dat de met de “uitgroeistage” beoogde competenties eveneens verworven zijn. De interne beroepsbeslissing is niet onregelmatig in de mate waarin zij de stages afzonderlijk heeft beoordeeld, in functie van de respectievelijke te bereiken competenties en beoordelingscriteria en rekening houdend met hun respectievelijke finaliteit.

De Raad is trouwens van oordeel dat in de stages, in het bijzonder in de laatste fase van de opleiding, een evolutie in de competenties verwacht mag worden, nu de student zich op de drempel van het zelfstandig uitoefenen van het beroep van leerkraft bevindt. Dat Raad begrijpt dat verzoekster het jammer vindt een bijkomende opleiding niet te kunnen aanvatten als gevolg van het tekort dat zij aanvecht, doch is van oordeel dat dit gevolg van het tekort niet van aard is de evaluatiebeslissing als onregelmatig aan te merken.

De Raad stelt vast dat verzoekster het ook niet eens met de beoordeling in zoverre deze is gebaseerd op tekortkomingen in haar klasmanagement. Verzoekster stelt dat er tijdens de vier weken stage slechts één moment was waarop zij de klas niet in de hand had en dit terwijl zij, nu de leerkracht waarbij zij stage liep vaak afwezig was omdat zij bij een leerling thuisonderwijs verzorgde, vaak alleen voor de klas stond. Verzoekster geeft aan nooit opmerkingen te hebben gekregen uit de aangrenzende klassen. Bijgevolg concludeert zij dat zij haar klas onder controle had. Ook bij het vormen van de ‘rijen’ moest nooit een andere leerkracht tussenkommen. Volgens verzoekster is alles terug te vieren op een ‘doorgegeven papiertje’ tijdens het derde bezoek van de ankerdocent. Uit het contact dat zij hieromtrent had met de docent kon zij niet afleiden dat het onvoldoende was. Daarenboven zou het daarna veel beter zijn gegaan en heeft zij de laatste twee dagen bewezen dat zij klaar was om met een klas aan de slag te gaan.

De Raad wijst vooreerst op de grenzen van zijn beoordelingsbevoegdheid. Het komt de Raad niet toe de verdiensten van de student te evalueren en hierbij de rol over te nemen van de door de verwerende partij aangewezen evaluatoren. De Raad gaat na of de beoordelingsbeslissing regelmatig tot stand is gekomen, conform de toepasselijke regelgeving is gemaakt en niet kennelijk onredelijk is.

De Raad merkt op dat in het syntheseverslag (zie stuk 7 van verwerende partij) door de mentor wordt aangestipt dat verzoekster consequent moet zijn in haar leiderschap en tijdig moet ingrijpen indien leerlingen te druk of zelfs onbeleefd worden. De ankerdocent heeft het over intonatie en expressie in de stem, hetgeen kan helpen in het kordaat zijn.

De mentor verwijst in het syntheseverslag naar de noodzaak de leerlingen voldoende uitdaging te bieden, de inhouden voldoende uit te werken en neer te schrijven, gerichte activiteiten te voorzien, enz. De opmerkingen van de ankerdocent in het syntheseverslag zijn gelijklopend. De Raad leest er dat inhouden soms diepgaander aan bod moeten komen, linken sterker moeten worden gelegd, oplossingsstrategieën aandacht moeten krijgen, … – waarvoor het belangrijk is in de voorbereidingen de inhouden diepgaander uit te werken. De ankerdocent wijst erop dat dit verbeterde op het einde van de stage, doch dat het te lang duurde vooraleer dit niveau bereikt werd, terwijl bij een laatstejaarsstudent meer continuïteit in de geleerde kwaliteit wordt verwacht. De ankerdocent heeft het ook over uitdagingen om de leerlingen te blijven boeien edm., alsook over gemiste kansen inzake differentiatie.

In het syntheseverslag leest de Raad ook dat de mentor oordeelt dat verzoekster meer leiding mag nemen en grenzen mag stellen. Leerlingen kwamen soms brutaal en onbeleefd uit de hoek en in de klas was het regelmatig druk en lawaaierig. De mentor wijst ook op het belang van sturing en efficiëntie. De ankerdocent heeft het ook over het belang over kordater te kunnen zijn en over het feit dat de leerlingen zich anders gedroegen bij afwezigheid van de stagementor.

De Raad leest dat mentor en ankerdocent het in het syntheseverslag ook hebben over veel uit de lesvoorbereidingen blijkend werk ‘aan de inhoudelijke winkel’, de noodzaak mee na te denken over de inhoudelijke diepgang en over linken die het voor de leerlingen interessanter maken en zo het leereffect vergroten.

Ook timing en tempo worden zowel door de mentor als de ankerdocent als negatieve punten aangestipt. Inzake zelfstandigheid leest de Raad dat de ankerdocent schrijft dat verzoekster nog heel wat ondersteuning en tips nodig had van de mentor en dat pas de laatste stagedagen alles beter liep.

Samenvattend leest de Raad het volgende van de hand van de ankerdocent in het syntheseverslag:

“Er zijn een aantal zaken die echt beter moeten, vooraleer je kan slagen voor de competenties praktijk 3. Ik som de belangrijkste hier op:

- *Expressief taalgebruik*
- *Lessen inhoudelijk voldoende uitdiepen. Linken leggen met leefwereld, actualiteit, andere lessen, ...*
- *Zo vroeg mogelijk zicht krijgen op de beginsituatie zodat je optimaal kan differentiëren.*
- *De klas in de hand hebben.”.*

Verzoekster slaagt er naar het oordeel van de Raad niet in elementen bij te brengen die de Raad er in redelijkheid kunnen toe brengen (het waarheidsgetroouwe karakter van) deze beoordeling, alsmede de deskundigheid van de door verwerende partij aangestelde beoordelaars, te doen wankelen. Hij stelt ook vast dat de werkpunten inzake het uitdiepen van de lesinhouden alsook het klasmanagement doorheen de stage telkens blijven terugkomen in de feedbackdocumenten (zie stukken 8, 9, 10 en 12 van verwerende partij).

In het licht van al deze elementen kan de Raad niet concluderen dat de beoordeling dat verzoekster de eindcompetenties onvoldoende (of zoals de interne beroepsinstantie het heeft verwoord: ‘nog niet duidelijk en stabiel’) heeft bereikt van het opleidingsonderdeel “Praktijk 3-minor E” onregelmatig of onredelijk is. De verbetering naar het einde van de stage toe brengt de Raad er niet toe de beoordeling als onredelijk aan te merken, temeer nu het gaat om een stage (“uitgroeistage”) in het laatste opleidingsjaar. Dat de mentor, in wiens handen de evaluatie niet rust aangezien de verantwoordelijk lesgever de eindverantwoordelijkheid voor de beoordeling draagt, aangeeft dat een voortzetting van de stage met drie weken zou toelaten de vereiste stabiliteit in de competentieverwerving te bereiken, maakt de beslissing om verzoekster voor het opleidingsonderdeel niet geslaagd te verklaren niet onredelijk, zelfs niet nu dit *de facto* tot een belangrijke studievertraging voert. Verzoekster mag niet uit het oog verliezen dat een deel van het leerproces precies inhoudt dat de student in de voorziene stageperiode dermate kan groeien dat deze de beoogde eindcompetenties in voldoende mate heeft bereikt. Daarnaast mag verzoekster er niet aan voorbij gaan dat de opmerking van de mentor niet noodzakelijk betekent dat een dergelijke verlenging zich laat innpassen in de academische kalender, verenigbaar is met de noodzaak de studenten gelijk te behandelen, edm. De overweging van de mentor voert volgens de Raad dan ook niet tot de onregelmatigheid van de aan verzoekster toegekende evaluatiebeslissing.

Het middel is niet gegrond.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 6 augustus 2019, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIe Kamer, samengesteld uit:

Bertel De Groote,	kamervoorzitter
Henri Verhaaren	bestuursrechter – bijzitter
Marleen Verreth	bestuursrechter – bijzitter

bijgestaan door

Melissa Thijs secretaris

De secretaris

Melissa Thijs

De voorzitter

Bertel De Groote

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 5.110 van 2 augustus 2019 in de zaak 2019/276

In zake: Nathalie ANDRÉ
Woonplaats kiezend te 2520 Emblem
Dorpstraat 105, bus 2

Tegen: THOMAS MORE MECHELEN-ANTWERPEN
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Tom Peeters en Sophie Groetaers
kantoor houdend te 2018 Antwerpen
Mechelsesteenweg 27
Bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 16 juli 2019, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de interne beroepsinstantie van 5 juli 2019 waarbij het intern beroep van verzoekende partij ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 2 augustus 2019.

Kamervoorzitter Bertel De Groote heeft verslag uitgebracht.

Verzoekster en advocaat Tom Peeters, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij is in het academiejaar 2018-2019 ingeschreven in de opleiding ‘Bachelor in het onderwijs: kleuteronderwijs’.

Voor het opleidingsonderdeel “Stage bij de oudere kleuters A” bekomt verzoekende partij een examencijfer van 5/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 2 juli 2019 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 5 juli 2019 werd het intern beroep ontvankelijk, doch ongegrond verklaard.

De interne beroepsinstantie stelt vast dat de student argumenteert dat ze tijdens de stage te weinig motivatiebekrachtigingen heeft verkregen. De interne beroepsinstantie ziet hierin echter geen argument om te besluiten dat de student onvoldoende begeleid werd. De student toont bovendien niet aan dat ze nooit positieve feedback zou hebben ontvangen.

Daarnaast argumenteert de student ook dat ze eerder goede stages heeft gelopen. De interne beroepsinstantie merkt op dat elke stage afzonderlijk wordt beoordeeld. Bovendien waren de eerdere stages onderdeel van een andere fase uit de opleiding, zodat de te behalen doelstellingen verschillend zijn.

Ten slotte geeft de student een uitgebreid relaas over haar ervaringen. De interne beroepsinstantie leest hierin als enige argument dat ze zelf meent dat ze voldoende presteert. De interne beroepsinstantie benadrukt dat de beoordeling in beginsel uitgaat van de stagedocenten en niet van de stagmentor, externen of de student zelf. De stagedocenten hanteren daarvoor ook eigen vaststellingen en ijkpunten.

De beslissing op intern beroep werd per e-mail van 9 juli 2019 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 16 juli 2019 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Verwerende partij betwist de ontvankelijkheid van het verzoekschrift niet.

De Raad ziet evenmin redenen om zulks ambtshalve te doen. Het beroep is ontvankelijk.

V. De middelen

A. Enig middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een enig middel beroept op de schending van het redelijkheids-, het zorgvuldigheids- en motiveringsbeginsel alsook op een gebrekkige begeleiding.

Standpunt van partijen

Verzoekster stelt vooreerst dat niet al haar argumenten bekijken zijn geweest. Ze verwijst naar haar intern beroepsschrift en e-mailverkeer en merkt op dat ze daarmee duidelijk heeft willen maken dat ze zelf voldoende initiatieven heeft genomen om over begeleiding te praten en een oplossing heeft proberen te zoeken, waarbij zij het gevoel kreeg niet ondersteund te worden. Ze heeft ook telkens proberen aantonen dat ze wel assertief kan optreden. Volgens verzoekster was het evenwicht tussen positieve en negatieve feedback niet meer in balans, wat een effect had op haar energie en haar examenpunten (studie-efficiëntie).

Vervolgens verduidelijkt verzoekster dat ze geen volledig negatieve ervaring heeft gekregen tijdens haar studies. Ze benadrukt dat ze openstaat voor positieve en negatieve feedback. Daarvoor verwijst ze naar de evaluatiedocumenten van de mentor en de begeleiders alsook naar haar intern beroepsschrift.

Daarna wijst verzoekster erop dat ze in het eerste jaar goede stages heeft gelopen, maar de drie stageperiodes nadien zijn niet goed verlopen. Verzoekster voelt zich aan het lijntje gehouden door onduidelijkheid, waardoor het financieel moeilijk is om te heroriënteren. Ze vraagt ook een herziening van haar studiepunten (14 studiepunten). Het gaat om de studiepunten van dit opleidingsonderdeel, alsook van het opleidingsonderdeel “Stage bij de jongere kleuters A”. Verzoekster stelt dat ze niet mag terugkoppelen naar dit laatste opleidingsonderdeel, zodat er nog steeds 7 studiepunten overblijven die nog geen afsluiting hebben gekregen.

Ten slotte stelt verzoekster vast dat er een verschil in argumenten is bij de evaluatiedocumenten, zoals bijvoorbeeld ankerpunt 1 (mentor): in het eerste stageblok stelt verzoekster grenzen en afspraken en in het tweede stageblok is het omgekeerd. Verzoekster krijgt evenwel de feedback dat ze kordater staat en geëvalueerd is. Ook tijdens het laatste gesprek op stage i.v.m. het niet

behalen van ankerpunten 1 en 4 is er een verschil, vermits verzoekster later ontdekt dat de evaluatiedocumenten van de begeleider meerdere ankerpunten aanduiden als onvoldoende. Volgens verzoekster laat de mentor bij de ankerpunten zien dat het voor haar positiever is verlopen dan hoe de ankerpunten beschreven zijn bij de begeleiders. Verzoekster denkt dat deze documenten niet naast elkaar werden gelegd.

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij vooreerst dat een gebrek aan motivatiebekrachtigingen geen argument is om te besluiten dat er sprake zou zijn van onvoldoende begeleiding. Volgens haar heeft verzoekster meer begeleidingsmomenten gekregen dan wat gewoonlijk wordt opgelegd bij de stage oudere kleuters. Verzoekster is bovendien niet ingegaan op het eindgesprek, wat haaks staat op haar extern beroep, waarin zij beweert voldoende initiatieven te hebben genomen.

Verwerende partij benadrukt dat verzoekster doorheen het stageproces steeds de nodige schriftelijke en mondelinge feedback heeft gekregen, met zowel positieve als negatieve werkpunten. Dit blijkt zowel uit het begeleidings- en evaluatieformulier van de stagebegeleider, het syntheseformulier, de briefwisseling tussen verzoekster en haar stagebegeleiders als uit de stukken die verzoekster zelf bijbrengt, zoals het e-mailverkeer tussen mevrouw [S.] en mevrouw [V.], de feedback van het stageschrift en de evaluatiedocumenten van de mentor en de stagedocenten. Verwerende partij wijst er ook op dat het vaste rechtspraak is van de Raad dat, behoudens zeer uitzonderlijke omstandigheden, een negatieve evaluatie niet onrechtmatig wordt omwille van een gebrekkige begeleiding.

Waar verzoekster verwijst naar e-mailverkeer om aan te tonen dat zij voldoende initiatieven zou hebben genomen en dat zij zich assertief zou hebben opgesteld, merkt verwerende partij op dat het correspondentie met mevrouw [S.] en mevrouw [V.] (lectoren pedagogie) betreft. Deze briefwisseling gaat over het studietraject van verzoekster en heeft niets te maken met de desbetreffende stage oudere kleuters. Hoewel deze e-mails aldus niet relevant zijn voor de beoordeling van de stage oudere kleuters, blijkt desalniettemin dat verzoekster wel voldoende ondersteuning kreeg tijdens haar studietraject.

Verwerende partij stelt vast dat verzoekster verder een uitgebreid relaas over haar ervaringen geeft. Ze veronderstelt dat verzoekster hiermee tracht aan te tonen dat zij voldoende zou hebben gepresteerd. Verwerende partij benadrukt dat de beoordeling van een stage in beginsel uitgaat

van de stagedocenten en niet van de stagementor, externen of de student zelf. De stagedocenten hanteren daarvoor ook eigen vaststellingen en ijkpunten.

Waar verzoekster aanhaalt dat zij geen volledige negatieve ervaring heeft opgelopen tijdens haar studies en dat zij open zou staan voor positieve en negatieve feedback, merkt verwerende partij op dat dit middel pas voor het eerst wordt opgeworpen in het extern beroep, zodat het onontvankelijk is. In ondergeschikte orde stipt verwerende partij aan dat haar niets kan worden verweten. Zij heeft immers zowel positieve als negatieve feedback gegeven.

Vervolgens benadrukt verwerende partij dat het gegeven dat een student de eerdere stages met succes heeft afgelegd niet verhindert dat hij/zij deze stages opnieuw met succes zal afronden. Elke stage heeft immers een eigen finaliteit en elke stage wordt afzonderlijk beoordeeld aan de hand van afzonderlijke competenties en evaluatiecriteria. Zo waren de eerdere stages een onderdeel van een andere fase uit de opleiding. Verwerende partij verduidelijkt dat de doelstellingen die daarbij behaald moesten worden verschillend zijn. Bovendien is het feit dat de studente zich in het laatste jaar van de opleiding bevindt geen argument om soepeler te worden beoordeeld. Van een stage op het einde van de opleiding wordt immers een hoger beheersingsniveau verwacht dan bij eerdere stages.

Wat ten slotte de discrepantie tussen de evaluatieformulieren van de mentoren en die van de stagebegeleider betreft, stelt verwerende partij dat dit middel pas voor het eerst wordt opgeworpen in het extern beroep, zodat het onontvankelijk is. In ondergeschikte orde wijst verwerende partij erop dat de beoordeling van een stage in beginsel uitgaat van de stagedocenten en niet van de stagementor, externen of de student zelf. De stagedocenten hanteren daarvoor ook eigen vaststellingen en ijkpunten. Verwerende partij benadrukt ook dat de praktijklectoren verbonden aan de onderwijsinstelling het beste zicht genereren op de vaardigheden van verzoekster. Uitsluitend zij zijn gemachtigd om het eindcijfer vast te stellen. Verwerende partij merkt ook op dat de Raad reeds meermaals heeft geoordeeld dat de evaluatie van de stagementor niet doorslaggevend kan zijn aangezien deze geen deel uitmaakt van de instelling en doorgaans ook geen zicht heeft op het geheel van de prestaties van de student.

Verwerende partij stelt bovendien vast dat in de beoordelings- en evaluatieformulieren van de mentoren, naast positieve feedback, ook veel werkpunten en negatieve commentaren staan. Ze verduidelijkt dat aan de hand van het syntheseformulier een globale synthese wordt gemaakt

over het functioneren van de student. Hierbij wordt een uitspraak gedaan over het globale competentieniveau van de student. Er wordt rekening gehouden met het functioneren van de student tijdens elk stageblok en de begeleidingsmomenten, de groei doorheen de stage en de feedback die door de stagebegeleider en de mentor gegeven werd. Als de mentor en de stagebegeleider het over bepaalde aspecten niet eens zijn met elkaar dan laat de stagebegeleider zich bij de uiteindelijke beslissing leiden door het pedagogisch en didactisch referentiekader van de opleiding. Verwerende partij stelt vast dat verzoekster een onvoldoende scoort op de ankercompetenties 1, 3, 4 en 5. In het syntheseformulier motiveren de mentoren en de stagebegeleider steeds op uitvoerige wijze waarom verzoekster een onvoldoende behaalt. Volgens de bijhorende puntenschaal op het einde van het syntheseformulier scoort een student op de stage een 5/20 of lager indien de student meer dan drie ankercompetenties niet beheert, zodat de uiteindelijke score van verzoekster 5/20 bedraagt.

In haar *wederantwoordnota* merkt verzoekster op dat het niet gaat om onvoldoende begeleiding, maar om de kwaliteit van de begeleiding. Ze verduidelijkt dat ze niet is ingegaan op het eindgesprek, waarbij ze zich afvraagt wat het nut daarvan is als de beslissing al is gevallen. Ze heeft wel nog een gesprek aangevraagd met mevrouw [S.] om af te toetsen waar ze op dat moment stond. Verzoekster heeft daar kort aangegeven dat ze niet akkoord is met wat er zich allemaal op stage heeft afgespeeld, maar het enige antwoord was dat het een kwestie is van een goede klik te hebben met de begeleiding. Verzoekster stipt ook aan dat alle administratieve stukken die zij heeft bijgebracht dienden om een overzicht te kunnen maken tegenover de mondelinge gesprekken.

Vervolgens verduidelijkt verzoekster dat zij inderdaad ook positieve feedback heeft ontvangen. Zij heeft in haar extern beroep benadrukt dat haar studies niet volledig negatief zijn verlopen omdat ze zeker niet de intentie heeft om de opleiding naar beneden te halen of om alles negatief te bekijken. Ze is slechts ontevreden over de begeleiding. Verzoekster is zich er ook van bewust dat elke stage andere competenties met zich meebrengt en ze verwacht dan ook geen soepele beoordeling, maar gewoon een correcte beoordeling. Ze krijgt telkens te horen dat ze gegroeid is, maar bij de laatste drie stages was het net niet goed genoeg. Verzoekster merkt op dat ze nog niet aan het einde van de opleiding zit, maar in het tweede jaar.

Waar verwerende partij aanhaalt dat het argument van verzoekster betreffende de discrepantie tussen de evaluatieformulieren van de mentoren en die van de stagebegeleider pas voor het eerst

in het extern beroep wordt opgeworpen, wijst verzoekster er ten slotte op dat dit argument ook in haar intern beroepsschrift staat.

Beoordeling

De Raad stelt vast dat de interne beroepsinstantie oordeelt dat het argument van verzoekster dat ze tijdens de stage te weinig motivatiebekrachtigingen heeft verkregen geen argument is om te besluiten dat zij onvoldoende begeleid werd. Volgens de interne beroepsinstantie toont verzoekster bovendien niet aan dat ze nooit positieve feedback zou hebben ontvangen.

De Raad ziet in het beweerde geringe aantal motivatiebekrachtigingen geen reden om te besluiten dat verzoekster onvoldoende of slecht is begeleid, nog daargelaten dat de beweerde gebrekkige begeleiding van die aard zou zijn dat de Raad tot het besluit zou komen dat de evaluatie niet langer betrouwbaar zou zijn, met andere woorden dat de competenties die verzoekster heeft aangetoond onmiskenbaar verschillen van de competenties die zij bij een gedegen begeleiding redelijkerwijs zou hebben bereikt.

De Raad slaat acht op het overzicht van de begeleidingsmomenten voor verzoekster alsook op de begeleidings- en evaluatieformulieren en kan niet anders dan besluiten dat zij ruimschoots voldoende en gedegen begeleiding heeft gekregen (zie stukken verzoekster en stukken 9 en 10 van verwerende partij). De Raad kan vanuit dit perspectief niet concluderen dat de aangevochten evaluatiebeslissing niet stand zou kunnen houden. Daarbij komt dat verzoekster niet heeft deelgenomen aan het verplichte eindgesprek. Dit had haar inzicht kunnen verschaffen in de mate waarop zij tijdens de stage de beoogde eindcompetenties al dan niet heeft bereikt. Zij heeft evenmin gebruik gemaakt van het studentencontact om het stageresultaat te bespreken. Hierdoor geeft verzoekster geen blijk van een vraag om feedback en begeleiding. De vaststelling dat zij beide kansen niet nam is niet van aard om haar claim te ondersteunen dat verwerende partij tekortschoot bij feedback en begeleiding.

De Raad moet daarenboven vaststellen – hetgeen ook relevant is met het oog op de opmerking van verzoekster met betrekking tot het tekort aan motivatiebekrachtigingen – dat de feedback die verzoekster heeft gekregen allerminst eenzijdig is en zowel betrekking heeft op positieve elementen als tekorten in haar competenties. De Raad verwijst hiervoor naar het e-mailverkeer tussen verzoekster en de stagebegeleider, waaruit ook de bereidheid tot begeleiding vanwege verwerende partij blijkt (zie stuk 12 van verwerende partij).

Dat niet is ingegaan op een vraag van verzoekster om een andere stagebegeleider beschouwt de Raad niet als een gebrekkige vorm van begeleiding, nog daargelaten een tekortkoming die de evaluatiebeslissing zou kunnen aantasten, temeer nu de Raad niet ziet waarin de stagebegeleider wezenlijk zou zijn tekortgeschoten.

In de mate waarin verwerende partij zou zijn tekortgeschoten in de begeleiding van verzoekster, *quod non*, is de e-mailuitwisseling die deze laatste bijbrengt niet van aard aan te tonen dat zij hiertoe het nodige initiatief heeft genomen. Het e-mailverkeer heeft immers geen betrekking op het kwestieuze opleidingsonderdeel, maar veeleer op de samenstelling van het studieprogramma van verzoekster.

Daarnaast geeft verzoekster in extern beroepsschrift nog een aantal elementen weer waaruit haar gevoel blijkt niet ondersteund te worden: “*rugzak, gevoelig, geloven jullie in mij?, uiteindelijk toch geen andere begeleider (me boos voelde), op voorhand al laten weten dat ik terug een onvoldoende zou hebben, ...*”. In zoverre de Raad de ontwikkeling van het middelonderdeel heeft begrepen, kan de Raad niet concluderen dat hieruit een gebrekkige begeleiding dan wel een eenzijdig negatieve – *a fortiori* geen vooringenomen – beoordeling door de bevoegde beoordelaars in de schoot van verwerende partij blijkt.

In dit verband stipt de Raad nogmaals aan dat uit het dossier niet blijkt dat verzoekster slechts negatieve kritiek zou hebben gekregen, maar dat ook de goede punten met betrekking tot het opleidingsonderdeel waarvan de evaluatie is betwist zijn aangestipt. Voor beide, zowel positieve als negatieve feedback, geeft verzoekster trouwens aan open te staan. Ook hier ziet de Raad bijgevolg geen argument om de aangevochten beslissing van verwerende partij te vernietigen.

Daarnaast verwijst verzoekende partij naar eerdere goede stages. Zo legde zij de stages in het eerste jaar met succes af. De drie daaropvolgende stageperiodes zijn niet goed verlopen. Verzoekster geeft aan zich aan het lijntje gehouden te voelen door de hiermee gepaard gaande onduidelijkheid.

De Raad wijst in dit verband op het feit dat dat het slagen voor een stage die eerder in de opleiding is geprogrammeerd niet *ipso facto* tot gevolg heeft dat de student voor

daaropvolgende stages zal slagen. Ieder opleidingsonderdeel – zo ook iedere stage – wordt beoordeeld in functie van de ermee beoogde eindcompetenties die verband houden met de finaliteit ervan in de opleiding. De eindcompetenties worden weerspiegeld in de evaluatiecriteria, zodat het voor zich spreekt dat het feit dat verzoekster voor een eerdere stage/eerdere stages slaagde de betwiste beoordeling niet onregelmatig noch onredelijk hoeft te maken. Naarmate een stage zich in een verdere fase van de opleiding bevindt, zal de mate waarin de beoogde competenties beheerst moeten zijn niet afnemen en, zoals reeds aangehaald, het slagen voor stages in een vroegere opleidingsfase hoeft niet automatisch te leiden tot het slagen voor een stage in een latere opleidingsfase. De Raad is van oordeel dat zulks niet hoeft te betekenen dat verzoekster aan het lijntje wordt gehouden, waarvoor trouwens geen overtuigende elementen worden bijgebracht. In dit verband geeft de Raad nog mee dat in zoverre verzoekster vraagt om terugval van studiepunten, het hem niet toekomt deze eis in te willigen. De Raad kan *in casu* enkel nagaan of de aangevochten beslissing van de interne beroepsinstantie houdende de evaluatie van de stage van verzoekster al dan niet vernietigd moet worden.

Ten slotte voert verzoekster aan dat er een verschil is in argumenten die in de beoordelingsdocumenten worden gebruikt om de evaluatie te onderbouwen tussen enerzijds de mentoren en anderzijds de stagebegeleider. Verzoekster leidt eruit af dat de documenten niet naast elkaar zijn gelegd. Mits een zekere welwillendheid, kan de Raad dit argument toch ontdekken in het intern beroepsschrift, zoals verzoekster ook in haar wederantwoordnota aanhaalt.

Wat dit betreft, overweegt de Raad dat de stagebeoordeling de verantwoordelijkheid is van de verantwoordelijke lesgever. Bij het vastleggen van de evaluatie aan de hand van de diverse hiertoe voorziene criteria kan deze weliswaar de beoordeling en motivering ervan door de mentoren in de klas meenemen en zich aldus bijkomend informeren, doch dit belet niet dat de stagebegeleider de uiteindelijke beslissing neemt. Dit betekent ook dat de inschatting van de mentor – met wie de student in de klas heeft samengewerkt – ietwat anders, bijvoorbeeld positiever, kan zijn dan deze van de stagebegeleider. Deze laatste waakt bijvoorbeeld ook over eenvormigheid in de evaluatie over diverse stageplaatsen heen. Daarbij komt *in casu* – verwijzend naar het verzoekschrift voor de Raad – dat het feit dat de mentoren bij stageblok 1 en bij stageblok 2 een bepaalde ankercompetentie (namelijk ankercompetentie 1) anders beoordelen niet *ipso facto* betekent dat deze opmerkingen niet correct zouden zijn. Verzoekster

brengt trouwens geen overtuigende elementen bij om aan te tonen dat de beoordeling niet correct zou zijn. Het komt de Raad daarenboven voor dat het perfect mogelijk is dat de competenties die verband houden met een ankercompetentie (*in casu* ankercompetentie 1) tijdens het eerste stageblok volgens de mentor beter zijn bereikt dan in het tweede stageblok. Dat de evaluerende docent ankercompetentie 1, rekening houdend met de eigen vaststellingen en de input van de mentoren, als onvoldoende bereikt inschat, maakt de evaluatie niet onregelmatig tegen de achtergrond van de opmerkingen van de mentoren. Deze laatsten stipten in het bijzonder in stageblok 2 werkpunten ter zake aan. Ook met betrekking tot ankercompetentie 4 moet de Raad vaststellen dat, niettegenstaande het aanmoedigend karakter van de opmerkingen van de mentoren, de mentoren duidelijke aandachtspunten aangeven, in de lijn waarvan de motivering van de begeleidende docent ligt waarop deze de, misschien strengere maar daarom niet onredelijke en geenszins haaks op de opmerkingen van de mentoren staande, evaluatie baseert. De Raad ziet ter zake dan ook geen grond tot vernietiging van de aangevochten evaluatie.

Alle voorgaande elementen samengelezen is de Raad van oordeel dat het verzoek niet gegrond is.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 2 augustus 2019, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIe Kamer, samengesteld uit:

Bertel De Groote,	kamervoorzitter
Henri Verhaaren	bestuursrechter – bijzitter
Marleen Verreth	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Melissa Thijs	secretaris

De secretaris

De voorzitter

Melissa Thijss

Bertel De Groote

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 5.121 van 6 augustus 2019 in de zaak 2019/265

In zake: Petronella MWAMBA
Woonplaats kiezend te 2660 Hoboken
Berkenrodelei 90

Tegen: UNIVERSITEIT ANTWERPEN
Woonplaats kiezend te 2000 Antwerpen
Prinsstraat 13

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 13 juli 2019, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbeslissing van 3 juli 2019 waarbij aan de verzoekende partij een score van 14 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel “6-Bachelorproef” en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 12 juli 2019 waarbij het intern beroep van verzoekende partij ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 2 augustus 2019.

Kamervoorzitter Bertel De Groote heeft verslag uitgebracht.

Mevrouw Gerlinde Gielis, die verschijnt voor de verwerende partij, is gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij is in het academiejaar 2018-2019 ingeschreven in de opleiding ‘Bachelor in de industriële wetenschappen: chemie’.

Voor het opleidingsonderdeel “6-Bachelorproef” bekomt verzoekende partij een examencijfer van 14/20.

Verzoekende partij stelde vervolgens een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 12 juli 2019 werd het intern beroep ongegrond verklaard.

De interne beroepsbeslissing stelde dat verzoekster aangeeft dat ze de stage als zeer intens heeft ervaren. Zo heeft ze naar eigen zeggen meer uren gewerkt dan wat er van haar verwacht werd. Verzoekster is ervan overtuigd dat ze steeds de verwachtingen heeft ingelost, want dit kon ze ook afleiden uit de reacties van de promotor en copromotor. Verzoekster geeft bijkomend aan dat het werkstuk omvangrijker is geworden dan werd vooropgesteld in de beschrijving en de doelstellingen van het opleidingsonderdeel. Dat bevestigt volgens verzoekster de grotere omvang en complexiteit van het onderzoek. Verzoekster laat ook weten dat ze tijdens de presentatie slechts één vraag niet goed heeft kunnen beantwoorden. Verder verwijst ze naar de afspraken die in het bachelorproef-reglement vermeld staan. Verzoekster wenst ten slotte nog te benadrukken dat ze een studente is met bijzondere faciliteiten. Op basis van alle bovenvermelde zaken, concludeert verzoekster dat het resultaat dat ze heeft behaald geen juiste weerspiegeling is van de verworven competenties, haar inzet, het geleverde werk en de complexiteit van het onderzoek. Verzoekster laat weten dat ze professor [T.], haar promotor, per e-mail om feedback heeft gevraagd. Hij liet haar weten dat het niet mogelijk is om dit per e-mail te bespreken. Verzoekster vraagt in haar beroepsschrift dat de examencommissie een antwoord formuleert op onderstaande vragen:

- Wat had ze meer kunnen doen?
- Was ze zonder extra werkuren geslaagd voor het opleidingsonderdeel?
- Wat had ze nog meer kunnen doen aan het werkstuk?
- Welke werkpunten moet ze meenemen naar het volgende jaar?

De leden van de examencommissie hebben alle elementen in overweging genomen, namelijk de schriftelijke en mondelinge input van verzoekster en die van de betrokken docent. Op basis van deze gegevens is de commissie unaniem van oordeel dat de juiste procedure werd gevolgd in de beoordeling van haar bachelorproef. Er zijn geen elementen in het dossier waaruit blijkt

dat verzoekster onrechtmatig werd behandeld. De examencommissie bevestigt dan ook het oorspronkelijk vastgestelde examenresultaat.

Ten slotte is de examencommissie niet bevoegd om een antwoord te formuleren op de vragen die verzoekster heeft gesteld. Deze vragen kunnen enkel in een overleg met de betrokken promotor uitgeklaard worden. De commissie betreurt dan ook dat er geen mondeling overlegmoment is geweest tussen verzoekster en de betrokken docent en raadt aan om alsnog een overleg in te plannen. Indien verzoekster dat wenst, kan ze meer informatie omtrent deze beslissing vragen bij de voorzitter van de examencommissie na afspraak.

De beslissing op intern beroep werd aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 13 juli 2019 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

A. Voorwerp van het beroep

Standpunt van partijen

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij dat noch in het initieel verzoekschrift, noch in het betoog van verzoekster voor de examencommissie van 12 juli 2019 op enigerlei wijze af te leiden is wat de exacte studievoortgangsbeslissing is waartegen verzoekster bezwaar heeft.

Het werkelijke voorwerp van haar bezwaar betreft de beweerde onduidelijkheid over de volgende vragen van verzoekster (zie verzoekschrift intern beroep):

- Wat had ik meer kunnen doen?
- Was ik zonder extra werkuren geslaagd voor het opleidingsonderdeel?
- Wat had ik nog meer kunnen doen aan het werkstuk?
- Welke werkpunten moet ik meenemen naar het volgende jaar?

De mededeling van de examencommissie dat zij geen antwoord kan formuleren op deze vragen en de bevestiging dat de correcte procedure werd gevolgd ter beoordeling van de bachelorproef,

betreft volgens verwerende partij echter geen studievoortgangsbewisting zoals gedefinieerd in artikel 1.2, §6 van titel 2 van deel 1 van de Codex Hoger Onderwijs. Het verzoek is, aldus verwerende partij, derhalve onontvankelijk.

Beoordeling

De Raad leest, met enige goodwill, het verzoek als een vraag tot vernietiging van de initiële beslissing waarbij de score van verzoekster voor het opleidingsonderdeel “6-Bachelorproef” is vastgelegd en de beslissing van de interne beroepsinstantie waarbij het intern beroep ongegrond is verklaard en de score van 14 op 20 voor voormeld opleidingsonderdeel is bevestigd. Aangezien deze laatste beslissing de initiële beslissing van 3 juli 2019, zoals hieronder wordt toegelicht, uit het rechtsverkeer verwijderde omwille van het devolutieve karakter van de werking van de interne beroepsprocedure, beschouwt de Raad het verzoek als ontvankelijk in de mate waarin het tegen de interne beroepsbeslissing van 12 juli 2019 is gericht. Deze laatste beslissing bevestigt de door verzoekster in haar verzoekschrift houdende intern beroep in vraag gestelde score van 14 op 20 en beschouwt de Raad als een studievoortgangsbeslissing.

De Raad stelt vast dat verzoekster beroep aantekent tegen de studievoortgangsbeslissing van 3 juli 2019 waarbij aan verzoekster een score van 14 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel “6-Bachelorproef” (eerste bestreden beslissing) en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 12 juli 2019 waarbij het intern beroep van verzoekster ongegrond werd verklaard (tweede bestreden beslissing).

Uit artikel 21.4.2 van het onderwijs- en examenreglement (verder: OER) van verwerende partij blijkt dat de interne beroepsinstantie bevoegd is om, in voorkomend geval, de bestreden beslissing te wijzigen.

Dit betekent dat zij voor de beoordeling van de grond van de zaak in de plaats treedt van de examencommissie. In dat geval verdwijnt de beslissing van de examencommissie uit de rechtsorde, en kan zij niet meer het voorwerp uitmaken van een beroep bij de Raad.

Verzoeksters beroep wordt derhalve onontvankelijk verklaard in de mate dat het is gericht tegen de eerste bestreden beslissing.

Wel kan verzoekster onregelmatigheden die kleven aan deze beslissing, nog op ontvankelijke wijze aanvoeren tegen de beslissing op intern beroep (verder: de bestreden beslissing).

Het beroep is in die mate ontvankelijk.

V. De middelen

A. Eerste middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een eerste middel beroept op een schending van het redelijkheidsbeginsel en de zorgvuldigheidsplicht, in combinatie met een schending van het gelijkheidsbeginsel en het beginsel van non-discriminatie.

Standpunt van partijen

Verzoekster stelt dat haar stageopdracht veel intenser, complexer en groter was dan die van de andere studenten en dan beschreven in de studiefiche en het bachelorproef-reglement. Bovendien is de quatering niet aangepast aan de complexiteit en omvang van het onderwerp. Verzoekster stelt dat ze zelfstandig veel meer werk heeft verricht dan groepen in duo én daar absoluut geen rekening mee werd gehouden tijdens de quatering. Volgens verzoekster werd er té veel gevraagd en verwacht van haar, zeker in vergelijking met andere stagestudenten.

Verzoekster stelt ook dat de faculteit regels en richtlijnen voorschrijft die ze niet au sérieux neemt en tijdens de hoorzitting van het intern beroep bestempelt als een loutere omschrijving die niet bindend is voor de instelling zelf. Volgens verzoekster geeft dit weinig zekerheid en lijkt het dat de studenten zich wel dienen te houden aan de verwachtingen en richtlijnen, maar de faculteit zelf niet.

Tijdens het intern beroep werd er gezegd dat verzoekster een verkeerde perceptie zou hebben van de gegeven ‘complimenten’ en dat ze op basis van de punten van andere vakken héél hard moet studeren voor deze punten. Volgens verzoekster is dit totaal irrelevant m.b.t. het beroep en absoluut inaccuraat en ongepast. Ze stelt dat er zomaar conclusies worden getrokken, die een kleinerend gevoel geven tijdens de hoorzitting van het intern beroep.

Verzoekster haalt ook het feit aan dat er tijdens het onderzoek weinig tot geen werkpunten gegeven werden waaraan gewerkt kon worden om de verwachte verbeteringen nog op tijd te kunnen maken, en niet slechts achteraf wanneer de scores al toegekend zijn.

Verzoekster vermeldt ook nog dat ze van verschillende professoren aan de UA te horen gekregen heeft dat ze het niet eerlijk vonden dat verzoekster zo veel werk heeft gehad en dat er duo-groepen waren die nog niet eens aan de helft kwamen van haar werk. Bij één van de professoren zijn er getuigen die dit hebben gehoord.

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij dat verzoekster vooreerst beweert dat de beoordelaars onvoldoende rekening hebben gehouden met de complexiteit en de omvang van het onderwerp. Volgens verwerende partij is dit niet correct. Verwerende partij benadrukt de rechtspraak van de Raad dat hij, conform artikel II.291 van de Codex Hoger Onderwijs, zijn appreciatie niet in de plaats mag stellen van de bevoegde instanties van verwerende partij. De Raad mag enkel nagaan of de beslissing op een wettige wijze tot stand is gekomen en of de bevoegde instanties, binnen de grenzen van hun beoordelingsbevoegdheid, niet kennelijk onredelijk hebben gehandeld. Verwerende partij is van oordeel dat het logisch is dat niet alle stage-opdrachten exact dezelfde proportie hebben. Dat is nu eenmaal de eigenheid van academisch onderwijs, waarbij bij het voeren van wetenschappelijk onderzoek de route nooit volledig op voorhand gekend is. De jury die de opdrachten beoordeelt, houdt daar wel degelijk rekening mee. Volgens verwerende partij faalt dit middelonderdeel dan ook.

Verder beweert verzoekster dat zij meer werk heeft verricht dan andere medestudenten. Tijdens het horen van verzoekster hebben de beoordelaars proberen duidelijk te maken dat de geleverde inspanning niet altijd recht evenredig in relatie staat tot de competenties en de mate waarin deze behaald zijn (voldoende, met onderscheiding...). Dit is evident, aangezien sommigen harder moeten werken voor hetzelfde resultaat. De bewering van verzoekster dat zij langere dagen maakte dan andere studenten, is subjectief en nietszeggend. Er diende veel labowerk verricht te worden, dit wil zeggen lange proeven met lange wachttijden gedurende dewelke verzoekster ook andere dingen kon doen, zoals het schrijven aan de Bachelorproef om zo tijd in te halen. Bovendien bleek ook dat niet altijd de meest efficiënte, waardoor er fouten optradën bij de analyses. Dit resultert dan ook in de nood om stalen te hermeten, waardoor er meer tijd nodig is. Verwerende partij besluit dat het maken van lange dagen geen weergave is van de geleverde inspanning. Dit geldt eveneens voor het aantal bladzijden dat werd geschreven. Afhankelijk van

het onderwerp moeten andere figuren, andere tabellen gebruikt worden die de lengte van een werk sterk kunnen moduleren. Een bachelorproef omvat niet enkel inzet en motivatie en pagina's, maar tevens een quatering op beredeneringsvermogen en praktische handelingen die de promotor op objectieve wijze heeft beoordeeld. Volgens verwerende partij faalt dit middelonderdeel dan ook.

Verder stelt verwerende partij dat de eindscore van de bachelorproef gebaseerd is op de mate waarin competenties kunnen vastgesteld worden van de student, op basis van het geleverde werk en de presentatie inclusief verdediging. De deelresultaten werden hiervoor aan verzoekster meegedeeld. Volgens verwerende partij faalt dit middelonderdeel dan ook.

De bewering van verzoekster dat de faculteit de regels en richtlijnen “niet au sérieux zou nemen”, is volgens verwerende partij vaag, wordt op geen enkele wijze gestaafd en strookt niet met de werkelijkheid. Verwerende partij gaat hier dan ook niet verder op in, aangezien niet duidelijk is welke richtlijnen niet zouden nageleefd zijn. Dit geldt eveneens voor de bewering van verschillende professoren aan de UA zouden gesteld hebben “dat er ‘oneerlijk’ veel werk van haar zou gevraagd zijn”. Ook de getuigen die vermeld worden, zijn voor verwerende partij onbekend. Volgens verwerende partij faalt dit middelonderdeel dan ook.

Verzoekster beweert verder dat er haar een kleinerend gevoel werd gegeven tijdens de interne hoorzitting. Dit is volgens verwerende partij niet correct en wordt niet gestaafd. Dit middelonderdeel faalt dan ook.

Verder stelt verzoekster ook dat zij onvoldoende feedback en begeleiding heeft gekregen. Wat het inroepen van een gebrek aan begeleiding betreft, is de vaste rechtspraak van de Raad dat – behoudens uitzonderlijke omstandigheden – een negatieve evaluatie niet onrechtmatig wordt wegens een gebrekkige begeleiding/feedback van de student. Bovendien heeft verzoekster zelf pas *vier dagen na de bekendmaking* van de punten contact opgenomen met de docent. Er zou eveneens nog een overlegmoment gepland zijn, maar hierop kwam nog geen reactie van verzoekster. Verzoekster verwijt verwerende partij dat ze slechts achteraf feedback zou hebben gekregen, na het bedelen van de scores en “er weinig tot geen werkpunten gegeven waaraan gewerkt kon worden om de verwachte verbeteringen nog op tijd te kunnen maken”. Dit is volgens verwerende partij niet correct. Zoals blijkt uit een e-mail van de promotor, werd duidelijke feedback gegeven gedurende de opdracht en op dat moment waren er nog heel wat

werkpunten aan het werkstuk (zie stuk 11 van het administratief dossier). Er waren met andere woorden wel degelijk voldoende overlegmomenten, inclusief feedback. Verzoekster bevestigde dit ook tijdens de hoorzitting. Dit middelonderdeel faalt dan ook.

Verder stelt verwerende partij dat verzoekster een regeling voor bijzondere faciliteiten geniet. Deze tegemoetkoming betekent niet dat verzoekster hogere cijfers zou moeten krijgen. Zoals duidelijk blijkt uit de e-mail van de zorgcoördinator, werd de vraag gesteld of er een aangepast takenpakket kon worden voorzien. De promotor reageerde hier onmiddellijk op en nam dit op met verzoekster. Hieruit kan niet worden afgeleid dat aan verzoekster hogere cijfers dienen te worden gegeven. Dit middelonderdeel faalt dan ook.

Tenslotte benadrukt verwerende partij dat verzoekster werd beoordeeld in overeenstemming met het niet-discriminatiebeginsel. Verzoekster beweert immers dat zij ongelijk behandeld is t.a.v. andere studenten, omdat ze (1) veel meer werk zou hebben gehad dan andere studenten en (2) meer pagina's heeft geschreven dan sommige andere studenten. Van discriminatie is sprake wanneer gelijke gevallen ongelijk worden behandeld. Dit is hier niet het geval. Het werkstuk en onderzoek van verzoekster is niet gelijk aan het werkstuk en onderzoek van een collega-student. Elk werkstuk is anders en men kan deze niet één op één met elkaar vergelijken. Een docent beoordeelt deze werkstukken op objectieve wijze en kent hiervoor een cijfer toe. Dit is geen schending van het recht op gelijke behandeling. Dit middelonderdeel faalt dan ook.

In haar *wederantwoordnota* gaat verzoekster vooreerst in op een aantal elementen uit het verslag van de hoorzitting in het kader van het intern beroep. Vervolgens haalt zij ook een aantal zaken aan die in het verslag zouden ontbreken. Verder gaat verzoekster ook in op een aantal elementen en beweringen uit de antwoordnota van verwerende partij, die volgens haar niet correct zijn. Ook stelt verzoekster dat, indien de promotor van oordeel was dat zij inefficiënt en ‘te traag’ te werk ging zodat het werk telkens buiten de stage-uren diende te gebeuren, dit verzoekster geen eindscore van 14/20 zou hebben opgeleverd, wat overeenkomt met onderscheiding. Verwerende partij handelt contradictorisch door verzoekster deze onderscheidende score te geven, terwijl er door verwerende partij tijdens de hoorzitting en in de antwoordnota gesuggereerd wordt dat de extra tijd te wijten zou zijn aan de traagheid en inefficiëntie van verzoekster. Verder gaat verzoekster nog in op de objectiviteit van verwerende partij. Volgens verzoekster is de onderwijsinstelling niet 100% objectief in de beoordeling van de gegrondheid van haar beroep. Ze stelt dat dit tijdens de hoorzitting ook duidelijk werd:

verzoekster werd gehoord, maar er werd niet geluisterd en er werd veel aandacht besteed aan het insinueren dat verzoekster weinig efficiënt werkt en een vertekend beeld heeft van de gegeven ‘complimenten en feedback’ tijdens de stage. Tot slot stelt verzoekster dat er verschillende beginselen en artikels uit de Codex Hoger Onderwijs geschonden zijn door verwerende partij, met name het niet-discriminatiebeginsel (art. II.221), het rechtszekerheids- en zorgvuldigheidsbeginsel (art. II.27), de gelijke behandeling van studenten (art. II.276, §1) en de behandeling van studenten zonder vooringenomenheid (art. II.278).

Beoordeling

Verzoekster vecht de beslissing van de interne beroepsinstantie van verwerende partij aan, waarbij de score van 14 op 20 voor het opleidingsonderdeel “6-Bachelorproef” wordt bevestigd.

Verzoekster is van oordeel dat haar stageopdracht veel intenser, complexer en groter was dan die van de andere studenten en dan beschreven in de studiefiche en het bachelorproefreglement. Daarnaast is de quatering volgens haar niet aangepast aan de complexiteit en omvang van het onderwerp.

In wezen vraagt verzoekster de Raad aldus de beoordeling van haar bachelorproef over te doen. De Raad wijst er in deze context op dat het hem niet toekomt zich in de plaats te stellen van de beoordelaars die in de schoot van verwerende partij zijn aangewezen om de merites van verzoekster, inzonderheid de mate waarin zij de competenties heeft bereikt die met het onderdeel “6-Bachelorproef” worden beoogd, te evalueren. De Raad kan slechts nagaan of bij de beoordeling de toepasselijke regelgeving is gerespecteerd – met inbegrip van de beginselen van behoorlijk bestuur – en of de evaluatiebeslissing niet kennelijk onredelijk is. De Raad gaat hierbij eveneens uit van het vermoeden van deskundigheid en objectiviteit dat aan de bevoegde evaluatoren kleeft. De Raad treft in het dossier overigens geen elementen aan die hem ervan kunnen overtuigen dat verwerende partij de prestaties van verzoekster op niet-objectieve of vooringenomen wijze heeft beoordeeld.

De Raad neemt kennis van de ECTS-fiche van het betrokken opleidingsonderdeel, inzonderheid van het luik “inhoud” en “eindcompetenties”. Eveneens slaat de Raad acht op het bachelorproefreglement, meer in het bijzonder op het luik “Doel van de bachelorproef met inbegrip van stage” en “Beoordeling”.

De Raad, die hier evenmin meer details over aantreft in het verzoekschrift houdende extern beroep, kan op basis hiervan niet oordelen dat de stageopdracht van verzoekster niet in de ECTS-fiche/het bachelorproefreglement zou passen qua omvang of complexiteit.

Evenmin kan de Raad op basis van de elementen uit het verzoekschrift vaststellen dat de toegekende quatering kennelijk onredelijk zou zijn, rekening houdend met de complexiteit en de omvang van het onderwerp. De Raad herinnert ter zake ook aan het feit dat het bachelorproefreglement onder 7.2 aangeeft dat de betwiste score een onderscheidingsscore is (onderscheiding komt er overeen met 13 of 14 op 20).

Verzoekster voert tevens aan zelfstandig veel meer werk te hebben verricht dan groepen in duo. Daar zou volgens haar absoluut geen rekening mee zijn gehouden tijdens de quatering.

Vooreerst ziet de Raad niet in het verzoekschrift hoe verzoekster deze bewering in redelijkheid aannemelijk maakt. De Raad stelt vast dat verzoekster in het verzoekschrift houdende intern beroep aanhaalt dat, om het werk af te krijgen en de verwachtingen in te lossen van de promotor en de copromotor om zo de ‘quota’ te halen tegen de volgende briefing, haar werkuren tussen 9 en 12 uur per werkdag varieerden en zij zelfs dan het werk vaak nog maar net af kreeg. Zij geeft er ook aan dat zij vaak als één van de vroegste begon en meestal als laatste (student) wegging. Ook zou zij zelfs enkele keren zijn teruggekeerd op andere dagen om verder te werken. Tevens geeft zij aan dat zij zonder twijfel het meest werk leverde onder de stagestudenten en dat dit werk de in de studiefiche beschreven verwachtingen van het opleidingsonderdeel sterk overschrijdt. Ook geeft zij aan dat zij haar resultaat van 14 op 20 niet begrijpt als zij de vergelijking maakt tussen haar stage en die van andere studenten. Ook andere studenten begrijpen dit resultaat volgens haar niet. Studenten die per twee werkten en – naar eigen zeggen – vaak minder werkten en met twee nauwelijks een werk van 20 pagina’s schreven, behaalden hogere punten. Volgens verzoekster is het recht op een gelijke behandeling van studenten dan ook nageleefd.

Behalve het feit dat hetgeen hierboven is weergegeven inzake het door verzoekster verrichte werk, inzonderheid in vergelijking met in duo werkende studenten, in essentie beweringen zijn die verzoekster niet documenteert en aldus aannemelijk maakt, moet de Raad vaststellen dat de kwantiteit van het werk in omvang van het rapport en in gepresteerde uren niet evenredig hoeft

te zijn met de mate waarin de beoogde eindcompetenties zijn bereikt. De inspanningen van verzoekster kunnen lofwaardig zijn, zij slaagt er niet in voor de Raad aannemelijk te maken dat zij in het licht van de eindcompetenties, alsook in vergelijking met in duo werkende studenten, op een onredelijke wijze is geëvalueerd met het onderscheidingscijfer 14 op 20. De Raad merkt hierbij op dat verzoekster er niet in slaagt aannemelijk te maken dat de beoordelaars niet met de in hun hoofde vermoede deskundigheid te werk zijn gegaan bij de beoordeling. Wat het aangehaalde onderscheid betreft verwijst de Raad ook nog naar de hoorzitting in het kader van het intern beroep, met name naar het feit dat de promotor tijdens de telefonische toelichting aan de interne beroepsinstantie aangaf dat de inzet van verzoekster zeer goed was en dat zij daarop ook een 15/20 heeft gekregen. Daarentegen scoorde zij minder goed op de kwaliteit van de uitvoering.

De Raad overweegt nog dat het feit dat verzoekster het onderscheidingscijfer 14 op 20 kreeg, niet in tegenspraak hoeft te zijn met het feit dat zij misschien niet altijd even efficiënt heeft gewerkt. Het cijfer evaluateert in hoeverre de eindcompetenties zijn bereikt. De ene student kan een bepaald competentieniveau sneller bereiken dan de andere. Dit kan verschillende redenen hebben. Zo kan het bijvoorbeeld met de efficiëntie van de aanpak van een opdracht verband houden. Waar verzoekster aangeeft dat verwerende partij de extra tijd die zij investeerde toeschrijft aan inefficiëntie en traagheid en haar beroep aldus niet objectief behandelde, dient de Raad op te merken hier geen aanwijzingen voor aan te treffen in het dossier, waaruit volgens de Raad blijkt dat verwerende partij bij de quotering de eindcompetenties voor ogen had en zich richtte op de kwaliteit van het werk, eerder dan op de kwantiteit van de geïnvesteerde tijd. In die zin stipt de Raad ook aan dat verzoekster niet hard maakt dat verwerende partij haar niet overeenkomstig het gelijkheidsbeginsel zou hebben beoordeeld. Een ongelijke tijdsinvestering hoeft immers niet noodzakelijk tot een verschillende score te leiden. Dit hoeft slechts zo te zijn in de mate waarin deze inspanning leidde tot een verschillende mate van het bereikt hebben van de eindcompetenties die met het opleidingsonderdeel zijn beoogd.

De Raad wijst in dit kader ook nog op volgende deelscores (en hun weging in het eindresultaat): portfolio realisatie (30%) 4,05 op 6, portfolio proces (30%) 4,05 op 6, schriftelijk werkstuk (20%) 2,80 op 4 en presentatie (20%) 2,82 op 4. Uit deze scores blijkt dat niet de kwantiteit van de inspanningen doorslaggevend is geweest bij de beoordeling van “6-Bachelorproef”. De Raad merkt eveneens op dat uit de eindcompetenties en evaluatievormen in de ECTS-fiche evenmin blijkt dat de kwantiteit van het werk bepalend is voor de evaluatie.

Inzake het vele door verzoekster beweerde werk wijst de Raad tenslotte nog op e-mailverkeer met de promotoren, waarin de Raad het volgende leest:

“[P.M.] is een gemotiveerde derdejaarsstudente die haar stage doet onder jullie leiding. Zij heeft het statuut bijzondere faciliteiten omwille van (gezondheids)moeilijkheden. Momenteel bevindt zij zich in een moeilijke leefsituatie.

Op dinsdag en woensdag doet ze stage bij jullie laboratorium. De combinatie stalen voorbereiden, resultaten interpreteren en terzelfdertijd nieuwe analyses voorbereiden en uitvoeren is voor haar erg moeilijk binnen de voorziene tijd. Dit heeft als gevolg dat zij dikwijls veel langer dan 8u aanwezig is en dit is momenteel erg moeilijk te combineren met haar leefsituatie.”

Op de vraag om haar takenpakket een beetje anders te organiseren, wordt via e-mail per kerende positief gereageerd, zo stelt de Raad vast.

Mede vanuit dit perspectief en bij gebrek aan verdere onderbouwing in het verzoekschrift kan de Raad op basis van de bewering van verzoekster dat te veel is gevraagd en verwacht van haar, zeker in vergelijking met andere stagestudenten, niet tot het besluit komen dat de aangevochten evaluatie niet kan standhouden.

Verzoekster beweert dat van haar té veel gevraagd en verwacht werd. Deze bewering laat de Raad niet toe te besluiten dat haar opdracht inspanningen vergde die de voor een gemiddelde student vereiste inspanningen inzake stage en aanwezigheid op de stageplaats gedurende de looptijd van de stage tijdens de normale arbeidsuren merkelijk te boven ging.

In zoverre verzoekster aangeeft dat de faculteit regels en richtlijnen voorschrijft die zij zelf niet ernstig neemt en deze tijdens de hoorzitting in het kader van het intern beroep bestempelt als een loutere omschrijving die niet bindend is voor de instelling zelf, kan de Raad niet vaststellen waar dit middel precies betrekking op heeft en hoe het aannemelijk wordt gemaakt. De Raad stelt vast hieromtrent geen aanwijzingen te kunnen aantreffen in het verslag van de hoorzitting tijdens de vergadering van de bijzondere examencommissie bachelor in de industriële wetenschappen d.d. 12 juli 2019.

De Raad stelt eveneens vast dat verzoekster het irrelevant, absoluut inaccuraat en ongepast acht dat tijdens het intern beroep is gezegd dat zij wel een verkeerde perceptie zou hebben van de gegeven complimenten en dat zij, acht slaand op de punten van andere vakken, heel hard moet studeren voor deze punten. Verzoekster vindt dit conclusies die een kleinerend gevoel geven tijdens de hoorzitting in kader van het intern beroep.

De Raad neemt kennis van het verslag van de betrokken hoorzitting en leest er het volgende:
“Eén van de leden geeft aan de studente mee dat de tijdsinvestering en het aantal pagina’s van een bachelorproef niet per se iets zeggen over de behaalde eindcompetenties. Het is met andere woorden niet zo dat iemand die zich meer inspant automatisch betere punten behaalt.”

Daarnaast leest de Raad in het verslag van het telefonisch contact met de docent nog het volgende:

“De studente geeft aan dat ze heel goede feedback heeft gekregen waardoor ze hoge verwachtingen had.

De promotor geeft aan dat hij haar positieve feedback heeft gegeven, deels om haar te stimuleren en om zijn appreciatie voor haar inzet duidelijk te maken.”

De Raad kan op basis hiervan de bewering dat kleinerende conclusies zijn getrokken tijdens de hoorzitting, niet bijtreden.

Tenslotte stipt verzoekster nog aan dat tijdens het onderzoek weinig tot geen werkpunten zijn gegeven waaraan gewerkt kon worden om de verwachte verbeteringen nog op tijd te kunnen maken en niet slechts achteraf wanneer de scores al toebedeeld zijn.

De Raad moet evenwel vaststellen dat dit argument niet kan standhouden, rekening houdend met de opmerkingen uit een e-mail van de promotor aan verzoekster (zie stuk 11 van verwerende partij).

Rekening houdend met al het voorgaande, ziet de Raad geen reden om de aangevochten evaluatiebeslissing te vernietigen en verklaart hij het beroep niet gegrond.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 6 augustus 2019, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIe Kamer, samengesteld uit:

Bertel De Groote,	kamervoorzitter
Henri Verhaaren	bestuursrechter – bijzitter
Marleen Verreth	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Melissa Thijs	secretaris

De secretaris

De voorzitter

Melissa Thijs

Bertel De Groote

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Zitting van 5 augustus 2019

Arrest nr. 5.118 van 5 augustus 2019 in de zaak 2019/237

In zake: Mohamed-Kamel SOUGUIR
Woonplaats kiezend te 1800 Vilvoorde
Perksestraat 152

Tegen: GO! (TECHNISCH) ATHENEUM CAMPUS DE BRUG
Woonplaats kiezend te 1800 Vilvoorde
Vaarstraat 1, bus 1

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 29 juni 2019, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbeslissing waarbij aan de verzoekende partij een C-attest werd toegekend.

II. Verloop van de rechtspleging

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 5 augustus 2019.

Kamervoorzitter Karla Van Lint heeft verslag uitgebracht.

III. Feiten

Verzoekende partij is in het schooljaar 2018-2019 ingeschreven in het secundair onderwijs.

Aan het einde van het schooljaar werd hem een C-attest toegekend.

Bij aangetekend schrijven van 29 juni 2019 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

De Raad onderzoekt (desnoods ambtshalve) of voorliggend beroepschrift ingesteld tegen een beslissing genomen door “het GO!(technisch) Atheneum Campus De Brug” binnen zijn bevoegdheid valt.

Uit het samenlezen van de artikelen II.285 en II.291 Codex Hoger Onderwijs en uit de algemene doelstelling van de betreffende Codex en meer bepaald het hoofdstuk III van titel V “De rechtspositie en medezeggenschap van de student” volgt dat de Raad enkel bevoegd is om kennis te nemen van beroepen tegen studievoortgangsbeslissingen betreffende het hoger onderwijs, ingesteld door studenten of daarmee gelijkgestelden. Uit het toepassingsgebied en het begrippenkader in de artikelen I.2., I.3, 59° en 69° van de Codex Hoger Onderwijs volgt bovendien dat enkel beslissingen van hogescholen en universiteiten en de erkende instellingen voor het post-initieel hoger onderwijs (art. I.2 §3) een studievoortgangsbeslissing zijn.

Aangezien het voorliggend beroep klaarblijkelijk gericht is tegen een examenbeslissing van een school van het voltijds secundair onderwijs, een onderwijsinstelling die niet onder het systeem van rechtsbescherming van de Codex Hoger Onderwijs valt, is de Raad niet bevoegd.

Het bij de Raad ingestelde beroep is onontvankelijk.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 5 augustus 2019, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Karla Van Lint,	kamervoorzitter
Jean Goossens	bestuursrechter – bijzitter
Piet Versweyveld	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Melissa Thijs	secretaris

De secretaris

Melissa Thijs

De voorzitter

Karla Van Lint

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 5.119 van 5 augustus 2019 in de zaak 2019/248

In zake: xxx

Tegen: VRIJE UNIVERSITEIT BRUSSEL
Woonplaats kiezend te 1050 Brussel
Pleinlaan 2

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 7 juli 2019, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbeslissing van 20 juni 2019 waarbij aan de verzoekende partij een score van 0 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel “Management” en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 2 juli 2019 waarbij het intern beroep van verzoekende partij onontvankelijk werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 5 augustus 2019.

Kamervoorzitter Karla Van Lint heeft verslag uitgebracht.

Verzoeker en vrouw Sarah Heyl, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij is in het academiejaar 2018-2019 ingeschreven in de opleiding ‘Bachelor of Science in de toegepaste economische wetenschappen: handelsingenieur’.

Verzoeker neemt deel aan het schriftelijk examen voor het opleidingsonderdeel “Management”, waarbij onregelmatigheden werden vastgesteld. Op 20 juni 2019 legt de decaan volgende sanctie op aan verzoeker: het resultaat van 0/20 op het examen “Management”.

Verzoekende partij stelde op datum van 27 juni 2019 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 2 juli 2019 werd het intern beroep onontvankelijk verklaard.

De interne beroepsinstantie stelt dat het beroep overeenkomstig artikel 153, §1 van het OER moet worden ingesteld binnen een vervaltermijn van zeven kalenderdagen, die ingaat op de dag na de dag van kennisgeving van de beslissing. Het beroep wordt ingesteld door middel van een ondertekend en gedagtekend verzoekschrift dat per aangetekend schrijven wordt ingediend bij de Voorzitter van de betrokken beroepscommissie en dit op straffe van onontvankelijkheid van het beroep. Als datum van het beroep geldt de datum van postmerk van de aangetekende zending.

De interne beroepsinstantie wijst erop dat het verzoekschrift niet is ingediend per aangetekend schrijven. De voorzitter van de interne beroepsinstantie heeft geen aangetekend schrijven ontvangen van deze student en de student toont evenmin aan dat hij zijn verzoekschrift per aangetekend schrijven heeft ingediend. Het beroep is dan ook onontvankelijk.

De beslissing op intern beroep werd per e-mail van 5 juli 2019 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 7 juli 2019 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Onvankelijkheid - regelmatige uitputting van het intern beroep

Artikel II.285 van de Codex Hoger Onderwijs stelt, zoals de Raad recent reeds heeft overwogen (R.Stvb. 24 augustus 2018, nr. 4.376; R.Stvb. 14 september 2018, nr. 4.405), inzake de bevoegdheid van de Raad het volgende:

“Er wordt een Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, verder ‘de Raad’ genoemd, opgericht bij de bevoegde dienst van de Vlaamse Gemeenschap.

De Raad doet als administratief rechtscollege uitspraak over de beroepen die door studenten of personen op wie de beslissing betrekking heeft, worden ingesteld tegen studievoortgangsbeslissingen, na uitputting van de in afdeling 2 bedoelde interne beroepsprocedure.”

Wat betreft de plicht tot het voorafgaandelijk uitputten van het intern beroep, blijkt uit de memorie van toelichting bij het toenmalige decreet van 19 maart 2004 ‘betreffende de rechtspositieregeling van de student, de participatie in het hoger onderwijs, de integratie van bepaalde afdelingen van het hoger onderwijs voor sociale promotie in de hogescholen en de begeleiding van de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen’ dat het intern beroep “*verplicht moet worden uitgeput vooraleer men een beroep kan instellen bij*” de Raad (*Parl. St. VI. Parl. 2003-2004, nr. 1960/1, 16*). De decreetgever heeft de uitputting van het intern beroep derhalve beoogd als een voorwaarde om tot de beroepsprocedure bij de Raad toegang te krijgen, en dus als een ontvankelijkheidsvoorwaarde bij dat beroep. Ook in de rechtsleer wordt aangenomen dat de regelmatige uitputting van een georganiseerd administratief beroep een voorwaarde is om een ontvankelijk beroep bij een administratief rechtscollege in te stellen (zie o.a. J. GORIS, *Georganiseerde administratieve beroepen*, Brugge, die Keure, 2012, 70-71; J. BAERT en G. DEBERSAQUES, *Raad van State. Afdeling Administratie. Ontvankelijkheid*, Brugge, die Keure, 1996, 99-105; P. POPELIER, “Over de uitputting van het georganiseerd administratief beroep als ontvankelijkheidsvoorwaarde voor een beroep bij de Raad van State”, noot onder RvS 16 augustus 1999, nr. 82.102, *RW* 1999-00, 850).

De vraag of verzoeker op ontvankelijke wijze het intern beroep heeft ingesteld, raakt derhalve aan het onderzoek naar de ontvankelijkheid van het bij de Raad ingestelde beroep.

Standpunt van partijen

Verzoeker gaat in zijn verzoekschrift niet in op de beslissing van de interne beroepsinstantie om zijn intern beroep onontvankelijk te verklaren.

In haar *antwoordnota* merkt verwerende partij hieromtrent op dat de regelmatige uitputting van het intern beroep een voorwaarde is om een ontvankelijk beroep bij de Raad te kunnen instellen. *In casu* is dat niet het geval. Volgens verwerende partij heeft de voorzitter van de interne

beroepsinstantie terecht vastgesteld dat het intern beroep van verzoeker niet voldeed aan de ontvankelijkheidsvereisten vervat in artikel 118, §7 juncto artikel 153, §2 van het OER. De voorzitter van de interne beroepsinstantie heeft immers geen aangetekend schrijven ontvangen van verzoeker, die evenmin aantoonde dat hij zijn verzoekschrift per aangetekend schrijven heeft ingediend, wat nochtans op straffe van onontvankelijkheid is voorgeschreven.

Verwerende partij stelt ook vast dat verzoeker geen enkel middel aanbrengt in zijn extern beroep tegen de motieven van de onontvankelijkheidsbeslissing van de voorzitter van de interne beroepsinstantie. Volgens haar werd het intern beroep terecht onontvankelijk verklaard.

Beoordeling

De Raad stelt vast dat artikel II.283 Codex Hoger Onderwijs ruime autonomie verleent aan de onderwijsinstellingen om de vorm van het intern beroep vast te leggen. Daaruit volgt dat onderwijsinstellingen in hun Onderwijs- en Examenregeling ontvankelijkheidsvereisten – al dan niet met sancties – kunnen vastleggen. De Raad merkt evenwel op dat deze autonomie niet onbegrensd is en dat hij toezicht houdt op de redelijkheid van de Onderwijs- en Examenregeling en op de wijze van toepassing van ontvankelijkheidsvereisten in concrete zaken.

Artikel 153, §1 van het OER van verwerende partij bepaalt hoe een student intern beroep tegen een studievoortgangsbeslissing kan aantekenen. Met betrekking tot de concrete beroepsmodaliteiten bepaalt artikel 153, §1 OER het volgende:

“Het beroep wordt ingesteld door middel van een ondertekend en gedagtekend verzoekschrift dat per aangetekend schrijven wordt ingediend bij de Voorzitter van de betrokken beroepsinstantie en dit op straffe van onontvankelijkheid van het beroep.”.

Op de initiële studievoortgangsbeslissing is de tekst van de artikelen 118 en 153 van het OER, en dus ook deze concrete beroepsmodaliteiten, integraal opgenomen.

De Raad stelt vast dat in artikel 153, §1 OER wordt bepaald dat het intern beroep moet worden ingesteld bij aangetekend schrijven. Dit is eveneens opgenomen bij de beroepsmodaliteiten op de kennisgeving van de initiële studievoortgangsbeslissing, waar de tekst van dit artikel integraal is opgenomen. Er wordt eveneens uitdrukkelijk bepaald dat deze vormvereiste op straffe van onontvankelijkheid moet worden nageleefd. De Raad acht het niet onterecht dat dit als een substantiële vormvereiste wordt beschouwd. Op die manier wordt er gezorgd voor een

vaste datum van het intern beroep. Aangezien de beroepsmodaliteiten correct werden vermeld op de initiële studievoortgangsbeslissing, kon verzoeker naar het oordeel van de Raad wel degelijk op de hoogte zijn van deze substantiële vormvereiste, wat hij ook niet ontkent.

Hoewel de interne beroepsinstantie uitdrukkelijk heeft overwogen dat verzoeker niet bewijst zijn beroep bij aangetekend schrijven te hebben ingesteld, en het intern beroep enkel om die reden werd verworpen, gaat verzoeker niet in op dit aspect van de bestreden beslissing in zijn verzoekschrift voor de Raad. Verzoeker beweert niet, laat staan bewijst, dat hij zijn intern beroep bij ter post aangetekende zending heeft verzonden, en voegt desbetreffend ook geen stukken toe. Ter zitting bevestigt verzoeker dat hij zijn intern beroepsschrift niet per aangetekend schrijven heeft bezorgd.

Aangezien uit dossier blijkt dat verzoeker zijn intern beroepsschrift niet bij aangetekend schrijven heeft ingediend en aldus niet heeft voldaan aan deze voorgeschreven substantiële vormvereiste, is de Raad van oordeel dat de interne beroepsinstantie terecht het intern beroep onontvankelijk heeft verklaard om deze reden.

De Raad kan zich niet verder buigen over de grond van de examenbetwisting, gezien het intern beroep niet regelmatig is ingesteld en uitgeput.

Het middel is niet gegrond.

V. Anonimisering

Verzoeker vraagt ter zitting de anonimisering van het arrest, bij de publicatie ervan.

Luidens artikel II.313, tweede lid van de Codex Hoger Onderwijs kan bij de publicatie van het arrest de identiteit van de verzoekende partij op diens uitdrukkelijk verzoek worden weggelaten.

Op het verzoek wordt ingegaan.

BESLISSING

1. De Raad verwerpt het beroep.

2. Bij de publicatie van dit arrest door de Raad wordt de identiteit van verzoeker weggelaten.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 5 augustus 2019, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Karla Van Lint,	kamervoorzitter
Jean Goossens	bestuursrechter – bijzitter
Piet Versweyveld	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Melissa Thijs	secretaris

De secretaris

Melissa Thijs

De voorzitter

Karla Van Lint

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 5.127 van 12 augustus 2019 in de zaak 2019/252

In zake: Avraham MATZNER
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Jan Fransen
kantoor houdend te 2000 Antwerpen
Amerikalei 220, bus 14
Bij wie woonplaats wordt gekozen

Tegen: UNIVERSITEIT ANTWERPEN
Woonplaats kiezend te 2000 Antwerpen
Prinsstraat 13

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 11 juli 2019, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de interne beroepsinstantie van 4 juli 2019 waarbij het intern beroep van verzoekende partij ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 5 augustus 2019.

Kamervoorzitter Karla Van Lint heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Jan Fransen, die verschijnt voor de verzoekende partij, en mevrouw Gerlinde Gielis en mevrouw Patricia Van de Walle, die verschilden voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij is in het academiejaar 2018-2019 ingeschreven in de opleiding ‘Bachelor of Science in de revalidatiewetenschappen en de kinesitherapie’.

Voor het opleidingsonderdeel “Neurokinesitherapie 3” bekomt verzoekende partij een examencijfer van 9/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 13 februari 2019 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 22 februari 2019 werd het intern beroep ontvankelijk, doch ongegrond verklaard. Naar aanleiding van het extern beroep van verzoeker bij de Raad is de interne beroepsinstantie op 18 maart 2019 opnieuw samengekomen en heeft zij een nieuwe beslissing genomen, waarbij het intern beroep van verzoeker ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard.

De interne beroepsinstantie merkt vooreerst op dat er binnen de planning van de lessen binnen het opleidingsonderdeel werd vooropgesteld dat de les “transfers dwarslaesie” één praktijkles van twee contacturen in beslag zou nemen. De lessen zijn ook volgens dit plan verlopen. De interne beroepsinstantie verduidelijkt dat het rollen wordt gezien als de basistechniek aangezien veel andere transfers hierop gebaseerd zijn. De demonstratie van de transfer rollen bij verschillende laesiehoogtes heeft in de betreffende les meer dan twintig minuten in beslag genomen. Hiernaast is de transfer rollen nog verschillende keren herhaald in het kader van andere transfers die in diezelfde les zijn gezien. De interne beroepsinstantie benadrukt dat de inhoud dus niet vluchtig gezien is, maar dat dit op hetzelfde tempo als de voorbije jaren is gebeurd.

De interne beroepsinstantie wijst ook op het feit dat de docent heeft verklaard dat er in het algemeen in de praktijklessen wel tijd is gegeven om te oefenen, weliswaar beperkt. De docent bevestigt dat er soms een verschil is tussen de groepen wat de voortgang van de les betreft. Sommigen stellen veel vragen waardoor de les trager verloopt, terwijl bij anderen de les sneller gaat. Daardoor kunnen bepaalde groepen meer oefenen dan andere. De interne beroepsinstantie stipt aan dat dit wordt opgevangen door extra oefenmomenten voor alle studenten aan te bieden. Uiteindelijk hadden de studenten meer dan vijf uur extra tijd om in aanwezigheid van de docent de leerstof te herhalen en de technieken in te oefenen.

Waar verzoeker in zijn intern beroep heeft aangehaald dat hij de uitvoering en progressiemogelijkheden voldoende beheerde, zelfs bij de zwaarst aangedane patiënt, stelt de interne beroepsinstantie dat dit niet het geval is. Ze verwijst hiervoor naar de motivering van de docent en stelt vast dat het gebrek aan inzicht in de onderdelen die nodig zijn om een patiënt met een hoge laesie te laten omrollen en de gebrekkige basiskennis over neuroanatomie en de functionele mogelijkheden van de dwarslaesiepatiënt ertoe hebben geleid dat verzoeker de competentie “De student begrijpt en ervaart beweging” niet heeft behaald, wat heeft geleid tot een onvoldoende op dit onderdeel. De interne beroepsinstantie merkt op dat dezelfde technieken bijkomend moesten worden toegepast bij het rollen van een C7 en een T1 complete dwarslaesie patiënt. De student heeft met deze uitvoering laten zien dat hij de myotomen van deze niveaus wel kende, wat zijn resultaat nog in positieve zin heeft beïnvloed.

Vervolgens stelt de interne beroepsinstantie vast dat de student in zijn intern beroep aanhaalt dat de video die de les ondersteunt onvolledig is en dat een aantal zaken niet duidelijk te zien zijn. De interne beroepsinstantie verduidelijkt dat de praktijklessen waarin de technieken worden gedemonstreerd de primaire bron van informatie zijn. Deze worden ondersteund door PowerPointpresentaties en videomateriaal. De integratie van de verschillende onderdelen wordt geacht te leiden tot de vereiste kennis, inzicht en vaardigheden. De interne beroepsinstantie heeft de video bekeken en verwijst naar de argumentatie van de docent. Zij benadrukt dat de student de kerncompetentie “De student past kinesitherapeutische technieken toe” heeft behaald, maar de kerncompetentie “De student begrijpt en ervaart beweging” niet. De student heeft immers aan zijn ‘patiënt’ met een C6 laesie gevraagd om actief de benen te kruisen en kan de transfer niet aanpassen wanneer de patiënt (proefpersoon) dit niet kan. Volgens de interne beroepsinstantie toont dit aan dat de student inzicht mist in het functioneren van de mens en beweging niet begrijpt, wat leidt tot het niet behalen van de kerncompetentie “De student begrijpt en ervaart beweging”.

Waar de student verder beweert dat er geen transponeerbaarheid is van zelfredzame patiënten en andere neurologische aandoeningen naar dwarslaesiepatiënten, wijst de interne beroepsinstantie erop dat het examineren op gezonde medestudenten “standard practice” is bij examens binnen deze opleiding. Zij benadrukt dat zij bij het nemen van haar beslissing de argumentatie van de docent heeft gevolgd, die van oordeel is dat het examen op gezonde medestudenten (lees: zelfredzame patiënten) makkelijker is dan op echte dwarslaesie patiënten met een cervicale laesie. Een gezonde medestudent is ook op de hoogte van de uit te voeren

taken en zal altijd (on)bewust meewerken in het voordeel van de student. Daarnaast verduidelijkt de interne beroepsinstantie dat de transfers bij verschillende neurologische aandoeningen gebaseerd zijn op enkele basisprincipes. Aangezien verschillende neurologische aandoeningen gelijkaardige symptomen hebben, zijn de basisprincipes vaak dezelfde en moeten er per pathologie bepaalde bijkomende accenten worden gelegd. Volgens de interne beroepsinstantie zijn de basisprincipes van de technieken dus wel transponeerbaar over verschillende neurologische pathologieën heen. Deze basisprincipes zijn bovendien aan bod gekomen in dit opleidingsonderdeel. De interne beroepsinstantie benadrukt dat de praktijklessen waarin de technieken worden gedemonstreerd de primaire bron van informatie zijn. Dit wordt ondersteund door PowerPointpresentaties en videomateriaal. De integratie van de verschillende onderdelen wordt geacht te leiden tot de vereiste kennis, inzicht en vaardigheden. Volgens haar zijn de handelingen die de student tijdens het examen moest uitvoeren wel aan bod gekomen in het opleidingsonderdeel.

Daarnaast wil de interne beroepsinstantie opmerken dat zij niet de intentie heeft te laten uitschijnen dat de student niet aanwezig was in de lessen, maar zij wil wel duiden op het feit dat er niet enkel op het aangeboden cursusmateriaal of ondersteunend materiaal mag worden afgegaan. Aanwezigheid in de lessen is aangewezen, alsook het opschrijven van relevante informatie in eigen notities. De interne beroepsinstantie benadrukt dat de verschillende technieken niet vluchtig zijn doorlopen maar binnen de voorziene lessen zijn gedoceerd. Alle transfers zijn gedemonstreerd en in detail besproken tijdens de praktijklessen. De transfer rollen werden gezien als alleenstaande techniek maar is later in de lessen ook aan bod gekomen als onderdeel van andere technieken. De transfer rollen van ruglig naar zijlig is dus als alleenstaande techniek getoond in de les en is later herhaald geweest. De interne beroepsinstantie heeft ook kunnen vaststellen dat er in totaal drie oefensessies zijn geweest. De extra momenten waren niet verplicht. Het gaat om momenten waar studenten op eigen initiatief gebruik van kunnen maken. De Universiteit Antwerpen beschouwt studenten immers als actieve en zelfstandige partners die hun eigen leerproces sturen. Volgens de interne beroepsinstantie heeft de student op de extra oefenmomenten, in aanwezigheid van de docent, evenwel geen technieken ingeoefend.

De interne beroepsinstantie benadrukt ten slotte dat de universiteit vanuit de onderwijsvisie opleidingen ondersteunt om in te zetten op activerend, studentgecentreerd en competentiegericht onderwijs. Zij is van oordeel dat de aangeboden extra inoefensessies een

middel zijn om – onder toezicht van de docent in kwestie – de technieken in te oefenen. Volgens de interne beroepsinstantie gaat het argument dat een video van praktische technieken geen ondersteuning kan zijn van lesinhoud bovendien niet op.

De beslissing op intern beroep werd bij aangetekend schrijven van 19 maart 2019 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 26 maart 2019 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

Bij arrest nr. 4.945 van 17 mei 2019 in de zaak 2019/120 vernietigde de Raad de bestreden beslissing op grond van volgende overwegingen:

“(...) De Raad komt tot de hiernavolgende vaststellingen en overwegingen. Uit het dossier blijkt dat de praktijklessen waarin de technieken worden gedemonstreerd de primaire bron van informatie zijn. Deze worden ondersteund door PowerPointpresentaties en videomateriaal. De integratie van de verschillende onderdelen wordt geacht te leiden tot de vereiste kennis, inzicht en vaardigheden. Door gebrek aan tijd zijn de gebruikelijk voorziene praktijkoefereningen onder begeleiding van en met demonstratie door de docent niet in dezelfde intensiteit kunnen doorgaan (verwerende partij erkent het tijdgebrek dat kan ontstaan en erkent ook dat de gedemonstreerde oefensessies kunnen verschillen naargelang de groep, onder meer door het stellen van vragen). Dit gebrek aan inoefenen van bepaalde technieken werd in casu gecompenseerd door het aanbieden van videomateriaal enerzijds en door het voorzien in extra oefenmomenten buiten het reguliere lesschema anderzijds. Uit het dossier blijkt niet eenduidig wat juist tijdens deze drie extra oefenmomenten is gebeurd, noch in welke mate de docent de studenten bij de praktijkoefereningen heeft kunnen begeleiden of de oefeningen heeft kunnen demonstreren. Beide partijen spreken elkaar tegen. Wel blijkt uit een mededeling op Blackboard dat de studenten werden uitgenodigd om te oefenen en vragen te stellen en dat het inoefenen tijdens deze sessies in grote mate afhangt van het initiatief van de studenten zelf die aanwezig zijn. De derde oefensessie blijkt eerder een herhalingsles te zijn met een rondleiding van de studenten in een revalidatieziekenhuis. De door verzoeker meegedeelde Blackboardmededeling klopt met deze beweringen en wordt niet ontkend door verwerende partij (zie stuk 7 van verzoeker). Vast staat dat niet het gebruikelijke begeleidings- en instrueringsschema is

gevolgd tijdens de reguliere praktijklessen. Het is verder onduidelijk in welke mate de twee oefenlessen voor eenzelfde kwalitatieve begeleiding als compensatie hebben gezorgd.

Uit het dossier leidt de Raad af dat verzoeker op het examen een fout heeft begaan in het kader van een oefening. Hij heeft immers aan een patiënt met dwarslaesie gevraagd de benen te kruisen. Deze fout heeft vermoedelijk geleid tot een onvoldoende voor het praktijkonderdeel. Diezelfde fout heeft er – nadat de totaalscore is vastgesteld – mede toe geleid dat de docent heeft beslist om de min-1 score toe te passen, omdat deze fout aangeeft dat een basiscompetentie niet is bereikt.

Verzoeker is dus door een bepaalde foutief uitgevoerde oefening binnen een evaluatieactiviteit, namelijk het mondeling examen (dat meetelt voor 50% van de eindscore), dubbel gesancioneerde, vermits de door hem gemaakte fout in zijn specifiek geval ook tot gevolg had dat hij geen credit voor het gehele opleidingsonderdeel heeft behaald. Verzoeker behaalde voor het schriftelijk PC-examen immers een score van 11/20, wat de toegepaste sanctie onvoldoende compenseert. Deze score van 11/20 telt immers voor 50% mee voor de eindscore. Hetzelfde geldt voor de score van 9/20 op het mondeling examen. Het rekenkundig gemiddelde is een score van 10/20, doch door de toepassing van de min-1 score wordt de score voor het volledige opleidingsonderdeel voor verzoeker vastgelegd op een score van 9/20. De Raad leidt uit dit relaas ook af dat de toepassing van een min-1 score voor het niet voldoen aan een basiscompetentie voor studenten die op het schriftelijk PC-examen een cijfer behalen dat voldoende compenseert niet leidt tot het ontnemen van een credit, ondanks de vaststelling van het niet voldaan hebben aan een basiscompetentie. De evaluatie is op dit vlak niet transparant.

Verzoeker betwist echter an sich niet het principe van de toepassing van een min-1 score wegens het niet voldoen aan een basiscompetentie, maar wel de concrete vaststelling hiervan in zijn situatie. Verzoeker ontket evenmin dat hij een fout heeft begaan, maar stelt dat deze fout te wijten was aan een stresssituatie die het gevolg is van het onvoldoende kunnen inoefenen onder deskundige begeleiding van deze oefening. De Raad acht het – in het licht van de hoger weergegeven vaststellingen – in casu niet uitgesloten dat de vastgestelde fout wel degelijk in direct verband staat met het gebrek

aan een oefensessie onder deskundige begeleiding van een docent, wat normaliter ook voorzien wordt. De compensatie die is geboden via videomateriaal en oefensessies overtuigt de Raad niet dat deze oefening op eenzelfde kwalitatieve wijze werd geïnstrueerd en begeleid, zoals dit gebruikelijk voor de studenten het geval is.

De Raad is van oordeel dat in het kader van een evaluatiesysteem waarbij de toepassing van een bijkomende sanctie ertoe kan leiden dat een fout op een onderdeel/oefening binnen een evaluatieactiviteit (mondeling examen) er ook toe leidt dat een credit wordt ontnomen voor het geheel van het opleidingsonderdeel (waarvan de evaluatie uit twee luiken bestaat) – zoals in casu voor verzoeker – de verhoogde zorgvuldigheidsvereiste kan gevraagd worden van verwerende partij.

In casu blijkt nu juist dat de litigieuze oefening op basis waarvan de sanctie is toegepast niet volgens het normale kwaliteitsvol voorzien begeleidings- en instrueringsschema is aangeleerd aan de studenten. De Raad sluit niet uit dat in casu het gewijzigd oefenschema ertoe heeft geleid dat verzoeker niet de normaal voorziene kans heeft gekregen om zich terdege voor te bereiden om zijn competenties te tonen bij de uitvoering van deze oefening.

De Raad concludeert dat deze examenbeslissing waarbij een minscore werd toegepast op het eindtotaal niet met de nodige zorgvuldigheid tot stand is gekomen en dat zij – mede in het licht van de verregaande gevolgen voor verzoeker – die hierdoor niet in aanmerking komt voor een credit voor het gehele opleidingsonderdeel – de toets van de redelijkheid niet kan doorstaan.

De Raad is van oordeel dat het cijfer voor het mondeling examen en de toepassing van de minscore niet overeind kan blijven. Verzoeker moet de kans krijgen om zijn eerste examenkans voor het mondeling examen opnieuw af te leggen nadat hij op gepaste wijze voor het mondeling examen is geïnstrueerd en begeleid.

Het middel is gegrond. (...)".

In opvolging van het vernietigingsarrest nr. 4.945 van 17 mei 2019 in de zaak 2019/120 heeft de interne beroepsinstantie op 4 juli 2019 een nieuwe beslissing genomen.

De interne beroepsinstantie is op 5 juni 2019 opnieuw samengekomen en heeft beslist om de student de kans te geven om tijdens de eerste zittijd in juni het mondeling examen opnieuw af te leggen. Zij vraagt daarbij aan de docent om de student vooraf te instrueren en te begeleiden, teneinde de vereiste vaardigheden te kunnen inoefenen. Op 5 juni 2019 werden in samenspraak met de student en de betrokken docent tevens de afspraken vastgelegd met betrekking tot de datum en modaliteiten van een instructie- en begeleidingsmoment en de nieuwe examenkans.

De interne beroepsinstantie is vervolgens op 4 juli 2019 opnieuw samengekomen. Zij stelt vast dat het instructie- en begeleidingsmoment is verlopen zoals afgesproken. De student heeft voldoende tijd gekregen om de vaardigheden in te oefenen en bijkomende vragen te stellen aan het docententeam. De interne beroepsinstantie neemt ook kennis van het examenresultaat van 7/20 op het mondelinge examen tijdens deze nieuwe examenkans en stelt vast dat deze score op een gemotiveerde wijze tot stand is gekomen. Zij sluit zich aan bij de motivering van de examinator, maar is van oordeel dat de eerder bij het vorige examen toegekende score van 9/20 hernomen kan worden. Zoals blijkt uit de motivering van de docent zijn de eindcompetenties voor dit opleidingsonderdeel immers in dezelfde mate niet behaald. De student wordt verwezen naar de tweede examenperiode om het examen van dit opleidingsonderdeel te hernemen.

De beslissing op intern beroep werd per e-mail van 4 juli 2019 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 11 juli 2019 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Verwerende partij betwist de ontvankelijkheid van het verzoekschrift niet.

De Raad ziet evenmin redenen om zulks ambtshalve te doen. Het beroep is ontvankelijk.

V. De middelen

A. Eerste middel

Verzoekende partij beroep zich in een eerste middel op de schending van de zorgvuldigheidsplijcht.

Standpunt van partijen

Verzoeker stelt dat hij bij het feedbackmoment na de eerste examenkans door de docent werd gewaarschuwd dat een intern beroep “woord tegen woord” zou zijn. Dit werd nooit ontkend door verwerende partij. De docent heeft bij aanvang van het feedbackmoment ook duidelijk gesteld dat er geen wijziging aan de punten zou gebeuren.

Vervolgens merkt verzoeker op dat hij niet gehoord werd alvorens de definitieve beslissing werd genomen. Hij stelt ook vast dat bij de bestreden beslissing een “verslag” van de zitting van de interne beroepsinstantie inzake de afspraken voor het instructiemoment wordt bijgebracht. Verzoeker stipt aan dat het verslag niet vermeldt dat enkel een “responsiecollege” bespreekbaar was, met name geen instructie maar antwoorden op zijn vragen. Het oorspronkelijke voorstel was één uur om vragen te beantwoorden. Werkelijk lesgeven was niet mogelijk. Alles moest ook afgehandeld zijn vóór 3 juli omdat de interne beroepsinstantie dan terug samenkwam. De bestreden beslissing dateert evenwel van 4 juli. Uiteindelijk is er een breder moment gekomen van 3,5 uur, zowel voor prof. [S.] als de heer [S.], waarop vragen konden worden gesteld. Hiervan brengt verzoeker een getuigenverklaring bij.

Verder merkt verzoeker op dat de docent in het verslag over het examen in juli blijft volhouden dat hij afdoende instructie heeft gegeven en blijft verwijzen naar een herhalingssessie. Volgens verzoeker heeft de door verzoeker meegebrachte simulant dit blijven verwijzen naar eerdere volstrekt foutieve elementen in het dossier ook ervaren, met name doordat prof. [S.] herhaaldelijk, wanneer verzoeker hem om uitleg vroeg, op verwijtende toon benadrukte dat deze materie al in de lessen gedoceerd zou zijn. Dat een docent aan een student zegt “Ik zou nooit mijn moeder, noch mijn kind bij U laten behandelen”, is volgens verzoeker tekenend voor de ingesteldheid van de docent, nadat hij door de Raad werd opgedragen instructie te geven.

Verzoeker verduidelijkt ten slotte dat hij op het examen een vraag krijgt over een element dat niet ter sprake is gekomen bij het “responsiecollege”, waardoor het meteen duidelijk is waarom deze vorm van instructie werd gekozen. Verzoeker denkt dat het verweer weerom zal zijn dat de student maar op zoek moet gaan naar instructie en dat het niet aan de docent is om te doceren. Op 4 juli 2019 vond wel een zogenaamd feedbackmoment plaats. Tijdens deze – overigens zeer

korte – bespreking werden echter niet eens de punten meegedeeld en is evenmin het later meegedeelde verslag van de docent getoond, laat staan besproken, wat volledig in strijd is met de bepalingen van het OER (artikel 10.3.8). Tijdens dit feedbackmoment kreeg verzoeker ook het verwijt te horen dat zijn casus reeds “400” werkuren had gekost aan een ploeg van 10 mensen. Volgens verzoeker is deze docent niet in staat om nog op een objectieve wijze een beeld te vormen van hem. Hij is van mening dat de beslissing onzorgvuldig is door het louter steunen op de beoordeling van een vooringenomen docent. Hij vindt dit frappant aangezien de andere docent van het opleidingsonderdeel het eerste deel van het examen heeft gevolgd en zijn visie uit niets blijkt.

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij vooreerst dat verschillende beweringen van verzoeker niet gestaafd kunnen worden en louter dienen tot sfeerschepperij. De docent ontkenst dergelijke subjectieve en eenzijdige uitspraken te hebben gedaan. Ook de interne beroepsinstantie volgt dergelijke lasterlijke beweringen niet en heeft tijdens het hele verloop van de betwisting alles zorgvuldig en objectief beoordeeld. Volgens verwerende partij werd dit getoetst door de voorzitter van de interne beroepsinstantie aan de hand van mondelinge gesprekken met de aanwezigen en wordt dit aangetoond aan de hand van het schriftelijke verslag van de proefpersoon die aanwezig was bij het examen alsook aan de hand van de verslagen van de ombudsvrouw.

Verder stelt verwerende partij dat geen hoorplicht van toepassing was aangezien de examencommissie enkel samenkwam om de resultaten vast te stellen. Waar verzoeker lijkt te beweren dat het instructie- en begeleidingsmoment onvoldoende mogelijkheden tot inoefenen gaf, benadrukt verwerende partij dat dit niet correct is. Het instructie- en begeleidingsmoment was gepland voor een duurtijd van 4 uur op 1 juli 2019. Er werd duidelijk afgesproken dat de technieken op vraag van de student worden getoond door de docent. Volgens verwerende partij is dit ook logisch, aangezien niet van een docent kan worden verwacht om de gehele praktijkleerstof van het voorbije semester in één contactmoment te herhalen. Het is aan de student om tijdens dergelijke contactmomenten (1) de vragen te stellen die bij het studieren van de cursus naar voren komen en (2) de technieken aan te kaarten die hij niet begrijpt. Een oefensessie kan niet uit louter passieve kennisoverdracht van de docent bestaan.

Verwerende partij stelt vast dat verzoeker zuivere kennisoverdracht van de docent wil. Zij verwijst naar de vier basiskenmerken van het onderwijs volgens de missie en visie van de

UAntwerpen: competentiegericht, activerend en studentgecentreerd, internationaal gericht en onderzoeksgebaseerd. De examencommissie en de docenten worden geacht de visie van de UAntwerpen te volgen en handelen hier dus ook naar. De student gaat bij inschrijving aan de UAntwerpen akkoord met deze visie.

Vervolgens verduidelijkt verwerende partij dat de ombudsvrouw tevens aanwezig was op het instructiemoment. Zij stelde een verslag op van het verloop. Volgens verwerende partij blijkt hieruit duidelijk dat de docent op zeer didactische wijze de mogelijkheid bood om de vaardigheden te oefenen. Verwerende partij stelt dat de getuigenverklaring die verzoeker bijbrengt van de simulatiepatiënt omtrent het instructiemoment en waarin lasterlijke beweringen worden aangehaald, weerlegd wordt door dit verslag alsook door de schriftelijke getuigenverklaring van de ombudsvrouw waarin zij bevestigt dat de docent een zeer geduldige en respectvolle houding had en dat nergens enige belediging opgemerkt werd van de docenten richting verzoeker en zijn proefpersoon. Het instructiemoment eindigde gemoedelijk.

Waar verzoeker daarnaast tracht aan te tonen dat de communicatie rond dit instructie- en begeleidingsmoment beknopt was en hij enkel (bewust) gedeeltelijke communicatie weergeeft in zijn verzoekschrift, merkt verwerende partij op dat dit geen correcte weergave van de feiten is. Volgens haar is er verschillende keren contact opgenomen met verzoeker. Verzoeker ging hier echter niet op in. Zo trachtte de ondervoorzitter van de examencommissie een individueel overleg te plegen, waarop verzoeker niet inging. Hij werd vervolgens uitgenodigd om gehoord te worden op 5 juni. Verzoeker heeft de kans gekregen om te reageren op deze werkwijze en werd gehoord, maar hij heeft geen bezwaar geuit en de afspraken werden schriftelijk vastgelegd. Hij vroeg enkel om meer tijd, wat ook werd toegekend. Verzoeker maakte echter geen gebruik van de volledige vier uur.

Verwerende partij stelt vast dat verzoeker ook de instructievorm in vraag stelt en hij beweert dat de docent bewust heeft gekozen voor dergelijke vorm van instructie. Volgens verwerende partij werd deze vorm van instructie echter door de examencommissie aan de docent opgelegd. Deze vorm sluit bovendien aan bij de vier basiskenmerken van het onderwijs volgens de missie en visie van de UAntwerpen en is uiterst geschikt voor derde bachelor.

Wat de eerdere oefenmomenten betreft, ontkent verwerende partij niet dat er wellicht geen optimale mogelijkheden tot inoefenen waren tijdens de oorspronkelijk geplande praktijklessen.

Dit werd echter opgevangen door extra oefenmomenten voor alle studenten aan te bieden. Deze oefenmomenten maakten integraal deel uit van het opleidingsonderdeel en werden dan ook ingeroosterd op lesvrije momenten. Uiteindelijk hadden de studenten meer dan vijf uur extra tijd om in aanwezigheid van de docent de leerstof te herhalen en technieken in te oefenen. De docent heeft tijdens deze momenten aan verschillende studenten, op hun vraag, effectief bepaalde technieken opnieuw getoond en besproken. Volgens verwerende partij kadert deze didactiek perfect binnen de visie van de Universiteit Antwerpen, waarbij het onderwijs het zelfverantwoordelijk en actief leren van studenten stimuleert.

Verwerende partij benadrukt dat van geen enkele andere student de klacht kwam dat er te weinig inoefenmogelijkheden waren. Het lijkt erop dat verzoeker zijn eigen falen wenst te verhullen door in te roepen dat er onvoldoende begeleiding zou zijn geweest. Verwerende partij wijst erop dat in de bestreden beslissing ruim aandacht werd besteed aan de mogelijkheden die er wel waren. Er was dus helemaal geen gebrek aan begeleiding die verzoeker zou hebben verhinderd om de praktijk in te oefenen. Verwerende partij kan begrijpen dat de omstandigheden voor de student mogelijk niet optimaal waren, zij maar heeft voldoende aangetoond dat er wel degelijk mogelijkheden tot inoefenen waren.

Waar verzoeker eerdere argumentatie uit de vorige procedure opnieuw aanhaalt met betrekking tot een herhalingsmoment, benadrukt verwerende partij dat onmogelijk rekening kan worden gehouden met hoeveel studenten oefenen. Het is aan de student om technieken te oefenen totdat hij alle technieken voldoende beheerst. Dit is voor elke student individueel. Tijdens het examen wordt enkel getoetst of zij de technieken voldoende beheersen op dat moment. In ondergeschikte orde gaat verwerende partij nog inhoudelijk in op deze visie van verzoeker.

Waar verzoeker daarna beweert dat, in strijd met artikel 10.3.8 van het OER, het verslag van de docent niet werd meegedeeld tijdens het feedbackmoment, merkt verwerende partij op dat geen recht op kopij van het verslag van de docent kan worden afgeleid uit artikel 10.3.8 van het OER.

Ten slotte benadrukt verwerende partij dat het instructiemoment en het examen door de ombudsvrouw werden bijgewoond, wat de zorgvuldigheid in haar hoofde aantoont. In het verslag staat duidelijk dat er geen vorm van subjectieve beoordeling is. Verwerende partij verduidelijkt ook dat de andere docent aanwezig was bij de start van het examen omdat er ook vragen van de door hem gedoceerde leerstof tussen de examenvragen zaten. Aangezien

verzoeker geen van deze vragen heeft getrokken, heeft deze docent nog even wat werk afgewerkt in het examenlokaal en is dan vertrokken. Deze docent heeft het examen dus niet gevolgd, was niet aanwezig als examinator en behoorde ook niet te examineren over leerstof die hij niet gedoceerd heeft.

In zijn *wederantwoordnota* stelt verzoeker dat er inderdaad een weerlegbaar vermoeden van objectiviteit van de docent bestaat. Dit moet evenwel wijken wanneer de docent herhaaldelijk blijk geeft van een gebrek aan dergelijke objectiviteit (het beweerd niet oefenen, het beweerd geven van instructie in het revalidatieziekenhuis en het verloop van het oefenmoment). Waar verwerende partij spreekt over uitlatingen van verzoeker die “niet gestaafd” worden, merkt verzoeker op dat deze veelal blijken voort te komen uit getuigenverklaringen die hij als stuk bijvoegt. Verzoeker stelt vast dat verwerende partij zelf een niet ondertekend “verslag” voorbrengt “vanuit de proefpersoon [J.L.]”. Hij wijst erop dat het volstrekt onduidelijk is wie dit verslag heeft opgesteld, zodat het volstrekt onduidelijk is hoe objectief dit verslag is. Volgens verzoeker getuigt het overigens van weinig respect om hem te beschuldigen van sfeerschepperij wanneer opnieuw moet worden toegegeven dat het verstrekte onderwijs niet optimaal was.

Vervolgens merkt verzoeker op dat verwerende partij de hoorplicht niet van toepassing acht. Hij stipt aan dat de bestreden beslissing een beslissing tot rechtsherstel is na een arrest van de Raad. Alvorens ze genomen werd, werden blijkbaar meerdere stukken aan het dossier toegevoegd. Het is bovendien een beslissing die voor verzoeker nadelig is. Voor verzoeker is het dan ook een raadsel waarom de hoorplicht niet zou gelden.

Verder stelt verzoeker vast dat verwerende partij niet ontkent dat het oorspronkelijke voorstel een “responsiecollege” van één uur was. Hij benadrukt dat de docent examenvragen moet opstellen die overeenkomen met het onderricht dat hij gegeven heeft. Wanneer de docent weet dat de vraag die hij heeft opgesteld (1) niet tijdens het academiejaar volgens het normale kwaliteitsvol voorzien begeleidings- en instrueringsschema is aangeleerd aan de studenten en (2) niet aan bod is gekomen tijdens het herhalingsmoment dat deel uitmaakt van het rechtsherstel na een fout in het onderwijs, dan begaat hij dezelfde fout als diegene die hij eerder heeft begaan en die heeft geleid tot het tussengekomen arrest. Volgens verzoeker kiest de docent nog steeds welke vragen hij stelt na het instructiemoment. Verzoeker stelt dat als (1) “niet van een docent kan verwacht worden om de gehele praktijkleerstof van het voorbije semester in 1

contactmoment te herhalen”, zoals verwerende partij aanhaalt, en (2) dit het enige contactmoment is dat voorzien kan worden, dan ook niet van hem kan worden verwacht dat hij in dit ene contactmoment alle voorzienbare studieproblemen kan aankaarten en aldus verondersteld wordt de gehele leerstof correct onderwezen te hebben gekregen. Volgens verzoeker valt uit de normen die verwerende partij opsomt om aan te tonen dat een responscollege een correcte manier van onderwijsverstrekking is bij een praktisch vak, vooral het studentgecentreerde op. Verzoeker begrijpt dit als aangepast aan de noden van de student, wat duidelijk niet is gebeurd. Verzoeker wijst erop dat het ondertekende getuigenverslag duidelijk is over het verloop van het instructiemoment.

Waar verwerende partij aanhaalt dat verzoeker niet is ingegaan op contacten van de universiteit, stelt verzoeker dat uit de volledige e-mailconversatie – die hij bijbrengt als stuk – mag blijken dat het enkel de beschouwing van de raadsman van verzoeker was om correct uitvoering te geven aan het arrest van de Raad en dat hij zich steeds zo soepel mogelijk en correct heeft opgesteld.

Wat de eerdere oefenmomenten betreft, benadrukt verzoeker dat de Raad reeds heeft geoordeeld in het nadeel van verwerende partij. Hij wijst erop dat er geen moment was voorzien om vragen te stellen tijdens de rondleiding in het revalidatieziekenhuis.

Ten slotte merkt verzoeker op dat hij niet werd geëxamineerd over de leerstof van docent [S.]. Volgens hem werd een aanzienlijk deel van de leerstof niet geëxamineerd door de wijze van het inrichten van het examen. Verzoeker stelt dat wordt vermoed dat de docenten examens hebben opgesteld die niet eenzijdig zijn, maar representatief voor de effectief onderwezen leerstof naar leerinhoud zowel als moeilijkheidsgraad. Volgens hem wordt dit vermoeden zelf door verwerende partij weerlegd.

Beoordeling

Verzoeker stelt in dit eerste middel dat de herhalingskans die verwerende partij hem heeft geboden in opvolging van het arrest nr. 4.945 van 17 mei 2019 in de zaak 2019/120 niet aan de nodige zorgvuldigheidsvereisten voldoet doordat ze louter steunt op de beoordeling van een voorgenomen docent. Om de negatieve ingesteldheid van de docent aan te tonen wijst verzoeker in eerste instantie op de voorbereiding, de aard en het verloop van het instructie- en begeleidingscollege dat aan het betreffende examen is voorafgegaan en op de verslagen die in het kader daarvan zijn opgesteld. Vervolgens wijst hij ook op het verloop en de inhoud van het

examen zelf en de verslaggeving hiervan. Verzoeker stelt verder dat zijn hoorrecht is geschonden doordat hij tijdens het feedbackmoment het verslag van de docent niet heeft kunnen inzien.

De Raad wijst in eerste instantie op het gegeven dat zowel de voorbereiding, de aard en het verloop van het instructie- en begeleidingscollege door de examencommissie zijn bepaald en niet door de betreffende docent (zie stuk 1 van verwerende partij). De Raad is ook van oordeel dat de onduidelijkheden over de kwaliteit van de oefenmomenten tijdens het academiejaar in voorliggende casus niet langer aan de orde zijn. Wat de Raad moet nagaan is de mate waarin de examencommissie ter voorbereiding van het nieuwe examenmoment op een gepaste wijze een alternatief aan verzoeker heeft geboden om zich voor te bereiden op het examen en om zijn verworven competenties te kunnen aantonen.

De Raad stelt vast dat verzoeker bij de organisatie van het vermelde instructie- en begeleidingsmoment is betrokken en dat hij op 5 juni 2019 is gehoord (zie stuk 20 van verzoeker en stukken 1, 22 en 23 van verwerende partij). De duurtijd van deze sessie werd vastgelegd op 4 uur. *An sich* is de Raad van oordeel dat de communicatie hierrond naar behoren en met respect voor de rechten van verzoeker is verlopen en dat aan de docent ruime autonomie werd geboden wat de inhoudelijke invulling van het opleidingsonderdeel en de evaluatie betreft. Dat wordt gewerkt aan de hand van een responsiesysteem waarbij het aan verzoeker is om de vragen te stellen en de technieken aan te geven waarvoor hij verder nood heeft aan uitleg en oefening – en het niet gaat om passieve kennisoverdracht – acht de Raad niet onredelijk.

De Raad neemt ook kennis van het effectief verloop van dit oefenmoment aan de hand van de neergelegde verslagen van de ombudsvrouw en de proefpersoon die door verzoeker is aangebracht (zie stuk 19 van verzoeker en stukken 20 en 28 van verwerende partij). Het verslag van de ombudsvrouw geeft aan dat dit instructie- en begeleidingsmoment op een geduldige en respectvolle manier is verlopen. De Raad heeft geen enkele aanwijzing om dit verslag van de ombudspersoon, die de decretale taak heeft om bemiddelend op te treden in geval van conflicten tussen studenten en docenten¹, als onbetrouwbaar en subjectief te bestempelen. De Raad leest

¹ Art. II.279 Codex Hoger Onderwijs: “Het bestuur stelt een ombudsdiens in die onder de voorwaarden bepaald in het onderwijs- en examenreglement een bemiddelende rol opneemt bij geschillen tussen een student en 1 of meerdere personeelsleden.”

De geschillen houden verband met:

1° de toepassing van het onderwijs- en examenreglement en/of de rechtspositieregeling van de student;
2° als onbillijk ervaren handelingen en toestanden.”

in het verslag van de getuige dat de betreffende docent een eerder gesloten en afstandelijke houding heeft aangenomen. De perceptie van verzoeker als zou de docent geen correcte houding hebben aangenomen ten aanzien van zijn persoon acht de Raad hiermee niet aangetoond.

De Raad is van oordeel dat de remediëring inzake het oefenen van de technieken die verwerende partij heeft geboden in opvolging van het vermelde arrest op een gepaste wijze is voorbereid en heeft plaatsgehad.

Wat het verloop van het examen betreft, stelt de Raad vast dat bij aanvang twee docenten aanwezig waren en in functie van de vragen die door verzoeker werden getrokken de betrokken docent die verantwoordelijk was voor de leerstof het examen zou afnemen en evalueren. Ook deze wijze van handelen is voldoende zorgvuldig en geeft aan dat de evaluatie in alle openheid is gebeurd zonder slechte intenties ten aanzien van verzoeker. De Raad neemt ook kennis van de verslagen van de ombudsvrouw en de proefpersoon tijdens het examen en kan hieruit niet tot een incorrect of onredelijk verloop van het examen besluiten (zie stukken 21 en 26 van verwerende partij). Verwerende partij heeft hiermee ook aangetoond op een gepaste wijze te interveniëren om ervoor te zorgen – zoals bepaald in artikel II.278 van de Codex Hoger Onderwijs – dat studenten worden behandeld zonder vooringenomenheid en dat voorkomen wordt dat personen die een persoonlijk belang hebben bij een beslissing inzake een bepaalde student de besluitvorming zouden beïnvloeden.

Wat het gegeven betreft dat verzoeker tijdens het feedbackmoment niet de kans heeft gehad om het verslag van de docent in te kijken, stelt de Raad vast dat in het onderwijs- examenreglement van verwerende partij geen verplichting is opgenomen om de student inzage te geven van dit verslag en evenmin om de student te horen door de examencommissie (zie stuk 29 van verwerende partij). Verzoeker heeft, zoals ook blijkt uit het voorliggend uitgebreid dossier in het kader van deze externe procedure, in voldoende mate zijn rechten van verdediging kunnen uitputten. De Raad ziet ook niet in hoe dit middelonderdeel enige impact kan hebben op de al dan niet regelmatigheid van voorliggende examenbeslissing. Evenmin wordt hiermee aangetoond dat de betreffende docent verzoeker niet op een objectieve wijze zou hebben geëvalueerd.

De overige beweringen van verzoeker inzake de subjectieve en negatieve houding van de betreffende docent zijn evenmin onderbouwd met een duidelijk bewijs en kunnen in het licht

van het vermoeden van objectiviteit en deskundigheid dat geldt ten aanzien van een docent de Raad niet overtuigen.

Dit middel is niet gegrond.

B. Tweede middel

Verzoekende partij beroept zich in een tweede middel op de schending van het redelijkheidsbeginsel, gecombineerd met het rechtzekerheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoeker verwijst naar de vorige beslissing van de Raad en stelt dat uit de beoordeling van de docent duidelijk blijkt dat de puntenaftrek volstrekt willekeurig is. Dat de docent nu tracht de puntenaftrek in te bouwen in de enige vermelde score kan dit alles niet verbloemen. Verzoeker stelt ook dat, daar waar bij een eerste examen de puntenaftrek nog ging over de vraag van verzoeker aan een patiënt met dwarslaesie om zijn benen te bewegen, het bij huidige beslissing volstrekt onduidelijk is waar de puntenaftrek op gebaseerd is en wat dan juist de examenscore was. Verzoeker benadrukt dat voor een student die in zijn schriftelijk examen heeft aangetoond de basiscompetenties wel te bezitten, dergelijke beoordeling allesbehalve evident is. Volgens hem lijkt de bijkomende puntenaftrek dan ook enkel bedoeld om een student met een mathematisch slaagcijfer alsnog een onvoldoende te kunnen geven, naar goeddunken van één van de docenten van het opleidingsonderdeel.

Verzoeker merkt daarnaast op dat uit de zeer gebrekkige beoordeling van de docent niet op te maken is op welke wijze de puntentoekenning geobjectiveerd is. Dit systeem van bijkomende puntenaftrek biedt geen rechtzekerheid aan de student en houdt in dat het examen niet afdoende is opgebouwd om op een normale manier alle competenties naar hun gewicht te testen. Volgens verzoeker blijft de evaluatie volstrekt ontransparant.

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij vooreerst dat in het verslag van de docent duidelijk wordt beschreven uit welke elementen het eindresultaat van 7/20 is samengesteld. Het is ook duidelijk dat bij het niet-behalen van een kerncompetentie een minscore (-1) wordt toegepast. Volgens verwerende partij wordt dit duidelijk aan de studenten meegedeeld via het elektronische leerplatform. Bovendien werd verzoeker vorig jaar reeds op dergelijke wijze geëvalueerd en heeft hij hier nooit een probleem mee gehad.

Vervolgens stipt verwerende partij aan dat het argument dat verzoeker in het schriftelijk examen heeft aangetoond dat hij de basiscompetenties wel bezit niet kan overtuigen. Een praktijkexamen wordt net georganiseerd om de vaardigheden van de student te toetsen en niet enkel de theoretische kennis. In dergelijke studierichtingen zijn de vaardigheden immers van cruciaal belang om de basiscompetenties te bezitten die nodig zijn voor het correct uitvoeren van technieken.

Verwerende partij benadrukt dat studenten zowel in de eerste als in de laatste les uitgebreid worden geïnformeerd over hoe het examen is opgebouwd. Deze informatie staat daarnaast ook permanent beschikbaar op het elektronische leerplatform. Volgens verwerende partij worden er binnen het schriftelijke onderdeel van het examen gedeeltelijk andere competenties getoetst dan in het mondelinge examen. Zo wordt de kerncompetentie “de student begrijpt en ervaart beweging” enkel in het mondelinge examen getoetst en kan de student deze competentie niet aangetoond hebben in het schriftelijke examen.

In zijn *wederantwoordnota* stelt verzoeker dat het hem absoluut onduidelijk is hoe een examen kan worden opgesteld dat op een objectieve manier de kennis en vaardigheden van de student toetst, waarna er nog een puntenaftrek naar eigen goeddunken van de toevallig getrokken docent gebeurt. Dit is blijkbaar aan verwerende partij ook niet helemaal duidelijk, want de puntenaftrek wordt niet eens gevuld door de examencommissie. Verzoeker benadrukt dat ook de Raad de evaluatie als niet transparant heeft bestempeld in het tussengekomen arrest. Hij verzet zich dan ook tegen een dergelijke puntenaftrek.

Beoordeling

In dit middel grieft verzoeker de onduidelijke puntentoekenning en totstandkoming van de beoordeling. De Raad benadrukt in eerste instantie dat reeds in het hoger weergegeven arrest de correctheid van een puntensysteem waarbij een min-1 score wordt toegepast op het eindresultaat ingeval van het niet bereiken van de vooropgestelde kerncompetenties *an sich* niet in vraag werd gesteld. Een dergelijk systeem is streng maar niet onredelijk. De Raad heeft wel geoordeeld dat de wijze van toepassing in het geval van verzoeker niet voldoende transparant was.

De Raad stelt ook vast dat het evaluatiesysteem samen met de te bereiken competenties als dusdanig voorafgaand aan de studenten wordt meegedeeld via het elektronisch platform (zie stukken 4, 7, 25 en 27 van verwerende partij).

De Raad neemt kennis van deze stukken en in het bijzonder van het verslag van de betrokken docent toegevoegd als bijlage 1 aan de beslissing van de examencommissie alsook van de antwoordsleutel (zie stukken 1 en 24 van verwerende partij). De Raad leest in het verslag een uitgebreid en gedetailleerd relaas over het antwoord van verzoeker op de hoofdvraag en de bijkomende vragen met discussie. De Raad leest in dit verslag waarom de docent van oordeel is dat verzoeker de kerncompetentie ‘de student past kinesitherapeutische technieken toe’ niet heeft verworven, wat heeft geleid tot aftrek van 1 punt. De docent heeft vervolgens, naar aanleiding van het stellen van bijvragen, geconcludeerd dat verzoeker ook de kerncompetentie ‘de student begrijpt en ervaart beweging’ niet heeft behaald, wat tot een extra aftrek van een totaalpunt heeft geleid wegens blijk van te weinig inzicht. Verzoeker behaalde volgens de docent op het mondeling gedeelte een resultaat van 7/20. De docent stelt dat verzoeker een aantal zinvolle technieken heeft getoond, maar hij heeft deze veelal in een verkeerde context of niet nauwkeurig uitgevoerd.

De Raad is van oordeel dat de puntentoekenning streng maar op een transparante en duidelijke wijze is gebeurd. Verzoeker heeft ook in voldoende mate duiding gekregen bij het door hem behaalde resultaat en de vastgestelde tekortkomingen.

Het middel is niet gegrond.

C. Derde middel

Verzoekende partij beroepst zich in een derde middel op de schending van de materiële motiveringsplicht en het redelijkheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoeker stelt dat het niet veel zin heeft om aan een docent op te dragen om op een behoorlijke manier instructie te geven wanneer deze docent vervolgens een enige examenvraag stelt over net dat onderwerp waarover hij geen instructie heeft gegeven. Daarnaast merkt hij op dat zelfs

in deze fase van de betwisting de docent nog steeds zo kwaadwillig is dat hij de rondleiding absoluut wil afdoen als een “herhalingssessie”, terwijl het dat duidelijk niet was.

Verzoeker vindt dit gebrek aan instructie des te frappanter nu de gestelde vraag – net zoals de vraag van de oorspronkelijke eerste zittijd – volledig buiten de normale lessen viel, reden waarom de docent in zijn bespreking constant moet terugvallen op een “inleiding bij de cursus” of “principes”, in plaats van te kunnen verwijzen naar specifieke tekstonderdelen of lesmomenten. Verzoeker heeft in de cursus wel een deel van de vraag teruggevonden, maar het antwoord stemt niet overeen met wat de docent tijdens het examen verwacht en is er zelfs mee in tegenspraak.

Verzoeker stipt vervolgens aan dat de beoordeling van de docent van de niet geïnstrueerde examenvraag volledig geschreven is met het oog op het onderbouwen van een onvoldoende resultaat voor verzoeker, waarbij uitsluitend negatieve elementen worden weergegeven. In het verslag van de docent wordt zelfs niet eens vermeld dat verzoeker correct een oefening van actieve protractie met behulp van *guiding* heeft uitgevoerd. Verzoeker verduidelijkt dat hij voor zijn examen vroeg of er voldoende rompfunctie aanwezig is. Hij voegde hieraan toe dat indien dit niet het geval was, hij zou opteren voor het aanleren van protractie met behulp van ‘Trunk restraint movement therapy’. Ook hiervan wordt geen melding gemaakt. Verzoeker merkt op dat het opstellen van een verslag van een examen een schijn van objectiviteit wekt, die er in werkelijkheid niet is.

Verzoeker merkt op dat het verslag enkel geschreven is met het oog op een beoogd studieresultaat. Het neemt een loopje met de werkelijkheid. Verzoeker stelt dat, daar waar de Raad zich niet in de plaats kan stellen van een docent, wel de werkelijkheidswaarde van zijn beweringen en de objectiviteit van zijn vaststellingen kan worden nagegaan, alsook het normale karakter van het verloop van instructie en examen. Volgens verzoeker is de bijkomende puntenaftrek – dit keer twee punten – niets meer dan een protest van de docent. De interne beroepsinstantie heeft dit kennelijk ook ingezien, want zij heeft het nodig gevonden de ontspoorde puntentoekenning te moeten wijzigen. Volgens verzoeker stelt de interne beroepsinstantie dus blijkbaar terecht vragen bij de betrouwbaarheid van de docent bij de quotering, maar volgens hem is dit niet het enige gegeven dat het vermoeden van bekwaamheid van de docent in twijfel moet trekken.

Verzoeker verduidelijkt dat de vraag voor de eerste techniek handelt over een “zeer acute patiënt”, een begrip dat niet voorkomt in de cursus. Hij benadrukt dat hij de technieken heeft toegepast die hem werden aangeleerd. Als de docent andere technieken wenste te zien in bepaalde situaties, moet hij dat aangeven tijdens zijn instructie, niet op het examen. Daarnaast heeft verzoeker tijdens het examen explicet gesteld dat hij bij voorkeur met een gestrekte arm werkt. Zijn antwoord ging bijgevolg net uit van een functionele context die hij voor ogen had. Verzoeker benadrukt ook dat hij, in tegenstelling tot wat de docent hem verwijt, passieve protractiemobilisatie heeft uitgevoerd. Dan pas heeft hij een actieve protractiemobilisatie getoond. De docent verwijt verzoeker ook dat hij een actieve schouderprotractie aan het doen was en dat zijn handvatting verkeerd was. Verzoeker stelt dat in de cursus evenwel duidelijk een foto staat met deze handvatting. Verder stelt verzoeker dat hij bij de tweede techniek constant heeft herhaald en benadrukt dat er ook op de andere delen van de armfunctie moet gewerkt worden om ze weer op te trainen. Hij verduidelijkt dat de getoonde techniek een progressie is, wat zelfs de docent niet kan ontkennen. Zijn inschatting die hij nu althans voorstaat – dat deze techniek voor een gezonde patiënt is – heeft hij nooit aan studenten meegedeeld. Verzoeker stelt vervolgens dat de derde techniek wel werd toegepast op protractie, wat immers de vraag was. Hij vindt de opmerking over handvatting vreemd, omdat er bij deze techniek geen handvatting aan te pas kwam. De opmerking bij de vierde techniek dat er geen protractie was, stemt volgens verzoeker niet overeen met de werkelijkheid.

Verzoeker merkt op dat de docent het ook nodig vindt om de bijvragen die hij stelt te aanzien als een omkadering van de fouten van verzoeker, zodat nog een extra punt kan worden afgetrokken. Volgens verzoeker is de commentaar van de docent over dit onderdeel weinigzeggend. Verzoeker stelt dat een lezing van het verslag van de docent duidelijk maakt dat het niet meer is dan een reeks vage bewoordingen met het oog op een onvoldoende score voor verzoeker, wat geen materiële motivering kan uitmaken.

Verzoeker benadrukt ten slotte dat de competenties van het opleidingsonderdeel die worden getoetst ook deel uitmaken van de competenties die in andere opleidingsonderdelen aan bod komen. Verzoeker verwijst naar volgende studieresultaten: Anatomie 1: 13/20, Anatomie 2: 14/20 en Anatomie 3 (waarvan neuroanatomie een onderdeel is): 15/20. Als hem wordt verweten dat hij pure basiskennis niet beheert, dan is dat in strijd met zijn studieresultaten. De interne beroepsinstantie moet ook de vakbekwaamheid van de andere docenten respecteren, meer bepaald bij het opstellen en afnemen van examens.

In haar *antwoordnota* wijst verwerende partij erop dat de docent niet verplicht is om op voorhand de examenvraag te bespreken met studenten. Ze merkt op dat de vragen ad random door verzoeker werden getrokken uit drie vragen van de docent en drie vragen van zijn collega, zoals was afgesproken.

Waar verzoeker aanhaalt dat de examenvraag niet is terug te vinden in de cursus, stipt verwerende partij aan dat verzoeker niet inziet dat er competenties getoetst worden bij een vaardigheidsexamen. Er wordt verwacht dat de student door klinisch redeneren de theoretische kennis omzet in de praktijk. Het is onmogelijk om alle praktijkgevallen die zich kunnen voordoen letterlijk te behandelen in een cursus. Volgens verwerende partij toont dit opnieuw de houding van verzoeker aan, die telkens weer zijn eigen falen wenst af te schuiven op fouten die de docent zou hebben gemaakt. Verwerende partij is echter van mening dat uit de antwoordsleutel en het verslag van de docent alsook uit de verslagen van de proefpersoon en de ombudsvrouw blijkt dat verzoeker onvoldoende inzicht en kennis van de vaardigheden had en dat de beoordeling van de docent wel degelijk correct was. De technieken die verzoeker toonde, waren niet van toepassing voor het concrete geval en werden niet correct uitgevoerd. Verwerende partij werpt nog op dat de bewering van verzoeker dat de docent bijvragen stelde om extra punten af te trekken niet correct is. De bijvragen die gesteld werden, gaven verzoeker de kans om zijn fouten in te zien en recht te zetten, maar verzoeker kwam door de bijvragen echter nog steeds niet op de juiste antwoorden.

Vervolgens verduidelijkt verwerende partij dat de interne beroepsinstantie de bij het vorige examen toegekende score van 9/20 herneemt omdat het gebruikelijk is dat aan de student het hoogst behaalde cijfer voor het examen wordt toegekend. Hiermee spreekt zij zich evenwel op geen enkele wijze uit over de beoordeling van de docent van het examen dat werd afgelegd op 3 juli 2019. Het gaat namelijk om een loutere toepassing van artikel 17.1.2 van het OER: “*Indien een student voor hetzelfde opleidingsonderdeel meer dan één examenresultaat heeft behaald, wordt het beste examenresultaat meegeteld voor de berekening van het eindtotaal.*”.

Waar verzoeker ten slotte beweert dat de competenties die worden getoetst ook deel uitmaken van de competenties die in andere opleidingsonderdelen aan bod komen, benadrukt verwerende partij dat er net een praktijkexamen wordt georganiseerd om de vaardigheden van de student te toetsen en niet enkel de theoretische kennis. In dergelijke studierichtingen zijn de vaardigheden

immers van cruciaal belang om de basiscompetenties te bezitten die nodig zijn voor het correct uitvoeren van technieken. Deze basiskennis moet door de student worden bijgehouden en wordt doorheen verschillende opleidingsonderdelen opnieuw getoetst. Zo wordt bij de basiscursus anatomie niet getoetst of de basiskennis door de student kan worden toegepast, wat net getoetst wordt tijdens het mondelinge examen van het opleidingsonderdeel “Neurokinesitherapie 3”.

In zijn *wederantwoordnota* stelt verzoeker vast dat verwerende partij niet tegenspreekt dat er geen instructie werd gegeven over de examenvraag. Volgens hem is het volstrekt irrelevant dat er nog andere vragen konden worden getrokken, want alles hing af van één vraag. Verzoeker stelt ook vast dat niet wordt ontkend dat de examenvraag niet terug te vinden is in de cursus. Volgens hem wordt niet geantwoord op de opmerkingen die hij hieromtrent heeft geformuleerd.

Vervolgens merkt verzoeker op dat de interne beroepsinstantie één van de twee puntenaftrekken van de docent ongedaan heeft gemaakt. Om te verhullen dat de docent hiermee wordt afgevallen, wordt nu gesteld dat het hoogste cijfer werd toegekend. Verzoeker vindt dit problematisch aangezien er maar één cijfer bestaat, nu het eerste cijfer is aangetast door een gebrek in het onderricht. Het is bovendien in strijd met de bestreden beslissing, die de beoordeling van de docent aanpast. Volgens verzoeker heeft de interne beroepsinstantie wel degelijk de overijverige docent teruggefloten in zijn puntenaftrek.

Ten slotte stelt verzoeker dat de redenering als zou het opleidingsonderdeel volledig afhangen van de praktische toepassing van basiskennis grotesk is, wanneer moet worden vastgesteld dat de helft van de punten (althans zonder willekeurige puntenaftrek) en het merendeel van de competenties worden getoetst in een computerexamen (waarop verzoeker 11/20 scoorde).

Beoordeling

De Raad wijst wat de beoordeling van dit middel betreft in eerste orde naar zijn vaststellingen bij het onderzoek en de beoordeling van het eerste en tweede middel. De Raad heeft geoordeeld dat het verslag van de docent over het examen een voldoende nauwkeurige weergave geeft van de vastgestelde tekortkomingen en de puntentoekenning. Er zijn ook geen redenen om de waarachtigheid van dit verslag van de docent in vraag te stellen.

Bijkomend onderzoekt de Raad hiernavolgende middelonderdelen. Verzoeker grieft dat hij geen instructie heeft gekregen over de examenvraag die hem werd gesteld. De Raad volgt

verwerende partij waar zij stelt dat er geen verplichting is om studenten voorafgaandelijk aan te geven welke concrete vragen of oefeningen tot het examenpakket behoren. Hoe ver de duiding gaat over de concrete inhoud van het examen behoort tot de autonomie van elke docent. Verder stelt de Raad vast dat verzoeker – zoals gebruikelijk bij mondelinge examens – uit een set van meerdere vragen een examenvraag heeft kunnen trekken, zoals ook blijkt uit het toegevoegde verslag van de ombudsvrouw, die aanwezig was op het examen (zie stuk 21 van verwerende partij). Het betrof *in casu* zes vragen waarvoor twee docenten (elk voor drie vragen) de evaluatie moesten uitvoeren in functie van de leerstof die zij doceren. In functie van de vraag die verzoeker trekt, gebeurt de evaluatie concreet door een van de twee aanwezige docenten. Dit is een transparante en open wijze van evalueren.

Het gegeven dat een docent tijdens een examen nog bijvragen stelt, is geen uitzonderlijke manier van ondervragen en kan in voorkomend geval een student de mogelijkheid bieden om eerdere vragen te corrigeren.

De stelling van verzoeker dat de betreffende examenvraag slechts ten dele in de cursus aan bod komt en het verwachte antwoord niet tot de leerstof behoort, overtuigt de Raad niet. Het betreft – zoals verwerende partij aangeeft – het omzetten van een vaardigheid van theorie in de praktijk en het is niet onlogisch dat in een cursus niet alle mogelijke concrete toepassingen worden geduid.

De Raad stelt verder met verzoeker vast dat de examencommissie heeft beslist om het cijfer van 7/20 van de docent op te trekken tot het eerder toegekend cijfer van 9/20. De Raad leest in artikel 17.1.2 van het onderwijs- en examenreglement dat ingeval een student tijdens een academiejaar meerdere beoordelingen krijgt op een opleidingsonderdeel het hoogste cijfer wordt toegekend. De Raad begrijpt dat in voorliggende zaak, waar de eerdere examenbeslissing werd vernietigd op grond van niet voldoende zorgvuldige totstandkoming ervan, de toepassing van deze bepaling door verzoeker in vraag wordt gesteld. De stelling dat de examencommissie hiermee de correctheid van het beoordelingsverslag van de docent in vraag stelt en de gestrengheid aankaart, volgt de Raad echter niet. De examencommissie stelt duidelijk dat zij de motivering van de docent volgt en tot de hare maakt. Verzoeker toont bij dit middelonderdeel verder ook geen concreet belang aan.

De Raad benadrukt verder dat elk examen op zijn eigen merites wordt beoordeeld en dat het gegeven dat verzoeker op andere, meer theoretische opleidingsonderdelen wel voldoende tot zeer goed heeft gepresteerd de regelmatigheid van huidige beoordeling niet als dusdanig kan aantasten. De Raad volgt verwerende partij ook in die zin dat de toepassing van een theoretisch kader en de aangeleerde basiscompetenties via uitvoering van technieken op een patiënt een specifieke vaardigheid betreft die in voorliggend opleidingsonderdeel wordt beoordeeld.

De Raad wijst op de grenzen van zijn appreciatiebevoegdheid waarbij hij zich niet in de plaats kan stellen van verwerende partij. De Raad kan onderzoeken of de examenbeslissing rechtmatig is genomen en binnen de grenzen van de kennelijke redelijkheid valt. De Raad wijst er ook op dat het gegeven dat verzoeker zelf van oordeel is dat hij de technieken correct heeft uitgevoerd en naar zijn perceptie weldegelijk zijn competenties heeft aangetoond er niet toe leidt dat de appreciatie van de docent – van wie vermoed wordt deskundig te zijn in deze discipline – niet regelmatig of onredelijk zou zijn.

De Raad concludeert dat bij verzoeker de perceptie leeft dat hij onterecht werd behandeld en niet correct werd onderricht en geëvalueerd door de betreffende docent. De Raad is van oordeel dat, na onderzoek van voorliggend dossier waarbij aan verzoeker een bijkomend instructie- en begeleidingsmoment en een nieuwe eerste examenkans werd geboden, het vermoeden van deskundigheid en objectiviteit van de docent *in casu* niet is weerlegd door verzoeker. Voorliggende beslissing werd bovendien afdoende gemotiveerd en doorstaat de toets van de redelijkheid.

De Raad leest ook in de beslissing dat verzoeker huidig academiejaar alsnog de kans heeft om het examen over dit praktisch opleidingsonderdeel in de tweede zittijd af te leggen.

Het middel is niet gegrond.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 12 augustus 2019, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Karla Van Lint,	kamervoorzitter
Jean Goossens	bestuursrechter – bijzitter
Piet Versweyveld	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Melissa Thijs	secretaris

De secretaris

Melissa Thijs

De voorzitter

Karla Van Lint

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 5.149 van 19 augustus 2019 in de zaak 2019/253

In zake: xxx

Tegen: VRIJE UNIVERSITEIT BRUSSEL
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Kristof Caluwaert en Alain François
kantoor houdend te 1050 Brussel
Louizalaan 99
Bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 12 juli 2019, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbeslissing van 29 mei 2019 waarbij werd beslist aan de verzoekende partij de herinschrijving in de doctoraatopleiding niet toe te laten en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 25 juni 2019 waarbij het intern beroep van verzoekende partij deels onontvankelijk, deels ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 5 augustus 2019.

Kamervoorzitter Karla Van Lint heeft verslag uitgebracht.

Verzoeker en advocaat Mauro Gisgand, die *loco* advocaat Kristof Caluwaert verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij heeft in oktober 2009 een doctoraat aangevat binnen de faculteit Ingenieurswetenschappen.

Op 29 mei 2019 heeft de Onderzoeksraad beslist om de herinschrijving van verzoeker niet toe te staan.

Verzoekende partij stelde op datum van 12 juni 2019 en op datum van 19 juni 2019 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 25 juni 2019 werd het intern beroep deels onontvankelijk, deels ongegrond verklaard.

De interne beroepsinstantie stelt vooreerst dat het beroep dat per e-mail werd ingesteld op 12 juni 2019 onontvankelijk is omdat het niet aangetekend werd verzonden. Bovendien is het niet ondertekend.

Het beroep van 19 juni 2019 is ontvankelijk. De interne beroepsinstantie is van oordeel dat het – gezien de bijzondere omstandigheden (geen voortgangsverslagen ingediend door de doctorandus zoals vereist door artikel 16 CDR die de voortgang of het gebrek daaraan moeten vastleggen twee jaar op rij zonder enige uitleg ondanks uitnodigingen en herinneringen; zijn doctoraat gestart in het academiejaar 2009-2010, met een einddatum die was voorzien in 2016 en geen enkel bewijs van enige vooruitgang over meerdere jaren, ook niet na het verschaffen door de promotor van een laatste kans in 2017) – betwistbaar is of de doctorandus zijn rechten geschonden werden door hem niet te horen. Het argument van doctorandus is dus ongegrond.

In ondergeschikte orde stelt de interne beroepsinstantie zich wel de vraag of de beslissing van de Onderzoeksraad anders zou zijn geweest indien de beweerde schending er niet was en de doctorandus toch zou zijn gehoord. Na de doctorandus tijdens de interne beroepsprocedure wel gehoord te hebben, besluit de interne beroepsinstantie dat dit niet het geval is omdat er tijdens de hoorzitting door de doctorandus alleen excuses werden aangebracht gegrond in zijn persoonlijke situatie, geen bewijzen van enige motivatie of vooruitgang en geen elementen die de interne beroepsinstantie overtuigen van zijn inzet of kans op succes om het doctoraat te beëindigen.

De beslissing op intern beroep werd per e-mail van 5 juli 2019 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 12 juli 2019 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Standpunt van partijen

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij dat het voorliggende beroep slechts ontvankelijk is in zoverre de middelen gericht zijn tegen de beslissing van de interne beroepsinstantie van 25 juni 2019. Ze merkt op dat het verzoekschrift onontvankelijk moet worden verklaard in de mate dat de middelen in het verzoekschrift hun oorsprong vinden in de oorspronkelijke beslissing van de Onderzoeksraad van 29 mei 2019 en niet in de interne beroepsbeslissing van 25 juni 2019. De beslissing van de interne beroepsinstantie, die overeenkomstig artikel 50, §5 van het Centraal reglement voor de toekenning van de academische graad van doctor over volheid van bevoegdheid beschikt, kent immers devolutieve werking waardoor deze beslissing in de plaats treedt van de initiële beslissing.

In zijn *wederantwoordnota* stelt verzoeker dat hij zich ter zake richt naar de wijsheid van de Raad.

Beoordeling

Verzoeker tekent beroep aan tegen de studievoortgangsbeslissing van 29 mei 2019 waarbij werd beslist aan de verzoekende partij de herinschrijving in de doctoraatsopleiding niet toe te laten (eerste bestreden beslissing) en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 25 juni 2019 waarbij het intern beroep van verzoekende partij deels onontvankelijk, deels ongegrond werd verklaard (tweede bestreden beslissing).

Uit artikel 50, §5 van het Centraal reglement voor de toekenning van de academische graad van doctor van verwerende partij blijkt dat de interne beroepsinstantie bevoegd is om, in voorkomend geval, de bestreden beslissing te wijzigen.

Dit betekent dat zij voor de beoordeling van de grond van de zaak in de plaats treedt van de Onderzoeksraad. In dat geval verdwijnt de beslissing van de Onderzoeksraad uit de rechtsorde, en kan zij niet meer het voorwerp uitmaken van een beroep bij de Raad.

Verzoekers beroep wordt derhalve onontvankelijk verklaard in de mate dat het is gericht tegen de eerste bestreden beslissing.

Wel kan verzoeker onregelmatigheden die kleven aan deze beslissing, nog op ontvankelijke wijze aanvoeren tegen de beslissing op intern beroep.

Het beroep is in die mate ontvankelijk.

V. De middelen

A. Eerste middel

Verzoekende partij beroept zich in een eerste middel op de schending van artikel 17, §1 van het Centraal reglement voor de toekenning van de academische graad van doctor.

Standpunt van partijen

Verzoeker stelt dat, aangezien er in zijn dossier sprake is van een gebrek aan voortgang, hij overeenkomstig artikel 17, §1 van het Centraal reglement voor de toekenning van de academische graad van doctor gehoord moet worden. Dit horen heeft evenwel niet plaatsgevonden, noch heeft hij hiervoor enige uitnodiging mogen ontvangen. Volgens verzoeker betwist de interne beroepsinstantie ook niet dat hij niet werd gehoord en dat het intern reglement aldus niet werd gevuld.

Verzoeker stelt vast dat de interne beroepsinstantie zijn argument afwijst door te verwijzen naar artikel 16 van het Centraal reglement voor de toekenning van de academische graad van doctor. De interne beroepsinstantie besluit dat – door het niet indienen van het opvolgingsverslag – er geen gebrek aan voortgang moet worden vastgesteld, zodat artikel 17, §1 niet in werking treedt. Volgens verzoeker is deze conclusie in strijd met de bewoordingen van artikel 17, §1, waarin staat dat het horen van de doctorandus moet plaatsvinden ‘*wanneer een kennelijk gebrek aan voortgang, en/of een grote discrepancie tussen de luiken van de promotor en dat van de doctorandus in het opvolgingsverslag wordt vastgesteld*’.

Verzoeker merkt op dat het reglement twee situaties voorziet, waarbij enkel voor de tweede situatie uitdrukkelijk wordt verwezen naar het opvolgingsverslag. De eerste situatie, met name het gebrek aan voortgang (waarop verzoeker zich beroept), kan dan ook niet uitsluitend gelinkt

worden aan het opvolgingsverslag. Volgens verzoeker kan het gebrek aan voortgang enkel worden geïnterpreteerd als het niet verderzetten van de doctoraatsstudie. Het niet tijdig indienen van dit opvolgingsverslag maakt een gebrek aan voortgang uit, zoals voorzien in artikel 17, §1 van het Centraal reglement voor de toekenning van de academische graad van doctor.

Verzoeker stipt verder aan dat het – overeenkomstig artikel 50, §4 van het Centraal reglement voor de toekenning van de academische graad van doctor – horen in het kader van de interne beroepsprocedure niet kan worden gezien als het horen conform artikel 17, §1 van dit reglement, laat staan dat dit horen het horen conform artikel 17, §1 zou vervangen. Hij had op dat moment immers zijn persoonlijke situatie en de problemen met zijn promotor kunnen uiteenzetten. Dit werd hem geweigerd tijdens de hoorzitting op 25 juni 2019. Verzoeker verduidelijkt dat zijn doctoraatsstudie van in het begin vertraging opliep, wat hij vervolgens concreet duidt.

In haar *antwoordnota* stipt verwerende partij vooreerst aan dat deze grief louter betrekking heeft op de beslissing van de Onderzoeksraad van 29 mei 2019. Verwerende partij benadrukt dat deze rechtshandeling ingevolge de devolutieve werking van het intern beroep uit het rechtsverkeer is verdwenen. Bovendien moet worden vastgesteld – voor zover het hoorrecht van verzoeker zou zijn miskend, *quod non* – dat verzoeker in het kader van het intern beroep wel degelijk werd gehoord en hem aldaar de kans werd gegeven om zijn persoonlijke toestand nader toe te lichten, wat hij ook heeft gedaan. Volgens verwerende partij heeft verzoeker dan ook geen belang bij het inroepen van deze grief.

Ten overvloede wijst verwerende partij erop dat, zoals ook werd aangegeven in de interne beroepsbeslissing, artikel 17, §1 van het Centraal reglement voor de toekenning van de academische graad van doctor enkel de situatie viseert waarbij een kennelijk gebrek aan voortgang blijkt uit het opvolgingsverslag. Aangezien verzoeker *in casu* zelfs geen opvolgingsverslag heeft ingediend, valt hij buiten de werkingssfeer van dit artikel en bestond er in hoofde van de Onderzoeksraad geen verplichting om hem te horen alvorens een beslissing te nemen.

In zijn *wederantwoordnota* merkt verzoeker op dat wel degelijk twee verhoren hadden moeten plaatsvinden, aangezien de hoorplicht zowel voor de Onderzoeksraad (artikel 17) als voor de interne beroepsinstantie (artikel 50) is voorzien. Waar verwerende partij aanhaalt dat hij geen

belang meer heeft om deze argumentatie in te roepen, gelet op het horen door de interne beroepsinstantie, stelt verzoeker dat verwerende partij hierin niet kan worden gevuld. Hij verduidelijkt dat het verhoor door de interne beroepsinstantie was beperkt tot enkele vooraf, door de interne beroepsinstantie bepaalde, opgestelde vragen. Dit verhoor werd bovendien abrupt beëindigd ondanks het feit dat verzoeker aangaf nog verduidelijkingen te willen geven betreffende zijn relatie met zijn promotor. Dit werd hem geweigerd. Volgens verzoeker blijkt uit het verslag van het verhoor ook dat de interne beroepsinstantie zijn uitleg op bepaalde punten verkeerd heeft begrepen. Verzoeker merkt op dat dit verslag niet ter ondertekening aan hem werd voorgelegd, hoewel de interne beroepsinstantie hiertoe de mogelijkheid had op basis van artikel 50, §4 van het Centraal reglement voor de toekenning van de academische graad van doctor. Als dit gebeurd zou zijn, had hij hierover de nodige opmerkingen kunnen maken, alsook melding kunnen maken van het feit dat hij niet in de mogelijkheid was om de relatie met zijn promotor toe te lichten.

Verzoeker wijst er ten slotte op dat het verhoor door de Onderzoeksraad op een andere wijze is georganiseerd dan het verhoor door de interne beroepsinstantie. Zo had hij de mogelijkheid om zich bij het verhoor door de Onderzoeksraad te laten bijstaan door een ombudsman. Volgens verzoeker staat vast dat verwerende partij haar eigen reglement niet heeft gevuld.

Beoordeling

De Raad leest in het dossier dat het – volgens de procedure weergegeven in het Centraal reglement voor de toekenning van de academische graad van doctor – aan de Commissie voor Doctoraatsopvolging (CDO) is om de kwalitatieve voortgang van verzoeker op te volgen (zie stuk 12 van verwerende partij). Artikel 17, §1 bepaalt immers: “*Ieder academiejaar bespreken alle CDO's de voortgang van de doctoraatsproefschriften. (...)*”

Deze bepaling voorziet ook dat een doctorandus wordt gehoord over de voortgang die hij heeft gemaakt wanneer zich bepaalde omstandigheden voortdoen. Het horen van de doctorandus moet plaatsvinden ‘*wanneer een kennelijk gebrek aan voortgang, of een grote discrepancie tussen de luiken van de promotor en dat van de doctorandus in het opvolgingsverslag wordt vastgesteld*’.

De Raad stelt vast dat verwerende partij dit procedurevoorschrift niet heeft toegepast omdat verzoeker geen voortgangsrapport heeft ingediend tegen de voorziene deadline, zoals bepaald in artikel 16 van het vermelde Centraal reglement.

De Raad leest in het reglement niet wat *an sich* de sancties zijn bij het niet indienen van dit studievoortgangsrapport. De Raad leest wel een heel duidelijke bepaling (artikel 17, §1) die voorschrijft dat een doctorandus ‘wordt gehoord’ wanneer er een kennelijk gebrek aan voortgang is. Het niet indienen van een voortgangsrapport geeft naar het oordeel van de Raad alleszins *prima facie* aan dat er mogelijk een gebrek is aan voortgang. De Raad stelt ook vast dat in het reglement geen enkele bepaling is opgenomen die toestaat dat louter op basis van de vaststelling van het niet indienen van een voortgangsrapport op de voorziene datum zoals bepaald in artikel 16 de verdere inschrijving wordt geweigerd.

De CDO heeft *in casu* geadviseerd de verdere inschrijving van verzoeker voor het doctoraat te weigeren aangezien er geen voortgangsrapport werd ingediend. De CDO heeft verzoeker voorafgaandelijk aan het formuleren van dit advies niet gehoord. In navolging van dit advies heeft de Onderzoeksraad beslist om de herinschrijving van verzoeker niet toe te laten (zie stuk 6 van verwerende partij). Uit deze beslissing van de Onderzoeksraad kan niet worden afgeleid in welke mate concreet is nagegaan of er redenen zijn waarom verzoeker niet tijdig een voortgangsrapport heeft ingediend en of er effectief geen verdere voortgang is gemaakt. De Onderzoeksraad, die met de beslissing van 29 mei 2019 negatief heeft beslist over de studievoortgang van verzoeker, stelt immers – in opvolging van het advies van de CDO – in zeer algemene bewoordingen en bondig dat aangezien verzoeker geen contact heeft genomen met de promotor en geen voortgangsrapport heeft ingediend het negatief advies tot herinschrijving voor verzoeker wordt goedgekeurd.

Alvorens het nemen van deze beslissing, die aan de basis ligt van de bevestiging van de interne beroepsinstantie tot weigering van de verdere inschrijving van verzoeker voor het doctoraat, werd de argumentatie van verzoeker over zijn persoonlijke situatie niet gehoord. Ter zitting wordt meegedeeld dat enkel de promotor werd gehoord.

De Raad stelt vast dat verzoeker door het verloop van de procedure niet de kans heeft gekregen om zijn inhoudelijke argumenten en zijn, volgens hem, precaire situatie en de pertinentie daarvan voor te leggen in de initiële procedure, zoals nochtans voorgeschreven in het reglement. Verzoeker heeft evenmin de kans gekregen om de moeilijke communicatie met zijn promotor

te duiden of om hierover wederwoord te bieden. Verzoeker heeft derhalve geen eerlijke kans gekregen om een inhoudelijk verweer te voeren doordat hij niet is gehoord door de CDO, zijnde de commissie die in eerste instantie bevoegd is voor het adviseren over de studievoortgang. Hij werd afgewezen op grond van het gegeven dat hij geen contact heeft opgenomen met zijn promotor en dat geen voortgangsrapport werd ingediend.

De Raad is verder van oordeel dat *in casu* deze miskenning van een duidelijk voorgeschreven procedureregel inzake het hoorrecht, zoals bepaald in artikel 17 van het vermelde reglement van verwerende partij, in het licht van de rechten van verdediging ook niet kan worden opgevangen door, zoals *in casu*, het horen van de doctorandus in het kader van het intern beroep voor een anders samengestelde commissie waar ook andere regels gelden. Dat deze duidelijke verplichting tot het mondeling horen van een student werd ingeschreven in de eigen reglementering daar waar dit in het kader van een initiële procedure niet gebruikelijk is en er bovendien – zoals blijkt uit het dossier – ook niet de mogelijkheid werd geboden om in plaats van een mondelinge hoorzitting de feiten in een schriftelijk dossier voor te leggen, acht de Raad een schending van de rechten van verdediging.

De initiële beslissing, die op basis van voorliggend dossier blijkbaar in essentie is gebaseerd op het niet indienen van het voortgangsrapport, is naar het oordeel van de Raad niet met het nodige respect voor de rechten van verdediging van verzoeker tot stand gekomen en miskent de eigen reglementering.

Het middel is gegrond.

De overige middelen dienen in de huidige stand van het geding niet te worden onderzocht nu ze niet tot een ruimere vernietiging kunnen leiden.

VI. Anonimisering

Verzoeker vraagt in zijn verzoekschrift de anonimisering van het arrest, bij de publicatie ervan.

Luidens artikel II.313, tweede lid van de Codex Hoger Onderwijs kan bij de publicatie van het arrest de identiteit van de verzoekende partij op diens uitdrukkelijk verzoek worden weggelaten.

Op het verzoek wordt ingegaan.

BESLISSING

- 1. De Raad vernietigt de beslissing van de interne beroepsinstantie van 25 juni 2019.**
- 2. Het bevoegde orgaan van verwerende partij zal een nieuwe beslissing nemen, rekening houdend met bovenvermelde overwegingen.**
- 3. Bij de publicatie van dit arrest door de Raad wordt de identiteit van verzoeker weggelaten.**

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 19 augustus 2019, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Karla Van Lint,	kamervoorzitter
Jean Goossens	bestuursrechter – bijzitter
Piet Versweyveld	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Melissa Thijs	secretaris

De secretaris

Melissa Thijs

De voorzitter

Karla Van Lint

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 5.120 van 5 augustus 2019 in de zaak 2019/257

In zake: Jihane LAKSIRI
Woonplaats kiezend te 1601 Ruisbroek
Brugstraat 42

Tegen: ERASMUSHOGESCHOOL BRUSSEL
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Stijn Butenaerts
kantoor houdend te 1080 Brussel
Leopold II-laan 180
Bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 13 juli 2019, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbeslissing waarbij aan de verzoekende partij een score van 6 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel “Klinische stage” en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 3 juli 2019 waarbij het intern beroep van verzoekende partij onontvankelijk werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 5 augustus 2019.

Kamervoorzitter Karla Van Lint heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Tanju Turkeli, die *loco* advocaat Stijn Butenaerts verschijnt voor de verwerende partij, is gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij is in het academiejaar 2018-2019 ingeschreven in de opleiding ‘Bachelor in de voedings- en dieetkunde’.

Voor het opleidingsonderdeel “Klinische stage” bekomt verzoekende partij een examencijfer van 8/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 1 juli 2019 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 3 juli 2019 werd het intern beroep onontvankelijk verklaard.

De interne beroepsinstantie stelt vast dat de klacht niet is ondertekend door de student. Zij beslist dan ook om het intern beroep onontvankelijk te verklaren.

De beslissing op intern beroep werd per e-mail van 8 juli 2019 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 13 juli 2019 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid - regelmatige uitputting van het intern beroep

Artikel II.285 van de Codex Hoger Onderwijs stelt, zoals de Raad recent reeds heeft overwogen (R.Stvb. 24 augustus 2018, nr. 4.376; R.Stvb. 14 september 2018, nr. 4.405), inzake de bevoegdheid van de Raad het volgende:

“Er wordt een Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, verder ‘de Raad’ genoemd, opgericht bij de bevoegde dienst van de Vlaamse Gemeenschap.

De Raad doet als administratief rechtscollege uitspraak over de beroepen die door studenten of personen op wie de beslissing betrekking heeft, worden ingesteld tegen studievoortgangsbeslissingen, na uitputting van de in afdeling 2 bedoelde interne beroepsprocedure.”

Wat betreft de plicht tot het voorafgaandelijk uitputten van het intern beroep, blijkt uit de memorie van toelichting bij het toenmalige decreet van 19 maart 2004 ‘betreffende de rechtspositieregeling van de student, de participatie in het hoger onderwijs, de integratie van bepaalde afdelingen van het hoger onderwijs voor sociale promotie in de hogescholen en de

begeleiding van de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen’ dat het intern beroep “*verplicht moet worden uitgeput vooraleer men een beroep kan instellen bij*” de Raad (*Parl. St. VI. Parl. 2003-2004, nr. 1960/1, 16*). De decreetgever heeft de uitputting van het intern beroep derhalve beoogd als een voorwaarde om tot de beroepsprocedure bij de Raad toegang te krijgen, en dus als een ontvankelijkheidsvoorwaarde bij dat beroep. Ook in de rechtsleer wordt aangenomen dat de regelmatige uitputting van een georganiseerd administratief beroep een voorwaarde is om een ontvankelijk beroep bij een administratief rechtscollege in te stellen (zie o.a. J. GORIS, *Georganiseerde administratieve beroepen*, Brugge, die Keure, 2012, 70-71; J. BAERT en G. DEBERSAQUES, *Raad van State. Afdeling Administratie. Ontvankelijkheid*, Brugge, die Keure, 1996, 99-105; P. POPELIER, “Over de uitputting van het georganiseerd administratief beroep als ontvankelijkheidsvoorwaarde voor een beroep bij de Raad van State”, noot onder RvS 16 augustus 1999, nr. 82.102, *RW* 1999-00, 850).

De vraag of verzoekster op ontvankelijke wijze het intern beroep heeft ingesteld, raakt derhalve aan het onderzoek naar de ontvankelijkheid van het bij de Raad ingestelde beroep.

Standpunt van partijen

Verzoekster gaat in haar verzoekschrift niet in op de beslissing van de interne beroepsinstantie om haar intern beroep onontvankelijk te verklaren.

In haar *antwoordnota* verwijst verwerende partij naar de artikelen II.283 en II.285, tweede lid van de Codex Hoger Onderwijs *juncto* de artikelen 15, §2 en 19 van de Algemene Rechtspositieregeling en stelt dat verzoekster op 1 juli 2019 een intern beroep indiende dat niet was ondertekend. Volgens haar werd het intern beroep dan ook terecht onontvankelijk verklaard.

Verwerende partij benadrukt ook dat de ondertekening van het verzoekschrift een substantieel vormvoorschrift uitmaakt, aangezien dergelijke handtekening de enige garantie uitmaakt dat het beroep wel degelijk door de belanghebbende (student) zelf is ingesteld. Daarnaast wijst verwerende partij erop dat verzoekster in haar verzoekschrift niet de minste kritiek, noch grief formuleert tegen de thans bestreden beslissing van 3 juli 2019 waarbij het intern beroep van verzoekster onontvankelijk werd verklaard.

Beoordeling

Een beroep bij de Raad kan pas ingesteld worden nadat het intern beroep regelmatig is ingesteld en uitgeput conform de artikelen II.283 t.e.m. 285 van de Codex Hoger Onderwijs. Met uitzondering van de verplichting om een intern beroep in te stellen en de termijnen voor het instellen en het behandelen van het intern beroep laat de decreetgever het aan de instellingen over om in het onderwijs- en examenreglement te bepalen welke vormvereisten – al dan niet met sancties – moeten worden nageleefd om een regelmatig intern beroep in te stellen.

In casu stelt de Raad vast dat artikel 15, §2 van de Algemene Rechtspositieregeling 2018-2019 (stuk 2 van verwerende partij) uitdrukkelijk bepaalt dat het verzoek ondertekend moet zijn door de student of zijn raadsman. Er wordt eveneens uitdrukkelijk bepaald dat deze vormvereiste op straffe van onontvankelijkheid moet worden nageleefd.

Hoewel het decreet – in tegenstelling tot de verplichting van een handtekening op straffe van onontvankelijkheid zoals bepaald in artikel II.294, §2, lid 2 Codex Hoger voor het ‘extern’ beroep – niet uitdrukkelijk voorschrijft dat het ‘intern’ beroepsschrift moet zijn ondertekend, acht de Raad het niet ontrecht dat dit als een substantiële vormvereiste wordt beschouwd. Op die manier wordt op een duidelijke manier de garantie geboden dat de verzoekster zelf het schriftelijk beroep heeft ingesteld. *A fortiori* is een niet-ondertekend intern beroep onregelmatig wanneer de ondertekening uitdrukkelijk op straffe van niet-ontvankelijkheid is voorgeschreven in het onderwijs- en examenreglement, zoals *in casu* in artikel 15, §2 van de Algemene Rechtspositieregeling 2018-2019.

De Raad leidt voorts uit het dossier af dat verzoekster wel degelijk op de hoogte kon zijn van deze substantiële vormvereiste. Op het puntenblad waarmee de examenbeslissing ter kennis werd gebracht aan verzoekster wordt immers de vereiste van de ondertekening van het intern beroepsschrift expliciet vermeld.

De Raad stelt dan ook vast dat verwerende partij het intern beroep terecht onontvankelijk heeft verklaard wegens de niet-ondertekening ervan.

Het middel is niet gegrond.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 5 augustus 2019, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Karla Van Lint,	kamervoorzitter
Jean Goossens	bestuursrechter – bijzitter
Piet Versweyveld	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Melissa Thijs	secretaris
De secretaris	De voorzitter

Melissa Thijs **Karla Van Lint**

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 5.141 van 16 augustus 2019 in de zaak 2019/259

In zake: Leslie MAES
 Woonplaats kiezend te 1083 Ganshoren
 Pampoelstraat 15

Tegen: ERASMUSHOGESCHOOL BRUSSEL
 bijgestaan en vertegenwoordigd door
 advocaat Stijn Butenaerts
 kantoor houdend te 1080 Brussel
 Leopold II-laan 180
Bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 13 juli 2019, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbeslissing van 27 juni 2019 waarbij aan de verzoekende partij een score van 5 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel “Afstudeerproject 2” en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 4 juli 2019 waarbij het intern beroep van verzoekende partij ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 5 augustus 2019.

Kamervoorzitter Karla Van Lint heeft verslag uitgebracht.

Verzoekster en advocaat Tanju Turkeli, die *loco* advocaat Stijn Butenaerts verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij is in het academiejaar 2018-2019 ingeschreven in de opleiding ‘Bachelor in de verpleegkunde’.

Voor het opleidingsonderdeel “Afstudeerproject 2” bekomt verzoekende partij een examencijfer van 5/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 28 juni 2019 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 4 juli 2019 werd het intern beroep ongegrond verklaard.

De interne beroepsinstantie verduidelijkt dat een onafhankelijke commissie van docenten de video herbekijkt waarin verzoekster het examen “Afstudeerproject 2” aflegt. Zij is van oordeel dat de beoordeling correct en gemotiveerd gebeurde o.b.v. vooraf bepaalde criteria en beslist om de genomen examenbeslissing te behouden.

De beslissing op intern beroep werd bij schrijven van 9 juli 2019 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 13 juli 2019 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Standpunt van partijen

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij dat het gedeelte van het beroep van verzoekster dat gericht is tegen de studievoortgangsbeslissing van 27 juni 2019 niet ontvankelijk is. Zij merkt op dat in de hypothese van een ontvankelijk beroep zoals *in casu* de beslissing van de bevoegde interne beroepsinstantie een beslissing uitmaakt die in de plaats treedt van de eerdere beslissing. Volgens verwerende partij kan in dergelijk geval enkel de interne beroepsbeslissing het voorwerp uitmaken van een extern beroep voor de Raad. Het beroep van verzoekster moet dan ook onontvankelijk worden verklaard in zoverre het gericht is tegen de beslissing van 27 juni 2019.

In haar *wederantwoordnota* gaat verzoekster op dit aspect niet in.

Beoordeling

Verzoekster tekent beroep aan tegen de studievoortgangsbeslissing van 27 juni 2019 waarbij aan de verzoekende partij een score van 5 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel “Afstudeerproject 2” (eerste bestreden beslissing) en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 4 juli 2019 waarbij het intern beroep van verzoekende partij ongegrond werd verklaard (tweede bestreden beslissing).

Uit artikel 17 van de Algemene Rechtspositieregeling 2018-2019 van verwerende partij blijkt dat de interne beroepsinstantie bevoegd is om, in voorkomend geval, de bestreden beslissing te wijzigen.

Dit betekent dat zij voor de beoordeling van de grond van de zaak in de plaats treedt van de examencommissie. In dat geval verdwijnt de beslissing van de examencommissie uit de rechtsorde, en kan zij niet meer het voorwerp uitmaken van een beroep bij de Raad.

Verzoeksters beroep wordt derhalve ambtshalve onontvankelijk verklaard in de mate dat het is gericht tegen de eerste bestreden beslissing.

Wel kan verzoekster onregelmatigheden die kleven aan deze beslissing, nog op ontvankelijke wijze aanvoeren tegen de beslissing op intern beroep.

Het beroep is in die mate ontvankelijk.

V. De middelen

A. Enig middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een enig middel beroeft op de schending van het redelijkheids-, het zorgvuldigheids- en het motiveringsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekster stipt vooreerst aan dat zij reeds voor de derde keer een ongunstige beslissing van de eindjury kreeg. Volgens haar weerspiegelt deze beslissing niet haar vier studiejaren omdat zij een vaste en volhardende student was sinds het begin van haar opleiding.

Vervolgens verduidelijkt verzoekster dat de jury, bestaande uit drie personen, de student een vragenlijst geeft van vier vragen. De student krijgt 30 minuten om zijn verdediging schriftelijk voor te bereiden, waarbij hij verschillende elementen moet overwegen bij het beantwoorden van de vragen. De vragen gaan over drie casussen die de student op voorhand heeft gekregen. Verzoekster stelt dat zij tijdens haar verdediging de verschillende basisprincipes heeft gerespecteerd en heeft toegepast. Zij voegde ook antwoorden toe in overeenstemming met de verwachtingen en paste aan wat er tijdens de vorige feedback werd gezegd. Volgens verzoekster gaf zij, binnen de vooropgestelde timing, voor elk van de vier vragen een kwaliteitsantwoord.

Verzoekster stelt vast dat, ondanks het correct beantwoorden van de vragen van de eindjury, de beslissing van de jury nog steeds negatief is. De reden hiervoor is dat de antwoorden niet voldoende ontwikkeld zijn. Volgens verzoekster kunnen de vragen moeilijk dieper en volgens de vooropgestelde elementen worden beantwoord als studenten bijvoorbeeld de vraag krijgen: ‘Geef de symptomen van Alzheimer’. Zij merkt ook op dat er sprake is van een subjectieve factor, afhankelijk van de goede interpretatie en goede wil van de juryleden die het eindexamen evalueren. Volgens haar is de reden die de jury geeft eigenlijk een element dat niet gemeten kan worden.

Ten slotte benadrukt verzoekster dat haar examen werd gefilmd en dat de video's van haar drie verdedigingen ter beschikking zijn bij het onderwijszend personeel.

In haar *antwoordnota* verwijst verwerende partij vooreerst naar artikel II.294 van de Codex Hoger Onderwijs *juncto* artikel 21 van de Algemene Rechtspositieregeling en stelt dat in het verzoekschrift voor het eerst bezwaren worden aangevoerd omtrent de beoordelingsmethode die de jury hanteert, en meer in het bijzonder de “goede interpretatie” en de “goede wil” die de juryleden zouden hanteren bij het evalueren van het eindexamen. Volgens verwerende partij werd dit bezwaar niet opgeworpen tijdens de interne procedure. Verwerende partij benadrukt dat verzoekster in de procedure voor de Raad geen nieuwe bezwaren kan aanvoeren, tenzij de grondslag ervan pas tijdens of na afhandeling van de interne beroepsprocedure aan het licht is gekomen, tenzij het bezwaar betrekking heeft op de wijze waarop het intern beroep werd

behandeld of tenzij het bezwaar raakt aan de openbare orde. Die specifieke voorwaarden zijn *in casu* niet voldaan. Volgens verwerende partij dienen deze bezwaren, waarbij verzoekster in haar verzoekschrift voor het eerst kritiek uit op de beoordeling van de jury zelf, dan ook uit de debatten te worden geweerd.

Vervolgens benadrukt verwerende partij dat een onafhankelijke commissie van docenten de video heeft herbekeken waarin verzoekster het mondelinge examen voor het opleidingsonderdeel “Afstudeerproject 2” aflegt, zodat kan worden nagegaan of de jury verzoekster wel degelijk correct heeft beoordeeld. Verwerende partij verwijst naar de bevindingen van de commissie op de antwoorden die verzoekster heeft uiteengezet tijdens haar examen. De commissie komt tot de conclusie dat verzoekster onvoldoende diepgang biedt in haar antwoorden. Bovendien wordt de integratie van de cursus gemist in de antwoorden. Een pure reproductie van de cursus volstaat evenwel niet. De commissie besluit dat verzoekster onvoldoende aandacht heeft besteed aan het multidisciplinaire team, de wettelijke en ethische aspecten, de wensen van de zorgvrager en het respect voor de basisprincipes.

Verwerende partij wijst erop dat het behaalde resultaat in de bijlage bij de bestreden beslissing wordt verduidelijkt. Uit de beoordeling blijkt dat verzoekster op de 14 criteria 9 onvoldoendes behaalt, 1 beperkte score en 4 voldoendes. Volgens verwerende partij is het behaalde resultaat van 5/20 dan ook terecht. Verzoekster geeft geen blijk te voldoen aan de eindcompetenties zoals opgenomen in de ECTS-fiche.

In haar *wederantwoordnota* stelt verzoekster dat aan de studenten vier vragen worden gesteld tijdens de verdediging. Volgens haar verwacht de jury dat deze vragen op basis van bepaalde criteria worden beantwoord, die de studenten – hoewel ze het evaluatiereport voor het examen krijgen – evenwel niet kennen. Verzoekster stelt dat de uitleg haar ook op de feedbackmomenten onduidelijk blijft. Ze weet niet hoe ze het moet aanpakken om een goed resultaat te behalen. Elke keer heeft ze toegepast wat er gezegd werd tijdens de feedbackmomenten, maar het blijft onvoldoende.

Verzoekster merkt op dat haar een score van 0/5 werd toegekend voor de wettelijke aspecten. Ze vindt dit niet correct. Ze kreeg immers een vraag over het fixeren van een patiënt, waarbij ze heel het wettelijk kader over fixatie heeft gegeven bij het beantwoorden van de vraag. Volgens haar weet de jury zelf dat niet alle criteria in alle vragen aan bod kunnen komen en houdt ze er rekening mee. Daarnaast behaalde verzoekster voor het aantonen van geïntegreerd

kunnen werken 0/10. Deze score vindt zij evenmin correct, wat ook geldt voor andere aspecten waarvoor ze een onvoldoende heeft behaald.

Verzoekster benadrukt ten slotte dat ze voor al haar cursussen van de opleiding bijna altijd van de eerste keer geslaagd was en dat haar stages en IC-stage heel goed en vlot zijn verlopen. Volgens haar kwamen alle criteria van “Afstudeerproject 2” ook tijdens alle stages en examens aan bod.

Beoordeling

Het beroep gaat in essentie over het gegeven dat verzoekster na de kennisname van de beslissing van de examencommissie, de feedback en de interne beroepsprocedure nog steeds niet begrijpt waarom zij een onvoldoende heeft behaald voor het opleidingsonderdeel ‘Afstudeerproject 2’, waarvoor zij voor de derde maal examen heeft afgelegd.

De Raad benadrukt dat hij conform artikel II.291 van de Codex Hoger Onderwijs zijn appreciatie niet in de plaats mag stellen van de bevoegde instanties van verwerende partij. De Raad mag enkel nagaan of de beslissing op een wettige wijze tot stand is gekomen en of de bevoegde instanties, binnen de grenzen van hun beoordelingsbevoegdheid, niet kennelijk onredelijk hebben gehandeld. De Raad wijst ook op het vermoeden van deskundigheid en objectiviteit dat kleeft aan een docent. In het licht van deze deskundigheid wordt aan een docent een ruime autonomie gegeven om de te doceren inhoud van een opleidingsonderdeel, de beoordelingscriteria alsook de wijze van evalueren vast te leggen. De Raad zal enkel tussenkomen wanneer blijkt dat de evaluatie niet is gebeurd volgens de vooropgestelde regels en criteria en als de toekenning van de punten als kennelijk onredelijk moet worden beschouwd.

In casu stelt de Raad in eerste instantie vast dat in de ECTS-fiche op een duidelijke wijze de doelstellingen alsook de begin- en eindcompetenties zijn opgenomen (zie stuk 8 van verwerende partij). De eindcompetenties worden verwacht te worden behaald op het niveau ‘gespecialiseerd’. Het doel van het opleidingsonderdeel is een integratie van kennis en verpleegkundig inzicht te tonen aan de hand van casuïstiek. De evaluatie gebeurt mondeling voor een jury. De toetsing gebeurt aan de hand van voorafgaandelijk opgestelde criteria. Per toetsingscriterium wordt een beoordeling gegeven op een schaal van ‘(ruim) onvoldoende’ tot ‘(ruim) voldoende’ met telkens een puntenscore (zie stuk 2 van verwerende partij). Verzoekster

behaalde op de 14 criteria 9 onvoldoendes, 1 beperkte score en 4 voldoendes, wat heeft geleid tot een resultaat van 5/20.

In casu stelt de Raad vast dat verzoekster haar voorgelegde casussen heeft kunnen voorstellen aan een jury van drie personen die vragen over de casussen hebben geformuleerd. Van het examen werd een video-opname gemaakt die door de interne beroepsinstantie opnieuw werd bekeken.

De Raad stelt op basis van voorliggend dossier *prima facie* vast dat de evaluatie correct en volgens de voorgeschreven regels en criteria, duidelijk opgenomen in de ECTS- fiche, is gebeurd.

Verzoekster stelt dat er een video ter beschikking is van de afname van het examen. De Raad stelt vast dat de interne beroepscommissie een gedegen onderzoek heeft gevoerd na het bekijken van de video van het examen van verzoekster in het kader van het intern beroep en dat zij de visie van de jury heeft bevestigd.

De Raad onderzoekt hierna de concrete grieven van verzoekster. Verzoekster wijst op haar doorgedreven motivatie en inzet. Zij stelt dat zij de correcte antwoorden op de betreffende vragen van de jury heeft gegeven. Zij stelt dat de bewering van de jury dat haar antwoorden niet diepgaand genoeg zijn niet correct is en dat de correctheid van de antwoorden niet meetbaar is aan de hand van criteria. De beoordeling getuigt van subjectiviteit. Zij wijst erop dat zij op andere examens wel geslaagd is en dat zij de verwachte competenties heeft aangetoond.

De Raad moet met verwerende partij vaststellen dat verzoekster geen concrete grieven formuleert waarom deze beslissing van de jury, die werd bevestigd door de interne beroepsinstantie, niet correct en subjectief zou zijn. Dat van verzoekster een diepgaand antwoord wordt verwacht staat duidelijk aangegeven in de ECTS-fiche. Ook omvat de ECTS-fiche en het beoordelingsformulier dat de jury hanteert een meetbare schaal om de antwoorden in kaart te brengen en om een score te geven per criterium. Op die wijze wordt een transparante beoordeling gegeven.

In het licht van het vermoeden van deskundigheid en objectiviteit dat kleeft aan de docent, *in casu* een jury van drie personen, moet een student concreet aangeven waarom een beoordeling

niet kan standhouden. Verzoekster overtuigt de Raad hiervan niet in het licht van voorliggend dossier. Het betreft eerder een eigen aanvoelen en perceptie van verzoekster dat zij wel degelijk de correcte en voldoende diepgaande antwoorden heeft geformuleerd en dat de jury een oppervlakkige beoordeling heeft gegeven. Het is echter niet aan verzoekster om zelf de beoordeling te geven van haar prestaties. De loutere bewering dat deze evaluatie niet meetbaar en subjectief is, leidt er niet toe dat de appreciatie van de docent, *in casu* een jury, van wie vermoed wordt deskundig te zijn in deze discipline, niet regelmatig of onredelijk zou zijn.

De Raad benadrukt ook dat elk examen op zijn eigen merites wordt beoordeeld. Het gegeven dat verzoekster voor andere opleidingsonderdelen wel goed heeft gepresteerd kan de regelmatigheid van huidige beoordeling niet als dusdanig aantasten. Elke beoordeling gebeurt binnen het geëigend competentie- en evaluatiekader, zoals uitgetekend in de ECTS-fiche.

De Raad concludeert dat voorliggende examenbeslissing op een correcte en zorgvuldige wijze is tot stand gekomen. De beslissing is ook afdoende gemotiveerd en niet onredelijk.

De Raad leest in het dossier dat verzoekster huidig academiejaar alsnog de kans heeft om het examen over dit opleidingsonderdeel in de tweede zittijd af te leggen.

Het middel is niet gegrond

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 16 augustus 2019, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Karla Van Lint,	kamervoorzitter
Jean Goossens	bestuursrechter – bijzitter
Piet Versweyvelt	bestuursrechter – bijzitter

bijgestaan door

Melissa Thijs secretaris

De secretaris

Melissa Thijs

De voorzitter

Karla Van Lint

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 5.150 van 20 augustus 2019 in de zaak 2019/264

In zake: Mirgena MALIQI
Woonplaats kiezend te 8900 Ieper
Oude Vaartstraat 6

Tegen: KATHOLIEKE HOGESCHOOL VIVES ZUID
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Sofie Logie en Michiel Descheemaeker
kantoor houdend te 8500 Kortrijk
Beneluxpark 27B
Bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 15 juli 2019, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbeslissing van 27 juni 2019 waarbij aan de verzoekende partij een score van 8 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel ‘Beroepspraktijk 3’ en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 8 juli 2019 waarbij het intern beroep van verzoekende partij ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 5 augustus 2019.

Kamervoorzitter Karla Van Lint heeft verslag uitgebracht.

Verzoekende partij en advocaat Michiel Descheemaeker, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij is in het academiejaar 2018-2019 ingeschreven in de opleiding ‘Bachelor in de verpleegkunde’ (via afstandsonderwijs).

Voor het opleidingsonderdeel ‘Beroepspraktijk 3’ bekomt verzoekende partij een examencijfer van 8/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 27 juni 2019 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 8 juli 2019 werd het intern beroep ontvankelijk, maar ongegrond verklaard.

De interne beroepsinstantie stelde dat er volgens de praktijklector voldoende tijd werd voorzien voor begeleiding. De drie voorziene bezoeken vonden plaats, alsook een bijkomend gesprek om de eindevaluatie nog beter te kunnen duiden. De lector geeft aan dat de studente tijdens de gesprekken heel snel in de verdediging gaat. Hij geeft de indruk dat zij het moeilijk heeft om kritiek te aanvaarden. Ook meer neutrale feedback, zoals de suggestie om langzamer te praten, viel soms moeilijk. Er werden wel degelijk werkpunten geformuleerd, stuk voor stuk essentieel in de geestelijke gezondheidszorg: onvoldoende reflectie; te weinig koppeling aan pathologie; ontbreken van klinisch redeneren en moeite om op een abstract niveau te denken. Het is zeker zo dat de studente hard werkt (“tomeloze inzet”), zowel in haar voorbereiding als tijdens de stage. Zowel de docenten als de beroepsinstantie zijn onder de indruk van de vele elementen die de studente combineert in haar leven (werken, stage lopen, gezin). Dit lijkt er echter voor te zorgen dat de studente continu in een modus van ‘voortdoen’ zit, waarbij weinig tijd en ruimte is voor een kritische reflectie over het handelen. De grote investering die ze doet in deze studie en de grote consequenties van een niet-slagen leggen een bijkomende druk op haar, wat begrijpelijk maakt waarom feedback lastiger is. Toch is het belangrijk dat de studente meer focust op reflectie op eigen handelen en minder op het gepresteerd krijgen van de uren.

Volgens de lector zijn er verder wel degelijk kansen op de stage, alleen slaagt de studente er onvoldoende in om die in haar leerproces aan te grijpen. Dat is ook te wijten aan het feit dat ze weinig tijd neemt voor de theoretische vakken. Daardoor mist ze bagage die haar sterker zou maken. Het valt de lector op dat de studente steeds de oorzaken van het mislukken buiten zichzelf situeert. Het blijkt heel moeilijk om dit te doorbreken.

Verder is er volgens de praktijklector niet meteen een indicatie dat de afkomst van verzoekster in haar nadeel zou gespeeld hebben.

Met betrekking tot de woordenwisseling, blijkt volgens de lector ook hieruit dat verzoekster het lastig heeft om op een constructieve wijze met feedback om te gaan. Veeleer dan te luisteren naar de kritiek en na te gaan wat ze ermee zou kunnen aanvangen in de toekomst, volhardt verzoekster stevast in haar eigen gelijk. Deze houding heeft de evaluatie mee beïnvloed, niet het conflict op zich.

Na grondige beraadslaging en heroverweging van het administratief dossier heeft de beroepsinstantie beslist de eerder genomen beslissing, namelijk de eerder toegekende score van 8/20, te handhaven.

De beslissing op intern beroep werd per e-mail en bij aangetekend schrijven van 9 juli 2019 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 15 juli 2019 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

A. Exceptio obscuri libelli

Standpunt van partijen

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij dat het beroep onontvankelijk is omdat van de totale onduidelijkheid, waardoor de *exceptio obscuri libelli* zich opdringt. Verwerende partij verwijst hierbij naar artikel II.294 van de Codex Hoger Onderwijs. Volgens verwerende partij valt uit het verzoekschrift niet af te leiden welke bepalingen verzoekster geschonden acht. Het enige wat uit het beroep gedistilleerd kan worden, is dat verzoekster niet akkoord is met de bestreden beslissing. Ze geeft een uitgebreide lijst van “verzuchtingen” weer, dewelke niet gelezen kunnen worden als zogenaamde “middelen”, daar zij geen bepalingen viseren die geschonden geacht worden. De Raad heeft in het verleden reeds vastgesteld dat loutere beweringen, mededelingen of twijfels geen voldoende basis vormen voor een middel.

Bovendien kan uit het verzoekschrift ook geen vordering worden afgeleid. In huidig verzoekschrift kan enkel een vraag tot herbeoordeling gelezen worden, wat niet binnen de bevoegdheid ligt waardoor de Raad gevat is. Het verzoekschrift is, aldus verwerende partij, dan ook onontvankelijk.

In haar *wederantwoordnota* stelt verzoekster dat de bezwaren die zij heeft ingediend bij de interne beroepsinstantie allemaal gedetailleerd zijn, met méér dan een feitelijke omschrijving. Er is volgens verzoekster nooit sprake geweest van loutere beweringen of twijfels. Het verantwoorden van een stage van vijf weken is volgens verzoekster geen “verzuchting”, maar betreft wel de feiten die zich afgespeeld hebben tijdens de stage waarvan de lage score van 8/20 achteraf is bekendgemaakt. Verzoekster stelt dat zij in elk geval de reglementaire bepalingen van het OER, het stagereglement en het stagevademecum niet heeft geschonden.

Beoordeling

Uit het verzoekschrift kan de Raad afleiden dat verzoekster zich beroept op een schending van het redelijkheidsbeginsel en het zorgvuldigheidsbeginsel, in combinatie met een schending van het non-discriminatiebeginsel.

Zij formuleert enkele concrete grieven die in hoofdzaak te maken hebben met een beweerd gebrek aan begeleiding en feedback tijdens de stage, de onduidelijkheid van de beoordeling in het licht van haar prestaties, inzet en motivatie en het onterecht rekening houden met haar afkomst en accent.

In welke mate deze grieven ook voldoende geduid en onderbouwd zijn en doel treffen, onderzoekt de Raad bij de grond van de zaak.

B. Voorwerp van het beroep

De Raad onderzoekt, desnoods ambtshalve, de ontvankelijkheid van het beroep.

Verzoekster tekent beroep aan tegen de studievoortgangsbeslissing van 27 juni 2019 waarbij aan verzoekster een score van 8 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel “Beroepspraktijk 3” (eerste bestreden beslissing) en de beslissing van de interne

beroepsinstantie van 8 juli 2019 waarbij het intern beroep van verzoekster ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard (tweede bestreden beslissing).

Uit artikel 91 van het OER van verwerende partij blijkt dat de interne beroepsinstantie bevoegd is om, in voorkomend geval, de bestreden beslissing te wijzigen.

Dit betekent dat zij voor de beoordeling van de grond van de zaak in de plaats treedt van de examencommissie. In dat geval verdwijnt de beslissing van de examencommissie uit de rechtsorde, en kan zij niet meer het voorwerp uitmaken van een beroep bij de Raad.

Verzoeksters beroep wordt derhalve onontvankelijk verklaard in de mate dat het is gericht tegen de eerste bestreden beslissing.

Wel kan verzoekster onregelmatigheden die kleven aan deze beslissing, nog op ontvankelijke wijze aanvoeren tegen de beslissing op intern beroep.

Het beroep is in die mate ontvankelijk.

V. De middelen

A. Eerste middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een eerste middel beroept op een schending van het redelijkheidsbeginsel en het zorgvuldigheidsbeginsel, in combinatie met een schending van het non-discriminatiebeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekster stelt vooreerst dat ze te weinig begeleiding kreeg van de praktijklector, [J.M.]. Volgens verzoekster begint een goede begeleiding met het bekendmaken van de reden van een lage score vanwege de docent. Tot nog toe heeft verzoekster deze reden nog niet gezien, zelfs tot verbazing van de leden van de interne beroepsinstantie. Verder stelt verzoekster dat haar punt voor het andere examen van Geestelijke Gezondheidszorg van de betreffende docent ook nog niet was bekendgemaakt in het rapport van 27 juni. Het punt is slechts op 2 juli bekendgemaakt. Er waren wel drie begeleidingsmomenten, maar hier waren van in het begin onderbrekingen qua telefoons, sms'en, bellen... van de kant van de lector. Verzoekster stelt dat

ze hier begrip voor heeft, maar zij moest tijdens de evaluatie opnieuw het gesprek hervatten en opnieuw dezelfde uitleg geven, waardoor kostbare tijd verloren ging. Ze stelt ook dat haar eindevaluatie d.d. 5 december 2018 verplaatst is naar 18 december 2018, terwijl zij die dag twee andere belangrijke examens had en nog een keer de tweede opdracht klinisch redeneren voor de docent diende voor te bereiden. Deze verplaatsing van de eindevaluatie gebeurde door tijdsgebrek vanwege de docent.

Verder stelt verzoekster dat de uitleg en feedback over haar tussentijdse evaluatie d.d. 22 november 2018 louter mondeling is gebeurd. De feedbackformulieren tussen 5 en 22 november 2018 waren allemaal positief, tot verzoekster op 22 november bij de tussentijdse evaluatie een ander verhaal hoorde van de mentor: zij zou gehaast zijn, ongestructureerd tijdens gesprekken met patiënten... Verzoekster heeft tijdens dit gesprek geen woord gezegd, omdat het voor haar een complete verrassing was. Verzoekster stelt dat zij ook aan de interne beroepsinstantie verduidelijkt heeft dat er op haar stageplaats geen reden was om gehaast te zijn, zoals de mentor beweerde. De stageplaats was rustig en niet te druk, in tegenstelling tot andere stageplaatsen. De mentor gaf ook nog de opmerking dat verzoekster beter in een rusthuis zou werken in plaats van in een psychiatrische afdeling. Inzake het gestructureerd werken, stelt verzoekster dat zij hier tijdens de dagelijkse feedback nooit een opmerking over had gehad. Na een korte uitleg is de tussentijdse evaluatie volgens verzoekster beëindigd zonder concreet uitgelegde werkpunten vanwege de docent. Bij haar andere stages waren er nochtans voortdurend e-mails en begeleidingen van de docenten. Verzoekster stelt dat ze deze keer niet werd bijgestuurd. Volgens haar had de docent veel te hoge verwachtingen, terwijl zij een werkstudent is uit het tweede jaar afstandsonderwijs die niet dagelijks in deze sector werkt en de eerste stage op een psychiatrische afdeling was. Verzoekster stelt dat de opleiding voor werkstudenten 5 tot 6 jaar duurt. Verzoekster geeft verder aan dat ze nooit moeite heeft gehad met abstract denken. Volgens verzoekster was het de eerste keer dat ze dit hoorde en heeft de docent dit nooit laten weten tijdens de gesprekken. Verzoekster heeft het gevoel dat dit als last-minute reden naar boven komt. Voor haar is dit geen reden voor een 8/20.

Verder stelt verzoekster dat ze twee keer haar opdracht klinisch redeneren heeft gedaan en tijdens de opdracht twee aangepaste wetenschappelijke artikels heeft bijgevoegd: één over borderline en één over depressie. Als de eerste opdracht niet goed is gegaan, dan is de tweede op 18 december 2018 op gedetailleerde wijze voorgelegd tijdens de eindevaluatie. Verzoekster stelt dat ze voor haar tweede patiënt veel voorbereiding had gedaan: met de patiënt naar

doktersconsultaties geweest, deelgenomen aan de aangepaste therapieën, al zijn medicatie e.d. uitgelegd tijdens de mondelinge opdracht van klinisch redeneren. Verzoekster begrijpt niet wat hier de reden is om een onvoldoende te geven op het eindevaluatie-formulier. Verzoekster stelt dat ze de eindevaluatie ingevuld door de docent niet heeft willen ondertekenen tijdens het laatste gesprek en ze heeft de reden hiervoor ook toegelicht aan de docent en de interne beroepsinstantie: de docent had een onvoldoende gegeven voor bepaalde zaken zoals klinisch redeneren patiënt 2, terwijl verzoekster hier zoveel werk en energie had ingestoken, alsook voor de visie van de afdeling en andere punten van het formulier.

Ook heeft de docent volgens verzoekster nooit rekening gehouden met haar grote motivatie tijdens de stage. Volgens verzoekster was ze altijd een gemotiveerde studente, die steeds als eerste kandidaat was voor bepaalde taken in de afdeling zoals dagelijkse bloedafname, gesprekken met de patiënten, overdracht geven, rondleiding geven aan nieuwe patiënten, deelname aan de doktersconsultaties... Verzoekster stelt dat de docent hier geen woord over gezegd heeft. Verzoekster vond het invullen van het eindevaluatieformulier van zijn kant klakkeloos en kort door de bocht, zonder rekening te houden met de feedback van de dagelijkse stage en met haar zelfevaluatie. Volgens verzoekster was haar voorbereiding ook op tijd ingediend en had ze haar stageboek altijd bij tijdens de stageperiode. Het niet willen ondertekenen van het eindevaluatieformulier betekent volgens verzoekster niet dat ze het been stijf houdt, maar wel dat ze niet akkoord is met de onvoldoendes van de docent.

Verzoekster stelt dat ze een studente in het afstandsonderwijs is en dat ze werk, gezin en schoolstage combineert in het dagelijks leven. Verzoekster vindt dit geen reden om een slechte prestatie te geven op de stage, zoals vermeld staat in de interne beroepsbeslissing. Verzoekster wist voor de aanvang van haar studies al dat het een grote uitdaging zou zijn om alles goed te combineren. Verzoekster merkt op school dat de cijfers van de tweede- en derdejaarsstudenten afstandsonderwijs drastisch gedaald zijn in vergelijking met het eerste jaar. Volgens verzoekster ligt dit aan te weinig begeleiding en steun vanuit de directie enerzijds en te veel drukte vanuit gezin en werk anderzijds, waardoor veel studenten ofwel opgeven ofwel overschakelen naar het dagonderwijs. Verzoekster stelt dat er veel studenten naar de ombudsdiens zijn gestapt om de begeleiding aan te kaarten. Verzoekster heeft zich haar keuze voor de studies en stages evenwel nooit beklaagd, ondanks alles blijft ze even enthousiast en gemotiveerd. Het is niet de eerste keer dat zij opnieuw gaat studeren, ook vroeger diende zij studeren en stage te combineren met haar werk. Volgens verzoekster heeft drukte niets te maken met het aanvaarden

van feedback, zoals de interne beroepsbeslissing vermeldt. Het niet willen ondertekenen van de eindevaluatie betekent niet dat zij niet kan omgaan met feedback. De eindevaluatie vermeldt ook niets over haar uitstekende mondelinge rapportering of de respectvolle relatie die verzoekster met de patiënten had opgebouwd. Volgens verzoekster zijn dit wel onderdelen van haar goede dagelijkse prestaties.

Verder stelt verzoekster dat ze de kansen in de stageafdeling altijd zelf moet grijpen, ook als er geen begeleiding was. Voor sommige gesprekken met patiënten moet echter de toestemming van de verpleegkundige worden gevraagd, hetgeen de docent goed genoeg weet. Van bepaalde verpleegkundigen mocht verzoekster mee in gesprek gaan, dit was een goed leerproces voor haar. Met sommige patiënten, zoals de eerste borderline patiënt die verzoekster gekozen had voor haar eerste opdracht klinisch redeneren, mocht verzoekster echter ‘voorlopig’ van de andere verpleegkundigen geen gesprek voeren. Op de dag dat een gesprek zou doorgaan, was de patiënt echter geïrriteerd door een hevige discussie met een verpleger, waarop de patiënt was weglopen van de afdeling en hierna ontslagen was. Verzoeker heeft dit alles aangekaart met de docent tijdens de tussentijdse evaluatie van de eerste patiënt.

Verzoekster stelt tevens dat ze vooraf geen kennis en communicatie gehad heeft van de stageafdeling in verband met haar tussentijdse en haar eindevaluatie, terwijl zij alles correct heeft uitgevoerd zoals gevraagd werd. Dit heeft niets te maken met het ontbreken van theoretische kennis, zoals de interne beroepsbeslissing vermeldt. Verder stelt verzoekster dat ze altijd haar excuses heeft aangeboden als er iets fout liep, vb. steriliteitsfouten. Verzoekster is een tweedejaarsstudente en ze heeft geen moeite met het toegeven van fouten, dit hoort erbij tijdens de stage. Ze stelt dat ze ook nooit iemand anders heeft aangeduid voor iets dat zij fout heeft gedaan.

Met betrekking tot haar afkomst, stelt verzoekster dat zij aan de interne beroepsinstantie heeft uitgelegd dat zij van bepaalde verplegers niet in het verpleegbureau mocht blijven om informatie op te zoeken in verband met een dossier of medicatie, terwijl andere studenten dit wel mochten. Verzoekster moest dit thuis opzoeken. Ze mocht ook geen dialect gebruiken (zie feedback van 14 november), terwijl iedereen op de stageplaats wel West-Vlaams praat. Verzoekster heeft dan haar best gedaan om dit niet meer te doen.

Met betrekking tot het conflict, stelt verzoekster dat er nooit ruzie geweest is. Ze heeft zich verontschuldigd voor haar steriliteitsfout en heeft verder niets meer gezegd. De volgende dag heeft ze de gevraagde bijlage meegebracht (zie bijlage bij de feedback van 2 december). Op het einde van haar stage hebben de hoofdverpleegkundige en de andere verpleegkundigen verzoekster bedankt voor de vijf weken die ze geholpen had en wensten ze haar verder veel succes.

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij vooreerst dat in de externe beroepsprocedure geen nieuwe middelen kunnen worden opgeworpen. Het is vaste rechtspraak van de Raad dat middelen die niet in het intern beroep werden opgeworpen, niet op ontvankelijke wijze voor het eerst in de procedure voor de Raad kunnen worden aangevoerd. Er dient te worden vastgesteld dat verzoekster bulletpointgewijs een reeks opmerkingen weergeeft, dewelke voor het eerst aan bod komen in haar verzoekschrift. Zo haalt zij in haar verzoekschrift voor het eerst aan dat:

- Zij niet akkoord kan gaan met de score voor o.m. “klinisch redeneren”;
- De docent geen rekening zou hebben gehouden met haar hoge motivatie;
- De eindevaluatie geen correcte weergave van de feiten vormt, aangezien er niets gezegd werd over haar “uitstekende mondeline rapportage” en “de respectvolle relatie die zij had opgebouwd met de patiënten”;
- Zij geen voorafgaande communicatie zou hebben gehad met haar stageplaats, waardoor de opmerkingen rond het ontbreken van theoretische kennis niet correct zouden zijn, maar te wijten aan het uitblijven van voorafgaande communicatie.

In de mate uit bovenvermelde opmerkingen al een middel kan worden ontwaard, dient volgens verwerende partij vastgesteld te worden dat zij niet terug te vinden zijn in het intern beroepschrift. Tevens zijn bovenvermelde opmerkingen niet gericht tegen de wijze waarop het intern beroep werd behandeld of hebben de opmerkingen betrekking op elementen waarvan verzoekster pas na het indienen van het intern beroep kon kennis nemen. Bovenstaande opmerkingen kunnen volgens verwerende partij dan ook niet leiden tot een ten gronde beoordeling en dienen onontvankelijk te worden verklaard.

Ondergeschikt kan het verzoekschrift, met het oog op de rechten van verdediging, hoogstens ontvankelijk worden verklaard en behandeld op de wijze zoals het door verwerende partij werd begrepen. Verwerende partij heeft dan ook geprobeerd om de verschillende bulletpoints uit het verzoekschrift te bundelen waar zij onderling een verband tonen en deze gezamenlijk te

behandelen waar mogelijk, al dient andermaal te worden benadrukt dat niet kan worden ingezien welke bepalingen verzoekster precies viseert en geschonden acht.

Voorafgaandelijk stelt verwerende partij dat de argumentatie van verzoekster er grotendeels op neer komt dat de Raad zich bij de beoordeling in de plaats zou stellen van verwerende partij. Welnu, dit is niet mogelijk dan tenzij de beoordeling van verzoekster kennelijk onredelijk is, *in casu* ten zeerste *quod non*. Verzoekster geeft aan dat hij het niet eens is met de bestreden beslissingen en vraagt dan ook – zonder dat dit evenwel gezegd wordt in haar beroepschrift – om een nieuwe beoordeling/beslissing. Verzoekster vraagt de Raad dus een directe inhoudelijke beoordeling, die veel verder gaat dan de kennelijke onredelijkheidstoets. De Raad mag in principe géén appreciatie uitdrukken omtrent de waarde van de student. Nochtans toont verzoekster op geen enkele manier aan waarom de beslissingen van de examencommissie en de interne beroepsinstantie geen juiste weerspiegeling zouden zijn van haar prestaties die in het evaluatieformulier op diverse punten door zowel de mentor als de stagebegeleider (sterk) negatief beoordeeld worden. In het verzoekschrift ontwaart verwerende partij verschillende argumenten/opmerkingen die de Raad zouden moeten nopen tot het nemen van een nieuwe beslissing. Verzoekster verliest echter uit het oog dat de Raad geen opportunitoordeel kan maken en zich niet in de plaats kan stellen van de interne beroepsinstantie. De volledige argumentatie van verzoekster is echter wel gebouwd op deze verkeerde veronderstelling.

Vooreerst voert verzoekster aan dat zij te weinig begeleiding van de stagementor zou hebben gekregen. Verwerende partij stelt ten eerste dat in de bestreden beslissing uitgebreid wordt ingegaan op de beweringen van verzoekster. Dit aspect werd door de interne beroepsinstantie reeds uitvoerig behandeld. Zo blijkt o.m. uit de dagelijkse feedback dat er telkens werkpunten geformuleerd werden. Ter illustratie citeert verwerende partij niet-limitatief uit deze formulieren. Dit gebeurde evenzeer in de tussentijdse evaluatie door de mentor op 21 november 2018 en in de tussentijdse evaluatie door de docent op 22 november 2018 en vervolgens evenzeer na bovenvermelde tussentijdse evaluatie in de dagelijkse feedbackformulieren. Dienaangaande wordt in het kader van de herhaaldelijke fouten op het vlak van wondverzorging zelfs een aparte nota toegevoegd, waarbij andermaal uitvoerig feedback gegeven wordt. De beweringen van verzoekster staan dan ook haaks op de feiten zoals in het administratief dossier vermeld. Daarnaast blijkt ook uit de eindevaluatie van verzoekster dat er geen problemen waren op het vlak van feedback. Verwerende partij kan dan ook niet inzien waar verzoekster dergelijke beweringen vandaan haalt. Uit de dagelijkse feedback, de tussentijdse evaluatie van zowel de

mentor als haarzelf blijkt dat er op afdoende wijze feedback is gegeven. Wel dient te worden vastgesteld – zoals herhaaldelijk werd weergegeven in de verschillende feedbackmomenten – dat verzoekster het moeilijk heeft met het krijgen van feedback en dit al vlug onder de noemer “kritiek” plaatst. In de bestreden beslissing werd over het omgaan met feedback evenzeer benadrukt dat verzoekster moeite heeft om hier op constructieve wijze mee om te gaan. Bovendien gaan de beweringen als zou er een gebrek aan begeleiding zijn geweest niet op en legt verzoekster hiervan niet het minste bewijs voor. Bovendien is gebrek aan begeleiding zo dit het geval zou zijn, *in casu* ten zeerste *quod non*, volgens rechtspraak van de Raad nooit een reden op zich om een positieve score toe te kennen. Tot slot merkt verwerende partij nog op dat verzoekster zelf geen gebruik heeft gemaakt van het voorziene feedbackmoment op haar inzagemoment.

Ten tweede voert verzoekster aan dat de eindevaluatie geen correcte weergave van de feiten zou vormen. Verwerende partij merkt voorafgaand op dat dit middel pas dienstig is in de mate de Raad van oordeel zou zijn dat dit argumenten vormen die niet voor het eerst in het extern beroepschrift aangevoerd worden. Verzoekster stelt dat de opmerking in het proces-verbaal omtrent het abstract denken geen afdoende reden is om haar een score van 8/20 te geven. Volgens verwerende partij is de score van 8/20 vooreerst een eindresultaat van een globale beoordeling van de 13 doelstellingen. Evident valt en staat die score niet met de opmerking omtrent het “abstract denken”. Zoals in het proces-verbaal geduid wordt, wil verwerende partij wijzen op het feit dat verzoekster zich beperkt tot “*het oplijsten van het concreet handelen doch deze niet kan kaderen binnen een bepaald denkkader (paradigma) als herstel, SHR, contextueel.. en slaagt ze er niet in om te conceptualiseren of abstraheren van het concrete handelen*”. Nochtans werd in de verschillende feedbackmomenten herhaaldelijk gesteld dat zij zich niet mocht beperken tot opsommingen van haar dagactiviteiten. Verwerende partij ziet alvast niet in wat de correlatie is tussen de opmerking omtrent de twee kinderen en het abstract denken.

Daarnaast gaat verzoekster niet akkoord met de beoordeling betreffende het “klinisch redeneren”. Zij argumenteert dat zij hier “veel werk en energie in gestoken heeft” en ook veel voorbereidend werk gedaan heeft. Verwerende partij stelt vooreerst dat het niet relevant is of verzoekster hier veel dan wel weinig tijd aan besteed heeft. De beoordeling gebeurt op basis van wat voorgesteld dient te worden, wat echter ondermaats bleek te zijn. De tekortkomingen zijn structureel en hebben niets te maken met het voorbereidende werk, zoals het al dan niet

aanwezig zijn op een doktersconsultatie. De docent zou evenmin rekening gehouden hebben met haar grote motivatie en hier zou tijdens de evaluatiemomenten geen melding van gemaakt zijn. Nochtans blijkt volgens verwerende partij uitvoerig uit de feedbackmomenten, de tussentijdse evaluatie, de eindevaluatie en het proces-verbaal dat het enthousiasme van verzoekster wel degelijk aan bod is gekomen en mee in rekening genomen is. Evident brengt het gedreven zijn in al zijn vormen niet met zich mee dat andere gedragsindicatoren daardoor positief dienen te worden beoordeeld.

Verzoekster stelt dat er in haar eindevaluatie niet gezegd werd over haar “uitstekende mondelinge rapportage” en “de respectvolle relatie die zij had opgebouwd met de patiënten”. Nochtans blijkt volgens verwerende partij zowel uit het tussentijds verslag dat zij zowel voor haar tussentijdse feedback als voor haar eindevaluatie telkens een score “uitstekend” gekregen had voor de doelstelling “1.2.2, a) behandelt de zorgtonvanger en zijn context respectvol en tactvol”. Ook voor de overige actiepunten 1.1.2, a, 1.2.2, b, 1.2.2, c en 1.3.2, a kreeg verzoekster telkens een score “goed” zowel voor de tussentijdse feedback als voor de eindevaluatie. Deze score komt overigens overeen met de score die verzoekster zelf gegeven had. Bijgevolg is de relatie met de patiënten wel degelijk mee in rekening genomen. De uitstekende mondelinge rapportage die verzoekster voorhoudt, betreft het mondeling verslag uitbrengen aan de mentoren over de uitgevoerde activiteiten en gesprekken. Nochtans blijkt uit deze gesprekken dat verzoekster zich vaak beperkte tot het oppervlakkig benoemen van bepaalde symptomen, zonder deze verder te concretiseren. Uit de dagelijkse feedback blijkt dat er door de mentor vaak opgemerkt werd dat er meer diende te worden doorgevraagd en er meer diepgang moest zijn.

Vervolgens zou zij geen voorafgaande communicatie gehad hebben hebben met haar stageplaats. Zij meent dan ook dat de opmerkingen rond het ontbreken van theoretische kennis niet correct zijn. Uit de evaluatie blijkt volgens verwerende partij alvast dat de tekortkomingen op het vlak van theoretische kennis wel degelijk een inhoudelijke tekortkoming uitmaken en deze geen uitstaans hebben met voorafgaande “communicatieproblemen”. Zoals uiteengezet in het proces-verbaal van de stage, betreft dit wel degelijk een theoretische kennis die ontbreekt. Verzoekster toont op geen enkel moment aan dat deze beoordeling niet correct zou zijn. Tot slot is het ook de taak van de student zelf om contact op te nemen met de stageplaats en/of de docent als er bepaalde onduidelijkheden of vragen zijn.

Tot slot stelt verzoekster dat zij benadeeld zou zijn door haar afkomst en dat zij dan ook anders behandeld zou zijn door bepaalde verplegers. Verwerende partij stelt dat verzoekster vooreerst op geen enkel moment melding heeft gemaakt van een discriminerende behandeling door verplegers op de stageplaats. Voor het eerst wordt dit opgemerkt in haar intern beroepschrift. Nochtans dienen de verschillende feedbackmomenten om dergelijke zaken aan te kaarten. Evenzeer kan verzoekster zich steeds richten tot de mentor of de docent om dergelijke problemen aan te kaarten, hetgeen niet gebeurde. Daarnaast heeft de docent inderdaad een opmerking gemaakt over het gebruik van haar dialect. Verwerende partij kan echter niet inzien hoe dergelijke goedbedoelde opmerking te maken kan hebben met haar afkomst. Volledigheidshalve dient vastgesteld te worden dat actiepunt 8.2.2, a van doelresultaat 8 uitdrukkelijk polst naar professioneel taalgebruik. Er kan alvast niet ingezien worden op welke wijze verzoekster hier een dienstig middel kan ontwaren.

In haar *wederantwoordnota* gaat verzoekster in op verschillende elementen uit de antwoordnota van verwerende partij. Zij stelt onder meer dat het ontvangen van feedback een communicatieonderdeel is tussen haar en de verpleegkundige, wat zij altijd zal blijven accepteren en respecteren in het belang van de productiviteit in de zorg. Met betrekking tot de beweerde ‘nieuwe middelen’, stelt verzoekster dat er nieuwe elementen zijn opgedoken in de beslissing van de nieuwe beroepsinstantie. Haar repliek hierop beschouwt verzoekster *niet* als een nieuw middel. Ook stelt verzoekster dat ze in de antwoordnota geen uitleg vindt over het gebrek aan tijd tijdens de evaluatiegesprekken vanwege de docent. Tevens stelt verzoekster dat de dagelijkse feedback goed was, ondanks de werkpunten die vermeld werden. Volgens verzoekster heeft iedere stage zijn werkpunten en zijn studenten daar om te leren. Zij benadrukt dat zij een werkstudent is, die niet dagelijks aan de slag is op een verpleegkundige, laat staan een psychiatrische afdeling. Ze stelt dat zij nood hebben aan meer begeleiding en ondersteuning. Verzoekster benadrukt ook haar motivatie en stelt dat zij niet “defensief en agressief” uit de hoek is gekomen. Volgens haar komt dit ook niet terug in de feedbackformulieren. Tevens haalt verzoekster aan dat zij nooit eerder een onvoldoende kreeg voor visie en kaderen van visie in andere stages. Zij herhaalt ook dat ze niet akkoord is met het punt voor de opdracht ‘klinisch redeneren’. Verzoekster betreurt de manier van onderschatten van de consultaties. Zij vermeldt ook nog dat, alleen omdat ze een symptoom niet benoemt tijdens een ondervraging, dit niet betekent dat ze de pathologie niet kent. Verder stelt verzoekster nog dat ze de enige studente in de afdeling was die initiatief nam om verschillende overdrachten en rondleidingen te doen tijdens de vijf weken.

Beoordeling

1. De Raad herinnert er vooreerst aan dat hij zijn appreciatie over de prestaties van verzoekster niet in de plaats mag stellen van de bevoegde instanties van verwerende partij. De Raad mag enkel nagaan of de beslissing op een wettige wijze tot stand is gekomen en of de bevoegde instanties, binnen de grenzen van hun beoordelingsbevoegdheid, niet kennelijk onredelijk hebben gehandeld.

In casu betwist verzoekster de score van 8/20 voor het opleidingsonderdeel ‘Beroepspraktijk 3’ in de bacheloropleiding verpleegkunde.

Zoals gebruikelijk bij stagebeoordelingen verloopt het beoordelingsproces complex, omdat er meerdere actoren bij betrokken worden: de stagementor van de plaats waar de student de stage volbrengt en een docent/stageverantwoordelijke van de hoger onderwijsinstelling. Dit is ook in voorliggend dossier het geval.

In casu leest de Raad in de ECTS-fiche (zie stuk 3 van verwerende partij) en het vademeicum (stuk 4 van verwerende partij) hoe de stage en evaluatie verloopt.

De specifieke beoordelingscriteria (13 DLR’s) van de stage voor het niveau 3 zijn tevens opgenomen in de ECTS-fiche.

De Raad stelt verder vast dat zowel de dagelijkse feedbackformulieren, de tussentijdse evaluatieformulieren van mentor en student, de eindevaluatie van mentor en student, de tussentijdse evaluatie en eindevaluatie van de docent en het proces-verbaal van de stage (stukken 5, 6, 7, 8 en 9 van verwerende partij) deel uitmaken van het uitgebreid dossier dat is opgesteld door de betrokken partijen (student, docent, stagementor) en is neergelegd ter inzage van de student.

De Raad is van oordeel dat de organisatie van de stage *prima facie* correct volgens de voorgeschreven richtlijnen is verlopen en dat alle vereiste documenten deel uitmaken van het stagedossier.

2. De Raad onderzoekt hierna de door verzoekster ingeroepen middelonderdelen en komt tot de hiernavolgende vaststellingen en overwegingen. De Raad tracht in de opsomming van de diverse grieven van verzoekster enige orde te brengen en bundelt deze onder drie middelonderdelen.

2.1. De eerste en voornaamste grief van verzoekster betreft de beweerde ontoereikende feedback/informatie en begeleiding die zij zou gekregen hebben tijdens de stage.

Het is vaststaande rechtspraak dat een student niet mag verstoken blijven van essentiële informatie die hem/haar in staat moet stellen om zich met kennis van zaken voor te bereiden, noch van essentiële feedback/begeleiding die de student de mogelijkheid moet bieden dat hij/zij de competenties bereikt of dat hij/zij tijdig kan remediëren. Het is ook vaste rechtspraak dat een vermeend gebrek in de begeleiding *an sich* nog niet leidt tot de onregelmatigheid van de stagebeslissing, tenzij er een duidelijk direct verband kan worden aangetoond tussen de gebreken en het niet bereiken van de vooropgestelde competenties.

In casu stelt de Raad vast dat verzoekster in eerste instantie doelt op de beweerde ontoereikende begeleiding en feedback van de praktijklector [J.M.].

De Raad moet in dat verband vaststellen dat verzoekster tijdens haar stage zoals voorgeschreven drie bezoeken heeft gehad van de lector, alsook een bijkomend gesprek om de eindevaluatie nog beter te kunnen duiden. Verzoekster ontken dit ook niet. De Raad is tevens van oordeel dat de beweerde onderbrekingen tijdens de gesprekken waar verzoekster op duidt *an sich* nog niet aantonen dat er inhoudelijk geen gepaste feedback werd gegeven. Evenmin blijkt dit uit het gegeven dat de laatste besprekking over de eindevaluatie zou zijn verplaatst naar een latere datum.

De lector geeft aan dat de studente tijdens de gesprekken heel snel in de verdediging gaat. Hij heeft de indruk dat zij het moeilijk heeft om kritiek te aanvaarden. Ook meer neutrale feedback, zoals de suggestie om langzamer te praten, viel soms moeilijk. Er werden volgens de lector wel degelijk werkpunten geformuleerd, zoals onvoldoende reflectie, te weinig koppeling aan pathologie, ontbreken van klinisch redeneren en moeite om op een abstract niveau te denken. Deze punten zijn naderhand ook als tekortkoming vastgesteld.

Uit het dossier blijkt dat verzoekster het niet eens is met deze vaststellingen, wat echter nog niet wil zeggen dat de feedback niet naar behoren is gebracht. Ook de stelling van verzoekster dat de verwachtingen van de lector te hoog waren, onderbouwt dit middelonderdeel niet. Het is, in het licht van het vermoeden van deskundigheid dat geldt voor een docent, aan hem/haar om de leerresultaten en het te bereiken niveau te bepalen. De Raad zal op dit vlak enkel tussenkommen in het geval een kennelijke onredelijkheid wordt aangetoond.

Verder heeft verzoekster ook moeite met de feedback van de mentor en verwijst ze in algemene zin naar andere stages waar de begeleiding van de docenten volgens haar beter was. Ze stelt dat tijdens de dagelijkse feedback enkel positieve elementen werden aangebracht.

De Raad stelt echter vast dat uit de dagelijkse feedbackformulieren (zie stuk 5 van verwerende partij) blijkt dat er op diverse stagedagen op meerdere werkpunten werd gewezen zoals bij de bloedafname, de identiteitscontrole, aandacht voor privacy, de bevraging van de patiënten, steriliteit, let op bij gebruik van dialect, best geen fysiek contact... Er werden ook tips gegeven, zoals het doorvragen en meer gerichte vragen stellen aan de patiënten.

Op geen enkel vlak toont verzoekster aan dat de naar haars inziens gebrekkige begeleiding ertoe heeft geleid dat de vastgestelde tekortkomingen, die ook als werkpunten tijdens de stage werden gesigneerd, te wijten zijn aan gebreken in de begeleiding of een gemis aan feedback. De Raad heeft eerder de indruk dat verzoekster, zoals verwerende partij ook aangeeft, de kritiek die wordt gegeven niet goed kan plaatsen. De woordenwisseling die heeft plaatsgehad op de stageplaats en *an sich* de beoordeling niet heeft beïnvloed, wijst ook in die richting. De Raad begrijpt ook de teleurstelling van verzoekster, die zwaar investeert in deze opleiding en zeer veel moed en gedrevenheid toont. De suggesties die de lector doet naar de toekomst toe, zoals onder meer de werkpunten op een rustige manier meenemen in het leerproces en meer tijd steken in de theoretische vakken zodat met meer zelfzekerheid aan de slag kan worden gegaan, zijn zeer waardevol.

2.2. Het tweede middelonderdeel dat verzoekster aanbrengt, is de beweerde onduidelijkheid en incorrectheid van de beoordeling. De inhoudelijke grieven van verzoekster betreffen in essentie het gegeven dat er onvoldoende rekening zou zijn gehouden met de positieve evolutie die zij heeft aangetoond.

Verzoekster wijst onder meer op haar inzet en motivatie en haar goede relatie met de patiënten. Zij geeft aan waarom ze niet akkoord is met de vastgestelde werkpunten en tekortkomingen zoals onvoldoende reflectie, te weinig koppeling aan pathologie, ontbreken van klinisch redeneren en moeite om op een abstract niveau te denken.

De Raad is van oordeel dat de eindbeoordeling steun moet vinden in alle verslagen, zowel van de docenten als van de stagementoren, en deze verslagen moeten evenwichtig zijn en zowel zwakke als sterke punten van de student bevatten. De beoordelingswijze moet voldoende transparant zijn, zodat het mogelijk is om op basis van die gegevens te beoordelen of de examenbeslissing afdoende grondslag vindt in de onderliggende verslagen.

In casu kan de Raad niet anders dan vaststellen dat, zoals ook weergegeven is in de antwoordnota van verwerende partij, er een zeer evenwichtige en gedetailleerde weergave wordt gegeven van de prestaties van verzoekster tijdens de stage en dat er kwaliteitsvolle evaluatierapporten voorliggen. Uit het proces-verbaal van de stage blijkt ook duidelijk waarom verzoekster tekortschiet op de vermelde werkpunten zoals abstract denken, reflectie, klinisch redeneren...

De weerleggingen van verzoekster zoals onder meer een gebrek in de communicatie, geen begrip voor combinatie van werk en gezin, geen aandacht voor haar respectvolle relatie met patiënten en geen rekening houden met de goede rapportages op dat vlak, stroken niet met het neergelegde dossier en de neergelegde tussentijdse verslagen en overtuigen de Raad niet.

Het is ook vaste rechtspraak van de Raad dat de beoordeling van een stage geen rekenkundig gemiddelde hoeft te zijn van de beoordeelde competenties. Zelfs een tekort op één eindcompetentie kan een tekort op het geheel verantwoorden.

Bij verzoekster werd naast meerdere voldoendes ook op meerdere competenties/doelstellingen een minpunt aangeduid, wat aangeeft dat deze doelstelling cruciaal wordt om een DLR te bereiken (zie stukken 8 en 9 van verwerende partij). De Raad moet ook vaststellen dat verzoekster herhaaldelijk op een steriliteitsfout werd gewezen, wat in het kader van een stage verpleegkunde niet anders dan zwaar kan doorwegen.

In se komt het betoog van verzoekster erop neer dat zij, in het licht van haar inzet en motivatie, niet begrijpt waarom zij niet geslaagd is. Het gegeven dat zij de eindevaluatie niet heeft ondertekend, toont haar teleurstelling en onbegrip aan. Verwerende partij erkent ook, zoals duidelijk blijkt uit het dossier en meer bepaald uit het proces- verbaal van de stage, deze gedrevenheid en inzet van verzoekster. Het is echter niet aan verzoekster zelf om het niveau van haar prestaties te beoordelen in het licht van de vooropgestelde doelstellingen. Evenmin kan de Raad, zoals hoger geduid, zich in de plaats stellen van de beoordeling van de verantwoordelijke docent. Het dossier geeft niet aan dat de stagebeslissing onregelmatig of kennelijk onredelijk werd genomen. Daartoe ligt *in casu* geen enkel element voor ter onderbouwing.

Het middelonderdeel is niet gegrond.

2.3. Wat tot slot de bewering betreft van verzoekster dat zij in het licht van haar afkomst niet gelijk is behandeld, moet de Raad vaststellen dat verzoekster van deze bewering geen enkel bewijs aanbrengt.

De bewering dat zij niet zoals andere studenten informatie kon nagaan in het verpleegbureau, is niet feitelijk onderbouwd en verzoekster toont ook niet concreet aan dat zij daardoor mindere prestaties heeft kunnen leveren.

Het gegeven dat er een opmerking werd gemaakt over een correct taalgebruik waarmee gedoeld werd op het dialect van verzoekster, moet breder gekaderd worden en geldt voor alle studenten. Het is een vooropgestelde doelstelling in het kader van deze stage dat een professioneel taalgebruik van de stagiair vereist is.

In het licht van het vermoeden van deskundigheid en objectiviteit dat ten aanzien van een docent gehanteerd wordt, volstaan deze beweringen van verzoekster niet om de Raad van het tegendeel te overtuigen.

Het middelonderdeel is niet gegrond.

3. De Raad is van oordeel dat uit het dossier blijkt dat de stage op een zorgvuldige wijze is verlopen en dat de interne beroepsinstantie het dossier in voldoende mate heeft onderzocht en

een afdoende motivering heeft gegeven om de onvoldoende score te onderbouwen. Dat zij het aangewezen acht dat verzoekster in het licht van de vastgestelde tekortkomingen op diverse DLR's nog niet klaar is om de volgende stap in het traject te zetten, is niet kennelijk onredelijk.

De Raad acht het, in het licht van de vastgestelde tekortkomingen op diverse competenties, niet onredelijk om een score van 8/20 toe te kennen.

De ingeroepen middelonderdelen zijn niet gegrond.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 20 augustus 2019, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Karla Van Lint,	kamervoorzitter
Jean Goossens	bestuursrechter – bijzitter
Piet Versweyveld	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Melissa Thijs	secretaris

De secretaris

Melissa Thijs

De voorzitter

Karla Van Lint

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 5.152 van 23 augustus 2019 in de zaak 2019/266

In zake: Eline VERHELST
Woonplaats kiezend te 9600 Ronse
Scheldekouter 271

Tegen: KATHOLIEKE HOGESCHOOL VIVES ZUID
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Sofie Logie en Matthias Castelein
kantoor houdend te 8500 Kortrijk
Beneluxpark 27B
Bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 13 juli 2019, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de interne beroepsinstantie van 8 juli 2019 waarbij het intern beroep van verzoekende partij ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 5 augustus 2019.

Kamervoorzitter Karla Van Lint heeft verslag uitgebracht.

Verzoekende partij en advocaat Michiel Descheemaeker, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij is in het academiejaar 2018-2019 ingeschreven in de opleiding ‘Bachelor in het kleuteronderwijs’.

Voor het opleidingsonderdeel ‘Praktijk 1’ bekomt verzoekende partij een examencijfer van 9/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 29 juni 2019 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 8 juli 2019 werd het intern beroep ontvankelijk, doch ongegrond verklaard.

De interne beroepsinstantie stelde met betrekking tot de vermeende vooringenomenheid van de bezoekende lector dat uit het gesprek met de lectoren blijkt dat de stage vorig academiejaar inderdaad niet kon doorgaan, omdat de stagemap niet in orde was. Dat betekent ook dat er tijdens de opleiding via werkplekleren nooit een evaluatie is geweest van het didactisch handelen van de studente. Er wordt formeel gesteld dat de evaluatie enkel op basis van de stage in dagonderwijs is gebeurd. Men erkent wel dat een verwijzing naar vorig jaar voor de studente een negatieve connotatie gehad kan hebben. Bij het bepalen van het finale cijfer worden overigens niet enkel de plusjes en de minnetjes geteld. Er wordt ook met de beschreven werkpunten rekening gehouden. Die waren er voor de mentor ook, ondanks de plusjes in de eerste kolom.

Met betrekking tot het probleem met de *Beebot*, stelt de interne beroepsbeslissing dat mevrouw [D.B.] de Beebot na de mislukte activiteit heeft meegenomen naar de IT-medewerker. Die stelde vast dat er geen technisch mankement was. Aanvankelijk deed het toestel het wel degelijk, maar zodra er complexere commando’s nodig waren werkte het niet meer. Hieruit bleek dat het een kwestie van onvoldoende kennis was. Bovendien bleek ook dat het grondvlak dat de studente voor de activiteit had gemaakt, ondermaats was. Dat was niet enkel de mening van de bezoekende lector. Ook collega-lectoren bevestigden dit.

Met betrekking tot de alternatieve activiteit, stelt de interne beroepsbeslissing dat men niet zomaar een alternatief kan aanbieden. Dit kan enkel als het voorbereid is en in de stagemap aanwezig is. Bovendien moest de vervangende activiteit zinvol zijn. Daarom suggereerde de bezoekende lector het versje, dat was immers voorbereid.

Met betrekking tot de andere elementen van de evaluatie, bevestigt de lector dat de studente echtheid en empathie miste. Tijdens het gesprek tussen haar en de studente bleek dat ook moeilijk over te brengen. De lector stelde vast dat de studente vooral bekommert was om haar resultaat, minder om de kleuters. Er was duidelijk sprake van weerstand. Ook het ontbreken van reflectie was een element in het eindoordeel.

Met betrekking tot de aanwezigheid van het thema in de klas, erkent de lector dat de studente veel voorbereid had, maar dat op zich is nog geen garantie voor een goed resultaat. Het voorbeeld van de braillekaarten wordt vermeld.

Met betrekking tot de aard van de feedback, erkent de lector dat zij een directe stijl hanteert. De studente haalde trouwens ook aan dat de lector zich hiervoor zou hebben verontschuldigd. Het is, aldus de interne beroepsinstantie, belangrijk dat de boodschap niet verbloemd wordt. De lector bevestigt tijdens haar gesprek met de beroepsinstantie dat zij de prestatie van de studente niet goed genoeg vindt om te slagen.

Na grondige beraadslaging en heroverweging van het administratief dossier heeft de beroepsinstantie beslist de eerder genomen beslissing, namelijk de eerder toegekend score van 9/20, te handhaven.

De beslissing op intern beroep werd per e-mail en bij aangetekend schrijven van 9 juli 2019 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 13 juli 2019 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Verwerende partij betwist de ontvankelijkheid van het verzoekschrift niet.

De Raad ziet evenmin redenen om zulks ambtshalve te doen. Het beroep is ontvankelijk.

V. De middelen

A. Eerste middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een eerste middel beroept op een schending van het onpartijdigheidsbeginsel, in combinatie met een schending van het zorgvuldigheids-, het redelijkheids- en het evenredigheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekster stelt dat ze niet akkoord gaat met de code C voor de stage in mei, waarvoor ze niet geslaagd was. De bezoekende lector die haar gescoord heeft, was mevrouw [D.B.]. In het academiejaar 2017-2018 heeft verzoekster werkplekleren gevolgd en kreeg ze daar les van mevrouw [D.B.]. Haar attitude was dat academiejaar niet in orde en daarom is verzoekster dit jaar overgeschakeld naar dagonderwijs. Verzoekster wou zich herpakken en met een schone lei starten. Bij het bezoek van de lector, mevrouw [D.B.], kwam deze volgens verzoekster niet met een open blik kijken en was ze bevooroordeeld vanwege het gedrag van verzoekster in het eerste jaar. Ze kwam een activiteit observeren met betrekking tot de Beebot (een digitale tool die gebruikt wordt in de klas). De Beebot wou op dat moment niet de gevraagde commando's uitvoeren, hoewel verzoekster deze de dag voordien had uitgetest. Mevrouw [D.B.] beweerde in de evaluatie dat verzoekster niet genoeg kennis bezat over de Beebot om deze te besturen. De dag voordien werkte alles wel goed, wat volgens verzoekster aangeeft dat zij wel voldoende kennis heeft om met de Beebot te werken. Verzoekster stelt dat ze zich dit jaar herpakt heeft en zich ingezet heeft voor de stage en dat resulterde ook in een goede quitering van de leerkrachten bij wie ze stage liep. Dit is de reden dat verzoekster niet akkoord gaat met de bestreden beslissing en hiertegen in beroep gaat.

Vervolgens bespreekt verzoekster haar argumenten. Tijdens de besprekking na het bezoek verwees mevrouw [D.B.] regelmatig naar vorig jaar. Vorig jaar zat verzoekster bij haar in de les en toen had ze geen goede attitude. Daarom is verzoekster dit jaar veranderd van werkplekleren naar dagonderwijs, om een nieuwe start te maken. Ze zei onder andere tegen verzoekster tijdens het gesprek: ‘Ik heb u vorig jaar al op uw plaats willen zetten’. Op dit formulier gaat het steeds opnieuw over de Beebot die het niet deed tijdens de activiteit. Verzoekster stelt dat ze deze stap voor stap heeft ingedrukt, maar deze deed niet wat ze intikte. Mevrouw [D.B.] is met deze Beebot naar de ICT-docenten gegaan en deze beslisten dat de Beebot het wel deed. Verzoekster stelt dat het belangrijk is om te weten dat iedere leraar

problemen kan ondervinden met technologie in de klas, technologie kan elk moment een andere weg inslaan. Verzoekster stelt dat zij vanzelfsprekend de Beebot de dag voordien heeft getest.

Verzoekster wijst ook op de verschillende scores tussen de stage in maart en deze in mei, waarbij zij de mindere score wijst aan de bevooroordeerde houding van mevrouw [D.B.] (hierbij verwijst zij naar het feit dat mevrouw [D.B.] terugkoppelt naar het verleden). Verder is er volgens verzoekster helemaal niets geschreven over de activiteit die hij als vervanging gegeven heeft en bleef men zich focussen op de Beebot die het niet deed. De mentor vertelde verzoekster immers dat zij het heel goed heeft aangepakt en dat zij een goed alternatief heeft voorzien op dat moment (wat ze van mevrouw [D.B.] niet mocht uitvoeren, omdat ze hoekenwerk wou zien en het versje wou horen).

Vervolgens schrijft mevrouw [D.B.] ook dat verzoekster niet genoeg enthousiasmeert, waardoor de kleuters geen interesse hadden en niet enthousiast waren, terwijl dit volgens de mentor wél het geval was. De mentor zei ook dat de kleuters heel enthousiast waren om met het materiaal aan de slag te gaan (ze werden goed klaargestoomd om aan de slag te gaan met het materiaal). Ook leeft het thema volgens mevrouw [D.B.] niet voldoende in de klas. Verzoekster stelt dat er elke dag nieuwe hoeken verrijkt waren en ook de mentor vond dat het thema leefde in de klas. Elke dag probeerde verzoekster de hoeken te verrijken naargelang het deelthema van die dag. Zo bood zij in het deelthema ‘eens kijken door een andere bril’ verrekijkers of vergrootglazen aan, zodat de kleuters in de boekenhoek dan bijvoorbeeld met een vergrootglas kleine zaken in een boek konden zoeken. Verzoekster stelt dat zij helemaal van de kaart was door deze afbrekende kritiek, waarbij niet alleen haar motivatie aangetast werd maar ook haar zelfvertrouwen in haar eigen kunnen.

Verzoekster stelt dat haar argumenten werden besproken door mevrouw [D.B.], samen met de interne beroepsinstantie. Mevrouw [D.B.] heeft op haar beurt haar visie van de feiten en tegenargumenten gegeven. Vervolgens bespreekt verzoekster deze tegenargumenten en geeft ze haar visie hierop.

Met betrekking tot de vermeende vooringenomenheid, stelt verzoekster dat mevrouw [D.B.] haar inderdaad nooit te werk heeft zien gaan in de praktijk. Zij zat echter wel in haar lessen en vandaar kwamen de vooroordelen tegenover verzoekster als persoon. Er zijn inderdaad werkpunten, maar dit is de eerste keer effectief stage lopen voor verzoekster, dus dit is eigenlijk

haar eerste jaar stage. Volgens verzoekster is het dan ook normaal dat er werkpunten zijn, waaraan een student kan werken naar het volgende jaar toe.

Met betrekking tot de Beebot, stelt verzoekster dat ze deze stap per stap heeft ingedrukt. Er was geen sprake van complexe commando's. Het grondplan waarop de Beebot zou moeten rijden was inderdaad eenvoudig, maar het werkte wel op dat moment (verzoekster heeft deze de dag voordien uitgetest).

Met betrekking tot de alternatieve activiteit, stelt verzoekster dat je als leerkracht een flexibele houding moet hebben om een alternatief te voorzien als de activiteit niet verloopt of werkt zoals de leerkracht verwacht had. Dit alternatief was wél zinvol (het levend programmeren), de kinderen hadden dit eerder die week ook al eens gespeeld. Verzoekster heeft de activiteit op dat moment moeilijker gemaakt door meerdere vakken in de kring te tekenen. De activiteit had volledig te maken met het thema ‘brillen’, wat op dat moment het thema was in de stage mei.

Met betrekking tot de andere elementen, stelt verzoekster dat de mening van mevrouw [D.B.] inderdaad moeilijk over te brengen was, omdat verzoekster haar niet kon volgen in die mening. Dit heeft verzoekster haar ook meegedeeld tijdens de besprekking nadat mevrouw [D.B.] een les geobserveerd had. Verzoekster stelt dat het niet klopt dat zij alleen bekommert zou zijn om haar punten en niet om de kleuters. Ze was eerder bekommert dat die punten correct bepalen of zij later wel of niet met kleuters zal kunnen werken, gezien dit het beroep is dat zij met hart en ziel wil uitoefenen. Er ontbrak inderdaad een reflectie van de stage, dit gaat over één reflectie, namelijk de reflectie na een paar dagen stage lopen (dus nog niet het einde van de stage).

Met betrekking tot de aard van de feedback, stelt verzoekster dat het feit dat mevrouw [D.B.] aankaartte dat ze verzoekster vorig jaar al eens op haar plaats heeft willen zetten genoeg zegt over hoe zij informatie overbracht. Dit is volgens verzoekster geen directe stijl, maar wel afbrekend. Er werd duidelijk verwezen naar haar gedrag van vorig jaar, waarbij mevrouw [D.B.] de informatie op een zeer afbrekende manier overbracht.

Verder verwijst verzoekster naar de evaluatiefiches van de stages in maart en in mei in bijlage, die ingevuld werden na elke stageperiode. Dit waren beoordelingen van twee verschillende bezoechende lectoren.

In haar *antwoordnota* merkt verwerende partij voorafgaandelijk op dat, in de mate dat verzoekster met haar middelen aanstuurt op een herbeoordeling door de Raad van de score van 9/20, dit buiten de bevoegdheid van de Raad valt. Het komt de Raad immers niet toe zich in de plaats te stellen van de hoger onderwijsinstelling en de merites van verzoekende partij te beoordelen in functie van de competenties die met het opleidingsonderdeel worden beoogd. De Raad mag slechts nagaan of de puntentoekenning ten aanzien van verzoekster (9/20) op een regelmatige wijze tot stand is gekomen – t.t.z. of de toepasselijke regelgeving hierbij is gerespecteerd en of de beslissing niet kennelijk onredelijk is. In dat verband verwijst verwerende partij volledigheidshalve naar het recente arrest Hendricx van de Raad van State van 24 september 2018. In ieder geval heeft de interne beroepsinstantie de eerder genomen examenbeslissing bevestigd en aldus beslist om de score van 9/20 voor het opleidingsonderdeel ‘Praktijk 1’ te handhaven. Volgens verwerende partij is er geen enkele reden om de door verzoekster opgeworpen bezwaren gegrond te verklaren. Derhalve is de bestreden beslissing wettig genomen.

Verwerende partij stelt dat verzoekster vooreerst meent dat één van de lectoren die haar beoordeeld heeft, met name mevrouw [D.B.], vooringenomen zou zijn als gevolg van eerdere ervaringen in het academiejaar 2017-2018 met de negatieve attitude van verzoekster. Verzoekster lijkt ervan overtuigd dat deze zogenaamde vooringenomenheid van de betrokken lector het onderscheid in beoordeling kan verklaren tussen de stageperiode van maart (10/20) en deze van mei (8/20), waarbij mevrouw [D.B.] samen met de mentor instond voor deze laatste deelscore.

Vooreerst wil verwerende partij erop wijzen dat verzoekster geenszins kan aantonen dat de totaalscore van 9/20 rechtstreeks of onrechtstreeks het gevolg is van vooringenomenheid van de betrokken lector. Verzoekster faalt zelfs in het bewijs dat de vooringenomenheid van de betrokken lector aanleiding gaf tot de negatieve deelscore van 8/20 voor de stageperiode van mei. Nochtans ligt de bewijslast bij de verzoekende partij om aan te tonen dat er een effectief oorzakelijk verband is tussen beide negatieve beoordelingen. Het is vaste rechtspraak van de Raad dat de student daartoe ernstige en concrete aanwijzingen moet aandragen. Verwerende partij kan niet anders dan vaststellen dat verzoekster in haar extern verzoekschrift niet veel verder komt dan het hernemen van haar eerder gemaakte feitelijke beweringen over de bezoekende lector in de stageperiode van mei, zonder dat deze argumenten gestaafd worden

met een (begin van) bewijs. Daarenboven weerlegt de bestreden beslissing zelf op dubbele wijze de grief van verzoekster als zou de beoordeling van haar stage niet objectief gebeurd zijn.

In de bestreden beslissing wordt het terechte standpunt verdedigd dat de betrokken lector niet bevoordeeld kon zijn, aangezien de stage niet eens is doorgegaan in het vorige academiejaar. Verzoekster geeft overigens zelf nog toe in haar verzoekschrift dat de zogenaamde vooringenomenheid van mevrouw [D.B.] louter en alleen betrekking heeft op haar persoon en bijgevolg niet op haar didactisch handelen in de praktijk kan slaan. Weliswaar overbodig dient benadrukt te worden dat verzoekster beoordeeld werd op de prestaties die zij leverde tijdens haar stage en deze waren ondermaats. Voor zover er over de attitude(s) van verzoekster geoordeeld wordt, gebeurt dit evident in het kader van de competenties en vaardigheden die conform de ECTS-fiche voor dit opleidingsonderdeel ‘Praktijk 1’ vereist worden. In elk geval leidt zeker niet elke kritische commentaar ertoe dat de betrokken lector niet in staat zou worden geacht om nog op een voldoende objectieve wijze over de prestaties van de student te oordelen. Integendeel, verzoekster kan van dergelijke kritische uitlatingen ook gebruik maken om zichzelf in vraag te stellen en desgevallend beter te presteren, zeker in het geval zij in eerste instantie niet geslaagd was voor dit opleidingsonderdeel. Dit geldt des te meer nu verzoekster *zélf* tot tweemaal toe erkent dat zij onvoldoende heeft gepresteerd en daaraan wou remediëren in het huidige academiejaar. In die zin moet men de zogenaamde vooringenomenheid van de betrokken lector veleer omdraaien en beschouwen als een criterium van weerbaarheid van verzoekster. Het lijdt immers geen twijfel dat de opmerkingen van de betrokken lector goed bedoeld waren. Soms kan het waardevol en zelf noodzakelijk zijn om een student met een negatieve attitude eens wat korder aan te spreken, in de hoop dat er zo kan worden bijgestuurd voor de toekomst. In geen geval mag dit geïnterpreteerd worden als een negatieve vooringenomenheid ten aanzien van het didactisch handelen van verzoekster in de stageperiode.

Voor zover als nodig kan hieromtrent nog verwezen worden naar de bestreden beslissing. Zelfs indien een zogenaamde vertroebelde relatie tussen verzoekster en één van de betrokken lectoren bewezen wordt, *quod non*, ligt daarmee nog geen onwettige afzonderlijke beoordeling voor. Verzoekster bewijst alvast niet het tegendeel. Het bestaan van een positieve of negatieve connotatie staat uiteraard geenszins een zorgvuldige en redelijke beoordeling van de evaluatiecriteria in de weg, zeker niet als die beoordeling samen met anderen gebeurt. Verwerende partij verwijst ook nog naar de evaluatiefiche van de stage van mei.

In de bestreden beslissing wordt het terechte standpunt verdedigd dat de negatieve deelscore van 9/20 eveneens het gevolg is van het in rekening brengen van de door de mentor beschreven werkpunten. In totaal gaat het om een zestal negatieve opmerkingen die aangeven dat verzoekster inspanningen deed om het gedrag te stellen, maar dat het nog te beperkt is en dat het gewenste niveau aldus (nog) niet bereikt wordt. Daaruit vloeit voort dat zelfs in de hypothese van een zekere vooringenomenheid door de betrokken lector, ten zeerste *quod non*, dit geenszins decisief is geweest. Zelfs zonder de zogenaamde vooringenomenheid had verzoekster geen hogere score behaald, laat staan geslaagd geweest voor dit opleidingsonderdeel. Verzoekster toont dit alvast niet aan. Bovendien geeft verzoekster zelf toe in haar verzoekschrift dat er inderdaad nog werkpunten zijn. Minstens impliciet betwist zij dus niet dat zowel de examencommissie als de interne beroepsinstantie redelijkerwijze konden twijfelen aan haar basiscompetenties om te slagen voor dit opleidingsonderdeel. Bijgevolg is de toegekende score van 9/20 zeker niet kennelijk onredelijk.

Verder wijst verwerende partij erop dat de interne beroepsinstantie alle betrokken partijen gehoord heeft op 4 juli 2019. Er vond tevens een grondige beraadslaging en heroverweging plaats. Op zich is dit reeds een cruciaal gegeven in het licht van de discretionaire beoordelingsbevoegdheid van verwerende partij. Verzoekster mag in dit verband aan de Raad niet vragen om zich bij dit oordeel omtrent het al dan niet bevooroordeeld te zijn van één van de betrokken lectoren, zomaar in de plaats te stellen van verwerende partij. Hoe dan ook is het bijzonder moeilijk voor de interne beroepsinstantie om in te schatten of de scores van de lector op de stageplaats onderhevig waren aan een vooringenomenheid. De scores zijn telkens concreet gemotiveerd en er zijn geen uitgesproken discrepanties in het oordeel van de mentor en de lector. Zowel de mentoren als de lectoren hebben zich op eigen observaties gebaseerd. Aan de andere kant moet in ieder geval vastgesteld worden dat de interne beroepsinstantie het bezwaar van de beweerde vooringenomenheid niet uit de weg is gegaan. Terecht oordeelde de interne beroepsinstantie dat bij de beoordeling rekening gehouden moet worden met de eigen één afzonderlijke observaties van de mentor en de lector in het kader van de stage. Dit is ten dezen ook gebeurd.

Verwerende partij besluit dat de examenbeslissing voor ‘Praktijk 1’ op geen enkel moment beïnvloed werd noch door het falen van verzoekster voor dit opleidingsonderdeel in het academiejaar 2017-2018 noch door de persoonlijke verhouding tussen verzoekster en één van de betrokken lectoren. Er is ook geen enkel motief in de bestreden beslissing opgenomen dat

verwijst naar de resultaten voor één of ander opleidingsonderdeel die in een vorig academiejaar werden behaald. Nergens wordt aangetoond dat de zogenaamde vooringenomenheid van één van de betrokken lectoren tot een onzorgvuldige of onredelijke beoordeling van de stage heeft geleid. Verzoekster werd wel degelijk zorgvuldig beoordeeld op haar eigen merites voor wat zij presteerde in de klas. Ze toont hierbij geenszins aan dat de score van 9/20 kennelijk onredelijk is.

Voor zover verzoekster de negatieve beoordeling niet louter en alleen wijt aan de vooringenomenheid van de betrokken lector, dan nog moet vastgesteld worden dat verwerende partij steeds zorgvuldig heeft gehandeld en op geen enkele manier de grenzen van de redelijkheid en evenredigheid te buiten is gegaan. In elk geval kan het toeschrijven van het mislukken van de stage aan een eventuele relationele incompatibiliteit met de betrokken lector op zich niet van die aard zijn om een negatieve beoordeling kennelijk onredelijk of onevenredig te maken. Dit geldt des te meer indien uit het dossier blijkt dat de student zich hierover nooit heeft beklaagd.

Verzoekster beweert dat de Beebot kapot was. Daarnaast geeft zij in haar verzoekschrift wel toe dat het door haar uitgewerkte grondplan inderdaad rudimentair was. Verwerende partij wenst niet al te diep in te gaan op deze feitelijke beoordeling. Het kan volstaan te verwijzen naar de beoordeling hieromtrent in de bestreden beslissing. Eens te meer blijkt uit deze objectieve vaststellingen dat er geen sprake is van vooringenomenheid van één van de betrokken lectoren, laat staan dat deze vooroordelen een negatieve impact zouden gehad hebben op de eindscore van 9/20. Enerzijds valt niet in te zien welk belang een IT-medewerker zou hebben om te liegen over het al dan niet functioneren van de Beebot. Anderzijds kan mevrouw [D.B.] zeker niet op dit punt bevoordeeld zijn, gelet op het feit dat alle collega-lectoren het eens waren over de gebrekkige opstelling die verzoekster had voorbereid. Uit dit voorval met de Beebot blijkt dus enkel een gebrek aan kennis in hoofde van verzoekster. Als er al een technisch mankement was, dan bleek zij dit zelf te hebben veroorzaakt. Bovendien had zij het toestel ook voor aanvang van de les (nogmaals) kunnen testen om desgevallend te kunnen anticiperen in samenspraak met de bezoekende lector.

Verder beweert verzoekster dat de alternatieve activiteit die zij aan de kleuters aanbood wél zinvol, voldoende uitdagend en in overeenstemming met het gekozen stagethema ‘brillen’ was. Verwerende partij gaat niet akkoord met dit standpunt. Verzoekster was weliswaar kwantitatief

gezien genoeg voorbereid, maar zij ging daarbij niet doordacht en uitdagend genoeg te werk voor de kleuters. Er was een gebrek aan doelgerichtheid vanuit de focusdoelen binnen dit thema ‘brillen’. Het is evenmin aan de student om te beoordelen welke vervangende activiteit op welke wijze aan de kleuters moet worden aangeboden. Dit komt ook als dusdanig naar voren in de bestreden beslissing. De verantwoordelijkheid om vooruitziend de stage voor te bereiden en desgevallend flexibel te kunnen reageren binnen het kwaliteitsniveau dat verwacht wordt, ligt volledig bij de student(e) in kwestie. Verwerende partij oordeelde dat de alternatieve activiteit weinig zinvol en evenmin gepast was in de gegeven omstandigheden. De beoordeling van dit aspect van de stage kan niet als (kennelijk) onredelijk worden beschouwd. Tot slot betwist de betrokken lector, mevr. [D.B.], de bewering van verzoekster alsof zij geweigerd zou hebben om de activiteit van levend programmeren toe te staan als alternatief. Verzoekster heeft deze activiteit wel degelijk mogen doen en heeft dit zelfs ook effectief uitgevoerd. Het levend programmeren gebeurde immers in kleine groep tijdens het hoekenwerk.

Verzoekster betwist verder niet dat hij nagelaten heeft een schriftelijke reflectie te maken gedurende de stage, hoewel dit verplicht was. Zij geeft evenwel aan dat zij niet akkoord kon gaan met de mondelinge feedback van mevr. [D.B.]. Verwerende partij ziet echter geen enkele reden om aan het oordeel van de betrokken lector te twijfelen. Verzoekster betoonde te weinig echtheid, empathie en kritische zelfreflectie. Deze minpunten werden ook duidelijk opgenomen in de evaluatie. Verzoekster kon wel enthousiasmeren, maar niet op de juiste manier, d.i. met de nodige inhoud en diepgang. In de bestreden beslissing werd ook gestruikeld over het feit dat verzoekster zich tegen deze negatieve opmerkingen verzette. Nochtans is het opleidingsonderdeel ‘Praktijk 1’ cruciaal in de bacheloropleiding kleuteronderwijs en representatief voor de verdere voorbereiding op de uitoefening van het beroep. In plaats van die constructieve kritiek op te pikken en de werkpunten bij te schaven, ging verzoekster in het defensief. Dat de reflectie van de stage ontbreekt in haar dossier, is illustratief te noemen en bewijst dat verwerende partij haar terecht negatief heeft afgerekend op deze aspecten van de stage.

Daarnaast kan uiteraard nooit voorrang gegeven worden aan de kwantiteit boven de kwaliteit van het stagedossier. Uit de beoordelingsfiche van de stage mei blijkt genoegzaam dat verzoekster voor diverse rubrieken meerdere onvoldoendes heeft gekregen. Het is op zich geenszins relevant of die van de mentor en/of de lector afkomstig zijn. Ten overvloede kan hiervoor verwezen worden naar de ‘evaluatieactiviteiten’ in de desbetreffende ECTS-fiche.

Daarom werd reeds verwezen naar het gegeven dat de eindbeoordeling van de stage gebeurt door alle betrokken lectoren, zodat elke aanspraak van (decisieve) vooringenomenheid vanwege één lector zonder voorwerp is.

In haar *wederantwoordnota* benadrukt verzoekster vooreerst dat de lector wél bevoordeeld was. Verzoekster verwijst hierbij naar mondelinge uitspraken die de lector gedaan heeft bij het stagebezoek, na het observeren van haar activiteit. Ook verwijst verzoekster naar een citaat van de interne beroepsinstantie, wat volgens haar de vooringenomenheid bewijst. Verzoekster stelt ook dat ze mevrouw [D.B.] dit jaar niet gehad heeft als docent of als bezoekende lector tijdens de eerdere stage in maart, waardoor ze de evolutie van verzoekster als persoon en in haar attitude niet kon waarnemen en nog altijd met het slechte beeld in haar achterhoofd zat van het eerste jaar. Volgens verzoekster had mevrouw [D.B.] haar dan een jaar eerder op haar plaats moeten zetten, wanneer haar attitude effectief niet oké was. Het is volgens haar niet nuttig om iemand op haar plaats te zetten als het op dat moment niet meer van toepassing is, aangezien verzoekster zich al herpakt had.

Verder stelt verzoekster dat de mentor inderdaad vond dat er werkpunten waren, maar gaf deze verzoekster toch de score (+), waarbij ze aangeeft dat verzoekster in die zaken nog moet groeien, maar dat het voor haar momenteel wel voldoende was. Verzoekster zit in haar praktijk van het eerste jaar en heeft in totaal twee weken stage. Op zo'n korte periode kan het volgens haar niet anders dan dat je nog werkpunten hebt waaraan je kan werken naar de volgende praktijk toe. Daarom is het logisch dat de mentor verzoekster plusjes gaf en ook haar werkpunten neerschreef. Volgens verzoekster is het bedoeling dat ze groeit in het kleuterleidster-worden.

Met betrekking tot het probleem met de Beebot, benadrukt verzoekster dat ze deze de dag voordien wel had uitgetest, wat wijst op voldoende kennis om deze te besturen. Verzoekster had deze Beebot ook tijdens de les kunnen observeren, er werd namelijk voorgedaan hoe deze werkt. Volgens verzoekster deed de Beebot bij haar niet wat er ingetoetst werd, ook al heeft zij alle commando's stap voor stap ingevoerd. Het is voor haar ook niet zinvol om haar activiteit te verpesten.

Verder stelt verzoekster dat de alternatieve activiteit wél kwalitatief en zinvol was. De alternatieve activiteit was levend programmeren, wat in dezelfde lijn ligt als het werken met de

Beebot. Levend programmeren gaat vooraf aan programmeren met de Beebot. Je kan echter variëren in moeilijkheidsgraad van het levend programmeren. Dit was verzoekster van plan te doen als vervangende activiteit, maar dit werd niet toegelaten door mevrouw [D.B.].

Tenslotte stelt verzoekster dat ze het wel heel erg vond voor de kinderen, omdat ze er enorm naar uitkeken. Anderzijds was ze ook bekommert om haar toekomst, gezien dit het beroep is dat zij zeer graag zou willen uitoefenen. De kritiek die voor verzoekster als onredelijk overkwam, leek op dat moment haar droom om kleuterjuf te worden te doorprikkken.

Beoordeling

1. De Raad herinnert er vooreerst aan dat hij zijn appreciatie over de prestaties van verzoekster niet in de plaats mag stellen van de bevoegde instanties van verwerende partij. De Raad mag enkel nagaan of de beslissing op een wettige wijze tot stand is gekomen en of de bevoegde instanties, binnen de grenzen van hun beoordelingsbevoegdheid, niet kennelijk onredelijk hebben gehandeld.

In casu betwist verzoekster de score van 9/20 op het opleidingsonderdeel ‘Praktijk 1’ in de bacheloropleiding kleuteronderwijs.

Zoals gebruikelijk bij stagebeoordelingen verloopt het beoordelingsproces complex, omdat er meerdere actoren bij betrokken worden: de stagementor van de plaats waar de student de stage volbrengt en een docent/stageverantwoordelijke van de hoger onderwijsinstelling. Dit is ook in voorliggend dossier het geval.

2. De Raad onderzoekt hierna de door verzoekster ingeroepen middelonderdelen en komt tot de hiernavolgende vaststellingen en overwegingen. De Raad tracht in de opsomming van de diverse grieven van verzoekster enige orde te brengen en bundelt deze onder twee middelonderdelen.

2.1. De eerste en voornaamste grief van verzoekster betreft de beweerde vooringenomenheid van de bezoeidente lector, mevrouw [D.B.].

Verzoekster wijst samengevat op volgende conflictueuze omstandigheden die met de bezoekende lector hebben plaatsgehad:

- (1) Het voorval (discussie over technisch mankement of bewijs van onvoldoende kennis) met de Beebot. Verzoekster werd vervolgens een alternatieve activiteit (het versje) opgedrongen.
- (2) De afbrekende kritiek (o.a. missen van echtheid en empathie) die de lector volgens verzoekster hanteerde en de verwijzingen naar haar slechte attitude van vorig jaar. Volgens verzoekster kon de bezoekende lector, mevrouw [D.B.], door haar minder goede ervaring met verzoekster vorig jaar niet met een open blik naar haar huidige stage kijken.
- (3) Om haar stelling van vooringenomenheid te onderbouwen, wijst verzoekster ook op de contradictie tussen de beoordeling van de betreffende lector en de mentor.

De Raad moet vooreerst vaststellen dat uit het dossier niet blijkt dat verzoekster van deze conflictueuze omstandigheden tijdens de stage melding heeft gemaakt.

De Raad is ook van oordeel dat de miscommunicatie over het voorval met de Beebot en de alternatieve opdracht die werd opgegeven *an sich* niet aantoont dat de betreffende lector niet zonder vooringenomenheid heeft gehandeld. Feit is dat de Beebot naar de IT-docent is gebracht en dat deze nog functioneerde. Verzoekster brengt geen bewijs bij van het tegendeel. Dat daaruit werd afgeleid dat de kennis van verzoekster wat het stellen van complexe handelingen betreft nog niet op punt stond -stelling onderbouwd door het feit dat het grondplan veel te eenvoudig was uitgewerkt, wat door collega-lectoren werd bevestigd en niet werd ontkend door verzoekster - is *an sich* niet onredelijk. Dat verzoekster over dit voorval een andere mening toegedaan is, wijst nog niet op een vooringenomenheid en incorrecte beoordeling van de docent. Verzoekster kreeg bovendien een alternatieve opdracht die was voorbereid (met name een versje) en werd ook toegelaten om rond ‘levend programmeren’ te werken in kleine groepen bij het hoekenwerk. Het is ook niet onredelijk dat de bezoekende lector aangeeft welke alternatieve opdracht het meest aangewezen is.

De Raad stelt ook vast dat verzoekster niet concreet aantoont in welke mate haar slechte attitude van vorig jaar bij de huidige beoordeling werd betrokken. Dit blijkt niet uit de neerslag van de huidige evaluatierapporten, die de toetsing nagaan van de competenties en vaardigheden vermeld in de ECTS-fiche op basis van de vaststellingen van de stage in maart en mei 2019 (zie verder - stukken 7 en 8 van verwerende partij).

Verwerende partij ontket niet dat de betreffende lector een directe stijl hanteert en een kritische benadering van de studenten heeft. Dit wil nog niet zeggen dat de opmerkingen van de lector slecht bedoeld zijn. Duidelijke kritiek kan studenten ook aanzetten om bij te sturen waar nodig op het vlak van didactisch handelen. Verzoekster bewijst de negatieve bedoelingen van de lector niet.

Wat de beweerde tegenstrijdigheid betreft tussen de beoordeling van de lector en de mentor, wijst de Raad erop dat het oordeel van de lector niet het eindoordeel over de gehele stage is. Deze wordt genomen door een docententeam, na kennisname van alle stagedocumenten – ook deze van de mentoren (zie stukken 3, 7 en 8 van verwerende partij). Uit de lezing van stukken 7 en 8 van verwerende partij stelt de Raad vast dat ook de mentoren werkpunten hebben geformuleerd die een positieve evolutie aangeven, maar stellen dat het vereiste niveau nog niet steeds is bereikt. Verder wijst de Raad wat dit punt betreft naar zijn onderzoek onder middelonderdeel 2.2.

In het licht van het vermoeden van deskundigheid en objectiviteit dat ten aanzien van een docent kan worden gehanteerd, volstaan deze beweringen van verzoekster zonder degelijke staving niet om de Raad te overtuigen van partijdigheid van de betreffende docente met gevolgen voor de stagebeoordeling.

Het middelonderdeel is niet gegrond.

2.2. Het tweede middelonderdeel dat verzoekster aanbrengt, is de beweerde incorrectheid en onzorgvuldige totstandkoming van de beoordeling.

Zoals hoger gesteld, zijn bij een stage doorgaans verschillende actoren betrokken die de evaluatieverslagen opstellen. Het is niet onregelmatig of onredelijk dat de beoordeling in beginsel uitgaat van de docenten verbonden aan de hogeschool – zoals *in casu* – en niet van de mentoren, en dat de docent daarvoor eigen vaststellingen hanteert. De eindbeoordeling moet wel steun vinden in alle verslagen, zowel van de docenten als van de stagementoren, en deze verslagen moeten evenwichtig zijn en zowel zwakke als sterke punten van de student bevatten.

In casu leest de Raad in de ECTS-fiche (zie stuk 3 van verwerende partij) hoe de stage wordt geëvalueerd en wat de doelstellingen zijn. Tevens zijn de evaluatiefiches stage maart (stuk 7 van verwerende partij) en stage mei (stuk 8 van verwerende partij) toegevoegd.

De inhoudelijke grieven van verzoekster betreffen in essentie het gegeven dat er volgens haar onvoldoende rekening is gehouden met de positieve elementen en er tegenstrijdigheden zijn in de beoordelingen door de verschillende actoren (discrepantie in de beoordelingen die voorliggen van de mentoren enerzijds en van de bezoekende - volgens verzoekster voorgenomen - docent anderzijds). Meer specifiek betreft het beweerde tegenstrijdigheden tussen de stagebeoordelingen van maart (10/20) en mei (8/20). Tijdens de stage van mei wijst verzoekster op de beweerde discrepantie tussen de beoordeling van de lector en de vaststellingen van de mentor.

Verzoekster geeft ook volgende concrete elementen uit de beoordeling aan, waarvan zij niet akkoord gaat met de analyse:

- De keuze van een alternatieve opdracht die ze niet heeft mogen uitvoeren, welke wel de goedkeuring had van de mentor;
- De bewering dat zij de kleuters niet genoeg zou enthousiasmeren;
- De beweerde afwezigheid van het thema in de klas;
- Het niet maken van een reflectie van de stage;
- Het zogenaamde gemis aan empathie;
- Het vermeende gebrek aan kritische reflectie.

In casu kan de Raad niet anders dan vaststellen dat over de prestaties van verzoekster tijdens de stage in mei in voorliggende evaluatierapporten met aanduidingen van de mentor en lector door beiden werk- en minpunten worden aangeduid en de lector voor meerdere rubrieken een onvoldoende heeft aangegeven. Zo leest de Raad dat zowel de lector als de mentor ‘verantwoordelijkheid’ als werk punt aangeven bij ‘attitudes’. Bij de rubriek ‘begeleider leer- en ontwikkelingsprocessen b’ wijzen beiden op werk punten. De mentor wijst op het stellen van functionele vragen en het geven van opdrachten en instructies. De lector wijst op de vooropgestelde doelen, het werken rond thema en het toepassen van aangepaste werk vormen. Verder leest de Raad naast positieve punten ook minpunten vanwege de mentor, zoals: het opruimen gebeurde niet spontaan; af en toe ontbrak het inlevingsvermogen, de empathie om

met kleuters om te gaan (rubriek ‘opvoeder’); je had het soms moeilijk om de klasgroep rustig te houden en om het overzicht te houden.

Voor de stage in maart werd eenmaal door de mentor (‘organisator’) en eenmaal door de lector (‘inhoudelijk expert’) een negatieve score gegeven. Deze stage werd als voldoende beoordeeld, maar er werden opmerkingen gegeven die overwegend doch niet altijd positief waren. Zo stelt de lector bij ‘inhoudelijk expert’: je beheerst deze basiscompetentie onvoldoende. De lector wijst ook op matige attitudes en stelt bij enkele rubrieken dat de basiscompetentie nipt is bereikt. De mentor stelt o.a.: verdiep jezelf nog meer in het thema; het thema was niet duidelijk te zien; activiteiten beter plannen in het rooster...

Het is ook vaste rechtspraak van de Raad dat de beoordeling van een stage geen rekenkundig gemiddelde hoeft te zijn van de beoordeelde competenties. Zelfs een tekort op één eindcompetentie kan een tekort op het geheel verantwoorden. Bij verzoekster werden - naast vanzelfsprekend meerdere voldoendes - ook op een aantal rubrieken onvoldoendes aangeduid, wat aangeeft dat het cruciaal wordt om een doelstelling te bereiken (zie stukken 7 en 8 van verwerende partij). Conform de ECTS-fiche (stuk 3 van verwerende partij) kan een student niet slagen wanneer er drie of meer onvoldoendes zijn gegeven door een mentor of lector op het samenvattend stagedossier op de rubrieken ‘Begeleider van leer- en ontwikkelingsprocessen’, ‘Opvoeder’, ‘Inhoudelijk expert’, ‘Organisator’, ‘Expressieve vaardigheden’ en ‘Spreekvaardigheden’. In het geval één of twee onvoldoendes op deze rubrieken zijn aangeduid, wordt naar de beheersingsniveaus gekeken. Het eindoordeel wordt vastgelegd in een praktijkevaluatievergadering. *In casu* werd conform hiermee voor de stage in maart 10/20 gegeven. Voor de stage in mei was dit 8/20. Dit heeft geleid tot een eindcijfer van 9/20.

De Raad moet ook vaststellen dat verzoekster zich, zoals ze ook aangeeft, ervan bewust is dat er nog werkpunten zijn. De Raad concludeert dat het betoog van verzoekster er *in se* op neerkomt dat zij, in het licht van haar motivatie, niet begrijpt waarom zij niet geslaagd is. In grote mate wijt zij dit aan de beweerde vooringenomenheid van de lector tijdens de stage die, zoals de Raad reeds in het eerste middelonderdeel heeft onderzocht, evenwel niet bewezen is. Het is echter niet aan verzoekster zelf om het niveau van haar prestaties te beoordelen in het licht van de vooropgestelde doelstellingen. Evenmin kan de Raad, zoals hoger geduid, zich in de plaats stellen van de beoordeling van de verantwoordelijke docent. Het dossier geeft aan dat

de stagebeslissing, die mogelijk wel streng overkomt, niet onregelmatig of kennelijk onredelijk werd genomen. Daartoe liggen *in casu* niet voldoende elementen voor ter onderbouwing.

Het middelonderdeel is niet gegrond.

3. De Raad is van oordeel dat uit het dossier blijkt dat de stage op een zorgvuldige wijze is verlopen en dat de interne beroepsinstantie het dossier in voldoende mate heeft onderzocht en een afdoende motivering heeft gegeven om de onvoldoende score te onderbouwen. Dat zij het aangewezen acht dat verzoekster in het licht van de vastgestelde werk- en minpunten op de vermelde rubrieken nog niet echt klaar is om de volgende stap in het traject te zetten, is niet kennelijk onredelijk.

De ingeroepen middelonderdelen zijn niet gegrond.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 23 augustus 2019, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Karla Van Lint,	kamervoorzitter
Jean Goossens	bestuursrechter – bijzitter
Piet Versweyveld	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Melissa Thijs	secretaris

De secretaris

Melissa Thijs

De voorzitter

Karla Van Lint

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.